

การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี

SUITABLE ADMINISTRATION DEVELOPMENT FOR SANGHA ADMINISTRATION OF ADMINISTRATIVE MONKS IN SUPHANBURI PROVINCE

พระครูพิมลสุวรรณเขต (สนิท สุวณฺโณ)

ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๐

การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี

พระครูพิมลสุวรรณเขต (สนิท สุวณฺโณ)

ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๐

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Suitable Administration Development for Sangha Administration of Administrative Monks in Suphanburi Province

Phrakhruphimonsuwannaket (Sanit Suwaṇṇo)

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for the Degree of
Doctor of Philosophy
(Buddhist Management)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E. 2017

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี" เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

.....

(พระมหาสมบูรณ์ วุฑฺฒิกโร, ดร.)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบดุษฎีนิพนธ์

..... (พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)	ประธานกรรมการ
..... (รศ.ดร.สุวิญ รักสัตย์)	กรรมการ
..... (รศ.ดร.อภินันท์ จันตะนี)	กรรมการ
..... (พระปลัดระพิน พุทธิสาโร, ดร.)	กรรมการ
..... (ผศ.ดร.พิเชฐ ทั่งโต)	กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์

พระปลัดระพิน พุทธิสาโร, ดร.	ประธานกรรมการ
ผศ.ดร.พิเชฐ ทั่งโต	กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย .....

(พระครูพิมลสุวรรณเขต)

ชื่อดุษฎีนิพนธ์ : การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี
ผู้วิจัย : พระครูพิมลสุวรรณเขต (สนิท สุวณฺโณ)
ปริญญา : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การจัดการเชิงพุทธ)
คณะกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์
: พระปลัดระพิน พุทฺธิสาโร, ดร. พธ.บ. (การสอนสังคม),
ศศ.ม. (ประวัติศาสตร์เอเชีย), พธ.ด. (พระพุทธศาสนา),
: ผศ.ดร. พิเชฐ ทั่งโต พธ.บ. (บริหารการศึกษา),
M.A. (Public Administration), Ph.D. (Public Administration),
วันที่สำเร็จการศึกษา : ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๑

บทคัดย่อ

การวิจัย ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ๒) เพื่อศึกษา หลักการ และวิธีการ บริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี และ ๓) เพื่อ นำเสนอ การพัฒนาการ บริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี

การวิจัย ใช้แบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๑๘ รูป หรือคน เลือกแบบเจาะจงจากผู้เชี่ยวชาญ เครื่องมือในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีโครงสร้าง ด้วยการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑๑ รูป หรือ คน วิเคราะห์ข้อมูลจากทั้งสองขั้นตอนโดยการพรรณนาความ การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ๒๙๐ รูป สุ่มตัวอย่างแบบง่าย จากประชากร ๑,๐๕๐ รูป โดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) เครื่องมือเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๕๕ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

๑. สภาพทั่วไปของการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ๑) ด้านดำเนินการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัยพระภิกษุสามเณรตั้งอยู่ในพระธรรมวินัยและเชื่อฟังผู้บังคับบัญชาเป็นอย่างดี มีการกำหนดนโยบายในการปกครองคณะสงฆ์ที่ชัดเจน ๒) ด้านการส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์ พบว่า ผู้บังคับบัญชา มีการส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณร ได้สวดมนต์ เช้า-เย็น ตลอดทั้งปี และ ส่งเสริมการศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) แก่พระภิกษุเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการวางนโยบาย และแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน ๓) ด้านการระงับอธิกรณ์ พบว่า

ผู้บังคับบัญชา มีอำนาจในการระงับการปฏิบัติหน้าที่ของพระสังฆาธิการ ในเมื่อล่วงละเมิดพระธรรมวินัย ไม่อยู่ในกฎระเบียบของผู้บังคับบัญชา ๔) ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะ ผู้ปกครองให้เป็นไปโดยชอบ พบว่า มีการออกคำสั่งให้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย และมีนโยบายให้เจ้าคณะผู้ปกครอง กำกับ สอดส่องดูแลความเรียบร้อยของพระภิกษุสามเณรอย่างสม่ำเสมอ ๕) ด้านการกำกับบังคับบัญชาเจ้าคณะ และพระสังฆาธิการ พบว่า มีการออกกฎ ระเบียบ คำสั่ง เพื่อให้พระสังฆาธิการได้ปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายไม่ให้เกิดการทุจริตในหน้าที่

๒.การบริหารจัดการที่เหมาะสมในการป กครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ๑) การวางแผน ด้านฉันทะ พระสังฆาธิการมีความเต็มใจที่ได้ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาเหนือตน มีการวางแผนระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ในการปฏิบัติงานการปกครองคณะสงฆ์ และคณะสงฆ์ได้ จัดทำแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔) เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางการบริหารกิจการพระพุทธศาสนาตามพันธกิจ ๖ ด้าน ของคณะสงฆ์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและสภาพการณ์ในปัจจุบัน และการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติโดยถ่ายทอดลงไประดับอำเภอ ระดับตำบล และระดับวัดจำนวน ๑๓ โครงการ เป็นนโยบายของเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการมอบนโยบายให้พระสังฆาธิการระดับผู้บริหารทุกระดับชั้นนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ๒) การจัดองค์การด้านวิริยะ ผู้บังคับบัญชา มีความเพียรพยายามที่จะส่งเสริมให้พระภิกษุได้ศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม-บาลี และมีอำนาจ ในการเสนอขอแต่งตั้งพระภิกษุให้ดำรงตำแหน่งพระสังฆาธิการได้ เพื่อให้ช่วยปกครองดูแลพระภิกษุสามเณรภายในวัด หรือภายในเขตปกครองของตน ๓) การสั่งการด้านจิตตะ ผู้บังคับบัญชา มีความเอาใจใส่ ไม่วางธุระ มีอำนาจในการระงับการปฏิบัติหน้าที่ของพระสังฆาธิการ และมีบทลงโทษอย่างชัดเจน ในเมื่อล่วงละเมิดพระธรรมวินัย เพื่อป้องกันความเสียหายของหมู่คณะสงฆ์ ๔) การประสานงาน ด้านวิมังสา ผู้บังคับบัญชา มีการพิจารณาใคร่ครวญด้วยความรอบคอบ ในการติดต่อสื่อสารร่วมสมัย กับผู้ใต้บังคับบัญชา และวางแผนงานการปฏิบัติงานกันอย่างเป็นระบบ และมีกรอบในการปฏิบัติหน้าที่อย่างชัดเจน ๕) การกำกับ บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชา มีการสอดส่องดูแลพระภิกษุสามเณรภายในวัด และภายในเขตปกครองของตนให้อยู่ในกฎ ระเบียบ ของมหาเถรสมาคม และของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี

๓. การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$ = ๔.๒๓) เป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก (S.D.=๐.๓๗๒) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ทั้ง ๕ ด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการควบคุมบังคับบัญชาเจ้าคณะ และพระสังฆาธิการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔ .๒๕ ด้านพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช คำสั่งผู้บังคับบัญชาเหนือตน มีค่าเฉลี่ย ๔ .๒๔ ด้านการระงับอธิกรณ์ และด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะ มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๒ และด้านส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์ มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๑

Dissertation Title : Suitable Administration Development for Sangha Administration of Administrative Monks in Suphanburi Province
Researcher : Phrakhruphimonsuwannaket (Sanit Suwaṇṇo)
Degree: : Doctor of Philosophy (Buddhist Management)
Dissertation Supervisory Committee
: Dr. Phra Palat Raphin Buddhisaro B.A. (Social Teaching), M.A. (History), Ph.D. (Buddhit Studies),
: Pro.Dr. Phichet Thangto B.A. (Education Administration), M.A. (Public Administration), Ph.D. (Public Administration),
Date of Graduation : March 10, 2018

ABSTRACT

Objectives of this research were: 1.to study the general context of suitable administration development for Sangha administration by administrative monks in Suphanburi Province, 2.to study the development of suitable Management by administrative monks in Suphanburi Province and 3.to propose the approaches to the suitable Sangha administration development for administrative monks in Suphanburi Province.

Methodology was the mixed research methods between the qualitative and quantitative researches. The qualitative research collected data from 18 key informants, purposefully selected from experts by face-to-face interviewing with in-depth-interviewing scripts and from 11 participants in Focus Group Discussion. Data from two steps were analyzed by descriptive interpretation. The quantitative research collected data from 290 samples by simple random sampling from the populations of 1,050 people using Taro Yamane's formula, with questionnaires that had reliability value at 0.955 and analyzed data with descriptive statistics: frequency, percentile, mean and SD, standard deviation.

Findings were as follows:

1. The general context of suitable Sangha Administration development in Suphanburi Province were that, 1) the aspect of Sangha disciplines; monks and novices practice along with Dhamma and Vinaya and obeyed and respected the elders well. There was clear administrative policy, 2) Sangha activity promotion; chief monks supported and promoted monks and novices to chant morning and evening mantras all year round and promoted monks and novices to take course of

Sangha Affaires Management, at certificate level so that the development would be continuous with clear policy and operation plan, 3) dispute solving; the head monks had authority to revoke the duties of administrative monks when they do not abide by the rules and regulations such as doing solicitation, 4) problem solving for smooth administration; were issued for administrative monks to supervise and look after monks and novices to behave and abide by rules and regulations regularly, 5) controlling from District and Administrative monks, there were, rules and regulations for administrative monks to be responsible for assigned duties and mission, not to corrupt the power.

2.The approaches to the suitable Sangha Administration development for administrative monks in Suphanburi Province were that: 1) Planning; Chanta, aspiration, administrative monks were willing to practice along the superior monks. There were short, medium and long plans for Sangha Administration. The Sangha formulated strategic plan for Buddhist activities reform plan of Supanburi Province (2017-2020) as a guideline for Sangha mission implementation in 6 areas in cope with the continuous changes, to transfer these plans to District,Sub-district and monasteries levels. There were 13 operational plans from the Provincial Governing Monk of Suphanburi Province for administrative monks and administrators at all level to carry out concretely. 2) Organizing; Viriya, effort, supervisory monks put an effort to promote monks and novices to study Dhamma and Pali and had authority to propose monks to be appointed as administrative assistants to supervise monks and novices in monasteries or in their own constituency, 3) Commanding; Chitta, attention, supervisory monks paid attention to the duties, and had authorities to revoke power of administrative monks who break the rules and regulations to prevent the ruin coming to Sangha community as a whole, 4) Coordinating; Vimansa, examination, Supervisory monks carefully scrutinized matters. There were clear communication channel and systematic planning and clear frame of operation, 5) Controlling; there was controlling and supervising monks and novices in monasteries and constituencies to behave, practice and abide by the rules and regulations of the Supreme Patriarch Council and Suphanburi Sangha.

3 . The opinions towards suitable Sangha Administration development for administrative monks in Suphanburi Province by overall were at high level with the average value at 4.23, and standard deviation at 0.372. The opinions towards all 5 areas of administration were also at high level that could be categorized from high to low as follows; Controlling from District and administrative monks were at the average of 4.25, Dhamma, Vinaya, laws, rules and regulations of Sangha Supreme

Council, resolution, announcement and Supreme Patriarch's, commander's were at 4.24, dispute resolving, and problems solving of administrative monks were at 4.22 and Sangha Activities promotion was at 4.21

กิตติกรรมประกาศ

ดุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี ด้วยความเมตตาของ พระปลัดระพิน พุทฺธิสาโร,ดร. และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิเชฐ ทั่งโต ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาอนุเคราะห์ให้คำปรึกษา แนะนำ ปรับปรุงแก้ไขดุษฎีนิพนธ์จนสำเร็จด้วยดี

ขอเจริญพรขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทั่งโต ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทถวายความรู้ในวิชาต่างๆ และได้กรุณาอนุเคราะห์ให้การดูแลเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือตรวจรูปแบบในการทำดุษฎีนิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ และเจริญพรขอบคุณ พระอุดมสิทธินายก,ผศ.ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา พระมหาสุนันท์ สุนนฺโท, ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ผศ.ดร. ธิติวุฒิ หมั่นมี เลขาประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ ดร. ประเสริฐ ธิลาว อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบสอบถามและให้คำปรึกษา แนะนำ ในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์และสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ พระเดชพระคุณเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี เจ้าคณะอำเภอทุกอำเภอ รองเจ้าคณะอำเภอทุกอำเภอ และพระสังฆาธิการ ในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ที่อนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยเป็นอย่างดี

ขอเจริญพรขอบคุณญาติโยมที่ได้ให้การสนับสนุนและอุปถัมภ์แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

สุดท้ายนี้ ขอคุณงามความดีและอานิสงส์ใดๆ อันจะพึงมีจากการทำงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอน้อมถวายบูชาคุณพระศรีรัตนตรัย คุณบิดา คุณมารดา คุณครูอุปัชฌาย์ อาจารย์ รวมทั้งเพื่อนสนิท มิตรสหาย และเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่เป็นกำลังใจสนับสนุนในทุกๆ เรื่องจนทำให้ผู้วิจัยได้รับประโยชน์สูงสุดจากการศึกษาในครั้งนี้

พระครูพิมลสุวรณเขต (สนิท สุวณฺโณ)

๑๐ มีนาคม ๒๕๖๑

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(ก)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(ค)
กิตติกรรมประกาศ	(ฉ)
สารบัญ	(ช)
สารบัญตาราง	(ฌ)
สารบัญแผนภาพ	(ฎ)
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	(ฐ)
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๔
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๕
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๗
๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๗
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
๒.๑ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา	๘
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ	๑๗
๒. ๓ แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองคณะสงฆ์	๓๘
๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับพระสังฆาธิการ	๔๓
๒.๕ หลักพุทธธรรมสำหรับการพัฒนา	๕๕
๒. ๖ ข้อมูลพื้นที่วิจัย	๕๙
๒. ๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗๗
๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย ๑๐๐	
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	
๓.๑ รูปแบบการวิจัย ๑๐๑	
๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ๑๐๒	
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ๑๐๕	
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล ๑๐๙	

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง **หน้า**

๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ๑๐๙

บทที่ ๔ ผลการวิจัย

๔.๑ ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ๑๑๒

๔. ๒ ผลการศึกษาหลักการ และวิธีการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ๑๔๐

๔.๓ ผลการนำเสนอการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ๒๐๐

๔.๔ องค์ความรู้ ที่ได้รับจากการวิจัย ๒๒๖

บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย ๒๓๒

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย ๒๔๗

๕.๓ ข้อเสนอแนะ ๒๕๙

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ๒๕๙

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ ๒๖๐

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ๒๖๐

บรรณานุกรม ๒๖๑

ภาคผนวก ๒๗๑

ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ในการวิจัย ๒๗๕

ภาคผนวก ข ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ๒๘๑

ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล (Try Out) ๒๘๗

ภาคผนวก ง ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟ่า (Alpha Coefficient) ๒๘๙

ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ๒๙๒

ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์การสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย ๒๙๔

ภาคผนวก ช หนังสือขอความอนุเคราะห์การสนทนากลุ่มเพื่อการวิจัย ๓๑๓

ภาคผนวก ซ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย ๓๒๖

ภาคผนวก ฌ แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย ๓๓๖

ภาคผนวก ญ แบบสนทนากลุ่มเฉพาะเพื่อการวิจัย ๓๓๘
ภาคผนวก ฎ ประมวลภาพการสัมภาษณ์/สนทนากลุ่มเฉพาะ ๓๔๖

ประวัติผู้วิจัย ๓๕๗

สารบัญตาราง

ตารางที่ **หน้า**

๒.๑ สรุปแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา ๑๐
๒.๒ สรุปทฤษฎีการพัฒนา ๑๖
๒.๓ สรุปแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ๒๐
๒.๔ สรุปความหมายของการบริหารจัดการ ๓๕
๒.๕ สรุปแนวคิดเกี่ยวกับ การปกครองคณะสงฆ์ ๔๒
๒.๖ สรุปแนวคิดเกี่ยวกับพระสังฆาธิการ ๕๒
๒.๗ สรุป หลักพุทธธรรมสำหรับการพัฒนาผู้นำ ๕๙
๒.๘ แสดงตารางผู้นำคณะสงฆ์อำเภอเมืองสุพรรณบุรี ๖๐
๒.๙ แสดงตารางผู้นำคณะสงฆ์อำเภอสองพี่น้อง ๖๑
๒.๑๐ แสดงตารางผู้นำคณะสงฆ์อำเภอบางปลาม้า ๖๒
๒.๑๑ แสดงตารางผู้นำคณะสงฆ์อำเภออู่ทอง ๖๓
๒.๑๒ แสดงตารางผู้นำคณะสงฆ์อำเภอดอนเจดีย์ ๖๔
๒.๑๓ แสดงตารางผู้นำคณะสงฆ์อำเภอศรีประจันต์ ๖๕
๒.๑๔ แสดงตารางผู้นำคณะสงฆ์อำเภอสามชุก ๖๕
๒.๑๕ แสดงตารางผู้นำคณะสงฆ์อำเภอเดิมบางนางบวช ๖๖
๒.๑๖ แสดงตารางผู้นำคณะสงฆ์อำเภอหนองหญ้าไซ ๖๗
๒.๑๗ แสดงตารางผู้นำคณะสงฆ์อำเภอด่านช้าง ๖๘
๒.๑๘ งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนา ๘๐
๒.๑๙ งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ๘๔
๒.๒๐ งานวิจัยเกี่ยวกับการปกครองคณะสงฆ์ ๙๐
๒.๒๑ งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพระสังฆาธิการ ๙๕
๒.๒๒ งานวิจัยที่เกี่ยวกับหลักพุทธธรรมสำหรับการพัฒนา ๙๙
๓.๑ แสดงจำนวนพระสังฆาธิการ และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ๑๐๕
๔.๑ ผลการศึกษาสภาพทั่วไปการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครอง คณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ๑๑๕
๔.๒ ผลการศึกษาสภาพทั่วไปการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครอง คณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์ ๑๒๑

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ **หน้า**

๔.๓ ผลการศึกษาสภาพทั่วไปการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการระงับอธิกรณ์ ๑๒๖
๔.๔ ผลการศึกษาสภาพทั่วไปการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะ ๑๓๑
๔.๕ ผลการศึกษาสภาพทั่วไปการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการกำกับบังคับบัญชาเจ้าคณะ ๑๓๖
๔.๖ ผลการศึกษาหลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ การวางแผน ด้านฉันทะ ๑๔๓
๔.๗ ผลการศึกษาหลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ การวางแผน ด้านวิริยะ ๑๔๖
๔.๘ ผลการศึกษาหลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ การวางแผน ด้านจิตตะ ๑๔๙
๔.๙ ผลการศึกษาหลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ การวางแผน ด้านวิมังสา ๑๕๒
๔.๑๐ ผลการศึกษาหลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ การจัดองค์การ ด้านฉันทะ ๑๕๕
๔.๑๑ ผลการศึกษาหลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ การจัดองค์การ ด้านวิริยะ ๑๕๘
๔.๑๒ ผลการศึกษาหลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ การจัดองค์การ ด้านจิตตะ ๑๖๑
๔.๑๓ ผลการศึกษาหลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ การจัดองค์การ ด้านวิมังสา ๑๖๔
๔.๑๔ ผลการศึกษาหลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ การสั่งการ ด้านฉันทะ ๑๖๗
๔.๑๕ ผลการศึกษาหลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ การสั่งการ ด้านวิริยะ ๑๗๐
๔.๑๖ ผลการศึกษาหลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ การสั่งการ ด้านจิตตะ ๑๗๓
๔.๑๗ ผลการศึกษาหลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ การสั่งการ ด้านวิมังสา ๑๗๖
๔.๑๘ ผลการศึกษาหลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ การประสานงาน ด้านฉันทะ ๑๗๙

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ **หน้า**

๔.๑๙ ผลการศึกษาหลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ การประสานงาน ด้านวิริยะ ๑๘๑
๔.๒๐ ผลการศึกษาหลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ การประสานงาน ด้านจิตตะ ๑๘๔
๔.๒๑ ผลการศึกษาหลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ การประสานงาน ด้านวิมังสา ๑๘๗
๔.๒๒ ผลการศึกษาหลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ การกำกับ ด้านฉันทะ ๑๙๐
๔.๒๓ ผลการศึกษาหลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ การกำกับ ด้านวิริยะ ๑๙๓
๔.๒๔ ผลการศึกษาหลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ การกำกับ ด้านจิตตะ ๑๙๖
๔.๒๕ ผลการศึกษาหลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ การกำกับ ด้านวิมังสา ๑๙๙
๔.๒๖ ผลการนำเสนอการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครอง คณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ๒๐๔
๔.๒๗ ผลการนำเสนอการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครอง คณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์ ๒๐๗
๔.๒๘ ผลการนำเสนอการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครอง คณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการระงับอธิกรณ์ ๒๑๐
๔.๒๙ ผลการนำเสนอการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครอง คณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะ ๒๑๓
๔.๓๐ ผลการนำเสนอการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครอง คณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการกำกับบังคับบัญชาเจ้าคณะ ๒๑๖
๔.๓๑ แสดงจำนวนและร้อยละของพระสังฆาธิการผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ๒๑๗
๔.๓๒ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสม ในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม ๒๑๙
๔.๓๓ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสม ในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ๒๒๐

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ **หน้า**

๔.๓๔ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสม ในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์ ๒๒๑
๔.๓๕ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสม ในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการระงับอธิกรณ์ ๒๒๒
๔.๓๖ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสม ในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะ ๒๒๓
๔.๓๗ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสม ในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการควบคุมบังคับบัญชาเจ้าคณะ และเจ้าอาวาส ๒๒๔

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่ **หน้า**

๒.๑ การบริหารแบบกระบวนการ ๒๖
๒.๒ หลักการพิจารณาแต่งตั้งพระสังฆาธิการ ๔๕
๒.๓ โครงสร้างการบริหารจัดการคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ๖๙
๒.๔ แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี ๗๒
๒.๕ แผนแม่บทนำไปสู่การปฏิบัติในจังหวัดสุพรรณบุรี ๗๓
๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย ๑๐๐
๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ๒๒๖

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

๑. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

อักษรย่อในสารนิพนธ์เล่มนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นหลัก โดยใช้ระบบย่อคำ ดังต่อไปนี้

พระสุตตันตปิฎก

วิ.ม. (ไทย) = วินัยปิฎก มหาวรรค (ภาษาไทย)
วิ.จู. (ไทย) = วินัยปิฎก จูฬวรรค (ภาษาไทย)

พระสุตตันตปิฎก

ที.ม. (ไทย) = สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค (ภาษาไทย)
ที.ปา. (ไทย) = สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฏิกวรรค (ภาษาไทย)
ม.ม. (ไทย) = สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปัณณาสก์
สํ.ส. (ไทย = สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค (ภาษาไทย)
องฺ ติก. (ไทย) = สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ติกนิบาต (ภาษาไทย)
องฺ จตุกฺก. (ไทย) = สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต (ภาษาไทย)
องฺ สตฺตก. (ไทย = สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย สัตตกนิบาต (ภาษาไทย)

๒. การระบุเลขหมายพระไตรปิฎก

ในงานวิจัยฉบับนี้ ใช้พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๓๙ เป็นหลักการอ้างอิง ผู้วิจัยใช้อ้างอิงแบบ ๔ ตอน คือ ชื่อย่อคัมภีร์/ เล่ม/ข้อ/หน้า/ เช่น ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๓๑/๒๖๔ หมายถึง ทีฆนิกาย ปาฏิกวรรค เล่มที่ /๑๑ (ภาษาไทย) ข้อที่ ๓๓๑ หน้าที่ ๒๖๔ เป็นต้น

บทที่ ๑
บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปกครองของคณะสงฆ์ไทย มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากเมื่อเทียบกับอดีตที่ผ่านมา ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัตถุและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้สภาพสังคมเปลี่ยนไป ซึ่งมีผลกระทบต่อค่านิยมและความเชื่อถือของประชาชน ประเพณี วัฒนธรรมและศาสนา จึงทำให้มหาเถรสมาคมมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบของการบริหารคณะสงฆ์ให้เข้ากับสถานการณ์ ในปัจจุบันมหาเถรสมาคมในปัจจุบันมีบทบาท อำนาจ และหน้าที่ ที่เกี่ยวกับงานคณะสงฆ์ ๖ ด้าน คือ ๑) การปกครอง ๒) การศาสนศึกษา ๓) การศึกษาสงเคราะห์ ๔) การเผยแผ่ ๕) การสาธารณูปการ และ ๖) การสาธารณสงเคราะห์ บทบาทหน้าที่ของคณะสงฆ์ทั้ง ๖ ที่กล่าวมา ๑ ใน ๖ ด้าน คือ ด้านการปกครอง นั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารเป็นปัจจัยเสริมเพิ่มประสิทธิภาพ จึงจะสำเร็จ ได้ การบริหาร จึงต้องอาศัยหลักธรรมตามพระสูตร ได้แก่ ๑) ทุติยปาปณิกสูตร[๑] ซึ่งมีลักษณะ คือ ๑) จักขุมา คือ เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลมองสภาพเหตุการณ์ออก ๒) วิธุโร คือ เป็นผู้ชำนาญในงาน ๓) นิสสยสัมปันโน คือ พึ่งพาอาศัยคนอื่นได้ และ ๒) สังฆโสภณสูตร[๒] ซึ่งมีลักษณะ คือ ๑) วิยตโต ความเป็นผู้มีปัญญา ๒) วินีโต ความเป็นผู้มีระเบียบวินัยดี ๓) วิสารโท ความเป็นผู้แกล้วกล้า กล้าหาญ ๔) พหุสุโต ความเป็นผู้มีความรู้ มีความจำมาก และ ๕) ธัมมานุธัมมปฏิปันโน เป็นผู้ปฏิบัติธรรม มีคุณธรรม รักษาความถูกต้องในสิ่งที่ถูกที่ควร ซึ่งกล่าวได้ว่า ผู้นำมีสองประเภท คือ ๑) ผู้นำที่อยู่บนหัวคน และ ๒) ผู้นำที่นั่งอยู่ในใจคน ผู้นำจะประสบความสำเร็จได้ก็ต้องมีธรรมะประจำใจโดยธรรมะข้อหนึ่งที่เหมาะสำหรับผู้นำ ที่จะนำไปประยุกต์ใช้ ในการบริหาร ก็คือ “นิวาตะ” ซึ่งหมายถึง ความอ่อนน้อมถ่อมตน[๓] ผู้นำทางพระพุทธศาสนาเริ่มได้รับความสนใจอย่างมากในปัจจุบัน เพื่อให้รู้ว่าอะไรเป็นองค์ประกอบที่จะช่วยให้ผู้นำมีความสามารถในการนำ หรือ มีผู้บริหาร ที่มีประสิทธิภาพ และในปัจจุบันได้มีการศึกษา ผู้บริหารอ ยู่ตลอดเวลา โดยพยายามหาผู้บริหารที่มีประสิทธิผลในแต่ละองค์การ หรือในสถานการณ์ต่าง ๆ[๔] พระสงฆ์เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในฐานะ ที่เป็นผู้ชี้นำทางด้านปัญญาเป็นแบบอย่างที่ดี ในการสร้างศรัทธาของสาธารณชนโดยทั่วไป ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาพระสงฆ์เป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของพุทธบริษัททุกระดับ[๕]

---

[๑] องฺ. ติก. (ไทย) ๒๐/๔๕๗/๑๔๖.

[๒] องฺ. จตุกก. (ไทย) ๒๑/๗/๘.

[๓] พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), **พุทธวิธีบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๒๖-๒๗.

[๔] สัมฤทธิ์ กางเพ็ง และสรายุทธ กันหลง, **ภาวะผู้นำใฝ่บริการในองค์การ : แนวคิด หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัย**, (ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา หจก, ๒๕๕๓), หน้า ๗.

[๕] กองพุทธสถาน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, **วัดพัฒนา ๔๘,** (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๔๘), หน้า ๖.

การบริหารกิจการคณะสงฆ์ของไทย มีความสำคัญต่อการสร้างความเข้มแข็งและการดำรงอยู่อย่างมั่นคงของพระพุทธศาสนา คณะสงฆ์ถือเป็นตัวแทนหรือเป็นสาวกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ของพุทธศาสนิกชน ซึ่งทำหน้าที่ในการปฏิบัติภารกิจเผยแผ่สืบสานและถ่ายทอดพระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ได้บัญญัติไว้เพื่อให้ผู้ที่นับถือพระพุทธศาสนาได้นำพระธรรมคำสอนไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมการเผยแผ่สืบสานและถ่ายทอดพระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งถือว่าเป็นภารกิจสำคัญที่คณะสงฆ์จะต้องปฏิบัติ[๖]

ปัญหาในปัจจุบันของผู้ปกครองคือ ปัญหายาเสพติด และอาจาระของพระภิกษุ ที่ทุกวัดพบมากที่สุด และมีผู้ร้องเรียนมากเกี่ยวกับการประพฤติตัวของพระสงฆ์บางรูป ที่ประพฤติตัวไม่เหมาะสม ละเมิดพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม เป็นที่เสื่อมศรัทธาของประชาชน จึงเป็นเหตุให้ผู้ปกครองต้องมีความรอบคอบในการรับพระสงฆ์เข้ามาสังกัดในวัดของตน แม้คณะสงฆ์จะไม่มีระบบกลั่นกรองแต่ถ้ามีระบบกล่อมเกลาที่ดีก็ยัง เป็น หลักประกันว่าผู้ที่จะเข้ามาบวชเป็นพระจะได้รับการศึกษาอบรมให้เป็นพระที่ดีสามารถทำหน้าที่ตามพระธรรมวินัยได้ ทั้งนี้ คณะสงฆ์จะต้องสร้างระบบคัดกรอง ที่ดี ได้แก่ ระบบ คัดกรอง ที่ไม่เป็นทางการ ก็คือ การดูแลเอาใจใส่ที่อุปัชฌาย์อาจารย์พึงมีต่อศิษย์ ส่วนระบบที่เป็นทางการ ก็คือ ระบบการศึกษาด้านปริยัติธรรมของพระสงฆ์ [๗] การศึกษาโดยใช้พระธรรมวินัยเป็นเครื่องฝึกฝนพัฒนาจิต ที่เรียกว่าปริยัติ และปฏิบัติ เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทยจนเป็นศูนย์กลางชุมชน พระสงฆ์ที่มีข้อวัตรปฏิบัติอยู่ในสังคมที่งดงามและมีความสามารถในการอบรมประชาชนให้มีหลักธรรมทางพุทธศาสนาในการดำเนินชีวิตนับว่ามีความสำคัญมาก

ดังนั้น พระสังฆาธิการจึงมีหน้าที่รับผิดชอบกิจการคณะสงฆ์ ๖ ประการ [๘] คือ

๑. ดำเนินการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช คำสั่งของผู้บังคับบัญชาเหนือตน

๒. ควบคุมและส่งเสริมการรักษาความเรียบร้อยดีงาม การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ ให้ดำเนินไปด้วยดี

๓. ระงับอธิกรณ์ วินิจฉัยการลงนิคหกรรม วินิจฉัยข้ออุทธรณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยชั้นเจ้าคณะตำบล

๔. แก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะตำบลให้เป็นไปโดยชอบ

๕. ควบคุมบังคับบัญชาเจ้าคณะและเจ้าอาวาส ตลอดถึงพระภิกษุสามเณรผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา หรืออยู่ในเขตปกครองของตน และชี้แจงแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาให้เป็นไปโดยความเรียบร้อย

---

[๖] กองแผนงาน กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, **คู่มือพระสังฆาธิการ ว่าด้วยพระราชบัญญัติ กฎ ระเบียบ และคำสั่งของคณะสงฆ์,** (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๐), คำนำ.

[๗] ระเบียบวาระการประชุมคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. ๒๕๕๙ (เอกสาร).

[๘] สถาบันส่งเสริมและพัฒนาการพระศาสนา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, **คู่มือพระสังฆาธิการ,** (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๗), หน้า ๒๗.

๖. ตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการในเขตปกครองของตน

จากภารกิจทั้ง ๖ ประการนี้ พระสังฆาธิการจึงมีบทบาทอำนาจหน้าที่ที่มีความสำคัญในการจรรโลงพระพุทธศาสนาและช่วยสงเคราะห์สังคมตามวิธีทางและหลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่จะทำให้พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้ามั่นคงและยั่งยืนถาวรคู่ประเทศไทยได้นั้น จะต้องมีพระสังฆาธิการเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยจรรโลงและพัฒนาพระพุทธศาสนาได้

พระสังฆาธิการจึงมีบทบาทและหน้าที่ในการปกครองและการบริหารกิจการคณะสงฆ์ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะบ่งชี้ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืนมั่นคงถาวรสืบต่อไป ก็ด้วยจะต้องอาศัยพระสังฆาธิการเป็นสำคัญ เนื่องจากพระสังฆาธิการเป็นผู้ใกล้ชิดประชาชนโดยเฉพาะพระสังฆาธิการทุกระดับเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของประชาชน และมีบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้วยแล้ว จึงจะต้องปรับบทบาทในด้านต่างๆ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมให้ได้ พระสังฆาธิการจะต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ศึกษาด้วยการขวนขวายในหน้าที่ของตน และไม่ลืมที่จะพัฒนาคนอื่นหรือคนในชุมชนในสังคมนั้นด้วย

วัดและพระสงฆ์จึงเป็นผู้นำผู้ให้บริการด้านต่างๆ ที่จำเป็น เช่น ให้การศึกษาแก่เด็ก ให้คำปรึกษาแก่ชาวบ้านที่เดือดร้อน ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตลอดถึงให้การรักษาพยาบาล นอกจากนั้นวัดยังเป็นแหล่งวัฒนธรรม [๙] โดยการที่พระสงฆ์ได้เป็นผู้นำและเข้าร่วมในกิจกรรมทางสังคมต่างๆ วัดและพระสงฆ์จึงเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ขาดไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นหมู่บ้านต่างก็มีวัดเป็นสมบัติร่วมกันของคนในท้องถิ่น ประชาชนต่างก็มีความผูกพันกับวัด เพราะวัดเป็นบ่อเกิดแห่งสติปัญญา และจิตใจ

วัดและพระสงฆ์ถือว่าเป็นศูนย์กลางเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณในการพัฒนาจิตใจและพัฒนาด้านต่างๆ ของประชาชนได้เป็นอย่างดี [๑๐] เปรียบประดุจเหมือนตะเกียงให้แสงสว่างเป็นประโยชน์แก่ประชาชน เป็นตะเกียงทางจิตวิญญาณของชาวบ้าน เพราะฉะนั้นพระสงฆ์จึงเป็นผู้นำการริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งทั้งหลายทั้งปวงทั้งภายในวัดและภายนอกวัดด้วยหลักความถูกต้องดีงาม และได้ประโยชน์สูงสร้างความเจริญก้าวหน้าเป็นปึกแผ่นต่อวัด และเป็นประโยชน์แก่พุทธบริษัทที่เป็นชาวบ้านอย่างสมบูรณ์

การบริหารจัดการ และการดูแลพระสงฆ์เป็นเรื่องหนึ่งที่จะช่วยให้คุณภาพของพระสงฆ์ดีขึ้น คุณภาพของพระสงฆ์จะดีขึ้นได้ต้องอาศัยปัจจัยอย่างอื่นอีก ทั้งนี้หากระบบการปกครองสงฆ์เป็นระบบการ กำกับดูแลพระสงฆ์ให้มีความประพฤติที่ถูกต้องดีงาม สิ่งที่จะต้องมาเสริมคู่กันก็คือระบบการกลั่นกรองและกล่อมเกลาระบบกลั่นกรองมีได้สำหรับบุคคลที่จะมาบวชส่วนระบบกล่อมเกลาสำหรับ ผู้ที่ผ่านการบวชมาแล้ว อันที่จริงการกล่อมเกลาผู้บวชนั้นมีอยู่แล้วตามพระธรรมวินัย โดยอุปัชฌาย์เป็นผู้มอบหมายให้ทำหน้าที่นี้ และเป็นผู้รับรองต่อคณะสงฆ์ อุปัชฌาย์จะต้องมีหน้าที่กลั่นกรอง และกล่อมเกลาการกลั่นกรองเป็นขั้นแรกสำหรับผู้ที่จะมาเป็นสมาชิกคณะสงฆ์ขั้นตอน

---

[๙] พระธรรมวรเมธี (สุชิน อคฺคชิโน), กองพุทธศาสนสถาน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, **วัดพัฒนา ๕๐,** (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๕๐), หน้า ๖๕-๖๖.

[๑๐] พิสิฐ เจริญสุข, **คู่มือการปฏิบัติงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล,** (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, ๒๕๔๑), หน้า ๖๕.

สำคัญกว่านั้น คือ การกล่อมเกลาในด้านประพฤติ ความรู้ ความเข้าใจในทางธรรมให้เจริญงอกงาม ทั้งในคุณธรรม และปัญญา

พระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาสต้องช่วยพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน ทั้งนี้วัดกับบ้าน พระกับชาวบ้าน เป็นของคู่กันมาช้านาน โดยที่วัดต้องเป็นแหล่งให้วิทยาการแก่ชาวบ้านทุกๆ ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านศีลธรรม และประเพณี ประชาชนก็จะหันมาเข้าสู่วัดกันมากขึ้น ซึ่งในอดีตที่ผ่านมา บทบาทและกิจกรรมต่างๆ ที่วัดจัดทำก็พบว่า วัดมีความหมายที่สำคัญๆ อยู่ ๔ ประการ ดังนี้

๑. วัดเป็นที่พำนักอาศัยของภิกษุสามเณร

๒. วัดเป็นที่บวชเรียนของลูกหลานชาวบ้าน

๓. วัดเป็นที่ทำบุญบำเพ็ญกุศลของชาวบ้านรอบวัด

๔. วัดและพระสงฆ์เป็นที่พึ่งทางใจของประชาชน

แต่ผู้วิจัยต้องการศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ให้มีความสมบูรณ์มากที่สุด อีกทั้งในปัจจุบันกิจการงานของคณะสงฆ์มีเพิ่มมากยิ่งขึ้น ทำให้พระสังฆาธิการมีความจำเป็นปฏิบัติหน้าที่ ที่จะต้องปรับตัวเองเพื่อให้ตนเองทำงานเชิงรุกเกี่ยวกับงานคณะสงฆ์ให้มากยิ่งขึ้น เป็นการกระตุ้นตนเองเพื่อให้เกิดการสนองงานคณะสงฆ์ให้มีประสิทธิภาพ และผู้ที่มีบทบาทสำคัญ คือ เจ้าคณะผู้ปกครองในเขตนั้นๆ ต้องคอยสอดส่องกำกับดูแลความเรียบร้อยในเขตปกครองของตน จึงเป็นภาระผู้ปกครองระดับสูงจะต้องดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ว่าได้ปฏิบัติตามหน้าที่ตามพระธรรมวินัย พระราชบัญญัติ คณะสงฆ์ ระเบียบ ข้อบังคับ กฎมหาเถรสมาคม อย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒ .๑ สภาพทั่วไปของการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นอย่างไร

๑.๒ .๒ หลักการ และวิธีการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นอย่างไร

๑.๒.๓ นำเสนอการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ควรเป็นอย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. ๓.๑ เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป ของการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๓.๒ เพื่อศึกษาหลักการ และวิธีการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๓.๓ เพื่อ นำเสนอการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Method Research) กล่าวคือ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

๑) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักพุทธธรรมในการพัฒนา การบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยการทบทวนเอกสารจากพระไตรปิฎก และหนังสือเอกสาร ตลอดจนงานวิจัยและบทความอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

๒) ศึกษาการ พัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ ๑) ด้าน พระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ๒) ด้าน ส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์ ๓) ด้าน ระงับอธิกรณ์ ๔) ด้านแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะให้เป็นไปโดยชอบ ๕) ด้านควบคุมบังคับบัญชาเจ้าคณะ เจ้าอาวาส และพระภิกษุสามเณรภายในเขตปกครองของตน[๑๑]

การบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี ใน ๕ ด้าน คือ ๑) ด้าน การวางแผน ๒) ด้าน การจัดองค์การ ๓) ด้าน การสั่งการ ๔) ด้านการประสานงาน ๕) ด้านการควบคุม

๓) ศึกษาแนวทางการพัฒนา การบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี จากความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านการปกครองคณะสงฆ์

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

๑) เชิง คุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาโดยการทบทวนเอกสารจากพระไตรปิฎก ตำรา ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาเฉพาะเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) และสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) พระสังฆาธิการผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาของพระสังฆาธิการ เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริง ปัญหา ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

๒) เชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านตัวแปรของการวิจัยไว้ ๒ ประเภทดังนี้

---

[๑๑] กองแผนงาน กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, **คู่มือพระสังฆาธิการ ว่าด้วยพระราชบัญญัติ กฎระเบียบ และคำสั่งของคณะสงฆ์,** (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๒), หน้า ๓๙๖.

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ สถานภาพส่วนบุคคลของพระสังฆาธิการผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาทางธรรม วุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม วุฒิการศึกษาสายสามัญ

ตัวแปรตาม (Independent Variables) คือ การบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ใน ๕ ด้าน คือ ๑) ด้านการวางแผน ๒) ด้านการจัดองค์การ ๓) ด้านการสั่งการ ๔) ด้านการประสานงาน ๕) ด้านการควบคุม

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี” ผู้วิจัยได้จำแนกไว้ ๓ กลุ่ม ดังนี้ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี”

๑) เชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

๑.๑ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการพัฒนา การบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วย พระสังฆาธิการ และฆราวาสเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๑๘ รูป/คน

๑.๒ สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยได้คัดเลือกพระสังฆาธิการผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้บริหารของพระสังฆาธิการ เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริง ปัญหาความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน ๑๑ รูป/คน

๒) เชิงปริมาณ (Quantitative Research)

การศึกษาการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้แบบสอบถามกับพระสังฆาธิการในจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน ๑,๐๕๐ รูป[๑๒]

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่คือ ในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี มี ๑๐ อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอสองพี่น้อง อำเภอบางปลาม้า อำเภออู่ทอง อำเภอดอนเจดีย์ อำเภอศรีประจันต์ อำเภอสามชุก อำเภอเดิมบางนางบวช อำเภอหนองหญ้าไซ และอำเภอด่านช้าง

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

๑) เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ศึกษารวบรวมข้อมูลในการดำเนินการวิจัย ตั้งแต่เดือน ตุลาคม ๒๕๕๙ ถึงเดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๒) เชิงปริมาณ (Quantitative Research) ศึกษารวบรวมข้อมูลในการดำเนินการวิจัย ตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน ๒๕๕๙ จนถึงเดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

---

[๑๒] สำนักงานเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. ๒๕๕๙ (เอกสาร).

๑.๕. นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้เพื่อการวิจัย ดังนี้

การพัฒนา หมายถึง วิธีการที่ทำให้มีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ เพื่อนำความรู้ความสามารถนั้นมาพัฒนาตนเอง หรือองค์กรของตน

การบริหารจัดการที่เหมาะสม หมายถึง การวางแผน การจัดองค์การ การดำเนินการ การอำนวยการ และ ควบคุมงาน รักษาดูแลหมู่คณะ และกิจกรรมต่างๆ ให้สำเร็จตามนโยบาย และต้องมีหลักธรรมคือ อิทธิบาท ๔ การงานจะสำเร็จได้ต้องมีความพอใจทำ และเต็มใจทำ มีความเพียรพยายาม และฝักใฝ่ในการงานนั้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การปกครอง คณะสงฆ์ หมายถึง การปกครองตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ว่าด้วยระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ มี ๕ ด้าน ได้แก่

๑. ด้านกฎมหาเถรสมาคม หมายถึง ควบคุม ดูแล พระภิกษุสามเณรในปกครองให้อยู่ในกฎระเบียบ ข้องบังคับ ของมหาเถรสมาคม

๒. ด้านส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์ หมายถึง ส่งเสริมการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรตามหลักพระธรรมวินัย

๓. ด้านระงับอธิกรณ์ หมายถึง พระสังฆาธิการมีหลักเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติในการวินิจฉัยอธิกรณ์แก่พระภิกษุสามเณรที่ล่วงละเมิดพระธรรมวินัย เพื่อยุติเหตุความขัดแย้ง หรือลงนิคหกรรม

๔. ด้านแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะ หมายถึง ผู้บังคับบัญชาเหนือตนมีการประสานงานกับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา เพื่อวางแผน ในการแก้ไขปัญหาให้กับเจ้าคณะอย่างเป็นระบบ

๕. ด้านการกำกับบังคับบัญชาเจ้าคณะและเจ้าอาวาส หมายถึง ผู้บังคับบัญชาเหนือตนได้มีการควบคุมดูแลเจ้าคณะและเจ้าอาวาสในปกครองให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ มติ คำสั่ง ประกาศ ของมหาเถรสมาคม

พระสังฆาธิการ หมายถึง พระภิกษุผู้มีตำแหน่งทางการปกครองคณะสงฆ์สังกัดมหานิกายในจังหวัด ประกอบด้วย เจ้าคณะจังหวัด รองเจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ รองเจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส และผู้ช่วยเจ้าอาวาส จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ๖.๑ ทำให้ทราบสภาพทั่วไปของการพัฒนา การบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี

๑. ๖.๒ ทำให้ทราบ การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรรบุรี

๑. ๖.๓ ทำให้ได้แนวทางการพัฒนา การบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี

๑. ๖.๔ ผลการวิจัยสามารถประยุกต์ใช้แนวทางการพัฒนา การบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในเขตปกครองคณะสงฆ์อื่นๆ ได้

บทที่ ๒
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่อง “การพัฒนา การบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี” ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมแนวคิดทฤษฎีและเอกสารรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดโดยมีหลักสำคัญ ดังนี้

๒.๑ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา

๒.๒ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองคณะสงฆ์

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับพระสังฆาธิการ

๒. ๕ หลักพุทธธรรมสำหรับการพัฒนา

๒. ๖ ข้อมูลทั่วไปในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี

๒. ๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๘ กรอบแนวคิดการวิจัย

๒.๑ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา โดยมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการพัฒนาจากผู้รู้ทั้งหลาย ดังนี้

๒.๑.๑ ความหมายของการพัฒนา

การเปลี่ยนแปลงของสังคมเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะต้องเกิดขึ้น อันเนื่องมาจากความต้องการของมนุษย์ที่อยากเห็นสิ่งดีๆ เกิดขึ้นในสังคมของตนเอง การเปลี่ยนแปลงของสังคมเป็นไปในทางที่ดีขึ้นที่เราเรียกกันว่า “การพัฒนา ” (Development) หรือ อาจให้คำจำกัดความของการพัฒนาได้ว่า คือ การพัฒนาเพิ่มความสามารถของคนส่วนใหญ่ที่จะปรับปรุงคุณภาพชีวิตของตนเองอย่างต่อเนื่องภายใต้คำจำกัดความดังกล่าว เนื้อหาสาระสำคัญของการพัฒนาจึงอยู่ที่ความสามารถของคนส่วนใหญ่ ส่วนกลไกหรือกระบวนการนั้นเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะนำมาใช้ในการดำเนินงาน นอกจากนั้นจากดำเนินงานควรจะต้องให้ผลได้อย่างต่อเนื่องอีกด้วย กระบวนการพัฒนาจึงจำเป็นที่จะต้องเป็นกระบวนการระยะยาว และจากการตรวจสอบเอกสารปรากฏว่ามีผู้ให้ความหมายของการพัฒนาไว้หลายท่าน ส่วนราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของคำว่า การพัฒนา หมายถึง ความเจริญ เติบโต หรือก้าวหน้า [๑๓] การพัฒนา เป็นการกระทำให้ดีขึ้น คือ เปลี่ยนจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่า การพัฒนาเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคม และเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของคน

---

[๑๓] ราชบัณฑิตยสถาน, **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๖,** (กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, ๒๕๔๖), หน้า ๓๔๕.

ชุมชน และสังคมให้ดีขึ้นด้วยการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ จึงเกิดขึ้นอยู่เสมอ นอกจากนี้ยังได้สรุปแนวคิดต่างๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาไว้ ดังนี้

๑) แนวคิดแบบวิวัฒนาการ เป็นการนำการพัฒนามาใช้เพื่ออธิบายประวัติศาสตร์ของมนุษย์ ที่เคลื่อนย้ายจากภาวะหนึ่งไปสู่อีกภาวะหนึ่งที่สูงกว่า ทำให้มนุษย์มีความก้าวหน้าในด้านต่างๆ มากขึ้น เช่น มีชีวิตที่อุดมสมบูรณ์ขึ้น ร่ำรวยมากขึ้น มีเหตุผลมากขึ้น มีความแตกต่างกันมากขึ้น เป็นต้น การพัฒนาในแนวคิดนี้จึงมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า ความก้าวหน้ามาก

๒) แนวคิดแบบการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เป็นแนวความคิดที่เกิดขึ้น ในคริสต์ศตวรรษ ที่ ๒๐ เนื่องจากมีความเป็นกลางมากกว่าการพัฒนา ไม่เกี่ยวข้องกับอดีตหรืออนาคต อันรุ่งโรจน์ แต่สนใจศึกษาการเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์ทางสังคม เช่น การแบ่งชนชั้นทางสังคม เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงอาจมีลักษณะเป็นการปฏิรูป คือ เฉพาะในโครงสร้างใด โครงสร้างหนึ่ง และเป็นการปฏิบัติ คือ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทั้งหมดของสังคม

๓) แนวความคิดแบบเศรษฐศาสตร์ นักเศรษฐศาสตร์นำการพัฒนาไปใช้จำแนกประเทศต่างๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนด เช่น รายได้ประชาชาติ การรู้หนังสือ การมีงานทำ เป็นต้น ออกเป็น ประเทศพัฒนาแล้ว ประเทศกำลังพัฒนา และประเทศด้อยพัฒนา การพัฒนาในแนวความคิดนี้ จึงมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า ความเป็นอุตสาหกรรม ความทันสมัย และการเจริญเติบโตมาก

๔) แนวความคิดแบบการปฏิบัติการทางสังคม เป็นแนวความคิดที่เกิดจากรัฐบาล ของประเทศต่างๆ พยายามปรับปรุงแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมในรูปของการวางแผน ปฏิบัติการ เช่น การปฏิรูปที่ดิน การสหกรณ์ การพัฒนาชนบท เป็นต้น และเรียกวิธีการนี้ว่า การพัฒนา

๕) แนวความคิดแบบความขัดแย้งทางสังคม เป็นแนวความคิดของการพัฒนาประเทศด้วย ระบอบสังคมนิยม ที่นำทฤษฎีความขัดแย้งมาใช้เป็นแนวทางในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและระบบ สังคม โดยถือว่าการนำระบอบสังคมนิยมเข้ามาใช้แทนระบบที่ใช้อยู่เดิมเป็นการพัฒนา [๑๔] ในขณะที่ โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัชฎ์ ได้ให้ความหมายของการพัฒนาที่น่าจะส่งผลต่อคนส่วนใหญ่ใน ๓ ลักษณะ ด้วยกัน คือ

๑) การพัฒนา หมายถึง ความก้าวหน้า ซึ่งเป็นเรื่องเศรษฐกิจก็เรียกว่า ความเจริญ ทางเศรษฐกิจ ถ้าเป็นด้านสังคมก็เป็นเรื่องของความมีเหตุผล ตลอดจนระบบและกลไกซึ่งเอื้ออำนวย ให้สามารถใช้เหตุผลเป็นหลักในการตัดสินใจ และลดความขัดแย้งโดยสันติวิธี เรื่องความก้าวหน้านี้ได้ กลายเป็นเรื่องที่ได้รับความเอาใจใส่กันมาก และมีคนส่วนหนึ่งเห็นว่า การพัฒนานั้น หมายถึง เรื่องของความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจอย่างเดียว ซึ่งตามทัศนะของการพัฒนาโดยทั่วไปนั้น ควรหมายถึง เรื่องความก้าวหน้าทางสังคมด้วย ไม่เฉพาะแต่ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจเท่านั้น

๒) การพัฒนา หมายถึง ความมั่นคง ถ้าในทางเศรษฐกิจเราต้องการให้ระบบเศรษฐกิจ เป็นระบบที่มั่นคงมีเสถียรภาพ ไม่มีปัญหาเงินเฟ้อ เงินฝืด ในทางสังคมก็เช่นกันเราต้องการเห็น ความมั่นคงทางสังคม เป็นสังคมที่สงบสุข สังคมที่สามารถปรับตัวเองให้สอดคล้องกับสถานการณ์

---

[๑๔] สนธยา พลศรี, **กระบวนการพัฒนาชุมชน,** (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๕), หน้า ๗.

๓) การพัฒนา หมายถึง ความก้าวหน้าและความมั่นคง การพัฒนายังควร หมายถึง ความเป็นธรรมอีกด้วย โดยเฉพาะความเป็นธรรมในลักษณะที่ว่าประชาชนทุกคนที่เป็นสมาชิกของสังคมได้เข้ามีส่วนร่วม และได้รับผลตอบแทนจากการที่มีส่วนในการพัฒนาตามควร ดังนั้น การพัฒนาที่เราต้องการจึงควรเป็นการพัฒนาในรูปแบบที่ช่วยสร้างความเป็นธรรมด้วย [๑๕] การพัฒนาบุคคลจะนำมาใช้กับบุคลากรระดับผู้บริหารเพื่อเสริมสร้างความรู้ประสบการณ์ตลอดจนแนวคิดต่างๆ จึงจำเป็นที่ผู้บริหารต้องมีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่จะปฏิบัติงานในระดับสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ [๑๖] การพัฒนาบุคลากร หมายถึงการให้การศึกษาส่งเสริมความรู้ความสามารถและทักษะเพื่อพัฒนาศักภาพของคนในองค์การให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบได้ดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านความรู้ความสามารถความชำนาญและประสบการณ์ที่ดี มีกำลังใจในการทำงานและมีความคิดที่จะปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย[๑๗]

กล่าวโดยสรุปว่า การพัฒนา คือ การสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าจนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เป็นการเปลี่ยนแปลงสภาวการณ์ของสังคมจากระดับหนึ่งไปสู่อีกระดับหนึ่งที่มีคุณค่ามากขึ้น และต้องการมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

ตารางที่ ๒.๑ แนวคิดหลักของนักวิชาการจากการศึกษาการพัฒนา

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ราชบัณฑิตยสถาน, (๒๕๔๖, หน้า ๓๔๕).	ความเจริญ เติบโต หรือก้าวหน้า
สนธยา พลศรี, (๒๕๔๕, หน้า ๗).	การเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ เช่น ด้านสุขภาพ ปริมาณ การเปลี่ยนแปลงอย่างรอบด้าน ไม่ใช่เปลี่ยนแปลงในด้านการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ
โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัชฎ์, (๒๕๓๒, หน้า ๒๕).	ระบบและกลไกซึ่งเอื้ออำนวยให้สามารถใช้เหตุผลสังคมที่สามารถปรับตัวเองให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้โดยปราศจากความรุนแรงการพัฒนาที่เราต้องการจึงควรเป็นการพัฒนาในรูปแบบ
วิลาวรรณ รพีศาล, (๒๕๕๐, หน้า ๑๕๘).	การพัฒนาบุคคลจะนำมาใช้กับบุคลากรระดับผู้บริหารระดับผู้บริหารต้องมีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ
รังสรรค์ ประเสริฐศรี, (๒๕๔๓, หน้า ๔๖๑-๔๖๒).	พัฒนาศักยภาพของคนในองค์การและพัฒนาทัศนคติของตนเอง

[๑๕] โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัชฎ์, **การพัฒนาประเทศไทย,** (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๓๒), หน้า ๒๕.

[๑๖] วิลาวรรณ รพีพิศาล, **การบริหารทรัพยากรมนุษย์,** พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิจิตรหัตถกร, ๒๕๕๐), หน้า ๑๕๘.

[๑๗] รังสรรค์ ประเสริฐศรี, **องค์การและการจัดการงานบุคคลหน่วยที่ ๑๑,** พิมพ์ครั้งที่ ๖, (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๓), หน้า ๔๖๑-๔๖๒.

๒ .๑.๒ ทฤษฎีการพัฒนา

จากรูปศัพท์ของคำว่า พัฒนา ที่มาจากภาษาบาลีว่า วฑฒน ซึ่งแปลว่า เจริญ และมาจากภาษาสันสกฤต ว่า วรธน แปลว่า ความเจริญ[๑๘]

กล่าวโดยรูปศัพท์ คำว่า การพัฒนา มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Development แปลว่า การเปลี่ยนแปลงทีละเล็กละน้อย โดยผ่านลำดับขั้นตอนต่างๆ ไปสู่ระดับที่สามารถขยายตัวขึ้น เติบโตขึ้น มีการปรับปรุงให้ดีขึ้น และเหมาะสมกว่าเดิมถึงขึ้นอุดมสมบูรณ์เป็นที่น่าพอใจ[๑๙]

คำว่า การพัฒนา โดยความหมายจากรูปศัพท์ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดความเจริญเติบโตงอกงามและดีขึ้นจนเป็นที่พึงพอใจ ซึ่งความหมายดังกล่าวนี้ เป็นที่มาของความหมายในภาษาไทยและเป็นแนวทางในการกำหนดความหมายอื่นๆ ดังนี้

ในความหมายของนักเศรษฐศาสตร์ คำว่า พัฒนา หมายถึง ความเจริญเติบโต แต่เป็นความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ตามเนื้อหาของวิชาเศรษฐศาสตร์ ซึ่งเป็นการเน้นความหมายเชิงปริมาณ คือ การเพิ่มขึ้นหรือการขยายตัวทางเศรษฐกิจมากกว่าด้านอื่นๆ

ในความหมายของนักพัฒนบริหารศาสตร์ คำว่า พัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทั้งในด้านคุณภาพ (ดีขึ้น) ปริมาณ (มากขึ้น) และสิ่งแวดล้อม (มีความเหมาะสม) ไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว

ในความหมายของนักเทคโนโลยี คำว่า พัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสังคมให้ทันสมัยด้วยความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ในความหมายของนักพัฒนาชุมชน คำว่า พัฒนา หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงของสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ดีขึ้น ทั้งทางด้านคุณภาพ ปริมาณ และสิ่งแวดล้อม ด้วยการวางแผนโครงการและการดำเนินงานโดยมนุษย์เพื่อประโยชน์แก่ตัวของมนุษย์เอง[๒๐]

ผู้นำเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารงานในองค์การ งานองค์การจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในการดำเนินงานนั้น ปัจจัยสำคัญที่สุดก็คือผู้นำ ถ้าองค์การใดได้ผู้นำที่มีประสิทธิภาพก็จะสามารถสั่งการและใช้อิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติงาน ตลอดจนทำกิจกรรมต่างๆ ในองค์การให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าองค์การใดได้ผู้นำที่ไม่มีประสิทธิภาพ ก็จะไม่สามารถสั่งการและใช้อิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาให้เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งได้ ยังเป็นการทำลายขวัญของผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีต่อผู้นำ ซึ่งจะเป็นผลทำให้การปฏิบัติงานด้านต่างๆ

---

[๑๘] ราชบัณฑิตยสถาน, **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔,** พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๖, หน้า ๓๒๗.

[๑๙] ปกรณ์ ปรียากร, “ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา”, ใน **การบริหารการพัฒนา,** รวบรวมโดย อุทัย เลาวิเชียร, (กรุงเทพมหานคร : สามเจริญพานิช, ๒๕๓๘), หน้า ๑๘.

[๒๐] สนธยา พลศรี, **ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน,** พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๗), หน้า ๒-๕.

ในองค์การประสบความล้มเหลว[๒๑] ส่วนความหมายของทฤษฎีผู้นำต่างๆ สามารถแบ่งออกเป็นหมวดหมู่ ๕ หมวด คือ[๒๒]

๑) ผู้นำ ในฐานะที่เป็นจุดศูนย์กลางของกระบวนการกลุ่ม ผู้นำ เป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากความเปลี่ยนแปลงและกิจกรรมของกลุ่ม

๒) ผู้นำ ในฐานะที่เป็นบุคลิกภาพและผลกระทบจากสิ่งนี้เอง ผู้นำ จึงเป็นการเชื่อมโยงภาพพจน์ในอันที่ทำให้ปัจเจกบุคคล สามารถที่จะทำการจูงใจบุคคลอื่นๆ ให้มีการทำหน้าที่ได้สอดคล้องกับภาวะหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๓) ผู้นำ ในฐานะที่เป็นศิลปะที่ใช้ในการชี้นำผู้นำจึงเป็นแสดงออกในบริบทของอำนาจหรืออิทธิพล ดังนั้น จึงมีความพยายามที่จะให้กลุ่มนั้น เป็นไปตามแนวทางหรือเจตนารมณ์ของตัวบุคคลที่เป็นผู้นำนั้น

๔) ผู้นำ ในฐานะที่เป็นการใช้อิทธิพล การเป็นผู้นำนั้น ได้ก่อให้เกิดผลกระทบกับพฤติกรรมของบรรดาสมาชิกภายในกลุ่ม ทั้งนี้โดยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับบรรดาผู้ตามนั้น เป็นไปในลักษณะของการตอบสนองต่อกันภายใต้ความสมัครใจ

๕) ผู้นำ ในฐานะที่เป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นพฤติกรรมของปัจเจกบุคคล ในขณะที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการอำนวยการเรื่องกิจกรรมกลุ่ม

ผู้บริหาร จำเป็นต้องเป็น “ผู้ให้” นั้นเท่ากับเป็นการตอกย้ำให้เห็นเด่นชัดยิ่งขึ้นว่าผู้ บริหารที่แท้จะต้องไม่เห็นแก่ตัว จะต้องไม่มองประโยชน์เฉพาะส่วนตนหากผู้ใดยึดประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้งย่อมเป็นเครื่องบ่งชี้ชัดเจนว่าคนผู้นั้นย่อมไม่ใช่ผู้นำที่แท้จริง ผู้ บริหาร จำเป็นจะต้องเสียสละ (Sacrifice) ผู้บริหารกับเรื่องการเสียสละเป็นสิ่งที่ถือว่าคู่กันไม่มีความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ใดๆ จะเกิดขึ้นได้ หากปราศจากการทุ่มเทและการเสียสละ Ralph Emerson นักปราชญ์ชาวอเมริกันได้กล่าวถึงสมดุลของการให้และการับว่า “ในขณะที่เราให้หรือเสียอะไรบางอย่างไป เราก็มักจะได้อะไรบางอย่างมา และในขณะที่เราได้บางสิ่งบางอย่างมาเราก็มักจะต้องเสียบางสิ่งบางอย่างไปเสมอ”และด้วยอมตะวาจานี้เราจึงพบว่า ผู้ที่ให้มักจะเป็นผู้ที่ได้รับอะไรๆอยู่เสมอ ทั้งที่ตัวเขาเองก็มิได้คาดหวังอะไรเป็นสิ่งตอบแทน เข้าทำนองที่ว่า “ยิ่งให้ก็ยิ่งได้รับ” ซึ่งส่วนหนึ่งของสิ่งที่เขาได้รับนี้ก็คือศรัทธาอันเป็นผลเนื่องมาจากความเสียสละเพื่อส่วนรวม[๒๓]

การพัฒนาอาจพัฒนาได้ ๒ แบบ คือ

๑) การพัฒนาด้วยการใช้การรับรู้ด้วยตนเอง และการสร้างวินัยในตนเองแยกพิจารณาได้ ๒ ส่วน ดังนี้

๑.๑ การพัฒนาด้วยการรับรู้ตนเอง (Leadership development Through Self-Awareness) การรับรู้หรือการรับรู้ตนเอง (Self-Awareness) ถือเป็นกลไกสำคัญที่ควรเน้นหรือจดจำ

---

[๒๑] วิเชียร วิทยอุดม, **ภาวะผู้นำ,** (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธีระฟิล์มและโซเท็กซ์, ๒๕๔๘), หน้า ๑.

[๒๒] Barbara Kelleman, **Leadership as a Political Act, in Leadership Multidisciplinary Perspectives,** (New Jersey : Prentice – Hall, 1984), p. 70.

[๒๓] ประพันธ์ ผาสุกยืด, “การพัฒนาภาวะผู้นำและการเปลี่ยนแปลง”, **หนังสือพิมพ์บิสิเนสไทยคอลัมน์ e-Motion,** (๘-๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๔): หน้า ๑๒.

ในการพัฒนาตนเอง (Self - Development) ให้มีประสิทธิผล สำหรับความแตกต่างระหว่างระดับการรับรู้ ได้จำแนกไว้ด้วยคำ ๒ คำ คือ ๑) การเรียนรู้แบบวงจรเดี่ยว (Single-loop Learning) ซึ่งเป็นวิธีการจดจำปัญหาไว้ เพราะคิดว่าปัญหาไม่ได้เกิดขึ้นจากตนเอง แต่เกิดจากสภาพแวดล้อม จะปรากฏขึ้นเมื่อผู้เรียนรู้ต้องการการป้อนกลับต่ำสุด ๒) การเรียนรู้แบบวงจรคู่ (Double-loop Learning) เป็นการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งจะเกิดขึ้นเมื่อมีการใช้การป้อนกลับเพื่อก่อให้เกิดความเที่ยงตรง (Validity) ของเป้าหมายหรือคุณค่าในสถานการณ์โดยผู้นำจะรับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ๒ ทาง คือจากตนเอง และจากสภาพแวดล้อมภายนอก

๑.๒ การพัฒนาด้วยการสร้างวินัยในตนเอง (Leadership development Through Self-Awareness) การสร้างวินัยในตนเอง (Self Discipline) เป็นการปฏิบัติตนด้วยการควบคุมตนเองให้สามารถปฏิบัติตามระเบียบหรือเกณฑ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ถือเป็นการพัฒนาตนเองวิธีหนึ่ง ในการพัฒนาซึ่งจำเป็นต้องพิจารณา การสร้างวินัยในตนเอง (Self Discipline) จะแสดงบทบาทในการตรวจสอบพฤติกรรมของบุคคลเมื่อมีความต้องการในการพัฒนาตนเองเกิดขึ้น ผู้นำจำเป็นต้องมีการทบทวนอยู่เสมอว่าได้มีการปรับปรุงในสิ่งที่จำเป็นหรือไม่

๒) การพัฒนาด้วยการให้การศึกษา ประสบการณ์และการให้คำแนะนำจากผู้มีอาวุโสกว่า การพัฒนามักเกิดขึ้นจากปัจจัยอื่นๆ มากกว่าการับรู้ตนเองหรือด้วยการสร้างวินัยให้เกิดขึ้นด้วยตนเอง นอกจากกระบวนการความเข้าใจและรับรู้กิจกรรมซึ่งสามารถช่วยให้บุคคลเตรียมตัวสำหรับบทบาทผู้นำแล้วยังมีปัจจัยสำคัญอีก ๓ ประการที่จะช่วยพัฒนา คือ

๒.๑ การศึกษา (Education) หมายถึง การได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งไม่ได้เกี่ยวข้องกับการนำไปใช้ในทันที แต่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ช่วยแก้ปัญหาที่ซับซ้อนขององค์การได้

๒.๒ ประสบการณ์ (Experience) หมายถึง ประสบการณ์การทำงานในอดีตที่มีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจผู้นำที่มีประสบการณ์โดยทั่วไปเชื่อว่าสิ่งต่างๆ จะสามารถบรรลุสำเร็จและขจัดข้อผิดพลาดได้

๒.๓ การได้รับคำแนะนำจากบุคคลที่มีอาวุโสมากกว่า (Mentoring)[๒๔]

ได้วิเคราะห์และสังเคราะห์รายงานการวิจัยต่างๆ เกี่ยวกับการพัฒนาผู้นำแล้วสรุปวิธีการพัฒนาผู้นำไว้ ๔ วิธี คือ

๑. การเรียนรู้จากการทำงาน (Leam on the jop) การเป็นผู้นำสามารถเรียนรู้ได้จากการทำงานที่ท้าทายมากเท่าใดย่อมเรียนรู้มากขึ้นเท่านั้น ในระบบราชการแต่ละตำแหน่งเป็นงานที่ท้าทายในระดับที่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องเรียนรู้ภาวะผู้นำในระดับที่แตกต่างกันด้วยงานที่ท้าทายจะกระตุ้นให้คนมีความคิดสร้างสรรค์และทำงานที่ดีขึ้น ขณะเดียวกันงานที่ท้าทายจะทำให้ระดับความเครียดสูงขึ้นซึ่งทำให้ผู้บริหารได้เรียนรู้การจัดการกับความเครียด การทำงานที่ท้าทายทำให้มีผลงานจะช่วยส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าในอาชีพ

๒.การเรียนรู้จากผู้อื่น การเป็นผู้นำสามารถเรียนรู้ได้จากคนอื่น เช่น เพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาเป็นต้น ในองค์การที่มีหลายระดับนั้น ผู้บังคับบัญชาจะเป็นแหล่ง

---

[๒๔] รังสรรค์ ประเสริฐศรี, **ภาวะผู้นำ,** (กรุงเทพมหานคร : ธนธัชการพิมพ์, ๒๕๔๔), หน้า ๒๗๙.

สำคัญของการเรียนรู้เพราะจะเป็นตัวแบบของบทบาท (Role model) ทั้งในด้านดีและ ด้านไม่ดี และเป็นแหล่งที่จะให้ข้อมูลย้อนกลับ ผู้บังคับบัญชาสามารถมอบหมายงานที่ท้าทายให้ทำ เพื่อร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชาก็จะเป็นแหล่งข้อมูล เป็นทรัพยากร และให้ข้อมูลย้อนกลับในการทำงาน ดังนั้น ภาวะผู้นำจึงสามารถพัฒนาได้โดยอาศัยการเรียนรู้จากผู้อื่น

๓. การเรียนรู้จากความผิดพลาด การเรียนรู้จากความผิดพลาดหรือผิดเป็นครู เป็นอีกวิธีหนึ่งในการพัฒนาภาวะผู้นำ มีงานวิจัยที่แสดงว่าความผิดพลาดทำให้บุคคลตระหนักถึงข้อจำกัดของตนเอง รู้จุดอ่อนของตนเอง สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองหาทางปรับปรุงและพัฒนาขึ้น

๔. การเรียนรู้จากการฝึกอบรม การฝึกอบรมเป็นวิธีการที่สำคัญอีกวิธีหนึ่งในการพัฒนาผู้นำ มีงานวิจัยต่างๆ ยืนยันว่าภาวะผู้นำสามารถเกิดขึ้นได้จากการฝึกอบรม การฝึกอบรมภาวะผู้นำนั้นจะช่วยให้ผู้บริหารเข้าใจสถานการณ์และเข้าใจวิธีการที่จะควบคุมกิจกรรมของกลุ่มการฝึกอบรมจะช่วยให้มีความรู้ รู้กระบวนการในการนำ และรู้เทคนิคที่จะปรับพฤติกรรมของตนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ หลักสูตรการฝึกอบรมภาวะผู้นำอาจจะเป็นหลักสูตรทั่วๆ ไป หรือหลักสูตรที่เฉพาะเจาะจงทฤษฎีหนึ่งก็ได้ [๒๕] ทางด้านสนธยา พลศรี กล่าวไว้ว่า เมื่อการพัฒนาถูกกำหนดความหมายจากหลายแหล่ง และหลายสาขาวิชา ทำให้ลักษณะของการพัฒนามีหลายประการ แต่ลักษณะที่สำคัญ มีดังต่อไปนี้

๑. เป็นการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ เช่น ด้านสุขภาพ ปริมาณ และสิ่งแวดล้อมของสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ดีขึ้น หรือให้มีความเหมาะสมอันเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างรอบด้าน ไม่ใช่เปลี่ยนแปลงในด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียวเท่านั้น หรืออาจจะเรียกได้ว่าต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ

๒. มีลักษณะเป็นกระบวนการ คือ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามลำดับขั้นตอนและอย่างต่อเนื่องกัน โดยแต่ละขั้นตอนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเป็นลำดับ

๓. มีลักษณะเป็นพลวัต คือ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลาไม่หยุดนิ่ง แต่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะเป็นแบบรวดเร็วหรือช้าๆ ปริมาณมาก หรือน้อยก็ได้

๔. เป็นแผนและโครงการ คือ เกิดขึ้นจากการเตรียมการไว้ล่วงหน้าว่าจะเปลี่ยนแปลงใครด้านใด ด้วยวิธีการใด เมื่อไร ใช้งบประมาณเท่าใด ใครรับผิดชอบ เป็นต้น

๕. มีเกณฑ์หรือเครื่องชี้วัด คือ สามารถบอกได้ว่าลักษณะที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นการพัฒนาหรือไม่ ซึ่งอาจดำเนินการได้หลายวิธี เช่น เปรียบเทียบกับสภาพเดิมก่อนที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลง กำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการชี้วัดในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านคุณภาพสามารถเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากมนุษย์และสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลของการพัฒนา จึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกระบวนการพัฒนาให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นด้วยการพัฒนาใหม่ๆ จึงเกิดขึ้นอยู่เสมอ [๒๖] ผู้นำจะเป็นการมองไปที่ตัวบุคคลโดยความเป็นปัจเจกบุคคลที่จะสามารถนำคณะหรือองค์ไปสู่เป้าหมายตามที่กลุ่มคาดหวังซึ่งส่วนใหญ่มักจะได้ยินคำพูดที่ใช้เรียกแทนผู้นำในทิศทางที่แตกต่างกันและมักจะมีขอบเขตที่กว้างขวางแต่ก็สามารถจะกำหนดการกำเนิดของผู้นำไว้ ๔ ประการ

---

[๒๕] Mc.Cauley.C.D.and Others, **The Center for Creatire Leadership Handbook of Leadership Derelopment,** (San Francisco : Jossey – Bass, 1998), p. 45.

[๒๖] สนธยา พลศรี, **กระบวนการพัฒนาชุมชน,** (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๕), หน้า ๕-๖.

๑. ผู้นำโดยกำเนิด
๒. ผู้นำที่มีความอัจฉริยะ
๓. ผู้นำที่เกิดขึ้นตามสายงาน
๔. ผู้นำตามสถานการณ์ [๒๗]

จะเห็นได้ว่าผู้นำที่กำเนิดมาจาก ๒ จุดใหญ่ๆ คือผู้นำโดยกำเนิด หมายถึง ผู้นำประเภทนี้ได้มาจากการสืบทอดทางบรรพบุรุษ เช่น การได้รับการแต่งตั้งสืบทอดเป็นรัชทายาท หรือราชวงศ์ และผู้นำที่กำเนิดจากผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความกล้าหาญ หรือบุคคลนั้นมีคุณสมบัติพิเศษต่างๆ ในความเป็นผู้นำในตัวของเขาเอง หรืออีกนัยหนึ่งจะมุ่งไปที่ผู้นำของบุคคลที่จะมาประสานช่วยให้คนทั้งหลายรวมกัน โดยที่ว่าจะเป็นการอยู่รวมกันก็ตาม หรือทำการร่วมกันก็ตาม ให้พากันไปด้วยดีสู่จุดหมายที่ดีงามที่ว่าพากันไป ก็ให้พากันไปด้วยดีนั้น หมายความว่าไปโดยสวัสดี หรือโดยสวัสดิภาพผ่านพ้นภัยอันตรายอย่างเรียบร้อยและเป็นสุข เป็นต้น แล้วก็บรรลุถึงจุดหมายที่ดีงามโดยถูกต้องตามธรรม หมายความว่า เป็นความจริงแท้ ความถูกต้อง และได้มาโดยธรรม [๒๘] ผู้นำ คือ บุคคลที่จะสามารถชักจูงให้คนอื่นปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจทำให้ผู้ตามมีความเชื่อมั่นในตนเองและสามารถคลี่คลายความตึงเครียดต่างๆ ลงได้ และสามารถนำกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายที่ตั่งไว้[๒๙] ที่มีความสามารถในการบังคับบัญชาผู้อื่นและประสานให้ผู้อื่นช่วยทำกิจกรรมต่างๆ ของตนให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ด้วยความเต็มใจ[๓๐]

สรุปได้ว่า การพัฒนา หมายถึง ความเจริญที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น โดยนิยามความหมายของ คำว่า พัฒนา มีความแตกต่างกันไปในแต่ละศาสตร์ แต่มีขอบเขตที่เหมือนกัน คือ ความเจริญ ความเติบโต ในทางคุณภาพ ปริมาณ หรือสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นลักษณะของการปรับปรุงให้ดีขึ้นกว่าเดิม จึง จำเป็นและสำคัญ ต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจะทำให้ผู้นามีความสามารถ ทักษะ ศักยภาพ เพราะการเป็นผู้นำนั้นใช่ว่าจะมีเงินเพียงพอต่อคำสั่งที่ต้องการให้บุคคลอื่นคล้อยตามแต่ยังต้องรู้จักการสร้างความสัมพันธ์ การสร้างความสุข และความปลอดภัยในชีวิตของผู้ตามโดยเฉพาะการทำให้ผู้ตามเห็นด้วยกับแนวทางการกระทำ และการปฏิบัติตนเพื่อการเสียสละต่อผู้อื่น สังคมต้องการนั้นก็คือ แบบอย่างที่ดี รวมทั้งความกล้าในการปฏิเสธความผิดทั้งปวง และนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้อง ถูกธรรม เพื่อชี้นำให้สังคมได้มีแนวทางในการดำเนินชีวิตให้มีความสุขคู่ไปกับการปฏิบัติงานประจำ

---

[๒๗] พรนพ พุกกะพันธุ์, **ภาวะผู้นำและการจูงใจ,** (กรุงเทพมหานคร : จามจุรีโปรดักท์, ๒๕๔๔), หน้า ๒๕.

[๒๘] พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), **ภาวะผู้นำ : ความสำคัญต่อการพัฒนาคน พัฒนาประเทศ,** (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ๒๕๔๖), หน้า ๒๕.

[๒๙] Raymond J. Burdy, **Fundermental of Leadership Reading,** (Masschusetts Addison : Wesley Publishing Co., 1967), p. 8.

[๓๐] Normond L. Frigon,Sr.& Harry K. Jackson, Jr., **The Leader : Developing the Skill & Personal Qualtities You Need to Lead Effectively,** (New York : American Management Association, 1996), p. 8.

ตารางที่ ๒.๒ แนวคิดหลักของนักวิชาการจากการพัฒนา

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ราชบัณฑิตยสถาน, (๒๕๕๖, หน้า ๓๒๗).	การพัฒนา การเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดความเจริญเติบโตงอกงามและดีขึ้นจนเป็นที่พึงพอใจ
ปกรณ์ ปรียากร, (๒๕๓๘, หน้า ๑๘).	การเปลี่ยนแปลงทีละเล็กละน้อย โดยผ่านลำดับขั้นตอนต่างๆ ไปสู่ระดับที่สามารถขยายตัวขึ้นเติบโตขึ้น มีการปรับปรุงให้ดีขึ้น
สนธยา พลศรี, (๒๕๔๗, หน้า ๒-๕).	การพัฒนา หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงของสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ดีขึ้น ทั้งทางด้านคุณภาพ ปริมาณและสิ่งแวดล้อม
วิเชียร วิทยอุดม, (๒๕๔๘, หน้า ๑).	งานองค์การจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในการดำเนินงานนั้น ปัจจัยสำคัญที่สุดก็คือผู้นำ
Barbara Kelleman, (1984, p. 70).	ผู้นำ เป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากความเปลี่ยนแปลงและกิจกรรมของกลุ่ม ผู้นำ จึงเป็นการเชื่อมโยงภาพพจน์ในอันที่ทำให้ปัจเจกบุคคลสามารถที่จะทำการจูงใจ บุคคลอื่นๆ ให้มีการทำหน้าที่ได้สอดคล้องกับภาวะหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
ประพันธ์ ผาสุกยืด, (๒๕๔๔, หน้า ๑๒)	ผู้บริหารจำเป็นจะต้องเสียสละ (sacrifice) และทุ่มเททุกเรื่อง
รังสรรค์ ประเสริฐศรี, (๒๕๔๔, หน้า ๒๗๙).	การทำงานที่ท้าทายทำให้มีผลงานจะช่วยส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าในอาชีพ
Mc.Cauley.C.D.and Others, (1998, p. 45).	การฝึกอบรมผู้นำนั้นจะช่วยให้ผู้บริหารเข้าใจสถานการณ์และเข้าใจวิธีการที่จะควบคุมกิจกรรมของกลุ่มการฝึกอบรมจะช่วยให้มีความรู้ รู้กระบวนการในการนำ
พรนพ พุกกะพันธุ์, (๒๕๔๔, หน้า ๒๕).	ผู้นำจะเป็นการมองไปที่ตัวบุคคลโดยความเป็นปัจเจกบุคคลที่จะสามารถนำคณะหรือองค์ไปสู่เป้าหมายตามที่กลุ่มคาดหวัง
พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), (๒๕๔๖, หน้า ๒๕).	ผู้นำที่กำเนิดจากผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความกล้า าหาญ หรือบุคคลนั้นมีคุณสมบัติพิเศษต่างๆ ในความเป็นผู้นำในตัวของเขาเอง

ตารางที่ ๒.๒ แนวคิดหลักของนักวิชาการจากการพัฒนา (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Raymond J. Burdy, (1967, p. 8).	ผู้นำ คือ บุคคลที่จะสามารถชักจูงให้คนอื่นปฏิบัติตาด้วยความเต็มใจทำให้ผู้ตามมีความเชื่อมั่นในตนเองและสามารถคลี่คลายความตึงเครียดต่างๆ ลงได้
Normond L. Frigon, (1966, p. 8).	ความสามารถในการบังคับบัญชาผู้อื่นและประสานให้อื่นช่วยทำกิจกรรมต่างๆ ของตนให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ด้วยความเต็มใจ

๒.๒ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

ในการศึกษาความหมายของการบริหารและการบริหารจัดการ ควรทำความเข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเป็นเบื้องต้นก่อน กล่าวคือ สืบเนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม ซึ่งหมายถึง มนุษย์โดยธรรมชาติย่อมอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ไม่อยู่อย่างโดดเดี่ยว แต่อาจมีข้อยกเว้นน้อยมากที่มนุษย์อยู่โดดเดี่ยวตามลำพัง เช่น ฤษี การอยู่รวมกันเป็นกลุ่มของมนุษย์อาจมีได้หลายลักษณะและเรียกต่างกัน เป็นต้นว่า ครอบครัว (family) เผ่าพันธุ์ (tribe) ชุมชน (community) สังคม (society) และประเทศ (country) เมื่อมนุษย์อยู่รวมกันเป็นกลุ่มย่อมเป็นธรรมชาติอีกที่ในแต่ละกลุ่มจะต้องมี (ผู้นำกลุ่ม) รวมทั้งมี “แนวทางหรือวิธีการควบคุมดูแลกันภายในกลุ่ม” เพื่อให้เกิดความสุขและความสงบเรียบร้อย สภาพเช่นนี้ได้มีวิวัฒนาการตลอดมา โดยผู้นำกลุ่มขนาดใหญ่ เช่น ในระดับประเทศของภาครัฐ ในปัจจุบันอาจเรียกว่า “ผู้บริหาร” ขณะที่การควบคุมดูแลกันภายในกลุ่มนั้น เรียกว่า การบริหาร (Administration) หรือการบริหารราชการ (Public Administration) การบริหารเป็นศาสตร์ เพราะมีทฤษฎีและหลักการมากมายในการบริหารที่นำมาทดลองได้พิสูจน์ได้ว่าเป็นจริง การนำไปใช้ให้ได้ผลหรือไม่นั้นเป็นศิลป์ คือผู้นำไปใช้ต้องมีศิลปะ การบริหารยังอาจ หมายถึง การวางแผน (Planning) การดำเนินงานตามแผน (Execution) ซึ่งประกอบด้วยการแบ่งงาน (Sharing) การร่วมมือ (Participating) การประสานงานกัน (Coordinationg) และการประมวลผล (Evaluation) และต้องอาศัยบุคคล (Man) เงินทุน (Money) อุปกรณ์ต่างๆ (Materiat) และการจัดการ (Management) และควรนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาเป็นเครื่องมือในการสร้างความมั่นคงทางจิตใจ [๓๑] การบริหาร คือ การใช้ศาสตร์และศิลป์การนำเอาทรัพยากรมาบริหารจัดการ ทีดี (Adminisstrative Resource) มาประกอบกันเข้า กับ ตามกระบวนการบริหาร (Process of Administration) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและเห็นว่าการบริหารมีลักษณะเด่นเป็นสากลอยู่หลายประการคือ

๑) การบริหารย่อมมีวัตถุประสงค์

๒) การบริหารอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบสำคัญ

---

[๓๑] วีระ อำพันสุข, **พุทธธรรมกับการบริหารบุคคล,** พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : เอราวัณการพิมพ์, ๒๕๔๖), หน้า ๑-๑๐.

๓) การบริหารต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน

๔) การบริหารมีลักษณะการดำเนินการเป็นกระบวนการ

๕) การบริหารเป็นการดำเนินการร่วมกันของกลุ่มบุคคล

๖) การบริหารอาศัยความร่วมมือ ร่วมใจของบุคคล ฉะนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมใจ (Collective Mind) เพื่อให้เกิดความร่วมมือของกลุ่ม (Group Cooperation) อันจะนำไปสู่พลังรวมกลุ่ม (Group Effort) ในอันที่จะทำให้ภารกิจบรรลุวัตถุประสงค์

๗) การบริหารมีลักษณะการร่วมมือกันดำเนินการอย่างมีเหตุผล

๘) การบริหารมีลักษณะเป็นการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

๙) การบริหารไม่มีตัวตน (Intangible) แต่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์[๓๒]

สุวิระ ทรงเมตตา กล่าวถึงคุณสมบัติที่สำคัญของผู้นำ ดังนี้

๑) L = LOVE (ความรัก ความเมตรา ความกรุณา) ผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่มีความรักความเมตตาความกรุณาต่อผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา ถ้าเรารักคนอื่น คนอื่นก็รักเรา ดังนั้นเราจะต้องให้ความรัก กับผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาก็จะจงรกภักดีกับเราสนับสนุน ช่วยเหลือในการทำงานของเราด้วยความจริงใจ ถ้าเราให้เกียรติผู้ใต้บังคับบัญชาผู้ใต้บังคับบัญชาก็จะให้เกียรติเราในที่สุด

๒) E = EDUCATION (การให้ความรู้ ความเข้าใจ การสอนงาน) ผู้นำต้องให้ความรู้ ให้ความเข้าใจ ให้วิธีการทำงาน แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาโดยการแนะนำสั่งสอน การที่ผู้นำเสียเวลาสอนงานกับผู้ใต้บังคับบัญชาเพียงครั้งเดียว แต่ผู้ใต้บังคับบัญชาก็สามารถช่วยงานผู้นำได้ไปจนตลอดชีวิตราชการ นอกจากนี้แล้วการสอนงานยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์และความผูกพันระหว่างผู้นำกับผู้ใต้บังคับบัญชาถึงแม้ว่าจะโยกย้ายแยกจากกันไปทำงานในหน่วยงานอื่นแล้ว แต่ความผูกพันระหว่างผู้สอนงานกับผู้ถูกสอนยังคงผูกพันตลอดไป ซึ่งผู้ใต้บังคับบัญชาถือว่าเป็นมงคลในฐานะครูกับศิษย์ที่มิอาจลืมเลือนได้

๓) A = ADAPTATION (การปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และสภาพแวดล้อม) ผู้นำจะต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมอยู่เสมอ ผู้นำจะต้องคอยติดตามความเคลื่อนไหวของสภาวะแวดล้อมอย่างเหมาะสมถ้าผู้นำไม่สามารถปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมได้ในที่สุดตัวผู้นำนั้นจะไม่สามารถดำรงภาวการณ์นำได้อีกต่อไป หรือหน่วยงานนั้นไม่อาจจะคงอยู่ต่อไปอาจจะต้องเลิกกิจกรรมในที่สุด

๔) D = DECISION (การตัดสินใจ) ผู้นำจะต้องมีการตัดสินใจอย่างฉับพลันทันทีโดยอาศัยกลุ่มเป็นเครื่องมือในการพิจารณา หมายความว่า ผู้นำจะต้องนำข้อมูลข่าวสารจากเพื่อนร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชามาประกอบการตัดสินใจ และที่ ดีที่สุดจะต้องให้ผู้มาร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชามามีส่วนร่วมในการระดมสมองและการตัดสินใจ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะได้แนวร่วมที่ผลักดันให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ถ้าเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่กล้าตัดสินใจและกล้ารับผิดชอบในสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นเนื่องจากการตัดสินใจนั้น

---

[๓๒] สมพงษ์ เกษมสิน, **การบริหาร,** พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๖), หน้า ๔๑.

๕) E = ENTHUSIASTIC (ความกระตือรือร้น) ผู้นำจะต้องมีความกระตือรือร้นอยู่ตลอดเวลา มีการติดตามผลการเปลี่ยนแปลงของผู้ใต้บังคับบัญชา ฝึกฝนหาความรู้ มีการพัฒนาด้านต่างๆ และมีความกระตือรือร้นในงานที่ได้รับมอบหมาย หมายความว่า ผู้นำจะต้องมีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง กระฉับกระเฉงและมีความคล่องตัวในการทำงาน มีการออกกำลังกายสม่ำเสมอ และมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงาน ผู้นำจะต้องติดตามดูแลการเปลี่ยนแปลงของผู้ใต้บังคับบัญชา รวมตลอดถึงปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นจากพวกเขาเหล่านั้น เพื่อจะได้แก้ไขล่วงหน้าก่อนที่จะเกิดความผิดพลาดขึ้น นอกจากนี้แล้วยังเป็นการติดตาม ทัศนะคติของผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีต่อผู้นำ เพื่อไม่ให้เกิดความเสื่อมศรัทธาและหวาดระแวงหรือความไม่เชื่อมั่นในตัวผู้บังคับบัญชาที่อาจจะเกิดขึ้นได้ เพื่อผู้นำจะได้แก้ไขสถานการณ์ดังกล่าวก่อนที่จะสายเกินไป

๖) R = RESPONSIBILITY (ความรับผิดชอบ) ผู้นำจะต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเองต่อครอบครัว ต่อผู้บังคับบัญชา ต่อเพื่อร่วมงานต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และต่อประชาชนผู้ใช้บริการ หมายความว่าผู้นำต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการควบคุมตนเองได้ จะต้องมีวินัยในตนเอง โดยไม่ต้องมีผู้ได้มาคอยควบคุมดูแลหรือบังคับ ผู้นำจะต้องมีความรับผิดชอบต่อครอบครัวนับตั้งแต่ บุตร ภรรยา และความสงบเรียบร้อยของครอบครัว เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ใต้บังคับบัญชา และเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของคนทั่วไป ผู้นำจะต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้ใต้บังคับบัญชา หมายความว่า เมื่อผู้ใต้บังคับบัญชากระทำการผิดพลาดโดยไม่ได้เจตนาหรือเหตุสุดวิสัย เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่และผู้นำจะต้องรับความผิดพลาดนั้นไว้เสียเอง

๗) S = SINCERITY (ความจริงใจ) ผู้นำจะต้องมีความจริงใจต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา ประชาชนและผู้ใช้บริการ หมายความว่าผู้นำจะต้องแสดงความจริงใจต่อผู้บังคับบัญชาด้วยการปกป้องบุคคลที่ประสงค์ร้ายต่อผู้บังคับบัญชา ด้วยการแสดงตัวเป็นมิตรแท้ ผู้นำจะต้องแสดงความจริงใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการให้ความเป็นธรรมและใช้ระบบคุณธรรมในการปกครองบังคับบัญชาไม่หลอกใช้งานกับผู้ใต้บังคับบัญชา

๘) H = HARMONY, HONESTY (ความซื่อสัตย์) ผู้นำจะต้องมีความซื่อสัตย์ทั้งต่อตนเองและหน้าที่ความรับผิดชอบเพื่อจะได้เป็นตัวอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นที่ไว้วางใจของผู้บังคับบัญชาเป็นที่น่าเชื่อถือและเลื่อมใสแก่ประชาชนผู้ใช้บริการโดยทั่วไป

๙) I = INTELLIGENCE (ความมีไหวพริบ) ผู้นำจะต้องมีไหวพริบ และเชาว์ปัญญาในการวิเคราะห์ปัญหา การตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

๑๐) P = PERSUASIVENESS (ความอ่อนน้อมถ่อมตน) ผู้นำจะต้องมีความอ่อนน้อมถ่อมตน หมายความว่า ผู้นำเจต้องให้เกียรติ ให้ความเคารพต่อผู้บังคับบัญชา ให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชาและประชาชนผู้ใช้บริการ[๓๓] Crawford, Kydd และ Reches กล่าวว่าทฤษฎีของ Fiedler ได้แยกระหว่างแบบภาวะผู้นำออกจากพฤติกรรมผู้นำ ตามที่ Fiedler ระบุว่าแบบภาวะผู้นำเกิดจากภายในเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลที่แสดงถึงแรงจูงใจกับความตั้งใจในการแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำส่วนพฤติกรรมผู้นำ กล่าวถึง การกระทำพิเศษที่ผู้นำสามารถแสดงออกหรือไม่

---

[๓๓] สุวิระ ทรงเมตตา, **เทคนิคภาวะผู้นำยุคใหม่**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ตำรวจ, ๒๕๔๔), หน้า ๙๘-๑๐๓.

ก็ได้ถ้าผู้นำมีความรู้และทักษะเพียงพอจะสามารถแสดงออกถึงภาวะ ผู้นำได้อย่างเหมาะสมกับเวล า สถานการณ์ได้[๓๔] นอกจากนี้ ทฤษฎีของ Fiedler ภาวะผู้นำมีประสิทธิภาพหรือไม่มีประสิทธิภาพ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ถ้าสัมพันธภาพของผู้นำและผู้ตามดีและมีโครงสร้างของงานชัดเจน ผู้นำจะ สามารถควบคุมสถานการณ์ขององค์กรได้[๓๕]

นักวิชาการได้ให้ไว้แสดงให้เห็นว่าการบริหารมีลักษณะที่สำคัญ คือ การบริหารต้องใช้ ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการที่จะร่วมมือการทำกิจการขององค์กรให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยใช้กระบวนการที่มีลักษณะการดำเนินงานซึ่งสืบเนื่องและใช้ทรัพยากรที่เหมาะสมและมี ประสิทธิภาพในการจัดการเพื่อให้เกิดความสำเร็จ

ตารางที่ ๒.๓ แนวคิดหลักของการบริหารจัดการทั่วไป

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
วีระ อำพันสุข, (๒๕๔๖, หน้า ๑-๑๐).	การบริหารหมายถึง การวางแผน (Planning) การดำเนินงานตามแผน (Execution)
สมพงษ์ เกษมสิน, (๒๕๔๖, หน้า ๔๑).	การบริหาร คือ การใช้ศาสตร์และศิลป์ การนำเอา ทรัพยากรมาบริหาร
สุวิระ ทรงเมตตา, (๒๕๔๔, หน้า ๙๘-๑๐๓).	๑. L = LOVE (ความรัก ความเมตตา ความกรุณา) ๒. E = EDUCATION (การให้ความรู้ ความเข้าใจ ๓. A = ADAPTATION (การปรับตัวให้เข้ากับ สถานการณ์และสภาพแวดล้อม) ๔. D = DECISION (การตัดสินใจ) ๕. E = ENTHUSIASTIC (ความกระตือรือร้น) ๖. R = RESPONSIBILITY (ความรับผิดชอบ) ๗. S = SINCERITY (ความจริงใจ) ๘. H = HARMONY, HONESTY (ความซื่อสัตย์) ๙. I = INTELLIGENCE (ความมีไหวพริบ)
Crawford, Kydd และ Riches, (2002, p. 27).	การกระทำพิเศษที่ผู้นำสามารถแสดงออกหรือไม่ก็ได้ ถ้าผู้นำมีความรู้และทักษะเพียงพอจะสามารถ แสดงออกถึงภาวะผู้นำได้อย่างเหมาะสมกับเวลา
Sopit Krumam Rotchanaruk, (ออนไลน์).	ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพหรือไม่มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่ กับสถานการณ์

[๓๔] Crawford, Megan ; Kydd, Lesley ; and Riches, Colin, **Leadership and Teams in Educational Management**, 5 thed, (Great Britain : Bookcraft. 2002), p. 27.

[๓๕] Sopit Krumam Rotchanaruk, **ทฤษฎีภาวะผู้นำ (Leadership Theories),** [ออนไลน์], แหล่งที่มา : http://www.gotoknow.org/posts/376994 [๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙].

๒.๒.๑ ความหมายของการบริหารจัดการ

คำว่า บริหาร มาจากศัพท์ภาษาบาลีว่า ปริ แปลว่า รอบ และ หร ธาตุ ในความนำไป ดังนั้น คำว่า บริหาร จึงแปลว่า นำไปโดยรอบ อีกสำนวนหนึ่ง คำว่า บริหาร แปลว่า อ้อมหนี, หลีกหนี, หลบหนี ดังในประโยคภาษาบาลีว่า “ปณฺห ปริหริต สมตฺโถ” แปลว่า ผู้สามารถเพื่อการอ้อมหนี หลีกหนี หลบซึ่งปัญหา หรือแปลว่า ผู้สามารถบริหารปัญหา และนำปัญหาไปโดยรอบ หรือกำจัดปัญหาให้หมดสิ้นไป

และคำว่า บริหาร แปลมาจาก ภาษาอังกฤษว่า Administer และ Administration แปล ความหมายคือ การปกครอง ดำเนินการ อำนวยการจัดการ จัดให้วาง ส่งเสริม และบำรุง ดังนั้น การบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ คือ การจัดการองค์การ การวางแผน การติดตาม และการควบคุม[๓๖] การบริหารนั้นก็คือ การปฏิบัติงานของบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ร่วมทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายๆ อย่างเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ รวมถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานตามภารกิจให้สำเร็จโดยการกระทำอย่างต่อเนื่องกับไปตามลำดับและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ถ้าการกระทำหรือตัวกระทำส่วนใดส่วนหนึ่งบกพร่อง ไม่ประสานสัมพันธ์กัน การบริหารก็อาจไม่มีประสิทธิภาพ จากความหมายของการบริหารในข้างต้น [๓๗] รวมถึงผู้บริหารงานที่ดีจะต้องมีวิธีการบริหารงานที่จะทำให้ชนะใจลูกน้อง ธรรมะสำหรับผู้บริหารงานคือ จะต้องมีความหนักแน่นมั่นคง และสามารถเป็นเสาหลักในการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ลูกน้องได้มีความสามารถในการแบ่งงานให้ลูกน้องทำตามความชำนาญของแต่ละคน และรู้จักกระจายอำนาจให้แก่ลูกน้องได้ช่วยแบ่งเบาภาระของตนเอง ดังนั้น ผู้บริหารที่ดีจึงเป็นผู้คอย สอดส่อง ดูแลภาพรวมในการทำงานของบุคคลในองค์การ [๓๘] คำว่า การบริหาร ได้แก่ การทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น [๓๙] หรือ หมายถึง การปกครอง (Goverment) การ สอดส่อง ดูแลรักษาหมู่คณะและการดำเนินงานหรือการจัดการ (Management) กิจกรรมต่างๆ ของหมู่คณะหรือองค์การต่างๆได้สำเร็จลุล่วงตามนโยบาย (Policy) และวัตถุประสงค์ (Objective) ขององค์การนั้นๆ ด้วยดีมีประสิทธิภาพ (Efficiency)[๔๐]

---

[๓๖] วิโรจน์ สารรัตนะ, **การบริหารหลักการทฤษฎีและประเด็นทางการศึกษา,** (กรุงเทพมหานคร : ทิพย์วิสุทธิ์, ๒๕๔๙), หน้า ๒.

[๓๗] ภิญโญ สาธร, **หลักบริหารการศึกษา,** (กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, ๒๕๔๙), หน้า ๗๖.

[๓๘] พิทยา บวรวัฒนา, **การบริหารเชิงบูรณาการ,** (นนทบุรี : สำนักงานข้าราชการพลเรือน, ๒๕๔๖), หน้า ๒.

[๓๙] พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), **พุทธวิธีบริหาร,** (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๓.

[๔๐] พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงฺคโล), **การบริหารวัด,** (นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์, ๒๕๔๘), หน้า ๒๖.

โดยนัยนี้ คำว่า การบริหาร จึงหมายถึง การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ที่ปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน ความหมายเชิงพฤติก รรมคือ ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น [๔๑] ตรงกับที่มีระบุไว้ใน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งอธิบายความหมาย ของคำว่า บริหาร และคำที่ใกล้เคียงกันอีกคำหนึ่ง คือ คำว่า การจัดการ ดังนี้

๑) คำว่า บริหาร แปลว่า ดำเนินการ จัดการ เช่น บริหารธุรกิจ [๔๒]

๒) คำว่า จัดการ หมายถึง สั่งงาน การควบคุมงาน การดำเนินงาน

สอดคล้องกับทัศนะของนักทฤษฎีชาวตะวันตกที่ให้ทัศนะว่า คำว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานตามลำดับขั้นอันประกอบ ด้วยการวางแผน (Plenning) การจัดองค์การ (Organizing) การอำนวยการ (Actuating) และการควบคุม (Controlling) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยอาศัยคนและทรัพยากรอื่น [๔๓] การบริหารจึงเป็นภาระหน้าที่ของบุคคลใดๆ ที่ปฏิบัติตนให้เป็นผู้บริหารที่จะต้องเข้ามาทำหน้าที่จัดระเบียบและดำรงไว้ซึ่งสภาพภายใน (ทั้งที่เป็นคน วัสดุ เงินทุน) ของกลุ่มหรือหน่วยงานเพื่อให้กลุ่มดังกล่าวสามารถทำงานจนบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ [๔๔]

การบริหารเป็นเรื่องของการนำเอากฎหมายและนโยบายต่างๆ ไปปฏิบัติให้เกิดผล ซึ่งเป็นหน้าที่ของข้าราชการที่จะทำงานด้วยความเต็มใจ ด้วยความเที่ยงธรรมและอย่างมีประสิทธิภาพ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ [๔๕]

นอกจากนี้ ยังมีการให้ความหมายของคำว่า “การบริหาร” ควบคู่ไปกับ คำว่า “การจัดการ” ดังต่อไปนี้

๑ การบริหาร หมายถึง ศาสตร์และศิลป์และเทคนิค อย่างสูงเพื่อการวินิจฉัยตัดสินใจในกระบวนการวางแผนและการควบคุมการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพต่องานนั้น [๔๖]

๒ การบริหาร หมายถึง การจัดการ หรือการควบคุมกิจการต่างๆ ของรัฐเป็นงานที่เรียกกันในปัจจุบันว่า รัฐประศาสนศาสตร์ (Public Administration) [๔๗]

---

[๔๑] พระมหาไพฑูรย์ ปนฺตนนฺโท, **การบริหารคณะสงฆ์ไทย,** (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ๒๕๕๐), หน้า ๓๓.

[๔๒] ราชบัณฑิตยสถาน, **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔,** หน้า ๖๕๕.

[๔๓] ธนจรส พูนสิทธิ์, **การจัดการองค์การและการบริหาร,** (กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๔๑), หน้า ๒๐.

[๔๔] ประยุทธ์ เจริญสวัสดิ์, **การบริหารงานบุคคล,** (กรุงเทพมหานคร : กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๐), หน้า ๓.

[๔๕] พิทยา บวรวัฒนา, **การบริหารเชิงบูรณาการ,** (นนทบุรี : สำนักงานข้าราชการพลเรือน, ๒๕๔๖), หน้า ๒.

[๔๖] ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, **การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา,** (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๗), หน้า ๙.

[๔๗] ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ โตวณะบุตร, **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา,** (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๘), หน้า ๑.

๓ การบริหาร หมายถึง การกำหนดแนวทางหรือ นโยบาย การสั่งการ การอำนวยการ การสนับสนุน และการตรวจสอบ ให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินงานให้ได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ[๔๘]

๔ การบริหาร คือ กระบวนการทำงานร่วมกันกับบุคคลอื่นและใช้บุคคลอื่นเพื่อความสำเร็จของเป้าหมายขององค์การ ทั้งองค์การที่แสวงหากำไร และไม่แสวงหากำไร ขนาดเล็กและขนาดใหญ่

๕ การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการใช้บุคคลอื่นร่วมกับปัจจัยในการจัดการเพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปได้ตามวัตถุประสงค์และสนองตอบความคาดหวัง และจัดโอกาสให้บุคคลเหล่านั้นมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน[๔๙]

๖ คำว่า การบริหารจัดการ ในปัจจุบันมีคำศัพท์ที่ใช้อยู่สองคำ คือ การบริหาร (Administration) และการจัดการ (Management) ทั้งสองคำมีความหมายใกล้เคียงกัน แต่นิยมใช้ต่างสถานการณ์กัน กล่าวคือ การบริหาร มักใช้กับการบริหารกิจการสาธารณะ หรือการบริหารราชการ ส่วนคำว่า การจัดการ มักใช้กับการบริหารธุรกิจเอกชน[๕๐]

๗ การบริหารจัดการ หมายถึง การเสริมพลัง/อำนาจในการตัดสินใจ (Empowerment) การรื้อปรับระบบ (Reengineering) การบริหารงานเชิงคุณภาพเบ็ดเสร็จ/โดยรวม (Totel Quality Management) และการปรับลดขนาดองค์การ (Downsizing) โดยผู้บริหารจะต้องทำหน้าที่การจัดองค์การ (Organizing) การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) การวางแผน (Planning) และการควบคุม (Controlling)[๕๑]

๘ การบริหาร หรือ การจัดการ หมายถึง ศิลปะ ในการใช้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ขององค์การและนอกองค์การ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

๙ การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับบุคคลอื่น [๕๒]

๑๐ การบริหาร หมายถึง การพัฒนาศักยภาพที่เริ่มต้นตั้งแต่การคัดเลือกบุคคลเข้ามาปฏิบัติงานในองค์การ ซึ่งต้องมีเกณฑ์เพื่อคัดเลือกที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมพร้อมที่จะแสดงบทบาทในชุมชนหรือสังคม และมีภาวะแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อองค์การ กล่าวคือ จำเป็นจะต้องพิจารณาตั้งแต่ภาวะเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี ตลอดจนพิจารณาถึงการมีการระบบและโครงสร้างภายใต้กฎหมายและมีระเบียบที่จะต้องยึดเป็นแนวปฏิบัติ และยังรวมถึงการพิจารณาสัมพันธภาพของกลุ่มหรือบุคคลภายในองค์การ ทั้งหมดมีผลกระทบต่อการทำให้องค์การมีประสิทธิผลและเป็นจุดผลักดันให้องค์การสามารถบริหารจัดการให้มีศักยภาพที่ดีได้[๕๓]

---

[๔๘] มัลลิกา ต้นสอน, **การจัดการยุคใหม่,** (กรุงเทพมหานคร : เอ็กซเปอร์เน็ท จำกัด, ๒๕๕๐), หน้า ๑๐.

[๔๙] สัมพันธ์ ภู่ไพบูลย์, **องค์การและการจัดการ,** (กรุงเทพมหานคร : พิทักษ์อักษร, ๒๕๔๙), หน้า ๑๖.

[๕๐] กมล ภู่ประเสริฐ และคณะ, **การบริหารและการจัดการวัดผลและประเมินผลการศึกษา,** (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๑), หน้า ๕.

[๕๑] จุฑา เทียนไทย, **การจัดการมุมมองนักบริหาร,** (กรุงเทพมหานคร : แมคกรอฮิล, ๒๕๕๒), หน้า ๔.

[๕๒] F. Campbell Roald, **Introduction to Educational Administration,** (Boston : Allyn and Bacon. 1997). p. 6.

[๕๓] Charles Handy, **Understanding Organization,** (England : Glays Ltd, 1993), p. 5.

กล่าวโดยย่อ คือ การบริหาร หมายถึง กระบวนการสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยอาศัยทรัพยากรต่างๆ ผ่านทางการบริหารได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การนำและการควบคุม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ [๕๔] การบริหารจึงเป็นกระบวนการประสานกิจกรรมหรืองานต่างๆ เข้าด้วยกัน ทำให้งานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลภายใต้การดำเนินงานของคนอื่น[๕๕]

จากความหมายของการบริหารข้างต้นนั้น สาระสำคัญของการบริหารมีอยู่ทั้งหมด ๔ ประการ ดังนี้

๑. การบริหารเป็นกิจกรรมของกลุ่มบุคคล (ตั้งแต่ ๒ คน ขึ้นไป)

๒. ร่วมมือกันทำกิจกรรม

๓. เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

๔. โดยการใช้กระบวนการและทรัพยากรที่เหมาะสม [๕๖]

การบริหารโดยทั่วไป จะมีลักษณะเป็นกระบวนวิธีหรือเป็นการกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงานหรือเป็นลำดับรายการในการบริหาร คือ ในการบริหารจะต้องมีลำดับรายการก่อนหลังว่าจะต้องทำสิ่งใดก่อนและต่อๆไปจะทำอะไร ซึ่งจัดไว้ว่าหลักเกณฑ์ตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) กระบวนการบริหารจะกำหนดขอบเขตและหน้าที่ตามขั้นตอนต่างๆไว้อย่างชัดเจน ซึ่งนักบริหาร นักวิชาการ ตลอดจนนักการศึกษา ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารไว้ ดังนี้

กระบวนการบริหารของกูลิค และเออร์วิค (Gulick & Urwick) ได้เสนอกระบวนการบริหารไว้ ๘ ประการ ซึ่งเรียกย่อๆ ว่า “POSDCORB” โดยมีกระบวนการบริหาร ดังนี้[๕๗]

๑) การวางแผน (Planning) หมายถึง การคิดเลือกหาทางที่ดีที่สุดในการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างประหยัดให้ได้ผลคุ้มค่าที่สุด โดยดำเนินการตามขั้นตอนอย่างมีแบบแผนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์

๒) การจัดหน่วยงาน (Organizing) หมายถึง การจัดโครงสร้างอำนาจหน้าที่การแบ่งส่วนงานเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นตามวัตถุประสงค์

๓) การจัดตัวบุคคล (Staffing) หมายถึง การบริหารด้านบุคคลอันได้แก่การจัดอัตรากำลัง การสรรหา การรักษาสภาพการทำงาน การควบคุมการปฏิบัติงาน

๔) การอำนวยการ (Direction) หมายถึง การดำเนินการในการตัดสินใจและการสั่งงานในกิจกรรมต่างๆ ให้ดำเนินไปอย่างมีระเบียบแบบแผน ทั้งในลักษณะทั่วๆ ไปและในลักษณะเฉพาะตลอดจนการให้คำแนะนำ

---

[๕๔] J. Dubrin Andrew and Duane Ireland, **Management Organization,** 2nd ed, (Ohio : South Western Publishing Co, 1993), p. 4.

[๕๕] P. Robbins Stephen and M. Coulter, **Management.** 7th ed, (Eew Jersey : Ptentice Hall Internationat Lnc, 2002), p. 6.

[๕๖] วิจิตร ศรีสะอ้าน, **หลักและระบบการบริหารการศึกษา,** (กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์การพิมพ์, ๒๕๔๕), หน้า ๒๕.

[๕๗] สุปรีชา กมลาศน์, **กลยุทธ์การบริหาร,** (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช ๒๕๔๘), หน้า ๑๒-๑๓.

๕) ควบคุมการปฏิบัติงาน (Controlling) หมายถึง การตรวจสอบการปฏิบัติงานของกิจการให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบและวัตถุประสงค์

๖) การประสานงาน (Co-ordination) หมายถึง การร่วมมือกันในการปฏิบัติงานในส่วนต่างๆ ให้ประสานงานสอดคล้องและกลมกลืนกัน

๗) การรายงาน (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานให้ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงาน ได้ทราบความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าของกิจการในหน่วยงาน

๘) การงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การควบคุมการใช้จ่ายเงินให้รอบคอบและรัดกุมรวมถึงการจัดสรรงบประมาณการทำบัญชี

จะเห็นได้ว่า จากความหมายของการบริหารที่กล่าวมาแล้วจะเห็นว่า องค์การหรือหน่วยงานใดๆ ที่จัดตั้งขึ้นต้องมีวัตถุประสงค์ และจะต้องรู้ทิศทางว่าจะดำเนินงานอย่างไร จึงจะทำให้มีการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้นๆ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการบริหารงาน จากแนวคิดและความหมายของการบริหารได้มีนักบริหาร นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูลจำนวนหลายท่านที่ได้นำเสนอแนวคิดไว้ว่าภาระกิจแต่ละขั้นตอนในกระบวนการบริหารว่ามีอะไรบ้าง รวมทั้งได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงต่อๆ กันมาเพื่อให้เหมาะสมกับชนิดของงานและยุคสมัยในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป ก็ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับภารกิจการบริหารเอาไว้เช่นกัน ในกระบวนการบริหารนั้น จำเป็นต้องมีภารกิจการบริหาร ๔ ประการ ที่เรียกว่า “Four Functions Management” ได้แก่

๑. Planning คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดเป้าหมาย และกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เหมาะสม การใช้วัสดุอุปกรณ์ การใช้เทคโนโลยี การวางแผนจึงเป็นหัวใจสำคัญของการกำหนดเป้าหมาย และการกำหนดแนวทางเพื่อให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

๒. Organizing คือ การบริหารจัดการ จัดอบรมให้ความรู้เรื่องการใช้หลักสูตรกับบุคลากร จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ จัดเตรียมสื่อ จัดเตรียมการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยี รวมถึง การจัดทรัพยากรสนับสนุนการปฏิบัติงานด้วย

๓. Leading คือ การนำ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การสร้างความตระหนักจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้หลักสูตร จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ตามความถนัดของผู้เรียน รวมไปถึงการสร้างความเห็นชอบร่วมกัน และสนับสนุนการปฏบัติงานเพื่อให้งานบรรลุตามจุดประสงค์ที่วางไว้

๔. Controlling คือ ประเมินผลตามหลักสูตร และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง ประเมินสัมฤทธิผลของหลักสูตร เปรียบเทียบผลงานกับเป้าหมายที่วางไว้ และทำการปรับปรุงแก้ไขงาน เพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงานใหม่[๕๘]

จะเห็นได้ว่าจากหลักการในข้างต้นนั้นในกระบวนการบริหาร จะมีภารกิจที่สำคัญๆ อย่างน้อย ๔ ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม

---

[๕๘] สมพงศ์ เกษมสิน, **สารานุกรมการบริหาร,** (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๔), หน้า ๑๘๙.

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารนั้นถือเป็นเรื่องของการวางแผนเพื่อดำเนินงานตามกระบวนการที่ได้ตั้งเอาไว้ และเพื่อให้บรรลุผลที่ได้ตั้งไว้ และได้มีนักวิชาการหรือแหล่งข้อมูลทั้งชาวต่างชาติและชาวไทยได้ให้ความหมายและแนวทางของการศึกษา ดังนี้

มีนักบริหาร นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล และนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายไว้หลายทัศนะ ซึ่งสรุปได้ดังนี้ เฮ็นรี ฟาโยล (Henry Fayol) นักวิชาการชาวฝรั่งเศล ผู้เป็นต้นกำเนิดในการเสนอองค์ประกอบมูลฐานของการบริหารแบบกระบวนการ ๕ ประการ ที่เรียกว่า POCCC

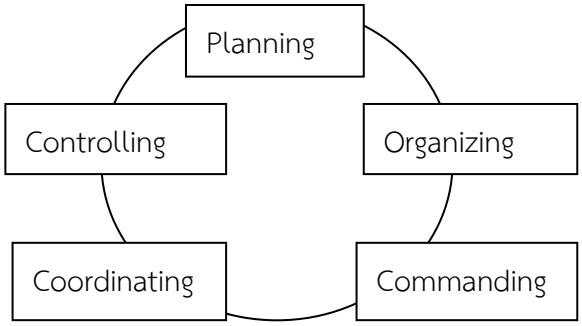
๑. การวางแผน (Planning) หมายถึง การสร้างทางเลือกหรือแนวทางดำเนินการไว้ล่วงหน้าเพื่อใช้ในการตัดสินใจในอนาคต

๒. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การกำหนดโครงสร้างหน่วยงานและระบุหน้าที่โดยการผสมผสานระหว่างวัตถุ คน และเงิน

๓. การบังคับบัญชา (Commanding) หมายถึง การทำให้เกิดการดำเนินงานตามที่ได้มีการกำหนดไว้ ซึ่งการบังคับบัญชาที่ดีนั้น จะต้องมีการติดต่อสื่อสาร ๒ ทาง กล่าวคือ การยอมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถแสดงความคิดเห็นได้

๔. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การรวมความพยายามของผู้ปฏิบัติงานและช่วยสนับสนุนให้เกิดการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน เพื่อให้การทำงานสำเร็จ

๕. การควบคุม (Controlling) หมายถึง การติดตามการดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์[๕๙]

แผนภาพที่ ๒.๑ กระบวนการ POCCC

จากหลักการด้านการจัดการของ Fayol นั้น เป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้จัดการในองค์การเป็นอย่างมาก Fayol ได้กล่าวว่า หลักของเขาไม่ใช่เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ขึ้นอยู่กับการนำไปใช้ประโยชน์ในงานต่างๆ หลักการของ Fayol มีลักษณะเป็นสากล

กระบวนการจัดการ

ทฤษฎีการบริหารของ Fayol เน้นถึงความสำคัญที่ว่าอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบต้องเท่ากัน โดย Fayol ระบุเป้าหมายที่สำคัญขององค์การ คือ ความเป็นระเบียบ ความมั่นคง

---

[๕๙] Fayol Henri, **Industrial and General Administration,** (New York : Mc-Grew Hill, 1930), pp. 17-18.

ความคิดริเริ่ม และความสามัคคี นักบริหารจะต้องเป็นนักปฏิบัติอย่างแท้จริง โดยให้ความสำคัญกับการบริหาร ว่าเป็นส่วนประกอบที่สำคัญขององค์กร

หลักการบริหารจัดการนั้น สามารถนำไปใช้ได้ เป็นการทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นงานบริหารจัดการของเอกชน หรือของรัฐ

เทคนิคการทำงาน - > คนงานธรรมดา

ความสามารถทางด้านบริหาร - > ระดับผู้บริหาร

ผู้บริหารจะต้องมีคุณลักษณะพร้อมความสามารถทางร่างกาย จิตใจ ไหวพริบ การศึกษาหาความรู้ เทคนิคในการทำงานและ ประสบการณ์ต่างๆ Fayol แยกให้เห็นว่าคุณสมบัติทางด้านเทคนิควิธีการทำงานนั้น สำคัญที่สุดในระดับคนงานธรรมดาแต่สำหรับระดับสูงขึ้นไปนั้น ความสามารถทางด้านบริหาร จะเพิ่มความสำคัญตามลำดับ และมีความสำคัญมากที่สุดในระดับผู้บริหารขั้นสุดยอด (Top executive) ควรจะได้มีการอบรม (training) ความรู้ทางด้านบริหารควบคู่กันไปกับความรู้ทางด้านเทคนิคในการทำงาน[๖๐]

ถือได้ว่าการนำหลักการ POCCC มาใช้ในองค์การ ก็เพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จ และหลักการ เกี่ยวกับหน้าที่การจัดการที่สอดคล้องกับกระบวนการจัดการ ๕ ประการ คือ POCCC เพราะในการบริหารงานองค์กรจำเป็นต้องมีการวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงาน และการควบคุม เพื่อให้การบริหารงานขององค์กรประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพขอบเขตความหมายและข้อแตกต่างของหน้าที่งานการจัดการ แต่ละประการข้างต้นขยายได้ ดังนี้[๖๑]

๑. การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดแผนงาน หรือวิธีปฏิบัติงานไว้เป็นการล่วงหน้าเพื่อผลสำเร็จที่ต้องการ การวางแผนเกี่ยวข้องกับการใช้ดุลยพินิจพิจารณาถึงผลสำเร็จที่ต้องการจะได้ และหนทางที่จะทำให้ได้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ในการปฏิบัติในการวางแผนผู้บริหารจะทำการคาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคต และมีการวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป้าหมายผลงานต่างๆ และจำกำหนดแผนงานหรือแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมที่จะช่วยให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ต่างๆ หน้าที่การวางแผนจึงเป็นเครื่องช่วยให้ผู้บริหารเกิดความรอบคอบในการก้าวไปในอนาคตโดยไม่ตั้งอยู่ในความประมาทและสามารถเผชิญกับความไม่แน่นอนต่างๆ ที่เกิดขึ้นข้างหน้า ผลดีของการวางแผนจึงเท่ากับช่วยให้เกิดการป้องกันปัญหามากกว่าการต้องคอยแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้น ในการวางแผนนั้นผู้บริหารจะใช้ดุลยพินิจพิจารณาสิ่งต่างๆ คือ องค์การจะทำอะไรให้ได้ผลงานอะไร ทำอย่างไร ทำโดยใคร ทำเมื่อไร ซึ่งเมื่อคิดตลอดจนได้แผนงานหรือแนวทางการปฏิบัติที่ดีออกมาแล้วก็จะช่วยให้องค์การสามารถทำงานบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง ทั้งในแง่ผลผลิตสูง ต้นทุนต่ำ และชนะคู่แข่งขันได้ในที่สุด

๒. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การพัฒนาระบบการทำงาน เพื่อให้งานต่างๆ สามารถดำเนินไปได้โดยมีการประสานงานกันอย่างดี การจัดโครงสร้างองค์การ คือ การจัดโครงสร้าง

---

[๖๐] ชูเกียรติ เนื้อไม้, **แนวคิดทฤษฎีและการจัดการ,** [ออนไลน์], แหล่งที่มา : http://adisony.blogs.com/2012/10/henri-fayol. [๒๓ มีนาคม ๒๕๕๙].

[๖๑] ธงชัย สันติวงษ์, **การบริหารวัดยุคใหม่ หลักการบริหาร,** (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๕๑), หน้า ๑๓-๑๖.

งานที่ประกอบด้วยการกำหนดตำแหน่งงาน การจัดกลุ่มงานเป็นหน่วย เป็นแผนกหรือเป็นกอง การมอบหมายอำนาจหน้าที่จะเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน โคร งสร้างที่ดีจะต้องสามารถชี้ชัดได้ว่า ใครต้องทำงานใด และใครต้องรายงานต่อใคร ซึ่งจะช่วยให้เกิดความมีระเบียบในขณะปฏิบัติงาน เป็นกลุ่มได้อย่างดีการจัดโครงสร้างองค์การโดยมีการกำหนดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ระหว่างกิจกรรม และตำแหน่งต่างๆ นี้เอง จะช่วยให้มั่นใจได้ตลอดเวลาว่า การทำงานจะสามารถประสานกันได้และอยู่ภายใต้การควบคุมเสมอ โครงสร้างองค์การที่จัดขึ้นจะต้องเป็นขั้นตอนงานการจัดการที่ต้องกระทำต่อเนื่องจากแผนงาน เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า เมื่อลงมือปฏิบัติงานจริงแล้วงานต่างๆ จะบรรลุผลสำเร็จลได้ การจัดองค์การจะช่วยให้เกิดผลดีที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดเตรียมทรัพยากรเพื่อการทำงาน โดยจะไม่มีตำแหน่งงานที่ขาดหรือเกิน และในขั้นปฏิบัติจะไม่เกิดความสับสนหรือการทำงานก้าวก่ายซ้ำซ้อนกัน ผู้ทำงานจะรู้ถึงขอบเขตหน้าที่และความรับผดชอบฝ่ายต่างๆ จะรู้ว่าหน่วยงานใดไว้เป็นหน่วยปฏิบัติ และหน่วยงานใดเป็นหน่วยที่ปรึกษา และโดยสายการบังคับบัญชา ที่กำหนดไว้จะช่วยให้ทุกๆ ฝ่ายประสานงานการทำงานได้ตลอดเวลา ซึ่งข้อขัดแย้งต่างๆ ก็จะไม่เกิดขึ้น

๓. การบังคับบัญชา (Commanding) หมายถึง การทำให้เกิดการดำเนินงานตามที่ได้มีการกำหนดไว้ ซึ่งการบังคับบัญชาที่ดีนั้น จะต้องมีการติดต่อสื่อสาร ๒ ทาง กล่าวคือ การยอมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถแสดงความคิดเห็นได้ ภารกิจของผู้บริหารในการจัดการในการดำเนินกิจกรรมทางการจัดการที่เกี่ยวกับ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ (human Resource Management) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้องค์การมีกำลังคนที่มีประสิทธิภาพพร้อมในการทำงานในทุกตำแหน่งงาน หลักการและนโยบายของหน้าที่การจัดการเกี่ยวกับบุคคลที่จะใช้ยึดถือปฏิบัติก็คือ การพยายามให้เป็นไปตามหลัก “วางคนให้เหมาะกับตำแหน่งงาน” หรือการพยายามทำให้ทุกตำแหน่งมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถพร้อม และเหมาะสมกับงานที่ทำให้มากที่สุดตลอดเวลา เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดคนเข้าทำงานเพื่อให้ได้คนดีมีความสามารถพร้อมคือ การต้องทำการคัดเลือก ปฐมนิเทศ การอบรมและพัฒนาบุคคล ตลอดจนการประเมินงาน และการจัดระบบรางวัลตอบแทนต่างๆ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจการทำงาน และการริเริ่มสร้างสรรค์ที่ดี

๔. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การรวมความพยายามของผู้ปฏิบัติงานและช่วยสนับสนุนให้เกิดการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน เพื่อให้การทำงานสำเร็จ กิจกรรมทางการจัดการโดยผู้นำหรือผู้บริหารในการบังคับบัญชาให้การทำงานต่างๆ ภายในโครงสร้างองค์การดำเนินไปโดยราบรื่นมีการประสานงานร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน ทั้งนี้ความพยายามของผู้บริหารในการสร้างศิลปะการบังคับบัญชาที่จะทำให้การงานประจำวันของเจ้าหน้าที่ทุกคนเป็นไปด้วยดีนั้นคือ ต้องฝึกทักษะให้เป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพที่สามารถโน้มน้าวและชักจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทุ่มเทการทำงานนั่นเอง ซึ่งในการสร้างความเข้าใจโดยมีทักษะในด้านการติดต่อสื่อสาร (Communication) นับว่าเป็นคุณสมบัติที่จำเป็น และการเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์จะเป็นพื้นฐานที่จะช่วยให้ผู้บริหารมีความคล่องตัวสามารถประยุกต์ศิลปะการสั่งการให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสถานการณ์ได้

๕. การควบคุม (Controlling) หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่สร้างขึ้นเพื่อให้เกิดความแน่ใจว่าการทำงานต่างๆ จะสำเร็จผลตามแผนที่ตั้งไว้ ซึ่งขั้นตอนการควบคุมที่สำคัญนั้นจะต้องมีการวัดผลงาน

สิ่งที่ทำได้มีการเปรียบเทียบผลงานกับเป้าที่ตั้งไว้ และการดำเนินการแก้ไขเมื่อมีสิ่งผิดปกติหรือที่มีเหตุการณ์ทำให้ผลงานคลาดเคลื่อนจากที่กำหนด ไว้ในแผน ด้วยกลไกของการควบคุมดังที่กล่าวนี้ การควบคุมต้องมีการพิจารณาตกลงใจให้ชัดว่าจะวัดผลงานอะไร จะวัดโดยวิธีการอย่างไร จะใช้เกณฑ์อะไรเป็นตัววัดหลักและนโยบายของการควบคุมนั้น พื้นฐานจะอยู่ที่ “การควบคุม” ผู้ทำงานเป็นสำคัญทั้งนี้เพราะงานต่างๆ จะสำเร็จได้ผลดีเพียงใดนั้นจะอยู่ที่คนปฏิบัติงานมากกว่าวัตถุสิ่งของหรือเครื่องจักร ด้วยแนวคิดดังกล่าว การควบคุมที่มีประสิทธิภาพจึงอยู่ที่การพยายามติดตามดูว่า มีงานในความรับผิดชอบของใครบ้าง ที่อยู่นอกเหนือการควบคุม และพยายามกำกับให้ผลงานของผู้ทำงานทุกจุดเบนกลับเข้าสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ เทคนิคที่ใช้ในการควบคุมในทางการจัดการนั้นวิธีการจะกระทำโดยการประเมินผลงาน การวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหา และการให้ข้อแนะนำปรึกษต่างๆ เช่นเดียวกับ พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ได้กล่าวถึง การบริหารเป็นวิธีการทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น (Getting things done through other people) และกล่าวว่าหน้าที่ของผู้บริหารเป็นกรอบในการพิจารณาของผู้บริหารให้สำเร็จมี ๕ ประการ ตามคำย่อภาษาอังกฤษว่า POSDC ดังนี้[๖๒]

๑. P คือ (Planning) หมายถึง การวางแผน เป็นการกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อความสำเร็จที่จะตามมาในอนาคต ผู้บริหารที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเพื่อกำหนดทิศทางขององค์กร

๒. O (Organizing) หมายถึง การจัดองค์กร เป็นการกำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกและสายบังคับบัญชาภายในองค์กร มีการแบ่งงานกันทำและกระจายอำนาจ

๓. S (Staffing) หมายถึง งานบุคลากร เป็นการสรรหาบุคลากรใหม่ การพัฒนาบุคลากรและการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน

๔. D (Directing) หมายถึง การอำนวยการ เป็นการสื่อสารเพื่อให้เกิดการดำเนินการตามแผนผู้บริหารต้องมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีและต้องมีภาวะผู้นำ

๕. C (Controlling) หมายถึง การกำกับดูแล เป็นการควบคุมคุณภาพของการปฏิบัติงานภายในองค์กร รวมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาภายในองค์กร

กระบวนการบริหารจัดการ ประกอบด้วย การแบ่งงานกันทำ (Division of Labor) ได้เสนอว่า ผู้ใต้บังคับบัญชาควรจะได้รับการมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติมากขึ้น หรือได้รับการกระตุ้นให้มีความรับผิดชอบอำนาจหน้าที่แบบเป็นทางการจะได้มาจากตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหารในสายการบังคับบัญชา ส่วนอำนาจหน้าที่แบบไม่เป็นทางการจะได้รับจากความชำนาญงานของบุคคล (Expertise) ความรู้ทางด้านเทคนิค (Technical Knowledge) ความมีคุณค่าทางศีลธรรม (Moral Worth) และความสามารถในการนำ (Leading) และสร้างความผูกพันกับผู้ใต้บังคับบัญชาตลอดจนอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอยู่คู่กันในผลลัพธ์ของงานมากขึ้น ซึ่งหลักการนี้จะสามารถไปประยุกต์ใช้ในองค์การยุคปัจจุบันได้ การมีผู้บังคับบัญชาคนเดียว (Unity of Command) ฟาโยลกล่าวว่า คำสั่ง สองคำสั่ง (Dual Command) อาจก่อให้เกิดปัญหาในการทำงาน เช่น การรายงานจะมีความเกี่ยวข้อง ในเมื่อผู้ควบคุมสองคนได้ให้คำสั่งกับผู้ใต้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว ทำให้เกิด

---

[๖๒] พระธรรมโกศาจารย์, (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), **พุทธวิธีการบริหาร,** (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๔.

ความสับสนในบางสถานการณ์ คำสั่งสองคำสั่งนี้ทำให้เกิดความยุ่งยากแก่ผู้บังคับบัญชา และทำให้เกิดความสับสนในลำดับขั้นของอำนาจหน้าที่แบบเป็นทางการ (Formal Hierarchy of Authority) การประเมินอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารในระบบผู้บังคับบัญชาสองคนจะเป็นการยาก และผู้บริหารจะไม่สนใจในความรู้สึกของผู้ใต้บังคับบัญชามักจะโกรธและอาจไม่ให้ความร่วมมือในอนาคต ถ้าผู้ใต้บังคับบัญชาไม่เชื่อฟัง สายการบังคับบัญชาตามอำนาจหน้าที่ (Line of Authority) เป็นสายการบังคับบัญชาจากผู้บริหารในระดับบนสู่ผู้ปฏิบัติงานในระดับล่างขององค์การ

การควบคุมจำนวนของระดับขั้นของการบริหารจัดการ จำนวนที่ดีที่สุดของลำดับขั้นการบังคับบัญชา (Hierarchy) คือความยาวของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริหารระดับสูงและพนักงานระดับล่าง รวมถึงความล่าช้าในการวางแผน (Planning) และการจัดองค์การ (Organizing) ซึ่งการจำกัดจำนวนของระดับขั้นการบังคับบัญชาให้น้องลงจะทำให้ปัญหาในการติดต่อสื่อสารลดลง และองค์การจะมีการปฏิบัติงานที่รวดเร็วและมีความยืดหยุ่นมากขึ้น ภายในองค์การได้มีการแบ่งแยกแผนกต่างๆ ซึ่งแต่ละแผนกจะมีระดับขั้นการบังคับบัญชาโดยผู้บริหารในระดับกลางและระดับต้นของสายการบังคับบัญชาแต่ละแผนก ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้จัดการในระดับเดียวกันในแผนกอื่นๆ การปฏิสัมพันธ์นี้จะช่วยในการตัดสินใจได้เร็วขึ้น เนื่องจากผู้บริหารจะรู้จักบุคคลอื่น และรู้วิธีในการแก้ปัญหาเพิ่มมากขึ้น ส่วนการทำงานข้ามแผนกหรือการทำงานข้ามสายนั้น เป็นการสร้างทีมงานข้ามสาย การรวมอำนาจ (Centralization) เป็นการรวมอำนาจของการบังคับบัญชาไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงขององค์การ ซึ่งอำนาจหน้าที่จะไม่ได้รวมไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงของสายการบังคับบัญชา แต่เป็นการกำหนดว่า ควรมีการรวมอำนาจไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงเท่าไรอย่างไร และมีการกระจายอำนาจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา สิ่งนี้ถือว่ามีความสำคัญ เนื่องจากว่าจะมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของพนักงานในทุกระดับขององค์การ

การวางแผนได้รับความสนใจมากขึ้นในองค์การยุคปัจจุบัน เนื่องจากทรัพยากรมนุษย์ถือว่ามีความจำเป็นที่จะต้องให้การฝึกอบรม (Training) และการพัฒนากำลังแรงงาน (Developing) โดยองค์การจะกำหนดตำแหน่งหน้าที่สำหรับคนทุกคน และทุกคนจะเข้าใจตำแหน่งหน้าที่ของตน ความคิดริเริ่ม (Initiative) เป็นความสามารถของบุคคลในการกระทำสิ่งต่างๆ โดยปราศจากการสั่งการจากผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารจะต้องกระตุ้นให้พนักงานมีความคิดริเริ่มซึ่งความคิดริเริ่มนี้ถือว่าเป็นจุดแข็งขององค์การ เนื่องจากจะสามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ผู้บริหารต้องผู้มีทักษะ (Skill) และไหวพริบ (Tact) เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างองค์การและความต้องการของพนักงานและความสามารถ (Ability) จะทำให้เกิดความสมดุล ซึ่งเป็นสิ่งชี้วัดความสามารถของผู้บริหารระดับสูงในการพัฒนาและการบริหาร ความมีระเบียบวินัย (Discipline) เป็นการมุ่งให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องการเชื่อฟัง (Obedience) อำนาจ (Power) การใช้กฎบังคับ (Application) และลักษณะของการแสดงความนับถือออกมา ซึ่งถือว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญในการที่ทำให้องค์การบรรลุผลสำเร็จและมีการพัฒนาความสามัคคีระหว่างผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชา โดย การติดต่อเพื่อแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่สำคัญเพราะความสามัคคีคือพลัง[๖๓]

---

[๖๓] ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่นๆ, **ทฤษฎีองค์การ : ฉบับมาตรฐาน,** (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสาร, ๒๕๔๕), หน้า ๖๘-๖๙

การเป็นผู้นำขึ้นอยู่กับลักษณะส่วนบุคคลว่าจะเหมาะเป็นผู้นำหรือไม่ คุณลักษณะของผู้นำชนิดนี้อาจจะมาจากพันธุกรรมหรือสิ่งแวดล้อมก็ได้ มีผู้พยายามจะศึกษาคุณลักษณะผู้นำทางกาย ซึ่ง อริสโตเติล (Aristotle) เชื่อว่าความเป็นผู้นำเริ่มมาแต่กำเนิด จึงเกิดทฤษฎีผู้ยิ่งใหญ่และเชื่อกันมาจนถึงปี ค.ศ. ๑๙๕๐ ความเชื่อเรื่องความเป็นผู้นำโดยคุณลักษณะนี้ พยายามจำแนกผู้นำออกเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะทางกายและทางจิตวิทยาที่ผู้นำนั้นเกี่ยวข้องซึ่งพยายามอธิบายพฤติกรรมผู้นำนั้น ดังนั้น ผู้ที่มีความเชื่อตามแนวคิดนี้ จึงพยายามที่จะแยกคุณสมบัติพิเศษที่ติดมากับผู้นำว่าแตกต่างกับบุคคลอื่นโดยทั่วไป เช่น ศึกษาภาวะผู้นำตามคุณลักษณะโดยวิเคราะห์ประวัติบุคคลสำคัญ ซึ่งพบว่าบุคคลสำคัญ ๆ มีพฤติกรรมเป็นผู้นำที่เกิดจากคุณลักษณะเป็นส่วนมาก โดยคุณลักษณะของผู้นำนั้นอาจแยกเป็น ๓ ลักษณะ คือ ๑) ลักษณะทางกาย พบว่าผู้นำที่เป็นหัวหน้ามักจะมีความสูง และมีน้ำหนักมากกว่าคนปกติโดยเฉลี่ย ๒) ลักษณะทางสติปัญญา พบว่าสติปัญญามีความสัมพันธ์กับความเป็นผู้นำที่มีความสามารถทางสมองสูงกว่าคนอื่นๆ จะเป็นผู้ได้รับการยอมรับให้เป็นผู้นำ ๓) ลักษณะบุคลิกภาพ เช่น ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสามารถในการปรับตัว การมีลักษณะเด่นการเป็นคนเปิดเผยไม่เก็บตัว และความสามารถในการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น คุณลักษณะดังกล่าวมักจะพบในผู้นำมากกว่าคนปกติ[๖๔]

ทฤษฎีนี้เชื่อว่า “บุคคลบางคนเกิดมาพร้อมด้วยลักษณะบางประการที่จะช่วยสนับสนุนให้เขาเป็นผู้นำได้ ซึ่งหมายถึงคุณลักษณะ” ดังนี้

๑) บุคลิกภาพ (Personality) เป็นเรื่องที่ติดมากับตัวบุคคลแต่ละคน ในส่วนที่สามารถปรับปรุงแก้ไขให้ดีได้ บุคลิกภาพดังกล่าว ได้แก่ ความสามารถในการปรับตัวความต้องการที่จะนำ ความต้องการทางอารมณ์ ความเป็นตัวของตัวเอง ความอุตสาหพยายาม ความคิดสร้างสรรค์ ความทะเยอทะยาน

๒) ความรู้ ความสามารถ (Intelligence) สมองของคนเรานี้ธรรมชาติสร้างมาเพื่อใช้สติปัญญาให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ความรู้ความสามารถจะเห็นได้จาก เชาว์ปัญญา ความแม่นยำในการตัดสินใจ ระดับความรู้ ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา

๓) คุณลักษณะด้านสังคม (Social skill) การเข้าสังคมเป็นของคนทุกคน เพราะคนเราไม่สามารถอยู่ได้คนเดียวในโลก การเข้าสังคมของคนแต่ละระดับต้องมีพิธีรีตองแตกต่างกันออกไปตามสภาพการณ์และเหตุการณ์นั้น ๆ คุณลักษณะด้านสังคม เช่น การรู้จักประนีประนอม ความสามารถ ในการบริหาร ความร่วมมือ ความเป็นที่นิยมชมชอบ ความเป็นนักการทูต

๔) คุณลักษณะด้านกายภาพ (Physical characteristics) ถือเป็นเรื่องที่ติดตัวมาอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจสามารถแก้ไข ปรับปรุงด้วยการให้อาหาร หรือรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ รวมทั้งการออกกำลังกายที่เหมาะสมด้วย คุณลักษณะด้านกายภาพ มีดังนี้ ส่วนสูงน้ำหนัก ความฝึกฝนความสมบูรณ์ของร่างกาย[๖๕]

---

[๖๔] ธร สุนทรายุทธ, **หลักการและทฤษฎีทางบริหารการศึกษา** , (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๙๙-๑๐๐.

[๖๕] ยงยุทธ เปลี่ยนผดุง, **การศึกษาคุณลักษณะของผู้นำทางสังคม** , (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ บริษัทพิพิธการพิมพ์, ๒๕๔๙), หน้า ๓๔.

ลักษณะของผู้นำที่เป็นผู้บริหารไว้ ๖ ประการ ได้แก่ ผู้นำต้องเป็นผู้บุกเบิก ผู้นำจะต้องก้าวให้ทันโลก ผู้นำจะต้องเป็นนักพัฒนา ผู้นำจะต้องเป็นนักต่อสู้ ผู้นำจะต้องมีบทบาทร่วมพัฒนาสังคม ผู้นำจะต้องมีความรับผิดชอบในวิชาเรียน ทางด้านนายแพทย์กิติ ตยัคคานนท์ กล่าวเสริมว่า “ผู้นำที่ดีควรมีลักษณะได้แก่ มีสุขภาพแข็งแรงมีความรู้ดี มีบุคลิกภาพดี มีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวไม่โลเล ตื่นตัวเสมอมีความอดทน มีสมาธิ ใจคอหนักแน่น สามารถบังคับต่อตัวเอง มีการสังคมดี” [๖๖] นอกจากนี้คุณลักษณะของผู้นำเป็นเอกลักษณ์พิเศษบางอย่าง ที่ทำให้ผู้นำประสบความสำเร็จในการบริหารงาน แต่มีข้อแตกต่างกันบ้างตามลักษณะของงานที่รับผิดชอบ เช่น ผู้นำทางการศึกษาย่อมแตกต่างจากผู้นำทางทหาร เป็นต้น อย่างไรก็ตามศึกษาได้ยกเอาลักษณะของผู้นำที่ดีอันพึงประสงค์ ในการเป็นผู้นำตามทัศนะของท่านผู้รู้ทั้งหลาย ดังต่อไปนี้ ส่วน นพพงษ์ บุญจิตราดุล กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำที่ดี ไว้ ๖ ประการคือ

๑. ผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถ ประกอบด้วยความดี ปัญญา ไหวพริบการตื่นตัวอยู่เสมอ ทันต่อเหตุการณ์ การใช้เวลาและภาษาที่ถูกต้องความเป็นผู้ริเริ่มเป็นของตนเอง และความเป็นผู้ตัดสินปัญหาที่ดี

๒. ผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่มีความสำเร็จ ทางด้านวิชาการ แสวงหาความรู้ ความสำเร็จทางการเล่นกีฬา

๓. ผู้นำจะต้องเป็นผู้ความรับผิดชอบ จะต้องเป็นผู้ที่ผู้อื่นพึ่งพาได้มีความคิดริเริ่มมีความสม่ำเสมอ มั่นคง อดทน กล้าพูด กล้าทำ มีความเชื่อมั่นตนเอง และมีความปรารถนาที่จะเป็นเลิศหรือทะเยอทะยาน

๔. ผู้นำจะต้องเป็นผู้มีส่วนร่วมในด้านกิจกรรมในด้านสังคมให้ความร่วมมือรู้จักปรับตัวและมีอารมณ์ขัน

๕. ผู้นำจะต้องเป็นผู้มีฐานะทางสังคม มีตำแหน่งฐานะสังคมเป็นที่รู้จักทั่วไป

๖. รู้สถานการณ์ รู้ภาวะจิตของคนระดับต่าง ๆ รู้ฐานะ ทักษะความต้องการ และความสนใจของผู้ใต้บังคับบัญชา รู้ในวัตถุประสงค์ที่องค์กรที่จะต้องทำให้สำเร็จมีผู้กล่าวว่าผู้นำที่ดีต้องรู้จักเป็นผู้ตามที่ดี [๖๗] ความเชื่อมันในตนเอง กระตือรือร้นที่จะก้าวหน้า มีความจริงใจต่อคนทั่วไป มีศีลสัตย์และศรัทธาต่อผู้ร่วมงาน [๖๘]

ทางด้านสมพงษ์ เกษมสิน กล่าวถึง ผู้นำไว้ ๓ แบบว่า

๑. ผู้นำแบบบงการ ๒. ผู้นำแบบจูงใจ และ ๓. ผู้นำแบบร่วมใจ [๖๙] ดังต่อไปนี้

---

[๖๖] กิติ ตยัคคานนท์, **นักบริหารทันสมัย**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บัตเตอร์ปลาย, ๒๕๕๓), หน้า ๕๘.

[๖๗] นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์, **หลักการบริหารการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๙๙.

[๖๘] กิติมา ปรีดีดิลก, **การบริหารและเทคนิคการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น**, (กรุงเทพมหานคร : อัษรา พิพัฒน์, ๒๕๕๑), หน้า ๒๗๒.

[๖๙] สมพงษ์ เกษมสิน, **การบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๖), หน้า ๓๘๒-๓๙๔.

๑) ผู้นำ แบบอำนาจนิยมหรือแบบผู้นำอัตตาธิปไตย เป็นลักษณะผู้นำที่ตัดสินใจกำหนดนโยบายและวางแผนปฏิบัติงานด้วยตนเอง แล้วจึงกำหนดหรือมอบหมายให้กับสมาชิกทำตามแนวทางและแผนงานที่ตนกำหนดไว้มักไม่สนใจรับฟังความเห็นข้อเสนอแนะของสมาชิก

๒) ผู้นำแบบตามสบาย หรือผู้นำแบบเสรีนิยมคือผู้นำที่ยอมให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ แต่มักจะไม่ค่อยตัดสินใจไม่ให้ข้อเสนอแนะ ไม่วางแผน ไม่กำหนดนโยบาย โดยจะปล่อยให้สมาชิกแก้ปัญหากันเอง หรือปล่อยให้สถานการณ์คลี่คลายไปเอง ผู้นำประเภทนี้จะไม่ค่อยพบ เพราะส่วนมากแล้วจะเป็นผู้นำอยู่ไม่นานก็ต้องพ้นสภาพผู้นำ

๓) ผู้นำแบบประชาธิปไตย คือ ลักษณะของผู้นำที่เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดนโยบาย และร่วมวางแผนปฏิบัติงานของกลุ่ม ผู้นำประเภทนี้เต็มใจรับฟังพิจารณาข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นของสมาชิก

Fiedler ได้เสนอทฤษฎีสถานการณ์ที่ได้รับการยอมรับกว้างขวางมากที่สุดโดยเรียกว่า ทฤษฎีสถานการณ์ของ Fiedler (Fiedler's Contingency Theory) หรือ แบบสถานการณ์ของ Fiedler (Fiedler's Contingency Model) Fiedler ได้กำหนดให้สถานการณ์ประกอบด้วย ๓ ตัวแปร ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับสมาชิกในกลุ่ม โครงสร้างของงานและอำนาจในตำแหน่งหน้าที่[๗๐] Crawford, Kydd และ Reches กล่าวว่าทฤษฎีของ Fiedler ได้แยกระหว่างแบบภาวะผู้นำออกจากพฤติกรรมผู้นำ ตามที่ Fiedler ระบุว่าแบบภาวะผู้นำเกิดจากภายในเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลที่แสดงถึงแรงจูงใจกับความตั้งใจในการแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำส่วนพฤติกรรมผู้นำ กล่าวถึง การกระทำพิเศษที่ผู้นำสามารถแสดงออกหรือไม่ก็ได้ถ้าผู้นำมีความรู้และทักษะเพียงพอจะสามารถแสดงออกถึงภาวะผู้นำได้อย่างเหมาะสมกับเวลาสถานการณ์ได้ [๗๑] ตัวแบบสถานการณ์ของ Fiedler ประกอบด้วยหลักสำคัญดังนี้ ๑. แบบภาวะผู้นำถูกกำหนดโดยระบบแรงจูงใจของผู้นำ ๒. การควบคุมสถานการณ์ขึ้นอยู่กับปัจจัยได้แก่ บรรยากาศของกลุ่ม โครงสร้างของงานและอำนาจในตำแหน่งของผู้นำ ๓. ประสิทธิผลของกลุ่มขึ้นอยู่กับการจับคู่ (Matching) ได้เหมาะสมระหว่างแบบภาวะผู้นำกับการควบคุมสถานการณ์ ขณะที่ Kazmier กล่าวถึงสมมุติฐานขอ Fiedler ว่ามีขอบเขตของผู้นำที่ควรมุ่งคนในพฤติกรรมการจัดการตามสถานการณ์ ตัวแปรของความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับสมาชิก โครงสร้างงานและอำนาจตามตำแหน่งของผู้นำ [๗๒] และกล่าวว่าสมมุติฐานของ Fiedler พัฒนามาจากแบบสถานการณ์ของผู้นำที่มีประสิทธิภาพ (Contingency Model of Leadership Effectiveness) แบบนี้ระบุถึงความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำและสถานการณ์ที่สนับสนุนที่ Fiedler เสนอไว้ ๓ มิติ ดังนี้

๑. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับสมาชิกพิจารณาถึงตัว แปรที่กำหนดตัวสนับสนุนในสถานการณ์ต่าง ๆ

---

[๗๐] Fiedler อ้างใน, สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, **ภาวะผู้นำ ทฤษฎีและปฏิบัติ : ศาสตร์และศิลปะสู่ความเป็นผู้นำที่สมบูรณ์**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, ๒๕๕๗), หน้า ๒๙๕.

[๗๑] Crawford, Megan ; Kydd, Lesley ; and Riches, Colin, **Leadership and Teams in Educational Management**, 5 thed, Great Britain : Bookcraft. 2002), p. 27.

[๗๒] Kazmier, Leonard J, **Management a Programmed Approach with Cases and Applications**, 3 thed, The United States of America : McGraw-Hill, Inc, 1980), p. 411.

๒. ระดับของโครงสร้างงาน มีความสำคัญมากเป็นอันดับสองถือเป็นตัวป้อนตามที่สนับสนุนภาวะผู้นำตามสถานการณ์

๓. อำนาจจากตำแหน่งของผู้นำ ถือเป็นมิติที่ใช้พิจารณามิติของสถานการณ์[๗๓]

ความเป็นผู้นำคือ โอกาสที่ผู้บริหารและผู้นำไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งเดียวกันหรือเหมือนกัน ข้อโต้แย้งข้อหนึ่งคือ ผู้บริหารจะทำสิ่งเดียวกันครั้งแล้วครั้งเล่า แต่ผู้นำจะต้องคิดค้นสิ่งใหม่เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและบันดาลใจให้ผู้ตามใช้ความพยายามสูงกว่าปกติ ภายในการศึกษาข้อโต้แย้งนี้ ทางด้าน Bernard M. Bass[๗๔]

ในบรรดาปัจจัยความเป็นผู้นำเหล่านี้ความเป็นผู้นำที่มีบารมีจะมีความสำคัญมากที่สุด บารมี คือ ความสามารถของผู้นำที่จะบันดาลความภูมิใจ ความศรัทธา และความเคารพ รับรู้ถึงสิ่งที่สำคัญอย่างแท้จริง และสามารถระบุภารกิจหรือวิสัยทัศน์ที่บันดาลใจผู้ตามอย่างมีประสิทธิภาพ บุคคลสำคัญหลายคน เช่น มาร์ติน ลูเธอร์ คิง, มหาตมะ คานธี, จอหน์ เอฟไ เคนเนดี้ และ แฟรงคลิน ดี รูสเวลท์ ล้วนแล้วแต่มีบารมี แม้ว่ามีนักวิจัยหลายคนทางรัฐศาสตร์และสังคมวิทยาได้ศึกษาแนวความคิดนี้มานานแล้ว แต่ความสนใจอย่างจริงจังของนักวิจัยทางการบริหารได้เกิดขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ นักวิจัยระยะแรกจะมองบารมีเป็นคุณลักษณะทางบุคลิกภาพโดยกำเนิด แต่กระนั้นไม่ว่าผู้นำจะมีบารมีหรือไม่ ดูเสมือนกับว่าขึ้นอยู่กับสายตาของผู้ตาม ด้วยเหตุนี้จึงมีการศึกษามากขึ้น เพื่อที่จะมุ่งสร้างความเข้าใจพฤติกรรมของผู้นำที่มีบารมี โดยการศึกษาบางอย่างได้ระบุว่าผู้นำที่มีบารมีจะพยายามเปลี่ยนแปลงฐานะเดิม ส่วน ลัทธิกาล ศรีวะรมย์ และคณะกล่าวถึงทัศนะของ Fiedler ว่ามีการมองว่าบุคคลไม่สามารถเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเป็นผู้นำ ดังนั้นโมเดลจึงช่วยทำให้เป็นผู้นำได้เหมาะสมกับสถานการณ์ตัวแปร ๓ ประการซึ่งกำหนดความสามารถสร้างความพึงพอใจของสถานการณ์ของผู้นำมีดังนี้

๑. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับสมาชิก (Leader and Member Relations) เป็นระดับของความไว้วางใจร่วมกันและการให้การสนับสนุนระหว่างพนักงานและผู้นำซึ่งระบุถึงความเต็มใจของพนักงานที่จะตอบสนองต่อการแนะนำของผู้นำ

๒. โครงสร้างงาน (Task Structure) เป็นระดับซึ่งเป้าหมายงานวิธีการและมาตรฐานการทำงานมีการกำหนดอย่างชัดเจน มีการกำหนดไว้อย่างดีและสม่ำเสมอ

๓. อำนาจของตำแหน่งเป็นระดับของอำนาจที่ได้รับการอนุญาตโดยองค์การของผู้นำ[๗๕]

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการ ในปัจจุบันมีคำศัพท์ที่ใช้อยู่สองคำ คือ การบริหาร (Administration) มาจากภาษาบาลีว่า บริหาร ซึ่งนิยมใช้กับการบริหารกิจการสาธารณะหรือบริหารราชการ และ การจัดการ (Management) มักนิยมใช้กับการบริหารธุรกิจเอกชน แต่มีความหมายไปในทิศทางเดียวกัน คือ กระบวนการทำงานของบุคคลและกลุ่มบุคคล โดยอาศัยศาสตร์ ศิลป์ เทคนิค กลยุทธ์ ควบคู่กับการใช้ทรัพยากรทางการบริหาร ได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ทั้งภายในและภายนอก

---

[๗๓] Luthans, Fred, **Organizational Behavior**, (New York : McGraw-Hill, Inc, 1973), p. 501.

[๗๔] Bernard M. Bass, อ้างใน สมยศ นาวีการ, **การบริหารและพฤติกรรมองค์การ**, ๒๕๔๔, หน้า ๑๘๙.

[๗๕] ลัทธิกาล ศรีวะรมย์ และคณะ, **องค์การและการจัดการ**, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทวิสิทธิ์พัฒนา จำกัด, ๒๕๓๙), หน้า ๔๐๕.

องค์การ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุ สำเร็จตามจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

ตารางที่ ๒.๔ แนวคิดหลักของการบริหารจัดการ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
วิโรจน์ สารรัตนะ, (๒๕๔๙, หน้า ๒).	การบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ คือ การจัดการองค์การ การวางแผน การติดตาม และการควบคุม
ภิญโญ สาธร, (๒๕๔๙, หน้า ๗๖).	การบริหารคือ การปฏิบัติงานของบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ร่วมทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายๆ อย่าง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์
พิทยา บวรวัฒนา, (๒๕๔๖, หน้า ๒).	ผู้บริหารงานที่ดีจะต้องมีวิธีการบริหารงานที่จะทำให้ชนะใจลูกน้อง
พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), (๒๕๔๙, หน้า ๓).	การบริหาร ได้แก่ การทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น
พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงฺคโล), (๒๕๔๘, หน้า ๒๖).	การดำเนินงานหรือการจัดการ (Management) กิจกรรมต่างๆ ของหมู่คณะหรือองค์การต่างๆ ได้สำเร็จลุล่วงตามนโยบาย (Policy) และวัตถุประสงค์ (Objective) ขององค์การนั้นๆ ด้วยดีมีประสิทธิภาพ (Efficiency)
พระมหาไพฑูรย์ ปนฺตนฺโท, (๒๕๕๐, หน้า ๓๓).	การบริหาร หมายถึง การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปที่ปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน
ราชบัณฑิตยสถาน, (๒๕๕๔, หน้า ๖๕๕).	คำว่า บริหาร แปลว่า ดำเนินการ จัดการ เช่น บริหารธุรกิจ
ธนจรส พูนสิทธิ์, (๒๕๔๑, หน้า ๒๐).	การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานตามลำดับขั้นอันประกอบ ด้วยการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การอำนวยการ (Directing) และการควบคุม (Controlling) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์
ประยุทธ์ เจริญสวัสดิ์, (๒๕๔๐, หน้า ๓).	การบริหาร จึงเป็นภาระหน้าที่ของบุคคลที่ปฏิบัติตนให้เป็นผู้บริหารที่จะต้องเข้ามาทำหน้าที่จัดระเบียบและดำรงไว้ซึ่งสภาพภายใน

ตารางที่ ๒.๔ แนวคิดหลักของการบริหารจัดการ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พิทยา บวรวัฒนา, (๒๕๔๖, หน้า ๒).	การบริหารเป็นเรื่องของการนำเอากฎหมายและนโยบายต่างๆ ไปปฏิบัติให้เกิดผล
ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, (๒๕๔๗, หน้า ๙).	การบริหาร หมายถึง ศาสตร์และศิลป์และเทคนิคการวินิจฉัยตัดสินใจในกระบวนการวางแผนการปฏิบัติงาน
ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ โตวณะบุตร, (๒๕๔๘, หน้า ๑).	การบริหาร หมายถึง การจัดการ หรือการควบคุมกิจการต่างๆ ของรัฐ
มัลลิกา ต้นสอน, (๒๕๕๐, หน้า ๑๐).	การบริหาร หมายถึง การกำหนดแนวทางหรือนโยบาย การสั่งการ การอำนวยการ การสนับสนุน และการตรวจสอบ
สมยศ นาวีการ, (๒๕๕๐, หน้า ๑๑).	การบริหาร คือ กระบวนการทำงานร่วมกันกับบุคคลอื่นและใช้บุคคลอื่นเพื่อความสำเร็จของเป้าหมายขององค์การ
สัมพันธ์ ภูไพบูลย์, (๒๕๔๙, หน้า ๑๖).	การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการใช้บุคคลอื่นร่วมกับปัจจัยในการจัดการเพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปได้ตามวัตถุประสงค์
กมล ภู่ประเสริฐ และคณะ, (๒๕๕๑, หน้า ๕).	การบริหาร มักใช้กับการบริหารกิจการสาธารณะ หรือการบริหารราชการ ส่วนคำว่า การจัดการ มักใช้กับการบริหารธุรกิจเอกชน
จุฑา เทียนไทย, (๒๕๕๒, หน้า ๔).	การบริหารจัดการ หมายถึง การเสริมพลัง/อำนาจในการตัดสินใจ (Empowerment) การรื้อปรับระบบ (Reengineering) การบริหารงานเชิงคุณภาพเบ็ดเสร็จ/โดยรวม (Totel Quality Management)
สมคิด บางโม, (๒๕๕๓, หน้า ๖๑).	การบริหาร หรือ การจัดการ หมายถึง ศิลปะ ในการใช้ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ขององค์การและนอกองค์การ
F. Campbell Roald, (1997, p. 6).	การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับบุคคลอื่น
Charles Handy, (1993, p. 5).	การบริหาร หมายถึง การพัฒนาศักยภาพที่เริ่มต้นตั้งแต่การคัดเลือกบุคคลเข้ามาปฏิบัติงานในองค์การ
J. Dubrin Andrew and Duane Ireland, (1993, p. 4).	การบริหาร หมายถึง การสร้างสิทธิผลโดยอาศัยทรัพยากรต่างๆ ผ่านทางการบริหาร
P. Robbins Stephen and M. Coulter, (2002, p. 6).	การบริหารจึงเป็นกระบวนการประสานกิจกรรมหรืองานต่างๆ เข้าด้วยกัน

ตารางที่ ๒.๔ แนวคิดหลักของการบริหารจัดการ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
วิจิตร ศรีสะอ้าน, (๒๕๔๕, หน้า ๒๕).	๑. การบริหารเป็นกิจกรรมของกลุ่มบุคคล (ตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป) ๒. ร่วมมือกันทำกิจกรรม ๓. เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน ๔. โดยการใช้กระบวนการและทรัพยากรที่เหมาะสม
สุปรีชา กมลาศน์, (๒๕๔๘, หน้า ๑๒-๑๓).	๑) การวางแผน (Planning) ๒) การจัดหน่วยงาน (Organizing) ๓) การจัดตัวบุคคล (Staffing) ๔) การอำนวยการ (Direction) ๕) ควบคุมการปฏิบัติงาน (Controlling) ๖) การประสานงาน (Co-ordination) ๗) การรายงาน (Reporting) ๘) การงบประมาณ (Budgeting)
สมพงษ์ เกษมสิน, (๒๕๕๔, หน้า ๑๘๙).	กระบวนการบริหาร จะมีภารกิจที่สำคัญๆ อย่างน้อย ๔ ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม
Fayol Henri, (1930, pp.17-18).	๑. การวางแผน (Planning) ๒. การจัดองค์การ (Organizing) ๓. การบังคับบัญชา (Commanding) ๔. การประสานงาน (Coordinating) ๕. การควบคุม (Controlling)
ชูเกียรติ เนื้อไม้, (๒๕๕๘, หน้า ๒๖).	ผู้บริหารจะต้องมีคุณลักษณะพร้อมความสามารถทางร่างกาย จิตใจ ไหวพริบ การศึกษาหาความรู้ เทคนิคในการทำงาน
ธงชัย สันติวงษ์, (๒๕๕๑,หน้า ๑๓-๑๖).	การบริหารงานองค์กรจำเป็นต้องมีการวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงาน และการควบคุม เพื่อให้การบริหารงานขององค์กรประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ
ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่นๆ, (๒๕๔๕, หน้า ๖๘-๖๙).	ผู้บริหารจะต้องกระตุ้นให้พนักงานมีความคิดริเริ่มซึ่งความคิดริเริ่มนี้ถือว่าเป็นจุดแข็งขององค์การ
ธร สุนทรายุทธ, (๒๕๕๐, หน้า ๙๙-๑๐๐).	ผู้นำแบ่งออกเป็น ๓ ลักษณะ คือ ๑) ลักษณะทางกาย ๒) ลักษณะทางสติปัญญา ๓) ลักษณะทางบุคลิกภาพ
ยงยุทธ เปลี่ยนผดุง, (๒๕๔๙, หน้า ๓๔).	การเข้าสังคมของคนแต่ละระดับต้องมีพิธีรีตองแตกต่างกันออกไปตามสภาพการณ์และเหตุการณ์นั้นๆ คุณลักษณะด้านสังคม เช่น การรู้จักประนีประนอม ความสามารถ ในการบริหาร ความร่วมมือ ความเป็นที่นิยมชมชอบ ความเป็นนักการทูต

ตารางที่ ๒.๔ แนวคิดหลักของการบริหารจัดการ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
กิติ ตยัคคานนท์, (๒๕๕๓, หน้า ๕๘).	ผู้นำที่ดีควรมีลักษณะได้แก่ มีสุขภาพแข็งแรงมีความรู้ดี มีบุคลิกภาพดี มีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวไม่โลเล ตื่นตัวเสมอ มีความอดทน มีสมาธิ ใจคอหนักแน่น สามารถบังคับต่อตัวเอง มีการสังคมดี
นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์, (๒๕๕๔, หน้า ๙๙).	ความต้องการ และความสนใจของผู้ใต้บังคับบัญชา รู้ในวัตถุประสงค์ที่องค์กรที่จะต้องทำให้สำเร็จ
กิติมา ปรีดีดิลก, (๒๕๕๑, หน้า ๓๗๒).	ความจริงใจต่อคนทั่วไป มีศีลสัตย์ และศรัทธาต่อผู้ร่วมงาน
สมพงษ์ เกษมสิน, (๒๕๕๖, หน้า ๓๘๒-๓๙๔).	ผู้นำ แบบอำนาจนิยมหรือแบบผู้นำอัตตาธิปไตย เป็นลักษณะผู้นำที่ตัดสินใจกำหนดนโยบายและวางแผนปฏิบัติงานด้วยตนเอง
สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, (๒๕๕๗, หน้า ๒๙๕).	ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับสมาชิก เกิดจากความสัมพันธ์กันภายในองค์กร
Crawford, (2002, p. 27).	ผู้นำมีความรู้และทักษะเพียงพอจะสามารถแสดงออกถึงภาวะผู้นำได้อย่างเหมาะสมกับเวลาสถานการณ์ได้
Kazmier, (1980, p. 411).	ผู้นำควรมุ่งคนในพฤติกรรมการจัดการตามสถานการณ์และตามตัวแปรของความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับสมาชิก
Luthans, Fred, (1973, p. 501).	อำนาจจากตำแหน่งของผู้นำ ถือเป็นมิติที่ใช้พิจารณามิติของสถานการณ์
สมยศ นาวีการ, (๒๕๔๔, หน้า ๑๘๙).	ผู้นำจะต้องคิดค้นสิ่งใหม่ๆ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและบันดาลใจให้ผู้ตามใช้ความพยายามสูงกว่าปกติ
ลัทธิกาล ศรีวะรมย์, (๒๕๓๙, หน้า ๔๐๕).	๑. เน้นไปที่ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับสมาชิก ๒. เน้นไปที่โครงสร้างงาน ๓. เน้นไปที่อำนาจของตำแหน่ง

๒.๓. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองคณะสงฆ์

การปกครองคณะสงฆ์ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ระบุให้สมเด็จพระสังฆราชในตำแหน่งสกลมหาสังฆปริณายกเป็นพระประมุขสงฆ์ไทยและสงฆ์อื่น ทรงบัญชาการคณะสงฆ์ทางมหาเถรสมาคมตามอำนาจกฎหมายและพระธรรมวินัยและทรงตราพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราชโดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมาย พระธรรมวินัย และกฎมหาเถรสมาคม และสมเด็จพระสังฆราชทรงอยู่ในฐานะผู้ใดจะหมิ่นประมาท ดูหมิ่นหรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายมิได้ โดยมีมหาเถรสมาคมเป็นองค์กรปกครองคณะสงฆ์สูงสุด คณะสงฆ์และสามเณรต้องอยู่ภายใต้การปกครองของมหาเถรสมาคม ซึ่งมีสมเด็จพระสังฆราช

ทรงเป็นประธานกรรมการ และมีกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการโดยแต่งตั้ง การปกครองคณะสงฆ์ในปัจจุบัน

การปกครองคณะสงฆ์หรือสถาบันสงฆ์ในสมัยพุทธกาลนั้น พระพุทธเจ้าจะทรงดูแลด้วยพระองค์เองทรงอยู่ในฐานะประมุขและทรงให้ความสำคัญเสมอภาคในการบัญญัติสิกขาบทต่างๆ พระองค์จะทรงทำท่ามกลางสงฆ์ สังฆกรรมต่างๆ ที่กระทำต้องได้รับเสียงเอกฉันท์จากคณะสงฆ์จึงจะสามารถดำเนินต่อไป ทำให้พระพุทธศาสนาเผยแผ่ไปอย่างรวดเร็ว สิ่งที่พระพุทธองค์ทรงทิ้งไว้เป็นมรดกมาถึงปัจจุบันก็คือ พระธรรมวินัยซึ่งจะเป็นหลักในการที่สถาบันสงฆ์จะใช้เป็นสื่อในการสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้กับชาวโลกต่อไป และจะเป็นสิ่งกำหนดบทบาทหรือจุดยืนในด้านความสัมพันธ์ระหว่างสงฆ์กำสังคมชาวโลกในปัจจุบันและอนาคตอีกด้วย[๗๖] เช่นเดียวกับการบริหารกิจการคณะสงฆ์ย่อมต้องมีความผู้นำหรือภาวะผู้นำในการบริหาร โดยบริหารตามหลักภาวะผู้นำนั้น มีมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล โดยพระพุทธเจ้าทรงเป็นผู้นำที่มีหน้าที่ในการดูแลปกครองคณะสงฆ์ แม้ว่าจะเกิดปัญหาจากภายในและภายนอกคณะสงฆ์ก็ตาม พระพุทธองค์ทรงมีพระปรีชาสามารถบริหารกิจการคณะสงฆ์ให้รอดพ้นจากภัยต่างๆ ได้ จนกระทั่งเสด็จดับขันธ์ปรินิพพาน หลังจากที่พระพุทธองค์เสด็จปรินิพพานแล้วพระมหากัสสปะผู้เป็นพระสาวกสำคัญยิ่งที่ได้รับการคัดเลือกจากคณะสงฆ์ให้เป็นประธานใหญ่ในการทำสังคายนาครั้งที่ ๑ ที่ถ้ำสัตตบรรณในเขาเวภาระบรรพตเขตกรุงราชคฤห์ [๗๗] หลังจากสังคายนาพระธรรมวินัยครั้งที่ ๓ พระเจ้าอโศกมหาราชได้ส่งพระมหาเถระไปประกาศพระพุทธศาสนา ๙ สาย และประเทศไทยได้รับผลจากการเผยแผ่คราวนั้นด้วย [๗๘] ทำให้พระพุทธศาสนาได้ประดิษฐานในดินแดนสุวรรณภูมิ อันเป็นที่ตั้งของประเทศไทยและอีกหลายประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มาตั้งแต่ยุคกรุงสุโขทัยเป็นราชธานีของไทยก็ยังมีการใช้หลักภาวะผู้นำควบคู่กับหลักพุทธธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์มาโดยตลอดจนถึงในยุคปัจจุบันนี้

ระเบียบการปกครองคณะสงฆ์กำหนดให้มีเจ้าคณะมหานิกาย และเจ้าคณะธรรมยุตปกครองบังคับบัญชาวัดและพระภิกษุสามเณรในนิกายนั้น ๆ โดยมีระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ส่วนกลางและระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาค ดังนี้ ระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ส่วนกลางมีมหาเถรสมาคมเป็นศูนย์รวมอำนาจการปกครองและกิจการคณะสงฆ์ทั้งสิ้นของคณะสงฆ์ไทย เป็นศูนย์รวมเขตปกครองและเจ้าคณะในส่วนกลาง ซึ่งเป็นผู้ปกครองคณะสงฆ์ส่วนกลางโดยกำหนดเขตปกครองได้แก่เขตปกครองบังคับบัญชาเจ้าคณะเจข้าอาวาส และพระภิกษุสามเณรในนิกายนั้นๆ ในส่วนกลาง จะแยกส่วนการปกครอง เป็นคณะมหานิกาย เรียกว่า “หน” มี ๔ หน คือ หนกลาง หนเหนือ หนตะวันออก และหนใต้ ในส่วนของคณะธรรมยุต เรียกว่า คณะธรรมยุต จะรวมเขตปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาค และวัดธรรมยุติทั้งหมดเข้าเป็นเขตเดียวกัน การปกครองสงฆ์ในส่วนกลาง ได้แก่ เจ้าคณะใหญ่ ซึ่งเป็นพระสังฆาธิการสังกัดในส่วนกลางเป็นผู้ประสานงานกับ

---

[๗๖] พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต), **การศึกษาที่สากลบนพื้นฐานแห่งภูมิปัญญาไทย,** (กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊พ, ๒๕๔๔), หน้า ๓๒.

[๗๗] สง่า หล่อสำราญ, **ตำนานพระพุทธสาวก**, (กรุงเทพมหานคร : อักษรสยามการพิมพ์, ๒๕๔๑), หน้า ๑๗.

[๗๘] พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต), **พุทธบริษัทกับพระธรรมวินัย,** (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ปัญญา, ๒๕๔๒), หน้า ๙.

สมเด็จพระสังฆราช มีมหาเถรสมาคมเป็นหน่วยงานในส่วนกลาง และประสานงานกับเจ้าคณะในส่วนภูมิภาค ปฏิบัติหน้าที่ปกครองคณะสงฆ์ในเขตของตนเรียกว่า หน มี เจ้าคณะใหญ่ ๕ หน คือ ๑. เจ้าคณะใหญ่หนกลาง ๒. เจ้าคณะใหญ่หนเหนือ ๓. เจ้าคณะใหญ่หนตะวันออก ๔. เจ้าคณะใหญ่หนใต้ ๕. เจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต[๗๙]

๒.๓.๑ อำนาจหน้าที่ของพระสังฆาธิการ

อำนาจหน้าที่ของเจ้าคณะจังหวัด

เจ้าคณะจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ปกครองคณะสงฆ์ในเขตจังหวัดของตน ดังนี้

(๑) ดำเนินการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัยกฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้องบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช คำสั่งของผู้บังคับบัญชาเหนือตน

(๒) ควบคุมและส่งเสริมการรักษาความเรียบร้อยดีงาม การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ ให้ดำเนินไปด้วยดี

(๓) ระงับอธิกรณ์ วินิจฉัยการลงนิคหกรรม วินิจฉัยข้ออุทธรณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยชั้นเจ้าคณะอำเภอ

(๔) แก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะอำเภอให้เป็นไปโดยชอบ

(๕) ควบคุมบังคับบัญชาเจ้าคณะและเจ้าอาวาส ตลอดถึงพระภิกษุสามเณรผู้อยู่ในบังคับบัญชาหรืออยู่ในเขตปกครองของตน และชี้แจงแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อยู่ในบังคับบัญชาให้เป็นไปโดยความเรียบร้อย

(๖) ตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการในเขตปกครองของตน[๘๐]

อำนาจหน้าที่ของเจ้าคณะอำเภอ

เจ้าคณะ อำเภอมีอำนาจหน้าที่ปกครองคณะสงฆ์ในเขตอำเภอของตน ดังนี้

(๑) ดำเนินการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัยกฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้องบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช คำสั่งของผู้บังคับบัญชาเหนือตน

(๒) ควบคุมและส่งเสริมการรักษาความเรียบร้อยดีงาม การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ ให้ดำเนินไปด้วยดี

(๓) ระงับอธิกรณ์ วินิจฉัยการลงนิคหกรรม วินิจฉัยข้ออุทธรณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยชั้นเจ้าอาวาส

(๔) แก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าอาวาสให้เป็นไปโดยชอบ

---

[๗๙] พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงฺคปญฺโญ), **เอกสารประกอบคำบรรยาย เรื่องการคณะสงฆ์และการพระศาสนา**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐), หน้า ๓-๕.

[๘๐] กฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๔๑), **ว่าด้วยระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ หมวด ๓ ส่วนที่ ๒ ระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาค,** (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๔๑), หน้า ๒๕๕.

(๕) ควบคุมและบังคับบัญชาเจ้าอาวาสและพระภิกษุสามเณรผู้อยู่ในบังคับบัญชาหรืออยู่ในเขตปกครองของตน และชี้แจงแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อยู่ในบังคับบัญชา ให้เป็นไปโดยความเรียบร้อย

(๖) ตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการในเขตปกครองของตน[๘๑]

อำนาจหน้าที่ของเจ้าคณะตำบล

เจ้าคณะตำบลมีอำนาจหน้าที่ปกครองคณะสงฆ์ในเขตตำบลของตน ดังนี้

(๑) ดำเนินการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัยกฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้องบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช คำสั่งของผู้บังคับบัญชาเหนือตน

(๒) ควบคุมและส่งเสริมการรักษาความเรียบร้อยดีงาม การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ ให้ดำเนินไปด้วยดี

(๓) ระงับอธิกรณ์ วินิจฉัยการลงนิคหกรรม วินิจฉัยข้ออุทธรณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยชั้นเจ้าอาวาส

(๔) แก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าอาวาสให้เป็นไปโดยชอบ

(๕) ควบคุมและบังคับบัญชาเจ้าอาวาสและพระภิกษุสามเณรผู้อยู่ในบังคับบัญชาหรืออยู่ในเขตปกครองของตน และชี้แจงแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อยู่ในบังคับบัญชา ให้เป็นไปโดยความเรียบร้อย

(๖) ตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการในเขตปกครองของตน[๘๒]

สรุปได้ว่า การปกครองคณะสงฆ์ เป็นเรื่องของบุคคลทุกฝ่ายในวัด ได้แก่เจ้าอาวาส พระภิกษุสามเณร แม่ชี ศิษย์วัด ตลอดจนถึง ผู้ที่อาศัยอยู่ภายในวัด ก็ต้องมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์เพื่อให้เกิดความเรียบร้อย และให้สอดคล้องกับกฎมหาเถรสมาคมที่บัญญัติขึ้นในด้านการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้ พระสังฆาธิการจึงต้องดำเนินการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้องตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติประกาศ และพระบัญชาของสมเด็จพระสังฆราช นอกจากนี้ พระสังฆาธิการจะต้องทำหน้าที่ระงับอธิกรณ์ วินิจฉัยการลงนิคหกรรม การวินิจฉัยลงข้ออุทธรณ์คำสั่ง ตลอดถึงการควบคุมบังคับบัญชาพระภิกษุสามเณรผู้อยู่ใต้เขตปกครองของตนชี้แจงแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยพร้อมทั้งการตรวจตราการประชุม พระสังฆาธิการในเขตปกครองของตนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อความเจริญงอกงามในพระพุทธศาสนา โดยมีแนวคิดหลักที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ตามตารางที่ ๒.๕ ดังต่อไปนี้

---

[๘๑] กฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๔๑), **ว่าด้วยระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ หมวด ๓ ส่วนที่ ๓ ระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาค** , (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๔๑), หน้า ๒๕๗.

[๘๒] กฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๔๑), **ว่าด้วยระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ หมวด ๓ ส่วนที่ ๔ ระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาค** , (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๔๑), หน้า ๒๕๘.

ตารางที่ ๒.๕ แนวคิดหลักที่นักวิชาการและนักวิจัยทำการศึกษาเกี่ยวกับการปกครอง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต), (๒๕๔๔, หน้า ๓๒).	๑. พระพุทธเจ้าทรงปกครองในฐานะประมุข ๒. ทรงให้ความสำคัญกับพระสงฆ์มีความเสมอภาคกัน ๓. ทรงบัญญัติสิกขาบทต่างๆในท่ามกลางสงฆ์ ๔. ทรงวางหลักพระธรรมวินัยในการปกครองสงฆ์
สง่า หล่อสำราญ, (๒๕๔๑, หน้า ๑๗).	๑. การบริหารกิจการคณะสงฆ์ต้องมีความเป็นผู้นำ ๒. พระพุทธเจ้าทรงเป็นผู้นำมีหน้าที่ในการดูแลปกครองคณะสงฆ์ ๓. ทรงมอบให้พระมหากัสสปะเป็นใหญ่ในการทำสังคายนาครั้งที่ ๑
พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต), (๒๕๔๒, หน้า ๙).	๑. สังคายนาครั้งที่ ๓ ๒. พระเจ้าอโศกมหาราชได้ส่งพระมหาเถระไปประกาศพระศาสนา ๙ สาย
พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงฺคปญฺโญ), (๒๕๔๐, หน้า ๓-๕).	การปกครองคณะสงฆ์ คณะมหานิกาย เรียกว่า “หน” มี ๔ หนคือ หนกลาง หนเหนือ หนตะวันออก และหนใต้
กฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๔๑, ว่าด้วยระเบียบการปกครองคณะสงฆ์, หน้า.๒๕๕-๒๕๘).	(๑) ดำเนินการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัยกฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้องบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช (๒) ควบคุมและส่งเสริมการรักษาความเรียบร้อยดีงาม การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ ให้ดำเนินไปด้วยดี (๓) วินิจฉัยการลงนิคหกรรม วินิจฉัยข้ออุทธรณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยชั้นภาค หรือมีอำนาจหน้าที่ในกรณีที่ได้รับมอบหมายอย่างอื่นจากมหาเถรสมาคม (๔) แก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะภาคให้เป็นไปโดยชอบ (๕) ควบคุมบังคับบัญชาเจ้าคณะและเจ้าอาวาส ตลอดถึงพระภิกษุสามเณรผู้อยู่ในบังคับบัญชาหรืออยู่ในเขตปกครองของตน

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับพระสังฆาธิการ

๒.๔.๑ ความหมายของพระสังฆาธิการ

คำว่า **“พระสังฆาธิการ ”** เป็นคำรวมตำแหน่งพระภิกษุผู้ปกครองคณะสงฆ์ ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕ เริ่มใช้มาแต่ พ.ศ.๒๕๐๖ จนถึงปัจจุบัน โดยมีกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๕ (พ.ศ.๒๕๐๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระสังฆาธิการ กำหนดนามเป็นครั้งแรก โดยเปลี่ยนคำว่า"พระคณาธิการ" มาเป็น "พระสังฆาธิการ" ให้สอดคล้องกับลักษณะการดำเนินกิจการคณะสงฆ์รวมคำว่า "**พระ**" "**สังฆ**" และ "**อธิการ**" เป็น "**พระสังฆาธิการ**" แปลตามรูปศัพท์ว่า "พระภิกษุผู้ทำงานโดยสิทธิขาดในทาง คณะสงฆ์" "พระภิกษุผู้ทำงานคณะสงฆ์โดยมีอำนาจเต็มตามตำแหน่ง" ซึ่งในแม่บทท่านบัญญัติว่า หมายถึง "พระภิกษุผู้ดำรงตำแหน่งปกครองคณะสงฆ์" มีตำแหน่งดังนี้

๑. เจ้าคณะใหญ่

๒. เจ้าคณะภาค รองเจ้าคณะภาค

๓. เจ้าคณะจังหวัด รองเจ้าคณะจังหวัด

๔. เจ้าคณะอำเภอ รองเจ้าคณะอำเภอ

๕. เจ้าคณะตำบล รองเจ้าคณะตำบล

๖. เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส[๘๓]

เจ้าคณะและเจ้าอาวาสดังกล่าวนี้ เป็นผู้ทำงานคณะสงฆ์อย่างมีอำนาจเต็มตามกฎหมาย และครอบคลุมงานทุกส่วนในเขตปกครองหรือในวัด ส่วนรองเจ้าคณะ รองเจ้าอาวาสและผู้ช่วยเจ้าอาวาส จะมีอำนาจหน้าที่เต็มตามตำแหน่ง ก็เพราะได้รับการมอบหมาย จึงบัญญัตินามว่า "พระสังฆาธิการ " ซึ่งเทียบได้กับข้าราชการของฝ่ายราชอาณาจักร ส่วนเลขานุการเจ้าคณะและเลขานุการรองเจ้าคณะ หาได้เป็นพระสังฆาธิการไม่ เพราะเป็นเพียงผู้ทำการเลขานุการ

๒.๔.๒ ความสำคัญของพระสังฆาธิการ

พระสังฆาธิการเป็นผู้ปกครองดูแลคณะสงฆ์ในเขตปกครองและในวัดให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ และพระบัญชาของสมเด็จพระสังฆราช มีหน้าที่ควบคุม และส่งเสริมรักษาความเรียบร้อยดีงามของคณะสงฆ์ จัดการและพัฒนา การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาการสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ให้เป็นไปด้วยดี พระสังฆาธิการจึงมีความสำคัญในการดูแลพระภิกษุและสามเณร ดูแลให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ให้ภิกษุและสามเณรมีจริยาวัตรงดงาม ประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัย นับว่าพระสังฆาธิการเป็นผู้จรรโลงพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืน ดูแลการประพฤติปฏิบัติของพระภิกษุและสามเณรไม่ให้ออกนอกพระธรรมวินัย และพระสังฆาธิการโดยเฉพาะเจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส และผู้ช่วยเจ้าอาวาส จะต้องบำรุงรักษาจัดการวัด และสมบัติของวัดให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ปกครองและสอดส่องให้บรรพชิตและคฤหัสถ์ที่พำนักอยู่ในวัดปฏิบัติ

---

[๘๓] กฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๔, **ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระสังฆาธิการ หมวด ๑ ข้อ ๔,** (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๔๑), หน้า ๒๖๔.

ตามพระธรรมวินัย และเป็นธุระในการอบรมศึกษาสั่งสอนพระธรรมวินัยแก่บรรพชิตและคฤหัสถ์ ให้สะดวกตามสมควรในการบำเพ็ญกุศล

กรมการศาสนาและกระทรวงศึกษาธิการ ระบุถึงความสำคัญของพระสังฆาธิการว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติจะเจริญรุ่งเรืองถาวรสืบไป ก็ด้วยจะต้องอาศัยพระสังฆาธิการเป็นสำคัญเนื่องด้วยพระสังฆาธิการเป็นผู้ใกล้ชิดกับประชาชนโดยเฉพาะพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาสซึ่งเป็นที่เคารพและเลื่อมใสศรัทธาของประชาชน ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์เจ้าอาวาสจึงมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารและจัดการวัดให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ[๘๔]

พระสงฆ์กับการบริหารจัดการ ถือว่าพระสงฆ์มีบทบาทสำคัญต่อสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ไม่ว่าพระสงฆ์จะทำอะไรเกี่ยวกับการบริหารจัดการภายในวัดหรือนำพาพุทธศาสนิกชนทำตามขนมธรรมเนียมประเพณีต่างๆพระสงฆ์มีบทบาทเป็นอย่างยิ่ง เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะพระสงฆ์มีปฏิปทาน่าเลื่อมใส ใฝ่รู้ใฝ่คิด สามารถให้ความรู้ที่ตนเองได้ศึกษามาเพื่อบำเพ็ญประโยชน์แก่พระพุทธศาสนาและสังคมประเทศชาติ[๘๕]

ดังนั้น พระสังฆาธิการ จึงเป็นพระภิกษุที่ปฏิบัติตามภารกิจของพระพุทธศาสนาที่จะช่วยสนับสนุนส่งเสริมทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองและสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนต่อพระพุทธศาสนา และสร้างคามเข้มแข็ง และความมั่นคงของพระพุทธศาสนา

๒. ๔.๓ การแต่งตั้งพระสังฆาธิการ

การแต่งตั้งพระสังฆาธิการในแต่ละชั้นนั้นมีความแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับความสำคัญของบทบาทหน้าที่ของแต่ละตำแหน่งและวุฒิภาวะของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งนั้นๆ ว่ามีความสัมพันธ์กันและมีความเป็นไปได้ว่าจะดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับนั้นให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีมากน้อยเพียงไร ซึ่งการแต่งตั้งพระสังฆาธิการในแต่ละระดับนั้นจะมีข้อพิจารณาดังนี้

พระภิกษุผู้จะดำรงตำแหน่งพระสังฆาธิการ ต้องมีคุณสมบัติทั่วไปดังต่อไปนี้ [๘๖]

๑. มีพรรษาสมควรแก่ตำแหน่ง

๒. มีความรู้ความสามารถแก่ตำแหน่ง

๓. มีความประพฤติเรียบร้อยตามพระธรรมวินัย

๔. เป็นผู้ฉลาดสามารถในการปกครองพระสงฆ์

๕. ไม่เป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพไร้ความสามารถ หรือมีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือเป็นโรคเรื้อน หรือเป็นวัณโรค ในระยะอันตรายจนเป็นที่รังเกียจ

๖. ไม่เคยต้องคำวินิจฉัยลงโทษในอธิกรณ์ที่พึงรังเกียจมาก่อน

๗. ไม่เคยถูกถอดถอน หรือถูกปลดจากตำแหน่งใด เพราะความผิดมาก่อน

---

[๘๔] กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, **คู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วยเรื่องการคณะสงฆ์และการศาสนา**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๐), คำนำ.

[๘๕] สิริวัฒน์ ศรีเครือดง, **พระสงฆ์กับภาวะผู้นำ**, ในรวบรวมบทความ สารนิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๑, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๒๐๖.

[๘๖] กฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๔, **ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระสังฆาธิการ หมวด ๒ ข้อ ๖,** (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๔๑), หน้า ๒๖๔.

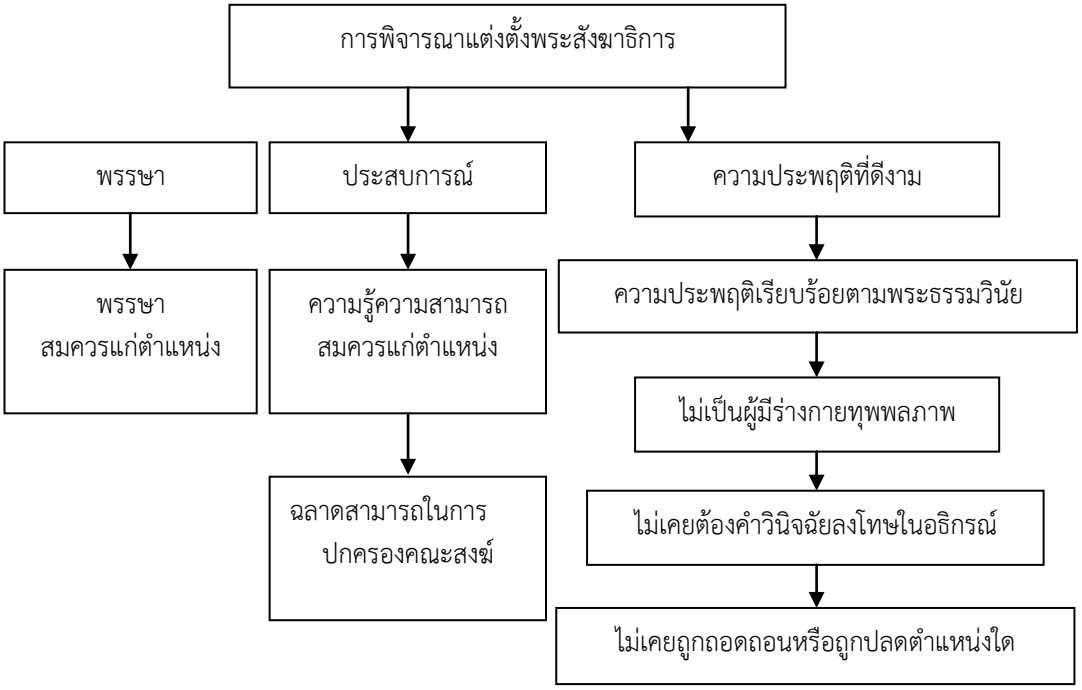
ผู้วิจัยมีความเห็นพอสรุปได้ดังนี้ คือ ในการพิจารณาแต่งตั้งพระสังฆาธิการนั้น สามารถกล่าวโดยสรุปได้ ๓ ข้อใหญ่ คือ

๑. พิจารณาจากพรรษา

๒. พิจารณาจากประสบการณ์ทำงาน

๓. พิจารณาจากความประพฤติที่ดีงาม

ซึ่งจะเห็นได้ว่า ที่ผู้วิจัยได้ทำการแบ่งย่อให้เหลือ ๓ หมวดในการพิจารณานั้นเพื่อให้โครงสร้างที่พิจารณาได้ง่ายยิ่งขึ้น และเพื่อการเข้าใจได้ง่าย ผู้วิจัยได้ทำโครงสร้างพอสรุปได้ ดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๒ สรุปหลักพิจารณาการแต่งตั้งพระสังฆาธิการ

การพิจารณาภิกษุผู้เข้ารับตำแหน่งพระสังฆาธิการนั้น ผู้ศึกษาได้แบ่งเป็น ๓ หมวด การพิจารณาจาก ๗ ข้อการพิจารณา ดังนี้

๑. พรรษา ในข้อพิจารณาเรื่องพรรษานี้ คงไม่ต้องกล่าวไว้ให้มากความ แต่จะพอสรุปได้ว่าการดำรงตำแหน่งพระสังฆาธิการนั้น จักพิจารณาภิกษุผู้มีพรรษากาล ตั้งแต่ ๕ พรรษาขึ้นไปเข้ารับตำแหน่ง ส่วนจะเป็นตำแหน่งใดนั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของพรรษาผู้จักได้รับพิจารณานั่นเอง

๒. ประสบการณ์ ในข้อนี้ผู้ศึกษา มีความเห็นว่า เป็นข้อที่สามารถบ่งไปถึงด้านการศึกษาคือความรู้ และความสามารถในด้านการปกครองและการบริหาร จึงจัด ๒ ข้อกล่าวคือ ข้อ (๒) และ (๔) เข้าในหมวดนี้ หากมีการถามว่า เหตุใดจึงจัดการศึกษาเข้าในหมวดประสบการณ์ เนื่องจากความรู้นั้นมิใช่เฉพาะด้านการเรียนรู้ภายในสถาบันเพียงอย่างเดียวแต่หากว่าความรู้สามารถศึกษาได้จากการปฏิบัติจริงหรือการได้พบและคลุกคลีอยู่ในวงการนั้นๆ ก็สามารถกล่าวได้ว่า เป็นผู้มีความรู้ในด้านนั้นๆ หรือเรียกว่า ผู้ชำนาญการ ก็อาจเป็นไปได้

๓. ความประพฤติดีงาม ในข้อนี้ผู้วิจัยได้มีความเห็นว่า ความประพฤติที่ดีงามนั้นบ่งบอกถึงศีลาจารวัตรอันดีงาม คือ ต้องเป็นผู้ที่รักษาศีลและมีระเบียบวินัยอันเคร่งครัดซึ่งสามารถขยายผลไปถึงด้านสุขภาพที่ตามมาและด้านความด่างพลอยอันเกิดจากอธิกรณ์และเป็นนำมาซึ่งความเชื่อมั่น กล่าว คือ บุคคลรอบข้างมีศรัทธาในตัวภิกษุนั้นเป็นอย่างดี จึงได้รวมเอาข้อพิจารณาที่ (๓), (๕), (๖), (๗) มาไว้ในหมวดนี้เพื่อเป็นการเข้าใจได้ง่ายจากการพิจารณาคุณสมบัติพระสังฆาธิการ ที่จะดำรงตำแหน่งที่ได้กล่าวไว้แล้วนั้น การพิจารณาแต่งตั้งพระสังฆาธิการ ในระดับต่างๆ ดังนี้ คือ

๑) ระดับเจ้าคณะจังหวัด

เจ้าคณะจังหวัด หมายถึง เจ้าคณะกรุงเทพมหานครและเจ้าคณะจังหวัด นอกจากกรุงเทพมหานคร

พระภิกษุผู้จะดำรงตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัด ต้องมีคุณสมบัติโดยเฉพาะอีกส่วนหนึ่งดังนี้[๘๗]

(๑) มีพรรษาพ้น ๑๐ กับมีสำนักอยู่ในเขตจังหวัดนั้น และ

(๒) กำลังดำรงตำแหน่งรองเจ้าคณะจังหวัดนั้นมาแล้วไม่ต่ำกว่า ๒ ปี หรือ

(๓) กำลังดำรงตำแหน่งเจ้าคณะอำเภอในจังหวัดนั้นมาแล้วไม่ต่ำกว่า ๔ ปีหรือ

(๔) มีสมณศักดิ์ไม่ต่ำกว่าพระราชาคณะชั้นสามัญ หรือเป็นพระคณาจารย์โทขึ้นไป หรือเป็นเปรียญธรรมไม่ต่ำกว่า ๖ ประโยค

ถ้าคัดเลือกพระภิกษุผู้มีคุณสมบัติตาม (๒) (๓) หรือ (๔) ไม่ได้ หรือได้แต่ไม่เหมาะสม มหาเถรสมาคมอาจพิจารณาผ่อนผันได้เฉพาะกรณี

ในการแต่งตั้งเจ้าคณะจังหวัดในภาคใด ให้เจ้าคณะภาคนั้นพิจารณาคัดเลือกพระภิกษุผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๖ และข้อ ๑๔ เสนอเจ้าคณะใหญ่พิจารณา เพื่อมีพระบัญชาแต่งตั้ง ตามมติมหาเถรสมาคม

๒) ระดับเจ้าคณะอำเภอ

เจ้าคณะอำเภอ หมายถึง เจ้าคณะเขตในกรุงเทพมหานคร เจ้าคณะอำเภอในจังหวัดนอกจากกรุงเทพมหานคร

พระภิกษุผู้จะดำรงตำแหน่งเจ้าคณะอำเภอ ต้องมีคุณสมบัติโดยเฉพาะอีกส่วนหนึ่งดังนี้[๘๘]

(๑) มีพรรษาพ้น ๑๐ กับมีสำหนักอยู่ในเขตจังหวัดนั้น และ

(๒) กำลังดำรงตำแหน่งรองเจ้าคณะอำเภอนั้นมาแล้วไม่ต่ำกว่า ๒ ปี หรือ

(๓) กำลังดำรงตำแหน่งเจ้าคณะตำบลในอำเภอนั้นมาแล้วไม่ต่ำกว่า ๔ ปี หรือ

(๔) มีสมณศักดิ์ไม่ต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร หรือเป็นพระคณาจารย์ตรีขึ้นไป หรือเป็นเปรียญธรรมไม่ต่ำกว่า ๔ ประโยค

ถ้าคัดเลือกพระภิกษุผู้มีคุณสมบัติตาม (๒) (๓) หรือ (๔) ไม่ได้ หรือได้แต่ไม่เหมาะสม เจ้าคณะภาคอาจพิจารณาผ่อนผันได้เฉพาะกรณี โดยอนุมัติของเจ้าคณะใหญ่

---

[๘๗] ฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๔๑), **ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระสังฆาธิการ หมวด ๒ ส่วนที่ ๓** (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๔๑), หน้า ๒๖๗.

[๘๘] กฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๔๑), **ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระสังฆาธิการ หมวด ๒ ส่วนที่ ๔** (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๔๑), หน้า ๒๖๘.

๓) ระดับเจ้าคณะตำบล

เจ้าคณะตำบล หมายถึง เจ้าคณะแขวงในกรุงเทพมหานคร และเจ้าคณะตำบลในจังหวัดนอกจากกรุงเทพมหานคร

พระภิกษุผู้จะดำรงตำแหน่งเจ้าคณะตำบล ต้องมีคุณสมบัติโดยเฉพาะอีกส่วนหนึ่งดังนี้[๘๙]

(๑) มีพรรษาพ้น ๕ กับมีสำนักอยู่ในเขตอำเภอนั้น และ

(๒) กำลังดำรงตำแหน่งรองเจ้าคณะตำบลนั้นมาแล้วไม่ต่ำกว่า ๒ ปี หรือ

(๓) กำลังดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสในตำบลนั้นมาแล้วไม่ต่ำกว่า ๔ ปี หรือ

(๔) เป็นพระภิกษุมีสมณศักดิ์ หรือเป็นพระคณาจารย์ หรือเป็นเปรียญธรรมหรือเป็นนักธรรมชั้นเอก

ถ้าเลือกพระภิกษุผู้มีคุณสมบัติตาม (๒) (๓) หรือ (๔) ไม่ได้หรือได้แต่ไม่เหมาะสม เจ้าคณะจังหวัดอาจพิจารณาผ่อนผันได้เฉพาะกรณี โดยอนุมัติของเจ้าคณะภาค

ในการแต่งตั้งเจ้าคณะตำบลในอำเภอใด ให้เจ้าคณะอำเภอนั้นคัดเลือกพระภิกษุผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๖ และข้อ ๒๒ เสนอเจ้าคณะจังหวัดพิจารณาแต่งตั้ง เมื่อแต่งตั้งแล้วให้แจ้งกรมการศาสนาและรายงานเจ้าคณะภาคเพื่อทราบ

๔) ระดับเจ้าอาวาส

เจ้าอาวาส ผู้มีอำนาจสูงสุดภายในวัด คือ เจ้าอาวาสวัดซึ่งเป็นพระสังฆาธิการระดับ ๙ ตามกฎมหาเถรสมาคม เจ้าอาวาสเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อ พระพุทธศาสนาอย่างยิ่งใหญ่ เพราะต้องทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองวัด ควมคุมดูแลพระภิกษุสามเณร และเป็นผู้แทนวัด เนื่องจากวัดมีฐานะเป็นนิติบุคคล คือบุคคล ตามกฎหมาย ดังนั้น เจ้าอาวาส จึงมีฐานะเป็นเจ้าพนักงาน ตามความในประมวลกฎหมายอาญา ตามมาตรา ๔๕ กล่าวว่า **“ให้ถือว่าพระภิกษุซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในการปกครองคณะสงฆ์และไวยาวัจกร เป็นเจ้าพนักงานตามความในประมวลกฎหมายอาญา”** ตำแหน่งเจ้าอาวาสจึงเป็นตำแหน่งสำคัญยิ่ง[๙๐]

พระภิกษุผู้จะดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสต้องมีคุณสมบัติโดยเฉพาะอีกส่วนหนึ่งดังนี้ [๙๑]

๑. มีพรรษา ๕ และ

๒. เป็นผู้ทรงเกียรติคุณเป็นที่เคารพนับถือของบรรพชิตและคฤหัสถ์ในถิ่นนั้น

ในการแต่งตั้งเจ้าอาวาสนอกจากพระอารามหลวงในตำบลใด ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าคณะอำเภอ รองเจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล รองเจ้าคณะตำบล เจ้าสังกัด ถ้าไม่มี รองเจ้าคณะอำเภอไม่มีรองเจ้าคณะตำบล ให้เจ้าคณะอำเภอเลือกเจ้าอาวาสในตำบลนั้นร่วมกันทั้งหมดไม่น้อยกว่า ๓ รูป ร่วมกันพิจารณาคัดเลือกพระภิกษุผู้มีคุณสมบัติตาม ข้อ ๖ และข้อ ๒๖ แล้วให้ เจ้าคณะอำเภอรายงานเสนอเจ้าคณะจังหวัดเพื่อพิจารณาแต่งตั้ง

---

[๘๙] กฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๔๑), **ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระสังฆาธิการ หมวด ๒ ส่วนที่ ๕** (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๔๑), หน้า ๒๖๙.

[๙๐] กฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๔๑), **ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระสังฆาธิการ หมวด ๒ ส่วนที่ ๖** (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๔๑), หน้า ๒๗๐.

[๙๑] กองแผนงาน กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, **คู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วยพระราชบัญญัติ กฎระเบียบ และคำสั่งของคณะสงฆ์,** (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๒), หน้า ๘๙.

ถ้าพระภิกษุผู้จะดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสนั้น ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดอยู่ด้วย ให้เจ้าคณะอำเภอรายงานเสนอคณะภาค เพื่อเจ้าคณะภาคพิจารณาแต่งตั้ง

ในส่วนเจ้าอาวาสพระอารามหลวงนั้น พระภิกษุจะดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส พระอารามหลวงในกรุงเทพมหานครต้องมีคุณสมบัติโดยเฉพาะอีกส่วนหนึ่ง ดังนี้

(๑) มีพรรษาพ้น ๑๐

(๒) เป็นผู้ทรงเกียรติคุณเป็นที่เคารพนับถือของบรรพชิตและคฤหัสถ์ และ

(๓) มีสมณศักดิ์

(ก) ไม่ต่ำกว่าพระราชาคณะชั้นราช สำหรับพระอารามหลวงชั้นเอก

(ข) ไม่ต่ำกว่าพระราชาคณะชั้นสามัญ สำหรับพระอารามหลวงชั้นโท

(ค) ไม่ต่ำกว่าพระครูผู้ช่วยเจ้าอาวาสชั้นเอก สำหรับพระอารามหลวงชั้นตรี

สำหรับพระภิกษุผู้จะดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสพระอารามหลวงในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ต้องมีคุณสมบัติโดยเฉพาะอีกส่วนหนึ่ง ดังนี้

(๑) มีพรรษาพ้น ๑๐

(๒) เป็นผู้ทรงเกียรติคุณเป็นที่เคารพนับถือของบรรพชิตและคฤหัสถ์ และ

(๓) มีสมณศักดิ์

(ก) ไม่ต่ำกว่าพระราชาคณะชั้นสามัญ สำหรับพระอารามหลวงชั้นเอก

(ข) ไม่ต่ำกว่าพระครูผู้ช่วยเจ้าอาวาสชั้นเอก สำหรับพระอารามหลวงชั้นโท

(ค) ไม่ต่ำกว่าพระครูผู้ช่วยเจ้าอาวาสชั้นโท หรือพระครูสัญญาบัตรที่มีนิตยภัตไม่ต่ำกว่าพระครูผู้ช่วยเจ้าอาวาสชั้นโท สำหรับพระอารามหลวงชั้นตรี

ในการแต่งตั้งเจ้าอาวาสพระอารามหลวงให้เป็นหน้าที่ของเจ้าคณะจังหวัดพิจารณาคัดเลือกพระภิกษุผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๖ และข้อ ๒๙ หรือข้อ ๓๐ แล้วแต่กรณี เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับเพื่อมหาเถรสมาคมพิจารณา

ถ้าพระภิกษุผู้จะดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสพระอารามหลวง ตามข้อ ๒๙ หรือข้อ ๓๐ แล้วแต่กรณี ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดอยู่ด้วย ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าคณะภาคเป็นผู้ดำเนินการ

๒. ๔.๔ อำนาจหน้าที่ของพระสังฆาธิการ

อำนาจหน้าที่ของเจ้าอาวาส

เจ้าอาวาสเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดภายในวัด ปกครองวัด คือ เจ้าอาวาสเป็นพระสังฆาธิการระดับ ๙ ตามกฎมหาเถรสมาคม เจ้าอาวาสเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อการพระศาสนาเพราะต้องทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองวัด และเป็นผู้แทนวัด เนื่องจากวัดมีฐานะเป็นนิติบุคคล คือบุคคลตามกฎหมาย ดังนั้นเจ้าอาวาสจึงมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาตามมาตรา ๔๕ กล่าวว่า “ให้ถือว่าพระภิกษุซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในการปกครองคณะสงฆ์และไวยาวัจกร เป็นเจ้าพนักงานตามความในประมวลกฎหมายอาญา” ตำแหน่งเจ้าอาวาสจึงเป็นตำแหน่งสำคัญยิ่ง และนอกจากนั้นเจ้าอาวาสยังมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพุทธศาสนิกชนมากที่สุดที่จะช่วยจรรโลงพระพุทธศาสนาปลูกฝังศรัทธาในพระพุทธศาสนาแก่ประชาชน

พระพุทธวรญาณ (ทองย้อย กิตฺติทินฺโน) กล่าวว่า พระสังฆาธิการ คือผู้ปกครองสงฆ์ ซึ่งตามกฎมหาเถรสมาคมกำหนดให้มีจำนวน ๑๑ อันดับ โดยมีเจ้าคณะภาคเป็นอันดับ

ที่ ๑ มีผู้ช่วยเจ้าอาวาสเป็นอันดับที่ ๑๑ นั้น พระสังฆาธิการ อันดับที่ ๙ คือ เจ้าอาวาสนับเป็นพระสังฆาธิการที่มีความสำคัญมากที่สุดมีความรับผิดชอบสูงสุด ด้วยเหตุผล

๑. เจ้าอาวาสเป็นผู้อยู่ใกล้ชิดพระภิกษุสามเณร อุบาสกอุบาสิกา ประชาชนและเด็กเล็กรู้จักพื้นฐานของบุคคลเหล่านั้นดีกว่าใครๆ อยู่ใกล้ชิดเหตุการณ์ทางพระศาสนาทั้งดีและร้ายย่อมเข้าใจปัญหาต่างๆ และหาทางคลี่คลายปัญหาได้ง่าย

๒. ตำแหน่งเจ้าอาวาสจัดเป็นพื้นฐานที่สำคัญของตำแหน่งผู้ปกครองสงฆ์ทุกตำแหน่งเป็นเครื่องพิสูจน์และรับรองความสามารถของตำแหน่งปกครองสงฆ์ทั้งหลายได้อย่างดี คือ ถ้าเป็นเจ้าอาวาสได้ดี ก็มีหวังที่จะเป็นเจ้าคณะตำบล หรือเจ้าคณะต่างๆ ได้ดี[๙๒]

พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงฺคปญฺโญ), กล่าวถึงเจ้าอาวาสมีหน้าที่ ดังนี้ [๙๓]

เจ้าอาวาสมีหน้าที่ ดังนี้

๑) บำรุงรักษาวัด จัดกิจกรรมและศาสนสมบัติของวัดให้เป็นไปด้วยดี

๒) ปกครองและสอดส่องให้บรรพชิตและคฤหัสถ์ที่มีที่อยู่หรือพำนักอาศัยอยู่ในวัดนั้นปฏิบัติตามพระธรรมวินัย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งของมหาเถรสมาคม

๓) เป็นธุระในการศึกษาอบรมและสั่งสอน พระธรรมวินัย แก่บรรพชิต และคฤหัสถ์

๔) ให้ความสะดวกตามสมควรในการบำเพ็ญกุศล

หน้าที่เจ้าอาวาสดังกล่าวในมาตรา ๓๗ นี้ เป็นหน้าที่โดยภาพรวมลักษณะงานอย่างกว้างๆ มิได้ชี้ชัดถึงวิธีปฏิบัติแต่อย่างใด เพราะวิธีปฏิบัตินั้น ได้กำหนดโดยลักษณะงานเป็น ๔ ข้อดังนี้

๑. หน้าที่ต้องปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม ได้แก่

๑.๑ การบำรุงรักษาวัดให้เป็นไปด้วยดี หมายถึง การก่อสร้าง การบูรณปฏิสังขรณ์ การปรับปรุงตบแต่ง การกำหนดแบบแปลนแผนผังซึ่งล้วนแต่เป็นงานที่ต้องทำ ด้วยแรงเงินแรงงานและแรงความคิดอันเป็นส่วนสร้างสรรค์และเสริมสร้างส่วนที่เป็นวัตถุให้ปรากฏเป็นรูปธรรม ศาสนสถาน และศาสนวัตถุของวัดวาอารามต่างๆ จักได้รับการปรับปรุงพัฒนาให้เป็นไปด้วยหน้าที่เจ้าอาวาสข้อนี้

๑.๒ การจัดกิจการของวัดให้เป็นไปด้วยดี หมายถึง การจัดกิจการของวัดตามหน้าที่ผู้ปกครองวัดและหน้าที่จัดกิจการแทนวัดในฐานะผู้แทนนิติบุคคล เช่น การรับทรัพย์สิน การอรรถคดี กิจการเหล่านี้ เจ้าอาวาสจะต้องจัดการให้เป็นไปด้วยดี คือ เป็นไปโดยถูกต้องตามระเบียบแบบแผนหรือจารีตว่าด้วยการนั้น

๑.๓ การจัดการศาสนสมบัติของวัดให้เป็นไปด้วยดี หมายถึง การดูแลรักษา การใช้จ่าย การจัดทรัพย์สินของวัด ตลอดจนการบัญชีทั้งส่วนที่เป็นศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และศาสนสมบัติของวัดที่ตนเป็นเจ้าอาวาส ให้เป็นไปด้วยดี คือ ให้เป็นไปตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

---

[๙๒] พระพุทธวรญาณ (ทองย้อย กิตฺติทินฺโน), **ธรรมญาณนิพนธ์ : ๑๐๐ ปี พระพุทธวรญาณ,** พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๗๕.

[๙๓] พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงฺคปญฺโญ), **คู่มือพระสังฆาธิการ ว่าด้วยเรื่องการคณะสงฆ์ และการพระศาสนา,** หน้า ๓๓-๓๔.

๒. หน้าที่ในการปกครองบรรพชิตและคฤหัสถ์ในวัด ได้แก่

๒.๑ การปกครองบรรพชิตและคฤหัสถ์ในวัด หมายถึง การคุ้มครองปกป้องรักษาให้บรรพชิตและคฤหัสถ์ ผู้ที่มีอยู่ หรือพำนักอาศัยอยู่ในวัดนั้น ได้เป็นอยู่ด้วยความผาสุก ให้ความอนุเคราะห์ในส่วนที่อยู่อาศัยและปัจจัยตามสมควร หรือกล่าวอีกในหนึ่งว่า ช่วยบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่บรรพชิตและคฤหัสถ์ดังกล่าวด้วยพรหมวิหารธรรมตามควรแก่เหตุ

๒.๒ การสอดส่องบรรพชิตและคฤหัสถ์ในวัด หมายถึง การตรวจตราและเอาใจใส่ดูแลการประพฤติปฏิบัติตนของบรรพชิตและคฤหัสถ์ที่มีถิ่นที่อยู่หรือพำนักอาศัยอยู่ในวัดนั้น ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยดีงาม รวมถึงควบคุมและบังคับบัญชาบรรพชิตและคฤหัสถ์ดังกล่าว ให้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง มหาเถรสมาคม และรวมถึงการว่ากล่าวแนะนำ ชี้แจง เกี่ยวกับการปฏิบัติดังกล่าวด้วยทั้งนี้ เพื่อความเจริญรุ่งเรืองแห่งวัดและพระศาสนาอันเป็นส่วนรวม

๓. หน้าที่เป็นธุระจัดการศึกษาและอบรม

๓.๑ การจัดการศาสนศึกษา หมายถึง การจัดให้มีการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมให้บรรพชิตและคฤหัสถ์ ได้ศึกษาเล่าเรียน ทั้งแผนกบาลีและแผนกธรรม (รวมถึงธรรมศึกษาอยู่ด้วย) หรือเฉพาะแผนกใดแผนกหนึ่ง ซึ่งยึดแบบแผนตามจารีตประเพณีที่โดยปฏิบัติสืบมาโดยตรง ได้แก่ การจัดตั้งสำนักศาสนศึกษาแผนกธรรม หรือการให้พระภิกษุสามเณรไปเรียน ที่วัดใกล้เคียงซึ่งมีสำนักศาสนศึกษาดังกล่าว

๓.๒ การอบรมสั่งสอนพระธรรมวินัย หมายถึง การจัดให้มีการอบรมสั่งสอนพระธรรมวินัยแก่บรรพชิตตามวิธีการที่กำหนดในคำสั่งมหาเถรสมาคม เรื่อง ให้ภิกษุสามเณรเรียนพระธรรมวินัย พ.ศ.๒๕๒๘ และการจัดให้มีการอบรมสั่งสอน พระธรรมวินัยแก่คฤหัสถ์ในรูปแบบอื่นๆ รวมถึงการฝึกอบรมระเบียบแบบแผนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระธรรมวินัยและ การปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์ เช่น การทำกิจวัตรประจำวัน การฝึกซ้อมสวดมนต์ ฝึกซ้อม เรื่อง สังฆกรรมและพิธีกรรมทางพระศาสนา ตลอดจนฝึกอบรมการปฏิบัติศาสนกิจของคฤหัสถ์ เช่น การทำวัตรสวดมนต์ประจำวัน การสมาทานอุโบสถศีลและปฏิบัติศาสนพิธีอื่นๆ

๔. หน้าที่อำนวยความสะดวกในการบำเพ็ญกุศล

หน้าที่อำนวยความสะดวกในการบำเพ็ญกุศลนั้น เป็นหน้าที่เชื่อมโยงผูกพันกับสังคมทั้งในส่วนวัดและนอกวัด และเป็นหน้าที่อันเกี่ยวกับผลประโยชน์ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ซึ่งพอแยกได้โดยลักษณะ คือ

๔.๑ การอำนวยความสะดวกแก่บรรพชิตและคฤหัสถ์ ที่ขอใช้วัดเป็นที่จัดบำเพ็ญกุศลทั้งที่เป็นส่วนตัว และส่วนรวม

๔.๒ การอำนายความสะดวกในการบำเพ็ญกุศลของวัดเอง ทั้งที่เป็นการประจำและเป็นการจร

๔.๓ การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนผู้จะบำเพ็ญกุศลนอกวัด แต่ขอรับคำปรึกษาและความอุปถัมภ์ จากเจ้าอาวาสหรือจากวัด

๔.๔ การสร้างสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวกในการบำเพ็ญกุศล เช่น การสร้าง ฌาปนสถาน มีเมรุเผาศพ ศาลาพักศพหรือศาลาบำเพ็ญกุศลและที่เก็บศพ เป็นต้น

๕. อำนาจของเจ้าอาวาส

อำนาจเจ้าอาวาส หมายถึง สิ่งที่เป็นอุปการะแก่การปฏิบัติงานของเจ้าอาวาสเพื่อให้งานที่ปฏิบัติเป็นไปด้วยดี เป็นสิ่งที่มีคู่กับหน้าที่เจ้าอาวาส มีไว้เพื่อใช้บังคับบัญชาผู้อยู่ในบังคับบัญชา โดยเฉพาะเกี่ยวกับบรรพชิตและคฤหัสถ์ที่มีที่อยู่หรือพำนักอาศัยอยู่ในวัดนั้นดังที่ท่านผู้รู้ได้กล่าวไว้ดังนี้

อำนาจเจ้าอาวาสมีหน้าที่ ดังนี้ [๙๔]

๑) ห้ามบรรพชิต และคฤหัสถ์ซึ่งมิได้รับอนุญาตจากเจ้าอาวาสเข้าไปอยู่อาศัยในวัด

๒) ห้ามบรรพชิต และคฤหัสถ์ซึ่งไม่อยู่ในโอวาทของเจ้าอาวาส ออกไปเสียจากวัด

๓) ห้ามบรรพชิต และคฤหัสถ์ที่มีที่อยู่หรือพำนักอาศัยในวัด ทำงานภายในวัด หรือให้ทำทัณฑ์บน หรือให้ขอขมาโทษ ในเมื่อบรรพชิตหรือคฤหัสถ์ในวัดนั้นประพฤติผิดคำสั่งเจ้าอาวาส ซึ่งได้สั่งโดยชอบด้วยพระธรรมวินัย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบหรือคำสั่งของมหาเถรสมาคม

ต้องมีบรรยากาศแห่งศาสนกิจอยู่ตลอดเวลา เช่น มีการไหว้พระ มีการสวดมนต์ มีการทำสังฆกรรมเป็นประจำตามพระวินัย

บทบาทความรับผิดชอบของพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาส ว่า ต้องช่วยพัฒนาท้องถิ่นในด้านการเสริมสร้างคุณธรรมให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นของตนด้วย ในการพัฒนาท้องถิ่นนั้นก็ต้องเริ่มที่เจ้าอาวาสต้องคุมบรรยากาศในวัดให้ห่อหุ้มด้วยเมตตา สัจจะ สามัคคี คนในวัดรักกัน ซื่อสัตย์ต่อกันปรองดองกัน

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับพระสังฆาธิการ ดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า พระสังฆาธิการ คือ พระภิกษุ ผู้มีอายุพรรษาและเป็นผู้มีความสามารถในการบริหารอันเป็น ความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ จนได้รับการยอมรับเชื่อถือจากคณะสงฆ์และอุบาสกอุบาสิกาทั่วไป ให้เป็นผู้รับผิดชอบงานคณะสงฆ์ในด้านต่างๆ อันเหมาะสมต่อความรู้ความสามารถของ พระภิกษุสงฆ์รูปนั้นๆ โดยมีการพิจารณากลั่นกรองด้วยระบบแห่งพระธรรมวินัยและพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และกฎมหาเถรสมาคม ซึ่งถือว่าเป็นการกลั่นกรองที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุม ซึ่งเป็นการพิจารณาอันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในวงการคณะสงฆ์ โดยมีแนวคิดหลักที่เกี่ยวข้อง สามารถ สรุปได้ตามตารางที่ ๒.๖ ดังต่อไปนี้

---

[๙๔] พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงฺคปญฺโญ), **คู่มือพระสังฆาธิการ ว่าด้วยเรื่องการคณะสงฆ์ และการพระศาสนา,** (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๕๐), หน้า ๓๕.

ตารางที่ ๒.๖ แนวคิดหลักที่นักวิชาการและนักวิจัยทำการศึกษาเกี่ยวกับพระสังฆาธิการ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
กฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ.๒๕๔๑, หน้า ๒๖๔).	พระภิกษุผู้ดำรงตำแหน่งปกครองคณะสงฆ์ มีตำแหน่ง ๖ ระดับ คือ ๑. เจ้าคณะใหญ่ ๒. เจ้าคณะภาค รองเจ้าคณะภาค ๓. เจ้าคณะจังหวัด รองเจ้าคณะจังหวัด ๔. เจ้าคณะอำเภอรองเจ้าคณะอำเภอ ๕. เจ้าคณะตำบล รองเจ้าคณะตำบล ๖.เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส
กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๔๐), คำนำ.	๑) เจ้าคณะและเจ้าอาวาสมีอำนาจเต็มตามกฎหมาย และครอบคลุมงานทุกส่วนในเขตปกครอง ส่วนรองเจ้าคณะ รองเจ้าอาวาส และผู้ช่วยเจ้าอาวาส มีอำนาจเต็มที่ตามตำแหน่ง ต้องได้รับการมอบหมาย ๒) พระสังฆาธิกาเป็นผู้ปกครองดูแลคณะสงฆ์ในเขตปกครอง และในวัดที่เป็นไปตามพระธรรมวินัยกฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศและพระบัญชาของสมเด็จพระสังฆราช
สิริวัฒน์ ศรีเครือดง, (๒๕๕๑, หน้า ๒๐๖).	๑) พระสงฆ์กับการบริหารจัดการถือว่ามีบทบาทสำคัญ ต่อสังคมไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ๒) พระสงฆ์มีปฏิปทาน่าเลื่อมใส ใฝ่รู้ใฝ่คิด สามารถบำเพ็ญประโยชน์แก่พระพุทธศาสนา สังคม และประเทศชาติ
กฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๔ ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระสังฆาธิการ หมวด ๒ ข้อ ๖, (๒๕๔๑, หน้า ๒๖๔).	พระภิกษุผู้จะดำรงตำแหน่งพระสังฆาธิการ ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ ๑) มีพรรษาสมควรแก่ตำแหน่ง ๒) มีความรู้ความสามารถแก่ตำแหน่ง ๕) ไม่เป็นผู้มีร่างการทุพพลภาพไร้ความสามารถหรือมีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือเป็นโรคเรื้อน หรือวัณโรค ในระยะอันตรายจนเป็นที่รังเกียจ ๖). ไม่เคยต้องคำวินิจฉัยลงโทษในอธิกรณ์ ๗) ไม่เคยถูกถอดถอน หรือถูกปลดจากตำแหน่งใด เพราะความผิดมาก่อน

ตารางที่ ๒.๖ แนวคิดหลักที่นักวิชาการและนักวิจัยทำการศึกษาเกี่ยวกับพระสังฆาธิการ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
กฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๔ ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระสังฆาธิการ หมวด ๒ ส่วนที่ ๓ (๒๕๔๑, หน้า ๒๖๗).	พระภิกษุผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะ จังหวัด ต้องมีคุณสมบัติ ๑) มีพรรษาพ้น ๑๐ กับมีสำนักอยู่ในเขตจังหวัดนั้น และ ๒) กำลังดำรงตำแหน่งรองเจ้าคณะจังหวัดนั้นมาแล้วไม่ต่ำกว่า ๒ ปี หรือ ๓) กำลังดำรงตำแหน่งเจ้าคณะอำเภอในจังหวัดนั้นมาแล้วไม่ต่ำกว่า ๔ ปีหรือ ๔) มีสมณศักดิ์ไม่ต่ำกว่าพระราชาคณะชั้นสามัญ หรือเป็นพระคณาจารย์โทขึ้นไปหรือเป็นเปรียญธรรมไม่ต่ำกว่า ๖ ประโยค
กฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๔ ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระสังฆาธิการ หมวด ๒ ส่วนที่ ๔ (๒๕๔๑, หน้า ๒๖๘).	พระภิกษุผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะ อำเภอ ต้องมีคุณสมบัติ ๑). มีพรรษาพ้น ๑๐ กับมีสำหนักอยู่ในเขตจังหวัดนั้น ๒) ดำรงตำแหน่งรองเจ้าคณะอำเภอนั้นมาแล้วไม่ต่ำกว่า ๒ ปี หรือ ๓) กำลังดำรงตำแหน่งเจ้าคณะตำบลในอำเภอนั้นมาแล้วไม่ต่ำกว่า ๔ ปี หรือ ๔) มีสมณศักดิ์ไม่ต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร หรือเป็นพระคณาจารย์ตรีขึ้นไปหรือเป็นเปรียญธรรมไม่ต่ำกว่า ๔ ประโยค
กฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๔ ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระสังฆาธิการ หมวด ๒ ส่วนที่ ๕ (๒๕๔๑, หน้า ๒๖๙).	พระภิกษุผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะตำบล ต้องมีคุณสมบัติ ๑) มีพรรษาพ้น ๕ กับมีสำนักอยู่ในเขตอำเภอนั้น และ ๒) ดำรงตำแหน่งรองเจ้าคณะตำบลนั้นมาแล้วไม่ต่ำกว่า ๒ ปี หรือ ๓) ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสในตำบลนั้นมาแล้วไม่ต่ำกว่า ๔ ปี หรือ ๔) มีสมณศักดิ์ หรือเป็นเปรียญธรรมหรือนักธรรมชั้นเอก
กฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๔ ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระสังฆาธิการ หมวด ๒ ส่วนที่ ๖ (๒๕๔๑, หน้า ๒๗๐).	พระภิกษุผู้จะดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสต้องมีคุณสมบัติ ๑) มีพรรษา ๕ และ ๒) เป็นผู้ทรงเกียรติคุณเป็นที่เคารพนับถือของบรรพชิตและคฤหัสถ์ในถิ่นนั้น เจ้าคณะอำเภอ รองเจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล ร่วมกันพิจารณาแต่งตั้ง

ตารางที่ ๒.๖ แนวคิดหลักที่นักวิชาการและนักวิจัยทำการศึกษาเกี่ยวกับพระสังฆาธิการ (ต่อ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระพุทธวรญาณ (ทองย้อย กิตฺติทินฺโน), (๒๕๔๘, หน้า ๗๕).	๑) เจ้าอาวาสเป็นพระสังฆาธิการที่มีความสำคัญ มากที่สุดและมีความรับผิดชอบสูงสุด ๒) เจ้าอาวาสเป็นผู้อยู่ใกล้ชิดพระภิกษุสามเณร อุบาสก อุบาสิกา และประชาชน ย่อมเข้าใจปัญหาต่างๆ ได้ดี ๓) ตำแหน่งเจ้าอาวาสเป็นตำแหน่งผู้ปกครองสงฆ์ภายในวัดนั้น ๆ
พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงฺคปญฺโญ), (๒๕๔๐, หน้า ๓๓-๓๕).	เจ้าอาวาสมีหน้าที่ ดังนี้ ๑). บำรุงรักษาวัด จัดกิจกรรมและศาสนสมบัติของวัดให้เป็นด้วยดี ๒). ปกครองและสอดส่องให้บรรพชิตและคฤหัสถ์ที่มีที่อยู่หรือพำนักอาศัยอยู่ในวัดนั้นปฏิบัติตามพระธรรมวินัย กฎมหาเถรสมาคมข้อบังคับ ระเบียบ หรือ คำสั่งของมหาเถรสมาคม ๓). เป็นธุระในการศึกษาอบรมสั่งสอนพระธรรมวินัย แก่บรรพชิต และคฤหัสถ์ ๔). ให้ความสะดวกตามสมควร ในการบำเพ็ญกุศล อำนาจของเจ้าอาวาสมีดังนี้ ๑). ห้ามบรรพชิต และคฤหัสถ์ซึ่งมิได้รับอนุญาตจากเจ้าอาวาสเข้าไปอยู่อาศัยในวัด ๒). ห้ามบรรพชิต และคฤหัสถ์ซึ่งไม่อยู่ในโอวาทของเจ้าอาวาส ออกไปเสียจากวัด ๓). ห้ามบรรพชิต และคฤหัสถ์ที่มีที่อยู่ หรือพำนักอาศัยในวัด ทำงานภายในวัด หรือ ทัณฑ์บน หรือให้ขอขมาโทษ ในเมื่อบรรพชิตในวัดนั้นประพฤติผิดคำสั่งเจ้าอาวาส ซึ่งได้สั่งโดยชอบด้วยพระธรรมวินัย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ หรือ คำสั่งของมหาเถรสมาคม

๒.๕ หลักพุทธธรรมสำหรับการพัฒนาผู้นำ

การศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรม ในทัศนะของพระพุทธศาสนา มีนักวิชาการพุทธศาสนาเป็นที่เคารพกับบุคคลทั่วไป ได้ให้ความหมายภาวะผู้นำในทางพระพุทธศาสนาดังต่อไปนี้

๒. ๕.๑ ความหมายของผู้นำตามหลักพุทธธรรม

ทางพระพุทธศาสนานักวิชาการได้ให้ความหมายของผู้นำและภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรม เป็นที่ยอมรับและนักวิจัยหลายๆ ท่านได้เสนอไว้ดังนี้ พุทธทาสภิกขุ กล่าวว่า ผู้นำ คือ คำว่าประมุข มาจากคำว่า ปะ แปลว่า ทั้งหมดทั้งสิ้น และมุขะ แปลว่า หน้า รวมเป็น ปมุขะ มีความหมายว่า หน่วยออกหน้าทั้งหมดทั้งสิ้น คือลักษณะแห่งผู้นำนั้นเอง เป็นการนำอย่างสัตบุรุษ นอกจากนี้ พระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ได้ให้ความหมายว่า ผู้นำ คือผู้ชักพาให้คนอื่นเคลื่อนไหวหรือกระทำการทิศทางที่ผู้นำกำหนดเป้าหมายไว้ หลายคนมีบทบาทเป็นผู้นำกันอยู่แล้ว เช่นเป็นผู้นำองค์กร ผู้นำสมาคม ผู้นำวัดและแม้กระทั่งหัวหน้าครอบครัวก็จัดว่าเป็นผู้นำ [๙๕] ส่วนพระศรีปริยัติโมลี (สมชัย กุสลจิตฺโต) ให้ความหมายว่า ผู้นำ ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Leadership” ซึ่งมีความหมายในทำนองเดียวกันว่า “Being a leader ; power of leading, the qualities of a leader” หมายถึงผู้นำไปสู่สิ่งที่ดีงามและเป็นประโยชน์แก่มหาชนการนำไปในทางชั่ว ต่ำ เสียหาย เช่น เป็นหัวหน้าโจรพาลูกน้องไปปล้นหรือลักขโมยหรือการตั้งตนเป็นหัวหน้าไปพาคนค้ายาเสพติดก็คงไม่นับว่าเป็นผู้นำหรือมีภาวะผู้นำ เพราะไม่สัมพันธ์กับเป้าหมายที่ดีงาม และมิได้ตั้งอยู่บนฐานแห่งศีลธรรม คุณธรรม และสติปัญญา [๙๖] จากการให้ความหมายของคำว่า ผู้นำ ตามพระพุทธศาสนาที่กล่าวมานี้ ความหมาย ผู้นำ คือ บุคคลที่มีอิทธิพลเหนือคนอื่นในกลุ่ม สามารถที่จะบริหารจัดการองค์การ ให้ดำเนินไปได้ด้วยดี มีบทบาทสำคัญในการนำกลุ่มหรือคณะไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย การเป็นผู้นำที่ดี จำเป็นต้องมีการเรียนรู้และฝึกฝน ซึ่งต้องอาจใช้เวลานาน แต่หากสามารถทำได้สำเร็จก็เท่ากับว่าผู้นำนั้นมีกุญแจสำคัญที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้ง่ายขึ้น

๒.๕.๒ ความสำคัญของผู้นำทางพระพุทธศาสนา

ภาวะผู้นำมีค่านิยมในแต่ละยุคสมัยเป็นตัวกำหนด หรือบ่งชี้ว่าจะสามารถนำพาสมาชิก หรือสังคมให้ประสบความสำเร็จได้และเมื่อใดที่ผู้นำได้แสดงบทบาทหน้าที่ โดยการใช้อำนาจหน้าที่หรืออิทธิพลสามารถโน้มน้าวชักจูง ชี้แนะให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคล ได้แสดงพฤติกรรมอันมีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของกลุ่ม ลักษณะที่ผู้นำแสดงออกมานั้นก็คือความเป็นภาวะผู้นำ ในทัศนะของพระพุทธศาสนา มีนักปราชญ์ของสถาบันพุทธศาสนาเป็นที่เคารพกับบุคคลทั่วไป ได้ให้ความความภาวะผู้นำในทางพระพุทธศาสนา ดังต่อไปนี้

---

[๙๕] พระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), **พุทธวิธีบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วินดาต้าโปรดักส์, ๒๕๔๘), หน้า ๓๔.

[๙๖] พระศรีปริยัติโมลี (สมชัย กุสลจิตฺโต), **พุทธศาสนาประยุกต์ สงฆ์ผู้นำสังคม** , (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๕๓.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต)[๙๗] กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำ คือ คุณสมบัติ เช่น สติปัญญา ความดีงาม ความรู้ ความสามารถของบุคคลที่ชักนำให้คนทั้งหลายมาประสานกัน และพากันไปสู่จุดหมายที่ดีงาม และได้เสนอหลักธรรมในพุทธศาสนาที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตโดยทั่วไปซึ่งมีอยู่หลายหมวดแต่ในที่นี้จะเน้นเฉพาะหลักธรรมอันเป็นสภาวธรรมที่ผู้นำควรยึดถือ หรืออาจเรียกว่าเป็นธรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้นำหรือสัตตบุรุษ ดังนี้

๑) พรหมวิหาร ๔ (holy abidings ; sublime states of mind) เป็นธรรมประจำใจของผู้ประเสริฐ ผู้นำ ผู้บริหาร ใช้เป็นหลักในการควบคุมความประพฤติ เชื่อว่าจะดำเนินชีวิตได้อย่างราบรื่นและปฏิบัติต่อมนุษย์และสัตว์ได้อย่างเหมาะสม ประกอบด้วย

๑.๑) เมตตา (kindness ; friendliness) คือความรักความปรารถนาดี ต้องการช่วยเหลือคนให้มีความสุข สำเร็จ สมหวัง

๑.๒) กรุณา (compassion) คือความสงสาร ที่อยากให้คนอื่นพ้นทุกข์ สนใจที่จะปลดเปลื้อง บำบัดความสุข ความเดือดร้อนให้กับทั้งมนุษย์และสัตว์

๑.๓) มุทิตา (sympathetic joi ; altruticjoi) คือความเบิกบานทางจิต พลอยยินดีเมื่อเห็นคนอื่นได้ดี มีความสุข ไม่อิจฉา ริษยา

๑.๔) อุเบกขา (equanimity ; neutrality ; poise) คือความวางใจเป็นกลาง ไม่เอนเอียงและปฏิบัติไปด้วยความเที่ยงธรรม พรหมวิหาร ๔ ประการเป็นคุณธรรมพื้นฐานที่จะต้องให้มีอยู่ประจำในจิตใจ และเป็นท่าทีของจิตใจที่จะทำให้แสดงออกหรือปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างถูกต้อง

๒) อิทธิบาท ๔ (basis for success) อิทธิบาท ๔ เป็นคุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จ เมื่อเป็นผู้นำหรือผู้บริหาร จำเป็นที่จะต้องกำกับดูแลงานให้ถึงเป้าหมาย ซึ่งต้องอาศัยธรรมหมวดนี้ประกอบด้วย

๒.๑) ฉันทะ (will ; aspiration) คือความพอใจ รักที่จะทำสิ่งนั้น และปรารถนาที่จะทำให้สิ่งนั้นดียิ่งขึ้นไป ในฐานะเป็นสิ่งที่ตนถือว่า ดีที่สุด ที่มนุษย์เราควรจะได้ ข้อนี้ เป็นกำลังใจอันแรกที่ทำให้เกิด คุณธรรม ข้อต่อไป ทุกข้อ

๒.๒) วิริยะ (energy ; effort ; exertion) หมายถึง ความขยันหมั่นเพียรที่จะทำสิ่งนั้นด้วยความพยายาม อดทน ไม่ท้อถอย

๒.๓) จิตตะ (thoughtfulness ; active thought) เป็นจิตที่รับรู้ในสิ่งที่ทำเอาใจฝักใฝ่ ไม่ฟุ้งซ่าน

๒.๔) วิมังสา (investigation ; examination ; reasoning ; testing) เป็นการไตร่ตรอง พิจารณาใคร่ครวญ ตรวจตรา ตรวจสอบ หาข้อบกพร่องหาวิธีแก้ไข วางแผน เพื่อให้งานสำเร็จ

ความเป็นผู้นำที่จะสามารถนำพาบุคลต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างกันทั้งที่ต่างจิตต่างใจ ต่างความรู้สึก ต่างความนึกคิด สามารถนำคนทั้งหลายทำการงานต่างๆ ไปด้วยกันได้และพากันไปด้วยดี จนบรรลุถึงประโยชน์สูงสุดหรือความสำเร็จที่เป็นจุดหมายที่ดีงามนั้น พระพุทธเจ้าในฐานะ

---

[๙๗] พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), **ภาวะผู้นำ : ความสำคัญต่อการพัฒนาคน พัฒนาประเทศ,** พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ๒๕๔๕), หน้า ๓.

ที่ทรงเป็นผู้นำ [๙๘] พระพุทธองค์ตรัสว่า “เราเป็นกัลยาณมิตรของสัตว์ทั้งหลาย อาศัยเราผู้เป็นกัลยาณมิตรสัตว์ทั้งหลายก็พ้นไปได้จากทุกข์ทั้งปวง” พุทธพจน์นี้เป็นข้อที่แสดงความเป็นผู้นำเพราะฉะนั้นหลักสำคัญก็คือ เป็นกัลยาณมิตรในสาระว่า “ทำเพื่อประโยชน์แก่เขา”ความเป็นผู้นำของพระพุทธเจ้านั้น แสดงออกในลักษณะอีกอย่างหนึ่งว่าเป็นผู้ค้นพบมรรคา หรือค้นพบทางทรงเป็นผู้รู้ทาง และทรงบอกทางให้ [๙๙] ทั้งนี้หมายความว่า ผู้นำจะต้องรู้จุดมุ่งหมายชัดเจนและรู้ทางที่จะดำเนินไปสู่จุดหมายนั้น ข้อนี้เป็นลักษณะใหญ่ที่สำคัญ

๓) การปกครองในพระพุทธศาสนา

การปกครองตามหลักพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าทรงแบ่งประเภทการใช้อำนาจในการปกครองไว้ ๓ ประเภท คือ

๑. อัตตาธิปไตย การถือตนเป็นใหญ่

๒. โลกาธิปไตย การถือโลกเป็นใหญ่

๓. ธรรมาธิปไตย การถือธรรมะ คือความดีงาม ถูกต้องเป็นใหญ่ [๑๐๐]

ไม่ว่าจะเป็นการปกครองใด ๆ อัตตาธิปไตย หรือโลกาธิปไตยสิ่งที่ขาดไม่ได้คือจะต้องมีธรรมาธิปไตยในการปกครอง จึงจะสามารถทำให้การปกครองนั้น ๆ บรรลุเป้าหมายของการปกครองได้ตลอดระยะเวลา ๔๕ พรรษา พระพุทธเจ้าปกครองคณะสงฆ์มีพัฒนาการปกครองมาเป็นลำดับสรุปได้ ๓ รูปแบบ คือ

๑) พระพุทธเจ้าทางปกครองด้วยพระองค์เอง (พุทธาธิปไตย หรือ ปิตาธิปไตย) มีพระองค์ประพระประมุข (พุทฺธปมุโข) ทรงเป็นสังฆบิดา ทางเป็นสังฆปรินายก วิธีการรับบุคคลเข้ามาอยู่ในการปกครอง เรียกว่า เอหิภิกขุอุปสัมปทา เนื่องจากในสมัยนั้นยังมีสาวกน้อย

๒) ปกครองโดยอภิปูชนียภิกษุ (อพภิปูชะนียาธิปไตย) เป็นการปกครองโดยพระภิกษุที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสม แต่ก็ยังคงมีพระพุทธเจ้าทรงเป็นพระประมุข วิธีการรับบุคคลเข้ามาอยู่ในการปกครอง เรียกว่า ติสรณคมนูปสัมปทา เป็นการกระจายอำนาจให้อภิปูชนียภิกษุช่วยกันปกครอง เนื่องจากมีสาวกของพุทธองค์มากขึ้น

๓) ปกครองโดยสงฆ์ มีลักษณะเป็นสังฆาธิปไตย พระพุทธเจ้ายังทรงเป็นพระประมุขเช่นเดิม วิธีการรับบุคคลเข้ามาอยู่ในการปกครอง เรียกว่า ญัตติจตุตถกรรมอุปสัมปทา ทรงมอบอำนาจให้สงฆ์มีอำนาจเป็นใหญ่ปกครองกันเอง เนื่องจากมีพระภิกษุมากขึ้น ปัญหาในการปกครองเริ่มยุ่งยาก

---

[๙๘] พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), **ภาวะผู้นำ**, (กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ, ๒๕๕๐), หน้า ๖.

[๙๙] สำ.ส. (ไทย) ๑๕/๒๑๕/๓๑๒.

[๑๐๐] พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล, **การบริหารวัด**, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย, ๒๕๔๑), หน้า ๗.

พระองค์จึงทรงมอบอำนาจให้พระสงฆ์เป็นใหญ่ ปกครองกันเองโดยกระจายอำนาจให้แก่พระสงฆ์จนถึงปัจจุบันนี้[๑๐๑]

ก่อนพระพุทธเจ้าปรินิพพานนั้น ไม่ได้ตั้งสาวกองค์ใดให้รับตำแหน่งเป็นศาสดาปกครองพระสงฆ์สืบต่อพระองค์เหมือนในศาสนาอื่น แต่พระพุทธเจ้าทรงตรัสสั่งพระสงฆ์ไว้อย่างชัดเจนก่อนนิพพาน โดยตรัสบอกพระอานนท์ว่า

๑) “อานนท์ธรรมก็ดี วินัยก็ดี ที่เราแสดงแล้ว บัญญัติไว้แก่พวกเธอทั้งหลาย ธรรมวินัยนั้นและจะเป็นศาสดาของพวกเธอทั้งหลายหลังจากที่เราได้ล่วงลับไปแล้ว

๒) ภิกษุทั้งหลาย บัดนี้เราจะเตือนเธอทั้งหลายว่า สังขารทั้งหลายมีความเสื่อมไปสิ้นไปเป็นธรรมดาพวกเธอทั้งหลายจงยังประโยชน์ตนและประโยชน์ท่านให้ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาทเถิด”[๑๐๒] ต่อจากนั้นพระองค์ก็ทรงนิ่งเงียบเข้าฌานสมาบัติ แล้วจึงเสด็จดับขันธปรินิพพานรวมพระชนมายุได้ ๘๐ ปีบริบูรณ์

นัยยะในวรรคที่หนึ่ง ที่ทรงตรัสว่า “ธรรมก็ดี วินัยก็ดี ที่เราแสดงแล้ว บัญญัติแล้วแก่พวกเธอทั้งหลาย ธรรมวินัยนั้นและจะเป็นศาสดาของพวกเธอทั้งหลาย หลังจากที่เราได้ล่วงลับไปแล้ว” หมายความว่า การปกครองประเทศต้องปกครองด้วยกฎหมาย ไม่ใช่ปกครองด้วยคน กฎหมายกฎระเบียบใดที่บัญญัติไว้ให้ปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

นัยยะในวรรคที่สอง ที่ทรงตรัสว่า “สังขารทั้งมีความเสื่อมไปสิ้นไปเป็นธรรมดา พวกเธอทั้งหลายจงยังประโยชน์ตนและประโยชน์ท่านให้ถึงพร้อมด้วยความประมาทเถิด” หมายความว่า แต่ละคนแต่ละองค์กรต้องช่วยเหลือเกื้อกูล ไม่เอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน ต่างฝ่ายต่างทำมาหากินคือประโยชน์ตน เมื่อหามาได้แล้วก็ชำระภาษี คือ ประโยชน์ท่าน เมื่อท่าน (รัฐบาล) ได้ภาษีเข้าคลังหลวงแล้วก็ต้องจัดสรรงบประมาณต่าง ๆ กลับมาให้ตน ตนก็จะได้ทำมาหากิน ทุนบำรุงบ้านเมืองให้สถาพรสืบไป เป็นกงจักรหมุนเวียนแบบนี้ต่อเนื่องตลอดไป ประเทศนั้นก็จะเจริญรุ่งเรืองนี่คือทุกประเทศทั่วโลกเขาปฏิบัติกันพระพุทธพจน์ครั้งสุดท้ายที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ก่อนเสด็จดับขันธปรินิพพานนั้น ถือเป็นมรดกการปกครองที่สามารถนำมาใช้ได้ทุกยุคทุกสมัย

จากการศึกษาผู้นำตามทัศนะของพระพุทธศาสนา สามารถสรุปได้ดังนี้ ผู้นำนั้นจะต้องเป็นผู้ประกอบด้วยความรู้ ความสามารถและคุณธรรม ตามทัศนะของพระพุทธศาสนา ผู้นำที่กำเนิดมาจากธรรมราชา นั่นคือ ผู้นำที่ยกเอาหลักธรรมในการปกครองในพระพุทธศาสนา มาประกอบในการปกครอง เช่น ทศพิธราชธรรม ๑๐ ประการ จะทำให้ผู้ที่อยู่ใต้ปกครองมีความยินดี และได้รับความสุข หลักการปกครองตามแนวพุทธศาสนา กำหนดเป็น ๒ อย่าง คือ หลักนิเคราะห์ และหลักประเคราะห์ ในหลักการแรก เป็นหลักการที่เกี่ยวกับการอำนาจปกครองเพื่อปราบปรามผู้ประพฤติมิชอบ ซึ่งตรงกับคติโบราณที่เรียกว่า “พระเดช” หลักการที่ ๒ เป็นหลักการที่เกี่ยวกับการส่งเสริมยกย่อง ให้เกียรติให้กำลังใจ เลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่ง ประกาศเชิดชูเกียรติให้ปรากฏตามควรแก่ความดีความชอบ ตรงกับคติโบราณที่เรียกว่า “พระคุณ”ผู้นำนั้น เป็นศิลปะสำหรับการบริหารจัดการในการใช้อำนาจอิทธิพล หรือรูปแบบอื่นๆ เพื่อให้ภารกิจการงานบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้

---

[๑๐๑] ประยงค์ สุวรรณบุปผา, **รัฐปรัชญาแนวคิดตะวันออก-ตะวันตก** , (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๕๖), หน้า ๒๙๐-๒๙๑.

[๑๐๒] ที.ม. (ไทย) ๑๐/๒๑๖/๑๖๔.

ตารางที่ ๒.๗ หลักพุทธธรรมสำหรับการพัฒนาผู้นำ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), (๒๕๔๘, หน้า ๓๔).	ผู้ชักนำให้คนอื่นเคลื่อนไหวหรือกระทำการทิศทางที่ผู้นำกำหนดเป้าหมายไว้ ผู้นำองค์กร ผู้นำสมาคม ผู้นำวัดและแม้กระทั่งหัวหน้าครอบครัวก็จัดว่าเป็นผู้นำ
พระศรีปริยัติโมลี (สมชัย กุสลจิตฺโต), (๒๕๔๘, หน้า ๕๓).	ผู้นำไปสู่สิ่งที่ดีงามและเป็นประโยชน์แก่มหาชนการนำไปในทางชั่ว ต่ำ เสียหาย ผู้นำต้องตั้งอยู่บนฐานแห่งศีลธรรม คุณธรรม และสติปัญญา
พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), (๒๕๔๕, หน้า ๓).	ผู้นำ คือ บุคคลที่มีอิทธิพลเหนือคนอื่นในกลุ่มที่จะบริหารจัดการองค์การ การเป็นผู้นำที่ดี จำเป็นต้องมีการเรียนรู้และฝึกฝน ซึ่งต้องอาจใช้เวลานาน ผู้นำนั้นมีกุญแจสำคัญที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้ง่ายขึ้น
พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), (๒๕๕๐, หน้า ๖).	ความเป็นผู้นำที่จะสามารถนำพาบุคคลต่างๆ ที่มีความแตกต่างกันทั้งที่ต่างจิตต่างใจ ต่างความรู้สึก ต่างความนึกคิด สามารถนำคนทั้งหลายทำการงานต่างๆ ไปด้วยกันได้และพากันไปด้วยดี
พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล, (๒๕๔๑, หน้า ๗).	๑) การถือตนเป็นใหญ่ ๒) การถือโลกเป็นใหญ่ ๓) การถือธรรมะ คือความดีงาม ถูกต้องเป็นใหญ่
ประยงค์ สุวรรณบุปผา, (๒๕๕๖, หน้า ๒๙๐-๒๙๑).	ปัญหาในการปกครองเริ่มยุ่งยาก พระองค์จึงทรงมอบอำนาจให้พระสงฆ์เป็นใหญ่ ปกครองกันเองโดยกระจายอำนาจให้แก่พระสงฆ์จนถึงปัจจุบันนี้

๒.๖ ข้อมูลทั่วไปในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้ศึกษาวิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี มี ๑๐ อำเภอ ที่จะต้องทำการศึกษาวิจัยดังนี้ พื้นที่อำเภอเมืองสุพรรณบุรี พื้นที่อำเภอสองพี่น้อง พื้นที่อำเภอบาง ปลาม้า พื้นที่อำเภออู่ทอง พื้นที่อำเภอดอนเจดีย์ พื้นที่อำเภอศรีประจันต์ พื้นที่อำเภอสามชุก พื้นที่อำเภอเดิมบางนางบวช พื้นที่อำเภอหนองหญ้าไซ และพื้นที่อำเภอด่านช้าง ในส่วนนี้ได้จากการศึกษาเอกสารข้อมูลสถิติจังหวัดและปฏิทินศาสนา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๒.๖.๑ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี

อำเภอเมืองสุพรรณบุรี เป็นเมืองเก่าแก่เมืองหนึ่งในอดีตจะเห็นได้จากซากกำแพงเมืองที่ยังเหลืออยู่เดิมตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของแม่น้ำท่าจีนในเขตตำบลรั้วใหญ่เรียกชื่อเดิมว่า " ศาลแขวงท่าพี่เลี้ยง" สืบเนื่องมาจากเหตุที่เมืองสุพรรณบุรีเป็นเมืองสะสมเสบียงอาหารส่งไปกรุงศรีอยุธยาในระหว่างทำสงครามกับพม่าในสมัยนั้น ตำบลท่าพี่เลี้ยงเป็นที่ตั้งยุ้งฉางข้าวโดยปลูกสร้างยุ้งข้าวไว้เป็นแถวติดต่อไปตั้งแต่วัดสุวรรณภูมิถึงบริเวณตลาดใหม่ของเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี (ปัจจุบัน)

ประชาชนจึงเรียกขานว่า "บ้านท่าพี่เลี้ยง" เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๐ ท่าพี่เลี้ยงจึงต้องเปลี่ยนชื่อเป็น "อำเภอเมืองสุพรรณบุรี" ตั้งแต่นั้นมา

การแบ่งการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมืองสุพรรณบุรี มีเจ้าคณะจังหวัด ๑ รูป เจ้าคณะอำเภอ ๑ รูป และรองเจ้าคณะอำเภอ ๒ รูป พระสังฆาธิการจำนวน ๑๔๐ รูป ประกอบด้วย ๑๘ ตำบล ได้แก่ ๑. ตำบลท่าพี่เลี้ยง ๒. ตำบลสนามชัย ๓. ตำบลท่าระหัด ๔. ตำบลโคกโคเฒ่า ๕. ตำบลโพธิ์พระยา ๖. ตำบลดอนมะสงข์ ๗. ตำบลพิหารแดง ๘. ตำบลทับทันตีเหล็ก ๙. ตำบลดอนกำยาน ๑๐. ตำบลดอนโพธิ์ทอง ๑๑. ตำบลสวนแตง ๑๒. ตำบลศาลาขาว ๑๓. ตำบลสระแก้ว ๑๔. ตำบลตลิ่งชัน ๑๕. ตำบลรั้วใหญ่เขต ๑ ๑๖. ตำบลรั้วใหญ่เขต ๒ ๑๗. ตำบลบ้านโพธิ์ ๑๘. ตำบลสนามคลี มีรายนามดังนี้

ตารางที่ ๒.๘ แสดงตารางผู้นำคณะสงฆ์อำเภอเมืองสุพรรณบุรี

ลำดับที่	ชื่อ-ฉายา	ตำแหน่ง	ที่อยู่
๑.	พระราชปริยัติเมธี	เจ้าคณะจังหวัด	วัดสุวรรณภูมิ
๒.	พระครูศรีปริยัตยานุศาสก์	จอ.เมือง	ปราสาททอง
๓.	พระครูสิริวรธรรมาภินันท์	รจอ.เมือง	มะนาว
๔.	พระครูศรีรัตนาภิวัฒน์	รจอ.เมือง	พระลอย
๕.	พระครูสุวรรณวีรานุวัตร	จต.ท่าพี่เลี้ยง	วัดโพธิ์คลาน
๖.	พระครูสิริวิรยาภรณ์	จต.สนามชัย	วัดปู่บัว
๗.	พระครูดิลกคณานุสิฐ	จต.ท่าระหัด	วัดท่าโขลง
๘.	พระครูศรีรัตนวิภูษิต	จต.โคกโคเฒ่า	วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ
๙..	พระครูจันทสุวรรณเทพ	จต.โพธิ์พระยา	วัดพร้าว
๑๐.	พระครูวินัยธรบุญสุข	จต.ดอนมะสังข์	วัดสองเขตสามมัคคี
๑๑.	พระครูสุมนต์วิริยคุณ	จต.พิหารแดง	วัดสว่างอารมณ์
๑๒.	พระครูวิสิฐปัญโญภาส	จต.ทับตีเหล็ก	วัดแก้ว
๑๓.	พระมหาจำเริญ สุวฑฺฒโน	จต.ดอนกำยาน	วัดนิเวศน์ธรรมาราม
๑๔.	พระครูโพธิสุวรรณคุณ	จต.ดอนโพธิ์ทอง	วัดดอนโพธิ์ทอง
๑๕.	พระครูสุวรรณธรรมาภิมณฑ์	จต.สวนแตง	วัดศรีสันต์มณฑาราม
๑๖.	พระครูสังฆรักษ์สมจิตร	จต.ศาลาขาว	วัดโรงช้าง
๑๗.	พระครูสิริกิตติคุณ	จต.สระแก้ว	วัดสังฆจายเถร
๑๘.	พระครูวิโรจน์สุวรรณคุณ	จต.ตลิ่งชัน	วัดสามทอง
๑๙.	พระครูสุวรรณคุณวัฒน์	จต.รั้วใหญ่ เขต ๑	วัดกุฎีทอง
๒๐.	พระครูศรีสุธรรมนาถ	จต.รั้วใหญ่ เขต ๒	วัดสารภี
๒๑.	พระครูปัญญาสุวรรณวัฒน์	จต.บ้านโพธิ์	วัดโพธิ์ท่าทราย
๒๒.	พระครูสังวรสีลวิมล	จต.สนามคลี	วัดสังฆมงคล
๒๓.	พระสังฆาธิการ	เจ้าอาวาส,รอง,ผู้ช่วย	

๒. ๖.๒ อำเภอสองพี่น้อง

อำเภอสองพี่น้อง ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.๒๔๓๙ มีพื้นที่กว้างขวาง อาณาเขตครอบคลุมไปถึงอำเภออู่ทองต่อมาได้แยกเป็นอำเภอใหม่ชื่อ "อำเภอจรเข้สามพัน (อู่ทองปัจจุบัน) เดิมตั้งอยู่ริมคลองสองพี่น้อง แต่เนื่องจากเป็นที่ลุ่มน้ำท่วม จึงได้ย้ายมาอยู่ที่ปัจจุบันเมื่อปี พ.ศ.๒๕๐๗ สองพี่น้อง ได้ชื่อมาจากลำน้ำยุคโบราณ ในภาคกลางของประเทศไทย คือลำน้ำสองพี่น้องที่ไหลผ่าน จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นเส้นทางน้ำที่ไหลต่อมาจากลำน้ำทวน จังหวัดกาญจนบุรี แล้วไหลไปลงแม่น้ำท่าจีน ที่อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ก่อนที่จะไหลลงแม่น้ำท่าจีนนี้แหละที่ลำน้ำสายนี้ได้ “แยกออกเป็นสองสาย เปรียบเสมือนพี่น้อง” กันนั่นเอง

การแบ่งการปกครองคณะสงฆ์อำเภอสองพี่น้อง มีเจ้าคณะอำเภอ ๑ รูป และรองเจ้าคณะอำเภอ ๒ รูป พระสังฆาธิการธิการจำนวน ๑๑๐ รูป ประกอบด้วย ๑๒ ตำบล ได้แก่ ๑. ตำบลสองพี่น้อง ๒. ตำบลต้นตาล ๓. ตำบลบางพลับ ๔. ตำบลบางตาเถร ๕. ตำบลบางตะเคียน ๖. ตำบลบ้านกุ่ม ๗. ตำบลหัวโพธิ์ ๘. ตำบลทุ่งคอก ๙. ตำบลบ่อสุพรรณ ๑๐. ตำบลหนองบ่อ ๑๑. ตำบลศรีสำราญ ๑๒. ตำบลบางเลน รายนามดังนี้

ตารางที่ ๒.๙ แสดงตารางผู้นำคณะสงฆ์อำเภอสองพี่น้อง

ลำดับที่	ชื่อ-ฉายา	ตำแหน่ง	ที่อยู่
๑.	พระครูสิริวัฒนวิสุทธิ์	จอ.สองพี่น้อง	วัดสองพี่น้อง
๒.	พระครูอนุกูลปัญญากร	รจอ.สองพี่น้อง	วัดไผ่โรงวัว
๓.	พระมหาทศวร กิตฺติวฑฺฒโน	รจอ.สองพี่น้อง	วัดพรสวรรค์
๔.	พระครูพิพัฒน์สุวรรณสุนทร	จต.สองพี่น้อง	วัดร่มโพธิ์ทอง
๕.	พระสมุห์กิติศักดิ์ ยโสธโร	จต.ต้นตาล	วัดใหม่นพรัตน์
๖.	พระสมห์นิพนธ์ จรณธมฺโม	จต.บางพลับ	วัดดงตาล
๗.	พระครูสุตาภรณ์พิสุทธิ์	จต.บางตาเถร	วัดไผ่โรงวัว
๘.	พระครูปิยสีลสังวร	จต.บางตะเคียน	วัดไชยนาราษฎร์
๙.	พระครูสุวรรณสมโนภาส	จต.บ้านกุ่ม	วัดสว่างอารมณ์ราษฎร์
๑๐.	พระครูพิพัฒน์เจติยาภรณ์	จต.หัวโพธิ์	วัดท่าเจดีย์
๑๑.	เจ้าอธิการอุดม ฑีฆายุโก	จต.ทุ่งคอก	วัดทุ่งคอก
๑๒.	พระครูจันทธรรมรังษี	จต.บ่อสุพรรณ	วัดหัวกลับ
๑๓.	พระครูดิลกวัฒนาภรณ์	จต.หนองบ่อ	วัดบางซอ
๑๔.	พระครูพิจิตรสุวรรณาภรณ์	จต.ศรีสำราญ	วัดสระพังกร่าง
๑๕.	พระครูสุวรรณอโนมคุณ	จต.บางเลน	วัดทองประดิษฐ์
๑๖.	พระสังฆาธิการ	เจ้าอาวาส,รอง,ผู้ช่วย	

๒.๖.๓ อำเภอบางปลาม้า

ตั้งเมื่อ พ.ศ.๒๔๔๐ กำหนดเขต อำเภอบางปลาม้า ตรงกับสมัยพระสมุทรคณานุรักษ์ เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด ตั้งอยู่ในบริเวณลุ่มแม่น้ำท่าจีนตอนใต้ มี"ปลาม้า" ชุกชุม ที่ว่าการอำเภอหลังแรกตั้งอยู่บริเวณปากคลองบางปลาม้า ในปี ๒๔๔๒ เกิดเพลิงไหม้จึงได้ย้ายมาสร้างที่ปัจจุบัน

การแบ่งการปกครองคณะสงฆ์อำเภอบางปลาม้า มีเจ้าคณะอำเภอ ๑ รูป และรองเจ้าคณะอำเภอ ๒ รูป พระสังฆาธิการจำนวน ๑๐๐ รูป ประกอบด้วย ๑๕ ตำบล ได้แก่ ๑. ตำบลโคกคราม เขต ๑ ๒. ตำบลโคกคราม เขต ๒ ๓. ตำบลบางปลาม้า เขต ๑ ๔. ตำบลบางปลาม้า เขต ๒ ๕. ตำบลวังน้ำเย็น ๖. ตำบลวัดโบสถ์ ๗. ตำบลตะค่า ๘. ตำบลกฤษณา ๙. ตำบลวัดดาว ๑๐. ตำบลบางใหญ่ ๑๑. ตำบลบ้านแหลม ๑๒. ตำบลสาลี ๑๓. ตำบลไผ่กองดิน ๑๔. ตำบลจระเข้ใหญ่ ๑๕. ตำบลมะขามล้ม มีรายนามดังนี้

ตารางที่ ๒.๑๐ แสดงตารางผู้นำคณะสงฆ์อำเภอบางปลาม้า

ลำดับที่	ชื่อ-ฉายา	ตำแหน่ง	ที่อยู่
๑.	พระครูโสภณคุณาธาร	จอ.บางปลาม้า	วัดสาลี
๒.	พระครูศาสนกิจจาภิรม	รจอ.บางปลาม้า	วัดดาว
๓.	พระครูโกศลธรรมานุสิฐ	รจอ.บางปลาม้า	วัดสวนหงส์
๔.	พระปลัดสมทบ ปรกฺกโม	จต.โคกคราม เขต ๑	วัดกลาง
๕.	พระครูใบฎีกาสามารถ ขนฺติวโร	จต.โคกคราม เขต ๒	วัดน้อย
๖.	พระมหาภูวนาท สุชาโต	จต.บางปลาม้า เขต ๑	วัดลานคา
๗.	พระครูวิมลปริยัติกิจ	จต.บางปลาม้า เขต ๒	วัดขุนไกร
๘.	พระครูใบฎีกาจำนง ปิยวณฺโณ	จต.มะขามล้ม	วัดตะลุ่ม
๙.	พระครูเวฬุปัญญาวัฒน์	จต.วัดโบสถ์	วัดไผ่เดี่ยว
๑๐.	พระครูสุวรรณญาณวงศ์	จต.ตะค่า	วัดกลาง
๑๑.	พระครูอนุกูลสุวรรณกิจ	จต.กฤษณา	วัดราษฎร์บำรุง
๑๒.	พระครูสุวัจน์ธรรมคุณ	จต.วัดดาว	วัดโพธิ์ตะควน
๑๓.	พระครูสุวรรณธรรมานุสิฐ	จต.บางใหญ่	วัดบางแม่หม้าย
๑๔.	พระครูวิมลวัฒนกิจ	จต.บ้านแหลม	วัดป่าพฤกษ์
๑๕.	พระครูสิริวุฒิรังษี	จต.สาลี	วัดช่องลม
๑๖.	พระครูอุดมอรรถโกศล	จต.ไผ่กองดิน	วัดองครักษ์
๑๗.	พระครูวิสุทธิ์สุวรรณวัฒน์	จต.จรเข้ใหญ่	วัดศาลาท่าทราย
๑๘.	พระสังฆาธิการ	เจ้าอาวาส,รอง,ผู้ช่วย	

๒.๖.๔ อำเภออู่ทอง

พื้นที่ในอำเภออู่ทอง แบ่งออกได้เป็น ๒ ลักษณะคือ ๑. ภูมิประเทศแบบภูเขาและที่สูง สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดสลับกับลอนชันจนถึงเทือกเขาสูงชัน ภูเขาที่พบส่วนใหญ่เป็นภูเขาหินปูน ซึ่งในปัจจุบันได้มีการเปิดให้เอกชนเข้ามาสัมปทานทำการระเบิดหินอยู่เป็นจำนวนมาก ได้แก่ พื้นที่บางส่วนของตำบลบ้านโข้ง ตำบลดอนคา ตำบลหนองโอ่ง ตำบลพลับพลาไชย ตำบลอู่ทอง

๒. ภูมิประเทศแบบลูกคลื่นลอนลาด ลักษณะเป็นพื้นที่ถัดจากเขตภูเขา ได้แก่ พื้นที่ในเขตตำบลบ้านโข้ง ตำบลดอนคา ตำบลหนองโอ่ง ตำบลอู่ทอง ตำบลจรเข้สามพัน

การแบ่งการปกครองคณะสงฆ์อำเภออู่ทอง มีเจ้าคณะอำเภอ ๑ รูป และรองเจ้าคณะอำเภอ ๒ รูป พระสังฆาธิการจำนวน ๑๐๕ รูป ประกอบด้วย ๑๔ ตำบล ได้แก่ ๑. ตำบลจรเข้สามพัน ๒. ตำบลกระจัน-เจดีย์ ๓. ตำบลอู่ทอง ๔. ตำบลยุ้งทลาย ๕. ตำบลบ้านดอน ๖. ตำบลสระพังลาน ๗. ตำบลสระยายโสม ๘. ตำบลหนองโอ่ง เขต ๑ ๙. ตำบลหนองโอ่ง เขต ๒ ๑๐. ตำบลบ้านโข้ง ๑๑. ตำบลพลับพลาไชยเขต ๑ ๑๒. ตำบลพลับพลาไชยเขต ๒ ๑๓. ตำบลดอนคา เขต ๑ ๑๔. ตำบลดอนคา เขต ๒ มีรายนามดังนี้

ตารางที่ ๒.๑๑ แสดงตารางผู้นำคณะสงฆ์อำเภออู่ทอง

ลำดับที่	ชื่อ-ฉายา	ตำแหน่ง	ที่อยู่
๑.	พระมหาพีร์ ชินวโร	จอ.อู่ทอง	วัดเขาดีสลัก
๒.	พระครูสุวรรณประชานุกูล	รจอ.อู่ทอง	วัดเขากำแพง
๓.	พระครูโสภณโพธิมัณฑ์	รจอ.อู่ทอง	วัดห้วยมงคล
๔.	พระมหารุ่งอโนทัย กลฺยาโณ	จต.จรเข้สามพัน	วัดโพธาราม
๕.	พระครูอนุกูลปัญญาวุธ	จต.กระจัน-เจดีย์	วัดโพธาราม
๖.	พระครูวิสิฐกิจจาทร	จต.อู่ทอง	วัดท่าพระยาจักร
๗.	พระครูวิสุทธิสุวรรณ	จต.ยุ้งทลาย	วัดสามัคคีธรรม
๘.	พระครูสันติวรธรรม	จต.บ้านดอน	วัดดอนหอคอย
๙.	พระครูสุวรรณปัญจมิตร	จต.สระพังลาน	วัดปัญจมิตร
๑๐.	พระครูโอภาสจารุธรรม	จต.สระยายโสม	วัดคลองตัน
๑๑.	พระครูสุวรรณศาสนกิจ	จต.หนองโอ่ง เขต ๑	วัดโคกสำโรง
๑๒.	พระครูสิริสุวรรณาภรณ์	จต.หนองโอ่ง เขต ๒	วัดคอกวัว
๑๓.	พระครูอาทรธรรมประทีป	จต.บ้านโข้ง	วัดจำปา
๑๔.	พระครูสุวรรณธรรมาภิรักษ์	จต.พลับพลาไชย เขต ๑	วัดชัยเภรีย์
๑๕.	พระปลัดขวัญชัย ขนฺติโก	จต.พลับพลาไชย เขต ๒	วัดโสภาวาราม
๑๖.	พระครูรัตนคีรีพิทักษ์	จต.ดอนคา เขต ๑	วัดคีรีรัตนาราม
๑๗.	พระสมุห์ขันทอง	จต.ดอนคา เขต ๒	วัดหนองกระโซ่
๑๘.	พระสังฆาธิการ	เจ้าอาวาส,รอง,ผู้ช่วย	

๒.๖.๕ อำเภอดอนเจดีย์

เดิมดอนเจดีย์เป็นเพียงชื่อตำบลหนึ่งซึ่งขึ้นการปกครองอยู่กับ อำเภอศรีประจันต์ ห่างจากที่ว่าการ อำเภอศรีประจันต์ ข้ามฝั่งแม่น้ำสุพรรณบุรี (ท่าจีน) ๑๖ กม. เมื่อองค์พระสถูปเจดีย์ได้รับการบูรณะชุมชนตำบลดอนเจดีย์ก็เติบโตจนปี ๒๕๐๕ ได้ยกฐานะเป็น กิ่ง อำเภอดอนเจดีย์เมื่อปี ๒๕๐๘ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่รบลุ่ม ทางด้านทิศตะวันออกของตำบล มีลำน้ำท่าคอยไหลผ่าน ซึ่งเหมาะแก่การทำการเกษตร มีเนื้อที่ ๒๕๒.๐๑๘ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑๕๗,๕๑๑.๒๕ ไร่

การแบ่งการปกครองคณะสงฆ์อำเภอดอนเจดีย์ มีรองเจ้าคณะจังหวัด ๑ รูป เจ้าคณะอำเภอ ๑ รูป และรองเจ้าคณะอำเภอ ๑ รูป พระสังฆาธิการจำนวน ๙๕ รูป ประกอบด้วย ๗ ตำบล ได้แก่ ๑. ตำบลดอนเจดีย์ ๒. ตำบลไร่รถ ๓. ตำบลทะเลบก ๔. ตำบลสระกระโจมเขต ๑ ๕. ตำบลสระกระโจมเขต ๒ ๖. ตำบลหนองสาหร่ายเขต ๑ ๗. ตำบลหนองสาหร่ายเขต ๒ มีรายนามดังนี้

ตารางที่ ๒.๑๒ แสดงตารางผู้นำคณะสงฆ์อำเภอดอนเจดีย์

ลำดับที่	ชื่อ-ฉายา	ตำแหน่ง	ที่อยู่
๑.	พระปริยัติคุณาภรณ์	รองเจ้าคณะจังหวัด	วัดธัญญวารี
๒.	พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์	จอ.ดอนเจดีย์	วัดดอนเจดีย์
๓.	พระครูสุวรรณปริยัตยาทร	รจอ.ดอนเจดีย์	วัดธัญญวารี
๔.	พระครูสุวรรณธีรวงศ์	จต.ดอนเจดีย์	วัดหนองกระดวง
๕.	พระครูปลัดอนันต์ อานนฺโท	จต.ไร่รถ	วัดชีธาราม
๖.	พระครูวิบูลปัญญารัตน์	จต.ทะเลบก	วัดทะเลบก
๗.	พระครูวิรุฬห์วรธรรม	จต.สระกระโจม เขต ๑	วัดหนองสลักได
๘.	พระครูสุวรรณเจติยาภรณ์	จต.สระกระโจม เขต ๒	วัดหนองสานแตร
๙.	พระครูสุวรรณสันติวงศ์	จต.หนองสาหร่าย เขต ๑	วัดหนองสาหร่าย
๑๐.	พระครูสุวรรณธรรมรัตน์	จต.หนองสาหร่าย เขต ๒	วัดสระด่าน
๑๑.	พระสังฆาธิการ	เจ้าอาวาส,รอง,ผู้ช่วย	

๒.๖.๖ อำเภอศรีประจันต์

เดิม อำเภอศรีประจันต์ เป็นท้องที่ของ อำเภอท่าพี่เลี้ยง (อำเภอเมืองสุพรรณบุรี) กับอำเภอเดิมบางนางบวช (อำเภอสามชุก) เพราะอาณาเขตของสองอำเภอเนื้อที่กว้างใหญ่ จึงได้แบ่งท้องที่อำเภอท่าพี่เลี้ยงตอนหนึ่ง (ตำบลมดแดงปัจจุบัน) กับท้องที่อำเภอนางบวช (ปัจจุบันอำเภอสามชุก) รวมเป็นอำเภอศรีประจันต์ ในราว ร.ศ.๑๒๐ (พ.ศ.๒๔๔๔)

การแบ่งการปกครองคณะสงฆ์อำเภอศรีประจันต์ มีเจ้าคณะอำเภอ ๑ รูป และรองเจ้าคณะอำเภอ ๑ รูป พระสังฆาธิการจำนวน ๑๐๕ รูป ประกอบด้วย ๘ ตำบล ได้แก่ ๑. ตำบลศรีประจันต์ ๒. ตำบลบ้านกร่าง ๓. ตำบลมดแดง ๔. ตำบลบางงาม ๕. ตำบลวังยาง ๖. ตำบลปลายนา ๗. ตำบลดอนปรู ๘. ตำบลวังน้ำซับ มีรายนามดังนี้

ตารางที่ ๒.๑๓ แสดงตารางผู้นำคณะสงฆ์อำเภอศรีประจันต์

ลำดับที่	ชื่อ-ฉายา	ตำแหน่ง	ที่อยู่
๑.	พรครูศรีประจันตคณารักษ์	จอ.ศรีประจันต์	วัดดอนบุบผาราม
๒.	พระครูพิพัฒน์สุวรรณาภรณ์	รจอ.ศรีประจันต์	วัดหนองเพียร
๓.	พระครูกิตติคุณวุฒิ	จต.ศรีประจันต์	วัดยาง
๔.	พระครูประจันตสีลาภรณ์	จต.บ้านกร่าง	วัดโพธิ์ศรีเจริญ
๕.	พระครูสุวรรณธรรมวัฒน์	จต.มดแดง	วัดวังพลับใต้
๖.	พระครูภัทรกิตติสาร	จต.วังยาง	วัดสัปรสเทศ
๗.	พระครูพิสิฏสรภาณ	จต.บางงาม	วัดเกาะ
๘.	พระครูวินัยธรเสวก ปนฺนภาโร	จต.ปลายนา	วัดวสันตาราม
๙.	พระครูปัญญาศาสนธำรง	จต.ดอนปรู	วัดสามจุ่น
๑๐.	พระครูสุภัทราจารวัตร	จต.วังน้ำซับ	วัดห้วยเจริญ
๑๑.	พระสังฆาธิการ	เจ้าอาวาส,รอง,ผู้ช่วย	

๒.๖.๗ อำเภอสามชุก

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๗ อำเภอสามชุก ตามหลักฐานเดิมมีชื่อว่า "อำเภอนางบวช" และได้ย้ายที่ว่าการอำเภอนางบวชมาอยู่บริเวณหมู่บ้านสามเพ็ง ตำบลสามชุก ปี พ.ศ. ๒๔๕๗ มีการเปลี่ยนชื่อ "อำเภอเดิมบาง" เป็น "อำเภอสามชุก" เพื่อให้สอดคล้องกับชื่อตำบลที่อำเภอตั้งอยู่ในปี พ.ศ.๒๕๒๖

การแบ่งการปกครองคณะสงฆ์อำเภอสามชุก มีรองเจ้าคณะจังหวัด ๑ รูป เจ้าคณะอำเภอ ๑ รูป และรองเจ้าคณะอำเภอ ๑ รูป พระสังฆาธิการจำนวน ๘๐ รูป ประกอบด้วย ๗ ตำบล ได้แก่ ๑. ตำบลสามชุก ๒. ตำบลย่านยาว ๓. ตำบลวังลึก ๔. ตำบลบ้านสระ ๕. ตำบลหนองผักนาก ๖. ตำบลหนองสะเดา ๗. ตำบลหนองบัวทอง มีรายนามดังนี้

ตารางที่ ๒.๑๔ แสดงตารางผู้นำคณะสงฆ์อำเภอสามชุก

ลำดับที่	ชื่อ-ฉายา	ตำแหน่ง	ที่อยู่
๑.	พระมงคลกิตติวิบูลย์	รองเจ้าคณะจังหวัด	วัดวิมลโภคาราม
๒.	พระครูศาสนกิจจาภรณ์	เจ้าคณะอำเภอ	วัดลาดสิงห์
๓.	พระครูพิมลสุวรรณเขต	รองเจ้าคณะอำเภอ	วัดวิมลโภคาราม
๔.	พระครูสาทรสุวรรณคุณ	จต.ย่านยาว	วัดบางขวาก
๕.	พระครูวิมลสุวรรณาภรณ์	จต.วังลึก	วัดนางพิมพ์
๖.	พระครูวิสาลวรานุวัตร	จต.บ้านสระ	วัดหนองสังข์ทอง
๗.	พระครูสุวรรณวาปีพิทักษ์	จต.หนองผักนาก	วัดหนองโรง
๙.	พระครูสิทธิปัญญากร	จต.หนองสะเดา	วัดดอนไร่
๑๐.	พระครูวิกรมปริยัตยากร	จต.กระเสียว	วัดหนองบัวทอง
๑๑.	พระครูสุวรรณวิจิตร	จต.สามชุก	วัดสามชุก
๑๒.	พระสังฆาธิการ	เจ้าอาวาส,รอง,ผู้ช่วย	

๒.๖.๘ อำเภอเดิมบางนางบวช

อำเภอเดิมบางนางบวช ตั้งอยู่บริเวณตอนเหนือสุดของจังหวัดสุพรรณบุรี ห่างจากตัวจังหวัด ๕๔ กิโลเมตร สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย เจ้าพระยาชัยชนินทร์สมุหเทศาภิ-บาลและพระยานครพระนามผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรี พิจารณาแล้วเห็นว่าพื้นที่นี้มีความสำคัญ มีอาณาเขตกว้างขวางระยะทางห่างไหลจากอำเภอนางบวช เดิม (อำเภอสามชุกปัจจุบัน) จำเป็นต้องมี สถานที่ราชการ เพื่ออำนวยความสะดวกบำบัดทุกข์ บำรุงสุขของราษฎรให้ทั่วหน้ากัน ตลอดจนรักษาผลประโยชน์ของรัฐ จึงพร้อมใจกัน เสนอขอตั้งอำเภอขึ้น เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๔๕๔ (ตรงกับรัตนโกสินทร์ศก ๑๓๐) เริ่มตั้งอำเภอมีชื่อว่า "อำเภอเดิมบาง" โดยโอนท้องที่มาจากอำเภอนางบวช (อำเภอสามชุกในปัจจุบัน) จำนวน ๑๒ ตำบล โอนจากอำเภอบ้านเชี่ยน (ปัจจุบันคืออำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท) จำนวน ๒ ตำบล โอนจากท้องที่อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน ๒ ตำบล รวมเป็น ๑๖ ตำบล ต่อมาเมื่อ พ.ศ.๒๔๕๗ ทางราชการพิจารณาเปลี่ยนชื่อ "อำเภอนางบวช" เป็น "อำเภอสามชุก" จึงได้นำคำว่า "นางบวช" มาต่อท้ายชื่ออำเภอเดิมบาง จึงมีชื่อว่า "อำเภอเดิมบางนางบวช" ตั้งแต่บัดนั้นมาจนถึงทุกวันนี้

การแบ่งการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเดิมบางนางบวช มีเจ้าคณะอำเภอ ๑ รูป และรองเจ้าคณะอำเภอ ๒ รูป พระสังฆาธิการจำนวน ๑๒๐ รูป ประกอบด้วย ๑๑ ตำบล ได้แก่ ๑. ตำบลเดิมบาง ๒. ตำบลนางบวช ๓. ตำบลหัวนา ๔. ตำบลหัวเขา ๕. ตำบลป่าสะแก ๖. ตำบลทุ่งคลี ๗. ตำบลเขาดิน ๘. ตำบลยางนอน ๙. ตำบลบ่อกรุ ๑๐. เขาพระ ๑๑. ตำบลหนองกระทุ่ม มีรายนามดังนี้

ตารางที่ ๒.๑๕ แสดงตารางผู้นำคณะสงฆ์อำเภอเดิมบางนางบวช

ลำดับที่	ชื่อ-ฉายา	ตำแหน่ง	ที่อยู่
๑.	พระครูศรีสุตาคม	จอ.เดิมบางนางบวช	วัดกำมะเชียร
๒.	พระครูวิริยศาสนกิจ	รจอ.เดิมบางนางบวช	วัดกุ่มโคก
๓.	พระสิริสิกขการ	รจอ.เดิมบางนางบวช	วัดเขาดิน
๔.	พระครูสุวรรณปุญญารักษ์	จต.เดิมบาง	วัดเดิมบาง
๕.	พระปลัดไพรัตน์ ปญญาวโร	จต.นางบวช	วัดนางบวช
๖.	พระครูสุวรรณวรเขต	จต.หัวเขา	วัดน้ำพุ
๗.	พระครูสุวรรณโพธิธัช	จต.ป่าสะแก	วัดโพธิ์ทอง
๘.	พระครูสุวรรณกิตติชัย	จต.เขาดิน	วัดกาบบัว
๙.	เจ้าอธิการอำนาจ อสุธมฺโม	จต.ยางนอน	วัดสามเอก
๑๐.	พระครูโกมุทสุวรรณาภรณ์	จต.บ่อกรุ	วัดบ่อกรุ
๑๑.	พระครูสุขุมปัญญากร	จต.หนองกระทุ่ม	วัดทุ่งกฐิน
๑๒.	พระครูปัญญากิตติวัฒน์	จต.เขาพระ	วัดท่ามะนาว
๑๓.	พระสังฆาธิการ	เจ้าอาวาส,รอง,ผู้ช่วย	

๒.๖.๙ อำเภอเดิมหนองหญ้าไซ

อำเภอหนองหญ้าไซ เดิมอยู่ในเขตการปกครองของ อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ประกาศตั้งเป็นกิ่งอำเภอเมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๖ ยกฐานะเป็นอำเภอเมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๓

การแบ่งการปกครองคณะสงฆ์อำเภอหนองหญ้าไซ มีเจ้าคณะอำเภอ ๑ รูป และรองเจ้าคณะอำเภอ ๑ รูป พระสังฆาธิการจำนวน ๘๐ รูป ประกอบด้วย ๖ ตำบล ได้แก่ ๑. ตำบลหนองหญ้าไซ ๒. ตำบลหนองโพธิ์ ๓. ตำบลหนองราชวัตร ๔. ตำบลแจงงาม ๕. ตำบลหนองขาม ๖. ตำบลทัพหลวง มีรายนามดังนี้

ตารางที่ ๒.๑๖ แสดงตารางผู้นำคณะสงฆ์อำเภอหนองหญ้าไซ

ลำดับที่	ชื่อ-ฉายา	ตำแหน่ง	ที่อยู่
๑.	พระครูศรีกัลยาณคุณ	จอ.หนองหญ้าไซ	วัดหนองหลวง
๒.	พระครูศาสนกิจจานุยุต	รจอ.หนองหญ้าไซ	วัดหนองทราย
๓.	พระครูกิตติวีรานุวัตน์	จต.หนองหญ้าไซ	วัดหนองหลวง
๔.	พระครูโสภณชนาภิวัฒน์	จต.หนองโพธิ์	วัดหนองจิกยาว
๕.	เจ้าอธิการสมใจ ปภาโต	จต.แจงงาม	วัดสามัคคีธรรม
๖.	พระปลัดจักรกฤษ ปภสฺสโร	จต.หนองขาม	วัดหนองหลวง
๗.	พระครูเกษมสุวรรณคุณ	จต.ทัพหลวง	วัดหนองกระถิน
๙.	พระมธานนท์ อานนฺโท	จต.หนองราชวัตร	วัดหนองขาม
๑๐.	พระสังฆาธิการ	เจ้าอาวาส,รอง,ผู้ช่วย	

๒.๖.๑๐ อำเภอด่านช้าง

อำเภอด่านช้าง เป็นหมู่บ้านเก่าแก่สืบทอดกันมาประมาณ ๑๐๐ ปีเศษ แต่ก่อนเป็นป่าหนาทึบ มีโขลงช้างจำนวนมากมากินน้ำในลำห้วยกระเสียว โขลงช้างลงมากินน้ำแล้วก็จะกลับไปอยู่ที่เดิม จึงเรียกอำเภอนี้ว่า "ด่านช้าง" พื้นที่ เป็นที่ราบ มีภูเขาป่าไม้ มีอ่างเก็บน้ำ มีถนนเชื่อมติดต่อกันระหว่างหมู่บ้าน และตำบลใกล้เคียง

การแบ่งการปกครองคณะสงฆ์อำเภอด่านช้าง มีเจ้าคณะอำเภอ ๑ รูป และรองเจ้าคณะอำเภอ ๒ รูป พระสังฆาธิการจำนวน ๑๑๕ รูป ประกอบด้วย ๑๑ ตำบล ได้แก่ ๑. ตำบลด่านช้าง เขต ๑ ๒. ตำบลด่านช้างเขต ๒ ๓. ตำบลด่านช้างเขต ๓ ๔. ตำบลห้วยขมิ้นเขต ๑ ๕. ตำบลห้วยขมิ้นเขต ๒ ๖. ตำบลหนองมะค่าโมงเขต ๑ ๗. ตำบลหนองมะค่าโมงเขต ๒ ๘. ตำบลวังคัน ๙. ตำบลนิคมกระเสียว ๑๐. ตำบลองค์พระ ๑๑. ตำบลวังยาว มีรายนามดังนี้

ตารางที่ ๒.๑๗ แสดงตารางผู้นำคณะสงฆ์อำเภอด่านช้าง

ลำดับที่	ชื่อ-ฉายา	ตำแหน่ง	ที่อยู่
๑.	พระครูธรรมสารรักษา	จอ.ด่านช้าง	วัดบรรหารแจ่มใส
๒.	พระครูโกศลคชเขต	รจอ.ด่านช้าง	วัดด่านช้าง
๓.	พระครูคชเขตบุรารักษ์	รจอ.ด่านช้าง	วัดหนองมะค่าโมง
๔.	พระมหาเกียรติศักดิ์	จต.ด่านช้าง เขต ๑	วัดบรรหารแจ่มใส
๕.	พระครูสังฆรักษ์ทรงเกียรติ อุทาโน	จต.ด่านช้าง เขต ๒	วัดหนอปลากระดี่
๖.	พระครูวิสิฐสุวรรณคุณ	จต.ด่านช้าง เขต ๓	วัดพุน้ำร้อน
๗.	พระครูเกษมคชรักษ์	จต.ห้วยขมิ้น เขต ๑	วัดบ้านทุ่ง
๘	พระครูสุตาภิวัฒน์	จต.ห้วยขมิ้น เขต ๒	วัดหนองยาว
๙.	พระครูเวฬุกาญจนวงศ์	จต.หนองมะค่าโมง เขต ๑	วัดเวฬุวันคีรีวงศ์
๑๐.	พระอธิการประเสริฐ สิริธมฺโม	จต.หนองมะค่าโมง เขต ๒	วัดบรรหารแจ่มใส
๑๑.	พระครูวิบูลนาคประทีป	จต.วังคัน	วัดทับผึ้ง
๑๒.	พระครูวิบูลบริรักษ์	จต.นิคมกระเสียว	วัดพระธาตุมหาพรม
๑๓.	พระครูสุวรรณจันทนิวิฐ	จต.องค์พระ	วัดองค์พระ
๑๔.	พระครูโสภิตสุวรรณาภรณ์	จต.วังยาว	วัดดงเสลา
๑๕.	พระสังฆาธิการ	เจ้าอาวาส,รอง,ผู้ช่วย	

ที่มา : อนุสรณ์กฐิน ปี ๒๕๕๙.

๒.๖.๑๑ โครงสร้างการบริหารจัดการคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี

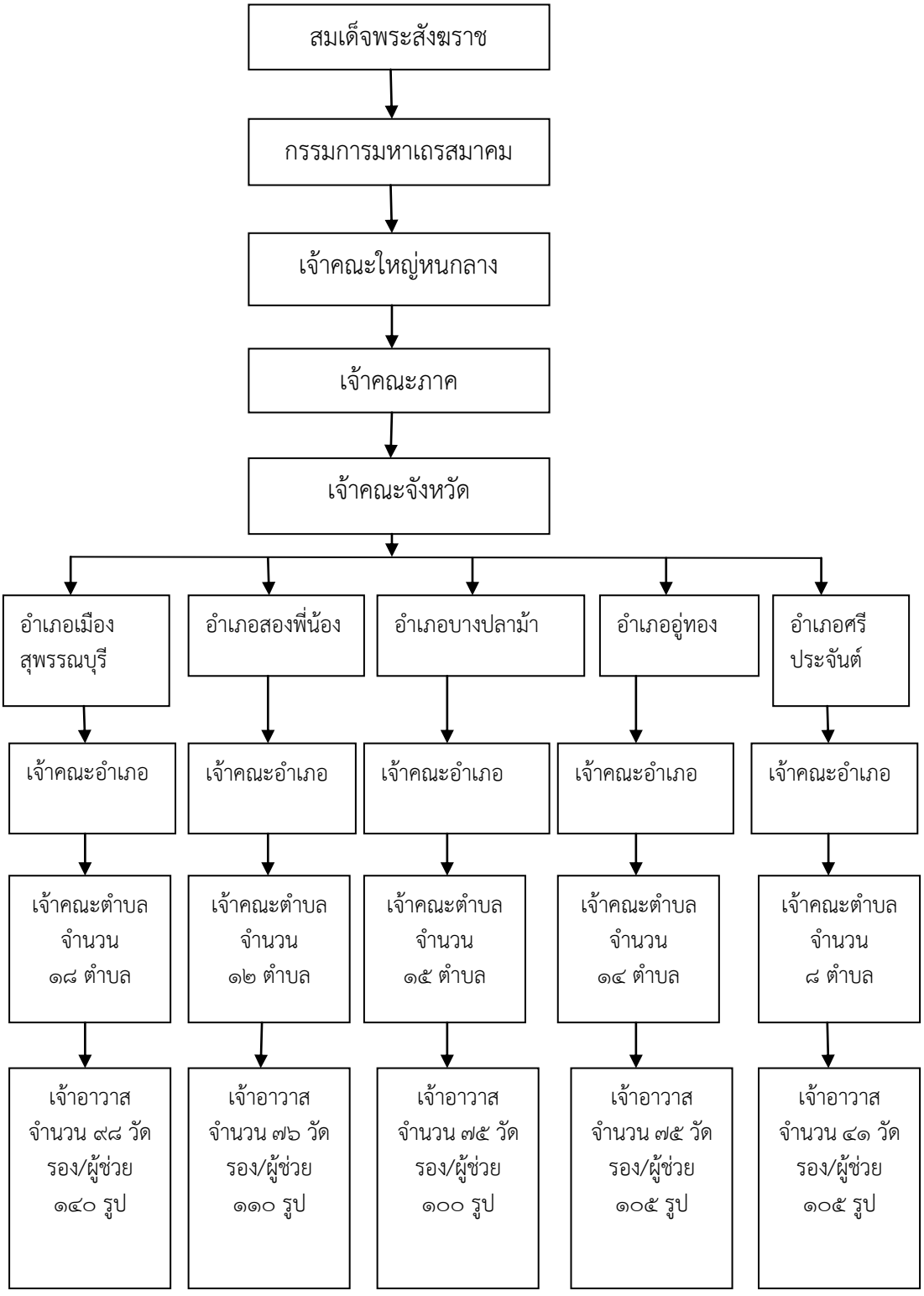
การบริหารจัดการองค์กรของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี นั้นประกอบไปด้วย ๑๐ อำเภอ คือ ๑.อำเภอเมืองสุพรรณบุรี ๒. อำเภอสองพี่น้อง ๓. อำเภอบางปลาม้า ๔. อำเภออู่ทอง ๕. อำเภอดอนเจดีย์ ๖. อำเภอศรีประจันต์ ๗. อำเภอสามชุก ๘. อำเภอเดิมบางนางบวช ๙. อำเภอหนองหญ้าไซ ๑๐. อำเภอด่านช้าง

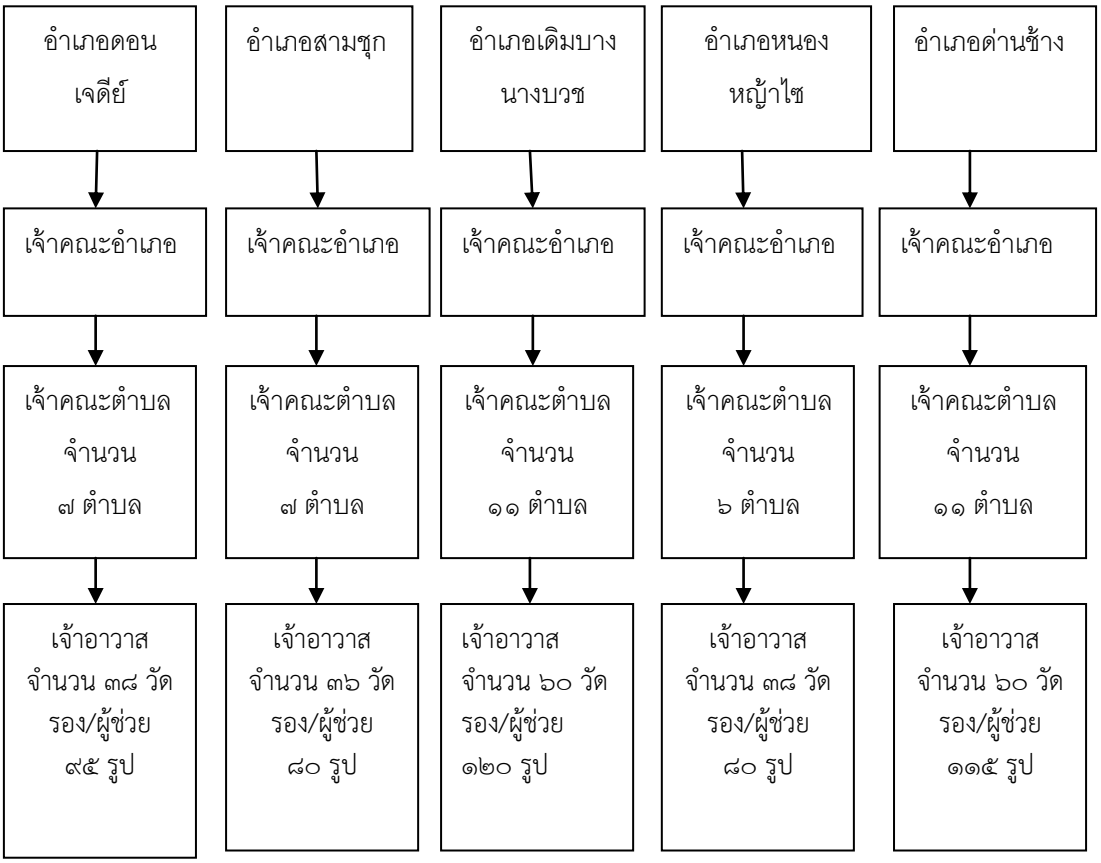
ปกครอง/การบริหารจัดการคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรีในปัจจุบันจึงเป็นไปตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติ โดยการบริหารและการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นไปในรูปแบบการจัดระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาค เป็นไปตามความในมาตรา ๒๒ ของพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ ที่กำหนด ตำแหน่งพระสังฆาธิการ หรือผู้ปกครองคณะสงฆ์ตามลำดับขั้นคือ ๑)เจ้าคณะจังหวัด ๒) รองเจ้าคณะจังหวัด ๓) เจ้าคณะอำเภอ ๔) รองเจ้าคณะอำเภอ ๕) เจ้าคณะตำบล ๖) เจ้าอาวาส[๑๐๓]

การปกครอง/การบริหารจัดการของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ตามแผนภาพที่ ๒.๓ ดังนี้

---

[๑๐๓] พระวิสุทธิภัทรธาดา (ประสิทธิ์ พรหมฺรสี), **พระราชบัญญัติคณะสงฆ์และกฎมหาเถรสมาคม,** (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗), หน้า ๖๗.

สมเด็จพระสังฆราช
กรรมการมหาเถรสมาคม
เจ้าคณะใหญ่หนกลาง
เจ้าคณะภาค
เจ้าคณะจังหวัด
อำเภอเมือง สุพรรณบุรี
อำเภอสองพี่น้อง
อำเภอบางปลาม้า
อำเภออู่ทอง
อำเภอศรีประจันต์
เจ้าคณะอำเภอ
เจ้าคณะอำเภอ
เจ้าคณะอำเภอ
เจ้าคณะอำเภอ
เจ้าคณะอำเภอ
เจ้าคณะตำบล จำนวน ๑๘ ตำบล
เจ้าคณะตำบล จำนวน ๑๒ ตำบล
เจ้าคณะตำบล จำนวน ๑๕ ตำบล
เจ้าคณะตำบล จำนวน ๑๔ ตำบล
เจ้าคณะตำบล จำนวน ๘ ตำบล
เจ้าอาวาส จำนวน ๙๘ วัด รอง/ผู้ช่วย ๑๔๐ รูป
เจ้าอาวาส จำนวน ๗๖ วัด รอง/ผู้ช่วย ๑๑๐ รูป
เจ้าอาวาส จำนวน ๗๕ วัด รอง/ผู้ช่วย ๑๐๐ รูป
เจ้าอาวาส จำนวน ๗๕ วัด รอง/ผู้ช่วย ๑๐๕ รูป
เจ้าอาวาส จำนวน ๔๑ วัด รอง/ผู้ช่วย ๑๐๕ รูป

แผนภาพที่ ๒.๓ โครงสร้างการบริหารจัดการคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการกิจการคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ในปัจจุบันจึงเป็นไปตามพระธรรมวินัยและตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติ โดยการบริหารและการปกครองของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นไปในรูปแบบการจัดระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาค เป็นไปตามความในมาตรา ๒๒ ของพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ ที่กำหนด ตำแหน่งพระสังฆาธิการ หรือ ผู้ปกครองคณะสงฆ์ตามลำดับขั้นคือ ๑) เจ้าคณะจังหวัด ๒) รองเจ้าคณะจังหวัด ๓) เจ้าคณะอำเภอ ๔) รองเจ้าคณะอำเภอ ๕) เจ้าคณะตำบล ๖) เจ้าอาวาส

การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ให้มีประสิทธิภาพ อธิบายได้ว่าต้องเริ่มจากหลักการการบริหารใน ๕ ด้าน คือ

๑. การวางแผน

การวางแผนการพัฒนาการบริหารการปกครองคณะสงฆ์ เป็นไปตามพระธรรมวินัย กฎมหาเถรสมาคม ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง มติ ประกาศ คำสั่งของผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไป ควรยึดหลักแผนการพัฒนา การบริหารงานคณะสงฆ์ทั้ง ๖ ด้าน ให้สอดคล้องกับท้องถิ่น ชุมชน วางแผนให้สอดคล้องกับนโยบายของเจ้าคณะจังหวัด และวางแผนให้สนองต่อนโยบายของทางรัฐบาลรวมทั้งจังหวัด การบริหารจัดการเกี่ยวกับแผนพัฒนาทั้งจังหวัด ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา เพื่อให้องค์กรของคณะสงฆ์สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดตามแนวทางการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ช่วยยกระดับการบริหารด้านการพัฒนาศาสนบุคคลให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยในการสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการองค์กรให้ทันสมัย

คณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี จึงได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔) เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางการบริหารกิจการพระพุทธศาสนาตามพันธกิจ ๖ ด้าน ของคณะสงฆ์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและสภาพการณ์ในปัจจุบัน และการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติโดยถ่ายทอดลงไประดับอำเภอ ระดับตำบล และระดับวัด จำนวน ๑๓ โครงการ ประกอบด้วย

๑) โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสู่สังคม
๒) โครงการยกระดับหมู่บ้านรักษาศีล ๕
๓) โครงการวิปัสสนากรรมฐานเพื่อพัฒนาทุนมนุษย์
๔) โครงการยกระดับคุณภาพการศึกษาพระปริยัติธรรม
๕) โครงการส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย
๖) โครงการพัฒนาระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล
๗) โครงการพระพุทธศาสนา ๔.๐
๘) โครงการส่งเสริมนวัตกรรมเชิงพุทธ
๙) โครงการพัฒนาขีดความสามารถศาสนบุคคล
๑๐) โครงการพัฒนาศูนย์รวมองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนา
๑๑) โครงการบริหารจัดการศาสนสมบัติ (ระบบการเงิน-บัญชี)
๑๒) โครงการวัดสร้างสุขด้วยกิจกรรม ๕ ส.
๑๓) โครงการสาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคม

เพื่อให้คณะสงฆ์ในจังหวัดสุพรรณบุรี ได้นำแผนยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ ที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันตามแผนภาพที่ ๒.๔ ดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๔ แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี

แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔					
โครงการเชิงยุทธศาสตร์แผนการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา					
ที่	โครงการ	งบประมาณ สนับสนุนจากภาครัฐ	งบประมาณ สนับสนุนจากคณะสงฆ์	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
๑	โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสู่สังคม	๗๗๖,๐๐๐	-	คณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ มส.	กองทุนพุทธศาสนศึกษา
๒	โครงการยกระดับหมู่บ้านรักษาศีล ๕	๑,๑๐๐,๐๐๐	-	คณะกรรมการฝ่ายเผยแผ่ มส.	กองเผยแผ่
๓	โครงการวิปัสสนากรรมฐานเพื่อพัฒนาทุนมนุษย์	๖๓๖,๐๐๐	-	คณะกรรมการฝ่ายเผยแผ่ มส.	กองเผยแผ่
๔	โครงการยกระดับคุณภาพการศึกษาพระปริยัติธรรม	๗,๗๓๕,๔๘๑	-	คณะกรรมการฝ่ายศาสนศึกษา มส.	กองพุทธศาสนศึกษา
๕	โครงการส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย	๔๕๖,๐๐๐	-	คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ มส.	กองเผยแผ่
๖	โครงการพัฒนาระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล	๒๕๒,๐๐๐	-	คณะกรรมการฝ่ายปกครอง มส.	สำนักงานเลขานุการกรม
๗	โครงการพระพุทธศาสนา ๔.๐ (ฐานข้อมูลศาสนบุคคล)	๑๗๒,๐๐๐	-	คณะกรรมการฝ่ายปกครอง มส.	สำนักงานเลขานุการกรม
๘	โครงการส่งเสริมนวัตกรรมเชิงพุทธ	๔๖๐,๐๐๐	-	คณะกรรมการฝ่ายศาสนศึกษา มส.	กองเผยแผ่
๙	โครงการพัฒนาขีดความสามารถศาสนบุคคล	๒๕๐,๐๐๐	-	คณะกรรมการฝ่ายปกครอง มส.	สำนักงานเลขานุการกรม
๑๐	โครงการพัฒนาศูนย์รวมองค์ความรู้พระพุทธศาสนา	๖๔๖,๐๐๐	-	คณะกรรมการฝ่ายศาสนศึกษา มส.	กองเผยแผ่
๑๑	โครงการบริหารจัดการศาสนสมบัติ (ระบบการเงิน-บัญชี)	๔๘๖,๐๐๐	-	คณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการ มส.	กองพุทธศาสนสถาน/ศาสนสมบัติ
๑๒	โครงการวัดสร้างสุขด้วยกิจกรรม ๕ ส.	๔๘๖,๐๐๐	-	คณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการ มส.	กองพุทธศาสนสถาน/ศาสนสมบัติ
๑๓	โครงการสาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคม	๑,๔๑๖,๐๐๐	-	คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ มส.	กองเผยแผ่
	รวมงบประมาณ	**๑๔,๘๗๑,๔๘๑**			

แผนภาพที่ ๒.๕ แผนแม่บทนำไปสู่การปฏิบัติในจังหวัด อำเภอ/ตำบล/วัด

			ปีงบประมาณ ๒๕๖๑					
ที่	กิจกรรม/ การเนินงาน	ผลผลิต (output)	ไตรมาส ที่ ๑	ไตรมาส ที่ ๒	ไตรมาส ที่ ๓	ไตรมาส ที่ ๔	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
๑	กำหนดแนวทางการพัฒนาการทำงานของคณะสงฆ์	แนวทางการทำงานร่วมกันกับคณะสงฆ์					๓๐,๐๐๐	คณะกรรมการฝ่ายปกครอง
๒	ถ่ายทอดคู่มือกระบวนการทำงานของพระสังฆาธิการ	พระสังฆาธิการที่มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำงาน					๕๐,๐๐๐	คณะกรรมการฝ่ายปกครอง
๓	กำกับ ติดตาม การทำงานของคณะสงฆ์	จำนวนครั้ง การลงพื้นที่ติดตาม					๓๖,๐๐๐	คณะกรรมการฝ่ายปกครอง
๔	ประเมินการปฏิบัติงาน	การใช้คู่มือกระบวนการทำงาน					๑๐๐,๐๐๐	คณะกรรมการฝ่ายปกครอง
๕	ติดตาม ประเมินผลการดำเนินกิจกรรม	รายงานความก้าวหน้าการดำเนินกิจกรรม					๓๖,๐๐๐	คณะกรรมการฝ่ายปกครอง
๖	จัดทำฐานข้อมูลศาสนบุคคลของจังหวัด	ฐานข้อมูลศาสนบุคคลพร้อมใช้					๓๐,๐๐๐	คณะกรรมการฝ่ายปกครอง
๗	บูรณาการฐานข้อมูลเข้าสู่ระบบ Smart Card	Smart Card พร้อมใช้					๓๖,๐๐๐	คณะกรรมการฝ่ายปกครอง
๘	สนับสนุนการทำบัตรประชาชนของพระภิกษุ สามเณร	พระภิกษุ สามเณร มีบัตรประชาชนครบถ้วนทุกวัด						คณะกรรมการฝ่ายปกครอง
๙	ติดตาม ประเมินผลการดำเนินโครงการ	รายงานความก้าวหน้าของระบบสารสนเทศ ๔.๐					๓๖,๐๐๐	คณะกรรมการฝ่ายปกครอง
		รวมงบประมาณปี ๒๕๖๑					๓๕๔,๐๐๐	

โครงการทั้ง ๑๓ โครงการนี้ เป็นนโยบายของเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการมอบนโยบายให้พระสังฆาธิการระดับผู้บริหารทุกระดับชั้นนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งมอบนโยบายให้เป็นระยะๆ บอกสอนงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือพระภิกษุสงฆ์ทุกระดับชั้น และจัดทำคู่มือการปกครอง เพื่อการพัฒนาและการบริหารที่ดี อย่างไรก็ตามการปกครองคณะสงฆ์อยู่ในหลัก ๖ ประการอยู่แล้ว และให้มีความสำคัญและเป็นรูปธรรมมากขึ้น ในบทบาทหน้าที่นั้นๆ ภายในเขตปกครองของตน สนองต่อนโยบายของเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี

๒. การจัดองค์การ

การจัดองค์การการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี มีการบริหารตามกฎมหาเถรสมาคม ตามพระราชาบัญญัติคณะสงฆ์ โดยไม่ขัดแย้งกับกฎหมายและพระธรรมวินัย เพื่อให้เกิดความเรียบร้อยดีงามของคณะสงฆ์ องค์การปกครองมีบทบาทหน้าที่ชัดเจน คือ ผู้ช่วยเจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส เจ้าอาวาส เจ้าคณะตำบล เจ้าคณะอำเภอ เป็นต้น ผู้บริหารในองค์การคณะสงฆ์มีโครงสร้างการบริหารที่ดีอยู่แล้ว สิ่งที่ควรเพิ่มเติมคือ การทำงานอย่างมีระบบ การวางหลักการบริหารระบบโครงสร้างการบริหารที่ดี แต่ต้องทำงานอย่างจริงจัง หวังผลคือ การพัฒนาควบคู่กันไปเป็นสิ่งที่ดี มีการปกครองตามระดับชั้น ดังนี้

๑. เจ้าคณะจังหวัด ~~รองเจ้าคณะจังหวัด~~

๒. เจ้าคณะอำเภอ ~~รองเจ้าคณะอำเภอ~~

๓. เจ้าคณะตำบล ⟶ รองเจ้าคณะตำบล

๔. เจ้าอาวาส ~~รองเจ้าอาวาส~~ ผู้ช่วยเจ้าอ~~าวาส~~

มีการส่งเสริมการศึกษานักธรรม บาลี และการ เรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) ควรมีแผนงานปฏิบัติร่วมกัน

การแต่งตั้งพระสังฆาธิการให้ปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งตั้งแต่ระดับล่างมาถึงตำแหน่งระดับสูง มีผู้ช่วยเจ้าอาวาส ถึงจังหวัด ซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ในการปกครองภายในเขตวัด และภายในเขตปกครองของตน ตามระเบียบการปกครอง เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ และการทำหน้าที่ของตนอย่างชัดเจน

๓. การสั่งการ

การสั่งการภายในวัดหรือภายในเขตปกครองของตน มีการปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จัดให้มีระบบธุรการในการสั่งการตามบทบาท เพื่อให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ดังนั้น การสั่งการคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นไปตามสายบังคับบัญชา ตามลำดับสั่งจากบนลงล่าง มีกรอบกำหนดชัดเจนต้องแล้วเสร็จ ภายใน ๗ วัน หรือ ๑๕ วัน เป็นกรณีไป มีการออกกฎระเบียบปฏิบัติหน้าที่ ที่เอื้อต่อการปกครองคณะสงฆ์แต่ละอำเภอ มีแนวทางหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการทำงาน แต่งตั้งผู้ที่มีความรับผิดชอบต่องานสูง เพื่อสนองงานในระดับการปกครอง ผู้สนองงานต้องมีความกระตือรือร้น สนใจ และเอาใจใส่ต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีความสามารถพิเศษโดดเด่นในงาน และมีความรู้ในด้านเทคโนโลยีควบคู่กันไปกับการบริหาร พัฒนาการใช้ระบบเทคโนโลยีให้เท่าเทียมกับหน่วยงานราชการ ผู้ปกครองควรสอดส่องดูแลพระสังฆาธิการให้ทั่วถึงทั้งในเขตวัดของตน และในเขตปกครองของตน ผู้ปกครองควรใช้หลัก

ธรรมา ภิบาลในการบริหาร การกำชับ ติดตาม การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ทันท่วงที เพื่อป้องกันภัยที่จะเกิดขึ้นและระงับภัยให้ดับไปอย่างไร้อุปสรรค

๔. การประสานงาน

การประสานงานของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ต้องกำหนดเนื้องานก่อนว่าเป็นงานประเภทไหน เป็นอำนาจหน้าที่ของใคร โดยปรึกษาผู้บังคับบัญชาเหนือตน หรือผู้รู้ที่มีประสบการณ์ในลักษณะของงานประเภทนั้น เมื่อทราบแล้วก็ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสม โดยประสานทางวาจาล่วงหน้า และทำหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษรติดต่อประสานงาน พร้อมเก็บสำเนาหลักฐานทุกครั้ง ควรมีสำนักงาน เพื่อดำเนินการปฏิบัติหน้าที่ด้านการวางแผนประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยให้เป็นไปตามกฎหมาย อย่างไรก็ตามการประสานงานควรใช้ระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดทำระบบสารสนเทศ เพื่อความสะดวกต่อการประสานงาน ปัจจุบันการประสานงานคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรีได้นำสื่อทางด้านเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในสำนักงาน จึงทำให้การประสานงานเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ

๕. การกำกับ

การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ติดตามงานคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี มีการติดตามการปกครองให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยดีงาม ตามระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ โดยไม่ขัดกับหลักพระวินัย มีการดูแลพระภิกษุสามเณรไม่ให้ประพฤติผิดทั้งทางกฎหมาย และทางพระวินัย มีการกระจายอำนาจการปกครองตามสายบังคับบัญชา ให้มีการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด มีการออกตรวจเยี่ยมวัด และตรวจการคณะสงฆ์ ภายในเขตปกครองของตนเป็นประจำ เพื่อความสามัคคีของหมู่คณะ นอกจากนี้ ต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติงานทุกปี จากการประชุมจังหวัด โดยให้แต่ละอำเภอนำเสนอปัญหาอุปสรรคในการปกครอง เพื่อหาทางแก้ไขร่วมกัน

สรุปได้ว่า การนำเสนอการพัฒนา การบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ตามหลักการบริหารงานคณะสงฆ์ ดังนี้

๑. ด้านการวางแผน การวางแผนการพัฒนาพระสังฆาธิการให้สอดคล้องกับการบริหารงานคณะสงฆ์ ต้องมีแผนแม่บทที่จะนำไปสู่การปฏิบัติในระดับอำเภอ ตำบล และวัด มีการวางแผนการพัฒนาการปฏิบัติงานให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา ตามเกณฑ์การพัฒนายุคใหม่ มีการประชุมวางแผนการบริหารและการพัฒนาพระสังฆาธิการตามหลักธรรมาภิบาล และวัตถุประสงค์ของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ใต้บังคับบัญชา จะต้องมีการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม มีการประชุมปรึกษาหารือกันทุกๆ เดือน เพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการเสนอความคิดเห็น เพื่อให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยเฉพาะการวางแผนในเรื่องของการพัฒนาบุคลากร คือ พระสังฆาธิการให้มีคุณภาพ ถ้าขาดการประชุมอย่างต่อเนื่อง การปฏิบัติงานก็มีอุปสรรค ทำให้การบริหารงานคณะสงฆ์เกิดความผิดพลาด และล่าช้า

๒. ด้านการจัดองค์การ พระสังฆาธิการระดับผู้บริหาร มีหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมพระภิกษุสามเณรภายในวัดของตนหรือภายในเขตปกครองของตน ให้ได้รับการศึกษาเล่าเรียนนักธรรม บาลี และส่งเสริมการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง มีการอบรมสั่งสอนบุคลากรภายในวัดของตนหรือภายในเขตปกครองของตน ให้ปฏิบัติงานตามระยะเวลาที่ได้รับมอบหมายด้วยความรับผิดชอบ กำกับ ติดตามดูแล การพัฒนา

พระสังฆาธิการด้วยความรับผิดชอบ เนื่องจากการพัฒนาบุคลากรจะเป็นทรัพยากรที่สำคัญ ทำให้คณะสงฆ์มีการพัฒนาไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของคณะสงฆ์ เคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้บังคับบัญชา ดังนั้น พระสังฆาธิการระดับผู้บริหาร ควรเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ หรือทักษะความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ต่อการบริหารการพัฒนาบุคลากรจึงทำให้คณะสงฆ์เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่อง

๓. ด้านการสั่งการ ฝึกอบรมบุคลากรคือ พระภิกษุสามเณรภายในวัดหรือภายในเขตปกครองของตนให้มีความชำนาญในการประกอบพิธีกรรม เช่น การสวดมนต์ การเทศน์ การสอนกรรมฐาน เป็นต้น คัดเลือกบุคลากรที่มีคุณภาพสามารถเข้ามาปฏิบัติงานได้เมื่อมีความจำเป็น และจัดการส่งเสริมบุคลากรคือ พระภิกษุสามเณรที่ได้ทำคุณงามความดีด้วยการยกย่องให้ได้รับยศ ตำแหน่งหน้าที่การงานที่ดีขึ้น เป็นต้น นอกจากนี้ การสั่งการ ผู้ใต้บังคับบัญชา ต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ภายใน ๗ วัน หรือ ๑๕ วัน เป็นกรณีไป การที่พระสังฆาธิการจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องมีการประชุมปรึกษาหารือกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่างๆ ข้อบังคับที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน

๔. ด้านการประสานงาน จัดให้มีการประชุมสัมมนาปีละ ๑ หรือ ๒ ครั้ง เพื่อให้บุคลากรคือ พระสังฆาธิการหรือพระภิกษุสงฆ์ที่ปฏิบัติหน้าที่ได้แสดงทัศนวิสัยเกี่ยวกับการทำงาน สอบถามถึงปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการพัฒนาการปกครองว่า พระสังฆาธิการได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นไปอย่างถูกต้องหรือไม่ เป็นที่ปรึกษาและให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้บริหารผู้ทำหน้าที่ในการปกครองดูแล มีสำนักงานประจำที่จะประสานงานเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์การ และหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ เพราะการประชุมบ่อยๆ เป็นการระดมสมองของทุกฝ่ายในการแสวงหาแนวทางการดำเนินงาน ความสามารถของทุกรูปนำมาประยุกต์ใช้ ปรับปรุงข้อที่บกพร่องเกี่ยวกับงานของคณะสงฆ์

๕. ด้านการกำกับ ติดตาม ผู้บังคับบัญชา มีอำนาจในการลงโทษหรือการสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหยุดการปฏิบัติงานชั่งคราว เพื่อให้การตรวจสอบความถูกต้องเกี่ยวกับการบริหารภายในวัดหรือภายในเขตปกครองของตน ที่มีปัญหาการร้องเรียน และต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบภายใน ๗ วัน หรือ ๑๕ วัน เป็นกรณีไป แนะนำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาดำเนินการบริหารภายในวัดหรือภายในเขตปกครองของตน ให้เกิดความโปร่งใสในเรื่องการเงิน และการดำเนินการตรวจสอบผลการบริหารของแต่ละวัดว่า เจ้าอาวาสได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามกฎระเบียบหรือไม่ เนื่องจากการกำกับเป็นการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางเอาไว้ โดยเฉพาะในการปฏิบัติผู้ใต้บังคับบัญชา ต้องเคารพผู้บังคับบัญชาเหนือตน เชื่อฟังคำสั่งสอน ด้งนั้น การบริหารจำเป็นต้องมีผู้นำและผู้ตาม ในการปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ของคณะสงฆ์

๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “การพัฒนา การบริหารจัดการที่เหมาะสม ในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี ” มีผู้ทำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไว้หลากหลาย ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อมาประกอบการศึกษาวิเคราะห์พอสรุปได้ดังนี้

๒.๗.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนา

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาผู้นำ แม้จะมีมากซึ่งผู้วิจัยท่านอื่นได้ศึกษาไว้หลายประเด็น แต่การวิจัยฉบับนี้จะนำมาศึกษาเพื่อให้มีความครอบคลุมมากที่สุดดังนี้

ปรัชญา ชุ่มนาเสียว [๑๐๔] ได้วิจัย เรื่อง “การพัฒนาภาวะผู้นำในองค์การด้วย E.Q.” ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาภาวะผู้นำในองค์การด้วย E.Q. นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งภายใต้โลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารถือว่าเป็นบุคคลที่สำคัญในองค์การจะต้องเป็นผู้นำองค์การเพื่อพาองค์การให้สามารถอยู่รอดปลอดภัยภายใต้การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ได้ แต่อย่างไรก็ตามผู้บริหารที่มีแต่ความฉลาดทางสติปัญญา (intelligent quotient) เพียงอย่างเดียวย่อไม่สามารถบริหารงานภายใต้การเปลี่ยนแปลงให้ประสบความสำเร็จได้ หากขาดซึ่งความฉลาดทางอารมณ์ (emotional quotient) และลักษณะพฤติกรรมของแบบผู้นำในประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้นำแบบใช้พระคุณ (charismatic leader) ผู้นำแบบประชาธิปไตย (democratic leader) ผู้นำที่มีความสามารถสูงและสัมพันธภาพกับผู้อื่นสูง และผู้นำตามสถานการณ์ ภาวะผู้นำ ๔ แบบนี้จะมีส่วนช่วยสนับสนุนส่งเสริมการสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (leadership of change) เพื่อนำไปสู่การเป็นผู้บริหารการเปลี่ยนแปลง CCO (Chief Change Officer) ที่ดีต่อไปได้ แต่อย่างไรก็ตาม ลักษณะพฤติกรรมของแบบผู้นำจะต้องรู้จักเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น โดยการเข้าใจและยอมรับธรรมชาติของอารมณ์ตนเอง รับฟังทำความเข้าใจและให้เกียรติผู้อื่น และสามารถแก้ไขความขัดแย้งได้ดี

ยงยุทธ สอนไม้ [๑๐๕] ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาภาวะผู้นำนายทหารชั้นประทวนกองพลทหารราบที่ ๓ กับการลดภาระหนี้สินครัวเรือน” ผลการวิจัย พบว่า การขาดภาวะผู้นำ มีผลต่อการมีหนี้สินครัวเรือนของนายทหารประทวนกองพลทหารราบที่ ๓ นายทหารประทวนที่เข้าร่วมฝึกอบรมการพัฒนาภาวะผู้นำจะมีภาวะผู้นำสูงกว่านายทหารประทวนที่ไม่ได้เข้าร่วมฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๕ ซึ่งประเมินจากความรู้ และเจตคติ และนายทหารประทวนที่ผ่านการฝึกอบรมการพัฒนาภาวะผู้นำ เมื่อประเมินผลหลังการฝึกอบรมในระยะเวลา ๓ เดือน และ ๖ เดือน พบว่ามีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมลดภาระหนี้สินลง แตกต่างจากก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญที่นะระดับ ๐.๕

---

[๑๐๔] ปรัชญา ชุ่มนาเสียว, “การพัฒนาภาวะผู้นำในองค์การด้วย E.Q.”, **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต,** (การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์), (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า บทคัดย่อ.

[๑๐๕] ยงยุทธ สอนไม้, “การพัฒนาภาวะผู้นำนายทหารชั้นประทวนกองพลทหารราบที่ ๓ กับการลดภาระหนี้สินครัวเรือน”, **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต,** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), ๒๕๕๐), หน้า บทคัดย่อ.

เพลินใจ พฤกษชาติ รัตน์[๑๐๖] ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา” ผลการวิจัย พบว่า ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ๑.คุณลักษณะผู้นำที่เหมาะสมและสอดคล้องกับพฤติกรรมผู้นำในแต่ละบทบาท จำนวน ๓๖ คุณลักษณะ จำแนกเป็น ๔ ด้าน คือคุณลักษณะผู้นำด้านการบริหารจัดการ คุณลักษณะผู้นำด้าน วิชาชีพ คุณลักษณะผู้นำด้านคุณธรรมและจริยธรรม และคุณลักษระผู้นำด้านบุคลิกภาพ ๒. องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีความเหมาะสม และเป็นไปได้ประกอบด้วย ๑) ที่มาของรูปแบบ ๒) คุณลักษณะผู้นำที่ต้องการพัฒนา ๓) กระบวนการพัฒนา และ ๔) การนำรูปแบบไปใช้

อุทัย โล้วมั่นคง [๑๐๗] ได้วิจัยเรื่อง “การนำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำทางจริยธรรมตามแนวพุทธศาสนาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” พบว่า หลักการพัฒนาภาวะผู้นำทางจริยธรรมตั้งอยู่บนพื้นฐานของการให้องค์ความรู้ แนวความคิด ด้วยวิธีการเพื่อผลของการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม โดยคำนึงถึงปัจจัยที่ส่งเสริมและกีดขวางพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม ดังนั้น สาระของแนวทางนี้จึงมีความหลากหลายในเนื้อหาและรายละเอียดในแต่ละขั้นของกระบวนการ ซึ่งไม่เพียงครอบคลุมเนื้อหาเฉพาะด้านแนวคิดหรือองค์ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม แต่รวมถึงศาสตร์การบริหารจัดการสมัยใหม่ การบริหารจัดการด้านการเงิน ฯลฯ เพื่อให้มีความเหมาะสมสำหรับสังคมปัจจุบัน หลักการพัฒนาภาวะผู้นำทางจริยธรรมอาศัยการแปลกเปลี่ยนแบ่งปันความคิดเห็น ประสบการณ์ ระหว่างกัน เป็นการเรียนรู้ซึ่งกันและกันจากการแบ่งปันประสบการณ์ในระหว่างการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมการระดมสมอง กิจกรรมแบ่งปันประสบการณ์การเรียนรู้จากกรณีศึกษาที่ใช้ได้ผลดีในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่องค์การด้านการพัฒนาผู้นำ ส่วนแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำทางจริยธรรมตามแนวพุทธศาสนา ประกอบด้วยแนวทางตามกระบวนการพัฒนา ๔ ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ ๑ แนวทางการประเมินความต้องการจำเป็นในการ พัฒนาขั้นตอนที่ ๒ แนวทางการออกแบบการพัฒนาขั้นตอนที่ ๓ แนวทางการดำเนินการพัฒนาและขั้นตอนที่ ๔ แนวทางการประเมินผลการพัฒนา

สมคิด สกุลสถาปัตย์ [๑๐๘] ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิผลในการปฏิรูปการศึกษาแบบยั่งยืน” พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิผลมีองค์ประกอบทั้งหมด ๖ องค์ประกอบ คือ ๑. การสร้างสื่อกลางที่มีศักยภาพ เช่น ความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ ความพึงพอใจ และการมีพันธะผูกพัน ๒. การใช้ความฉลาดทางอารมณ์เป็นฐาน

---

[๑๐๖] เพลินใจ พฤกษชาติรัตน์, “การพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา”, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต,** (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๙) , หน้า บทคัดย่อ.

[๑๐๗] อุทัย โล้วมั่นคง, “การนำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำทางจริยธรรมตามแนวพุทธศาสนาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน”, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า บทคัดย่อ.

[๑๐๘] สมคิด สกุลสถาปัตย์, “รูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิผลในการปฏิรูปการศึกษาแบบยั่งยืน”, **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต** (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๒), หน้า บทคัดย่อ.

เช่น การตระหนักรู้ตนเอง การบริหารจัดการตนเอง การบริหารจัดการความสัมพันธ์ ๓.การสร้างแรงบันดาลใจ เช่น การจุดประกายวิสัยทัศน์ การจูงใจ การคาดหวังผลต่อการปฏิบัติงาน ๔.การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล เช่น การสนับสนุนรายบุคคล การกำหนดเป้าหมายเส้นทางอาชีพ ๕. การกระตุ้นการใช้ปัญญา เช่น การแก้ไขปัญหา การคิดสร้างสรรค์ การคิดเชิงกลยุทธ์ ๖.การใช้อิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ เช่น การสร้างสรรค์ การเป็นต้นแบบพฤติกรรม

กัญญา โพธิวัฒน์[๑๐๙] ได้วิจัยเรื่อง “ทีมผู้นำการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนการศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก” พบว่า ทีมผู้นำการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมีลักษณะสำคัญคือ เป็นการร่วมกันทำงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นงานบุกเบิกที่พยายามให้ได้ผลงานที่ดีที่สุด เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้แก่บุคคลอื่น การก่อตัวขึ้นของทีมมีพื้นฐานมาจากการรักษาเกียรติประวัติของโรงเรียนและการตอบสนองนโยบายตามสายงานผู้บังคับบัญชา ทีมในโรงเรียนแบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ ทีมระดับโรงเรียน ทีมระดับหัวหน้างาน และทีมระดับปฏิบัติการ เป้าหมายของทีมคือ การพัฒนาเรียนรู้ของผู้เรียน และเป็นแหล่งเรียนรู้ของบุคคลอื่น ส่วนพฤติกรรมของทีมที่สำคัญคือ การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม การร่วมคิดร่วมทำ การปฏิบัติงานได้เกินระดับปกติ การพึ่งพาและการช่วยเหลือกัน การตัดสินใจร่วม และความไวต่อกรเปลี่ยนแปลง

สรุปได้ว่า ผู้นำคือลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่งของบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือยกย่องให้ทำหน้าที่เป็นผู้นำกลุ่มหรือองค์การ ต้องเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่ดีกว่าทุกคนในกลุ่มหรือองค์การ คือ ต้องมีความรู้ มีความสามารถ มีอิทธิพลหรือบทบาทเหนือกว่าผู้อื่น ในด้านการติดต่อประสานงาน อำนวยการ สั่งการหรือชักนำองค์การไปสู่เป้าหมาย ด้วยการพัฒนาทางด้านจิตใจ มีจิตใจที่มีคุณธรรม จริยธรรม เมตตาธรรม และปฏิบัติตนตามคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์จนเป็นนิสัย

---

[๑๐๙] กัญญา โพธิวัฒน์, “ทีมผู้นำการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนประถมศึกษา : การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก”, **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต,** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๘), หน้า บทคัดย่อ.

ตารางที่ ๒.๑๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา

นักวิจัย	ผลการวิจัย
ปรัชญา ชุ่มเสียว, (๒๕๕๐,หน้า บทคัดย่อ).	การพัฒนาภาวะผู้นำในองค์การด้วย E.Q. พบว่า มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารถือว่าเป็นบุคคลที่สำคัญในองค์การ เพื่อพาองค์การให้อยู่รอดปลอดภัยภายใต้การเปลี่ยนแปลง
ยงยุทธ สอนไม้, (๒๕๕๐, หน้า บทคัดย่อ).	“การพัฒนาภาวะผู้นำนายทหารชั้นประทวนกองพลทหารราบที่ ๓ กับการลดภาระหนี้สินครัวเรือน” พบว่า การขาดภาวะผู้นำ นายทหารประทวนที่เข้าร่วมฝึกอบรมการพัฒนาภาวะผู้นำจะมีภาวะผู้นำสูงกว่านายทหารประทวนที่ไม่ได้เข้าร่วมฝึกอบรม
เพลินใจ พฤกษชาติรัตน์, (๒๕๔๙ หน้า บทคัดย่อ).	“การพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา” พบว่า คุณลักษณะผู้นำที่เหมาะสมและสอดคล้องกับพฤติกรรมผู้นำในแต่บทบาทมี ๔ ด้าน คือ ผู้นำด้านการบริหารจัดการ ผู้น้ำด้านวิชาชีพ ผู้นำด้านคุณธรรมและจริยธรรม ผู้นำด้านบุคลิกภาพ
อุทัย โล้วมั่นคง, (๒๕๕๓,หน้า บทคัดย่อ).	“ภาวะผู้นำทางจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” พบว่า ผู้นำทางจริยธรรม ได้แก่ การให้ อักโกธะ (ความไม่โกรธ) อวิโรธนะ (ความยุติธรรม) และอาชชวะ (ความเป็นผู้ตรง) และมีกระบวนการพัฒนาอีก ๔ ขั้นตอน คือ ๑. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ๒. การออกแบบการพัฒนา ๓. การดำเนินการพัฒนา ๔. การประเมินผลการพัฒนา
สมคิด สกุลสถาปัตย์, (๒๕๕๒, หน้า บทคัดย่อ).	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิผลในการปฏิรูปการศึกษาแบบยั่งยืน พบว่า มีองค์ประกอบ ๖ องค์ประกอบ ดังนี้ ๑. การสร้างสื่อกลาง ๒. ความฉลาดทางอารมณ์ ๓. แรงบันดาลใจ ๔. ความเป็นปัจเจกบุคคล ๕. การใช้ปัญญา ๖. การใช้อิทธิพล
กัญญา โพธิวัฒน์, (๒๕๔๘, หน้า บทคัดย่อ).	ทีมผู้นำการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก พบว่า เป็นการร่วมกันทำงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นงานบุกเบิก เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้แก่บุคคลอื่น และตอบสนองนโยบายตามสายงานผู้บังคับบัญชา

๒.๗.๒ งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

โชติ บดีรัฐ [๑๑๐] ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๔ เพื่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสน”

ผลการวิจัย พบว่า ๑) สภาพการบริหารงานของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๔ ใน ๓ ด้าน มีผลดังนี้ ในการบริหารคน มีการสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำบุคลากรทางพระพุทธศาสนาให้มีประสิทธิภาพ ในการบริหารงาน มีการออกกฎระเบียบในการปกครองคณะสงฆ์และกำหนดโทษผู้ที่ละเมิดกฎระเบียบที่วางไว้ และในการบริหารองค์กร มีการทำงานเป็นทีม ๒) ประสิทธิผลในการบริหารงานของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๔ ใน ๓ ด้าน มีผลดังนี้ ในการบริหารคน มีการดำเนินการไปอย่างรวดเร็วสนองต่องานที่มอบหมายให้ทำ โดยใช้คนตรงกับความรู้และความสามารถ ในการบริหารงาน มุ่งบริหารอย่างประหยัด คุ้มค่าและสนองตอบต่อความต้องการของผู้ที่มาติดต่อ และในการบริหารองค์กร ได้เน้นในเรื่องสร้างศรัทธาเข้าวัดและปฏิบัติธรรมมากขึ้น ๓) ศักยภาพการบริหารงานของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๔ ใน ๓ ด้าน มีผลดังนี้ ในการบริหารคน มีการนำจุดเด่นของบุคลากรมาใช้ในการบริหารงาน และแก้ปัญหาจุดด้อยของบุคลากรในการบริหารงาน ในการบริหารภาระงาน มีการประยุกต์เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการบริหารงาน และในการบริหารองค์กร มีการจัดทำแผนงานหรือโครงการเพื่อพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง ๔) สำหรับแนวทางการพัฒนาการบริหารคน การบริหารงาน และการบริหารองค์กรของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๔ ใน ๓ ด้าน มีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรมีวิธีการพัฒนาคนให้เก่ง มีความรู้ความสามารถ ให้มีความรู้ความเข้าใจหลักพระศาสนาที่ถูกต้อง โดยวิธีการส่งเสริมให้พระสังฆาธิการมีการศึกษาและพัฒนาภาวะผู้นำ มีการพัฒนาสมรรถนะภาระงานด้านการบริหาร โดยอบรมให้พระสังฆาธิการให้เป็นผู้นำในการพัฒนาจิตใจ จริยธรรมคุณธรรมและให้มีความรู้และทักษะในเรื่องการป้องกันไม่ให้พุทธศาสนิกชนเสื่อมศรัทธาในพระพุทธศาสนา และตั้งมั่นความเชื่อความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาอย่างยั่งยืนต่อไป

พิชญาภา ยืนยาว [๑๑๑] ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลในสถาบันอุดมศึกษา” ผลการวิจัย พบว่า การบริหารทรัพยากรบุคคลในสถานศึกษาประกอบด้วย ๗ องค์ประกอบ ได้ก่า ๑) การจัดการองค์การ ๒) การติดต่อสื่อสาร ๓) ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ ๔) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ๕) การบริหารความเปลี่ยนแปลง ๖) จรรยาบรรณในวิชาชีพ ๗) การบริการที่ดี และรูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลในสถาบันอุดมศึกษาประกอบด้วยกลุ่มตัวแปรอิสระ ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร ความเชี่ยชาญในวิชาชีพ การบริหารความเปลี่ยนแปลง จรรยาบรรณในวิชาชีพและ

---

[๑๑๐] โชติ บดีรัฐ, “การบริหารงานของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๔ เพื่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต,** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ. ๒๕๕๕), หน้า บทคัดย่อ.

[๑๑๑] พิชญาภา ยืนยาว, “รูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลในสถาบันอุดมศึกษา”, **วิทยาพินธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต,** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๒), หน้า บทคัดย่อ.

การบริการที่ดี กับกลุ่มตัวแปรตาม ได้แก่ การจัดการองค์การและมุ่งผลสัมฤทธิ์ ซึ่งมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

เกรียงศักดิ์ บุญญา [๑๑๒] ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนด้านอาชีวศึกษาตามสภาวะการพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศ” ผลการวิจัย พบว่า การบริหารอาชีวศึกษาทุกด้านมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน ถ้าเกิดอุปสรรคหรือการจัดการบริหารด้านใดด้านหนึ่งจะส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนและผู้สอนไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้บริหารระดับสูงจึงจำเป็นต้องวางแผนในการพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาเทคโนโลยี โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมที่มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาศักยภาพจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะการบริหารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ธวัชชัย ธรรมรักษ์ [๑๑๓] ได้วิจัยเรื่อง “ยุทธศาสตร์การบริหารงานปกครองแบบพิเศษเมืองปริมณฑล ศึกษากรณี จังหวัดปทุมธานี” ผลการวิจัย พบว่า ยุทธศาสตร์การบริหารงานปกครองแบบพิเศษเมืองปริมณฑล ศึกษากรณี จังหวัดปทุมธานี ในการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวของจังหวัดปทุมธานี จึงควรแบ่งพื้นที่ออกเป็น ๒ ลักษณะ ลักษณะแรก คือ พื้นที่ชนบทที่มีจำนวนประชากรยังไม่หนาแน่น ประชาชนประกอบอาชีพทางการเกษตร สมควรคงรูปแบบการบริหารการปกครองในลักษณะเดิม โดยเน้น ให้ผู้ว่า CEO เป็นผุ้บริหารสูงสุด เพื่อบูรณาการการทำงานในพื้นที่ การใช้นโยบายแบบทวิลักษณ์ (Dual track) รวมทั้งพื้นที่ในจังหวัดใกล้เคียง ลักษณะที่สอง พื้นที่ที่มีความเจริญ ประชาชนอยู่อย่างหนาแน่น หรือแออัด และมีความเกี่ยวข้องติดต่อกับกรุงเทพมหานคร สมควรส่งเสริมประสิทธิภาพทางการบริหารการปกครองเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงของการพัฒนา หรือ แก้ไขปัญหา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่เป็นผลกระทบมาจากภายนอกจังหวัดปทุมธานี มิใช่ปัญหาที่เกิดจากคนหรือในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี

บุญศรี พรหมาพันธุ์, รศ.ดร. [๑๑๔] ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาเครื่องชี้วัดสำหรับการประเมินผลการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น” ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบที่เป็นปัจจัยสำคัญในการแสดงและส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารงาน ได้แก่ การพัฒนาเครื่องชี้วัด (Key Performamance Indicators) สำหรับเป็นเครื่องบ่งชี้เพื่อการกำหนดนโยบาย การวางแผนการกำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นให้บรรลุถึงระบบการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นที่เหมาะสมสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและค้นหาแนวคิดวิธีการดำเนินงานที่ดี (Best Practices) อันจะนำไปสู่ระบบการบริหารงานบุคคลที่พึงประสงค์ กระทรวงมหาดไทยจึง

---

[๑๑๒] เกรียงศักดิ์ บุญญา, “การพัฒนาศักยภาพของผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนด้านอาชีวศึกษาตามสภาวะการพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศ”, **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต** (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (ภาควิชาการบริหารศึกษา : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๐), หน้า บทคัดย่อ.

[๑๑๓] ธวัชชัย ธรรมรักษ์, “ยุทธศาสตร์การบริหารงานปกครองแบบพิเศษเมืองปริมณฑล ศึกษากรณี จังหวัดปทุมธานี”, **ดุษฎีนิพนธ์ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต,** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๙), หน้า บทคัดย่อ.

[๑๑๔] บุญศรี พรหมมาพันธุ์, รศ.ดร. และคณะ, “การพัฒนาเครื่องชี้วัดสำหรับการประเมินผลการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น”, **รายงานวิจัย**, (คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๗), หน้า บทคัดย่อ.

มอบหมายให้คณะนักวิจัยจาก มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นผู้ทำการพัฒนาเครื่องชี้วัดสำหรับการประเมินผลการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อจะได้นำข้อมูลมาใช้ในการกำหนดรูปแบบและแนวทางการติดตามประเมินผลการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นที่เหมาะสมและเป็นมาตรฐานต่อไป

ชัชชัย สีชมพู [๑๑๕] ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล” พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความต้องการการบริหารจัดการที่ดีทุกด้าน ส่วนรูปแบบการบริหารจัดการมีองค์ประกอบ ๒ ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการบริหารจัดการ และส่วนด้านภาวะผู้นำและด้านกระบวนการบริหารตามแผนบุคลากร การบริหารตามแผนงบประมาณการบริหารตามแผนการส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาการวางแนวปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและตรวจสอบถ่วงดุล การรายงานผลการจัดการศึกษาความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ พบว่ามีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติในระดับมากทุกรูปแบบ

บรรจง เจริญสุข [๑๑๖] ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน เขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน” ผลการศึกษา พบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบนมีสถานภาพการบริหารสถานศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงการขาดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานตามขอบข่ายภารกิจการบริหารสถานศึกษาทั้ง ๔ ด้าน ส่วนรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่า รูปแบบซึ่งเป็นวิธีการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีโครงสร้างซึ่งประกอบด้วยภารกิจสถานศึกษา ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป แต่ละด้านประกอบด้วยภารกิจการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ๖ หลัก ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบนมีความเห็นว่ารูปแบบมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติในระดับมากที่สุดทุกด้าน

สรุปได้ว่า จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ ซึ่งจะเห็นได้ว่าระบบการบริหารจัดการมีความสำคัญอย่างยิ่งในการวางแผนเป้าหมายในการดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพของงาน นอกจากนี้ การบริหารจัดการยังเป็นหัวใจขององค์กรทุกๆ องค์กรไม่ว่าจะเป็นองค์กรธุรกิจเอกชนหรือองค์กรของรัฐก็ตามเพราะนั่นหมายถึงการทำงานอย่างมีระบบ แบบแผน รวดเร็วและประหยัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการและผลการศึกษาของนักวิชาการต่างๆ ผู้วิจัยประมวลได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ มีความหมายที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ดังตารางที่ ๒.๑๙ ดังนี้

---

[๑๑๕] ชัชชัย สีชมพู, “รูปแบบการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล” **วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต** (การบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๔๘), หน้า บทคัดย่อ.

[๑๑๖] บรรจง เจริญสุข, “การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดภาคใต้ตอบบน”, **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต** (การบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๒), หน้า บทคัดย่อ.

ตารางที่ ๒.๑๙ งานวิจัยเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ

นักวิจัย	ผลการวิจัย
โชติ บดีรัฐ, (๒๕๕๕, หน้า บทคัดย่อ).	การบริหารคน มีการนำจุดเด่นของบุคลากรมาใช้ในการบริหารงาน และแก้ปัญหาจุดด้อยของบุคลากรในการบริหารงาน ในการบริหารภาระงาน มีการประยุกต์เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการบริหารงาน และในการบริหารองค์กร มีการจัดทำแผนงานหรือโครงการเพื่อพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง
พิชญาภา ยืนยาว, (๒๕๕๒, หน้า บทคัดย่อ).	การบริหารทรัพยากรบุคคลในสถานศึกษาประกอบด้วย ๗ องค์ประกอบ ได้ก่า ๑) การจัดการองค์การ ๒) การติดต่อสื่อสาร ๓) ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ ๔) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ๕) การบริหารความเปลี่ยนแปลง ๖) จรรยาบรรณในวิชาชีพ ๗) การบริการที่ดี
เกรียงศักดิ์ บุญญา, (๒๕๕๐, หน้า บทคัดย่อ).	ผู้บริหารระดับสูงจึงจำเป็นต้องวางแผนในการพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาเทคโนโลยี โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมที่มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง
ธวัชชัย ธรรมรักษ์, (๒๕๔๙ หน้า บทคัดย่อ).	ในการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวของจังหวัดปทุมธานี จึงควรแบ่งพื้นที่ออกเป็น ๒ ลักษณะ ลักษณะแรก คือ พื้นที่ชนบทที่มีจำนวนประชากรยังไม่หนาแน่น ประชาชนประกอบอาชีพทางการเกษตร สมควรคงรูปแบบการบริหารการปกครองในลักษณะเดิม โดยเน้นให้ผู้ว่า CEO เป็นผุ้บริหารสูงสุด
บุญศรี พรหมาพันธุ์, รศ.ดร. (๒๕๔๗, หน้า บทคัดย่อ).	องค์ประกอบที่เป็นปัจจัยสำคัญในการแสดงและส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารงาน ได้แก่ การพัฒนาเครื่องชี้วัด
ชัชชัย สีชมพู, (๒๕๔๘, หน้า บทคัดย่อ).	การบริหารจัดการมีองค์ประกอบ ๒ ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการบริหารจัดการ
บรรจง เจริญสุข, (๒๕๕๒, หน้า บทคัดย่อ).	วิธีการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีโครงสร้างซึ่งประกอบด้วย ภารกิจสถานศึกษา ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

๒.๗.๓ งานวิจัยเกี่ยวกับการปกครองคณะสงฆ์

พระครูสันติธรรมาภิรัต (บุญชัย สนฺติกโร) [๑๑๗] ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการปกครองคณะสงฆ์ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕ ผลการวิจัย พบว่า สภาพการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕ มีการปกครองโดยใช้ พระธรรมวินัยและพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ และฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับ กฎ ระเบียบ คำสั่ง มติมหาเถรสมาคม เป็นแบบแผนในการปฏิบัติสืบทอดกันมาตามแบบการปกครองคณะสงฆ์ในภาคอื่นๆ ยังไม่มีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับยุคสมัยจึงทำให้ทราบ ๑) จุดแข็ง คือการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕ ทั้ง ๔ จังหวัด แบ่งภาระหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน การปกครองเป็นระบบ ใช้กฎเกณฑ์เดียวกันตามหลักพรหมวิหาร ๔ ยึดมั่นในอปริหานิยธรรม ๗ ยกเว้นอคติ ๒) จุดอ่อน ยังขาดบุคลากรที่มีคุณภาพมาช่วยกันพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕ มีการใช้อำนาจในการปกครองขาดความยุติธรรม และขาดความร่วมมือกันของบุคลากรในคณะสงฆ์ ๓) ปัญหา มีนโยบายที่ไม่สอดคล้องกับแผนการปฏิบัติงาน ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ทำให้ผลของการดำเนินงานเกิดความล่าช้า ๔) อุปสรรค ผู้บริหารขาดความรัดกุมในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ขาดงบประมาณเพื่อสนับสนุนการปกครองคณะสงฆ์ และขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร เพื่อการพัฒนาคณะสงฆ์ภาค ๑๕

พระเทพรัตนสุธี (สมศักดิ์ โชตินฺธโร) [๑๑๘] ได้วิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การปกครองของคณะสงฆ์ภาค ๑” ผลการวิจัย พบว่า

๑) การปกครองคณะสงฆ์ในยุคปัจจุบัน มีการพัฒนาด้านเทคโนโลยี ซึ่งบูรณาการด้วยหลักพุทธธรรมนำการปกครองไปพร้อมกับความเจริญและมีกฎหมาย พระราชบัญญัติ ข้อบังคับ ระเบียบต่างๆ มาเกื้อกูลพระธรรมวินัย โดยเฉพาะการปกครองคณะสงฆ์มีรูปแบบที่แตกต่างไปจากสมัยก่อนมาก คือ ด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการเผยแผ่ ด้านการสาธารณูปการ และด้านการสาธารณสงเคราะห์ ซึ่งมีรูปแบบที่ปฏิบัติชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังนั้น รูปแบบแนวคิดและวิธีการในการปกครองคณะสงฆ์ เชื่อว่ามีส่วนสำคัญในการบริหารจัดการให้องค์กรคณะสงฆ์มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ฉะนั้น ผู้ที่จะเป็นผู้นำในการปกครองคณะสงฆ์ในยุคปัจจุบันนี้ต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ ความสามารถ และเป็นผู้เพียบพร้อมด้วยจริยาวัตรข้อปฏิบัติ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของคณะสงฆ์และประชาชนในชุมชนและสังคมไทย

๒) หลักเกณฑ์การปกครองคณะสงฆ์ มีการปกครองตามลำดับชั้นการปกครอง โดยเจ้าคณะชั้นปกครองจะดูแลปกครองผู้อยู่ในเขตปกครองนั้นๆ มีการปกครองไปตามลำดับชั้น เมื่อเจ้าคณะชั้นปกครองดูแลปกครองพื้นที่ในเขตปกครองที่ตนรับผิดชอบ เช่น เจ้าคณะภาค ดูแลปกครองในภาคที่ตนปกครอง เจ้าอาวาสดูแลปกครองภายในวัด หรือพระอุปัชฌาย์ดูแลสัทธิวิหาริกที่

---

[๑๑๗] พระครูสันติธรรมาภิรัต (บุญชัย สนฺติกโร), “การพัฒนารูปแบบการปกครองคณะสงฆ์ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕” **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต,** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗), หน้า บทคัดย่อ.

[๑๑๘] พระเทพรัตนสุธี (สมศักดิ์ โชตินฺธโร), “กลยุทธ์การปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑” **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** (สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗), หน้า บทคัดย่อ.

ตนให้การอุปสมบท กลยุทธ์ในการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑ ในปัจจุบัน มีระเบียบที่ว่าด้วยการปกครองคณะสงฆ์ที่เอื้อประโยชน์ต่อการจัดการปกครองในเขตพื้นที่ภาค อย่างครอบคลุมและเหมาะสม มีการกระจายอำนาจไปยังเขตปกครองในแต่ละจังหวัดอย่างชัดเจน การปกครองควรเป็นไปตามจารีตอันดีงามทีบุรพาจารย์เคยประพฤติปฏิบัติอันไม่ขัดแย้งต่อพระธรรมวินัยและกฎหมายบ้านเมือง ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักพุทธธรรม เอื้อเฟื้อต่อพระธรรมวินัย จึงอาศัยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมติมหาเถรสมาคม เป็นแนวทางส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้าน วัด ราชการ และที่สำคัญคือสามารถนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการปกครองคณะสงฆ์ มีการปฏิบัติตามระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ โดยยึดเอาพระธรรมวินัยเป็นหลัก มีพระราชบัญญัติคณะสงฆ์เป็นกฎหมายส่งเสริมให้การปฏิบัติตามพระธรรมวินัยมีความศักดิ์สิทธิ์ยิ่งขึ้น การปฏิบัติหน้าที่ของพระสังฆาธิการทุกระดับ จึงเป็นไปโดยถูกต้องตามหลักนิติธรรม ยึดเอาความถูกต้อง โดยอาศัยความรู้ความฉลาดและความสามารถเป็นเครื่องมือในการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑

๓) เพื่อเสนอกลยุทธ์สำหรับการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑ โดยกลยุทธ์ในการปกครองผู้ปกครองต้องมีความรู้ความสามารถสูง มีการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีการสื่อสารและการคมนาคมเดินทางไปมาสะดวก สามารถติดต่อสื่อสารได้อย่างรวดเร็ว การปกครองคณะสงฆ์ให้ยึดพระธรรมวินัยเป็นหลัก โดยเน้นการบริหารจัดการเชิงพุทธ มุ่งการสร้างความสามัคคี โดยบริหารแบบพ่อปกครองลูก ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ และพรหมวิหาร ๔ ในการครองตน ครองคน และครองงาน โดยจุดแข็งของการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑ อยู่ในพื้นที่ชุมชนเมืองและใกล้สถาบันการศึกษาทั้งระดับการศึกษาพื้นฐานมีสถานบันการศึกษาของคณะสงฆ์เป็นร้อยแห่ง การสอบผ่านของนักธรรมและเปรียญธรรม ซึ่งสอบได้ในอัตราสูง และมีพระสงฆ์จะพรรษาจำนวนมาก เป็นการจัดการภายใน ที่มีความเข้มแข็ง เพราะมีความรู้ความสามารถในการปกครองสูง และมีภาพลักษณ์ที่ดี ซึ่งถือเป็นแนวทางในการส่งเสริมกลยุทธ์การปกครองของคณะสงฆ์ภาค ๑ ให้เป็นที่ยอมรับของสังคมสงฆ์โดยทั่วไป

พระครูสุตธรรมพิทักษ์ (น้ำผึ้ง สุธมฺโม) [๑๑๙] ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์” ผลการวิจัย พบว่า

๑) สภาพทั่วไป ปัญหาอุปสรรคในการปกครองคณะสงฆ์ เป็นดังนี้ ๑) บุคลากร : ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร ๒) การเงิน : บุคลากรไม่ตั้งใจทำงานเพราะขาดแรงกระตุ้น แนวทางการพัฒนาการระดมทนทรัพย์ มีการหารายได้เข้ามา ซึ่งเป็นการระดมทุนในเทศกาลสำคัญๆ ๓) วัสดุอุปกรณ์ : วัสดุอุปรณ์เครื่องใช้ภายใน เป็นสิ่งของสำคัญในการทำงานในสำนักงานแต่ละวัด ถ้าสิ่งของดังกล่าวมาไม่เพียงพอ ทางวัดก็ควรจะดำเนินการหาเจ้าภาพในการจัดการวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อม ๔) วิธีการจัดการ : ควรจะมีการฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรพระสังฆาธิการบ่อยๆ ควรจะมีการจัดทุนทรัพย์เพื่อการดำเนินการปกครองให้พร้อม จัดหาสิ่งของเครื่องใช้ในสำนักงานให้พร้อม ถ้าทางวัดมีปัจจัยดำเนินการได้ระดับน้อยก็ควรจะขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานอื่นๆ ที่มีปัจจัยสามารถให้ความอุปถัมภ์ได้

---

[๑๑๙] พระครูสุตธรรมพิทักษ์ (น้ำผึ้ง สุธมฺโม), “การพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** (สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗), หน้า บทคัดย่อ.

๒) หลักพุทธธรรม แนวคิด และทฤษฎีที่เหมาะสมกับการปกครองคณะสงฆ์ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คือ หลักอปริหานิยธรรม ๗ ดังนี ๑) หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ พระสังฆาธิการส่วนภูมิภาคตั้งแต่เจ้าคณะภาค เจ้าคณะจังหวัด จนถึงเจ้าอาวาส ความมีการประชุมตามมติของมหาเถรสมาคม ถือว่าเป็นการประชุมรับนโยบาย ปรึกษา หารือ แนะนำ แก้ไขทุกปัญหา ทุกระดับเป็นแนวทางเดียวกันตลอดสาย ควรจะมีการรายงานการประชุมในทุกระดับให้ผู้บังคับบัญชาได้รับทราบด้วย ควรจะมีการจัดการประชุมอย่างต่อเนื่องในหมู่ผู้บริหารพระสังฆาธิการ ๒) พร้อมเพรียงกันประชุม ต้องเคารพกฎระเบียบ มีมารยาที่ดีในการประชุม เคารพประธานในการประชุม ๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่พระพุทธเจ้าไม่ทรงบัญญัติ ผู้ปกครองคณะสงฆ์ควรจะปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัยและกฎหมายของบ้านเมือง ๔) ภิกษุเหล่าใดเป็นผู้ใหญ่เคารพนับถือภิกษุเหล่านั้น ควรให้ความเคารพและให้เกียรติกันตามอาวุโส เพื่อความสามัคคีกันในหมู่คณะสงฆ์ ๕) ไม่ลุอำนาจตัณหาคือความอยากที่เกิดขึ้น การเสียสละก็ดี การมีใจเมตตาปราณีกับผู้อื่นก็ดี เป็นคุณธรรมที่จะช่วยปิดกั้นความลุอำนาจตัณหาที่จะเกิดขึ้นในจิตได้ จึงสมควรอย่างยิ่งที่พระสังฆาธิการทุกระดับชั้นการปกครองควรประพฤติปฏิบัติ ๖) ยินดีในเสนาสนะ ควรดูแลเสนาสนะที่อยู่อาศัยให้สะอาดเรียบร้อย ๗) สพรหมจารีผู้มีศีลดีงามยังไม่มาขอให้มา ควรมีนโยบายเข้มงวดในการรับผู้เข้ามาบวช ตามกฎระเบียบพระอุปัชฌาย์

๓) แนวทางการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดำเนินการได้ดังนี้ ๑) การวางแผน : ผู้บริหารควรจะมีการวางแผนการปกครองอย่างต่อเนื่อง มีการประชุมปรึกษาผู้บริหารเพื่อวางแผนให้เป็นไปในทิศทางที่กำหนด ๒) การจัดองค์การ : จัดโครงสร้างการปกครองคณะสงฆ์ให้มีการปรับเปลี่ยนพัฒนาอยู่เสมอ เปิดโอกาสให้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาบริหารงาน มีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรที่มีความเหมาะสมเข้ามาทำหน้าที่ ๓) การสั่งการ พระสังฆาธิการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ มีหน้าที่กำกับดูแลพระภิกษุสามเณร ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยดีงาม ๔) การประสานงาน : พระสังฆาธิการ ควรจะมีการประสานงานติดต่อกับผู้ช่วยเจ้าอาวาส เจ้าอาวาส เจ้าคณะตำบล เจ้าคณะอำเภอ และเจ้าคณะจังหวัด เป็นต้น ร่วมมือร่วมใจกันทำหน้าที่ดูแลรักษาความเรียบร้อยให้ดี ในเขตพื้นที่นั้นๆ ๕) การควบคุม : พระสังฆาธิการมีหน้าที่ในการควบคุมทรัพยากรการปกครองคณะสงฆ์ทั้งปวง ให้เป็นไปตามลำดับชั้นการปกครอง การตรวจสอบการเงินภายในแต่ละวัด ผู้ปกครองควรจะนำเสนอเป็นรายงานประจำปีแจ้งให้เจ้าคณะจังหวัดทราบ

พระครูพิพิธพัฒนโสภณ (สุบิน สุเมโธ) [๑๒๐] ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอปริหานิยธรรม ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๒” ผลการวิจัย พบว่า

๑) สภาพปัจจุบันและปัญหาการปกครองคณะสงฆ์ในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค ๒ พบว่า สภาพการปกครองโดยรวมมีความเป็นเอกภาพในการปกครองของคณะสงฆ์ การดำเนินงานในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค ๒ ใช้พระธรรมวินัยเป็นหลัก โดยมีกรอบพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และกฎ

---

[๑๒๐] พระครูพิพิธพัฒนโสภณ (สุบิน สุเมโธ), “รูปแบบการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอปริหานิยธรรม ในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค ๒”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** (สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗), หน้า บทคัดย่อ.

มหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ประกาศ ระเบียบและกฎเกณฑ์ต่างๆ เป็นแนวทางในการขับเคลื่อน ทำให้งานการปกครองเป็นไปด้วยดี ไม่มีปัญหาอุปสรรค

๒) การพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอปริหานิยธรรมในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๒ พบว่า พระสงฆ์และกรรมการวัด มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอปริหานิยธรรมในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค ๒ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๒ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทั้งด้านการปกครองพระภิกษุสามเณร ด้านการปกครองศิษย์วัด และด้านการระงับอธิกรณ์ของพระสังฆาธิการ พบว่า พระสงฆ์และกรรมการวัดมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอปริหานิยธรรมในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๒ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ในขณะที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปร ๓ ตัวแปร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง ๐.๐๘๓-๐.๒๓๕ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีค่าสูงสุดคือ ความคิดเห็นต่อรูปแบบการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอปริหานิยธรรมในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค ๒ ด้านการระงับอธิกรณ์กับการปกครองพระภิกษุสามเณร (r=๐.๒๓๕) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีค่าต่ำสุดคือ ความคิดเห็นต่อรูปแบบการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอปริหานิยธรรมในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค ๒ การปกครองศิษย์วัดกับการปกครองพระภิกษุสามเณร (r=๐.๐๘๓)

๓) รูปแบบการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอปริหานิยธรรมในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค ๒ มีการส่งเสริมให้มีการเข้มงวดกวดขันในพระวินัย ตลอดทั้งกฎและระเบียบกฎหมายบ้านเมืองที่เกี่ยวข้อง โดยให้ยึดปฏิบัติทั้งต่อตนเองและผู้อื่น หากมีเหตุการณ์เกิดขึ้น ก็ให้มีการผ่อนผันอนุโลมอาศัยหลักพรหมวิหารธรรมและพระวินัยเป็นที่ตั้ง มิให้มีการตัดสินด้วยอำนาจแห่งอคติ แต่ให้คำนึงถึงความถูกต้องและเหมาะสมตามพระพุทธบัญญัติโดยใช้วิธีการ “เข้มงวด กวดขัน ผ่อนผันและอนโลม” ตามลำดับสถานการณ์ต่างๆ

ข้อเสอแนะแนวทางในการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอปริหานิยธรรมในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค ๒ ๑) ด้านการปกครองพระภิกษุสามเณรควรมีการกระจายอำนาจการปกครองภายในวัดไปยังกลุ่มที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการวัด เช่น มีกรรมการบริหารวัดที่สามารถบริหารจัดการวัด ร่วมกับเจ้าอาวาสได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๒) ด้านการบริหารจัดการวัดควรมีการ วางแผน นโยบาย แผนผังการบริหารจัดการวัดที่ชัดเจน เป็นระบบและต่อเนื่อง เป็นรูปธรรมประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมและตรวจสอบได้อย่างไม่ยุ่งยาก ๓) ควรดำเนินการประชุมการระงับอธิกรณ์ของพระสังฆาธิการภายในพื้นที่ปกครองเป็นประจำ

นภนาท อนุพงศ์พัฒน์ [๑๒๑] ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทและผลงานของมหาเถรสมาคม” ผลการวิจัย พบว่า มหาเถรสมาคม มีที่มาจากพระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ.๑๒๑ (พ.ศ.๒๔๔๕) ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กฎหมายฉบับดังกล่าวกำหนดให้มีการประชุมพระเถระที่มีตำแหน่งทางการปกครองคณะสงฆ์ ในลักษณะมหาเถรสมาคม โดยมหาเถรสมาคมที่เกิดขึ้นในสมัยนั้น มีมีอำนาจในการปกครองคณะสงฆ์แต่อย่างใด หากทำหน้าที่เป็นเพียงที่ปรึกษาของพระมหากษัตริย์ และสมเด็จพระสังฆราชเท่านั้น อำนาจสูงสุดในการบริหาร

---

[๑๒๑] นภนาท อนุพงศ์พัฒน์, “บทบาทและผลงานของมหาเถรสมาคม”, **รายงานการวิจัย,** (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์พุทธศาสตร์ศึกษา จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า บทคัดย่อ.

คณะสงฆ์ยังคงอยู่ที่พระมหากษัตริย์ ต่อมาเมื่อสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้ทรงขึ้นเป็นสมเด็จพระมหาสมณเจ้าฯ บริหารคณะสงฆ์ ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว อำนาจสูงสุดในการบริหารคณะสงฆ์ที่เคยอยู่กับพระมหากษัตริย์ถูกมอบมาให้พระองค์ทำให้อำนาจของสมเด็จพระสังฆราชเพิ่มมากขึ้น

เมื่อมีการออกพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๔๘๔ รูปแบบการปกครองคณะสงฆ์ได้เปลี่ยนไปตามลักษณะการปกครองของบ้านเมือง คือ มีการแบ่งอำนาจออกเป็น ๓ ส่วน คือ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ จึงไม่มีการจัดตั้งมหาเถรสมาคมมาแต่อย่างใด

ในปี พ.ศ.๒๕๐๕ ได้มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง เมื่อมีการออกพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ โดยเลียนแบบโครงสร้างของพระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ.๑๒๑ (พ.ศ.๒๔๔๕) กฎหมายกำหนดให้มีมหาเถรสมาคม เป็นองค์กรที่มีอำนาจสูงสุดในการปกครองคณะสงฆ์ไทย โครงสร้างการปกครองรูปแบบดังกล่าว เมื่อต้องพบกับปัญหาต่างๆภายในคณะสงฆ์ภายใต้บริบทของสังคมปัจจุบัน เช่น กรณีของคณะสันติอโศก หรือ กรณีของวัดพระธรรมกาย เป็นต้น ได้แสดงให้เห็นว่า รูปแบบและโครงสร้างการปกครองคณะสงฆ์ไทย ในลักษณะที่เป็นอยู่ ทำให้การแก้ไขปัญหาที่สำคัญในการปกครองคณะสงฆ์เป็นไปได้อย่างล่าช้าและไม่เหมาะสมต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน

นครินทร์ แก้วโชติรุ่ง [๑๒๒] ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบและหลักการของการปกครองในพระไตรปิฎก” พบว่า ๑) รูปแบบของการปกครองทางการเมืองมี ๒ รูปแบบ ได้แก่ การปกครองแบบราชาธิปไตย ซึ่งผู้มีอำนาจสิทธิ์ขาดแต่เพียงผู้เดียวในการปกครองรูปแบบนี้คือพระราชา และการปกครองแบบสามัคคีธรรม ซึ่งอำนาจอยู่ในมือของชนชั้นสูงและมีลักษณะใกล้เคียงกับรูปแบบการปกครองแบบอภิชนาธิปไตยในปรัชญากรีก ส่วนรูปแบบการปกครองในพระพุทธศาสนานั้นมีพัฒนาการโดยเริ่มต้นจากพุทธเจ้าทรงปกครองคณะสงฆ์ในฐานะธรรมราชา จนกระทั่งพระพุทธองค์ได้ทรงมอบให้สงฆ์เป็นใหญ่ในการปกครอง จึงเป็นรูปแบบการปกครองเฉพาะตน ๒) หลักการของการปกครองแบบราชาธิปไตย ได้แก่ หลักธรรมต่าง ๆ ซึ่งพระพุทธเจ้าตรัสแสดงไว้จำนวนมากเพื่อเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งในการใช้อำนาจของผู้ปกครอง เนื่องจากผู้ปกครองแบบราชาธิปไตย มีอำนาจสิทธิ์ขาดแต่เพียงผู้เดียว และหลักการของการปกครองแบบสามัคคีธรรมมีหลักการปกครองที่สำคัญ ส่วนหลักการของการปกครองของคณะสงฆ์นั้นมีพระธรรมวินัยเป็นหลักการปกครองสำคัญ ซึ่งคณะสงฆ์จะต้องดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดีภายใต้กรอบแห่งพระธรรมวินัย

สรุปได้ว่า การพัฒนาคนเป็นสิ่งสำคัญเพราะมนุษย์ถือเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนาประเทศและสิ่งต่างๆ นอกจากนี้ภาวะความเป็นผู้นำของผู้บริหารในระดับต่างๆ โดยที่เจ้าอาวาส เป็นผู้นำของภิกษุสามเณร ที่อยู่ในวัด เพราะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการบริหารกิจการของวัด การปกครองบังคับบัญชา ดูแล แนะนำ สั่งสอน อบรมพระภิกษุสามเณร และฆราวาส ผู้อาศัยอยู่ในวัด ให้เป็นผู้ที่มีความประพฤติเรียบร้อยอยู่ภายใต้กฎระเบียบของวัด มีความสามัคคีปรองดองกัน ดำเนินกิจกรรมโครงการต่างๆ ของวัดให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จากงานวิจัยที่เกี่ยวกับการปกครองคณะสงฆ์และผล

---

[๑๒๒] นครินทร์ แก้วโชติรุ่ง, “รูปแบบและหลักการของการปกครองในพระไตรปิฎก”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** (พระพุทธศาสนา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า บทคัดย่อ.

การศึกษาของนักวิชาการต่างๆ ผู้วิจัยประมวลได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ มีความหมายที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ดังตารางที่ ๒.๒๐ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๒๐ งานวิจัยเกี่ยวข้องกับการปกครองคณะสงฆ์

นักวิจัย	ผลการวิจัย
พระครูสันติธรรมาภิรัต (บุญชัย สนฺติกโร), (๒๕๕๗, หน้า บทคัดย่อ).	สภาพการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕ มีการปกครองโดยใช้ พระธรรมวินัยและพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ และฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๓๕ ประกอบกับ กฎระเบียบ คำสั่ง มติมหาเถรสมาคม
พระเทพรัตนสุธี (สมศักดิ์ โชตินฺธโร), (๒๕๕๗, หน้า บทคัดย่อ).	การปกครองคณะสงฆ์ในยุคปัจจุบัน มีการพัฒนาด้านเทคโนโลยี ซึ่งบูรณาการด้วยหลักพุทธธรรมนำการปกครองไปพร้อมกับความเจริญและมีกฎหมาย พระราชบัญญัติ ข้อบังคับ ระเบียบต่างๆ มาเกื้อกูลพระธรรมวินัย โดยเฉพาะการปกครองคณะสงฆ์มีรูปแบบที่แตกต่างไปจากสมัยก่อนมาก
พระครูสุตธรรมพิทักษ์ (น้ำผึ้ง สุธมฺโม), (๒๕๕๗, หน้า บทคัดย่อ).	สภาพทั่วไป ปัญหาอุปสรรคในการปกครองคณะสงฆ์ ๑) บุคลากร : ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร ๒) การเงิน : บุคลากรไม่ตั้งใจทำงานเพราะขาดแรงกระตุ้น แนวทางการพัฒนาการระดมทนทรัพย์ มีการหารายได้เข้ามาซึ่งเป็นการระดมทุนในเทศกาลสำคัญๆ ๓) วัสดุอุปกรณ์ : วัสดุอุปรณ์เครื่องใช้ภายใน เป็นสิ่งของสำคัญในการทำงานในสำนักงานแต่ละวัด
พระครูพิพิธพัฒนโสภณ (สุบิน สุเมโธ), (๒๕๕๗, หน้า บทคัดย่อ).	สภาพปัจจุบันและปัญหาการปกครองคณะสงฆ์ในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค ๒ พบว่า สภาพการปกครองโดยรวมมีความเป็นเอกภาพในการปกครองของคณะสงฆ์ การดำเนินงานในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค ๒ ใช้พระธรรมวินัยเป็นหลัก โดยมีกรอบพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และกฎมหาเถรสมาค ข้อบังคับ ประกาศระเบียบและกฎเกณฑ์ต่างๆ เป็นแนวทางในการขับเคลื่อน
นภนาท อนุพงศ์พัฒน์, (๒๕๔๙, หน้า บทคัดย่อ).	มหาเถรสมาคม มีที่มาจากพระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ.๑๒๑ (พ.ศ.๒๔๔๕) ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กฎหมายฉบับดังกล่าวกำหนดให้มีการประชุมพระเถระที่มีตำแหน่งทางการปกครองคณะสงฆ์
นครินทร์ แก้วโชติรุ่ง, (๒๕๕๖, หน้า บทคัดย่อ).	รูปแบบของการปกครองทางการเมืองมี ๒ รูปแบบ ได้แก่ การปกครองแบบราชาธิปไตย ๒) หลักการของการปกครองประชาธิปไตย

๒.๗.๔ งานวิจัยเกี่ยวกับพระสังฆาธิการ

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาพระสังฆาธิการ พบว่า มีผู้ทำการศึกษาวิจัย พอสรุปได้ดังนี้

โชติ บดีรัฐ [๑๒๓] ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๔ เพื่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา” ผลการวิจัย พบว่า ๑) สภาพการบริหารงานคณะสงฆ์ภาค ๔ ในการบริหารคน มีการสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำบุคลากรทางพระพุทธศาสนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การบริหารงาน มีการออกฎระเบียบในการปกครองคณะสงฆ์ ๒) ประสิทธิผลการบริหารงานคณะสงฆ์ ภาค ๔ ในการบริหารคน มีการดำเนินไปอย่างรวดเร็วสนองต่องานที่มอบหมายให้ทำ การบริหารภาระงานมุ่งบริหารที่สนองตอบต่อความต้องการของผู้มาติดต่อ และการบริหารองค์กร ได้เน้นในเรื่องสร้างศรัทธาเข้าวัดและปฏิบัติธรรมมากขึ้น ๓) ศักยภาพการบริหารงานคณะสงฆ์ ภาค ๔ การบริหารคน มีการนำจุดเด่นของบุคลากรมาใช้ในการบริหารงาน การบริหารภาระงาน มีการประยุกต์เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการบริหารงาน และการบริหารองค์กร มีการจัดทำแผนงานหรือโครงการเพื่อพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง ๔) วิธีการพัฒนาการบริหารงานคณะสงฆ์ภาค ๔ ควรมีวิธีการพัฒนาคนให้เก่ง มีความรู้ความสามารถ มีการพัฒนาสมรรถนะด้านการบริหารงาน โดยอบรมให้พระสังฆาธิการเป็นผู้นำในการพัฒนาจิตใจจริยธรรมคุณธรรมและให้มีความรู้และทักษะในเรื่องการป้องกันไม่ให้พุทธศาสนิกชนเสื่อมศรัทธาในพระพุทธศาสนา

พระครูไพโรจน์ภัทรคุณ (วิโรจน์ ภทฺทปญฺโ ญ)[๑๒๔] ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค ๑๔” ผลการวิจัย พบว่า

๑) สภาพทั่วไปของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๔ ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค ๑๔ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการเผยแผ่ ด้านการปกครอง ด้านการจัดการศึกษา ด้านการสาธารณูปการ อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๒) การพัฒนาภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค ๑๔ เน้นการพัฒนาภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส ต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ในการบริหารงาน มีความสามารถควบคุมบุคลากรให้อยู่ในกฎระเบียบ มีวิสัยทัศน์กว้างไกลเพื่อพัฒนาวัดและชุมชนให้มีความเจริญ และมีความรู้ในเรื่องเทคโนโลยีสื่อสารที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน การพัฒนาภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสแยกเป็นรายด้าน ประกอบด้วย ด้านการปกครอง ด้านการจัดการศึกษา ด้านการเผยแผ่ ด้านการสาธารณูปการ ด้วยหลักการบริหารจัดการซึ่งเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การบริหารคน การบริหารเงิน การบริหารวัสดุ และการจัดการ ทั้งหมดนี้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาภาวะผู้นำ

---

[๑๒๓] โชติ บดีรัฐ, “การบริหารงานของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๔ เพื่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต,** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, ๒๕๕๔), หน้า บทคัดย่อ.

[๑๒๔] พระครูไพโรจน์ภัทรคุณ (วิโรจน์ ภทฺทปญฺโญ), “รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๔”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** (สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘), หน้า บทคัดย่อ.

การเป็นผู้นำของเจ้าอาวาสอย่างสมบูรณ์แบบและเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาภาวะผู้นำคือ ประยุกต์กับหลักสังคหวัตถุ ๔ ประกอบด้วย ทาน ปิยวาจา อัตถจริยา สมานัตตตา เป็นต้น ๓) นำเสนอรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค ๑๔ การนำปัจจัยนำเข้าตามหลักการบริหาร 4 M ที่ประกอบด้วย ๑) ภาวะผู้นำด้านการบริหารคน ประกอบด้วย เพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมคน มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี มีความยุติธรรม มีคุณธรรม มีเมตตากรุณา มีการคัดเลือกบุคลากร และต้องกำหนดกฎระเบียบภายในวัดเพื่อควบคุมความประพฤติของผู้ใต้บังคับบัญชา ๒) ภาวะผู้นำด้านการบริหารเงิน ประกอบด้วย ต้องมีการวางแผนในการบริหารเงิน ใช้เงินตามวัตถุประสงค์ ต้องเป็นผู้จัดสรรเงินให้เป็นระเบียบมีแบบแผน ๓) ภาวะผู้นำด้านการบริหารวัตถุ ประกอบด้วย มีการวางแผนการใช้ และคำนวณการใช้วัสดุตามงานนั้นๆ ต้องเป็นผู้มีทักษะความสามารถและความรู้ในการใช้วัสดุอุปกรณ์และเรื่องการก่อสร้าง ๔) ภาวะผู้นำด้านการจัดการ ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์มองการณ์ไกล ต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อเพิ่มทักษะในการจัดการ มีทักษะในการติดต่อประสานงานที่ดี มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี มีบุคลิกภาพที่ดี การประยุกต์หลักการบริหาร ๔ M เข้ากับสังคหวัตถุ ๔ มาเป็นรูปแบบในการพัฒนาภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๔ มีภาวะผู้นำและเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพและสมบูรณ์และมากยิ่งขึ้น

พระมหาธฤติ วิโรจโน (รุ่งชัยวิทูร) [๑๒๕] ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาพระสังฆาธิการเพื่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์” ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาพระสังฆาธิการในด้านการศาสนศึกษายังคงมีการบริหารจัดการ ทางด้านการศึกษายังคงไว้ซึ่งพระธรรมวินัย แต่มีการย่อหย่อนไปบ้าง เพราะมีการศึกษาพระปริยัติธรรม สายสามัญ หรือการศึกษาในมหาวิทยาลัยมากขึ้น ถือว่าเป็นสิ่งที่ทำให้พระสังฆาธิการมีการพัฒนาการศึกษาให้รู้เท่าทันทางโลกแต่จำทำให้ในอนาคตอาจจะมีปัญหา เพราะว่า การศึกษาพระธรรมวินัย จะศึกษากันตามธรรมเนียมเท่านั้น ไม่ได้ศึกษาตามศรัทธาของพระธรรมวินัย การพัฒนาพระสังฆาธิการในด้านการศึกษาสงเคราะห์ ยังคงมีการบริหารจัดการทางด้านการศึกษาโดยมุ่งเน้นการสงเคราะห์ประชาชนในด้านการศึกษา ซึ่งยังคงให้ประชาชนได้รับการศึกษาพระธรรมวินัย ควบคู่ไปกับการปฏิบัติ นอกจากนี้ ก็ยังมุ่งเน้นให้มีการศึกษาวิชาการทางโลกควบคู่กันไปด้วย

พระมหาสหัส ฐิตสาโร [๑๒๖] ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารองค์กรคณะสงฆ์” ผลการวิจัย พบว่า การบริหารบุคคลในองค์กรคณะสงฆ์ การแต่งตั้งและถอดถอนเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารชั้นต้นหรือผู้บริหารที่สูงกว่า ยังขาดการบริหารอย่างเป็นระบบและมีการพัฒนาไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลง แต่การมอบอำนาจในการตัดสินใจยังขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่มีลำดับชั้นสูงกว่า การจัดการบริหารในแต่ละวัดยังไม่เด่นชัด รวมทั้งการบริหารจัดกิจการคณะสงฆ์ในระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับภาค จนถึงระดับวัด

---

[๑๒๕] พระมหาธฤติ วิโรจโน (รุ่งชัยวิทูร), “รูปแบบการพัฒนาพระสังฆาธิการเพื่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์” **วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต** (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า บทคัดย่อ.

[๑๒๖] พระมหาสหัส ฐิตสาโร และคณะ, “การบริหารองค์กรคณะสงฆ์”, **รายงานการวิจัย,** (ครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า บทคัดย่อ.

การปกครองมีการรวมศูนย์ และเป็นไปในการสั่งการจากบนลงล่าง การศึกษาของวัดและของคณะสงฆ์โดยรวมขาดระบบบริหารจัดการที่ดีและมีเป็นระบบ การเผยแผ่ยังเป็นรูปแบบเดิมและขาดการปรับให้สอดคล้องกับยุคสมัย การบริหารงานสาธารณูปการ ก็ขาดระบบแบบแผนที่ชัดเจนขาดระบบการจัดการที่ดี การศึกษาสงเคราะห์ขาดการกำหนดรูปแบบการให้การสงเคราะห์ที่ดี และไม่เป็นระบบและด้านสาธารณสงเคราะห์มีรูปแบบและระบบที่ดีต่อการให้การอนุเคราะห์แก่ประชาชน

จิตติมา พงษ์ไพบูลย์ [๑๒๗] ได้วิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำของพระเทพปริยัติเมธี (สฤษฎ์ สิริธโร), ผศ.ดร.” ผลการวิจัย พบว่า พระเทพปริยัติเมธี (สฤษฎ์ สิริธโร),ผศ.ดร. นั้นถือว่ามีพื้นฐานที่มาจากครอบครัวที่ยากจน แต่เป็นผู้ที่ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบากและมีจิตใจฝักใฝ่ในการศึกษาจนสามารถพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าในชีวิตสมณเพศและการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งทางคณะสงฆ์ โดยปัจจุบันนี้ได้ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ ในส่วนผลงานด้านการบริหารคณะสงฆ์นั้น พบว่า พระเทพปริยัติเมธี (สฤษฎ์ สิริธโร),ผศ.ดร. ได้ดำเนินการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ครบทั้ง ๖ ด้าน โดยสามารถสร้างประโยชน์ให้กับพระศาสนาและประชาชนเป็นจำนวนมากในภารกิจการบริหารกิจการคณะสงฆ์ทั้ง ๖ ด้าน คือ ด้านการปกครอง ด้านการศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่ ด้านสาธารณูปการ และด้านการสาธารณสงเคราะห์ โดยท่านพยายามนำเอาหลักธรรมหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาปรับใช้ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ซึ่งภาวะผู้นำของพระเทพปริยัติเมธี (สฤษฎ์สิริธโร),ผศ.ดร. นั้นในบางประเด็นมีความสอดคล้องกับหลักการบริหารและภาวะผู้นำของนักวิชาการสมัยใหม่ อันแสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำของพระสงฆ์สมัยปัจจุบันที่นำเอาพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้นั้นสามารถที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมได้เป็นอย่างดี

นฤนันท์ สุริยมณี และคณะ [๑๒๘] ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารหน่วยงานสังกัดมหาวิทยาลัยมหิดล” ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารหน่วยงานสังกัดมหาวิทยาลัยมหิดล ส่วนใหญ่เป็นผู้นำแบบเน้นความสัมพันธ์ (Relationship-Oriented) และมีอำนาจการควบคุมสถานการณ์ (Situational Control) ในระดับสูง เมื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำและอำนาจการควบคุมสถานการณ์ของผู้บริหารตามตัวแปร เพศ และประสบการณ์ด้านการบริหาร ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างใดๆ นอกจากนั้น ยังพบว่าผู้บริหารหน่วยงานประมาณครึ่งหนึ่งมีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรมด้านการบริหารเพื่อพัฒนาการทำงานในระดับปานกลาง อย่างไรก็ดี จากผลการวิจัย ดังกล่าว อาจสรุปได้ว่าผู้บริหารหน่วยงานมีประสิทธิผลในการปฏิบัติงานที่ค่อนข้างต่ำ เนื่องจากมีภาวะผู้นำที่ไม่สอดคล้องกับอำนาจการควบคุมสถานการณ์ภายในหน่วยงานตามทฤษฎีของ Fiedler ที่เชื่อว่า ผู้นำแบบเน้นความสัมพันธ์จะมีประสิทธิผลเมื่อมีอำนาจการควบคุมสถานการณ์ในระดับปานกลาง จากประเด็นดังกล่าว

---

[๑๒๗] จิตติมา พงษ์ไพบูลย์, “ภาวะผู้นำของ พระเทพปริยัติเมธี (สฤษฎ์สิริธโร)”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช. ๒๕๕๒), หน้า บทคัดย่อ.

[๑๒๘] นฤนันท์ สุริยมณี และคณะ, “การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารหน่วยงานสังกัดมหาวิทยาลัยมหิดล”, **รายงานการวิจัย**, (คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๔), หน้า บทคัดย่อ.

ผู้บริหารหน่วยงานควรจะได้ปรับเปลี่ยนสถานการณ์การนำเพื่อให้สอดคล้องกับภาวะผู้นำของตน ซึ่งอาจกระทำได้โดยการฝึกอบรม

สรุปได้ว่า การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่อง “การพัฒนา การบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี” โดยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีต่างๆ เพื่อใช้เป็นฐานในการวิจัย โดยเริ่มการศึกษาตั้งแต่แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับ การพัฒนา ซึ่งได้กล่าวถึงความหมายของ การพัฒนา และการบริหารจัดการ ทำให้ทราบว่าทั้งผู้นำและผู้บริหาร นั้นมีลักษณะแตกต่างกัน คำว่าผู้นำ มีความหมายมากมายล้วนแต่ว่าใครจะมีนิยาม ซึ่งนักวิชาการแต่ละท่านก็มีทัศนะแตกต่างกัน แต่ในทัศนะของผู้ศึกษา ผู้นำ หมายถึง ผู้ที่ได้รับการยอมรับหรือยินยอมหรือได้รับแต่งตั้งจากผู้มีอำนาจแต่งตั้งให้เป็นผู้นำหรือพาหมู่คณะองค์กร หน่วยงาน สังคมหรือประเทศชาติ ไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกัน

ส่วน ผู้บริหาร ก็เช่นกัน มีผู้ให้ความหมายและนิยามไว้มากมายในปัจจุบันก็ยังไม่มีข้อสรุปว่านิยามของผู้ใดถูกต้องที่สุดกันแน่แต่ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า การนิยามความหมายของคำว่าผู้นำกับผู้บริหารของแต่ละท่านล้วนถูกต้องทั้งนั้น เนื่องจากว่า ผู้นำและผู้บริหารนั้นมีหลายประเภทและหลายแบบ หลายประการ ขึ้นอยู่กับว่า จะเป็นผู้นำอะไร อยู่ในระดับไหน มีขอบเขตอำนาจหน้าที่มากน้อยเพียงใด มีองค์ประกอบหรือปัจจัยอะไรบ้างที่จะเป็นตัวกำหนดว่า เมื่อเป็นผู้นำระดับนี้ หรือมานำองค์กรหรือมานำหน่วยงานนี้ ต้องมีลักษณะภาวะผู้นำแบบนี้จึงจะเหมาะจะควรและการจะใช้ลักษณะของภาวะผู้นำ ก็ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น วันเวลา สถานที่ โอกาส อำนาจและสิทธิ์ในการกระทำ และที่สำคัญก็คือตัวผู้นำเอง เมื่อวันเวลา สถานที่ โอกาสอำนาจและสิทธิ์ต่างๆ อำนวยให้แล้ว ตัวผู้นำเองจะกล้าตัดสินใจหรือไม่กล้าตัดสินใจ การตัดสินใจนั้น ประกอบด้วยอารมณ์หรือว่าเหตุผล ที่คิดพินิจวิเคราะห์อย่างละเอียดถี่ถ้วนอย่างดีที่สุดแล้วมากกว่ากัน ผู้ศึกษาเห็นว่า ผู้นำต้องมีภาวะผู้นำจึงจะเป็นผู้นำที่ดีได้

พระสังฆาธิการ เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความคิดที่ลุ่มลึก มองทุกอย่าง รอบด้าน รอบคอบ พร้อมทั้งมีสติปัญญาที่เฉลียวฉลาดสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันท่วงที ไม่ปล่อยให้ปัญหาลุกลามใหญ่โตจนสร้างความเสียหายแก่พระพุทธศาสนาและคณะสงฆ์ และคิดที่จะเสียสละความเห็นแก่ตัวเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนทุกหมู่เหล่าที่ประกอบด้วยพรหมวิหารธรรมและยอมรับคำแนะนำจากทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาสังคมในสงบสุข นอกจากนี้ ผู้นำต้องรู้จักเลือกวิธีการ และรู้จักแยกแยะการฝึกฝนพระภิกษุสามเณรและชาวบ้านให้เหมะสมกับจริตเพื่อให้เกิดแรงกระตุ้น และเกิดกำลังใจมีความพากเพียรพยายาม ตั้งมั่น มั่นคงในการปฏิบัติธรรมตามคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ ดังนั้นการรู้จักเลือกบุคคลในการทำงานให้กับคณะสงฆ์เพื่อความเจริญงอกงามและเพื่อยกย่องคนดีมีศีลธรรมให้สามารถทำงานเพื่อประโยชน์แก่ชาวบ้าน และที่สำคัญภาวะผู้นำต้องมีปัญญาดีและความสามารถดี ซึ่งจะทำให้เป็นผู้มีระเบียบวินัยดี เกิดความกล้าหาญในการปฏิบัติงานและรักษาความถูกต้องในสิ่งที่ถูกที่ควร ย่อมนำมาซึ่งความเคารพศรัทธาจากผู้ได้ปกครองตลอดจนประชาชนในสังคมไทย

จากงานวิจัยที่เกี่ยวกับพระสังฆาธิการและผลการศึกษาของนักวิชาการต่างๆ ผู้วิจัยประมวลได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ มีความหมายที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ดังตาราง ที่ ๒.๒๑ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๒๑ งานวิจัยเกี่ยวกับพระสังฆาธิการ

นักวิจัย	ผลการวิจัย
โชติ บดีรัฐ, (๒๕๕๔, หน้า บทคัดย่อ).	การบริหารงานคณะสงฆ์ภาค ๔ ในการบริหารคน มีการสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำบุคลากรทางพระพุทธศาสนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การบริหารงาน มีการออกฎระเบียบในการปกครองคณะสงฆ์
พระครูไพโรจน์ภัทรคุณ (วิโรจน์ ภทฺทปญฺโญ), (๒๕๕๘, หน้า บทคัดย่อ).	การพัฒนาภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส ต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ในการบริหารงาน มีความสามารถควบคุมบุคลากรให้อยู่ในกฎระเบียบ มีวิสัยทัศน์กว้างไกลเพื่อพัฒนาวัดและชุมชนให้มีความเจริญ และมีความรู้ในเรื่องเทคโนโลยีสื่อสารที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน
พระมหาธฤติ วิโรจโน, (๒๕๕๖, หน้า บทคัดย่อ).	การพัฒนาพระสังฆาธิการในด้านการศาสนศึกษายังคงมีการบริหารจัดการ ทางด้านการศึกษายังคงไว้ซึ่งพระธรรมวินัย
พระมหาสหัส ฐิตสาโร, (๒๕๕๑, หน้า บทคัดย่อ).	การบริหารบุคคลในองค์กรคณะสงฆ์ การแต่งตั้งและถอดถอนเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารชั้นต้นหรือผู้บริหารที่สูงกว่า รวมทั้งการบริหารจัดกิจการคณะสงฆ์ในระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับภาค จนถึงระดับวัด การปกครองมีการรวมศูนย์และเป็นไปในการสั่งการจากบนลงล่าง
จิตติมา พงษ์ไพบูลย์, (๒๕๕๒, หน้า บทคัดย่อ).	ภาวะผู้นำของพระเทพปริยัติเมธี (สฤษฎ์ สิริธโร, ผศ.ดร. พบว่า ภาวะผู้นำที่โดดเด่นเหนือบุคคลอื่น ทั้งในด้านความคิด วิธีการในการทำงาน ความมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ
นฤนันท์ สุริยมณี และคณะ, (๒๕๕๔, หน้า บทคัดย่อ).	ภาวะผู้นำของผู้บริหารหน่วยงานสังกัดมหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นผู้นำแบบเน้นความสัมพันธ์ และมีอำนาจในการควบคุมสั่งการ

๒.๗.๕ งานวิจัยเกี่ยวกับหลักพุทธธรรม

ผู้วิจัยได้กำหนดงานวิจัยหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องสำหรับการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ดังต่อไปนี้

ฌาน ตรรกวิจารณ์[๑๒๙] ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธ” ผลการวิจัยพบว่า แนวความคิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธจะมีพุทธธรรมเป็นฐานคิดในการพัฒนา มีพุทธเศรษฐศาสตร์ ทฤษฎีระบบ ทฤษฎีระบบ ทฤษฎีจิตวิทยา การเรียนรู้และอริยมรรคมีองค์ ๘ เป็นแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนา โดยมีเป้าหมายการพัฒนา ๒ ระดับ คือ ระดับโลกิยธรรม และระดับโลกุตรธรรม ส่วนปรัชญาในการพัฒนานั้นตั้งอยู่บนความเชื่อที่ว่ามนุษย์สามารถพัฒนาได้ พุทธธรรม

[๑๒๙] ฌาน ตรรกวิจารณ์, “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธ”, **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๐), หน้า บทคัดย่อ.

มีเป้าหมายที่การพัฒนาปรับปรุงมนุษย์ใช้ปัญหาของมนุษย์ คือ “ทุกข์” เป็นตัวตั้ง ใช้หลักธรรมอริยสัจ ๔ เป็นหลักคิดในการพัฒนาและการคิดเชิงระบบ สำหรับเป้าหมายในการพัฒนานั้นมี ๓ ประการ คือ (๑) ทำให้มนุษย์มีความรู้ความสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดีมีประสิทธิภาพ (๒) มีจริยธรรมคุณธรรมในการดำเนินชีวิต และ (๓) พัฒนาไปสู่ระดับสูงสุดคือการพ้นทุกข์อย่างสิ้นเชิงสู่ภาวะนิพพานหรือนิโรธ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธมี ๓ องค์ประกอบการพัฒนา คือ การพัฒนาระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และการพัฒนาในระดับองค์การ ซึ่งสามารถใช้เป็นกระบวนการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เชิงพุทธได้ด้วย

สุปรียา ธีรสิรานนท์ [๑๓๐] ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ในพระพุทธศาสนาเถรวาท” พบว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ของมนุษย์ตามแนวทางพระพุทธศาสนาเถรวาทมีขั้นตอนเบื้องต้น โดยเริ่มจากศรัทธาหรือความเชื่อมั่นที่มีปัญญาประกอบ เช่น ได้ฟังบุคคลใดแสดงสาระที่น่าเชื่อถือจนเห็นหรือมั่นใจว่านำไปสู่ความจริงได้ ก็เริ่มศึกษาเรียนรู้จากแหล่งนั้น ศรัทธากับปัญญาจึงต้องประกอบด้วยกันจนกลายเป็นสัมมาทิฏฐิที่มีคุณภาพ ปัจจัยที่ทำให้เกิดสัมมาทิฏฐิ คือ กัลยาณมิตร ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอก โดยการแสวงหามิตรที่ดีเพื่อขอความรู้ คำแนะนำ เพื่อให้ได้ความรู้จากนั้นจึงนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้ยินได้ฟังมากลั่นกรอง วิเคราะห์ พิจารณาด้วยโยนิโสมนสิการ อันเป็นปัจจัยภายในของตัวผู้ปฏิบัติเอง ในขั้นตอนนี้อาจกล่าวได้ว่า เมื่อบุคคลมีโย นิโสมนสิการแล้วสัมมาทิฏฐิก็จะเกิดขึ้นตามมาจากนั้นจึงนำตนเองเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติตามอริยมรรคมีองค์ ๘ หรือกระบวนการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในมีความสำคัญเท่า ๆ กัน หรือกล่าวได้ว่ามนุษย์จะมีความสมบูรณ์เมื่อชีวิตของมนุษย์มีความสัมพันธ์ครบ ๓ ด้าน คือ พฤติกรรม จิต และปัญญา

เอื้อมอร ชลวร [๑๓๑] ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาการของรูปแบบวิธีการสอนของพระปราโมทย์ ปาโมชฺโช” ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบวิธีการสอนแบบถามตอบนี้มีพัฒนาการมาจากพุทธวิธีการสอนที่ยึดหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นแนวทาง มิได้มีวิธีการที่ต่างจากแนวทางที่ พระพุทธองค์สอนไว้ และความพยายามของพระปราโมทย์ ปาโมชฺโช คือ การตอบแทนบุญคุณของพระพุทธเจ้าและเผยแผ่พระพุทธศาสนาเพื่อนำพาผู้คนให้พ้นทุกข์ได้พบความสุขในปัจจุบัน ความสุขในอนาคตและความสุขในการบรรลุธรรมในที่สุด

---

[๑๓๐] สุปรียา ธีรสิรานนท์, “การศึกษาวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ในพระพุทธศาสนาเถรวาท”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** (พระพุทธศาสนา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า บทคัดย่อ.

[๑๓๑] เอื้อมอร ชลวร, “พัฒนาการของรูปแบบวิธีการสอนของพระปราโมทย์ ปาโมชฺโช”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** (พระพุทธศาสนา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า บทคัดย่อ.

ทัศนีย์ เจนวิถีสุข [๑๓๒] ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารเชิงพุทธกับการเปลี่ยนแปลงสังคม” พบว่า การสื่อสารมีผลกระทบถึงสังคมที่เกี่ยวข้องก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของสังคม คือ การสื่อสารมวลชน และการสื่อสารกับบุคคลอื่น เป็นการสื่อสารที่มีอิทธิพลในด้านพฤติกรรมเป็นสำคัญ เป็นการสื่อสารที่ไม่อาจแยกจากกันได้และเกี่ยวข้องกับสัมมาทิฏฐิ ซึ่งมีรูปแบบกระบวนการ คือ การสื่อสารกับบุคคลอื่น (ปรโตโฆสะ) + ทำการสื่อสารกับตนเอง (โยนิโสมนสิการ) + เป็นการสื่อสารตามแนวทางปฏิบัติในศีล สมาธิ ปัญญา ทำให้เกิดปัญญา ทั้งประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ผู้อื่น อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสังคมทั้งองค์ความรู้เกี่ยวกับหลักการแนวทางปฏิบัติด้านการสื่อสารเชิงพุทธ ที่สื่อสารด้วยสติบนพื้นฐานของความเข้าใจ และเคารพผู้อื่น บนหลักการของเหตุและผลตามความเป็นจริง ซึ่งก่อให้เกิดปัญญา สร้างสรรค์ความเปลี่ยนแปลงสังคมในทางที่เป็นประโยชน์โดยส่วนรวม

นาวิน วงศ์รัตนมัจฉา [๑๓๓] ได้วิจัยเรื่อง “ผลสัมฤทธิ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในกลุ่มชาติพันธุ์ลีซูของพระธรรมจาริก” พบว่า ๑.สภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมจาริกเป็นไปด้วยความเชื่องช้า มีความยากลำบาก ๒. คติความเชื่อและวัฒนธรรมดั้งเดิม ลัทธิความเชื่อผีสางเทวดา ๓. ภาษาที่ใช้สื่อสารยังไม่สันทัดในการพูดอ่านเขียนภาษาไทย เป็นปัญหาธรรมจาริก ๔. การขาดแคลนพระธรรมจาริก สำหรับแนวทางในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา คือ ๑. ควรมีแผนการหรือโครงการในการเผยแผ่ ๒. การให้การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ๓. การให้ทุนการศึกษาแก่ภิกษุสามเณรชาวลีซู ๔. ควรกำหนดเป้าหมายการอบรมแกนนำชาวลีซู ส่วนข้อเสนอแนะพระธรรมจาริกควรเน้นหลักพุทธธรรมที่สำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินชีวติ เช่น ศีล ๕ สังคหวัตถุ ๔ ฆราวาสธรรม ๔ อริสัจ ๔ มรรคมีองค์ ๘ เป็นต้น เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติและวิสัยทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ลีซูให้ตรงตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง

บัญชายุทธ นาคมุจลินท์ [๑๓๔] ได้วิจัยเรื่อง “วิเคราะห์การบริหารองค์กรในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัดอุทัยธานี” พบว่า การบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้น ต้องมีความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจในเรื่องของหลักการบริหาร เพื่อจะได้นำความรู้ ความสามารถไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับการทำงาน สถานการณ์และสิ่งแวดล้อม พระพุทธเจ้าทรงใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารองค์กรเผยแผ่พระพุทธศาสนา พระองค์อาศัยกระบวนการและทรัพยากรต่างๆ มาเป็นปัจจัยในการบริหาร ปัจจุบัน มีทฤษฎีการ

---

[๑๓๒] ทัศนีย์ เจนวิถีสุข, “การสื่อสารเชิงพุทธกับการเปลี่ยนแปลงสังคม”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต,** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า บทคัดย่อ.

[๑๓๓] นาวิน วงศ์รัตนมัจฉา, “ผลสัมฤทธิ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในกลุ่มชาติพันธุ์ลีซูของพระธรรมจาริก”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า บทคัดย่อ.

[๑๓๔] บัญชายุทธ นาคมุจลินท์, “วิเคราะห์การบริหารองค์กรในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัดอุทัยธานี”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า บทคัดย่อ.

บริหารองค์กรสมัยใหม่เกิดขึ้นมากมาย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารให้เกิดผลสำเร็จได้ เช่น ทฤษฎีองค์การ ทฤษฎีการบริหาร ทฤษฎีภาวะผู้นำ เป็นต้น

ทวีศักดิ์ ทองทิพย์[๑๓๕] ได้วิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์การศึกษาตามหลักไตรสิกขา” ผลการวิจัยพบว่า พระพุทธเจ้าตรัสหลักไตรสิกขาไว้ใน วัชชีปุตตสูตร ทุติยสิกขัตตยสูตร และตติยสิกขาสูตร ไตรสิกขา มีหมายความว่า การฝึกอบรมด้านความประพฤติ จิต และปัญญา ไตรสิกขาสามารถจัดประเภทได้ ตามหลักไตรสิกขา ตามมรรคมีองค์แปด และตามธรรมขันธ์สาม ความสำคัญของหลักไตรสิกขา คือ เป็นที่หลอมรวมสิกขาบทในพระปาติโมกข์ เป็นสิกขาบทเบื้องต้นแห่งพรหมจรรย์ มีอิทธิพลต่อคัมภีร์สำคัญทางพระพุทธศาสนา เป็นที่หลอมรวมหลักปฏิบัติธรรมทั้งหมดในพระพุทธศาสนา สาระสำคัญของหลักไตรสิกขามี ๓ อย่าง คือ ศีล สมาธิ ปัญญา การศึกษาตามหลักไตรสิกขามีส่วนประกอบที่สำคัญ ๔ ประการ คือ การจัดหาหรือสร้างปัจจัยแห่งสัมมาทิฏฐิ การสร้างสัมมาทิฏฐิ การศึกษาตามหลักไตรสิกขา และการวัดและประเมินผลการศึกษาตามหลักไตรสิกขา

สรุปได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักพุทธธรรมสำหรับการพัฒนาผู้นำ สามารถมองเห็นถึงหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง พระพุทธเจ้าทรงใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พระองค์อาศัยกระบวนการทางทรัพยากรต่างๆ มาเป็นปัจจัยในการบริหาร ในหลักของการดำเนินชีวิต พระองค์ก็เน้น ให้ทุกคน มีศีล มีธรรม มีเมตตาธรรม ในการประพฤติปฏิบัติ ซึ่งจะต้องพัฒนาจิตใจของตนเองให้มีความเข้มแข็งในการต่อสู้กับปัญหาต่างๆ เมื่อทุกคนปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระองค์แล้วชีวิตก็จะพบแต่ความสุขตลอดไป

จากงานวิจัยที่เกี่ยวกับพระสังฆาธิการและผลการศึกษาของนักวิชาการต่างๆ ผู้วิจัยประมวลได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ มีความหมายที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ดังตาราง ที่ ๒.๒๒ ดังนี้

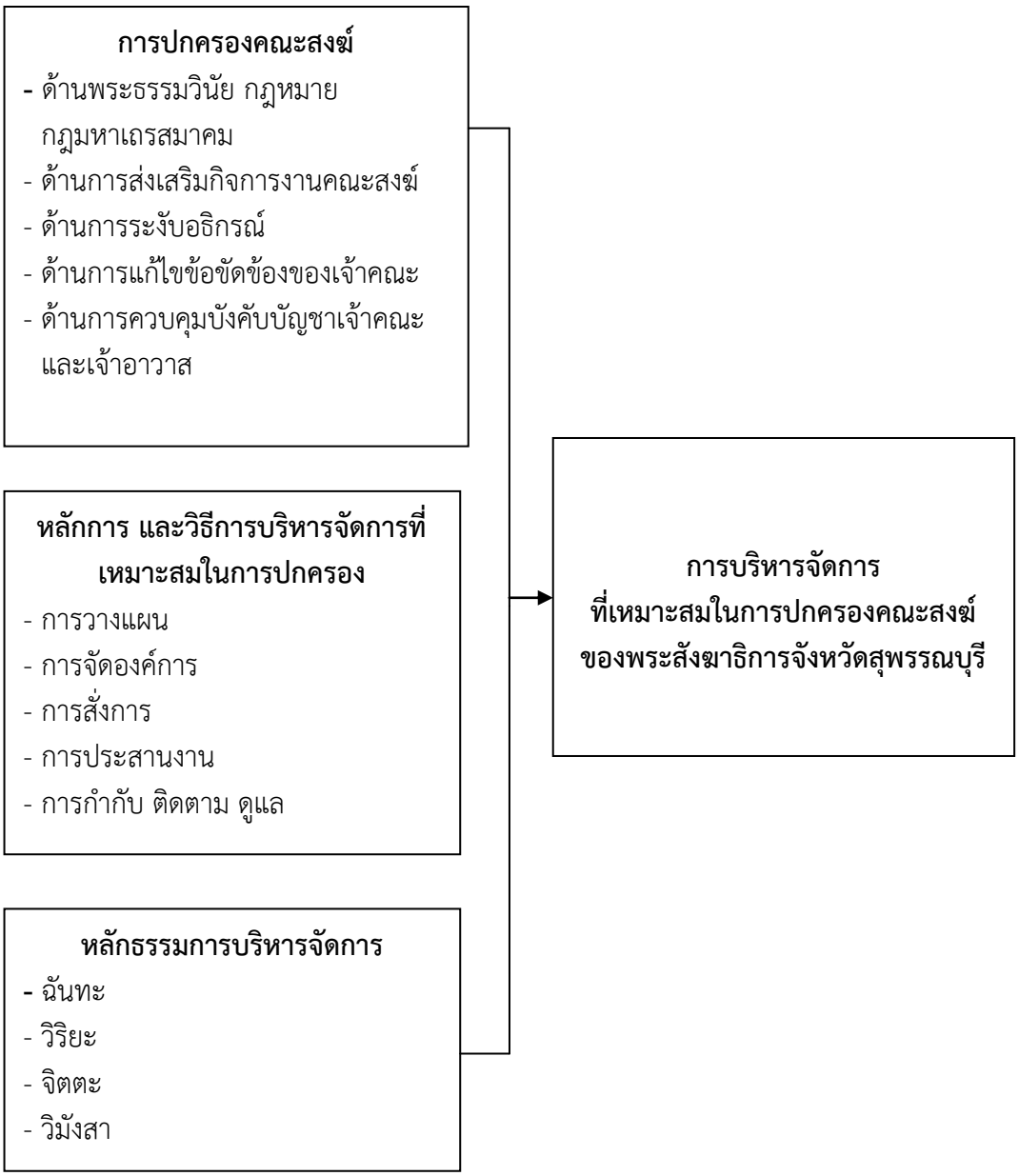
[๑๓๕] ทวีศักดิ์ ทองทิพย์, “การวิเคราะห์การศึกษาตามหลักไตรสิกขา”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** (พระพุทธศาสนา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า บทคัดย่อ.

ตารางที่ ๒.๒๒ งานวิจัยเกี่ยวกับหลักพุทธธรรม

นักวิจัย	ผลการวิจัย
ฌาน ตรรกวิจารณ์, (๒๕๕๐, หน้า บทคัดย่อ).	“การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธ” พบว่า ปัญหาของมนุษย์คือ ทุกข์ ใช้หลักอริยสัจ ๔ เป็นหลักคิดในการพัฒนาและการคิดเชิงระบบ เป้าหมายในการพัฒนามี ๓ อย่าง คือ ๑. ทำให้มนุษย์มีความรู้ ความสามารถ ๒.มีคุณธรรมจริยธรรม ๓.พัฒนาไปสู่ความพันทุกข์ คือพระนิพพาน
สุปรียา ธีรสิรานนท์, (๒๕๕๖, หน้า บทคัดย่อ).	“วิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ในพระพุทธศาสนาเถรวาท” พบว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ของมนุษย์ตามแนวทางพระพุทธศาสนาเถรวาท ในเบื้องต้น ต้องมีศรัทธา มีความเชื่อมั่น มีปัญญา
เอื้อมอร ชลวร, (๒๕๕๖, หน้า บทคัดย่อ).	“การพัฒนาวิธีการสอนของพระปาโมทย์ ปาโมชโช” พบว่า การตอบแทนคุณพระพุทธเจ้าและการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเพื่อนำพาให้คนพ้นทุกข์ได้พบความสุขในปัจจุบัน ความสุขในอนาคต และความสุขในการบรรลุธรรม
ทัศนีย์ เจนวิถีสุข, (๒๕๕๕, หน้า บทคัดย่อ).	“การสื่อสารเชิงพุทธกับการเปลี่ยนแปลงสังคม” พบว่า การสื่อสารด้วยสติบนพื้นฐานของความเข้าใจ และเคารพในตนเองและผู้อื่น บนหลักการของเหตุผลตามความเป็นจริง ซึ่งก่อให้เกิดปัญญา สร้างสรรค์ความดีงานในการสื่อสาร ต่อการเปลี่ยนแปลงสังคมในทางที่เป็นประโยชน์
นาวิน วงศ์รัตนมัจฉา, (๒๕๕๔, หน้า บทคัดย่อ).	“ผลสัมฤทธิ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในกลุ่มชาติพันธุ์ลีซูของพระธรรมจาริก” พบว่า ๑. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นไปด้วยความเชื่องช้า ๒. มีคติความเชื่อเรื่องของผีสางเทวดา ๓. พูดอ่าน เขียน ภาษาไทย ไม่ค่อยได้ ๔.ขาดแคลนพระธรรมจาริก
บัญชายุทธ นาคมุจลินท์, (๒๕๕๕, หน้า บทคัดย่อ).	“วิเคราะห์การบริหารองค์กรในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัดอุทัยธานี” พบว่า การบริหารนั้นต้องมีความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจในเรื่องทฤษฎีและหลักการบริหารทั่วไป เพื่อนำความรู้ความสามารถไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับการทำงาน
ทวีศักดิ์ ทองทิพย์, (๒๕๕๕, หน้า บทคัดย่อ).	พระพุทธเจ้าตรัสหลักไตรสิกขาไว้ใน วัชชีปุตตสูตร ทุติยสิกขัตตยสูตร และตติยสิกขาสูตร ไตรสิกขา มีหมายความว่า การฝึกอบรมด้านความประพฤติ จิต และปัญญา ไตรสิกขาสามารถจัดประเภทได้ ตามหลักไตรสิกขา ตามมรรคมีองค์แปด

๘. กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาถึงแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้การศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรค ผลสรุปจากการศึกษาสัมภาษณ์เชิงลึก และผลสรุปข้อมูลเชิงสถิติจากการวิจัยเชิงสำรวจมาวิเคราะห์และพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางที่จะเป็นรูปธรรม แนวทางในการพัฒนา การบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ทั้งนี้เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ในการที่จะนำไปประยุกต์ในอนาคตอันใกล้นี้ ดังเสนอในแผนภาพ ต่อไปนี้

แผนภาพที่ ๒.๔ กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนา การบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methodology Research) ระหว่างการวิจัย เชิงคุณภาพ (Qualitative Research)โดยเป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research)การสัมภาษ ณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non- Participant Observation) เพื่อศึกษาการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี และวิธีวิจัย เชิงปริมาณ (Quantitative Research)โดยการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย
๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๑) เชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ตอนที่ ๑ การพัฒนากรอบแนวคิดการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วย

ขั้นที่ ๑ การศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลด้านหลักการ และจุดมุ่งหมายที่เกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ ๒ กำหนดกรอบแนวคิดการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี จากข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ ๒ การกำหนดการพัฒนากรอบแนวคิดการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วย

ขั้นที่ ๑ การศึกษาวิเคราะห์และกำหนดความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องกับองค์การทั้งหมด เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างแนวทางในการกำหนดการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก

(In-depth Interview) พระสังฆาธิการและประชาชนผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนา การบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน ๑๘ รูป/คน ประกอบกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non- Participant Observation) ของผู้วิจัย

ขั้นที่ ๒ การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) พระสังฆาธิการและประชาชนผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๑ รูป/คน เพื่อแสวงหาความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในบางประการ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อให้ได้การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ที่สมบูรณ์

ขั้นที่ ๓ กำหนดวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายของการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี และดำเนินการแปลงให้เป็นวัตถุประสงค์สำหรับการวางโครงร่างแนวทางการพัฒนา

ขั้นที่ ๔ การกำหนดโครงร่างแนวทางของการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี และทดลองนำไปปฏิบัติ

๒) เชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ตอนที่ ๓ การศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งใช้เทคนิคการวิจัยแบบสำรวจ โดยการแจกแบบสอบถามแก่พระสังฆาธิการ จำนวน ๒๙๐ รูป

๓.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ/ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ

๑) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อศึกษาถึงการพัฒนาบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วย พระสังฆาธิการ และประชาชนผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีส่วนร่วมในการปกครองคณะสงฆ์ จำนวน ๑๘ รูป/คน

๑) พระราชปริยัติเมธี เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี วัดสุวรรณภูมิ (เชษฐา ฉินฺนาลโย)

๒) พระปริยัติคุณาภรณ์ รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี วัดธัญญวารี (เฉลี่ย สิริธโร)

๓) พระมงคลกิตติวิบูลย์ รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี วัดวิมลโภคาราม (ทับทิม กิตฺติเสโน)

๔) พระปริยัติวรคุณ เจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง วัดสองพี่น้อง (สมชาย ทตฺตชีโว)

๕) พระรัตนเวที เจ้าคณะอำเภออู่ทอง วัดเขาดีสลัก (พีร์ ชินวโร)

๖) พระครูปริยัตยานุศาสก์ เจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี วัดปราสาททอง
(วีระ มหาวีโร)

๗) พระครูโสภณคุณาธาร เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า วัดสาลี
(สิงห์โต ปสนฺนจิตฺโต)

๘) พระครูศรีประจันตคณารักษ์ เจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์ วัดดอนบุบผาราม
(สมทรง โชติปญฺโ ญ)

๙) พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์ เจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์ วัดดอนเจดีย์
(ประไพ ปุญฺ ญกาโม)

๑๐) พระครูศาสนกิจจาภรณ์ เจ้าคณะอำเภอสามชุก วัดลาดสิงห์
(โกศล อโสโก)

๑๑) พระครูศรีสุตาคม เจ้าคณะอำเภอเดิมบางนางบวช วัดกำมะเชียร
(วัง ปญฺ ญาวชิโร)

๑๒) พระครูศรีกัลยาณคุณ เจ้าคณะอำเภอหนองหญ้าไซ วัดหนองหลวง
(ชิด กลฺยาโณ)

๑๓) พระครูธรรมสารรักษา เจ้าคณะอำเภอด่านช้าง วัดบรรหารแจ่มใส
(ป่วน ณฏฺฐโสภโณ)

๑๔) นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต ผู้อำนวยการสำนักงาพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี

๑๕) นายประยุทธ์ โอสธีรกุล ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี

๑๖) นางสาวจันทิรา เคหะนาด นักวิชาการศาสนาชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี

๑๗) นายอานนท์ รักผล เจ้าพนักงานศาสนสมบัติชำนาญงาน สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี

๑๘) นายอภิวัฒน์ เจริญวัย ไวยาวัจกรวัดวิมลโภคาราม อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

๒) การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) พระสังฆาธิการ และประชาชนผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๑ รูป/คน

๑) พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
(กำพล คุณงฺกโร)

๒) พระครูศรีรัตนาภิวัฒน์ รองเจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี วัดพระลอย
(ทวี รตนเมธี)

๓) พระครูอนุกูลปัญญากร รองเจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง วัดไผ่โรงวัว
(สุชิน สิริปญฺโ ญ)

๔) พระครูโสภณโพธิมัณฑ์ รองเจ้าคณะอำเภออู่ทอง วัดห้วยมงคล
(ไพรวัลย์ วิสุทฺโธ)

๕) พระครูพิพัฒน์สุวรรณาภรณ์ รองเจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์ วัดหนองเพียร

(วิชัย จนฺทโชโต)

๖) พระครูสุวรรณปริยัตยาทร รองเจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์ วัดธัญญวารี (วรเชษฐ์ สิริธโร)

๗) พระครูโกศลคชเขต รองเจ้าคณะอำเภอด่านช้าง วัดด่านช้าง (สวรรค์ อตฺถโกสโล)

๘) อาจารย์ชวพัฒน์ พรมขุนทด อาจารย์ประจำหลักสูตร หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์

๙) อาจารย์เอกมงคล อาจารย์ประจำหลักสูตร หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์

๑๐) อ.ดร.ณัฐกร ปังละออ อาจารย์ประจำหลักสูตร หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์

๑๑) นายวีรศักดิ์ แสนงาม นักวิชาการศาสนาชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี

เพื่อแสวงหาความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในบางประการ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ผู้วิจัย สร้างขึ้นเพื่อให้ได้การพัฒนา การบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ที่สมบูรณ์

๓) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จาก พระสังฆาธิการในจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน ๑,๐๕๐ รูป ได้กลุ่มตัวอย่าง ๒๙๐ รูป ที่ได้จากสูตรของ Taro Yamane ซึ่งใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ ๐.๐๕ ดังนี้

$$= \frac{N}{1+N(e)^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ เท่ากับ ๐.๐๕

ประชากรทั้งหมด ๑,๐๕๐ รูป เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้ดังนี้

แทนค่าในสูตร $n = \frac{1,050}{1+1,050\ (0.05)^2}$

n = ๒๙๐

เพราะฉะนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ = ๒๙๐ รูป

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้หลักการสุ่มแบบแบ่งชั้น ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นสัดส่วน โดยพิจารณาจากจำนวนประชากร เพื่อให้ได้ข้อมูลมีลักษณะกระจาย ให้สัมพันธ์กับสัดส่วนของประชากร โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดย พระสังฆาธิการ เป็นระดับในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างเป็นสัดส่วนโดยใช้สูตร ดังนี้

จำนวนตัวอย่างในแต่ละชั้น = $\frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละชั้น}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$

จากสูตรจะได้ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นของพระสังฆาธิการ ทั้งจังหวัด รวม ๒๙๐ รูป รายละเอียดดังตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนพระสังฆาธิการ และกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอำเภอ

เขตการปกครองคณะสงฆ์	ประชากร (พระสังฆาธิการ)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (รูป)
อำเภอเมืองสุพรรณบุรี	๑๔๐	๓๙
อำเภอสองพี่น้อง	๑๑๐	๓๐
อำเภอบางปลาม้า	๑๐๐	๒๘
อำเภออู่ทอง	๑๐๕	๒๙
อำเภอศรีประจันต์	๑๐๕	๒๙
อำเภอดอนเจดีย์	๙๕	๒๖
อำเภอสามชุก	๘๐	๒๒
อำเภอเดิมบางนางบวช	๑๒๐	๓๓
อำเภอหนองหญ้าไซ	๘๐	๒๒
อำเภอด่านช้าง	๑๑๕	๓๒
รวมประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	**๑,๐๕๐ รูป**	**๒๙๐ รูป**

๓.๓ เครื่องมือการวิจัย

๑) เชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ลักษณะการสัมภาษณ์เป็นแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ผู้วิจัยกำหนดประเด็นคำถามที่ใช้เป็นแนวทางเพื่อให้ได้ความจริง แนวคิด ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี

๒) เชิงปริมาณ (Quantitative Research)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อศึกษาความเป็นได้ในด้านหลักพุทธธรรมและ ให้ได้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับสำรวจสภาพความพร้อมในการประกอบการพิจารณาตัดสินใจใช้การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี

ก. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

๑) ศึกษาความรู้พื้นฐานทั่วไป หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒) กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

๓) ประมวลผลข้อมูลที่ได้จากการศึกษา กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย ทั้งแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์โดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ผู้ควบคุมดุษฎีนิพนธ์

๔) สร้างเครื่องมือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ โดยให้มีเนื้อหาครอบคลุม การพัฒนา การบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการ จังหวัด สุพรรณบุรี ทั้ง ๕ ด้าน และสร้างแบบสัมภาษณ์

๕) เสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ผู้ควบคุม ดุษฎี นิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์รายข้อ (Index of Item-Objective Congruence) และปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ นำเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมดุษฎีนิพนธ์

๖) นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชาชนที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่จะดำเนินการวิจัย เพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือแบบสอบถาม

๗) ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือการวิจัยตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมดุษฎีนิพนธ์

๘) จัดพิมพ์เครื่องมือการวิจัยฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ข. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาความรู้พื้นฐานทั่วไป หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดประเด็นข้อคำถามที่ใช้แนวทางสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยยึดตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การสัมภาษณ์เป็นแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ผู้วิจัยกำหนดประเด็นคำถามที่ใช้เป็นแนวทางเพื่อให้ได้ความจริง แนวคิด ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ จนสามารถตอบคำถามการวิจัยโดยอาศัยกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ทั้ง ๕ ด้าน ได้แก่ ๑. ด้านพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช คำสั่งของผู้บังคับบัญชาเหนือตน ๒. ด้านควบคุมและส่งเสริมการรักษาความสงบเรียบร้อยดีงาม การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่ การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ ให้ดำเนินไปด้วยดี ๓. ด้านระงับอธิกรณ์ วินิจฉัยการลงนิคหกรรม วินิจฉัยข้ออุทธรณ์คำสั่ง หรือ คำวินิจฉัยชั้นเจ้าคณะตำบล ๔. แก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะตำบลให้เป็นไปโดยชอบ ๕. ควบคุมบังคับบัญชาเจ้าคณะและเจ้าอาวาส ตลอดถึงพระภิกษุสามเณรผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา หรืออยู่ในเขตปกครองของตน และชี้แจงแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาให้เป็นไปโดยความเรียบร้อย การสัมภาษณ์ผู้วิจัยขออนุญาตในการใช้เครื่องบันทึกเสียงและจดบันทึกข้อมูลสำคัญ

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้ง นี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น ๒ ชุด ตามกลุ่มประชากรที่ศึกษา คือ พระสังฆาธิการและประชาชนผู้ทรงคุณวุฒิ

ชุดที่ ๑ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ตามความคิดเห็นของพระสังฆาธิการ ผู้วิจัยออกแบบสอบถามโดยการศึกษาจากเอกสาร การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น ๒ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาหลักพุทธธรรม ด้านละ ๘ ข้อ รวม ๔๐ ข้อ ข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Numerical Rating Scale) มีทั้งหมด ๕ ระดับ[๑๓๖] คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด โดยกำหนดค่าของลำดับคะแนน ดังนี้

๕ หมายถึง มีระดับการพัฒนาการบริหารจัดการมากที่สุด
๔ หมายถึง มีระดับการพัฒนาการบริหารจัดการมาก
๓ หมายถึง มีระดับการพัฒนาการบริหารจัดการปานกลาง
๒ หมายถึง มีระดับการพัฒนาการบริหารจัดการน้อย
๑ หมายถึง มีระดับการพัฒนาการบริหารจัดการน้อยที่สุด

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี

ชุดที่ ๒ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ตามความคิดเห็นของประชาชนผู้ทรงคุณวุฒิโดยผู้วิจัยได้ทำการออกแบบสอบถามโดยการศึกษาการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี

ค. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างไว้ไปดำเนินการตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

๑. ดำเนินการตรวจสอบปรับปรุง วรรคตอน การสะกด การจัดวางข้อความและรูปเล่มพิสูจน์อักษรของเครื่องมือให้สมบูรณ์ นำเครื่องมือที่สร้างไว้เสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมดุษฎีนิพนธ์เพื่อตรวจสอบและขอคำแนะนำ

๒. การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (Validity) นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการ

---

[๑๓๖] ธีรยุทธ พึ่งเทียร, **สถิติเบื้องต้นและการวิจัย** , (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สูตรไพศาล, ๒๕๔๕), หน้า ๑๓๐.

พัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี ในการวิจัยและการใช้สถิติจำนวน ๕ ท่าน

๑) พระอุดมสิทธินายก, ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (วังน้อย)

๒) พระมหาสุนันท์ สุนนฺโท, ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (วังน้อย)

๓) พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (วังน้อย)

๔) ผศ.ดร.บุษกร วัฒนบุตร เลขาประจำหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (วังน้อย)

๔) อาจารย์ ดร. ประเสริฐ ธิลาว อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (วังน้อย)

เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือทางด้านเนื้อหา (Content Validity) ความเที่ยงตรงทางด้านโครงสร้าง (Construct Validity) ซึ่งตรวจสอบโดยอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ (Face Validity) ความเที่ยงตรงตามเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง (Criterion Related Validity) และการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์รายข้อ (Index of Item-Objective Congruence) : IOC[๑๓๗] ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามที่นำไปใช้ได้ตั้งแต่ ๐.๕ ถึง ๑.๐

๓. หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับพระสังฆาธิการ จำนวน ๓๐ รูป นำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (Alphs Coefficient) ตามวิธีการของ (Taro Yamane)[๑๓๘] ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๕๕

๔. ดำเนินการปรับปรุงเครื่องมือครั้งที่ ๒ โดยปรับปรุงแก้ไขจากผลที่วิเคราะห์ได้จากการทดลองใช้ (Try Out)

๕. สร้างเครื่องมือฉบับสมบูรณ์และนำเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมดุษฎีนิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์ใช้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

---

[๑๓๗] พิสณุ ฟองศรี, **วิจัยทางการศึกษา**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เทียมฝ่ายการพิมพ์, ๒๕๔๙), หน้า ๑๓๘-๑๓๙.

[๑๓๘] บุญชม ศรีสะอาด, **การวิจัยเบื้องต้น** , พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๕), หน้า ๙๙.

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยดำเนินการสัมภาษณ์และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา การบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอน ดังนี้

๑. การรวบรวมเอกสาร ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความงานวิจัยและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา การบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อสร้างเครื่องมือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

๒. ผู้วิจัยเสนอขอหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อแจ้งต่อเจ้าอาวาสวัดสำหรับขออนุญาตแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างภายในวัด และขอสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามรายนามผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓. นำหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พร้อมทั้งแบบสอบถามไปแจกให้กับ พระสังฆาธิการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและดำเนินการสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

๔. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างกลับคืนด้วยตนเอง พร้อมด้วยผู้ช่วยวิจัย

๕. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๑๘ รูป/คน และการสังเกตเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

๖. รวบรวมข้อมูลแบบสอบถามทั้งหมดเพื่อนำมาประมวลผลตามวิธีการทางสถิติ และรวบรวมคำให้สัมภาษณ์ เพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลหาประเด็นความสอดคล้อง ร่วมกับการสังเกตการบริหารจัดการและการดำเนินการ เพื่อค้นหาการพัฒนา การบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ต่อไป

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๑) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ผู้วิจัยดำเนินการสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี รวมทั้งการลงเก็บข้อมูลในพื้นที่ด้วยตนเองตามระเบียบวิธีวิจัยและตามประเด็นโจทย์วิจัยวิธีดำเนินงานวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยผู้เชี่ยวชาญแบบลูกโซ่ (Snowball Technique) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) การสังเคราะห์เนื้อหา (Synthesis) ข้อมูลที่สอดคล้องกันเพื่อแสวงหาความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในบางประการ ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะและแนวทางในการกำหนดการพัฒนาการบริหารจัดการ ที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี และนำเสนอเป็น ความเรียง ตารางหรือแผนภูมิ ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑. จัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เป็นแฟ้มข้อมูล

๒. อ่าน ทำความเข้าใจ บันทึก เขียนข้อสังเกตและตั้งประเด็น

๓. พรรณนา แยกแยะลด ส่วนข้อมูล (Data Reduction) และให้รหัส (Coding) และตีความข้อมูล จัดหมวดหมู่ หาความเหมือน ความต่างและความเชื่อมโยงกับบริบท

๔. สรุปผลการวิจัย นำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง และรายงานผลการวิจัย

๒) การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนาความเป็นไปได้ของการพัฒนาการบริหารจัดการ ที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ใน ๕ ด้าน คือ ๑. ด้านพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช คำสั่งของผู้บังคับบัญชาเหนือตน ๒. ด้านควบคุมและส่งเสริมการรักษาความสงบเรียบร้อยดีงาม การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่ การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ ให้ดำเนินไปด้วยดี ๓. ด้านระงับอธิกรณ์ วินิจฉัยการลงนิคหกรรม วินิจฉัยข้ออุทธรณ์คำสั่ง หรือ คำวินิจฉัยชั้นเจ้าคณะตำบล ๔. แก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะตำบลให้เป็นไปโดยชอบ ๕. ควบคุมบังคับบัญชาเจ้าคณะและเจ้าอาวาส ตลอดถึงพระภิกษุสามเณรผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา หรืออยู่ในเขตปกครองของตน และชี้แจงแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาให้เป็นไปโดยความเรียบร้อย โดยใช้สถิติ ดังนี้

๑. สถานภาพส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)[๑๓๙]

๒. ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อความเป็นไปได้ในการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนจากการตอบแบบสอบถามของพระสังฆาธิการ

๓. การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ โดยหาค่าเฉลี่ย [๑๔๐] ดังนี้

---

[๑๓๙] พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ, รศ.ดร., **การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการบริหาร ฉบับปรับปรุงใหม่** , (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสมาธรรม, ๒๕๔๘), หน้า ๒๒-๒๔.

[๑๔๐] พวงรัตน์ ทวีรัตน์, **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์,** พิมพ์ครั้งที่ ๘ (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานทดลอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๓), หน้า ๑๑๗.

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๑ – ๕.๐๐ หมายความว่า ต้องการพัฒนามากที่สุด
ค่าเฉลี่ย ๓.๕๑ – ๔.๕๐ หมายความว่า ต้องการพัฒนามาก
ค่าเฉลี่ย ๒.๕๑ – ๓.๕๐ หมายความว่า ต้องการพัฒนา ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย ๑.๕๑ – ๒.๕๐ หมายความว่า ต้องการพัฒนา น้อย
ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๕๐ หมายความว่า ต้องการพัฒนา น้อยที่สุด

๔. ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยทำการรวบรวมจากแบบสอบถามแล้วจัดกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดไว้ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๕. นำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ สรุปผล และนำเสนอเขียนเป็นความเรียง หรือตาราง

บทที่ ๔
ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี” ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยทำการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Analysis) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus GroupDiscussion) การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มุ่งศึกษา แนวคิด ที่เกี่ยวกับ “การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี” ผลการวิจัยแบ่ง ออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้

๔.๑ ผลการศึกษาสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี

๔.๒ ผลการศึกษาหลักการ และวิธีการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี

๔.๓ ผลการนำเสนอการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี

๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๑ ผลการศึกษาสภาพทั่วไป การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี

ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth- interviews) เกี่ยวกับสภาพการพัฒนาการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี สรุปได้ดังต่อไปนี้

๑. สภาพทั่วไปการพัฒนาการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม

๑) การปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรีในปัจจุบัน มีรูปแบบมาจากข้อบังคับในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ .ศ.๒๕๐๕ รวมทั้งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕ และกฎระเบียบมหาเถรสมาคมอื่นๆ อีกซึ่งเป็นเรื่องกฎหมายคณะสงฆ์ที่ได้ยึดถือปฏิบัติกันอยู่แล้ว และ เจ้าคณะพระสังฆาธิการต้องปฏิบัติตาม ในปัจจุบัน ได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา จำนวน ๑๓ โครงการ และมีแผนแม่บทในการปกครองของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรีที่ชัดเจน และเป็นรูปธรรม[๑]

[๑] สัมภาษณ์ พระราชปริยัติเมธี, ดร. (เชษฐา ฉินฺนาลโย), เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

๒) การปกครองคณะสงฆ์ ในจังหวัดสุพรรณบุรี มีการปกครอง ที่เป็นระบบ มีการวางแผนทั้งด้านการบริหารงาน ด้านการจัดการ ด้านบุคลากร ที่อยู่ภายใต้การปกครองที่ดีโดยทั่วไป ในรูปแบบของการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี[๒]

๓) คณะกรรมการการปกครองคณะสงฆ์ระดับตำบล คณะกรรมการปกครองคณะสงฆ์ระดับอำเภอ คณะกรรมการปกครองคณะสงฆ์ระดับจังหวัด โดยเจ้าคณะระดับชั้นนั้นๆ เป็นประธานกรรมการโดยให้นโยบายในเรื่องต่างๆ พิจารณาหรือเห็นชอบเรื่องต่างๆ ตามที่คณะกรรมการมีมติรับรองเสนอมา[๓]

๔) การพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมที่พอจะเป็นไปได้ ก็คือรูปแบบคณะกรรมการที่เจ้าคณะในแต่ละระดับชั้นจัดตั้งขึ้นมา เพื่อสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมาสนองงานคณะสงฆ์ และต้องมีคุณธรรม คือหลักอิทธิบาท ๔ รักงาน ขยันทำงาน จำมั่น หมั่นพินิจงาน พิจารณางานให้รอบคอบ เพื่อให้เกิดผลดีกับคณะสงฆ์[๔]

๕) คณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี มีการปกครองที่เป็นหลักสากลมีการปกครองแบบขั้นบันได และมีการประชุมหารือกันอยู่ตลอดเวลาในคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี มีเจ้าคณะจังหวัดที่มีความรู้ความสามารถในการปกครองคณะสงฆ์ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อยและปฏิบัติตามหลักพระวินัย และมีการส่งเสริมให้พระสังฆาธิการเข้ารับการเรียนรู้เกี่ยวกับการปกครองคณะสงฆ์ด้วยการส่งเสริมให้มีการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) ทำให้มีวิสัยทัศน์กว้าง ไกลมากขึ้น[๕]

๖) ในการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี เจ้าคณะจังหวัด มีนโยบายในการปกครองที่ชัดเจน มีรูปแบบที่ดี การพัฒนาการปกครองที่เป็นปัจจุบันอยู่ตลอดเวลาทำให้การบริหารงานด้านการปกครองมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น[๖]

๗) ลักษณะของการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ได้เป็นไปตามหลักของพระธรรมวินัยด้วยดีเสมอมาและปรับปรุงหลักการการปกครองให้เป็นไปตามยุคโลกาภิวัตน์ที่เหมาะสมกับการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรีตลอดมา[๗]

---

[๒] สัมภาษณ์ พระปริยัติคุณาภรณ์ (เฉลี่ย สิริธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓] สัมภาษณ์ พระมงคลกิตติวิบูลย์ (ทับทิม กิตฺติเสโน), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔] สัมภาษณ์ พระปริยัติวรคุณ (สมชาย ทตฺตชีโว), เจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง, ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๕] สัมภาษณ์ พระรัตนเวที (พีร์ ชินวโร), เจ้าคณะอำเภออู่ทอง, ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๖] สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัตยานุศาสก์ (วีระ มหาวีโร), เจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๗] สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธาร (สิงห์โต ปสนฺนจิตฺโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐.

๘) มีการประชุมอยู่ทุกเดือนในแต่ละอำเภอและในการประชุมพระสงฆ์ สามารถแสดงความคิดเห็นในด้านการปกครองได้ เจ้าคณะจังหวัดจะรับฟังและนำมาปรับปรุงในการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี[๘]

๙) ต้องระมัดระวังการทำหน้าที่ของตนมิให้เป็นการ ละเว้น ย่อหย่อน บกพร่องต่อหน้าที่อีกด้วย ดังนั้น ในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ในปัจจุบันก็เหมือนกันคือมีรูปแบบการปกครองที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ กับพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕ และกฎระเบียบมหาเถรสมาคมอีกมาเป็นเวลาช้านาน[๙]

๑๐) ในปัจจุบันนี้การปกครองคณะสงฆ์ในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี มีการวางแบบแผนที่ดีอยู่แล้ว และมีการประชุมอบรมพระสังฆาธิการใน ทุกระดับอีกทั้งพระเลขานุการด้วยให้มีความรู้ความเข้าใจในระบบแบบแผนที่คณะสงฆ์ ส่วนกลางมีมติออกระเบียบหรือคำสั่งออกมาเพื่อให้รู้และเข้าใจไม่ผิดเพี้ยน มีการวางแผนวางนโยบายในการปกครองที่ดีและทันต่อเหตุการณ์ในปัจจุบัน[๑๐]

๑๑) มีการปกครองแบบเป็นลำดับชั้นและมีการแจกจ่ายงานให้ตรงกับตำแหน่งงานมีทัศนคติที่ดีต่อการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ได้มีการพัฒนาในด้านการปกครอง อย่างต่อเนื่อง[๑๑]

๑๒) ในการประชุมทุกครั้งจะมีการนำเสนอนโยบายในด้านการปกครองแบบใหม่ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี มีการปกครองที่เหมาะสมตามพระธรรมวินัย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กฎระเบียบและประกาศของมหาเถรสมาคมอย่างต่อเนื่อง[๑๒]

๑๓) การปกครองก็จะมีการประชุมอบรมเจ้าคณะพระสังฆาธิการทุกระดับมีมาอย่างต่อเนื่องจึงทำให้การปกครองส่วนใหญ่มีคุณภาพมากขึ้นงานทุกอย่างจะไม่มีค้างหรือล่าช้าจะถูกกระตุ้นจากผู้ปกครอง และการมีกฎระเบียบที่ชัดเจน[๑๓]

๑๔) การปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรีตามที่กล่าวมานี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ไทยในการปกครองนั้นไม่ว่าจะเป็นคณะสงฆ์จังหวัดไหน ภาคไหนก็ตามก็จะมีรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน[๑๔]

๑๕) เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี จะคิดรูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพิ่มขึ้น และคิดพัฒนาพระสังฆาธิการรุ่นใหม่ เพื่อให้ทันยุคทันสมัย ในการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรีเสมอ[๑๕]

---

[๘] สัมภาษณ์ พระครูศรีประจันตคณารักษ์ (สมทรง โชติปญฺโ ญ), เจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๙] สัมภาษณ์ พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์ (ประไพ ปุญฺ ญกาโม), เจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์, ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๐] สัมภาษณ์ พระครูศาสนกิจจาภรณ์ (โกศล อโสโก), เจ้าคณะอำเภอสามชุก, ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๑] สัมภาษณ์ พระครูศรีสุตาคม (วัง ปญฺญาวชิโร), เจ้าคณะอำเภอเดิมบางนางบวช, ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๒] สัมภาษณ์ พระครูศรีกัลยาณคุณ (ชิด กลฺยาโณ), เจ้าคณะอำเภอหนองหญ้าไซ, ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๓] สัมภาษณ์ พระครูธรรมสารรักษา (ป่วน ณฏฺฐโสภโณ), เจ้าคณะอำเภอด่านช้าง, ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๔] สัมภาษณ์ นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๕] สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ โอสธีรกุล, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

๑๖) การปกครองที่แจกจ่าย นโยบายจากบน สู่ล่าง เป็นการปกครองที่เป็นระบบ เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรีให้พระสังฆาธิการได้แสดงความคิดเห็นในการปกครองคณะสงฆ์อย่างเต็มที่[๑๖]

๑๗) เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี ได้จัดหน้าที่ในการดูแลแต่ละฝ่ายอย่างเหมาะสม เป็นการจัดระเบียบการปกครองที่ดีเป็นไปตามกฎระเบียบของมหาเถรสมาคม[๑๗]

๑๘) คณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี มีการปกครองที่วางระเบียบ และ แบบแผนที่ดีเป็นไปตามระบบระบอบขอบข่ายของพระธรรมวินัยที่ดีในการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นไปด้วยดีมีการปกครองที่เป็นมาตรฐาน มีนโยบายที่ครอบคลุมทั้ งจังหวัด ในการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี มีการบริหารที่แยกเป็นหมู่ และ ฝ่ายอย่างเห็นได้ชัดมีกฎเกณฑ์ ในการบริหารที่ดีการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ปัจจุบันมีการวางระเบียบและนโยบายที่รัดกุมและครอบคลุมให้ใช้งานได้อย่างทั่วถึง[๑๘]

ตารางที่ ๔.๑ ผลการศึกษาสภาพทั่วไป การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ปริมาณ	
		ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่
๑	มีการปกครองที่สอดคล้องกับพระธรรมวินัยและเป็นไปตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์	๑๑	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๘,๑๐,๑๓,๑๔,๑๕
๒	มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เหมาะกับสถานการณ์ปัจจุบัน	๑๐	๑,๒,๓,๕,๗,๙,๑๑,๑๒,๑๕,๑๖
๓	การทำงานเชิงรุก รู้คน รู้งาน ตามหลักการปกครองคณะสงฆ์	๙	๑,๒,๓,๖,๘,๑๐,๑๔,๑๗,๑๘
๔	มีกฎ ระเบียบที่เป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกันอย่างชัดเจน	๘	๑,๒,๓,๕,๗,๙,๑๔,๑๗
๕	มีการปกครองตามลำดับชั้น และให้ความเคารพกันตามลำดับอาวุโส	๗	๑,๒,๓,๖,๘,๑๐,๑๒

[๑๖] สัมภาษณ์ นางสาวจันทิรา เคหะนาค, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๗] สัมภาษณ์ นายอานนท์ รักผล, เจ้าพนักงานศาสนสมบัติชำนาญงาน สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๘] สัมภาษณ์ นายอภิวัฒน์ เจริญวัย, ไวยาวัจกรวัดวิมลโภคาราม, ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๑ ผลการศึกษาสภาพทั่วไป การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม พบว่า มีการปกครองที่สอดคล้องกับพระธรรมวินัยและเป็นไปตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ อยู่ในลำดับที่ ๑ มีจำนวน ๑๑ รูป หรือ คน รองลงมาคือ มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เหมาะกับสถานการณ์ปัจจุบัน อยู่ในลำดับที่ ๒ มีจำนวน ๑๐ รูป หรือคน รองลงมาคือ การทำงาน เชิงรุก รู้คน รู้งาน ตามหลักการปกครอง อยู่ในลำดับที่ ๓ มีจำนวน ๙ รูป หรือ คน รองลงมาคือ มีกฎระเบียบที่เป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกันอย่างชัดเจน อยู่ในลำดับที่ ๔ มีจำนวน ๘ รูป หรือ คน รองลงมาคือ มีการปกครองตามลำดับชั้น และให้ความเคารพกันตามลำดับอาวุโส อยู่ในลำดับที่ ๕ มีจำนวน ๗ รูป หรือ คน

สรุปได้ว่า ในปัจจุบัน การปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ได้ปกครองคณะสงฆ์ด้วยยึดกฎระเบียบที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕ และกฎระเบียบมหาเถรสมาคม ด้วยความเป็นธรรม โดย มีการวางแผน และนโยบายให้คณะสงฆ์ ตามชั้นการปกครองแต่ละชั้น และมีการแจกจ่ายงานให้ตรงกับตำแหน่งงาน นำไปปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันเพื่อ ให้ง่ายต่อการปกครอ ง และเป็นระเบียบเรียบร้อยตามหลักพระธรรมวินัย เกิดความเป็นธรรมในการปกครองคณะสงฆ์ เพราะมีกฎและระเบียบที่ใช้ร่วมกัน อย่างครอบคลุมและเป็นมาตรฐานสากล การปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย มีการปกครองคณะสงฆ์และการบริหารจัดการ ที่เหมาะ อย่างต่อเนื่องเป็ นระบบที่ชัดเจนไม่คลุมเครือ สามารถตรวจสอบได้โปร่งใส และควรให้การสนับสนุนและส ่งเสริมให้ ประชาชน เข้ามา มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการคณะสงฆ์ ในส่วนที่สามารถเข้าร่วมเสนอ ความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ต่อการสร้างศรัทธาความเชื่อมั่นต่อการจัดการ พระสังฆาธิการ มีความ โปร่งใสและมีจัดกิจกรรม ต่างๆในวันสำคัญทางศาสนามีความสามัคคี เพื่อองค์กรต่างๆ ในชุมชนมาใช้ ประโยชน์ศึกษาค้นคว้าในทางด้านหลักธรรมทางการศึกษาเทคโนโลยีจริยธรรมคุณธรรม โดยใช้หลักอิทธิบาท ๔ และที่สำคัญคณะสงฆ์จะต้องสามารถเป็นวิทยากรพิเศษในชุมชนที่บรรยาย ธรรม เกี่ยวกับธรรมะให ้ความรู้แก่ประชาชนที่สนใจได ้รับฟังเพื่อสร ้างทัศนคติที่มีความน ่าเชื่อถือเชื่อมั่น และแรงศรัทธาต ่อประชาชนต ่อกิจกรรมใน วันสำคัญ ทางพระพุทธศาสนา ซึ่งไม่ผิดต่อพระธรรมวินัย หลักการปกครอง คณะสงฆ์ส่วนใหญ่ จะมีงานกระจายการปกครองตามลำดับชั้นเพื่อให้ง่ายต่อการปกครองคณะสงฆ์ มีเจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาส เป็นลำดับชั้นไป ผู้บังคับบัญชาจะปกครองดูแลพระสังฆาธิการอย่างใกล้ชิด เพื่อให้การปกครองเป็นไปอย่างราบรื่นไม่มีอุปสรรคในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ งานที่พระสังฆาธิการต้องรับผิดชอบโดยตรงซึ่งมีความสำคัญต ่อการพัฒนา อย่างยิ่ง คือวัดของตนเอง เพื่อ ให้เกิดความ เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้า เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาประชาชนและสังคมเป็ นอย่างดียิ่ง โดยมหาเถรสมาคมได้กำหนดไว้เป็นระเบียบ ปกครองคณะสงฆ์และเป็ นภารกิจของพระสังฆาธิการ เจ้าอาวาสทุกวัดต ้องปฏิบัติและดำเนินการให ้ บรรลุผลสำเร็จ นอกจากนี้ ยังเป็ นเครื่องมือในการประเมินผลการปฏิบัติงานของเจ้าคณะผู้ปกครองอีกด้วย

ด้านการส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์

๑) พระสังฆาธิการในจังหวัดสุพรรณบุรี ได้มีการส่งเสริมกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยให้วัดเป็นแหล่งเรียนรู้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา ติดป้ายประชาสัมพันธ์ เชิญชวนให้พุทธศาสนิกชน ได้เข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา มีการแสดงพระธรรมเทศนาเผยแผ่ธรรมะ ให้ประชาชนทั่วไปได้นำหลักธรรมคำสอนไปประพฤติปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง และหลักธรรมที่สามารถนำมาพัฒนาการบริหารจัดการของพระสังฆาธิการคือ เจ้าคณะผู้ปกครอง ต้องมีความรู้ ความสามารถ ควรมี การให้ความเคารพกันนับถือกันตามหลักของพระธรรมวินัย หรือปกครองของคณะสงฆ์แบบพี่ปกครองน้อง เพราะการทำงานทางด้านการบริหารจัดการเป็นเรื่องยุ่งยาก เป็นการทำงาน เกี่ยวกับคนส่วนใหญ่ในองค์กร หลัก ธรรมในพระ พุทธศาสนา คือ หลักพรหมวิหารธรรม และหลักอปริหานิยธรรม จึงมีความสำคัญในการบริหารจัดการ ในองค์กรสงฆ์[๑๙]

๒) ธรรมะของพระพุทธเจ้าเปรียบเสมือนใบไม้ในป่าใหญ่ หยิบใบไม้มากำมือเดียวก็เพียงพอแล้วสำหรับใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิต หลักในการพิจารณาเลือกคำสอนพุทธศาสนามาใช้ในการบริหารจัดการนั้นต้องเลือกมาให้เหมาะกับวิถีชีวิตและองค์กร โดยหลักๆ เกี่ยวกับการปกครอง เกี่ยวกับการบริหารองค์กรต่างๆ จะต้องใช้หลักธรรมที่เรียกว่า สังคหวัตถุ ๔ คือ เป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของกันและกัน ประสานใจทุกคนที่อยู่ในองค์กรเดียวกันให้อยู่อย่างมีความสุข สามัคคี ซึ่งประกอบไปด้วย ๑. การให้ทาน คือ การอนุเคราะห์หรือสงเคราะห์ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามฐานานุรูป ในโอกาสต่างๆ เช่น งานบุญกุศล งาน อัคคีร้าย หรือหลายๆ อย่าง ๒. ปิยวาจา คือ การกล่าวด้วยคำที่เป็นที่รัก มีประโยชน์ ถูกต้องดีงาม และก็จริงใจต่อผู้ร่วมงาน ๓. อัตถจริยา คือ ความประพฤติที่เป็นประโยชน์กันคนอื่น เช่นว่าเราช่วยเหลือกิจการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมทั่วไปแนะนำแก้ไขปัญหาต่างๆ และชักชวนให้คนอื่นสนใจธรรมะ ให้ประพฤติ ๔. สมานัตตตา คือ ความเป็นผู้มีตนเสมอ วางตนเสมอต้นเสมอปลายปฏิบัติต่อคนอื่นอย่างเสมอภาค วางตัวให้เหมาะสมกับฐานะที่เป็นอยู่ เข้ากับคนอื่นให้ได้ ไม่เอาเปรียบคน อย่างที่กล่าวมาทั้งหมดเรียกว่า สังคหวัตถุ ๔[๒๐]

๓) การทำงานต้องมีสมาธิ มีสติ และมีปัญญาควรน้อมนำหลักการบริหารจัดการงานสมัยใหม่ด้วยหลักคำสอน คือหลักสัปปุริสธรรม ๗ การปกครองตน ปกครองคน และปกครองงาน อำนวยประโยชน์เสริมสร้างความผาสุก ความถูกต้อง ความเป็นระเบียบเรียบร้อยดีงาม มีความเมตตาอนุเคราะห์ต่อปวงชนให้ปรากฏชัดทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม เพื่อสร้างผลการทำงานในองค์กรเชิงบวก ตลอดจนการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ นำพาหมู่คณะ สงฆ์และ ประชา ชนให้มีศักยภาพที่มั่นคง ในพระรัตนตรัย และบรรลุความสำเร็จให้เกิดสันติสุขที่ยั่งยืน[๒๑]

---

[๑๙] สัมภาษณ์ พระราชปริยัติเมธี, ดร. (เชษฐา ฉินฺนาลโย), เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๐] สัมภาษณ์ พระปริยัติคุณาภรณ์ (เฉลี่ย สิริธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๑] สัมภาษณ์ พระมงคลกิตติวิบูลย์ (ทับทิม กิตฺติเสโน), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

๔) พระ พุทธศาสนากับคนไทยมีความผูกพันกันมานานไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติไทย และเจริญมั่นคงในประเทศไทยยิ่งกว่าที่ไหนในโลก ฉะนั้นหลักธรรมของพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะหลักอิทธิบาท ๔ ถ้านำมาปฏิบัติในการทำงาน จะเห็นผลที่เป็นรูปธรรม จึงเป็นที่มาของขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต ทัศนคติ ในด้านความรู้สึกนึกคิดต่างๆ ของคนไทยจะมีหลักพระพุทธศาสนามาเกี่ยงข้อง ซึ่งมีอิทธิพลต่อชีวิตจิตใจของคนไทยมาก และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ โดยยึดแนวทางการปฏิบัติที่เรียกว่า ทางสายกลาง ซึ่งในทางสายกลางของพุทธศาสนาเกี่ยวข้องทั้งกาย วาจา ใจ สมาธิหรือว่าปัญญา สามารถนำประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการได้[๒๒]

๕) พุทธวิธี การ บริหารจัดการองค์กร ต้องใช้ หลักสัปปุริสธรรม ๗ จึงสอดคล้องเหมาะสม มีความทันสมัยกับการบริหารจัดการกับสถานการณ์ในยุคปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าการบริหารปกครองคณะสงฆ์ที่ผ่านมาในอดีตนั้น พระพุทธองค์ทรงมีพระปรีชาสามารถบริหารกิจการคณะสงฆ์ให้รอดพ้นจากภัยต่างๆ พุทธวิธีการบริหารด้วยหลักธรรมจึงมีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินการในองค์กร พัฒนาวัดให้เป็นระเบียบ ระบบ ส่งเสริม สนับสนุน ภิกษุสงฆ์ สามเณร ประชาชนผู้เกี่ยวข้องกับวัดให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ก่อเกิดความรักความสามัคคีร่วมกันสร้างประสบการณ์ที่ดีอยู่ในกรอบของหลักธรรมคำสั่งสอน เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับสังคม[๒๓]

๖) หลักการบริหารองค์กร คือ อิทธิบาท ๔ กล่าวคือ ธรรมะของความสำเร็จเป็นทางแห่งความก้าวหน้า ซึ่งสามารถนำมาใช้ในองค์กรได้ มีหลักอยู่ ๔ ประการ ได้แก่ ๑. ฉันทะ คือ ความพอใจรักในสิ่งที่เราทำและสิ่งที่ถูกต้อง ตามทำนองคลองธรรม ๒. วิริยะ คือ ต้องมีความพยายาม ขยันหมั่นเพียร เข้มแข็งอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ๓. จิตตะ คือ เอาใจมุ่งมั่นต่อสิ่งที่ทำ มีสติ ไม่เหม่อลอยฟุ้งซ่าน ต้องมีสมาธิ และตั้งอกตั้งใจ ๔. วิมังสา คือ การรู้จักพิจารณาหาเหตุผลใช้ปัญญาในการทำงาน ประกอบไปด้วยการวางแผนงาน เพื่อผลงานที่ดี[๒๔]

๗) ต้องมีหลัก สังคหวัตถุ ๔ ได้แก่ทาน การให้สิ่งตอบแทน ให้รางวัล ในการทำงาน ปิยวาจา การพูดไพเราะอ่อนหวาน ให้กำลังใจ อัตถจริยา ต้องรู้จักวางตัวอย่างเหมาะสม ให้เป็นผู้สมควรเคารพการไหว้นับถือ สมานัตตา การ วางตน เสมอต้นเสมอปลาย ไม่หน้าไหว้หลังหลอก สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งต้องมีความเที่ยงธรรม หรือความยุติธรรม เพราะเมื่อใดก็ตามที่ผู้ บังคับบัญชาเกิดความ ลำเอียง เพราะรัก เพราะหลง เพราะโกรธ เพราะกลัวจะทำให้เกิดความแตกแยกในผู้ร่วมงาน ความสามัคคีจึงเกิดขึ้นได้ยาก[๒๕]

---

[๒๒] สัมภาษณ์ พระปริยัติวรคุณ (สมชาย ทตฺตชีโว), เจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง, ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๓] สัมภาษณ์ พระรัตนเวที (พีร์ ชินวโร), เจ้าคณะอำเภออู่ทอง, ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๔] สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัตยานุศาสก์ (วีระ มหาวีโร), เจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๕] สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธาร (สิงห์โต ปสนฺนจิตฺโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐.

๘) หน้าที่การงานจะสำเร็จบรรลุจุดประสงค์ได้ต้องอาศัยหลักธรรมสำคัญคืออิทธิบาท ๔ ได้แก่ ฉันทะ ความพึงพอใจในสิ่งที่ทำ สิ่งที่มีอยู่วิริยะ ความเพียรพยายามอุตสาหะในหน้าที่การงาน ไม่ท้อแท้ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น จิตตะ ความเอาใจใส่ ความปฏิบัติงาน การใฝ่หาวิชาความรู้ประสบการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงาน วิมังสา การใช้สติปัญญา ใคร่ครวญ ไตร่ตรองให้รอบคอบ ก่อนที่จะปฏิบัติงาน[๒๖]

๙) หลักธรรมที่ทำให้ตนเองปฏิบัติหรือดำเนินชีวิตไปในทางที่ถูกต้อง รู้จักตนเอง ควบคุมตนเอง คือสติสัมปชัญญะ สติคือความระลึกได้ สัมปชัญญะคือความรู้ตัว ผู้นำต้องรู้ตัวเองตลอดเวลา เพื่อให้การประพฤติปฏิบัติมีข้อผิดพลาดน้อยที่สุด ต้องมี หิริ โอตัปปะ หิริคือการละอายต่อความชั่ว โอตัปปะ คือการเกรงกลัวต่อบาป ต่อไปคือขันติโสรัจจะ ขันติคือความอดทนต่อความตรากตรำ อดทนต่อความทุกข์ อดทนต่อถ้อยคำที่ทำให้เจ็บใจ โสรัจจะคือความสงบเสงี่ยมเจียมตัว ไม่หยิ่งยะโส ไม่โอ้อวด ไม่ยกตนเสมอท่าน และหลักสัปปุริสธรรม ๗ ได้แก่การเป็นผู้รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักกาลเวลา รู้จักประมาณ รู้จักชุมชน รู้จักบุคคล และรู้จักตนเอง[๒๗]

๑๐) หลัก ความเป็นผู้นำของ ผู้นำ สงฆ์ ก็เหมือนกัน สามารถที่จะชี้นำสังคมในทางธรรม โดยการขยายความคิดและเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ชุมชนได้ โดยการ ที่คณะสงฆ์ในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ได้มีการจัดตั้งเป็นองค์กรซึ่งมีการช่วยผู้ร่วมงานแก้ไขปัญหา การพัฒนา ดูแลผู้ร่วมงาน การทำให้งานประสบผลสำเร็จโดยการสื่อสารในเรื่องของนโยบายและเป้าหมายขององค์การให้ผู้ร่วมงานทราบ เพื่อการเป็นเอกภาพโดยเฉพาะประเด็นการตัดสินใจที่เด็ดขาดจะทำให้งานประสบผลสำเร็จและสามารถพัฒนาดูแลผู้ร่วมงานให้การช่วยผู้ร่วมงานแก้ไขปัญหาในสายงานได้อย่างถูกต้อง หลักธรรม ของผู้นำที่พึงประสงค์ประกอบด้วย ๑. มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี ๒. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ๓. รับฟังความคิดเห็น ๔. รู้จักเลือกบุคคลให้เหมาะกับงาน และ ๕. มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และจะต้องเก่งใน ๓ เรื่อง ได้แก่ ๑. เก่งความรู้คือมีประสบการณ์เข้าใจหลักการบริหาร ๒. เก่งความคิด คือ จะต้องฉลาดคิด มีวิสัยทัศน์ไกล และ ๓. เก่งคน คือ ต้องมีมนุษย์สัมพันธ์ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ก็จะสามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์[๒๘]

๑๑) การใช้ หลักพรหมวิหาร ๔ ได้แก่ มี เมตตา และให้ความรักความปรารถนาดีกับผู้ใต้บังคับบัญชาหวังดีไม่หวังผลตอบแทน กรุณาคือความพลอยยินดีความมีใจพลอยหวั่นไหวอยากให้เขาพ้นทุกข์ มุทิตา คือเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชา ได้ดี ทำดี ประสบความสำเร็จก้าวหน้า ก็พลอยยินดีส่งเสริม สนับสนุน อุเบกขา คือเมื่อต้องรักษาความถูกต้อง รักษากฎ รักษาธรรม ต้องรู้จัก วางเฉย สามารถร่วมสุขร่วมทุกข์ มีความเสมอภาคและยุติธรรมอุเบกขา คือการทำตัวให้มีเมตตา กรุณา มุทิตา พอเหมาะพอดีและเป็นรักษากฎกติกาของหมู่คณะได้[๒๙]

---

[๒๖] สัมภาษณ์ พระครูศรีประจันตคณารักษ์ (สมทรง โชติปญฺโญ), เจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๗] สัมภาษณ์ พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์ (ประไพ ปุญฺ ญกาโม), เจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์, ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๘] สัมภาษณ์ พระครูศาสนกิจจาภรณ์ (โกศล อโสโก), เจ้าคณะอำเภอสามชุก, ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๙] สัมภาษณ์ พระครูศรีสุตาคม (วัง ปญฺญาวชิโร), เจ้าคณะอำเภอเดิมบางนางบวช, ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

๑๒) การปกครองคณะสงฆ์นั้น จะต้องยึดถือพระธรรมวินัยเป็นหลัก แต่ถ้าการปฏิบัติยังไม่ถึงที่สุดก็อาจจะทำให้มีธรรมเนียมนิยมที่แตกต่างกันบ้าง จึงต้องมีความเคารพในธรรมเนียมของกันและกัน เพื่อป้องกันความกระทบกระเทือนทางจิตใจ อันจะเป็นเหตุให้หมู่คณะเกิดการแตกร้าวเป็นการยึดเหนี่ยวน้ำใจกันไว้ด้วยสามัคคีธรรมเมื่อการปฏิบัติตามพระธรรมวินัยเข้าถึงที่สุดแล้วธรรมเนียมนิยมนั้นๆ ก็จะหายไปเอง ไม่ถือเอาเป็นสาเหตุของการขัดแย้งวิวาทอันเป็นปัจจัยทำลายความสามัคคีในสังฆมณฑล เมื่อกล่าวถึงหลักการในการปกครอง คณะสงฆ์จะ กล่าวได้ ๓ ประการ คือ ๑) ยึดถือพระธรรมวินัยเป็นหลักในการปกครอง แล้วอาศัยคุณธรรมต่างๆ ของพระอริยสาวกเป็นเครื่องสนับสนุนเกื้อกูล ๒) เคารพธรรมเนียมนิยมของกันและกันตามพระธรรมวินัย ๓) มุ่งผลคือความสามัคคี และ ความผาสุกของ คณะสงฆ์ตามพุทธบัญญัติ[๓๐]

๑๓) กระบวนการในการปกครองสงฆ์เป็นการสร้างสังคมอุดมคติ นอกจากจะมีพระวินัยเป็นหลักปฏิบัติแล้ว ยังต้องอาศัยคุณธรรมต่าง ๆ ของพระสงฆ์สาวก เช่น ความเป็นกัลยาณมิตรของกันและกัน ความหวังดีในทางธรรมต่อกัน ความสามัคคีกันในทางธรรม ความพร้อมเพรียงกันทำหน้าที่โดยเห็นแก่ธรรมเป็นหลัก เป็นต้น[๓๑]

๑๔) ปัจจุบันวัดและพระสงฆ์ยังคงมีบทบาทความสำคัญมีความใกล้ชิดกับคนในสังคมมากที่สุด วัดจึงเป็นศูนย์กลางของคณะสงฆ์และบรรดาพุทธศาสนิกชนซึ่งทำหน้าที่เป็นแกนกลางการวางรากฐานความเจริญให้แก่สังคม ผู้ปกครองคณะสงฆ์ซึ่งมีหน้าที่ในการบริหารจัดการวัดในด้านต่างๆ ต้องทำหน้าที่โดยสมบูรณ์ เพื่อปฏิบัติศาสนกิจทุกอย่างให้บรรลุตามวัตถุประสงค์[๓๒]

๑๕) เมื่อมีข้อบกพร่องต้องรู้จักแก้ไขปรับปรุงวิธีการผสมผสานระหว่างบริหารจัดการกับคำสอนทางพระพุทธศาสนาแล้วเกิดความเปลี่ยนแปลงภายในองค์การที่เห็นชัด คือองค์กรเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น โดยเฉพาะตัวบุคคล ผู้นำองค์กรประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องอยู่ในศีลธรรม บุคลากร ในองค์กรก็จะถือเป็นแบบอย่างที่ดี ถ้าหากผู้บริหาร และบุคลากรในองค์การมีหลักธรรมเป็นเครื่องชี้นำแนวทาง การทำงานก็จะสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันปัญหาที่เคยเกิดขึ้นต่าง ๆ ความขัดแย้งก็ลดน้อยลง เพราะทุกคนได้เรียนรู้และนำหลักธรรมะทางพุทธศาสนาไปใช้[๓๓]

๑๖) พระสังฆาธิการนับว่ามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องนำหลักพุทธศาสตร์ในพุทธธรรมมาใช้ในการบริหารองค์กร ให้เกิดผลสัมฤทธิ์เป็นปึกแผ่นและความมั่นคงให้แก่ส่วนรวมและประเทศชาติ โดยมีการบริหารจัดการวัดไว้อย่างเป็นระบบ มีการบังคับบัญชา ที่ชัดเจน มีระบบการดูแลรักษาความปลอดภัยอย่างมั่นคงถาวร[๓๔]

---

[๓๐] สัมภาษณ์ พระครูศรีกัลยาณคุณ (ชิด กลฺยาโณ), เจ้าคณะอำเภอหนองหญ้าไซ, ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๑] สัมภาษณ์ พระครูธรรมสารรักษา (ป่วน ณฏฺฐโสภโณ), เจ้าคณะอำเภอด่านช้าง, ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๒] สัมภาษณ์ นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๓] สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ โอสธีรกุล, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๔] สัมภาษณ์ นางสาวจันทิรา เคหะนาค, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

๑๗) การทำงานต่างๆ จะสามารถสนองนโยบาย คณะสงฆ์ ได้เป็นอย่างดี และความเปลี่ยนแปลงอีกอย่างที่เห็นคือ บรรยากาศในการทำงานเป็นไปด้วยความสนุกสนาน ร่าเริงแจ่มใส บุคลากร ทำงานมีความสามัคคี และมีความสุข สิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อการพัฒนาองค์กรให้ก้าวหน้าไปข้างหน้าอย่างราบรื่น[๓๕]

๑๘) หลักธรรมที่ใช้สร้างมนุษย์สัมพันธ์ ในระหว่างเพื่อนผู้ร่วมงาน เพื่อให้เกิดความยินดีเต็มใจทำงาน อันจะนำไปสู่ความสำเร็จของงาน ได้แก่ พรหมวิหาร ๔ คือมีเมตตาปรารถนาให้เป็นสุข ผู้น้อยจักไร้ทุกข์เกษมศรี ผู้บังคับบัญชา เป็นผู้นำกระทำดี มีเมตตาเป็นศรีประจำตน กรุณา ปรารถนาให้พ้นทุกข์ แสดงตนช่วยคนสุขด้วยทุกหน ทุกแห่ง ทุกข์ของผู้ใต้บังคับบัญชา เหมือนทุกข์ตน แบ่งทุกข์ให้หลุดพ้นด้วย กรุณา ยินดีเมื่อได้ดี ดีใจด้วย มุทิตา นำช่วยสวยหนักหนา ผู้ใต้บังคับบัญชาซาบซึ้ง ผู้บังคับบัญชาพาให้เกิดขวัญกำลังใจกระทำตนเป็นคนกลางทุกทางที่ อุเบกขา ผู้บังคับบัญชาชี้ให้ผ่องใสธรรมะของผู้นำประจำใจ พรหมวิหารสี่ เป็นหลักครองคน นี้และเพื่อให้สายสัมพันธ์ผู้บังคับบัญชา กับผู้ใต้บังคับบัญชาแน่นแฟ้น แนบแน่นยิ่งขึ้นไป[๓๖]

ตารางที่ ๔.๒ ผลการศึกษาสภาพทั่วไป การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ปริมาณ	
		ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่
๑	เน้นการมีส่วนร่วมโดยใช้หลักอิทธิบาท ๔ และมีแบบแผนในการส่งเสริมงานคณะสงฆ์ที่ชัดเจน	๑๒	๑,๒,๓,๕,๖,๘,๙,๑๑,๑๓,๑๔,๑๖,๑๗
๒	มีการส่งเสริมพระภิกษุสามเณรให้สวดมนต์เช้า-เย็นตลอดทั้งปี	๑๑	๑,๒,๓,๔,๕,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๓,๑๔
๓	มีการส่งเสริมให้พระภิกษุได้เรียนนักธรรม-บาลี ทุกอำเภอ	๑๐	๑,๒,๓,๕,๖,๗,๙,๑๔,๑๖,๑๘
๔	ส่งเสริมให้พระภิกษุได้ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.)	๙	๑,๒,๓,๔,๖,๙,๑๔,๑๖,๑๗
๕	มีการส่งเสริมกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยการติดป้ายประชาสัมพันธ์ และใช้สื่อสมัยใหม่	๘	๑,๒,๓,๔,๕,๗,๙,๑๐

[๓๕] สัมภาษณ์ นายอานนท์ รักผล, เจ้าพนักงานศาสนสมบัติชำนาญงาน สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๖] สัมภาษณ์ นายอภิวัฒน์ เจริญวัย, ไวยาวัจกรวัดวิมลโภคาราม, ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐

ตารางที่ ๔.๒ ผลการศึกษาสภาพทั่วไป การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์ พบว่า มีการส่งเสริมกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยการติดป้ายประชาสัมพันธ์ และใช้สื่อสมัยใหม่ อยู่ในลำดับที่ ๑ มีจำนวน ๑๒ รูป หรือ คน มีการส่งเสริมพระภิกษุสามเณรให้สวดมนต์เช้า-เย็นตลอดทั้งปี อยู่ในลำดับที่ ๒ มีจำนวน ๑๑ รูป หรือ คน รองลงมาคือ เน้นการมีส่วนร่วมโดยใช้หลักอิทธิบาท ๔ และมีแบบแผน ในการส่งเสริมงานคณะสงฆ์ที่ชัดเจน อยู่ในลำดับที่ ๓ มีจำนวน ๑๐ รูป หรือ คน รองลงมาคือ มีการส่งเสริมให้พระภิกษุได้เรียนนักธรรม-บาลี ทุกอำเภอ อยู่ในลำดับที่ ๔ มีจำนวน ๙ รูป หรือ คน รองลงมาคือ ส่งเสริมให้พระภิกษุได้ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) อยู่ในลำดับที่ ๕ มีจำนวน ๘ รูป หรือ คน

สรุปได้ว่า หลักธรรมที่สามารถนำมาพัฒนาการบริหารจัดการของพระสังฆาธิการ ได้แก่ หลักอิทธิบาท ๔ และ พรหมวิหาร ๔ ประการ เว้นอคติ ๔ และยึดมั่นใน หลักอปริหานิยธรรม ๗ ประการทำให้ผู้อยู่ใต้ปกครองให้การยอมรับเชื่อฟัง และเห็นชอบโดยปราศจากเงื่อนไขและเมื่อได้สั่งการในส่วนของงานใดๆ แล้วก็จะต้องคอยติดตามผลงานเพื่อให้งานนั้นๆ มีประสิทธิภาพสูงสุดโดยตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในการสนองงานคณะสงฆ์และมีระบบการบริหารที่ดี มีกฎหมายรองรับชัดเจนพร้อมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ปกครอง และมีพระวินัยของพระสงฆ์อีกระดับหนึ่งด้านควบคุมและส่งเสริมการรักษาความสงบเรียบร้อยดีงาม การอยู่ร่วมกันของหมู่คณะสงฆ์ จะมีความเรียบร้อยมาก น้อยขึ้นอยู่กับความสามารถของเจ้าคณะผู้ปกครองที่จะควบคุมพระสงฆ์ให้อยู่ภายใต้ของผู้ปกครอง ได้บางครั้ง เจ้าคณะผู้ปกครองบางรูปไม่มีความเด็จขาดในการบังคับใช้กฎ กติกา ข้อระเบียบ วินัย กับพระภิกษุภายในเขตปกครองของตนจึงทำให้เกิดปัญหากันระหว่างสงฆ์ การวางกฎระเบียบภายในเขตปกครองของตน บางวัดเจ้าอาวาสมีระเบียบการปกครองที่ดีและมีบทลงโทษที่ชัดเจน และจริงจังในการประพฤติผิดพระวินัยของพระสงฆ์ในวัด จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความเกรงกลัวต่อกันและกันในวัด การประชุมกันระหว่างผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชาต้องร่วมด้วยช่วยกัน สอดส่องดูแล การควบคุมพระภิกษุสงฆ์ในเขตของตนให้อยู่ร่วมกันเป็นไปอย่างราบรื่น มีความสามัคคีกัน เจ้าคณะผู้ปกครองจะต้องดำเนินการปกครองก็คือ การควบคุม การสอดส่อง และการดูแลรักษาความเรียบร้อยดีงามของหมู่คณะ เพื่อให้พระภิกษุสามเณรและผู้อยู่อาศัยใน ปกครองได้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบตาม หลักพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ระเบียบ มติ ข้อบังคับ คำสั่ง ประกาศ หรือมหาเถรสมาคมรวมถึงการปฏิบัติหน้าที่การใช้อำนาจของเจ้าคณะผู้ปกครองตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ หรือ การแต่งตั้งและมอบหมายหน้าที่ให้กรรมการวัด ไวยาจักรและมรรคทายกวัด รับผิดชอบตามกฎหมาย กฎมหาเถรสมาคมรวมถึงการบังคับบัญชา การสั่งงาน การ มอบหมายงาน และการควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมภายในวัดให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยดีงามเพื่อความเจริญของพระศาสนา

ด้านการระงับอธิกรณ์

๑) ผู้บังคับบัญชาทุกระดับต้องมีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิดในการป้องอันจะทำให้เกิดความเสียหายของหมู่คณะ ต้องช่วยกันสอดส่องพระสงฆ์ในเขตปกครองของตนเอง ไม่ให้ประพฤติละเมิดพระวินัย ถ้าหากมีพระภิกษุสามเณรประพฤติผิดพระวินัย ผู้บังคับบัญชาต้องตั้งคณะกรรมสอบสวนข้อเท็จจริง และต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนทราบด้วย การปกครองต้อง ยึดมั่นในพรหมวิหารธรรม และศีลหรือวินัยของพระสงฆ์อย่างเคร่งครัด ต้องเป็นผู้เสียสละความเห็นแก่พวกพ้อง ต้องเป็นผู้มีความจริงใจ มีความสามารถในการ แก้ปัญหาได้ และ สามารถที่จะทำความเข้าใจกับชุมชน กล้าตัดสินใจกล้ารับผิดชอบในสิ่งที่ทำลงไป กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้องกล้าแสดงออกอย่างมีเหตุผล ต้องเป็นหลัก คือ เป็นที่พึ่งพิงของผู้ใต้บังคับบัญชาได้ ต้องแบบคือ เป็นแบบอย่างให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ ต้องเป็นแรงคือ ให้ทั้งแรงกายและแรงใจ เพื่อเป็นขวัญในการทำงาน ต้องเป็นเหมือนบ้าน คือ เวลาผู้ใต้บังคับบัญชาเดือดร้อนใจก็สามารถเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรได้ ควรเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย ให้คำแนะนำแก่ผู้ร่วมงานให้คำปรึกษาหารือได้เมื่อผู้อื่นมีปัญหา ต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ทันสมัย มีความรู้ความสามารถแตกฉานทั้งทางโลกและทางธรรมประพฤติปฏิบัติชอบ สามารถทำงานในเชิงบูรณาการได้กับทุกส่วน ให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วม ที่สำคัญต้องมีคุณธรรมนำหน้าเสมอ และเป็นตัวอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา[๓๗]

๒) การพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ ควร จัดให้มีการประชุมพระสังฆาธิการในปกครองทุกเดือน โดยมี จัดทำเอกสารคำแนะนำประกอบแจกให้แก่พระสังฆาธิการได้นำไปยึดถือเป็นหลักปฏิบัติ เพื่อง่ายต่อการปฏิบัติงานต่อไป[๓๘]

๓) การพัฒนาการปกครองต้อง จัดองค์กรสงฆ์ให้มีการทำงานตามการบริหารกิจการคณะสงฆ์ทั้ง ๖ ด้าน ทุกระดับชั้น การปกครองคณะสงฆ์ ควรจัดองค์กรในรูปแบบคณะกรรมการโดยมีพระสังฆาธิการเป็นประธานคณะกรรมการในระดับวัด[๓๙]

๔) การพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ต้องมี นโยบายและความเห็นชอบตามที่คณะกรรมการมีมติเสนอ มีเจ้าคณะเป็นประธาน มีคณะกรรมการในระดับ วัดเขตปกครองนั้นๆ มีนโยบายและความเห็นชอบตามที่คณะกรรมการมีมติเสนอซึ่งจะเป็นรูปแบบการพัฒนาการปกครอง คณะสงฆ์ ที่สมควรได้รับการพิจารณาจากท่านผู้เกี่ยวข้องกับการปกครองคณะสงฆ์อย่างแท้จริง[๔๐]

๕) การพัฒนาการปกครองที่เหมาะสม ควรจัดตั้งตัวแทนของแต่ละ อำเภอ เพื่อศึกษาปัญหาของคณะสงฆ์ใน จังหวัดสุพรรณบุรี มีการประชุมแล กเปลี่ยนความคิดเห็นในแต่ละ อำเภอ ต้องปรับเปลี่ยน การปกครองคณะสงฆ์ ให้สอดคล้องและรองรับกับ สภาพการเปลี่ยนแปลงใน สังคมต่อไป[๔๑]

---

[๓๗] สัมภาษณ์ พระราชปริยัติเมธี, ดร. (เชษฐา ฉินฺนาลโย), เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๘] สัมภาษณ์ พระปริยัติคุณาภรณ์ (เฉลี่ย สิริธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๙] สัมภาษณ์ พระมงคลกิตติวิบูลย์ (ทับทิม กิตฺติเสโน), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๐] สัมภาษณ์ พระปริยัติวรคุณ (สมชาย ทตฺตชีโว), เจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง, ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๑] สัมภาษณ์ พระรัตนเวที (พีร์ ชินวโร), เจ้าคณะอำเภออู่ทอง, ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๐.

๖) การจัดการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรีปัจจุบันมีการปกครองที่ดีและเหมาะสมกับการบริหารการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕ คณะสงฆ์ต้องอยู่ภายใต้การปกครองของมหาเถรสมาคม การจัดการระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามกำหนดไว้ในกฎมหาเถรสมาคม จัดองค์กรโดยคำนึงถึงบุคลากรเป็นหลักจัดแบ่งตามความสามารถที่เป็นจริง[๔๒]

๗) การปกครองคณะสงฆ์ มีกฎมหาเถรสมาคมที่ครอบคลุมถึงการ ปกครองคณะสงฆ์นำมาเป็นแบบในการ ปกครองคณะสงฆ์ในระดับต่างๆ ได้ดีควรเพิ่มความรู้ ความสามารถ และแก้ไขอธิกรณ์ให้กับคณะสงฆ์ที่มีอยู่ให้เกิดศักยภาพมากขึ้น[๔๓]

๘) การปกครอง คณะสงฆ์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีหน่วยงานเฉพาะกิจเป็นองค์กรขนาดย่อมสำหรับดำเนินงานบางอย่างที่ต้องการความชัดเจนรวดเร็วเช่น หน่วยประสานงาน หน่วยประชาสัมพันธ์ของ จังหวัด หน่วยกองธุรการ หน่วยงาน เหล่านี้ ต้องมีความคล่องตัวเชื่อมประสานช่วยงานคณะสงฆ์จะเป็นการพัฒนาส่งเสริมงานการอำนวยการการติดตามผลกำกับดูแลการจัดการปกครองคณะสงฆ์ตามที่ศึกษามา[๔๔]

๙) การปกครองคณะสงฆ์ ต้องดำเนินการปกครองโดยใช้ หลักในการจัดองค์กรที่ดี ๕ ประการ ได้แก่ ๑) หลักวัตถุประสงค์กล่าวว่าองค์การต้องมีวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน นอกจากนั้นตำแหน่งยังต้องมีวัตถุประสงค์ย่อยกำหนดไว้เพื่อว่าบุคคลที่ดำรงตำแหน่ง จะได้พยายามบรรลุวัตถุประสงค์ย่อยซึ่งช่วยให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์รวม ๒) หลักความรู้เฉพาะอย่างกล่าวว่า การจัดแบ่งงานควรจะแย่งตามความถนัดพนักงานควรจะรับมอบหน้าที่เฉพาะเพียง อย่างเดียวและงานหน้าที่ที่คล้ายกันหรือสัมพันธ์กันควรจะต้องอยู่ภายใต้บังคับบัญชาของคนคนเดียว ๓) หลักการประสานงานกล่าวว่าการประสานงานคือการหาทางทำให้ทุกๆ ฝ่ายร่วมมือกันและทำงานสอดคล้องกันโดยใช้หลักสามัคคีธรรมเพื่อประโยชน์ขององค์การ ๔) หลักของอำนาจหน้าที่กล่า วว่า ทุกองค์การต้องมีอำนาจสูงสุดจากบุคคลผู้มีอำนาจสูงสุดนี้จะมีการแยกอำนาจออกเป็นสายไป ยังบุคคลทุกๆ คนในองค์การหลักนี้บางทีเรียกว่าหลักความลดหลั่นของอำนาจบางทีเรียกว่า สายการบังคับบัญชา การกำหนดสายการบังคับบัญชานี้ ก็จะเป็นวิธีการประสานงานอย่างหนึ่ง ๕) หลักความรับผิดชอบหลักของความรับผิดชอบ กล่าวว่าอำนาจหน้าที่ควรจะเท่ากับความรับผิดชอบก็ควรจะได้รับมอบหมายอำนาจให้เพียงพอเพื่อทำงานให้สำเร็จด้วยดี ควรมีการจัดองค์กรตามลำดับขั้นและมีการแจกแจงงานตามลำดับขั้นนั้นๆ อย่างเหมาะสมและจัดคนให้เหมาะสมกับงานที่ถนัดตามความสามารถนั้นๆ และมีการแยกส่วนงานต่างๆ นั้น ให้เป็นกิจจะลักษณะเป็นส่วนๆ ไป[๔๕]

---

[๔๒] สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัตยานุศาสก์ (วีระ มหาวีโร), เจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๓] สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธาร (สิงห์โต ปสนฺนจิตฺโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๔] สัมภาษณ์ พระครูศรีประจันตคณารักษ์ (สมทรง โชติปญฺโญ), เจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๕] สัมภาษณ์ พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์ (ประไพ ปุญฺ ญกาโม), เจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์, ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

๑๐) การบริหารการปกครองคณะสงฆ์ โดยมองภาพรวมของการปฏิบัติงานให้สอดคล้องและรวดเร็วในการปกครองคณะสงฆ์ ควรให้หลักธรรมวินัยเป็นตัวจัดสรร ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย ประพฤติปฏิบัติตามที่พระองค์ทรงบัญญัติไว้[๔๖]

๑๑) การจัดองค์กร คณะสงฆ์ ต้องมี การ พัฒนา และปฏิบัติ ตามที่กำหนดไว้ในกฎมหาเถรสมาคม อันได้แก่ การปกครอง การศึกษา การเผยแผ่ การสาธารณูปการ การศึกษาสงเคราะห์ และการสาธารณสงเคราะห์ การพัฒนา ที่เหมาะสมต้องมีการ เร่งรัดติดตามผลและให้คำปรึกษา และแนะนำ แก่พระสังฆาธิการ เพื่อให้ปฏิบัติให้เป็นไปตาม ที่กำหนดไว้ในกฎมหาเถรสมาคมนั้น ด้วยความเรียบร้อยดีงาม[๔๗]

๑๒) การปกครองคณะสงฆ์ใน จังหวัดสุพรรณบุรี ต้องเริ่มจากในวัดก่อน แต่ละวัดควรจัดพระสงฆ์ที่มีความ รู้ ความ สามารถในด้านต่างๆ เข้าไปในองค์กรทั้ง ๖ ของคณะสงฆ์ เพื่อแบ่งเบาภาระหน้าที่ของพระสังฆาธิการ และเป็นการต่อยอดในการพัฒนาที่ยั่งยืน[๔๘]

๑๓) การจัด การปกครอง ของคณะสงฆ์ จังหวัดสุพรรณบุรีในปัจจุบัน มีการดำเนินการเหมาะสมอยู่แล้วในการปฏิบัติงานร่วมกัน และรับผิดชอบงานร่วมกันมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละบุคคลในองค์กร สงฆ์ชัดเจน มีการปฏิบัติหน้าที่ สายการบังคับบั ญชาเป็นลายลักษณ์อักษร นำสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง สร้างวัฒนธรรมและค่านิยมให้เป็นที่ยอมรับของ คณะสงฆ์ และสื่อให้บุคคลภายนอกยอมรับในอัตลักษณ์ของคณะสงฆ์ได้เป็นอย่างดี[๔๙]

๑๔) การปกครองคณะสงฆ์ ควรมีฐานข้อมูลเดียวกันมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่ติดตามสอดส่องการปฏิบัติงาน และ การประสานงานหลักของการทำงานเฉพาะอย่าง เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมี เอกภาพในการบังคับบัญชา มีหน่วยงานที่เป็นศูนย์กลางของ คณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการจัด การที่ทำให้การประสานงานรวดเร็วยิ่งขึ้น[๕๐]

๑๕) การปกครองคณะสงฆ์ ควร ให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กร และเป็นการพัฒนาตนเองอีกทางหนึ่งจัดองค์กรให้ตรงตามนโยบายที่ตั้งขึ้น เพื่อสะดวกในการแบ่งงานและสะดวกในการบริหารงาน ควรมีการจัดการบริหารการปกครองตามลำดับชั้นและมีการแจกแจงงานตามลำดับขั้นนั้นๆ อย่างเหมาะสม และจัดคนให้เหมาะสมกับงานที่ถนัดตามความสามารถ และมีการแยกส่วนงานต่างๆ ให้เป็นกิจจะลักษณะเป็นส่วนๆไป[๕๑]

---

[๔๖] สัมภาษณ์ พระครูศาสนกิจจาภรณ์ (โกศล อโสโก), เจ้าคณะอำเภอสามชุก, ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๗] สัมภาษณ์ พระครูศรีสุตาคม (วัง ปญฺญาวชิโร), เจ้าคณะอำเภอเดิมบางนางบวช, ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๘] สัมภาษณ์ พระครูศรีกัลยาณคุณ (ชิด กลฺยาโณ), เจ้าคณะอำเภอหนองหญ้าไซ, ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๙] สัมภาษณ์ พระครูธรรมสารรักษา (ป่วน ณฏฺฐโสภโณ), เจ้าคณะอำเภอด่านช้าง, ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๕๐] สัมภาษณ์ นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๕๑] สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ โอสธีรกุล, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

๑๖) การระงับอธิกรณ์ ควรมีการ ศึกษาวิจัยเรื่องความต้องการของพระสังฆาธิการที่มีต่อบทบาทหน้าที่ในการบริหารงาน ด้านการปกครอง ของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาและการพัฒนาพระพุทธศาสน า เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ให้ประสิทธิภาพมากขึ้น[๕๒]

๑๗) การปกครอง คณะสงฆ์ต้องมุ่งเน้นส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาอย่างจริงจัง สรรหาองค์กรที่จะสนับสนุนเรื่องการศึกษาเพื่อพัฒนาองค์กรพร้อมทั้ง พัฒนาระบบงาน ให้เป็นรูปธรรมมากกว่านี้[๕๓]

๑๘) การจัด การปกครอง คณะสงฆ์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีรูปแบบ การแบ่งงานตามสายงานที่ชัดเจน นัก ถ้ามีการจัด การปกครอง ให้ชัดเจน เป็นรูปธรรม การบริหารงานคณะสงฆ์ก็จะ เป็นการปกครองที่ดีไม่มีข้อขัดแย้งเกิดขึ้น[๕๔]

ตารางที่ ๔.๓ ผลการศึกษาสภาพทั่วไป การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการระงับอธิกรณ์

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ปริมาณ	
		ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่
๑	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน มีนโยบายสั่งการในการระงับการปฏิบัติหน้าที่ของพระสังฆาธิการอย่างชัดเจน	๑๒	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๗
๒	มีการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงในเมื่อพระสังฆาธิการถูกกล่าวหา	๑๑	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๕
๓	ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องรายงานผลให้ผู้บังคับบัญชาทราบภายใน ๗ วัน	๑๐	๑,๒,๓,๕,๗,๙,๑๐,๑๔,๑๖,๑๘
๔	ผู้บังคับบัญชาต้องประสานงานกับผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นประจำ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย	๘	๑,๒,๓,๔,๗,๘,๑๐,๑๒
๕	หน้าที่ และ ความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่ติดตามสอดส่องการปฏิบัติงานของพระสังฆาธิการ	๗	๒,๓,๕,๖,๙,๑๔,๑๕

[๕๒] สัมภาษณ์ นางสาวจันทิรา เคหะนาค, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๕๓] สัมภาษณ์ นายอานนท์ รักผล, เจ้าพนักงานศาสนสมบัติชำนาญงาน สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๕๔] สัมภาษณ์ นายอภิวัฒน์ เจริญวัย, ไวยาวัจกรวัดวิมลโภคาราม, ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๓ ผลการศึกษาสภาพทั่วไป การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการระงับอธิกรณ์ พบว่า ผู้บังคับบัญชาเหนือตน มีนโยบายสั่งการในการระงับการปฏิบัติหน้าที่ของพระสังฆาธิการอย่างชัดเจน อยู่ในลำดับที่ ๑ มีจำนวน ๑๒ รูป หรือ คน รองลงมาคือ มีการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงในเมื่อพระสังฆาธิการถูกกล่าวหา อยู่ในลำดับที่ ๒ มีจำนวน ๑๑ รูป หรือ คน รองลงมาคือ ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องรายงานผลให้ผู้บังคับบัญชาทราบภายใน ๗ วัน อยู่ในลำดับที่ ๓ มีจำนวน ๑๐ รูป หรือ คน รองลงมาคือ ผู้บังคับบัญชาต้องประสานงานกับผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นประจำ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย อยู่ในลำดับที่ ๔ มีจำนวน ๘ รูป หรือ คน รองลงมา คือ หน้าที่ และ ความรับผิดชอบของ ผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่ติดตามสอดส่องการปฏิบัติงาน ของพระสังฆาธิการ อยู่ในลำดับที่ ๕ มีจำนวน ๗ รูป หรือ คน

สรุปได้ว่า การระงับอธิกรณ์ มีการกำหนดให้พระสงฆ์ได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับให้มากยิ่งขึ้น ให้มีการประชุมทุกเดือนเป็นประจำและสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการตรวจสอบและว่ากล่าวตักเตือนกัน เพื่อรักษาไว้ซึ่งความสามัคคีของหมู่คณะให้เป็นระเบียบเรียบร้อยยิ่งขึ้น ผู้บังคับบัญชาต้องมีกฎระเบียบลงโทษกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด การยุติปัญหาหรือการระงับอธิกรณ์จะต้องเป็นไปตามหลักการที่ทรง วางไว้คือ เป็นธรรมเป็นวินัย ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ต้องมีการป้องกันเหตุก่อนที่จะเกิดกับพระสงฆ์สามเณรที่อยู่ภายใต้การปกครอง เมื่อมีเหตุเกิดขึ้น ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบด้วย ช่วยลดการขัดแย้งหรือลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นในกลุ่มสงฆ์โดยเจ้าคณะผู้ปกครองต้องให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ เรื่องกฎระเบียบวินัยของพระสงฆ์เสียก่อน พระสังฆาธิการ และพระสงฆ์มีมาก จึงทำให้ผู้ปกครองดูแลไม่ทั่วถึง การระงับอธิกรณ์ มีปัญหาภายในคณะสงฆ์บางส่วนมีความสุ่มเสียงละเมิดพระธรรมวินัย ผู้บังคับบัญชาแต่ละระดับชั้น ต้องรับผิดชอบร่วมกัน และจริงจังในกฎระเบียบให้มากไม่ ละเลยความรับผิดชอบที่จะเกิดขึ้นกับคณะสงฆ์ส่วนรวมการออกกฎระเบียบพิจารณาอธิกรณ์ต้องคำนึงถึงความถูกต้องและเหมาะสมตามพระพุทธบัญญัติ และกฎมหาเถรสามคม การระงับอธิกรณ์ของพระสังฆาธิการต้องตั้งอยู่ใน กฎ ระเบียบ ของข้อกฎหมาย และกฎมหาเถรสมาคม ไม่มีการตัดสินต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน จะต้องตั้งคณะกรรมสอบสวนหาข้อเท็จริง ในหมู่สงฆ์และเขตการปกครอง ไม่มีอคติต่อการตัดสินในเรื่องระงับอธิกรณ์ของพระสังฆาธิการ ไม่เห็นแก่พวกพ้องตัวเอง ผู้บังคับบัญชา ต้องให้ความเป็นธรรม เป็นการปกครองในแบบพ่อปกครองลูก คือติดตามพฤติกรรมของพระลูกวัดแบบ ลับๆ ไม่ให้รู้ตัวถ้าดีก็ปล่อยไปไม่ต้องตักเตือน ถ้าพฤติกรรมน่าสงสัยเข้ากับคนอื่นไม่ได้ต้องเรียกมาตักเตือนชี้แนะให้พระสงฆ์ได้ปรับปรุงการกระทำนั้นๆ เพื่อให้เกิดความเรียบร้อยมีความสามัคคีภิกษุอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ภิกษุที่ถูกตำหนิโทษหรือได้รับโทษประพฤติผิดพระวินัยนั้น เจ้าคณะผู้ปกครองจะต้องมีการป้องกันปัญหา ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในปัจจุบัน และในอนาคต ทำให้เกิดความเลื่อมใสแก่ผู้ที่ยังไม่เลื่อมใส ให้เกิดความเลื่อมใสยิ่งขึ้น

ด้านแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะ

๑) บทบาทและหน้าที่ในฐานะที่เป็นผู้ปกครอง พระสังฆาธิการระดับผู้บังคับบัญชาต้องเป็นที่พึ่งของผู้ใต้บังคับบัญชาได้ และ มีการประพฤติตนในอยู่ในกรอบของการยึดมั่นในศีล ธรรม สามารถแก้ไขข้อขัดข้องให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาได้โดยการเข้าไปติดตาม และให้คำแนะนำกับในการแก้ไขปัญหาและการทำตัวเป็นแบบอย่างดีของสังคมสงฆ์ และการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับประชาชนโดยทั่วไป[๕๕]

๒) พระสังฆาธิการจะต้องปฏิบัติตนในการเสียสละเพื่อส่วนรวมทั้งภาระหน้าที่ ทั้งงานของผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา รวมถึงภาระงานของชาวบ้านอีกด้วย เช่น ทำงานเพื่อการศึกษาเพื่อสังคมผู้ยากจน โรงเรียนการกุศล โดยไม่เห็นแก่อามิสสินจ้าง ทำงานเพื่อส่วนรวมโดยแท้จริง นอกจากนี้ยังจะต้องดูแลทุกข์สุขของประชาชนในหมู่บ้าน และช่วยเหลือประชาชนในหมู่บ้านทุกด้านเท่าที่จะทำได้ เป็นต้น[๕๖]

๓) พระสังฆาธิการระดับผู้นำต้องมีความรู้ความสามารถ ในการแก้ไขปัญหา ในเขตปกครองของตนได้ เมื่อมีเหตุเกิดขึ้นภายในเขตปกครองของตน ก็ควรจะรีบดำเนินการ เพื่อหาข้อยุติขัดแย้งร่วมกัน[๕๗]

๔) การเป็นผู้นำทางด้านความคิดและการกระทำ ให้นำชาวบ้าน ประพฤติ ปฏิบัติได้ด้วย ซึ่งพระสังฆาธิการจะต้องมีความสามารถ ศักยภาพและขีดความสามารถในการสั่งสอน ชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตให้กับชาวบ้าน การประกอบอาชีพต่างๆ การเป็นผู้นำชุมชน เป็นต้น ซึ่งการแสดงบทบาทของพระสังฆาธิการจะต้องให้ความชัดเจนโดยการนำหลักธรรมคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนาไปสู่ชาวบ้านอย่างทั่วถึง โดยไม่เห็นแก่ลาภสักการะที่เกิดขึ้นในการปกครอง[๕๘]

๕) การปกครองคณะสงฆ์ ซึ่งจะต้องเน้นไปที่เรื่องการทำหน้าที่อย่างตรงไปตรงมามียืดหยุ่นบ้างเป็นกรณีไป นอกจากนี้ยัง จะต้อง ให้ความสำคัญในเรื่อง ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และในขณะเดียวกัน ก็ให้อำนาจหรือบทบาทแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาตามอำนาจหน้าที่นั้นๆ[๕๙]

๖) การ สร้างความไว้วางใจแก่ผู้ร่วมงาน ให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วม มีการกระจายอำนาจมอบหมายงานตามสายบังคับบัญชาและให้เกียรติ ยกย่องผู้อื่น[๖๐]

๗) พระสังฆาธิการจะต้องรู้จักการวางแผน ต้องรู้จักการจัดองค์การ ต้องรู้จักการ ความเป็นผู้นำ ต้องรู้การติดต่อสื่อสารต้องรู้จักการควบคุม และต้องรู้จักกระบวนการ เป็นผู้นำหรือเป็นผู้บริหาร[๖๑]

---

[๕๕] สัมภาษณ์ พระราชปริยัติเมธี, ดร. (เชษฐา ฉินฺนาลโย), เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๕๖] สัมภาษณ์ พระปริยัติคุณาภรณ์ (เฉลี่ย สิริธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๕๗] สัมภาษณ์ พระมงคลกิตติวิบูลย์ (ทับทิม กิตฺติเสโน), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๕๘] สัมภาษณ์ พระปริยัติวรคุณ (สมชาย ทตฺตชีโว), เจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง, ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๕๙] สัมภาษณ์ พระรัตนเวที (พีร์ ชินวโร), เจ้าคณะอำเภออู่ทอง, ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๖๐] สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัตยานุศาสก์ (วีระ มหาวีโร), เจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๖๑] สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธาร (สิงห์โต ปสนฺนจิตฺโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐.

๘) การเสนอแนวความคิดในการพัฒนาสังคม รอบข้างของตนเอง และการขยายผลสู่การปฏิบัตินอกเหนือจากที่ของตนเอง จะเห็นได้ว่า บทบาทด้านนี้ค่อนข้างจะอาศัยการเผยแผ่หลักธรรมคำสั่งสอน แต่ก็ควรหาโอกาสในการชี้นำ ชี้แนะ หรือนำเสนอแนวทางการพัฒนาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เกิดมีคุณภาพมากยิ่งขึ้นไป เช่น การจัดการกิจกรรมงานประเพณีต่างๆ การจัดงานวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ควรที่จะหาแนวทางในการเผยแผ่คำสั่งสอน พระพุทธศาสนาให้มากยิ่งขึ้นไป เป็นต้น[๖๒]

๙) พฤติกรรมของพระสังฆาธิการทุ กๆ อย่าง จะมีผลต่อความเชื่อ ความเคารพศรัทธาของประชาชนที่พบเห็นแทบทั้งสิ้น ฉะนั้น หากพระสังฆาธิการประพฤติปฏิบัติตนเองน่ายกย่องเชิดชู และเป็นผู้ให้ความสำคัญกับพระวินัย ในส่วนของพระภิกษุจะทำให้คำพูดของพระสังฆาธิการย่อมมีอิทธิพลต่อการประพฤติปฏิบัติของชาวบ้านอีกด้วย[๖๓]

๑๐) บทบาทพระสังฆาธิการในฐานะผู้นำเป็นชาวพุทธที่ดี จะต้องเป็นผู้ที่ ยึดมั่นในพุทธศาสนาอย่างมั่นคง เป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับชาวพุทธ เป็นผู้ทรงความรู้ มีการศึกษายึดมั่นในพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด กระตุ้นชาว บ้านให้มีการตื่นตัวอยู่เสมอ ต้องเก่งคิด ความคิดริเริ่มต้องสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดประโยชน์ พัฒนาองค์การและแก้ปัญหาต่าง ๆ มีความยืดหยุ่นในความคิด คิดในสิ่งที่เป็นจริงได้ มีความสามารถในการต่อเติมเสริมแต่งคิดคล่อง ความคิดรวดเร็วฉับพลัน แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและทันเหตุการณ์[๖๔]

๑๑) บทบาทหน้าที่ของพระสงฆ์ คือการ ประพฤติปฏิบัติอยู่ในพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัดและเป็นแบบอย่างทางธรรมให้แก่สังคม มีความสามัคคี และเสียสละเพื่อส่วนรวม อุทิศตนเพื่อส่วนรวมเมื่อมีโอกาส และร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมที่พึงประสงค์ ทำงานได้รวดเร็ว[๖๕]

๑๒) พระสังฆาธิการ ต้องเป็นผู้ให้บริการ ผู้ใต้บังคับบัญชา ต้องเป็นผู้เสียสละเวลาการบริหารงานการปกครองคณะสงฆ์ ต้องเป็นผู้ ที่มีความคิดบริหารงานใหม่ ๆ ต้องเก่งรู้ และรู้ใจผู้บังคับบัญชา รู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง อันจะนำมาซึ่งการเข้าใจผู้อื่นและยอมรับผู้อื่น ปรับตนให้รู้จักดูคน รู้จักจูงใจคน อ่านคนออก บอกคนได้ รู้จักผู้ใต้บังคับบัญชา ควบคุมพฤติกรรมของเขาได้ หรือพูดได้ว่าปรับคนอื่นได้รู้จักเพื่อน รู้จักคบมิตรที่ดี และผูกมิตรเอาไว้ได้[๖๖]

๑๓) การปกครอง ความเป็นธรรม เว้นจากอคติ ๔ ได้ เราจะเป็นผู้นำที่ ดี ชาวบ้านได้พึ่งพาอาศัย มีความ อ่อนน้อม ถ่อมตน และให้ความ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างเสมอภา ค มีจิตเมตตาต้องเป็นแบบอย่างให้กับชาวบ้าน ด้วยการปฏิบัติดีปฏิบัติชอบตามหลักพระธรรมวินัย มีใจเป็นธรรมและมีสัจจะ มีความซื่อสัตย์สุจริต[๖๗]

---

[๖๒] สัมภาษณ์ พระครูศรีประจันตคณารักษ์ (สมทรง โชติปญฺโญ), เจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๖๓] สัมภาษณ์ พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์ (ประไพ ปุญฺ ญกาโม), เจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์, ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๖๔] สัมภาษณ์ พระครูศาสนกิจจาภรณ์ (โกศล อโสโก), เจ้าคณะอำเภอสามชุก, ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๖๕] สัมภาษณ์ พระครูศรีสุตาคม (วัง ปญฺญาวชิโร), เจ้าคณะอำเภอเดิมบางนางบวช, ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๖๖] สัมภาษณ์ พระครูศรีกัลยาณคุณ (ชิด กลฺยาโณ), เจ้าคณะอำเภอหนองหญ้าไซ, ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๖๗] สัมภาษณ์ พระครูธรรมสารรักษา (ป่วน ณฏฺฐโสภโณ), เจ้าคณะอำเภอด่านช้าง, ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

๑๔) พระสังฆาธิการ ต้องเป็นผู้นำที่เน้นในเรื่องการศึกษาไม่ว่าจะเป็นในภาคปริยัติหรือปฏิบัติ เพื่อให้พระสงฆ์มีความรู้ความสามารถ ในการเผยแผ่หลักพุทธธรรมต้อง ต้องเก่งงาน รู้งาน สนองงานของผู้บังคับบัญชา นั่นคือรู้นโยบาย เพื่อปรับ ปรุงงานของหน่วยงานให้สามารถปฏิบัติงานสอดคล้องกับนโยบายของ ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ ให้เต็มความ รู้ ความ สามารถ เสียสละ อดทน เพื่องานของพระศาสนา และ แก้ไข ปัญหา ข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นให้เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน[๖๘]

๑๕) บทบาทหน้าที่ของพระสังฆาธิการ คือต้องเป็นผู้ที่มีภาวะ ผู้นำที่พึงประสงค์นั้น ต้องมีความเสียสละทั้งกายและใจ พาคิด พาทำ และบุกเบิก เพื่อความเจริญก้าวหน้าขององค์กร ตลอดถึงคณะสงฆ์ในเขตปกครอง และอีกอย่างหนึ่ง ผู้นำคณะสงฆ์ ต้องมีลักษณะการกระทำเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชาและ สังฆบูชา[๖๙]

๑๖) พระสังฆาธิการต้องเป็นผู้ มีความรู้ ความสามารถ ที่แตกฉานทั้งทางโลกและทางธรรม มีวิสัยทัศน์และความคิดกว้างไกล ทันสมัยทัน ต่อเหตุการณ์ สามารถร่วมงานได้กับทุกภาคส่วน และมีคุณธรรมนำหน้าเสมอ มีวิสัยทัศน์และความคิดกว้างไกล ทันสมัย มีความรู้ความสามารถ ทำงานเป็นระบบทั้งการกระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน นอกจากนี้ต้อง มีคุณธรรม ประจำใจอีกด้วย[๗๐]

๑๗) พระสังฆาธิการ จะต้องการวางตัว ให้เหมาะสม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความไม่เห็นแก่ตัว ความเด็ดขาดความซื่อสัตย์ การมีวิจารณญาณที่ดี ความอดทน การรู้จักกาลเทศะ และความรอบรู้ ต้องมีพฤติกรรมแบบผู้นำที่มีมิตรสัมพันธ์ และพฤติกรรมแบบผู้นำที่มีกิจสัมพันธ์ ปฏิบัติตนอย่างเคร่งครัด ในฐานะเป็น ผู้นำที่ดี ยึดมั่นใน พระพุทธศาสนาอย่างมั่นคง เป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับประชาชนคนทั่วไป[๗๑]

๑๘) คุณลักษณะและพฤติกรรมของภาวะผู้นำของคณะสงฆ์ ในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี จะต้องมีคุณลักษณะ และทักษะเฉพาะตนทั้งการศึกษาและการปฏิบัติจะต้องมีความสอดคล้องต่อกัน หรือทำอย่างไรก็ต้องพูด และคิดอย่างนั้น รวมทั้งการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคคลทั่วไป รู้จักหลักในการปกครองตน ปกครองคน และการปกครองงาน เพื่อ ให้เกิดความรอบรู้อย่างแท้จริง[๗๒]

---

[๖๘] สัมภาษณ์ นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๖๙] สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ โอสธีรกุล, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๗๐] สัมภาษณ์ นางสาวจันทิรา เคหะนาค, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๗๑] สัมภาษณ์ นายอานนท์ รักผล, เจ้าพนักงานศาสนสมบัติชำนาญงาน สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๗๒] สัมภาษณ์ นายอภิวัฒน์ เจริญวัย, ไวยาวัจกรวัดวิมลโภคาราม, ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๔ ผลการศึกษาสภาพทั่วไป การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการแก้ไขข้อขัดข้อง

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ปริมาณ	
		ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่
๑	มีการกำหนดการปฏิบัติงานร่วมกัน เป็นทีม เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างรวดเร็ว	๑๒	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๘,๙,๑๐,๑๒,๑๔,๑๕
๒	มีการสัมมนากันปีละ ๑ ครั้ง เพื่อให้การปฏิบัติงานของคณะสงฆ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย	๑๑	๑,๒,๓,๕,๖,๗,๙,๑๐,๑๑,๑๓,๑๔
๓	ผู้บังคับบัญชาต้องลงไปตรวจเยี่ยมพระสังฆาธิการในเขตปกครองของตนเป็นประจำ	๑๐	๑,๒,๓,๗,๙,๑๐,๑๔,๑๕,๑๖,๑๘
๔	ผู้บังคับบัญชาต้องให้การแนะนำในการปฏิบัติหน้าที่ของพระสังฆาธิการ	๙	๑,๒,๓,๗,๘,๙,๑๓,๑๔,๑๖
๕	ตั้งคณะกรรมการสอบสวน หาข้อเท็จจริง ในเมื่อพระสังฆาธิการประพฤติพระธรรมวินัย	๘	๑,๒,๓,๔,๕,๑๐,๑๒,๑๗

ตารางที่ ๔.๔ ผลการศึกษาสภาพทั่วไป การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะ พบว่า มีการกำหนดการปฏิบัติงานร่วมกันเป็นทีม เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างรวดเร็ว อยู่ในลำดับที่ ๑ มีจำนวน ๑๒ รูป หรือ คน รองลงมาคือ มีการสัมมนากันปีละ ๑ ครั้ง เพื่อให้การปฏิบัติงานของคณะสงฆ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย อยู่ในลำดับที่ ๒ มีจำนวน ๑๑ รูป หรือ คน รองลงมาคือ ผู้บังคับบัญชาต้องลงไปตรวจเยี่ยมพระสังฆาธิการในเขตปกครองของตนเป็นประจำ อยู่ในลำดับที่ ๓ มีจำนวน ๑๐ รูป หรือ คน รองลงมาคือ ผู้บังคับบัญชาต้องให้การแนะนำในการปฏิบัติหน้าที่ของพระสังฆาธิการ อยู่ในลำดับที่ ๔ มีจำนวน ๙ รูป หรือ คน รองลงมาคือ ตั้งคณะกรรมการสอบสวน หาข้อเท็จจริง ในเมื่อพระสังฆาธิการประพฤติพระธรรมวินัย อยู่ในลำดับที่ ๕ มีจำนวน ๘ รูป หรือ คน

สรุปได้ว่า การแก้ไขข้อขัดข้องของพระสังฆาธิการบางเรื่องของเจ้าคณะผู้ปกครองแต่ละระดับต้องรับผิดชอบร่วมกัน ช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะพระสังฆาธิการทุกระดับต้องศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับข้อกฎหมายของคณะสงฆ์ กฎหมายบ้านเมือง และกฎพระธรรมวินัย เป็นการประสานงานทางคณะสงฆ์ และทางบ้านเมืองให้เข้ามารับทราบปัญหาร่วมกัน เพื่อจะได้หาทางออกและแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกจุด ตรงประเด็น ด้านแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะผู้ปกครองให้เป็นไปโดยชอบ ต้องรักษาพระธรรมวินัยโดยเคร่งครัด และผสมผสานความทันสมัยที่เกิดขึ้น เช่นการสื่อสารการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์สารสนเทศต่างๆ ซึ่งพระภิกษุสงฆ์จำเป็นต้องเรียนรู้ นอกจากนี้ยังต้องศึกษาเศรษฐกิจการเมืองและสังคมจิตวิทยาให ้เข้าใจเพื่อที่จะต้องก้าวให้ทันต ่อการเปลี่ยนแปลงใน สังคม

ปัจจุบัน และในเมื่อพระสังฆาธิการมีปัญหาภายในวัดของตน หรือมีปัญหาภายในเขตปกครองของตน ผู้บังคับบัญชาเหนือตนจะต้องเข้าไปดูและ แก้ไขข้อขัดข้องนั้นอย่างรวดเร็ว เพื่อที่จะไม่ให้ปัญหาลุกลามใหญ่โต ในวงการคณะสงฆ์ โดยการประชุมปรึกษาหารือกับผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อหาข้อยุติร่วมกัน การแก้ไขข้อขัดข้องของพระสังฆาธิการ มี พระธรรมวินัยที่พระพุทธองค์ทรงแสดงไว้แล้ว และบัญญัติไว้แล้ว ปัจจุบันมีกฎมหาเถรสมาคม กฎหมายบ้านเมือง ที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดฯ ให้อำนาจทางรัฐบาลให้ตั้งขึ้นไว้ตามกระบวนการนิติ รัฐ บัญญัติไว้ เพื่อจัดระเบียบและข้อ บังคับการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย และขนบธรรมเนียมจารีตประเพณีอันดีงาม ที่บรรพบุรุษบูรพาจารย์ยอมรับนับถือ และนำปฏิบัติสืบๆ กันมา มีระเบียบที่ว่าด้วยการปกครองที่เอื้อประโยชน์ในการบริหารจัดการของเจ้าคณะต่างๆ ในพื้นที่อย่างครอบคลุมและเหมาะสม มีการกระจายอำนาจไปยังเขตการปกครองในแต่ละเขตอย่างชัดเจน มีระเบียบ แบบแผนในการปกครอง ที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง มีการกระจายอำนาจไปยังพระสังฆาธิการผู้มีหน้าที่ในการปกครองคณะสงฆ์ เพื่อจะได้ปฏิบัติหน้าที่โดยสมบูรณ์แบบ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักพุทธธรรม และ เอื้อเฟื้อต่อพระธรรมวินัย เมื่อเจ้าคณะผู้ปกครองหรือ เจ้าอาวาส มีปัญหาก็จะรีบเข้าไปช่วยเหลือ แก้ไขอย่างทันท่วงที มิได้นิ่งนอนใจแต่อย่างใด ทำให้การปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี มีความเข้มแข็ง ยึดหลักการปกครองแบบสามัคคีธรรม

ด้านกำกับบังคับบัญชาเจ้าคณะ และเจ้าอาวาส

๑) การกำกับ ติดตาม ดูแลการปกครองคณะสงฆ์จะเป็นไปด้วยความเรียบร้อยดีงาม จะต้องมีการวางแผนในการส่งเสริมคุณภาพของพระสังฆาธิการทุกระดับชั้น ผู้บังคับบัญชาเหนือตนต้องควบคุมผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยดีงาม ห้ามมิให้พระภิกษุสามเณรวิพากษ์วิจารณ์หรือแสดงออกในแนวทางกระทบกระเทือนต่อความมั่นคง ของสถานบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และความสงบสุขของประชาชน หรือส่อไปในทางยั่วยุ ปลุกปั่น ทำลาย ก้าวร้าว รุนแรงและไม่สร้างสรรค์ ให้ผู้บังคับบัญชากวดขันควบคุมผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาผู้มีพฤติกรรมดังกล่าวมิให้กระทำการเช่นนั้น[๗๓]

๒) คณะสงฆ์ในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ต้องมีนโยบายในการบริหารที่ชัดเจนและสื่อสารไปยังผู้ใต้บังคับบัญชาให้เข้าใจสามารถจะปฏิบัติตามได้อย่างเหมาะสม และสามารถที่จะปฏิบัติงานปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเคร่งครัด ที่สำคัญคณะสงฆ์ในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรีจะต้อง มีการยกย่องเชิดชูเกียรติพระสงฆ์ที่ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ โดยการยกย่องเชิดชูให้ ปรากฏแก่สังคม[๗๔]

---

[๗๓] สัมภาษณ์ พระราชปริยัติเมธี, ดร. (เชษฐา ฉินฺนาลโย), เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๗๔] สัมภาษณ์ พระปริยัติคุณาภรณ์ (เฉลี่ย สิริธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

๓) ในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี มีหลักอิทธิบาท ๔ และ พรหมวิหาร ๔ และกตัญญูกตเวทีตาธรรมเป็นหลักการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ เพราะหากจะพัฒนาผู้อื่น ตนเองจะต้องพัฒนาที่ตัวตนเองก่อนแล้วค่อยไปพัฒนาคนอื่นๆ โดยเฉพาะด้านจิตสำนึก ที่ดีควรมีการวางแผนการพัฒนารูปแบบการปกครองคณะสงฆ์ในเขตปกครองคณะสงฆ์ จังหวัดสุพรรณบุรี ปัจจุบันมีควบคุม และ การวางแผนค่อนข้างดีอยู่แล้ว ทั้งพระสังฆาธิการ วัดก็มีเลขานุการวัดคอยทำงานด้านเอกสารรับข้อมูลและขยายความในวัด และประสานงาน จึงเป็นการแบ่งเบาภาระของพระสังฆาธิการได้บ้างเป็นบางส่วน ถ้าจะให้เพิ่มเติมด้านการวางแผนควรจะเพิ่มการเก็บสถิติข้อมูลขององค์กร สงฆ์เพื่อง่ายต่อการสืบค้นข้อมูล[๗๕]

๔) ในด้านการกำกับ ติดตาม ดูแล ผู้นำต้องมีความรู้ความสามารถรอบด้าน ความรับผิดชอบชั่วดี มีความสำนึกในหน้าที่การงานที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่ เพื่อให้เกิดการทำงานอย่างโปร่งใส และเกิดความชัดเจนอย่างที่สุด จนนำไปสู่ความ สำเร็จไว้วางใจระหว่างคณะสงฆ์ในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ด้วยกันทั้งหมด[๗๖]

๕) การให้ทุนการศึกษาแก่พระสงฆ์และ พระสังฆาธิการทุกรูปทุกองค์ และสนับสนุนให้เข้าศึกษาในอุดมศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง มีความจริงจัง เพราะสามารถจะนำไปเป็นแหล่งศึกษาการเรียนในด้านวิชาการ อันเป็นการต่อยอดในการสร้างองค์ความรู้ในการศึกษาหาความรู้ในด้านพระธรรมคำสั่งสอนขององค์สัมมาสัมพุทธเจ้า และเป็นผู้นำในการเผยแผ่ เป็นผู้นำในการปฏิบัติศาสนกิจเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติเพื่อจรรโลงพระพุทธศาสนาให้ถาวรสืบไป[๗๗]

๖) ผู้ที่เป็นเจ้าคณะผู้ปกครองจะต้องเป็นต้นแบบในการสร้างอัตลักษณ์ให้กับคณะสงฆ์ในเขตการปกครอง เช่น ต้นแบบ ในการ เป็นผู้นำสมัยใหม่ ต้นแบบในการปกครอง และต้นแบบในการจัดการศึกษาทั้งคันธุระ และวิปัสสนาธุระ[๗๘]

๗) การทำงานร่วมกันเป็นทีมเป็นการส่งเสริมให้คนภายในองค์กร สงฆ์ให้ เกิดความร่วมมือ เกิดพลังการมีส่วนร่วมเกิดแรงบันดาลใจในการทำงาน การร่วมมือการแก้ไขปัญหา การทำงานเป็นทีมจะเป็นการพัฒนาภายในและภายนอก ที่จะประสบผลสำเร็จได้ในที่สุด[๗๙]

๘) การพัฒนาภาวะผู้นำของคณะสงฆ์ในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่นโยบายในการพัฒนาพระภิกษุสงฆ์รวมทั้งผู้ปกครองคณะสงฆ์ทั้งหมดให้ได้รับการศึกษาและพัฒนาในหลายๆ ด้าน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเพื่อให้เกิดการรู้เท่าทันในความเปลี่ยนแปลงของโลก และการนำ

---

[๗๕] สัมภาษณ์ พระมงคลกิตติวิบูลย์ (ทับทิม กิตฺติเสโน), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๗๖] สัมภาษณ์ พระปริยัติวรคุณ (สมชาย ทตฺตชีโว), เจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง, ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๗๗] สัมภาษณ์ พระรัตนเวที (พีร์ ชินวโร), เจ้าคณะอำเภออู่ทอง, ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๗๘] สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัตยานุศาสก์ (วีระ มหาวีโร), เจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๗๙] สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธาร (สิงห์โต ปสนฺนจิตฺโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐.

คำสั่งสอนของพระพุทธองค์ไปเผยแผ่อย่างเข้าถึงต่อประชาชนในรูปของความร่วมมือร่วมใจขององค์กรต่างๆ และผู้ทำหน้าที่จะต้องมีหลักธรรมประจำใจอยู่เสมอ[๘๐]

๙) การ จัดให้มีการประชุม พระสังฆาธิการในแต่ละพื้นที่ชี้แจงอธิบายให้พระสังฆาธิการได้มีความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กฎมหาเถรสมาคมฉบับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องระเบียบการคณะสงฆ์ ที่จะต้องปฏิบัติ ตามกฎกติกาต่างๆ ที่ผู้บังคับบัญชาได้สั่งการ และวางเป็นหลักปฏิบัติไว้มีระยะเวลาขั้นตอนในการปฏิบัติ โดยให้ถือว่าทั้งหมดนั้นล้วนเป็นแผนงานของคณะสงฆ์หรือพระสังฆาธิการทุกระดับชั้น ที่จะต้องตั้งใจปฏิบัติให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และให้เป็นไปตามช่วงระยะเวลาของงานแต่ละอย่าง ที่มีการกำหนดช่วงเวลาที่จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายในกำหนดนั้น[๘๑]

๑๐) การกำกับ ติดตาม และ การวางแผน ให้พระสังฆาธิการศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และกฎมหาเถรสมาคมฉบับต่างๆ ควรมีคณะกรรมการ คณะสงฆ์ระดับตำบล-อำเภอ-จังหวัด โดยเจ้าคณะระดับนั้นๆ เป็นประธานและเปิดโอกาสให้กรรมการแต่ละท่านเสนอแนะ ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการปกครองในระดับนั้นแล้วสรุปจัดทำเป็นแผนงานพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ในระดับนั้นทุกๆ ๓ เดือน[๘๒]

๑๑) พระสังฆาธิการรุ่นใหม่ที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาปกครองและบริหารจัดการโดยมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ ตามกฎมหาเถรสมาคม เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปกครองคณะสงฆ์ให้มากขึ้น และคิดเป็น ทำเป็น มีวิสัยทัศน์กว้างไกล[๘๓]

๑๒) มีการทำแผนการปกครอง ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันโดยนโยบาย และกำหนดนโยบายทำงานแต่ละปีให้ชัดเจนว่าแต่ละปีคณะสงฆ์จะทำอะไรกันบ้างทำเป็นโครงการพอสิ้นสุดโครงการก็ต้องติดตามความสัมฤทธิ์ผล[๘๔]

๑๓) การวางแผน การวางแผนการบริหารคณะสงฆ์ควรมีรูปแบบที่ชัดเจน ควรมีการวางแผนทั้งระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว จะทำให้การบริหารกิจการคณะสงฆ์ดีอย่างแน่นอน ต้อง มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจน เพื่อจัดทำกลยุทธ์และนโยบายการปกครองอย่างเป็นสากล ต้องมีการวางแผนให้เกิดการทำงานเป็นทีมร่วมมือกันเพื่อความสำเร็จของงาน เพื่อจะทำให้การปกครองเป็นระบบก็ควรมีการวางแผนที่ดี ควรมีการ ส่งเสริมการศึกษาพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการ และพระภิกษุสามเณรโดยเฉพาะภาคปฏิบัติ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต้องมีการวางแผนให้ครอบคลุมในการปกครองคณะสงฆ์ทุกด้าน ไม่ให้มีการขัดแย้งเกิดขึ้นในหมู่คณะสงฆ์ด้วยกันเอง[๘๕]

---

[๘๐] สัมภาษณ์ พระครูศรีประจันตคณารักษ์ (สมทรง โชติปญฺโญ), เจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๘๑] สัมภาษณ์ พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์ (ประไพ ปุญฺ ญกาโม), เจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์, ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๘๒] สัมภาษณ์ พระครูศาสนกิจจาภรณ์ (โกศล อโสโก), เจ้าคณะอำเภอสามชุก, ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๘๓] สัมภาษณ์ พระครูศรีสุตาคม (วัง ปญฺญาวชิโร), เจ้าคณะอำเภอเดิมบางนางบวช, ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๘๔] สัมภาษณ์ พระครูศรีกัลยาณคุณ (ชิด กลฺยาโณ), เจ้าคณะอำเภอหนองหญ้าไซ, ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๘๕] สัมภาษณ์ พระครูธรรมสารรักษา (ป่วน ณฏฺฐโสภโณ), เจ้าคณะอำเภอด่านช้าง, ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

๑๔) การกำกับ ติดตาม และการวางแผน ในการปกครองนั้นต้องปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาด้วย ควรมีการวางแผน โดยการให้ทำหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษร การทำหนังสือบันทึกทุกครั้งต้องให้คณะสงฆ์ทราบโดยทั่วถึงกัน กำหนดเป็นรูปแบบให้ชัดเจน ในการบันทึกข้อมูล ทำเป็นเอกสาร และมีการติดตามผล ประเมินผลของการปฏิบัติงานทุกครั้ง เพื่อนำการประเมินผลมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น[๘๖]

๑๕) พระสังฆาธิการ ต้องเป็นผู้ที่มีร่างกายพร้อมที่จะสนองงานคณะสงฆ์ เพื่อให้งานคณะสงฆ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยดีงาม ไม่มีปัญหาและอุปสรรคใดๆ ทำให้งานคณะสงฆ์เดินไปข้างหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ตามที่ผู้บังคับบัญชาต้องการ แต่การสนองงานคณะสงฆ์นั้นต้องมีใจรักในการทำงานคณะสงฆ์ และมีความเพียรพยายามอย่างต่อเนื่อง[๘๗]

๑๖) สร้างความสามัคคีปรองดอง ในองค์กรสงฆ์ ให้มีเอกภาพ มีเครือข่าย ที่ชัดเจน ในการร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ ที่เข้มแข็ง มีเป้าหมายในการขับเคลื่อนงาน คณะสงฆ์ที่ชัดเจน ซึ่งการทำงานแผนทุกแผน โครงการทุกโครงการของคณะสงฆ์นั้น และทุกๆ กิจกรรมต้องมีเป้าหมายอยู่ที่ความเจริญมั่นคงแห่งบวรพระพุทธศาสนา เอื้อต่อการพัฒนาบุคลากรการศึกษาของคณะสงฆ์ทั้งฝ่ายพระปริยัติแผนกธรรม และแผนกบาลี[๘๘]

๑๗) มี การกระตุ้นส่งเสริม การพัฒนาการบริหารจัดการ อย่างเข้มแข็ง พระภิกษุสามเณรพึ่งพาตนเองได้ และเป็นผู้นำ ในด้านจิตวิญญาณ และสามารถเป็นที่พึ่งแก่ประชาชนได้ การวางแผนการพัฒนารูปแบบอะไรก็ ตาม ถ้า หากไม่สนองเป้าประสงค์เหล่านี้ต่อให้ดูดีเพียงใดก็ถือว่าไร้ความหมาย ต้องส่งเสริมการพัฒนาคน พัฒนางาน และพัฒนาจิตใจด้วย [๘๙]

๑๘) มีการวางแผนเกี่ยวกับด้านการบริหารกิจการคณะสงฆ์ทั้ง ๖ ด้าน ให้เป็นรูปธรรม นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เป็นการประยุกต์ใช้งานคณะสงฆ์ในยุคโลกาภิวัตน์ ให้ทันสมัยและทันกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เพื่อเป็นแนวทาง การพัฒนาในรูปแบบเดียวกัน ทั้งจังหวัด ในการปฏิบัติงานคณะสงฆ์แต่ละฝ่ายนั้น ต้องตั้งคณะกรรมการแต่ละฝ่าย เพื่อปรึกษาหารือกัน และต้องมีการจัดการประชุมการวางแผนการพัฒนาด้านการปกครองให้ทันต่อเหตุการณ์บ้านเมือง ในปัจจุบันและมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ในด้านการปกครอง[๙๐]

---

[๘๖] สัมภาษณ์ นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๘๗] สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ โอสธีรกุล, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๘๘] สัมภาษณ์ นางสาวจันทิรา เคหะนาค, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๘๙] สัมภาษณ์ นายอานนท์ รักผล, เจ้าพนักงานศาสนสมบัติชำนาญงาน สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๙๐] สัมภาษณ์ นายอภิวัฒน์ เจริญวัย, ไวยาวัจกรวัดวิมลโภคาราม, ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๕ ผลการศึกษาสภาพทั่วไป การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการกำกับ ติดตาม ดูแลเจ้าคณะ

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ปริมาณ	
		ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่
๑	ผู้บังคับบัญชามีการกำกับ ติดตาม ดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาให้อยู่ภายใต้กฎระเบียบของมหาเถรสมาคม	๑๒	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๘,๙,๑๐,๑๒,๑๔,๑๖
๒	มีการกระจายอำนาจในการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ทุกอำเภออย่างชัดเจน	๑๑	๑,๒,๓,๕,๖,๗,๙,๑๐,๑๑,๑๓,๑๔
๓	ผู้บังคับบัญชาต้องรายงานการปฏิบัติหน้าที่ให้ทราบ ภายใน ๑๕ วัน	๑๐	๑,๒,๓,๖,๘,๙,๑๑,๑๔,๑๕,๑๖
๔	มีการรายงานการปฏิบัติหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นหลักฐาน ในการค้นข้อมูล	๙	๑,๒,๓,๖,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๔
๕	มีการทำแผนการปกครอง ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันโดยกำหนด เป็นนโยบายการทำงานแต่ละปีให้ชัดเจน	๘	๑,๓,๕,๗,๑๒,๑๓,๑๕,๑๘

ตารางที่ ๔.๕ ผลการศึกษาสภาพทั่วไป การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการกำกับ ติดตาม ดูแลเจ้าคณะ พบว่า ผู้บังคับบัญชามีการกำกับ ติดตาม ดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาให้อยู่ภายใต้กฎระเบียบของมหาเถรสมาคม อยู่ในลำดับที่ ๑ มีจำนวน ๑๒ รูป หรือ คน รองลงมาคือ มีการกระจายอำนาจในการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ทุกอำเภอ อย่างชัดเจน อยู่ในลำดับที่ ๒ มีจำนวน ๑๑ รูป หรือ คน รองลงมาคือ ผู้บังคับบัญชาต้องรายงานการปฏิบัติหน้าที่ให้ทราบ ภายใน ๑๕ วัน อยู่ในลำดับที่ ๓ มีจำนวน ๑๐ รูป หรือ คน รองลงมาคือ มีการรายงานการปฏิบัติหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อเป็นหลักฐานในการค้นข้อมูล อยู่ในลำดับที่ ๔ มีจำนวน ๙ รูป หรือ คน รองลงมาคือ มีการทำแผนการปกครอง ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันโดยกำหนด เป็นนโยบาย การทำงานแต่ละปีให้ชัดเจน อยู่ในลำดับที่ ๕ มีจำนวน ๘ รูป หรือ คน

สรุปได้ว่า การกำกับ ติดตาม ดูแล เจ้าคณะพระสังฆาธิการระดับผู้บริหาร มีการกำหนดโทษกับพระสังฆาธิการที่ละเมิดพระธรรมวินัย กฎหมายบ้านเมืองอย่างจริงจัง ในเมื่อมีพระสังฆาธิการละเมิดข้อบังคับ ต้องตั้งคณะกรรมการ สืบสวน และสอบสวนข้อเท็จจริง เพื่อหาข้อมูลความผิดที่กระทำลงไป ชี้มูลความผิดแต่ละประเด็น หรือแต่ละข้อ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในข้อมูล ต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบภายใน ๗ วัน และมีคำแนะนำ ว่ากล่าวตักเตือน มีบทลงโทษตามพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด อีกทั้งส่งเสริมให้พระสังฆาธิการเรียนรู้ระบบเทคโนโลยี ใหม่ๆ ให้รู้ทั้งคุณและโทษของเทคโนโลยีให้เพื่อช่วยในการแก้ไขปัญหาร่วมกันอย่างเป็นระบบ ด้านการควบคุมบังคับบัญชาเจ้าคณะผู้ปกครอง มีการควบคุม ดูแล สอดส่อง การประพฤติปฏิบัติของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิด

เพื่อไม่ให้ผู้อยู่ภายใต้การปกครองประพฤติผิดพระวินัย และกฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ไม่ให้ละเมิดจริยาพระสังฆาธิการ ป้องกันความเสียหายอันจะเกิดขึ้นกับคณะสงฆ์โดยส่วนรวม นอกจากนี้ยังกำชับให้พระสังฆาธิการได้มี การทำวัตรสวดมนต์ทั้งเช้า-เย็น ร่วมกันโดยที่ เจ้าอาวาสเป็นผู้นำ จะทำให้พระสงฆ์มีความสนิทสนมภายในคณะสงฆ์ แต่บางวัดไม่ทำ ไม่มีการประชุม ไม่มีการอบรมพระภิกษุสามเณรภายในวัดของตน จึงเป็นให้ขาดความควบคุมให้พระสงฆ์อยู่ในกฎ ระเบียบ จะมีผลต่อความเชื่อความเคารพศรัทธาของประชาชนที่พบเห็น ดังนั้น ถ้าหากพระสังฆาธิการ มีความประพฤติดีปฏิบัติชอบ เป็นที่น่ายกย่องเชิดชูและเป็นผู้ให้ความสำคัญกับ พระวินัยในส่วนของพระภิกษุจะทำให้คำพูดของพระสังฆาธิการย่อมมีอิทธิพลต่อการประพฤติปฏิบัติของชาวบ้านอีกด้วยการดำเนินการตามคำสั่งเจ้าคณะผู้ปกครอง เมื่อได้รับคำสั่งจะต้องมีความรับผิดชอบ เชื่อมั่นต่อ องค์กรในการปกครองคณะสงฆ์ที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ และ จะต้องมีความ เป็นผู้นำวิสัยทัศน์กว้างไกลสามารถนำพาหมู่คณะสงฆ์ให้เป็นผู้นำที่ดี การกำกับ ติดตาม จะต้องมี การวางแผนประชุมอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดหน่วยงาน จัดโครงสร้างการบริหารงานการแบ่งอำนาจหน้าที่กันอย่างชัดเจน และการแบ่งส่วนของงานให้เหมาะสมและ ลงตัว มีการจัดสายงานและการจัดตัวบุคคล มีการแต่งตั้งและถอดถอนพระสังฆาธิการตามวาระ โดยยึดกฎหมาเถรสมาคมเป็นแนวทางปฏิบัติอย่างเคร่งครัด มีการสั่งการมีการตัดสินใจและสั่งการในการปฏิบัติงานของส่วนต่างๆ ให้ดำเนินไปอย่างมีระเบียบแบบแผนทั้งในลักษณะ งานทั่วไปและในลักษณะงานเฉพาะตลอดจนการให้คำแนะนำ และควบคุมการปฏิบัติงานในทุกภาคส่วนมี การประสานงาน กันอย่างต่อเนื่องทั้ง คณะสงฆ์และหน่วยงานราชการ มีการรายงานผล การดำเนินงานต่างๆ ที่คณะสงฆ์จัดทำกิจกรรมที่เป็นภาระหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย จากผู้บังคับบัญชา

๒. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี

ปัญหา และอุปสรรคการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งจำแนกเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

ด้านพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม พบว่า ปัญหาและอุปสรรคคือ การลงโทษความผิดกับพระสังฆาธิการบางส่วน ผู้ปกครองระดับผู้บังคับบัญชา หรือเจ้าอาวาสจะมีเมตตากับพระสังฆาธิการ หรือพระภิกษุมาก เจ้าคณะผู้ปกครองบางแห่งลงพื้นที่ในการตรวจสอบ แก้ไขปัญหาต่างๆ ในท้องที่ได้ไม่ทั่วถึง ทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในวัดหรือภายในเขตปกครองของตนดังกล่าวตกค้างมายาวนาน และประชาชนในบางพื้นที่ก็แตกความสามัคคีกัน ทำให้เกิดปัญหาระหว่างวัดกับบ้าน และเจ้าคณะผู้ปกครองบางรูป มีการยืดหยุ่นการตัดสินตามความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันที่เป็นอยู่ ปัจจุบันมีการปรับปรุงกฎหมายคณะสงฆ์ให้ทันกับสถานการณ์มากขึ้น การลงโทษต้องยึดพระธรรมวินัยมากกว่ากระแสของสื่อสังคม ที่เปลี่ยนแปลงกฎหมายบ้างบางอย่าง เพื่อให้เข้ากับสภาพในปัจจุบัน บางข้อของกฎหมายคณะสงฆ์ก็ไม่เอื้อต่อกฎหมายทางบ้านเมือง

ข้อเสนอแนะคือ ต้องมีเป้าหมายและจุดยืนที่ชัดเจนในการลงโทษ ซึ่งในปัจจุบันการสื่อสารรวดเร็วมาก ต้องปรับให้ทันกับสภาพปัจจุบัน และมีการติดตามข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ปัจจุบัน และต้องมีเป้าหมายจุดยืนในการลงโทษพระสังฆาธิการและพระภิกษุสามเณรที่ละเมิดกฎพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด เพราะสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้เจ้าคณะผู้ปกครองหรือเจ้าอาวาสต้องมีความยุติธรรมไม่ลำเอียง และไม่มีอคติต่อกัน

ด้าน การส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคคือ การกระจายการปกครองของคณะสงฆ์ค่อนข้างจำกัด ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้มีหน้าที่ในการปกครอง บางส่วนขาดความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจในด้านการปกครองและการบริหารจัดการ ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งบางส่วนไม่สามารถสนองงานตามนโยบายที่ว่าด้วยระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ ได้อย่างสมบูรณ์ และเจ้าคณะผู้ปกครองบางรูป มีอายุกาล พรรษามาก ไม่สามารถท่องจำบทพระธรรมวินัยของพระสังฆาธิการ ไม่สามารถท่องจำหัวข้อธรรมได้ ไม่รู้และไม่เข้าใจในหัวข้อธรรม และมีความเข้าใจพระธรรมวินัยน้อย ไม่สามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดให้กับพระภิกษุสามเณรได้ พระเถระบางรูปย่อหย่อนต่อพระธรรมวินัยไม่ค่อยสนับสนุนการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม บาลี และสามัญ ไม่ส่งเสริมการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) และอื่นๆ แก่พระสงฆ์ เท่าที่ควร ไม่มีการอบรมครูพระ ทำให้ขาดแคลนครูพระ ที่จะทำหน้าที่ในการสอนหนังสือในแผนกพระธรรมวินัย และแผนกบาลี

ข้อเสนอแนะคือ ควรมีเอกสารเกี่ยวกับคู่มือนักธรรม และภาษาบาลีซึ่งแปลเป็นไทยแล้วจัดส่งให้พระสังฆาธิการระดับผู้ปกครองเพื่อนำไปในการศึกษา ในเมื่อมีการประชุมพระสังฆาธิการและพระสงฆ์สามเณร เพื่อให้เข้าใจในหลักธรรม และแตกฉานพระธรรมวินัย ให้ความรู้ที่ตรงประเด็น ควรให้มีการสนับสนุนการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม บาลี และสามัญ แก่พระสงฆ์ สามเณรอย่างเต็มความสามารถ ควรจัดให้มีการอบรมครูพระทุก ๓ เดือน รับรองโดยกรมการศาสนารวมทั้งพระวิทยากรตามแผนกหน้าที่ต่างๆ เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้ได้บุคลากรทางศาสนามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกส่วนหนึ่งไม่มีงบประมาณให้พระภิกษุได้ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.)

ด้านการระงับอธิกรณ์ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคคือ พระสงฆ์บางรูปยังขาดจิตสำนึกในการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของการปกครองคณะสงฆ์อยู่ พระภิกษุสามเณร อาศัยความคุ้นเคยในการอยู่อาศัย และความสนิทสนมกัน ทำให้เกิดความย่อหย่อนในกฎระเบียบข้อบังคับ ทำให้เกิดความไม่เรียบร้อย และไม่มีป้ายที่ระบุเกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับภายในวัดอย่างชัดเจน ดังนั้น เมื่อเกิดปัญหาภายในวัด หรือภายในเขตปกครองของตนแล้ว ก็ไม่ดำเนินการแก้ไข ไม่ตั้งคณะกรรมการเข้าไปสอบสวนหาข้อเท็จจริง เพราะผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ในปัจจุบันมีหลายวัดที่มีอธิกรณ์เกิดขึ้น เจ้าอาวาสบางรูป ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ ต้องส่งเรื่องให้เจ้าคณะตำบล เจ้าคณะอำเภอ ดำเนินการแก้ไขให้

ข้อเสนอแนะคือ ควรมีการกำหนดให้พระสงฆ์ได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับให้มากยิ่งขึ้น ควรให้มีการประชุมทุกเดือนเป็นประจำและสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการตรวจสอบและว่ากล่าวตักเตือนกัน เพื่อรักษาไว้ซึ่งความสามัคคีของหมู่คณะให้เป็นระเบียบเรียบร้อยยิ่งขึ้น ควรกำหนดกฎระเบียบและชี้แจงให้กับบุคคลภายนอกได้รับทราบ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย และรักษาภาพลักษณ์ของวัดให้เป็นศาสนสถานที่ควรให้ความเคารพ และควรจัดทำป้ายระบุกฎระเบียบข้อบังคับของวัดให้ชัดเจน เพื่อให้มีระเบียบในการอยู่ร่วมกันอย่างสามัคคีธรรม และผู้บังคับบัญชาต้องมีกฎระเบียบลงโทษกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด และรายงานการปฏิบัติหน้าที่ให้ผู้บังคับบัญชาทราบภายใน ๕ วัน หรือ ๗ วัน แล้วแต่กรณีไป

ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคคือ การแก้ไขปัญหาของพระสังฆาธิการบางเรื่องเป็นไปอย่างชักช้า ไม่ทันต่อสถานการณ์กับปัจจุบัน ส่วนหนึ่งเป็นเพราะว่าพระสังฆาธิการระดับผู้บังคับบัญชามีอายุกาลพรรษามาก ไม่คล่องตัวในการประสานงานกับผู้บังคับบัญชาระดับสูง และเมื่อเกิดปัญหาในเขตปกครองของตน ก็ไม่ตั้งคณะกรรมการเข้าไปดูแลแก้ไข ปล่อยให้ปัญหาภายในวัดเกิดความเสียหาย บางวัด และประชาชนในชุมชนแตกความสามัคคี มีปัญหาวัดกับบ้านทุกอำเภอ และมีผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นต้องการเข้ามาควบคุมวัด เพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากวัด การปกครองคณะสงฆ์มีลักษณะรวมศูนย์อำนาจอยู่ในจุดเดียว ไม่กระจายอำนาจทำให้เกิดปัญหาอย่างล่าช้าในการแก้ไขข้อขัดของเจ้าคณะ

ข้อเสนอแนะ ควรมีการกำหนดให้พระสังฆาธิการได้เข้าไปแก้ไขข้อขัดข้องภายในวัด หรือภายในเขตปกครองของตน ควรตั้งคณะกรรมการฝ่ายสงฆ์ระดับผู้บริหารเข้ามาจัดการแก้ไขให้กับพระสังฆาธิการบางรูป ที่ไม่เข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับข้อกฎหมายของคณะสงฆ์ กฎหมายบ้านเมือง และกฎพระธรรมวินัย เป็นการประสานงานทางคณะสงฆ์ และทางบ้านเมืองให้เข้ามารับทราบปัญหาร่วมกัน เพื่อจะได้หาทางออก และแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกจุด ตรงประเด็น

ด้านการกำกับ ติดตาม บังคับบัญชาเจ้าคณะ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคคือ ผู้บังคับบัญชาเหนือตนต้องกำกับ ติดตาม พระสังฆาธิการ หรือพระภิกษุสามเณร ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ต้องติดตามอย่างใกล้ชิด เพราะเป็นปัญหาใหญ่ของผู้ปกครอง และมีพระภิกษุสามเณรต่างด้าวที่เข้าพำนักอาศัยอยู่ในวัดค่อนข้างมาก มีพระภิกษุที่กระทำความผิดพระธรรมวินัยบ่อยครั้ง ต้องเข้มงวดกับพระอุปัชฌาย์ในการรับกุลบุตรเข้ามาบวช เพื่อป้องกันความเสียหายที่จะตามมาในวงการคณะสงฆ์ และห้ามมิให้พระภิกษุสามเณรวิพากษ์ วิจารณ์หรือแสดงออกในแนวทางกระทบกระเทือนต่อความมั่นคง ของสถานบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และความสงบสุขของประชาชน หรือส่อไปในทางยั่วยุ ปลุกปั่น ทำลาย ก้าวร้าวรุนแรงและไม่สร้างสรรค์ ให้ผู้บังคับบัญชากวดขันควบคุมผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาผู้มีพฤติกรรมดังกล่าวมิให้กระทำการเช่นนั้น

ข้อเสนอแนะคือ ควรมีการกำหนดโทษกับพระสังฆาธิการที่ละเมิดพระธรรมวินัย กฎหมายบ้านเมืองอย่างจริงจัง ในเมื่อมีพระสังฆาธิการละเมิดข้อบังคับ ต้องตั้งคณะกรรมการ สืบสวนและสอบสวนข้อเท็จจริง เพื่อหาข้อมูลความผิดที่กระทำลงไป ชี้มูลความผิดแต่ละประเด็น หรือแต่ละข้อ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในข้อมูล และมีคำแนะนำ ว่ากล่าวตักเตือน มีบทลงโทษตามพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด มีกรอบในการลงโทษอย่างชัดเจน

๔.๒ ผลการศึกษาหลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี

หลักการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ตามหลักการบริหารของคณะสงฆ์ และหลักอิทธิบาท ๔ ดังนี้

๑. การวางแผน

ด้านฉันทะ

๑) การวางแผนการพัฒนาของพระสังฆาธิการต้องมีความพอใจในการทำงานคณะสงฆ์เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารงานคณะสงฆ์ในปัจจุบัน ต้องมีการวางแผนการพัฒนาการปฏิบัติงานให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา ตามเกณฑ์การพัฒนายุคใหม่ คณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี[๙๑]

๒) มีการประชุมวางแผนการบริหารหรือมีความพอใจในการพัฒนาพระสังฆาธิการของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ใต้บังคับบัญชาจะต้องมีการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ต้องมีการประชุมปรึกษาหารือกันทุกๆ เดือน เพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ[๙๒]

๓) การเสนอความคิดเห็น เพื่อให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยเฉพาะการวางแผนในเรื่องของการพัฒนาบุคลากร คือ พระสังฆาธิการ ให้มีคุณภาพ ถ้าขาดการประชุมอย่างต่อเนื่อง หรือไม่มีความเต็มใจ การปฏิบัติงานก็มีอุปสรรค[๙๓]

๔) มีการกำหนดแผนงาน หรือแผนยุทธศาสตร์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ไว้ ๑๓ โครงการ ตามพันธกิจ ๖ ด้าน เพื่อให้แผนการปฏิบัติงานมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น[๙๔]

๕) มีทั้งแผนระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว หรือวิธีปฏิบัติงานไว้เป็นการล่วงหน้าเพื่อผลสำเร็จที่ต้องการ เมื่อมีการวางแผนเกี่ยวข้องกับการใช้ดุลยพินิจพิจารณาถึงผลสำเร็จที่ต้องการจะได้ และหนทางที่จะทำให้ได้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้[๙๕]

๖) การปฏิบัติงานในการวางแผน ผู้บริหารจะทำการคาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคต และมีการวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป้าหมายผลงานต่างๆ และมีการประชุมวางแผนการบริหารการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์อย่างต่อเนื่อง[๙๖]

---

[๙๑] สัมภาษณ์ พระราชปริยัติเมธี, ดร. (เชษฐา ฉินฺนาลโย), เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๙๒] สัมภาษณ์ พระปริยัติคุณาภรณ์ (เฉลี่ย สิริธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๙๓] สัมภาษณ์ พระมงคลกิตติวิบูลย์ (ทับทิม กิตฺติเสโน), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๙๔] สัมภาษณ์ พระปริยัติวรคุณ (สมชาย ทตฺตชีโว), เจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง, ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๙๕] สัมภาษณ์ พระรัตนเวที (พีร์ ชินวโร), เจ้าคณะอำเภออู่ทอง, ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๙๖] สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัตยานุศาสก์ (วีระ มหาวีโร), เจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐.

๗) เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกัน จุดอ่อน จุดแข็ง ที่เราจะต้องนำมาแก้ไข ปรับปรุงร่วมกัน ทำให้การทำงานของคณะสงฆ์นั้น มีประสิทธิภาพ การวางแผนนโยบายต่างๆ ได้รับความสำเร็จไปในทิศทางเดียวกัน จึงจะประสบผลสำเร็จได้ในที่สุด[๙๗]

๘) การกำหนดแผนงานหรือแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม ที่จะช่วยให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ต่างๆ หน้าที่การวางแผนจึงเป็นเครื่องช่วยให้ผู้บริหารเกิดความรอบคอบในการก้าวไปในอนาคต และผู้ทำหน้าที่จะต้องมีหลักธรรมประจำใจอยู่เสมอ[๙๘]

๙) งานคณะสงฆ์ทุกด้าน ต้องตั้งอยู่ในความประมาทและสามารถเผชิญกับความไม่แน่นอนต่างๆ ที่เกิดขึ้นข้างหน้า ผลดีของการวางแผนจึงเท่ากับช่วยให้เกิดการป้องกันปัญหามากกว่าการต้องคอยแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้น มีการกำหนดช่วงเวลาที่จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดนั้น[๙๙]

๑๐) การวางแผนนั้น ผู้บริหารจะใช้ดุลยพินิจพิจารณาสิ่งต่างๆ คือ องค์การคณะสงฆ์จะทำอะไรให้ได้ผลงานอะไร ทำอย่างไร ทำโดยใคร ทำเมื่อไร ซึ่งเมื่อคิดตลอดจนได้แผนงานหรือแนวทางการปฏิบัติที่ดีออกมาแล้ว ก็จะช่วยให้องค์การคณะสงฆ์สามารถทำงานบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ[๑๐๐]

๑๑) การวางแผน ต้องมี ฉันทะ มีความพอใจในสิ่งนั้นๆ คือ เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความพอใจ ด้วยความรักที่จะทำในสิ่งนั้น และให้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล[๑๐๑]

๑๒) ส่งที่ต้องเน้นกับพระสังฆาธิการ คือการทำงาน ด้วยความเต็มใจ ไม่เบื่อหน่ายในกิจที่ทำ มีความพอใจ รักใคร่ เต็มใจ และฝักใฝ่ในการงานอยู่เสมอ ต้องติดตามความสัมฤทธิ์ผลนั้นด้วย[๑๐๒]

๑๓) ต้องมีการวางแผนให้ครอบคลุมในการปกครองคณะสงฆ์ทุกด้าน ไม่ให้มีการขัดแย้งเกิดขึ้นในหมู่คณะสงฆ์ด้วย กันเอง ทุ่มเทความรู้ ความสามารถ และปรารถนาเพื่อที่จะทำงานนั้นให้ดีที่สุด[๑๐๓]

๑๔) ความพอใจ ด้วยการรักในงานของตน ชอบในงาน หรือในหน้าที่ ของตน งานในที่นี้หมายถึง สิ่งที่เราทำ ผู้ใดมีงานอะไรแล้วมีความรักใคร่พอใจในงานนั้น เรียกว่า มีฉันทะ และประเมินผลของการปฏิบัติงานทุกครั้ง เพื่อนำการประเมินผลมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น[๑๐๔]

---

[๙๗] สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธาร (สิงห์โต ปสนฺนจิตฺโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๙๘] สัมภาษณ์ พระครูศรีประจันตคณารักษ์ (สมทรง โชติปญฺโญ), เจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๙๙] สัมภาษณ์ พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์ (ประไพ ปุญฺ ญกาโม), เจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์, ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๐๐] สัมภาษณ์ พระครูศาสนกิจจาภรณ์ (โกศล อโสโก), เจ้าคณะอำเภอสามชุก, ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๐๑] สัมภาษณ์ พระครูศรีสุตาคม (วัง ปญฺญาวชิโร), เจ้าคณะอำเภอเดิมบางนางบวช, ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๐๒] สัมภาษณ์ พระครูศรีกัลยาณคุณ (ชิด กลฺยาโณ), เจ้าคณะอำเภอหนองหญ้าไซ, ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๐๓] สัมภาษณ์ พระครูธรรมสารรักษา (ป่วน ณฏฺฐโสภโณ), เจ้าคณะอำเภอด่านช้าง, ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๐๔] สัมภาษณ์ นางสาว อังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

๑๕) พระสังฆาธิการหาก ขาดฉันทะ ไม่พอใจในงานของตน มักจะทำงานด้วยความเหน็ดเหนื่อยใจ และชอบทิ้งงานให้จับจดและคั่งค้าง งานทุกอย่างจะสดุดทันที ต้องมีความเพียรพยายามอย่างต่อเนื่อง[๑๐๕]

๑๖) ฉันทะนั้น เป็นความพอใจในทางสุจริตที่ต้องมีการทุ่มเทกำลังกาย และกำลังใจเพื่อให้สิ่งนั้นสำเร็จตามความมุ่งหมาย ภายใต้พื้นฐานของคุณธรรม และความดี[๑๐๖]

๑๗) ฉันททะนั้น จึงเป็นคุณเครื่องที่คอยกระตุ้นจิตให้เกิดความกล้าคิด แล้วทำตามที่คิดเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นด้วยการพิจารณาถึงข้อดีข้อเสีย ความเป็นไปได้และผลตอบแทนที่จะได้ เมื่อพิจารณาได้อย่างนี้ก็จะเกิดความชอบ รักที่จะทำสิ่งนั้นด้วยหัวใจที่ทุ่มเทเพราะเต็มใจทำ[๑๐๗]

๑๘) ฉันทะ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในจิต ใจภายใต้หลักธรรม คือ โยนิโสมนสิการ การรู้จักคิดวิเคราะห์ หรือคิดในทางที่ถูก และเหมาะสมเพื่อให้เกิดความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ภายใต้สภาวะแห่งเหตุ และผล ในด้านวางแผน[๑๐๘]

---

[๑๐๕] สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ โอสธีรกุล, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๐๖] สัมภาษณ์ นางสาวจันทิรา เคหะนาค, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๐๗] สัมภาษณ์ นายอานนท์ รักผล, เจ้าพนักงานศาสนสมบัติชำนาญงาน สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๐๘] สัมภาษณ์ นายอภิวัฒน์ เจริญวัย, ไวยาวัจกรวัดวิมลโภคาราม, ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๖ ผลการศึกษา หลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี การวางแผน ด้านฉันทะ

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ปริมาณ	
		ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่
๑	การวางแผนการพัฒนาของพระสังฆาธิการต้องมีความพอใจในการทำงานคณะสงฆ์เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารงานคณะสงฆ์ในปัจจุบัน	๑๒	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๘,๙,๑๐,๑๒,๑๔,๑๖
๒	มีการประชุมวางแผนการบริหารหรือมีความพอใจในการพัฒนางานของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี	๑๑	๑,๒,๓,๕,๖,๗,๙,๑๐,๑๑,๑๓,๑๔
๓	การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยเฉพาะการวางแผนในเรื่องของการพัฒนาบุคลากร คือ พระสังฆาธิการ	๑๐	๑,๒,๓,๖,๘,๙,๑๑,๑๔,๑๕,๑๖
๔	พระสังฆาธิการหาก ขาดฉันทะ ไม่พอใจในงานของตน มักจะทำงานด้วยความเหน็ดเหนื่อยใจ และชอบทิ้งงานให้จับจดและคั่งค้าง งานทุกอย่างจะสดุดทันที	๙	๑,๒,๓,๖,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๔
๕	การวางแผน ต้องมี ฉันทะ มีความพอใจในสิ่งนั้นๆ คือ เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความพอใจ ด้วยความรัก ที่จะทำ ในสิ่งนั้น และต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล	๘	๑,๓,๕,๗,๑๒,๑๓,๑๕,๑๘

ตารางที่ ๔.๖ ผลการศึกษา หลักการการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านฉันทะ พบว่า การวางแผนการพัฒนาของพระสังฆาธิการต้องมีความพอใจในการทำงานคณะสงฆ์เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารงานคณะสงฆ์ในปัจจุบัน อยู่ในลำดับที่ ๑ มีจำนวน ๑๒ รูป หรือ คน รองลงมาคือ มีการประชุมวางแผนการบริหารหรือมีความพอใจในการพัฒนางานของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในลำดับที่ ๒ มีจำนวน ๑๑ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยเฉพาะการวางแผนในเรื่องของการพัฒนาบุคลากร คือ พระสังฆาธิการ อยู่ในลำดับที่ ๓ มีจำนวน ๑๐ รูป หรือ คน รองลงมาคือ พระสังฆาธิการหาก ขาดฉันทะ ไม่พอใจในงานของตน มักจะทำงานด้วยความเหน็ดเหนื่อยใจ และชอบทิ้งงานให้จับจดและคั่งค้าง งานทุกอย่างจะสดุดทันที อยู่ในลำดับที่ ๔ มีจำนวน ๙ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การวางแผน ต้องมี ฉันทะ มีความพอใจในสิ่งนั้นๆ คือ เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความพอใจ ด้วยความรัก ที่จะทำในสิ่งนั้น และให้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล อยู่ในลำดับที่ ๕ มีจำนวน ๘ รูป หรือ คน

สรุปได้ว่า การวางแผนการพัฒนาของพระสังฆาธิการต้องมีความพอใจในการทำงานคณะสงฆ์เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารงานคณะสงฆ์ในปัจจุบัน มีการประชุมวางแผนการบริหารหรือมีความพอใจในการพัฒนางานของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยเฉพาะการวางแผนในเรื่องของการพัฒนาบุคลากร คือ พระสังฆาธิการพระสังฆาธิการหาก ขาดฉันทะ ไม่พอใจในงานของตน มักจะทำงานด้วยความเหน็ดเหนื่อยใจและชอบทิ้งงานให้จับจดและคั่งค้าง งานทุกอย่างจะสดุดทันที การวางแผน ต้องมี ฉันทะ มีความพอใจในสิ่งนั้นๆ คือ เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความพอใจ ด้วยความรัก ที่จะทำในสิ่งนั้น และต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล

ด้านวิริยะ

๑) ต้องมี ความเพียรในการกระทำสิ่งนั้นๆ คือ เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความขยันหมั่นเพียรด้วยความพยายาม และมีมานะอุตสาหะ ไม่ทอดทิ้งกิจที่ทำนั้น[๑๐๙]

๒) มีความเพียรพยายาม ไม่ย่อท้อ ต่อการงาน ที่รับผิดชอบ ไม่ทิ้งงาน เมื่อเกิด ปัญหาและอุปสรรค และความยากลำบากต่างๆ[๑๑๐]

๓) มีความเพียรพยายาม ความอุตสาหะ และมานะบากบั่น ที่จะทำงานหรือทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ดีที่สุด ไม่ท้อถอย มีกำลังใจสู้งาน เมื่อเกิดปัญหาขึ้น[๑๑๑]

๔) การมองปัญหาหรืออุปสรรคที่ขัดขวางต่อการทำสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ท้าทาย และต้องเอาชนะให้สำเร็จ มีความเพียรให้มาก[๑๑๒]

๕) วิริยะ เป็นความเพียรที่ประกอบความดี มีความขยันหมั่นเพียร ไม่ทอดธุระ เป็นเครื่องพยุงความพอใจไม่ให้ท้อถอยในการทำงาน[๑๑๓]

๖) เพราะว่างานทุกชนิดมักจะง่ายตอนคิด แต่มักจะติดตอนทำจึงจำเป็นต้องใช้ความพยายามเรื่อยไปจนกว่าจะสำเร็จตามความพอใจที่ปลูกไว้ [๑๑๔]

๗) วิริยะ หรือ ความเพียรนี้ มีความจำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานหรือการกระทำต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในขณะนั้น จึงจะประสบผลสำเร็จได้ในที่สุด[๑๑๕]

---

[๑๐๙] สัมภาษณ์ พระราชปริยัติเมธี, ดร. (เชษฐา ฉินฺนาลโย), เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๑๐] สัมภาษณ์ พระปริยัติคุณาภรณ์ (เฉลี่ย สิริธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๑๑] สัมภาษณ์ พระมงคลกิตติวิบูลย์ (ทับทิม กิตฺติเสโน), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๑๒] สัมภาษณ์ พระปริยัติวรคุณ (สมชาย ทตฺตชีโว), เจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง, ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๑๓] สัมภาษณ์ พระรัตนเวที (พีร์ ชินวโร), เจ้าคณะอำเภออู่ทอง, ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๑๔] สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัตยานุศาสก์ (วีระ มหาวีโร), เจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๑๕] สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธาร (สิงห์โต ปสนฺนจิตฺโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐.

๘) เพราะหากต้องการความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ก็ต้องจำเป็นต้องมีความพยายามเป็นสำคัญ และจะต้องมีหลักธรรมประจำใจอยู่เสมอ[๑๑๖]

๙) ความพยายามนี้ มิใช่หมายครอบคลุมถึง การปฏิบัติหรือการกระทำที่ไม่มีวันหยุดหรือ ไม่รู้ซึ่งพื้นฐานของตนเอง[๑๑๗]

๑๐) หลักธรรม ที่นำมาพิจารณา แห่งโยนิโสมนสิการ คือ การรู้จักคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุ ผล การกระทำสิ่งใดๆ จะต้องรู้จักพึงระวังรอบคอบด้วยการรู้จักเหตุ และผล[๑๑๘]

๑๑) การรู้จักเพียรตั้งมั่น และอุทิศตนต่อการกระทำในสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างเสมำ่เสมอ เพียรตามรักษาไว้ คือ รู้จักรักษาหรือทำให้ความเพียรในสิ่งนั้นๆ[๑๑๙]

๑๒) ความเพียรในการทำสิ่งนั้นๆ ในทางที่ถูกตามเหตุ และผล ภายใต้พื้นฐาน ตามหลักคุณงามความดี ต้องมีความกล้าด้วย[๑๒๐]

๑๓) ความแน่วแน่ที่จะทำในสิ่งนั้นๆ ไม่ละทิ้งซึ่งการงานหรือสิ่งที่กำลังทำอยู่ เป็นความอุตสาหะ และอดทนต่อความยากลำบากอย่างเป็นนิจ[๑๒๑]

๑๔) วิริยะจึงเป็นหลักที่มีความสำคัญอันจะนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติในการงานหรือการกระทำต่อสิ่งใดๆ[๑๒๒]

๑๕) วิริยะจึงเป็นพื้นฐานของหลักการเหตุ และผลที่เกิดจากโยนิโสมนสิการ เพื่อมุ่งให้สิ่งนั้นๆ ดำเนินไปสู่จุดหมาย[๑๒๓]

๑๖) วิริยะจะสำเร็จตามที่ได้ตั้งไว้ โดยมีความเพียรที่ดำเนินไปในลักษณะของการปฏิบัติ ตามหน้าที่ แต่ทั้งนี้ ความเพียรที่มีมากเกินไป มักจะทำให้เกิดความฟุ้งซ่าน[๑๒๔]

๑๗) ความไม่มีสติ ความเหน็ดเหนื่อย จนนำไปสู่การการเกิดอุปสรรค และปัญหาในสิ่งนั้น ส่งผลต่อความท้อแท้ตามมาได้[๑๒๕]

---

[๑๑๖] สัมภาษณ์ พระครูศรีประจันตคณารักษ์ (สมทรง โชติปญฺโญ), เจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๑๗] สัมภาษณ์ พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์ (ประไพ ปุญฺญกาโม), เจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์, ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๑๘] สัมภาษณ์ พระครูศาสนกิจจาภรณ์ (โกศล อโสโก), เจ้าคณะอำเภอสามชุก, ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๑๙] สัมภาษณ์ พระครูศรีสุตาคม (วัง ปญฺญาวชิโร), เจ้าคณะอำเภอเดิมบางนางบวช, ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๒๐] สัมภาษณ์ พระครูศรีกัลยาณคุณ (ชิด กลฺยาโณ), เจ้าคณะอำเภอหนองหญ้าไซ, ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๒๑] สัมภาษณ์ พระครูธรรมสารรักษา (ป่วน ณฏฺฐโสภโณ), เจ้าคณะอำเภอด่านช้าง, ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๒๒] สัมภาษณ์ นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๒๓] สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ โอสธีรกุล, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๒๔] สัมภาษณ์ นางสาวจันทิรา เคหะนาค, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๒๕] สัมภาษณ์ นายอานนท์ รักผล, เจ้าพนักงานศาสนสมบัติชำนาญงาน สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

๑๘) หากมุ่งเพียรต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากเกินไป มักจะทำให้เกิดการลืมที่จะกระทำต่อสิ่งอื่นได้ง่ายเช่นกัน[๑๒๖]

ตารางที่ ๔.๗ ผลการศึกษา หลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี การวางแผน ด้านวิริยะ

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ปริมาณ	
		ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่
๑	ต้องมีความเพียรในการกระทำสิ่งนั้นๆ คือ เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความขยันหมั่นเพียร ด้วยความพยายาม และมีมานะอุตสาหะ	๑๐	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๘,๙,๑๐,๑๒
๒	มีความเพียรพยายาม ความอุตสาหะ และมานะบากบั่น ที่จะทำงานหรือทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ดีที่สุด ไม่ท้อถอยเมื่อเกิดปัญหา และอุปสรรค	๙	๑,๒,๓,๙,๑๐,๑๑,๑๓,๑๔,๑๗
๓	วิริยะ เป็นความเพียรที่ประกอบความดี มีความขยันหมั่นเพียร ไม่ทอดธุระ เป็นเครื่องพยุงความพอใจไม่ให้ท้อถอย	๘	๑,๒,๓,๖,๘,๙,๑๑,๑๔
๔	วิริยะจึงเป็นหลักที่มีความสำคัญอันจะนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติในการงาน	๗	๑,๒,๓,๖,๘,๙,๑๐
๕	การรู้จักเพียรตั้งมั่น และอุทิศตนต่อการกระทำในสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างเสมำเสมอ เพียรตามรักษาไว้	๖	๑,๓,๕,๗,๑๒,๑๓

ตารางที่ ๔.๗ ผลการศึกษา หลักการการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านวิริยะ พบว่า ต้องมีความเพียรในการกระทำสิ่งนั้นๆ คือ เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความขยันหมั่นเพีย อยู่ในลำดับที่ ๑ มีจำนวน ๑๐ รูป หรือ คน รองลงมาคือ มีความเพียรพยายาม ความอุตสาหะ และมานะบากบั่น ที่จะทำงานหรือทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ดีที่สุด อยู่ในลำดับที่ ๒ มีจำนวน ๙ รูป หรือ คน รองลงมาคือ วิริยะ เป็นความเพียรที่ประกอบความดี มีความขยันหมั่นเพียร ไม่ทอดธุระ อยู่ในลำดับที่ ๓ มีจำนวน ๘ รูป หรือ คน รองลงมาคือ วิริยะจึงเป็นหลักที่มีความสำคัญอันจะนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติในการงาน อยู่ในลำดับที่ ๔ มีจำนวน ๗ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การรู้จักเพียรตั้งมั่น และอุทิศตนต่อการกระทำในสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างเสมำเสมอ อยู่ในลำดับที่ ๕ มีจำนวน ๖ รูป หรือ คน

[๑๒๖] สัมภาษณ์ นายอภิวัฒน์ เจริญวัย, ไวยาวัจกรวัดวิมลโภคาราม, ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

สรุปได้ว่า ต้องมี ความเพียรในการกระทำสิ่งนั้นๆ คือ เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความขยันหมั่นเพียร มีความเพียรพยายาม ความอุตสาหะ และมานะบากบั่น ที่จะทำงานหรือทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ดีที่สุด วิริยะ เป็นความเพียรที่ประกอบความดี มีความขยันหมั่นเพียร ไม่ทอดธุระ เป็นเครื่องพยุงความพอใจไม่ให้ท้อถอย วิริยะจึงเป็นหลักที่มีความสำคัญอันจะนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติในการงาน การรู้จักเพียรตั้งมั่น และอุทิศตนต่อการกระทำในสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างเสมำเสมอ เพียรตามรักษาไว้

ด้านจิตตะ

๑) จิตตะ มีความเอาใจใส่ ความเอาใจจดจ่อในสิ่งที่ทำ ไม่วางธุระในสิ่งนั้นๆ คือ เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความรู้จักไตร่ตรอง ทำด้วยปัญญา ไม่ทอดทิ้งกิจที่ทำนั้น[๑๒๗]

๒) รู้จักพิจารณาใคร่ครวญ รู้จักพินิจพิเคราะห์ ทดลอง ทดสอบ ตรวจหาสาเหตุด้วยความรอบคอบ การเอาใจใส่ และให้ใจจดจ่ออยู่กับสิ่งที่ทำ[๑๒๘]

๓) มีสมาธิมั่นคงอยู่กับงาน ไม่ปล่อยปละละเลยในงานที่ทำ และทำงานด้วยความตั้งใจที่จะให้งานนั้นสำเร็จ[๑๒๙]

๔) หากใครทำการสิ่งใดด้วยความเป็นคนประมาท ไม่เอาใจใส่กับงานที่ตนทำ ทำอะไรทิ้งๆ ขว้างๆ งานนั้นย่อมไม่สำเร็จตามเป้าประสงค์[๑๓๐]

๕) จิตตะ หมายถึง จิตใจ คือ ส่วนที่ทำหน้าที่รู้สำนึก รู้คิด ซึ่งความรู้ที่เกิดมาจากจิตนั้นเป็นความรู้ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน[๑๓๑]

๖) จิตตะในที่นี้ หมายถึง สภาวะทางอารมณ์ที่สะท้อนมาจากจิต อาทิ ความแข้มแข็ง ความมั่นคง ความมุ่งมั่น และความจดจ่อ ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ทำอยู่นั้น[๑๓๒]

๗) มีความสนใจในสิ่งที่จะทำนั้นอย่างจริงจัง มีการเอาใจใส่ในขณะที่กระทำสิ่งนั้นๆ[๑๓๓]

๘) มีใจที่เป็นสมาธิในขณะที่กระทำสิ่งนั้นๆ มีจิตใจมุ่งมั่น และแน่วแน่ในขณะที่กระทำสิ่งนั้นๆ[๑๓๔]

---

[๑๒๗] สัมภาษณ์ พระราชปริยัติเมธี, ดร. (เชษฐา ฉินฺนาลโย), เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๒๘] สัมภาษณ์ พระปริยัติคุณาภรณ์ (เฉลี่ย สิริธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๒๙] สัมภาษณ์ พระมงคลกิตติวิบูลย์ (ทับทิม กิตฺติเสโน), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๓๐] สัมภาษณ์ พระปริยัติวรคุณ (สมชาย ทตฺตชีโว), เจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง, ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๓๑] สัมภาษณ์ พระรัตนเวที (พีร์ ชินวโร), เจ้าคณะอำเภออู่ทอง, ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๓๒] สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัตยานุศาสก์ (วีระ มหาวีโร), เจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๓๓] สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธาร (สิงห์โต ปสนฺนจิตฺโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๓๔] สัมภาษณ์ พระครูศรีประจันตคณารักษ์ (สมทรง โชติปญฺโญ), เจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐.

๙) จิตตะ มีความสัมพันธ์กับสมาธิ คือ หมายถึง จิตเป็นเครื่องผลักดัน และควบคุมการเกิดของสมาธิ โดยสภาวะจิตที่มีความแน่วแน่ และจดจ่อต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด[๑๓๕]

๑๐) สมาธิ ซึ่งเป็นเครื่องเสริมประสิทธิภาพในการจะกระทำสิ่งใดๆให้ประสบความสำเร็จ [๑๓๖]

๑๑) จิตที่เป็นสมาธิแน่วแน่อยู่กับสิ่งที่กำลังทำ อยู่ โดยไม่เกิดความฟุ้งซ่าน ย่อมทำให้งานประสบความสำเร็จได้ดี ไม่ผิดพลาด[๑๓๗]

๑๒) เมื่อมีความจดจ่อต่อเนื่องกับสิ่งนั้น ด้วยความไตร่ตรองแล้วว่า การงานที่ทำลงไปนั้นจะประสบผลสำเร็จได้ตามที่หวัง[๑๓๘]

๑๓) การทำงานทุกอย่างต้องมีการวางแผนให้รอบคอบ เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่จะตามมาภายหลัง[๑๓๙]

๑๔) งานที่ทำลงไปต้องมีใจต่อสิ่งนั้น จึงจะเป็นงานที่ออกมาดี มีคุณภาพ และประสิทธิภาพในการงานนั้น[๑๔๐]

๑๕) เมื่อมีความมุ่งมั่นในการทำงานทุกอย่าง ต้องใส่ใจกับงานนั้น โดยไม่ทอดธุระ เพื่อมุ่งให้สิ่งนั้นๆ ดำเนินไปสู่จุดหมายที่ตั้งไว้[๑๔๑]

๑๖) ใช้ปัญญาพิจารณาถึงการงานที่ทำ ด้วยความรอบคอบ ด้วยความไม่ประมาทในการงานที่ทำ[๑๔๒]

๑๗) การมีสติ มีปัญญา จึงจะ นำไปสู่ผลละสำเร็จ ในการแก้ไข ปัญหาในสิ่งนั้น อันจะส่งผลต่อความท้อแท้ได้[๑๔๓]

๑๘) เมื่อมีใจจดจ่อต่อการงาน งานทุกอย่างก็จะสำเร็จไปได้ด้วยดี ปัญหาทุกอย่างแก้ไขได้ด้วยปัญญาของตนเอง[๑๔๔]

---

[๑๓๕] สัมภาษณ์ พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์ (ประไพ ปุญฺญกาโม), เจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์, ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๓๖] สัมภาษณ์ พระครูศาสนกิจจาภรณ์ (โกศล อโสโก), เจ้าคณะอำเภอสามชุก, ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๓๗] สัมภาษณ์ พระครูศรีสุตาคม (วัง ปญฺญาวชิโร), เจ้าคณะอำเภอเดิมบางนางบวช, ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๓๘] สัมภาษณ์ พระครูศรีกัลยาณคุณ (ชิด กลฺยาโณ), เจ้าคณะอำเภอหนองหญ้าไซ, ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๓๙] สัมภาษณ์ พระครูธรรมสารรักษา (ป่วน ณฏฺฐโสภโณ), เจ้าคณะอำเภอด่านช้าง, ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๔๐] สัมภาษณ์ นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๔๑] สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ โอสธีรกุล, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๔๒] สัมภาษณ์ นางสาวจันทิรา เคหะนาค, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๔๓] สัมภาษณ์ นายอานนท์ รักผล, เจ้าพนักงานศาสนสมบัติชำนาญงาน สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๔๔] สัมภาษณ์ นายอภิวัฒน์ เจริญวัย, ไวยาวัจกรวัดวิมลโภคาราม, ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๘ ผลการศึกษา หลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี การวางแผน ด้านจิตตะ

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ปริมาณ	
		ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่
๑	จิตตะ มีความเอาใจใส่ ความเอาใจจดจ่อในสิ่งที่ทำ ไม่วางธุระในสิ่งนั้นๆ คือ เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความรู้จักไตร่ตรอง ทำด้วยปัญญา	๙	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๘,๙,๑๐
๒	รู้จักพิจารณาใคร่ครวญ รู้จักพินิจพิเคราะห์ ทดลอง ทดสอบ ตรวจหาสาเหตุด้วยความรอบคอบ การเอาใจใส่	๘	๑,๒,๓,๙,๑๓,๑๔,๑๗,๑๘
๓	มีสมาธิมั่นคงอยู่กับงาน ไม่ปล่อยปละละเลยในงานที่ทำ และทำงานด้วยความตั้งใจที่จะให้งานนั้นสำเร็จ	๗	๑,๖,๘,๙,๑๑,๑๔,๑๖
๔	หากใครทำการสิ่งใดด้วยความเป็นคนประมาท ไม่เอาใจใส่กับงานที่ตนทำ ทำอะไรทิ้งๆ ขว้างๆ งานนั้นย่อมไม่สำเร็จตามเป้าประสงค์	๖	๑,๒,๓,๖,๘,๙
๕	มีความสนใจในสิ่งที่จะทำนั้นอย่างจริงจัง มีการเอาใจใส่ในขณะที่กระทำสิ่งนั้นๆ	๕	๑,๓,๕,๗,๑๐

ตารางที่ ๔.๘ ผลการศึกษา หลักการการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านจิตตะ พบว่า มี ความเอาใจใส่ ความเอาใจจดจ่อในสิ่งที่ทำ ไม่วางธุระในสิ่งนั้นๆ คือ เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความรู้จักไตร่ตรอง ทำด้วยปัญญา อยู่ในลำดับที่ ๑ มีจำนวน ๙ รูป หรือ คน รองลงมาคือ รู้จักพิจารณาใคร่ครวญ รู้จักพินิจพิเคราะห์ ทดลอง ทดสอบ ตรวจหาสาเหตุด้วยความรอบคอบ อยู่ในลำดับที่ ๒ มีจำนวน ๘ รูป หรือ คน รองลงมาคือ มีสมาธิมั่นคงอยู่กับงาน ไม่ปล่อยปละละเลยในงานที่ทำ อยู่ในลำดับที่ ๓ มีจำนวน ๗ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การสิ่งใดด้วยความเป็นคนประมาท ไม่เอาใจใส่กับงานที่ตนทำ ทำอะไรทิ้งๆ ขว้างๆ งานนั้นย่อมไม่สำเร็จ อยู่ในลำดับที่ ๔ มีจำนวน ๖ รูป หรือ คน รองลงมาคือ มีความสนใจในสิ่งที่จะทำนั้นอย่างจริงจัง อยู่ในลำดับที่ ๕ มีจำนวน ๕ รูป หรือ คน

สรุปได้ว่า มีความเอาใจใส่ ความเอาใจจดจ่อในสิ่งที่ทำ ไม่วางธุระในสิ่งนั้นๆ คือ เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความรู้จักไตร่ตรอง ทำด้วยปัญญา รู้จักพิจารณาใคร่ครวญ รู้จักพินิจพิเคราะห์ ทดลอง ทดสอบ ตรวจหาสาเหตุด้วยความรอบคอบ มีสมาธิมั่นคงอยู่กับงาน ไม่ปล่อยปละละเลยในงานที่ทำ และทำงานด้วยความตั้งใจที่จะให้งานนั้นสำเร็จ การสิ่งใดด้วยความเป็นคนประมาท ไม่เอาใจใส่กับงานที่ตนทำ ทำอะไรทิ้งๆ ขว้างๆ งานนั้นย่อมไม่สำเร็จตามเป้าประสงค์ มีความสนใจในสิ่งที่จะทำนั้นอย่างจริงจัง มีการเอาใจใส่ในขณะที่กระทำสิ่งนั้นๆ

ด้านวิมังสา

๑) การใช้ปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง ตรวจสอบในสิ่งนั้นๆ คือ เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความรู้จักไตร่ตรอง ทำด้วยปัญญา[๑๔๕]

๒) รู้จักพิจารณาใคร่ครวญ รู้จักพินิจพิเคราะห์ ทดลอง ทดสอบ ตรวจตราหาสาเหตุด้วยความรอบคอบ[๑๔๖]

๓) อิทธิบาท ๔ คือ การสอบสวน ไตร่ตรอง และพิจารณาตรวจสอบในสิ่งที่กำลังทำนั้นๆ รวมถึงการรู้จักค้นคว้า ทดลอง คิดค้น และรู้จักคิดแก้ไขปรับปรุงงาน ให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ[๑๔๗]

๔) ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำสิ่งใดๆ ย่อมเกิดจากปัจจัยจากข้อนี้เป็นสิ่งสำคัญ เพราะการใช้วิมังสา คือ การคิด วิเคราะห์ อย่างมีเหตุ[๑๔๘]

๕) การใช้ปัญญาก่อนทำหรือขณะทำสิ่งใดๆ แล้ว ย่อมนำมาซึ่งปัญหา และอุปสรรคในสิ่งนั้นๆ ส่งผลต่อการท้อแท้[๑๔๙]

๖) การทำสิ่งนั้นไม่สำเร็จ หรือหากสำเร็จก็จะไม่เกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่ ต้องใช้ปัญญาคิดวิเคราะห์ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติหรือระหว่างปฏิบัติในสิ่งนั้นๆ[๑๕๐]

๗) การใช้ปัญญาคิดวิเคราะห์ในสิ่งนั้นๆ ตามคันรองคลองธรรม การแก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่อง และพัฒนาในสิ่งนั้นๆด้วยปัญญา[๑๕๑]

๘) วิมังสา คือ การรู้จักคิด วิเคราะห์ ที่มักคู่กับคำว่า ปัญญา คือ ความรู้ หรือ ความรู้แจ้งเป็นความรู้ ความเข้าใจ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในเหตุ และผล[๑๕๒]

๙) การมีปัญญาจึงเป็นการรอบรู้ในทุกๆ ด้าน และพึงใช้ปัญญาก่อนที่จะทำเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และลึกซึ้งก่อน เพื่อให้การนั้นๆ ดำเนินไปตามเป้าหมายที่วางไว้[๑๕๓]

๑๐) วิมังสาทำให้เป็นผู้ที่รู้จักคิด วิเคราะห์ในงาน ช่วยทำให้ทราบ และเข้าใจในกระบวนการของงาน[๑๕๔]

---

[๑๔๕] สัมภาษณ์ พระราชปริยัติเมธี, ดร. (เชษฐา ฉินฺนาลโย), เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๔๖] สัมภาษณ์ พระปริยัติคุณาภรณ์ (เฉลี่ย สิริธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๔๗] สัมภาษณ์ พระมงคลกิตติวิบูลย์ (ทับทิม กิตฺติเสโน), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๔๘] สัมภาษณ์ พระปริยัติวรคุณ (สมชาย ทตฺตชีโว), เจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง, ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๔๙] สัมภาษณ์ พระรัตนเวที (พีร์ ชินวโร), เจ้าคณะอำเภออู่ทอง, ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๕๐] สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัตยานุศาสก์ (วีระ มหาวีโร), เจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๕๑] สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธาร (สิงห์โต ปสนฺนจิตฺโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๕๒] สัมภาษณ์ พระครูศรีประจันตคณารักษ์ (สมทรง โชติปญฺโญ), เจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๕๓] สัมภาษณ์ พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์ (ประไพ ปุญฺญกาโม), เจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์, ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๕๔] สัมภาษณ์ พระครูศาสนกิจจาภรณ์ (โกศล อโสโก), เจ้าคณะอำเภอสามชุก, ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

๑๑) หากเกิดปัญหาก็ย่อมเกิดแนวทางในการแก้ปัญหานั้นได้อย่างง่ายดาย งานไม่ผิดพลาดและทำงานตามกรอบที่วางไว้ให้ประสบความสำเร็จ[๑๕๕]

๑๒) วิมังสา เป็นหลักปฏิบัติที่ช่วยในการเอาชนะปัญหา และอุปสรรคในการทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น[๑๕๖]

๑๓) การทำงานทุกอย่างต้องมีความรอบคอบในการทำงาน เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่จะตามมาภายหลัง[๑๕๗]

๑๔) ต้องมีใจต่อสิ่งนั้น จึงจะเป็นงานที่ออกมาดี มีคุณภาพ ในการงานทำนั้น ต้องพิจารณาให้รอบคอบก่อนทำ[๑๕๘]

๑๕) เมื่อทำงานทุกอย่าง งานนั้น ๆ ดำเนินไปสู่จุดหมาย ที่ตั้งไว้ จึงจะประสบความสำเร็จในชีวิตของการทำงาน[๑๕๙]

๑๖) การใช้ปัญญาพิจารณาถึงการงานที่ทำ พิจารณาด้วยเหตุและผล ทำด้วยความรอบคอบใจเย็น ผลงานทุกอย่างจึงจะเป็นงานที่ดี มีคุณภาพ[๑๖๐]

๑๗) การงานที่คั่งค้าง จะนำมาซึ่งปัญหาหลายหลาย ต้องใช้ปัญญาในการแก้ไข ปัญหาในสิ่งนั้น หากขาดปัญญาแล้วไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้[๑๖๑]

๑๘) งานทุกอย่างก็จะสำเร็จไปได้ด้วยดี ต้องมีความพยายามเป็นที่ตั้ง ปัญหาทุกอย่างแก้ไขได้ด้วยปัญญาของตนเอง[๑๖๒]

---

[๑๕๕] สัมภาษณ์ พระครูศรีสุตาคม (วัง ปญฺญาวชิโร), เจ้าคณะอำเภอเดิมบางนางบวช, ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๕๖] สัมภาษณ์ พระครูศรีกัลยาณคุณ (ชิด กลฺยาโณ), เจ้าคณะอำเภอหนองหญ้าไซ, ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๕๗] สัมภาษณ์ พระครูธรรมสารรักษา (ป่วน ณฏฺฐโสภโณ), เจ้าคณะอำเภอด่านช้าง, ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๕๘] สัมภาษณ์ นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๕๙] สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ โอสธีรกุล, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๖๐] สัมภาษณ์ นางสาวจันทิรา เคหะนาค, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๖๑] สัมภาษณ์ นายอานนท์ รักผล, เจ้าพนักงานศาสนสมบัติชำนาญงาน สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๖๒] สัมภาษณ์ นายอภิวัฒน์ เจริญวัย, ไวยาวัจกรวัดวิมลโภคาราม, ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๙ ผลการศึกษา หลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี การวางแผน ด้านวิมังสา

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ปริมาณ	
		ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่
๑	การใช้ปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง ตรวจสอบในสิ่งนั้นๆ คือ เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความรู้จักไตร่ตรอง ทำด้วยปัญญา	๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๘,๑๗
๒	ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำสิ่งใดๆ ย่อมเกิดจากปัจจัยจากข้อนี้เป็นสิ่งสำคัญ เพราะการใช้วิมังสา	๗	๑,๒,๓,๕,๗,๙,๑๓
๓	การทำสิ่งนั้นไม่สำเร็จ หรือหากสำเร็จก็จะไม่เกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่ ต้องใช้ปัญญาคิด	๖	๑,๒,๔,๖,๘,๙
๔	ต้องมีใจต่อสิ่งนั้น จึงจะเป็นงานที่ออกมาดี มีคุณภาพ ในการงานทำนั้น	๕	๑,๒,๓,๑๑,๑๔
๕	งานทุกอย่างก็จะสำเร็จไปได้ด้วยดี ต้องมีความพยายามเป็นที่ตั้ง ปัญหาทุกอย่างแก้ไขได้ด้วยปัญญา	๔	๑,๓,๕,๙

ตารางที่ ๔.๙ ผลการศึกษา หลักการการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านวิมังสา พบว่า การใช้ปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง ตรวจสอบในสิ่งนั้นๆ คือ เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความรู้จักไตร่ตรอง ทำด้วยปัญญา อยู่ในลำดับที่ ๑ มีจำนวน ๘ รูป หรือ คน รองลงมาคือ ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำสิ่งใดๆ ย่อมเกิดจากปัจจัยจากข้อนี้เป็นสิ่งสำคัญ เพราะการใช้วิมังสา อยู่ในลำดับที่ ๒ มีจำนวน ๗ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การทำสิ่งนั้นไม่สำเร็จ หรือหากสำเร็จก็จะไม่เกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่ ต้องใช้ปัญญาคิด อยู่ในลำดับที่ ๓ มีจำนวน ๖ รูป หรือ คน รองลงมาคือ ต้องมีใจต่อสิ่งนั้น จึงจะเป็นงานที่ออกมาดี มีคุณภาพในการงานทำนั้น อยู่ในลำดับที่ ๔ มีจำนวน ๕ รูป หรือ คน รองลงมาคือ งานทุกอย่างก็จะสำเร็จไปได้ด้วยดี ต้องมีความพยายามเป็นที่ตั้ง ทุกอย่างแก้ไขได้ด้วยปัญญา อยู่ในลำดับที่ ๕ มีจำนวน ๔ รูป หรือ คน

สรุปได้ว่า การใช้ปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง ตรวจสอบในสิ่งนั้นๆ คือ เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความรู้จักไตร่ตรอง ทำด้วยปัญญา ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำสิ่งใดๆ ย่อมเกิดจากปัจจัยจากข้อนี้เป็นสิ่งสำคัญ เพราะการใช้วิมังสา การทำสิ่งนั้นไม่สำเร็จ หรือหากสำเร็จก็จะไม่เกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่ ต้องใช้ปัญญาคิด ต้องมีใจต่อสิ่งนั้น จึงจะเป็นงานที่ออกมาดี มีคุณภาพในการงานทำนั้น งานทุกอย่างก็จะสำเร็จไปได้ด้วยดี ต้องมีความพยายามเป็นที่ตั้ง ปัญหาทุกอย่างแก้ไขได้ด้วยปัญญา

๒. การจัดองค์การ

ด้านฉันทะ

๑) พระสังฆาธิการระดับผู้บริหาร มีหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมพระภิกษุสามเณรภายในวัดของตนหรือภายในเขตปกครองของตน ให้ได้รับการศึกษาเล่าเรียนนักธรรม บาลี และส่งเสริมการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง[๑๖๓]

๒) มีการอบรมสั่งสอนบุคลากรภายในวัดของตนหรือภายในเขตปกครองของตนให้ปฏิบัติงานตามระยะเวลา ที่ได้รับมอบหมาย[๑๖๔]

๓) ความรับผิดชอบ กำกับ ติดตาม ดูแล การพัฒนาพระสังฆาธิการด้วยความรับผิดชอบเนื่องจากการพัฒนาบุคลากรจะเป็นทรัพยากรที่สำคัญ[๑๖๕]

๔) คณะสงฆ์มีการพัฒนาไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของคณะสงฆ์เคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้บังคับบัญชา[๑๖๖]

๕) พระสังฆาธิการระดับผู้บริหาร ควรเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ หรือทักษะความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ[๑๖๗]

๖) การบริหารการพัฒนาบุคลากรจึงทำให้คณะสงฆ์เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่อง[๑๖๘]

๗) การพัฒนาระบบการทำงาน เพื่อให้งานต่างๆ สามารถดำเนินไปได้อย่างดี คณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี จึงได้กำหนดนโยบายให้ผู้ที่จะเข้ามารับตำแหน่งทางการปกครอง จะต้องผ่านหลักสูตรประกาศนียบัตรกิจการบริหารคณะสงฆ์ (ป.บส.) ก่อนจึงจะแต่งตั้งให้[๑๖๙]

๘) การจัดโครงสร้างองค์การคณะสงฆ์ คือ การจัดโครงสร้างงานที่ประกอบด้วยการกำหนดตำแหน่งงาน การจัดกลุ่มงานเป็นหน่วย เป็นแผนกหรือเป็นกอง[๑๗๐]

๙) การมอบหมายอำนาจหน้าที่ ที่จะเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน โครงสร้างที่ดีจะต้องสามารถชี้ชัดได้ว่า ใครต้องทำงานใด และใครต้องรายงานต่อใคร[๑๗๑]

---

[๑๖๓] สัมภาษณ์ พระราชปริยัติเมธี, ดร. (เชษฐา ฉินฺนาลโย), เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๖๔] สัมภาษณ์ พระปริยัติคุณาภรณ์ (เฉลี่ย สิริธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๖๕] สัมภาษณ์ พระมงคลกิตติวิบูลย์ (ทับทิม กิตฺติเสโน), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๖๖] สัมภาษณ์ พระปริยัติวรคุณ (สมชาย ทตฺตชีโว), เจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง, ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๖๗] สัมภาษณ์ พระรัตนเวที (พีร์ ชินวโร), เจ้าคณะอำเภออู่ทอง, ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๖๘] สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัตยานุศาสก์ (วีระ มหาวีโร), เจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๖๙] สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธาร (สิงห์โต ปสนฺนจิตฺโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๗๐] สัมภาษณ์ พระครูศรีประจันตคณารักษ์ (สมทรง โชติปญฺโญ), เจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๗๑] สัมภาษณ์ พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์ (ประไพ ปุญฺญกาโม), เจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์, ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

๑๐) ความมีระเบียบในขณะปฏิบัติงานเป็นกลุ่มได้อย่างดี การจัดโครงสร้างองค์การคณะสงฆ์ โดยมีการกำหนดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ ระหว่างกิจกรรมและ ตำแหน่งต่างๆ[๑๗๒]

๑๑) มีความมั่นใจได้ตลอดเวลาว่า การทำงานจะสามารถประสานกันได้ และอยู่ภายใต้การควบคุมเสมอ โครงสร้างองค์การคณะสงฆ์[๑๗๓]

๑๒) การจัดการที่ต้องกระทำต่อเนื่องจากแผนงาน เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า เมื่อลงมือปฏิบัติงานจริงแล้ว งานต่างๆ จะบรรลุผลสำเร็จได้[๑๗๔]

๑๓) การจัดองค์การคณะสงฆ์ จะช่วยให้เกิดผลดี ที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดเตรียมทรัพยากรเพื่อการทำงาน[๑๗๕]

๑๔) ผู้ทำงานจะรู้ถึงขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบฝ่ายต่างๆ จะรู้ว่าหน่วยงานใดไว้เป็นหน่วยปฏิบัติ และหน่วยงานใดเป็นหน่วยที่ปรึกษา[๑๗๖]

๑๕) สายการบังคับบัญชาของเจ้าคณะผู้ปกครอง ที่กำหนดไว้จะช่วยให้ทุกๆ ฝ่ายประสานงาน การทำงานได้ตลอดเวลา[๑๗๗]

๑๖) การทำงานต้องมีความพอใจ กระตือรือร้นที่จะทำงานนั้นๆ ให้เป็นรูปธรรม ด้วยความจริงใจหนักแน่นต่อสิ่งนั้น[๑๗๘]

๑๗) ไม่ทิ้งงานที่ทำอยู่ ไม่ปล่อยงานให้คั่งค้างนาน เพราะจะทำให้การงานนั้น ล่าช้าออกไปอีก ให้จิตใจใฝ่งานตลอดเวลา[๑๗๙]

๑๘) งานทุกอย่างก็จะสำเร็จไปได้ด้วยดี ถ้ามีความใส่ใจที่จะทำงาน มีความมุ่งมั่นในการงานนั้นๆ[๑๘๐]

---

[๑๗๒] สัมภาษณ์ พระครูศาสนกิจจาภรณ์ (โกศล อโสโก), เจ้าคณะอำเภอสามชุก, ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๗๓] สัมภาษณ์ พระครูศรีสุตาคม (วัง ปญฺญาวชิโร), เจ้าคณะอำเภอเดิมบางนางบวช, ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๗๔] สัมภาษณ์ พระครูศรีกัลยาณคุณ (ชิด กลฺยาโณ), เจ้าคณะอำเภอหนองหญ้าไซ, ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๗๕] สัมภาษณ์ พระครูธรรมสารรักษา (ป่วน ณฏฺฐโสภโณ), เจ้าคณะอำเภอด่านช้าง, ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๗๖] สัมภาษณ์ นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๗๗] สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ โอสธีรกุล, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๗๘] สัมภาษณ์ นางสาวจันทิรา เคหะนาค, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๗๙] สัมภาษณ์ นายอานนท์ รักผล, เจ้าพนักงานศาสนสมบัติชำนาญงาน สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๘๐] สัมภาษณ์ นายอภิวัฒน์ เจริญวัย, ไวยาวัจกรวัดวิมลโภคาราม, ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๑๐ ผลการศึกษา หลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี การจัดองค์กร ด้านฉันทะ

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ปริมาณ	
		ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่
๑	ผู้บริหาร มีหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมพระภิกษุสามเณรภายในวัดของตนหรือภายในเขตปกครองของตน ให้ได้รับการศึกษาเล่าเรียนนักธรรม บาลี	๗	๑,๒,๓,๔,๘,๑๑,๑๕
๒	มีการอบรมสั่งสอนบุคลากรภายในวัดของตนหรือภายในเขตปกครองของตน	๖	๑,๒,๓,๕,๙,๑๓
๓	การบริหารการพัฒนาบุคลากรจึงทำให้คณะสงฆ์เกิดการพัฒนา	๕	๑,๒,๕,๖,๘
๔	คณะสงฆ์มีการพัฒนาไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของคณะสงฆ์	๔	๑,๒,๓,๑๒
๕	การจัดองค์การคณะสงฆ์ จะช่วยให้เกิดผลดี ที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดเตรียมทรัพยากรเพื่อการทำงาน	๓	๑,๔,๗

ตารางที่ ๔.๑๐ ผลการศึกษา หลักการการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านฉันทะ พบว่า ผู้บริหาร มีหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมพระภิกษุสามเณรภายในวัดของตนหรือภายในเขตปกครองของตน ให้ได้รับการศึกษาเล่าเรียนนักธรรม บาลี อยู่ในลำดับที่ ๑ มีจำนวน ๗ รูป หรือ คน รองลงมาคือ มีการอบรมสั่งสอนบุคลากรภายในวัดของตนหรือภายในเขตปกครองของตน อยู่ในลำดับที่ ๒ มีจำนวน ๖ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การบริหารการพัฒนาบุคลากรจึงทำให้คณะสงฆ์เกิดการพัฒนา อยู่ในลำดับที่ ๓ มีจำนวน ๕ รูป หรือ คน รองลงมาคือ คณะสงฆ์มีการพัฒนาไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของคณะสงฆ์ อยู่ในลำดับที่ ๔ มีจำนวน ๔ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การจัดองค์การคณะสงฆ์ จะช่วยให้เกิดผลดี ที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดเตรียมทรัพยากรเพื่อการทำงาน อยู่ในลำดับที่ ๕ มีจำนวน ๓ รูป หรือ คน

สรุปได้ว่า พระสังฆาธิการระดับผู้บริหาร มีหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมพระภิกษุสามเณรภายในวัดของตนหรือภายในเขตปกครองของตน ให้ได้รับการศึกษาเล่าเรียนนักธรรม บาลี และส่งเสริมการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง มีการอบรมสั่งสอนบุคลากรภายในวัดของตนหรือภายในเขตปกครองของตนให้ปฏิบัติงานตามระยะเวลา ที่ได้รับมอบหมาย การบริหารการพัฒนาบุคลากรจึงทำให้คณะสงฆ์เกิดการพัฒนา คณะสงฆ์มีการพัฒนาไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของคณะสงฆ์ การจัดองค์การคณะสงฆ์ จะช่วยให้เกิดผลดี ที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดเตรียมทรัพยากรเพื่อการทำงาน

ด้านวิริยะ

๑) การบริหารจัดการงานคณะสงฆ์ทุกด้าน ต้องมีความวิริยะอุตสาหะในการทำงาน เพื่อให้งานที่ทำลงไปเป็นงานที่มีคุณภาพ[๑๘๑]

๒) งานคณะสงฆ์ด้านการจัดองค์กร ต้องคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความเข้าในงานนั้นๆ[๑๘๒]

๓) การติดตาม ดูแล การพัฒนาพระสังฆาธิการด้วยความรับผิดชอบ เป็นการต่อยอดของบุคลากรคือ พระสังฆาธิการเป็นสำคัญ[๑๘๓]

๔) ผู้บังคับบัญชา มีนโยบายให้ผู้ใต้บังคับบัญชา คัดเลือกพระภิกษุสามเณร ได้เรียนนักธรรมและบาลี ๑ ตำบล ๑ เปรียญ[๑๘๔]

๕) การจัดองค์การการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี มีการบริหารตามกฎมหาเถรสมาคม ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์[๑๘๕]

๖) ผู้บริหารในองค์การคณะสงฆ์มีโครงสร้างการบริหารที่ดีอยู่แล้ว สิ่งที่ควรเพิ่มเติมคือการทำงานอย่างมีระบบ[๑๘๖]

๗) การวางหลักการบริหารระบบโครงสร้างการบริหารที่ดี ต้องทำงานอย่างจริงจัง หวังผลคือการพัฒนาควบคู่กันไปเป็นสิ่งที่ดี[๑๘๗]

๘) มีการปกครองตามระดับชั้น การแต่งตั้งพระสังฆาธิการให้ปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งตั้งแต่ระดับล่างมาถึงตำแหน่งระดับสูง[๑๘๘]

๙) มีผู้ช่วยเจ้าอาวาส ถึงจังหวัด ซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ในการปกครองภายในเขตวัด และภายในเขตปกครองของตน ตามระเบียบการปกครอง[๑๘๙]

๑๐) มีการส่งเสริมในด้านการปกครอง การศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่ การสาธารณูปการ การสาธารณสงเคราะห์ให้พระภิกษุสามเณรได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบของวัด[๑๙๐]

---

[๑๘๑] สัมภาษณ์ พระราชปริยัติเมธี, ดร. (เชษฐา ฉินฺนาลโย), เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๘๒] สัมภาษณ์ พระปริยัติคุณาภรณ์ (เฉลี่ย สิริธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๘๓] สัมภาษณ์ พระมงคลกิตติวิบูลย์ (ทับทิม กิตฺติเสโน), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๘๔] สัมภาษณ์ พระปริยัติวรคุณ (สมชาย ทตฺตชีโว), เจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง, ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๘๕] สัมภาษณ์ พระรัตนเวที (พีร์ ชินวโร), เจ้าคณะอำเภออู่ทอง, ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๘๖] สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัตยานุศาสก์ (วีระ มหาวีโร), เจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๘๗] สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธาร (สิงห์โต ปสนฺนจิตฺโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๘๘] สัมภาษณ์ พระครูศรีประจันตคณารักษ์ (สมทรง โชติปญฺโญ), เจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๘๙] สัมภาษณ์ พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์ (ประไพ ปุญฺญกาโม), เจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์, ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๙๐] สัมภาษณ์ พระครูศาสนกิจจาภรณ์ (โกศล อโสโก), เจ้าคณะอำเภอสามชุก, ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

๑๑) ควบคุมพระภิกษุสามเณรให้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย และปฏิบัติตามนโยบายของเจ้าคณะผู้ปกครอง[๑๙๑]

๑๒) กิจการงานคณะสงฆ์ คือ พระสังฆาธิการได้มีการส่งเสริมในด้านการทำวัตร สวดมนต์เช้า-เย็น ลงอุโบสถทุกกึ่งเดือน และปฏิบัติธรรมตลอดทั้งปี[๑๙๒]

๑๓) มีการส่งเสริมกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยให้วัดเป็นแหล่งเรียนรู้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา[๑๙๓]

๑๔) ติดป้ายประชาสัมพันธ์ เชิญชวนให้พุทธศาสนิกชนได้เข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา[๑๙๔]

๑๕) มีการแสดงพระธรรมเทศนาเผยแผ่ธรรมะ ให้ประชาชนได้นำหลักธรรมคำสอนไปประพฤติปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง[๑๙๕]

๑๖) เจ้าอาวาสถือว่าเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณในชุมชนนั้นๆ มีการส่งเสริมเชิญชวนประชาชนโดยทั่วไปให้รักษาศีลปฏิบัติธรรม สวดมนต์ ไหว้พระ ตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา[๑๙๖]

๑๗) พระสังฆาธิการได้สนับสนุนให้พุทธศาสนิกชนได้นำหลักธรรมมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เช่น พรหมวิหาร ๔ และหลักอิทธิบาท ๔ คือ ฉันทะ พอใจในการงานนั้นๆ วิริยะ ต้องมีความเพียรพยายามอย่างยิ่ง จิตตะ มีใจจดจ่อต่อการงานที่จะทำ วิมังสา พิจารณาการงานที่ทำไปนั้นประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด[๑๙๗]

๑๘) เป็นการฝึกจิตใจให้เข้มแข็ง ไม่ย่อท้อต่อการงานที่ทำ เป็นการส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์อีกด้วย[๑๙๘]

---

[๑๙๑] สัมภาษณ์ พระครูศรีสุตาคม (วัง ปญฺญาวชิโร), เจ้าคณะอำเภอเดิมบางนางบวช, ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๙๒] สัมภาษณ์ พระครูศรีกัลยาณคุณ (ชิด กลฺยาโณ), เจ้าคณะอำเภอหนองหญ้าไซ, ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๙๓] สัมภาษณ์ พระครูธรรมสารรักษา (ป่วน ณฏฺฐโสภโณ), เจ้าคณะอำเภอด่านช้าง, ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๙๔] สัมภาษณ์ นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๙๕] สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ โอสธีรกุล, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๙๖] สัมภาษณ์ นางสาวจันทิรา เคหะนาค, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๙๗] สัมภาษณ์ นายอานนท์ รักผล, เจ้าพนักงานศาสนสมบัติชำนาญงาน สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๑๙๘] สัมภาษณ์ นายอภิวัฒน์ เจริญวัย, ไวยาวัจกรวัดวิมลโภคาราม, ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๑๑ ผลการศึกษา หลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี การจัดองค์กร ด้านวิริยะ

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ปริมาณ	
		ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่
๑	กิจการงานคณะสงฆ์ คือ พระสังฆาธิการได้มีการส่งเสริมในด้านการทำวัตร สวดมนต์ เช้า-เย็น ลงอุโบสถทุกกึ่งเดือน	๙	๑,๒,๓,๔,๕,๘,๑๑,๑๕,๑๘
๒	งานคณะสงฆ์ด้านการจัดองค์กร ต้องคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความเข้าในงานนั้นๆ	๘	๑,๒,๓,๕,๗,๙,๑๑,๑๗
๓	การจัดองค์การการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี มีการบริหารตามกฎมหาเถรสมาคม ตามพระราชาบัญญัติคณะสงฆ์	๗	๑,๒,๕,๘,๑๐,๑๓,๑๖
๔	ควบคุมพระภิกษุสามเณรให้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย และปฏิบัติตามนโยบายของเจ้าคณะผู้ปกครอง	๖	๑,๒,๔,๖,๙,๑๔
๕	การวางหลักการบริหารระบบโครงสร้างการบริหารที่ดี ต้องทำงานอย่างจริงจัง	๕	๑,๓,๕,๘,๑๐

ตารางที่ ๔.๑๑ ผลการศึกษา หลักการการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านวิริยะ พบว่า กิจการงานคณะสงฆ์ คือ พระสังฆาธิการได้มีการส่งเสริมในด้านการทำวัตร สวดมนต์ เช้า-เย็น ลงอุโบสถทุกกึ่งเดือน อยู่ในลำดับที่ ๑ มีจำนวน ๙ รูป หรือ คน รองลงมาคือ งานคณะสงฆ์ด้านการจัดองค์กร ต้องคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความเข้าในงานนั้นๆ อยู่ในลำดับที่ ๒ มีจำนวน ๘ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การจัดองค์การการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี มีการบริหารตามกฎมหาเถรสมาคม ตามพระราชาบัญญัติคณะสงฆ์ อยู่ในลำดับที่ ๓ มีจำนวน ๗ รูป หรือ คน รองลงมาคือ ควบคุมพระภิกษุสามเณรให้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย และปฏิบัติตามนโยบายของเจ้าคณะผู้ปกครอง อยู่ในลำดับที่ ๔ มีจำนวน ๖ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การวางหลักการบริหารระบบโครงสร้างการบริหารที่ดี ต้องทำงานอย่างจริงจัง อยู่ในลำดับที่ ๕ มีจำนวน ๕ รูป หรือ คน

สรุปได้ว่า กิจการงานคณะสงฆ์ คือ พระสังฆาธิการได้มีการส่งเสริมในด้านการทำวัตร สวดมนต์ เช้า-เย็น ลงอุโบสถทุกกึ่งเดือน งานคณะสงฆ์ด้านการจัดองค์กร ต้องคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความเข้าในงานนั้นๆ การจัดองค์การการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี มีการบริหารตามกฎมหาเถรสมาคม ตามพระราชาบัญญัติคณะสงฆ์ ควบคุมพระภิกษุสามเณรให้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย และปฏิบัติตามนโยบายของเจ้าคณะผู้ปกครอง การวางหลักการบริหารระบบโครงสร้างการบริหารที่ดี ต้องทำงานอย่างจริงจัง

ด้านจิตตะ

๑) งานคณะสงฆ์ด้านการจัดองค์กร ต้องมีผู้นำที่มีความรู้มีความสามารถ ในการแก้ไขปัญหา เอาใจใส่ต่อการงาน[๑๙๙]

๒) พระสังฆาธิการต้องเป็นผู้นำ และเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ความเคารพซึ่งกันและกัน[๒๐๐]

๓) การพัฒนาพระสังฆาธิการ ต้องพัฒนาที่จิตใจ มีจิตใจอ่อนโยน มีความอ่อนน้อมถ่อมตน จึงจะเป็นผู้นำที่ดีได้[๒๐๑]

๔) นโยบายของเจ้าคณะจังหวัด มีการแบ่งงานตามสายการปกครองที่เป็นไปตามลำดับชั้น จากบน สู่ล่าง อย่างชัดเจน[๒๐๒]

๕) การปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี มีการบริหารตามกฎระเบียบ มติ ประกาศ ข้อบังคับ ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์[๒๐๓]

๖) โครงสร้างการบริหารคณะสงฆ์ สิ่งที่ควรเพิ่มเติมคือ การทำงานให้ทันกับสถานการณ์ในปัจจุบัน[๒๐๔]

๗) การบริหารระบบ ต้องมีเทคโนโลยีเข้ามาช่วย เพื่อให้การทำงานของคณะสงฆ์สะดวกขึ้น และรวดเร็วขึ้น[๒๐๕]

๘) การแต่งตั้งพระสังฆาธิการให้ปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งตั้งแต่ระดับล่างมาถึงตำแหน่งระดับสูง ซึ่งเป็นตามสายการปกครอง[๒๐๖]

๙) ตำแหน่งหน้าที่ในการปกครองภายในเขตวัด และภายในเขตปกครองของตน เป็นไปตามระเบียบการปกครองคณะสงฆ์[๒๐๗]

๑๐) มีการส่งเสริมในด้านการเผยแผ่ ให้พุทธศาสนิกชนได้เข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา[๒๐๘]

---

[๑๙๙] สัมภาษณ์ พระราชปริยัติเมธี, ดร. (เชษฐา ฉินฺนาลโย), เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๐๐] สัมภาษณ์ พระปริยัติคุณาภรณ์ (เฉลี่ย สิริธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๐๑] สัมภาษณ์ พระมงคลกิตติวิบูลย (ทับทิม กิตฺติเสโน), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๐๒] สัมภาษณ์ พระปริยัติวรคุณ (สมชาย ทตฺตชีโว), เจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง, ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๐๓] สัมภาษณ์ พระรัตนเวที (พีร์ ชินวโร), เจ้าคณะอำเภออู่ทอง, ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๐๔] สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัตยานุศาสก์ (วีระ มหาวีโร), เจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๐๕] สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธาร (สิงห์โต ปสนฺนจิตฺโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๐๖] สัมภาษณ์ พระครูศรีประจันตคณารักษ์ (สมทรง โชติปญฺโญ), เจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๐๗] สัมภาษณ์ พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์ (ประไพ ปุญฺญกาโม), เจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์, ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๐๘] สัมภาษณ์ พระครูศาสนกิจจาภรณ์ (โกศล อโสโก), เจ้าคณะอำเภอสามชุก, ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

๑๑) นโยบายของเจ้าคณะผู้ปกครอง ถือว่าเป็นคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตาม[๒๐๙]

๑๒) งานคณะสงฆ์ด้านการจัดองค์กร ต้องมีการพัฒนาคน พัฒนางาน พัฒนาจิตใจด้วย เพื่อให้การทำงาน มีประสิทธิภาพ[๒๑๐]

๑๓) วัดเป็นศูนย์กลาง ในการทำความดีของคนทั่วไป เป็นศูนย์รวมจิตใจ และแหล่งเรียนรู้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา[๒๑๑]

๑๔) งานที่ออกมาดี มีคุณภาพ ในการงานทำนั้น ต้องพิจารณาให้รอบคอบก่อนทำ [๒๑๒]

๑๕) งานทุกอย่าง ต้องมีจิตที่ตั้ง จึงจะประสบความสำเร็จในชีวิตของการทำงาน[๒๑๓]

๑๖) การงานที่ทำ ทำด้วยความรอบคอบ ผลงานทุกอย่างจึงจะเป็นงานที่ดี มีคุณภาพ[๒๑๔]

๑๗) การงานทุกอย่าง ต้องใช้ปัญญาในการแก้ไข ปัญหาในสิ่งนั้น หากขาดปัญญาแล้วไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้[๒๑๕]

๑๘) มีความพยายามเป็นที่ตั้ง ปัญหาทุกอย่างแก้ไขได้ด้วยปัญญา ใช้ปัญญาพิจารณาไตร่ตรองหาเหตุและผล[๒๑๖]

---

[๒๐๙] สัมภาษณ์ พระครูศรีสุตาคม (วัง ปญฺญาวชิโร), เจ้าคณะอำเภอเดิมบางนางบวช, ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๑๐] สัมภาษณ์ พระครูศรีกัลยาณคุณ (ชิด กลฺยาโณ), เจ้าคณะอำเภอหนองหญ้าไซ, ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๑๑] สัมภาษณ์ พระครูธรรมสารรักษา (ป่วน ณฏฺฐโสภโณ), เจ้าคณะอำเภอด่านช้าง, ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๑๒] สัมภาษณ์ นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๑๓] สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ โอสธีรกุล, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๑๔] สัมภาษณ์ นางสาวจันทิรา เคหะนาค, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๑๕] สัมภาษณ์ นายอานนท์ รักผล, เจ้าพนักงานศาสนสมบัติชำนาญงาน สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๑๖] สัมภาษณ์ นายอภิวัฒน์ เจริญวัย, ไวยาวัจกรวัดวิมลโภคาราม, ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๑๒ ผลการศึกษา หลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี การจัดองค์กร ด้านจิตตะ

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ปริมาณ	
		ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่
๑	การบริหารระบบ ต้องมีเทคโนโลยีเข้ามาช่วย เพื่อให้การทำงานของคณะสงฆ์สะดวกขึ้น และรวดเร็วขึ้น	๘	๔,๕,๖,๗,๘,๑๑,๑๕,๑๘
๒	วัดเป็นศูนย์กลาง ในการทำความดีของคนทั่วไป เป็นศูนย์รวมจิตใจ และแหล่งเรียนรู้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา	๗	๑,๕,๗,๙,๑๑,๑๗,๑๘
๓	พระสังฆาธิการต้องเป็นผู้นำ และเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ใต้บังคับบัญชา	๖	๑,๒,๕,๘,๑๐,๑๒
๔	นโยบายของเจ้าคณะผู้ปกครอง ถือว่าเป็นคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตาม	๕	๑,๒,๙,๑๔,๑๖
๕	งานคณะสงฆ์ด้านการจัดองค์กร ต้องมีการพัฒนาคน พัฒนางาน	๔	๑,๓,๔,๙

ตารางที่ ๔.๑๒ ผลการศึกษา หลักการการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านจิตตะ พบว่า การบริหารระบบ ต้องมีเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเพื่อให้การทำงานของคณะสงฆ์สะดวกขึ้น และรวดเร็วขึ้น อยู่ในลำดับที่ ๑ มีจำนวน ๘ รูป หรือ คน รองลงมาคือ วัดเป็นศูนย์กลาง ในการทำความดีของคนทั่วไป เป็นศูนย์รวมจิตใจ และแหล่งเรียนรู้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา อยู่ในลำดับที่ ๒ มีจำนวน ๗ รูป หรือ คน รองลงมาคือ พระสังฆาธิการต้องเป็นผู้นำ และเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ใต้บังคับบัญชา อยู่ในลำดับที่ ๓ มีจำนวน ๖ รูป หรือ คน รองลงมาคือ นโยบายของเจ้าคณะผู้ปกครอง ถือว่าเป็นคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตาม อยู่ในลำดับที่ ๔ มีจำนวน ๕ รูป หรือ คน รองลงมาคือ งานคณะสงฆ์ด้านการจัดองค์กร ต้องมีการพัฒนาคน พัฒนางาน อยู่ในลำดับที่ ๕ มีจำนวน ๔ รูป หรือ คน

สรุปได้ว่า การทำงานของคณะสงฆ์ต้องมี เครื่องสื่อสารสมัยใหม่ เพื่อสะดวก และรวดเร็วขึ้น ในการเก็บข้อมูลของวัด และของพระสังฆาธิการ พระสังฆาธิการต้องเป็นผู้นำ และเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ใต้บังคับบัญชา นโยบายของเจ้าคณะผู้ปกครอง ถือว่าเป็นคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตาม งานคณะสงฆ์ด้านการจัดองค์กร ต้องมีการพัฒนาคน พัฒนางาน

ด้านวิมังสา

๑) ปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความรู้จักไตร่ตรอง มีความรอบคอบ รอบรู้ ทำด้วยปัญญา[๒๑๗]

๒) การใช้ปัญญา เป็นการแก้ปัญหาได้เสมอ เป็นการใช้ปัญญาอย่างที่ถูกต้อง ด้วยความรอบคอบ[๒๑๘]

๓) รู้จักคิดแก้ไขปรับปรุงงาน ที่ทำอยู่ให้เกิดความชำนาญ เป็นการพัฒนาปัญญา ให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ[๒๑๙]

๔) ความสำเร็จในการทำสิ่งใดๆ ต้องมีความมุ่งมั่น อย่างจริงจัง เพราะการใช้วิมังสาคือการคิด วิเคราะห์ อย่างมีเหตุ มีผล[๒๒๐]

๕) การทำงานย่อมมีปัญหา และอุปสรรคในสิ่งนั้นๆ ส่งผลต่อการท้อแท้ ทางด้านร่างกายและจิตใจ[๒๒๑]

๖) ปัญญาย่อมเกิดจากความคิด วิเคราะห์ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติหรือระหว่างปฏิบัติในสิ่งนั้นๆ อยู่เสมอ[๒๒๒]

๗) การแก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่อง และพัฒนาในสิ่งนั้นๆ ด้วยปัญญา เป็นหนทางที่ดีในการแก้ไขปัญหา[๒๒๓]

๘) ความรู้แจ้ง เป็นความรู้ ความเข้าใจ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในเหตุ และผล เป็นการเข้าถึงหลักธรรมอย่างแท้จริง[๒๒๔]

๙) พึงใช้ปัญญาก่อนที่จะทำเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และลึกซึ้งก่อน ไตร่ตรองอย่างรอบคอบแล้ว จึงลงมือทำด้วยความตั้งใจ ตามเป้าหมายที่วางไว้[๒๒๕]

๑๐) ในการทำงานในองค์กร ทำให้ทราบ ข้อบกพร่อง และเข้าใจในกระบวนการของการทำงาน[๒๒๖]

---

[๒๑๗] สัมภาษณ์ พระราชปริยัติเมธี, ดร. (เชษฐา ฉินฺนาลโย), เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๑๘] สัมภาษณ์ พระปริยัติคุณาภรณ์ (เฉลี่ย สิริธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๑๙] สัมภาษณ์ พระมงคลกิตติวิบูลย์ (ทับทิม กิตฺติเสโน), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๒๐] สัมภาษณ์ พระปริยัติวรคุณ (สมชาย ทตฺตชีโว), เจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง, ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๒๑] สัมภาษณ์ พระรัตนเวที (พีร์ ชินวโร), เจ้าคณะอำเภออู่ทอง, ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๒๒] สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัตยานุศาสก์ (วีระ มหาวีโร), เจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๒๓] สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธาร, (สิงห์โต ปสนฺนจิตฺโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๒๔] สัมภาษณ์ พระครูศรีประจันตคณารักษ์ (สมทรง โชติปญฺโญ), เจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๒๕] สัมภาษณ์ พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์ (ประไพ ปุญฺญกาโม), เจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์, ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๒๖] สัมภาษณ์ พระครูศาสนกิจจาภรณ์ (โกศล อโสโก), เจ้าคณะอำเภอสามชุก, ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

๑๑) การแก้ปัญหา ในการทำงาน ที่จะทำให้ งานไม่ผิดพลาด และทำงานตามกรอบที่วางไว้ให้ประสบความสำเร็จ ต้องใช้ความเพียร[๒๒๗]

๑๒) ปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน ของแต่ละองค์กร ย่อมมีแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับว่าปัญหามากหรือปัญหาน้อย[๒๒๘]

๑๓) มีความรอบคอบในการทำงาน เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่จะตามมาภายหลัง[๒๒๙]

๑๔) มีคุณภาพ ในการงานทำนั้น ต้องพิจารณาบุคคลรอบข้างในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้งานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย[๒๓๐]

๑๕) ในแต่ละองค์กร ต้องมีเป้าหมาย ที่ต้อง ดำเนินไปสู่จุดหมาย ที่ตั้งไว้ จึงจะประสบความสำเร็จในชีวิตของการทำงาน[๒๓๑]

๑๖) การงานที่ทำ ทำด้วยความรอบคอบ ผลงานทุกอย่างจึงจะเป็นงานที่ดี มีประสิทธิผล[๒๓๒]

๑๗) การจัดการในองค์กร หากขาดปัญญาแล้วไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้[๒๓๓]

๑๘) งานคณะสงฆ์ในทุกด้าน ต้องมีความพยายามเป็นที่ตั้ง ปัญหาทุกอย่างต้องแก้ไขได้ด้วยปัญญา มีสติสัมปชัญญะอยู่เสมอ[๒๓๔]

---

[๒๒๗] สัมภาษณ์ พระครูศรีสุตาคม (วัง ปญฺญาวชิโร), เจ้าคณะอำเภอเดิมบางนางบวช, ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๒๘] สัมภาษณ์ พระครูศรีกัลยาณคุณ (ชิด กลฺยาโณ), เจ้าคณะอำเภอหนองหญ้าไซ, ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๒๙] สัมภาษณ์ พระครูธรรมสารรักษา (ป่วน ณฏฺฐโสภโณ), เจ้าคณะอำเภอด่านช้าง, ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๓๐] สัมภาษณ์ นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๓๑] สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ โอสธีรกุล, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๓๒] สัมภาษณ์ นางสาวจันทิรา เคหะนาค, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๓๓] สัมภาษณ์ นายอานนท์ รักผล, เจ้าพนักงานศาสนสมบัติชำนาญงาน สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๓๔] สัมภาษณ์ นายอภิวัฒน์ เจริญวัย, ไวยาวัจกรวัดวิมลโภคาราม, ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๑๓ ผลการศึกษา หลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี การจัดองค์กร ด้านวิมังสา

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ปริมาณ	
		ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่
๑	ปัญญาย่อมเกิดจากความ คิด วิเคราะห์ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติหรือระหว่างปฏิบัติในสิ่งนั้นๆอยู่เสมอ	๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๘,๑๗
๒	การแก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่อง และพัฒนาในสิ่งนั้นๆ ด้วยปัญญา เป็นหนทางที่ดีในการแก้ไขปัญหา	๗	๑,๒,๓,๕,๗,๙,๑๓
๓	พึงใช้ปัญญาก่อนที่จะทำเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และลึกซึ้งก่อน ไตร่ตรองอย่างรอบคอบแล้ว จึงลงมือทำด้วยความตั้งใจ	๖	๑,๒,๔,๖,๘,๙
๔	ในการทำงานในองค์กร ทำให้ทราบข้อบกพร่อง และเข้าใจในกระบวนการของการทำงาน	๕	๑,๒,๓,๑๑,๑๔
๕	ปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน ของแต่ละองค์กร ย่อมมีแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับว่า ปัญหามากหรือปัญหาน้อย	๔	๑,๓,๕,๙

ตารางที่ ๔.๑๓ ผลการศึกษา หลักการการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านวิมังสา พบว่า ปัญญาย่อมเกิดจากความ คิด วิเคราะห์ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติหรือระหว่างปฏิบัติในสิ่งนั้นๆ อยู่เสมอ อยู่ในลำดับที่ ๑ มีจำนวน ๘ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การแก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่อง และพัฒนาในสิ่งนั้นๆ ด้วยปัญญา เป็นหนทางที่ดีในการแก้ไขปัญหา อยู่ในลำดับที่ ๒ มีจำนวน ๗ รูป หรือ คน รองลงมาคือ พึงใช้ปัญญาก่อนที่จะทำเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และลึกซึ้งก่อน ไตร่ตรองอย่างรอบคอบแล้ว จึงลงมือทำด้วยความตั้งใจ อยู่ในลำดับที่ ๓ มีจำนวน ๖ รูป หรือ คน รองลงมาคือ ในการทำงานในองค์กร ทำให้ทราบ ข้อบกพร่อง และเข้าใจในกระบวนการของ การทำงาน อยู่ในลำดับที่ ๔ มีจำนวน ๕ รูป หรือ คน รองลงมาคือ ปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน ของแต่ละองค์กร ย่อมมีแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับว่า ปัญหามากหรือปัญหาน้อย อยู่ในลำดับที่ ๕ มีจำนวน ๔ รูป หรือ คน

สรุปได้ว่า ปัญญาย่อมเกิดจากความ คิด วิเคราะห์ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติหรือระหว่างปฏิบัติในสิ่งนั้นๆ อยู่เสมอ การแก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่อง และพัฒนาในสิ่งนั้นๆ ด้วยปัญญา เป็นหนทางที่ดีในการแก้ไขปัญหา พึงใช้ปัญญาก่อนที่จะทำเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และลึกซึ้งก่อน ไตร่ตรองอย่างรอบคอบแล้ว จึงลงมือทำด้วยความตั้งใจ ในการทำงานในองค์กร ทำให้ทราบข้อบกพร่อง และเข้าใจในกระบวนการของการทำงาน ปัญหา และอุปสรรคในการทำงานของแต่ละองค์กร ย่อมมีแตกต่างกันขึ้นอยู่กับว่า ปัญหามากหรือปัญหาน้อย

๓. การสั่งการ

ด้านฉันทะ

๑) ผู้บังคับบัญชามีอำนาจในการระงับการปฏิบัติหน้าที่ของพระสังฆาธิการ ในเมื่อล่วงละเมิดพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม[๒๓๕]

๒) มีการกระจายอำนาจในการปกครองคณะสงฆ์ตามลำดับชั้นการปกครอง ตั้งแต่ผู้ช่วยเจ้าอาวาสขึ้นไป[๒๓๖]

๓) มีการประชุมกัน เพื่อกำหนดกรอบลงโทษพระสังฆาธิการที่ล่วงละเมิดพระธรรมวินัย[๒๓๗]

๔) ผู้บังคับบัญชา ต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวน เพื่อสืบหาข้อมูลอันเป็นจริง และเพื่อความโปร่งใสของผู้ถูกกล่าวหา และเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมด้วยกันทั้งสองฝ่าย[๒๓๘]

๕) ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องทำรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ภายใน ๗ วัน หรือ ๑๕ วัน เป็นกรณีไป ในเมื่อมีอธิกรณ์เกิดขึ้น[๒๓๙]

๖) ฝึกอบรมบุคลากรคือ พระภิกษุสามเณรภายในวัดหรือภายในเขตปกครองของตนให้มีความชำนาญในการประกอบพิธีกรรม เช่น การสวดมนต์ การเทศน์ การสอนกรรมฐาน[๒๔๐]

๗) คัดเลือกบุคลากรที่มีคุณภาพสามารถเข้ามาปฏิบัติงานได้เมื่อมีความจำเป็น และจัดการส่งเสริมบุคลากรคือ พระภิกษุที่ได้ทำคุณงามความดีด้วยการยกย่องให้ได้รับยศ ตำแหน่งหน้าที่การงานของคณะสงฆ์ที่ดีขึ้น[๒๔๑]

๘) พระสังฆาธิการจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องมีการประชุมปรึกษาหารือกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่างๆ ข้อบังคับที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน[๒๔๒]

๙) ผู้บังคับบัญชา มีอำนาจ หน้าที่ ในการสอบสวนพิจารณาคดีต่างๆ เกี่ยวกับพระภิกษุ ผู้อยู่ภายใต้ปกครอง ซึ่งไม่ขัดกับหลักพระธรรม[๒๔๓]

---

[๒๓๕] สัมภาษณ์ พระราชปริยัติเมธี, ดร. (เชษฐา ฉินฺนาลโย), เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๓๖] สัมภาษณ์ พระปริยัติคุณาภรณ์ (เฉลี่ย สิริธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๓๗] สัมภาษณ์ พระมงคลกิตติวิบูลย์ (ทับทิม กิตฺติเสโน), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๓๘] สัมภาษณ์ พระปริยัติวรคุณ (สมชาย ทตฺตชีโว), เจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง, ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๓๙] สัมภาษณ์ พระรัตนเวที (พีร์ ชินวโร), เจ้าคณะอำเภออู่ทอง, ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๔๐] สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัตยานุศาสก์ (วีระ มหาวีโร), เจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๔๑] สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธาร (สิงห์โต ปสนฺนจิตฺโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๔๒] สัมภาษณ์ พระครูศรีประจันตคณารักษ์ (สมทรง โชติปญฺโญ), เจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๔๓] สัมภาษณ์ พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์ (ประไพ ปุญฺญกาโม), เจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์, ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

๑๐) ลงโทษพระภิกษุสามเณรผู้อยู่ภายใต้การปกครองโดยสมควรตามพุทธบัญญัติ และมีหลักในการลงโทษแก่พระภิกษุผู้ทุศีล ตามนโยบายของเจ้าคณะผู้ปกครอง ตามมติมหาเถรสมาคม เรื่องพระภิกษุสามเณรประพฤติไม่เหมาะสมกับสมณสารูป[๒๔๔]

๑๑) ปัจจุบันพระภิกษุสามเณรบางส่วนมีความสุ่มเสียงในการล่วงละเมิดพระธรรมวินัย เป็นเหตุให้ผู้บังคับบัญชาต้องติดตามพฤติกรรมอย่างไกล้ชิด[๒๔๕]

๑๒) ผู้บังคับบัญชาสามารถถอนถอนออกจากตำแหน่งได้ ตามกฎมหาเถรสมาคม ในเมื่อพระสังฆาธิการละเมิดจริยาพระสังฆาธิการอย่างร้ายแรง[๒๔๖]

๑๓) ผู้ใต้บังคับบัญชา ต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ มติ ประกาศ คำสั่ง ตามที่ผู้บังคับบัญชาสั่งการ อย่างเคร่งครัด[๒๔๗]

๑๔) ปัจจุบันนี้ ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้แต่งตั้งพระวินยาธิการ เข้าไปดูแลสอดส่องพระภิกษุสามเณร ที่ประพฤติตัวไม่เหมาะสมกับสมณสารูป[๒๔๘]

๑๕) ปัจจุบัน พบมากที่พระสงฆ์ ออกเรี่ยไรตามสถานที่ต่างๆ ตามจังหวัดต่างๆ บอกเลขใบ้หวย สักยันต์ ก็มีจำนวนมาก[๒๔๙]

๑๖) ยังพบบ่อย ก็คือ พระขับรถยนต์เอง ไปในสถานที่ต่างๆ ไปในที่อโคจรไม่ควรไป[๒๕๐]

๑๗) และบางรูปไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ของเจ้าคณะผู้ปกครอง[๒๕๑]

๑๘) ผู้บังคับบัญชา มีนโยบายแต่งตั้งพระวินยาธิการเพื่อที่จะสอดส่องดูแลความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ของแต่ละพื้นที่นั้นๆ ตามที่ได้มอบหมาย เพื่อให้พระภิกษุสามเณรปฏิบัติอยู่ในกฎระเบียบ ซึ่งไม่ขัดกับหลักพระธรรมวินัย และเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของเจ้าคณะผู้ปกครองในการระงับอธิกรณ์[๒๕๒]

---

[๒๔๔] สัมภาษณ์ พระครูศาสนกิจจาภรณ์ (โกศล อโสโก), เจ้าคณะอำเภอสามชุก, ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๔๕] สัมภาษณ์ พระครูศรีสุตาคม (วัง ปญฺญาวชิโร), เจ้าคณะอำเภอเดิมบางนางบวช, ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๔๖] สัมภาษณ์ พระครูศรีกัลยาณคุณ (ชิด กลฺยาโณ), เจ้าคณะอำเภอหนองหญ้าไซ, ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๔๗] สัมภาษณ์ พระครูธรรมสารรักษา (ป่วน ณฏฺฐโสภโณ), เจ้าคณะอำเภอด่านช้าง, ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๔๘] สัมภาษณ์ นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๔๙] สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ โอสธีรกุล, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๕๐] สัมภาษณ์ นางสาวจันทิรา เคหะนาค, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๕๑] สัมภาษณ์ นายอานนท์ รักผล, เจ้าพนักงานศาสนสมบัติชำนาญงาน สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๕๒] สัมภาษณ์ นายอภิวัฒน์ เจริญวัย, ไวยาวัจกรวัดวิมลโภคาราม, ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๑๔ ผลการศึกษา หลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี การสั่งการ ด้านฉันทะ

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ปริมาณ	
		ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่
๑	ผู้บังคับบัญชามีอำนาจในการระงับการปฏิบัติหน้าที่ของพระสังฆาธิการ ในเมื่อล่วงละเมิดพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม	๑๐	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๘,,๙,๑๑,๑๔
๒	มีการกระจายอำนาจในการปกครองคณะสงฆ์ตามลำดับชั้นการปกครอง ตั้งแต่ผู้ช่วยเจ้าอาวาสขึ้นไป	๙	๑,๒,๓,๗,๙,๑๒,๑๕,๑๖,๑๗
๓	มีการประชุมกัน เพื่อกำหนดกรอบลงโทษพระสังฆาธิการที่ล่วงละเมิดพระธรรมวินัย	๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๘,๙
๔	ผู้บังคับบัญชา ต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวน เพื่อสืบหาข้อมูลอันเป็นจริง และเพื่อความโปร่งใสของผู้ถูกกล่าวหา และเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมด้วยกันทั้งสองฝ่าย	๗	๑,๒,๓,๖,๘,๑๐,๑๘
๕	ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องทำรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ภายใน ๗ วัน หรือ ๑๕ วัน เป็นกรณีไป ในเมื่อมีอธิกรณ์เกิดขึ้น	๖	๑,๒,๓,๕,๗,๑๑

ตารางที่ ๔.๑๔ ผลการศึกษา หลักการการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านฉันทะ พบว่า ผู้บังคับบัญชามีอำนาจในการระงับการปฏิบัติหน้าที่ของพระสังฆาธิการ ในเมื่อล่วงละเมิดพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม อยู่ในลำดับที่ ๑ มีจำนวน ๑๐ รูป หรือ คน รองลงมาคือ มีการกระจายอำนาจในการปกครองคณะสงฆ์ตามลำดับชั้นการปกครอง อยู่ในลำดับที่ ๒ มีจำนวน ๙ รูป หรือ คน รองลงมาคือ มีการประชุมกัน เพื่อกำหนดกรอบลงโทษพระสังฆาธิการที่ล่วงละเมิดพระธรรมวินัย อยู่ในลำดับที่ ๓ มีจำนวน ๘ รูป หรือ คน รองลงมาคือ ผู้บังคับบัญชา ต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวน เพื่อสืบหาข้อมูลอันเป็นจริง อยู่ในลำดับที่ ๔ มีจำนวน ๗ รูป หรือ คน รองลงมาคือ ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องทำรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ภายใน ๗ วัน หรือ ๑๕ วัน เป็นกรณีไป ในเมื่อมีอธิกรณ์เกิดขึ้น อยู่ในลำดับที่ ๕ มีจำนวน ๖ รูป หรือ คน

สรุปได้ว่า ผู้บังคับบัญชามีอำนาจในการระงับการปฏิบัติหน้าที่ของพระสังฆาธิการ ในเมื่อล่วงละเมิดพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม มีการกระจายอำนาจในการปกครองคณะสงฆ์ตามลำดับชั้นการปกครอง ตั้งแต่ผู้ช่วยเจ้าอาวาสขึ้นไป มีการประชุมกัน เพื่อกำหนดกรอบลงโทษ

พระสังฆาธิการที่ล่วงละเมิดพระธรรมวินัย ผู้บังคับบัญชา ต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวน เพื่อสืบหาข้อมูลอันเป็นจริง และเพื่อความโปร่งใสของผู้ถูกกล่าวหา และเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมด้วยกันทั้งสองฝ่าย ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องทำรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ภายใน ๗ วัน หรือ ๑๕ วัน เป็นกรณีไป ในเมื่อมีอธิกรณ์เกิดขึ้น

ด้านวิริยะ

๑) ในการปกครองคณะสงฆ์ ผู้บังคับบัญชา ต้องมีความอดทนต่อการงาน ไม่ทิ้งงานให้เป็นภาระของผู้ใต้บังคับบัญชา[๒๕๓]

๒) ในการปกครองคณะสงฆ์ เป็นการปกครองเหมือนพ่อปกครองลูก หรือพี่ปกครองน้องด้วยความเมตตา[๒๕๔]

๓) การกำหนดกรอบลงโทษพระสังฆาธิการ ต้องทำด้วยความรอบคอบ ต้องอยู่ภายใต้ของกฎมหาเถรสมาคม[๒๕๕]

๔) ผู้บังคับบัญชา ต้องลงไปกำกับ ติดตาม พระสังฆาธิการทุกระดับ ที่มอบหมายงานให้ปฏิบัติตามงานของคณะสงฆ์[๒๕๖]

๕) เมื่อมีอธิกรณ์เกิดขึ้นภายในเขตปกครองของตน ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องทำรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ภายใน ๗ วัน[๒๕๗]

๖) พระภิกษุสามเณรภายในวัดคือ บุคลากรสำคัญภายในวัด ต้องช่วยกันดูและศาสนสมบัติของวัด[๒๕๘]

๗) หลักธรรมที่จะนำมาประพฤติปฏิบัติ คือ ความเพียรพยายาม ในการบริหารจัดการงานปกครองคณะสงฆ์[๒๕๙]

๘) การปฏิบัติตามหน้าที่ของพระสังฆาธิการภายใต้ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่างๆ ข้อบังคับที่กำหนดไว้ ในหลักการปกครองคณะสงฆ์ ทุกรูปต้องปฏิบัติตาม[๒๖๐]

---

[๒๕๓] สัมภาษณ์ พระราชปริยัติเมธี, ดร. (เชษฐา ฉินฺนาลโย), เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๕๔] สัมภาษณ์ พระปริยัติคุณาภรณ์ (เฉลี่ย สิริธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๕๕] สัมภาษณ์ พระมงคลกิตติวิบูลย์ (ทับทิม กิตฺติเสโน), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๕๖] สัมภาษณ์ พระปริยัติวรคุณ (สมชาย ทตฺตชีโว), เจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง, ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๕๗] สัมภาษณ์ พระรัตนเวที (พีร์ ชินวโร), เจ้าคณะอำเภออู่ทอง, ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๕๘] สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัตยานุศาสก์ (วีระ มหาวีโร), เจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๕๙] สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธาร (สิงห์โต ปสนฺนจิตฺโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๖๐] สัมภาษณ์ พระครูศรีประจันตคณารักษ์ (สมทรง โชติปญฺโญ), เจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐.

๙) พระสังฆาธิการทุกตำแหน่งมีหน้าที่ในการปกครองภายในเขตวัด และภายในเขตปกครองของตน ตามระเบียบการปกครองคณะสงฆ์[๒๖๑]

๑๐) งานคณะสงฆ์ทั้ง ๖ ด้าน เป็นพันธกิจ ที่พระสังฆาธิการต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของกฎมหาเถรสมาคม[๒๖๒]

๑๑) นโยบายของเจ้าคณะผู้ปกครอง ระดับผู้บริหาร ถือว่าเป็นคำสั่งเด็ดขาดที่ผู้อยู่ภายใต้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตาม[๒๖๓]

๑๒) พระสังฆาธิการได้มีการส่งเสริมในด้านการทำวัตร สวดมนต์ เช้า-เย็น ลงอุโบสถทุกกึ่งเดือน และปฏิบัติธรรมตลอดทั้งปี[๒๖๔]

๑๓) กิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ทุกวัดได้ให้ความสำคัญ ติดป้ายประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนเข้าวัดปฏิบัติธรรม[๒๖๕]

๑๔) ติดป้ายปฏิทินงานประจำปีภายในวัด เป็นนโยบายของผู้บังคับบัญชา ที่ให้ทุกวัดได้ติดป้ายปฏิทินในแต่ละปี[๒๖๖]

๑๕) โครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน เป็นนโยบายของผู้บังคับบัญชา[๒๖๗]

๑๖) ในการจัดกิจกรรมภายในวัดขึ้น ในด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ต้องทำรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบทุกครั้ง[๒๖๘]

๑๗) การสั่งการ ผู้บังคับบัญชาจะสั่งการด้วยเอกสารพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติได้โดยง่าย[๒๖๙]

๑๘) การสั่งการต้องมีหลักฐาน เป็นเอกสารอย่างชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติงานของคณะสงฆ์เดินไปอย่างเรียบร้อย[๒๗๐]

---

[๒๖๑] สัมภาษณ์ พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์ (ประไพ ปุญฺญกาโม), เจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์, ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๖๒] สัมภาษณ์ พระครูศาสนกิจจาภรณ์ (โกศล อโสโก), เจ้าคณะอำเภอสามชุก, ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๖๓] สัมภาษณ์ พระครูศรีสุตาคม (วัง ปญฺญาวชิโร), เจ้าคณะอำเภอเดิมบางนางบวช, ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๖๔] สัมภาษณ์ พระครูศรีกัลยาณคุณ (ชิด กลฺยาโณ), เจ้าคณะอำเภอหนองหญ้าไซ, ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๖๕] สัมภาษณ์ พระครูธรรมสารรักษา (ป่วน ณฏฺฐโสภโณ), เจ้าคณะอำเภอด่านช้าง, ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๖๖] สัมภาษณ์ นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๖๗] สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ โอสธีรกุล, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๖๘] สัมภาษณ์ นางสาวจันทิรา เคหะนาค, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๖๙] สัมภาษณ์ นายอานนท์ รักผล, เจ้าพนักงานศาสนสมบัติชำนาญงาน สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๗๐] สัมภาษณ์ นายอภิวัฒน์ เจริญวัย, ไวยาวัจกรวัดวิมลโภคาราม, ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๑๕ ผลการศึกษา หลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี การสั่งการ ด้านวิริยะ

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ปริมาณ	
		ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่
๑	การปกครองคณะสงฆ์ ผู้บังคับบัญชาต้องมีความอดทนต่อการงาน ไม่ทิ้งงานให้เป็นภาระของผู้ใต้บังคับบัญชา	๙	๑,๒,๓,๔,๕,๘,๑๑,๑๕,๑๖
๒	ผู้บังคับบัญชา ต้องลงไปกำกับ ติดตาม พระสังฆาธิการทุกระดับ ที่มอบหมายงานให้ปฏิบัติตามงานของคณะสงฆ์	๘	๑,๒,๓,๕,๗,๙,๑๑,๑๘
๓	เมื่อมีอธิกรณ์เกิดขึ้นภายในเขตปกครองของตน ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องทำรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ภายใน ๗ วัน	๗	๑,๒,๕,๘,๑๐,๑๓,๑๔
๔	นโยบายของเจ้าคณะผู้ปกครอง ระดับผู้บริหาร ถือว่าเป็นคำสั่งเด็ดขาดที่ผู้อยู่ภายใต้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตาม	๖	๑,๒,๔,๖,๙,๑๑
๕	การสั่งการ ผู้บังคับบัญชาจะสั่งการด้วยเอกสารพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติได้โดยง่าย	๕	๑,๓,๕,๘,๙

ตารางที่ ๔.๑๕ ผลการศึกษา หลักการการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านวิริยะ พบว่า การปกครองคณะสงฆ์ ผู้บังคับบัญชา ต้องมีความอดทนต่อการงาน ไม่ทิ้งงานให้เป็นภาระของผู้ใต้บังคับบัญชา อยู่ในลำดับที่ ๑ มีจำนวน ๙ รูป หรือ คน รองลงมาคือ ผู้บังคับบัญชา ต้องลงไปกำกับ ติดตาม พระสังฆาธิการทุกระดับ ที่มอบหมายงานให้ปฏิบัติตามงานของคณะสงฆ์ อยู่ในลำดับที่ ๒ มีจำนวน ๘ รูป หรือ คน รองลงมาคือ เมื่อมีอธิกรณ์เกิดขึ้นภายในเขตปกครองของตน ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องทำรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ภายใน ๗ วัน อยู่ในลำดับที่ ๓ มีจำนวน ๗ รูป หรือ คน รองลงมาคือ นโยบายของเจ้าคณะผู้ปกครอง ระดับผู้บริหาร ถือว่าเป็นคำสั่งเด็ดขาดที่ผู้อยู่ภายใต้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตาม อยู่ในลำดับที่ ๔ มีจำนวน ๖ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การสั่งการ ผู้บังคับบัญชาจะสั่งการด้วยเอกสารพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติได้โดยง่าย อยู่ในลำดับที่ ๕ มีจำนวน ๕ รูป หรือ คน

สรุปได้ว่า การปกครองคณะสงฆ์ ผู้บังคับบัญชา ต้องมีความอดทนต่อการงาน ไม่ทิ้งงานให้เป็นภาระของผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชา ต้องลงไปกำกับ ติดตาม พระสังฆาธิการทุกระดับที่มอบหมายงานให้ปฏิบัติตามงานของคณะสงฆ์ เมื่อมีอธิกรณ์เกิดขึ้นภายในเขตปกครองของตน ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องทำรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ภายใน ๗ วัน นโยบายของเจ้าคณะผู้ปกครองระดับผู้บริหาร ถือว่าเป็นคำสั่งเด็ดขาดที่ผู้อยู่ภายใต้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตาม การสั่งการ ผู้บังคับบัญชาจะสั่งการด้วยเอกสารพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติได้โดยง่าย

ด้านจิตตะ

๑) งานคณะสงฆ์ด้านการสั่งการ ผู้นำต้องมีความรู้มีความสามารถ ในการแก้ไขปัญหา เอาใจใส่ต่อการงาน ฝักใฝ่ในงานนั้นๆ[๒๗๑]

๒) พระสังฆาธิการถือว่าเป็นผู้นำ ต้องมีจิตวิทยาในการสั่งการงานคณะสงฆ์ เพื่อให้งานคณะสงฆ์ในแต่ด้านนั้น เกิดความเรียบร้อย[๒๗๒]

๓) พระสังฆาธิการ ต้องมีจิตใจที่เข้มแข็ง มีความอดทนเป็นอย่างยิ่ง มีความอ่อนน้อมถ่อมตน จึงจะเป็นผู้นำที่ดีได้[๒๗๓]

๔) นโยบายของเจ้าคณะอำเภอ มีการแบ่งงานตามสายการปกครองที่เป็นไปตามลำดับชั้น จากบน สู่ล่าง อย่างชัดเจน[๒๗๔]

๕) การสั่งการ ผู้นำ ต้องออกคำสั่งด้วยตนเอง เป็นการบริหารตามกฎระเบียบ มติ ประกาศ ข้อบังคับ ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์[๒๗๕]

๖) การสั่งการงานคณะสงฆ์ เป็นงานสำคัญขององค์กรสงฆ์ พระสังฆาธิการทุกรูป ต้องให้ความสำคัญกับงานคณะสงฆ์อย่างจริงจัง[๒๗๖]

๗) งานคณะสงฆ์จะเดินหน้าไปได้อย่างรวดเร็ว และทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน ต้องนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย เพื่อให้การทำงานของคณะสงฆ์สะดวกขึ้น[๒๗๗]

๘) การสั่งการในการแต่งตั้งพระสังฆาธิการให้ปฏิบัติหน้าที่แต่ละตำแหน่งนั้น ต้องเสนอตามขั้นตอน ตั้งแต่ระดับล่างมาถึงตำแหน่งระดับสูง ซึ่งเป็นตามสายการปกครอง[๒๗๘]

๙) การปกครองพระภิกษุสามเณรภายในเขตวัด และภายในเขตปกครองของตน เป็นไปตามระเบียบ กฎ กติกาของวัด[๒๗๙]

๑๐) เจ้าอาวาสในแต่ละวัดจะออกคำสั่ง กฎ ระเบียบ ที่ตั้งขึ้นภายในวัดนั้นๆ จะแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับกลยุทธ์ของแต่ละรูป[๒๘๐]

---

[๒๗๑] สัมภาษณ์ พระราชปริยัติเมธี, ดร. (เชษฐา ฉินฺนาลโย), เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๗๒] สัมภาษณ์ พระปริยัติคุณาภรณ์ (เฉลี่ย สิริธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๗๓] สัมภาษณ์ พระมงคลกิตติวิบูลย์ (ทับทิม กิตฺติเสโน), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๗๔] สัมภาษณ์ พระปริยัติวรคุณ (สมชาย ทตฺตชีโว), เจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง, ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๗๕] สัมภาษณ์ พระรัตนเวที (พีร์ ชินวโร), เจ้าคณะอำเภออู่ทอง, ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๗๖] สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัตยานุศาสก์ (วีระ มหาวีโร), เจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๗๗] สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธาร (สิงห์โต ปสนฺนจิตฺโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๗๘] สัมภาษณ์ พระครูศรีประจันตคณารักษ์ (สมทรง โชติปญฺโญ), เจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๗๙] สัมภาษณ์ พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์ (ประไพ ปุญฺญกาโม), เจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์, ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๘๐] สัมภาษณ์ พระครูศาสนกิจจาภรณ์ (โกศล อโสโก), เจ้าคณะอำเภอสามชุก, ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

๑๑) นโยบายของเจ้าคณะผู้ปกครอง ถือว่าเป็นคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตาม เพื่อความสามัคคีของหมู่คณะ[๒๘๑]

๑๒) เจ้าอาวาสจะตั้งกฎ กติกา เพื่อใช้ปฏิบัติปกครองภายใน ต้องดูในแต่ละพื้นที่นั้นๆ[๒๘๒]

๑๓) การสั่งการในแต่ละครั้ง ต้องสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันด้วย[๒๘๓]

๑๔) เจ้าอาวาสมีอำนาจในการปกครองดูและพระภิกษุสามเณรภายในวัด[๒๘๔]

๑๕) เจ้าอาวาสมีอำนาจสั่งการให้พระภิกษุสสามเณรออกไปจากวัดได้ เมื่อขัดคำสั่งของเจ้าอาวาส[๒๘๕]

๑๖) เจ้าอาวาสมีหน้าที่ กำกับ ดูแลพระภิกษุสามเณรภายในวัด หรือภายในเขตปกครองของตน[๒๘๖]

๑๗) เจ้าอาวาสมีหน้าที่ปกครอง สอดส่อง ดูแล ควบคุมอาจาระของพระภิกษุสามเณรภายในวัดของตน ให้ประพฤติดี ปฏิบัติชอบ[๒๘๗]

๑๘) เจ้าอาวาสมีหน้าที่ บริหารจัดการภายในวัดให้เกิดความเรียบร้อย เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของประชาชนโดยทั่วไป[๒๘๘]

---

[๒๘๑] สัมภาษณ์ พระครูศรีสุตาคม (วัง ปญฺญาวชิโร), เจ้าคณะอำเภอเดิมบางนางบวช, ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๘๒] สัมภาษณ์ พระครูศรีกัลยาณคุณ (ชิด กลฺยาโณ), เจ้าคณะอำเภอหนองหญ้าไซ, ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๘๓] สัมภาษณ์ พระครูธรรมสารรักษา (ป่วน ณฏฺฐโสภโณ), เจ้าคณะอำเภอด่านช้าง, ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๘๔] สัมภาษณ์ นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๘๕] สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ โอสธีรกุล, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๘๖] สัมภาษณ์ นางสาวจันทิรา เคหะนาค, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๘๗] สัมภาษณ์ นายอานนท์ รักผล, เจ้าพนักงานศาสนสมบัติชำนาญงาน สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๘๘] สัมภาษณ์ นายอภิวัฒน์ เจริญวัย, ไวยาวัจกรวัดวิมลโภคาราม, ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๑๖ ผลการศึกษา หลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี การสั่งการ ด้านจิตตะ

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ปริมาณ	
		ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่
๑	งานคณะสงฆ์ด้านการสั่งการ ผู้นำต้องมีความรู้มีความสามารถ ในการแก้ไขปัญหานั้นๆ	๗	๑.๔,๕,๖,๗,๘,๑๑
๒	พระสังฆาธิการถือว่าเป็นผู้นำ ต้องมีจิตวิทยาในการสั่งการงานคณะสงฆ์ เพื่อให้งานคณะสงฆ์ในแต่ด้านนั้น เกิดความเรียบร้อย	๖	๑,๒,๕,๗,๙,๑๑
๓	นโยบายของเจ้าคณะอำเภอ มีการแบ่งงานตามสายการปกครองที่เป็นไปตามลำดับชั้น	๕	๑,๒,๓,๕,๘
๔	การสั่งการ ผู้นำ ต้องออกคำสั่งด้วยตนเอง เป็นการบริหารตามกฎระเบียบ	๔	๑,๒,๙,๑๐
๕	การสั่งการในแต่ละครั้ง ต้องสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันด้วย	๓	๑,๓,๕

ตารางที่ ๔.๑๖ ผลการศึกษา หลักการการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านจิตตะ พบว่า งานคณะสงฆ์ด้านการสั่งการ ผู้นำต้องมีความรู้มีความสามารถ ในการแก้ไขปัญหานั้นๆ อยู่ในลำดับที่ ๑ มีจำนวน ๗ รูป หรือ คน รองลงมาคือ พระสังฆาธิการถือว่าเป็นผู้นำ ต้องมีจิตวิทยาในการสั่งการงานคณะสงฆ์ เพื่อให้งานคณะสงฆ์ในแต่ด้านนั้น เกิดความเรียบร้อย อยู่ในลำดับที่ ๒ มีจำนวน ๖ รูป หรือ คน รองลงมาคือ นโยบายของเจ้าคณะอำเภอ มีการแบ่งงานตามสายการปกครองที่เป็นไปตามลำดับชั้น อยู่ในลำดับที่ ๓ มีจำนวน ๕ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การสั่งการ ผู้นำ ต้องออกคำสั่งด้วยตนเอง เป็นการบริหารตามกฎระเบียบ อยู่ในลำดับที่ ๔ มีจำนวน ๔ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การสั่งการในแต่ละครั้งต้องสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันด้วย อยู่ในลำดับที่ ๕ มีจำนวน ๓ รูป หรือ คน

สรุปได้ว่า งานคณะสงฆ์ด้านการสั่งการ ผู้นำต้องมีความรู้มีความสามารถ ในการแก้ไขปัญหานั้นๆ พระสังฆาธิการถือว่าเป็นผู้นำ ต้องมีจิตวิทยาในการสั่งการงานคณะสงฆ์ เพื่อให้งานคณะสงฆ์ในแต่ด้านนั้น เกิดความเรียบร้อย มีการแบ่งงานตามสายการปกครองที่เป็นไปตามลำดับชั้น การสั่งการ ผู้นำ ต้องออกคำสั่งด้วยตนเอง เป็นการบริหารตามกฎระเบียบ การสั่งการในแต่ละครั้งต้องสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันด้วย

ด้านวิมังสา

๑) เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความรู้จักไตร่ตรอง มีความรอบคอบ รอบรู้ ทำด้วยปัญญา ปัญหาทุกอย่างไม่เกิดขึ้น[๒๘๙]

๒) การใช้ปัญญาอย่างที่ถูกต้อง ด้วยความรอบคอบ ทำให้การงานคณะสงฆ์ดำเนินไปได้ด้วยความเรียบร้อย[๒๙๐]

๓) การพัฒนาปัญญา ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความคิดรอบคอบและก้าวหน้าอยู่เสมอ[๒๙๑]

๔) การสั่งการงานทุกด้าน เป็นพันธกิจ ของงานคณะสงฆ์ที่ต้องพิจารณาด้วยปัญหาอย่างมีเหตุ มีผล[๒๙๒]

๕) การทำงานทุกอย่างย่อมมีปัญหา และอุปสรรคในสิ่งนั้นๆ ต้องมีความอดทน อดกลั้นต่อหน้าที่นั้นให้ได้ ด้วยจิตใจที่เข้มแข็ง[๒๙๓]

๖) ในการสั่งการทุกครั้ง ต้องพิจารณาไตร่ตรองให้รอบคอบก่อน เพื่อให้การงานนั้นไม่มีข้อผิดพลาดได้ง่าย[๒๙๔]

๗) การสั่งการหรือออกเป็นคำสั่ง ต้องประกอบด้วยปัญญา เป็นหนทางที่ดีในการแก้ไขปัญหาได้ดี[๒๙๕]

๘) การออกคำสั่งในแต่ละครั้ง ต้องคำนึงถึง ความเป็นไปได้ มากน้อย เพียงใด มีความเข้าใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในเหตุ และผล อย่างแท้จริง[๒๙๖]

๙) ในการออกข้อบังคับใช้ภายในวัด ต้องดูบริบทของแต่และพื้นที่ ซึ่งมีความแตกต่างกันมากพอสมควร[๒๙๗]

๑๐) การออกระเบียบใช้ภายในเขตวัด ดูความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด เพื่อให้การออกระเบียบไม่ตึงเกินไป[๒๙๘]

---

[๒๘๙] สัมภาษณ์ พระราชปริยัติเมธี, ดร. (เชษฐา ฉินฺนาลโย), เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๙๐] สัมภาษณ์ พระปริยัติคุณาภรณ์ (เฉลี่ย สิริธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๙๑] สัมภาษณ์ พระมงคลกิตติวิบูลย์ (ทับทิม กิตฺติเสโน), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๙๒] สัมภาษณ์ พระปริยัติวรคุณ (สมชาย ทตฺตชีโว), เจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง, ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๙๓] สัมภาษณ์ พระรัตนเวที (พีร์ ชินวโร), เจ้าคณะอำเภออู่ทอง, ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๙๔] สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัตยานุศาสก์ (วีระ มหาวีโร), เจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๙๕] สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธาร (สิงห์โต ปสนฺนจิตฺโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๙๖] สัมภาษณ์ พระครูศรีประจันตคณารักษ์ (สมทรง โชติปญฺโญ), เจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๙๗] สัมภาษณ์ พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์ (ประไพ ปุญฺญกาโม), เจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์, ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๒๙๘] สัมภาษณ์ พระครูศาสนกิจจาภรณ์ (โกศล อโสโก), เจ้าคณะอำเภอสามชุก, ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

๑๑) การทำงานของผู้ปกครอง ต้องเดินตามกรอบที่วางไว้ให้ ไม่ออกนอกกรอบตามที่กฎหมายกำหนดไว้[๒๙๙]

๑๒) กลยุทธ์ของเจ้าอาวาสในแต่ละรูป แต่ละพื้นที่ใช้แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กบพื้นที่นั้นๆ[๓๐๐]

๑๓) บทบาทของเจ้าอาวาสมีอำนาจและหน้าที่ภายในเขตวัดของตน ที่ปกครองพระภิกษุสามเณร[๓๐๑]

๑๔) ผู้ปกครองระดับเจ้าคณะต้องดูแลรับผิดชอบภายในเขตปกครองของตน เพื่อให้ไม่ก้าวก่ายหน้าที่กัน[๓๐๒]

๑๕) การออกคำสั่งหรือออกระเบียบ เจ้าอาวาสมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย และกฎมหาเถรสมาคม ที่ไม่ขัดกับหลักพระวินัย[๓๐๓]

๑๖) การอออคำสั่งต้องออกด้วยความชอบธรรม โดยปราศจากอคติ[๓๐๔]

๑๗) การออกระเบียบข้อบังคับภายในวัด ต้องพิจารณาไตร่ตรองให้รอบคอบก่อน[๓๐๕]

๑๘) ปัญหาทุกอย่างแก้ไขได้ด้วยปัญญา หากใช้ปัญญาไปในทางที่ถูกที่ควร[๓๐๖]

---

[๒๙๙] สัมภาษณ์ พระครูศรีสุตาคม (วัง ปญฺญาวชิโร), เจ้าคณะอำเภอเดิมบางนางบวช, ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๐๐] สัมภาษณ์ พระครูศรีกัลยาณคุณ (ชิด กลฺยาโณ), เจ้าคณะอำเภอหนองหญ้าไซ, ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๐๑] สัมภาษณ์ พระครูธรรมสารรักษา (ป่วน ณฏฺฐโสภโณ), เจ้าคณะอำเภอด่านช้าง, ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๐๒] สัมภาษณ์ นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๐๓] สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ โอสธีรกุล, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๐๔] สัมภาษณ์ นางสาวจันทิรา เคหะนาค, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๐๕] สัมภาษณ์ นายอานนท์ รักผล, เจ้าพนักงานศาสนสมบัติชำนาญงาน สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๐๖] สัมภาษณ์ นายอภิวัฒน์ เจริญวัย, ไวยาวัจกรวัดวิมลโภคาราม, ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๑๗ ผลการศึกษา หลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี การสั่งการ ด้านวิมังสา

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ปริมาณ	
		ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่
๑	เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความรู้จักไตร่ตรอง มีความรอบคอบ รอบรู้ ทำด้วยปัญญา ปัญหาทุกอย่างไม่เกิดขึ้น	๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๘,๑๕
๒	การใช้ปัญญาอย่างที่ถูกต้อง ด้วยความรอบคอบ ทำให้การงานคณะสงฆ์ดำเนินไปได้ด้วยความเรียบร้อย	๗	๑,๒,๓,๕,๗,๙,๑๑
๓	การทำงานทุกอย่างย่อมมีปัญหา และอุปสรรคในสิ่งนั้นๆ ต้องมีความอดทน อดกลั้นต่อหน้าที่นั้นให้ได้ ด้วยจิตใจที่เข้มแข็ง	๖	๑,๒,๔,๖,๘,๑๐
๔	การอออคำสั่งต้องออกด้วยความชอบธรรม โดยปราศจากอคติ	๕	๑,๒,๓,๑๑,๑๒
๕	ปัญหาทุกอย่างแก้ไขได้ด้วยปัญญา หากใช้ปัญญาไปในทางที่ถูกที่ควร	๔	๑,๓,๕,๗

ตารางที่ ๔.๑๗ ผลการศึกษา หลักการการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านวิมังสา พบว่า เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความรู้จักไตร่ตรอง มีความรอบคอบ รอบรู้ ทำด้วยปัญญา ปัญหาทุกอย่างไม่เกิดขึ้น อยู่ในลำดับที่ ๑ มีจำนวน ๘ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การใช้ปัญญาอย่างที่ถูกต้อง ด้วยความรอบคอบ ทำให้การงานคณะสงฆ์ดำเนินไปได้ด้วยความเรียบร้อย อยู่ในลำดับที่ ๒ มีจำนวน ๗ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การทำงานทุกอย่างย่อมมีปัญหา และอุปสรรคในสิ่งนั้นๆ ต้องมีความอดทน อดกลั้นต่อหน้าที่นั้นให้ได้ ด้วยจิตใจที่เข้มแข็ง อยู่ในลำดับที่ ๓ มีจำนวน ๖ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การอออคำสั่งต้องออกด้วยความชอบธรรม โดยปราศจากอคติ อยู่ในลำดับที่ ๔ มีจำนวน ๕ รูป หรือ คน รองลงมาคือ ปัญหาทุกอย่างแก้ไขได้ด้วยปัญญา หากใช้ปัญญาไปในทางที่ถูกที่ควร อยู่ในลำดับที่ ๕ มีจำนวน ๔ รูป หรือ คน

สรุปได้ว่า เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความรู้จักไตร่ตรอง มีความรอบคอบ รอบรู้ ทำด้วยปัญญา ปัญหาทุกอย่างไม่เกิดขึ้น การใช้ปัญญาอย่างที่ถูกต้อง ด้วยความรอบคอบ ทำให้การงานคณะสงฆ์ดำเนินไปได้ด้วยความเรียบร้อย การทำงานทุกอย่างย่อมมีปัญหา และอุปสรรคในสิ่งนั้นๆ ต้องมีความอดทน อดกลั้นต่อหน้าที่นั้นให้ได้ ด้วยจิตใจที่เข้มแข็ง การอออคำสั่งต้องออกด้วยความชอบธรรม โดยปราศจากอคติ ปัญหาทุกอย่างแก้ไขได้ด้วยปัญญา หากใช้ปัญญาไปในทางที่ถูกที่ควร

๔. การประสานงาน

ด้านฉันทะ

๑) ผู้บังคับบัญชา มีการประชุมกับผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นประจำทุกเดือน เพื่อให้งานคณะสงฆ์มีแนวปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน[๓๐๗]

๒) เจ้าคณะผู้ปกครองมีการทำงานร่วมกันและประสานงานกันเป็นทีม เพื่อให้งานคณะสงฆ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย[๓๐๘]

๓) มีการวางแผนแก้ไขข้อขัดข้อง ให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา โดยจัดให้มีการประชุมสัมมนาปีละ ๑ ครั้ง เพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงานคณะสงฆ์ร่วมกัน[๓๐๙]

๔) ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้สั่งการให้เจ้าอาวาสได้จัดทำบัญชี-รับจ่ายเงินของวัดอย่างเป็นระบบ สามารถตรวจสอบได้[๓๑๐]

๕) ตำแหน่งเจ้าอาวาสจึงเป็นตำแหน่งสำคัญยิ่ง ในการกำกับดูแลพระภิกษุสามเณรภายในวัดของตน[๓๑๑]

๖) ในกรณีที่เจ้าอาวาสมีการบริหารเงิน ไม่โปร่งใส เกิดการร้องเรียนขึ้น ผู้บังคับบัญชาต้องตั้งคณะกรรมการเข้าไปสอบสวนหาข้อเท็จจริง แล้วทำรายงานให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนทราบ[๓๑๒]

๗) มีการทำหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษรชี้แจงในข้อที่ถูกกล่าวหา เพื่อง่ายต่อการปฏิบัติและต้องทำรายงานให้ทราบภายใน ๗ วัน[๓๑๓]

๘) พระสังฆาธิการต้องมีการประชุมปรึกษาหารือกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ระเบียบ ที่ผู้บังคับบัญชาสั่งการมา[๓๑๔]

๙) อำนาจ หน้าที่ ในการสอบสวนพิจารณาคดีต่างๆ เกี่ยวกับพระภิกษุ ต้องอยู่ภายใต้ของกฎหมายคณะสงฆ์[๓๑๕]

๑๐) การประสานงานกันในปัจจุบัน มีการใช้สื่อสมัยใหม่ ทำให้การปฏิบัติงานของคณะสงฆ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย[๓๑๖]

---

[๓๐๗] สัมภาษณ์ พระราชปริยัติเมธี, ดร. (เชษฐา ฉินฺนาลโย), เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๐๘] สัมภาษณ์ พระปริยัติคุณาภรณ์ (เฉลี่ย สิริธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๐๙] สัมภาษณ์ พระมงคลกิตติวิบูลย์ (ทับทิม กิตฺติเสโน), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๑๐] สัมภาษณ์ พระปริยัติวรคุณ (สมชาย ทตฺตชีโว), เจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง, ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๑๑] สัมภาษณ์ พระรัตนเวที (พีร์ ชินวโร), เจ้าคณะอำเภออู่ทอง, ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๑๒] สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัตยานุศาสก์ (วีระ มหาวีโร), เจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๑๓] สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธาร (สิงห์โต ปสนฺนจิตฺโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๑๔] สัมภาษณ์ พระครูศรีประจันตคณารักษ์ (สมทรง โชติปญฺโญ), เจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๑๕] สัมภาษณ์ พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์ (ประไพ ปุญฺญกาโม), เจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์, ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๑๖] สัมภาษณ์ พระครูศาสนกิจจาภรณ์ (โกศล อโสโก), เจ้าคณะอำเภอสามชุก, ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

๑๑) ปัจจุบันพระภิกษุสามเณรบางส่วนมีความสุ่มเสียงในการล่วงละเมิดพระธรรมวินัย เป็นเหตุให้ผู้บังคับบัญชาต้องเฝ้าติดตามพฤติกรรมอย่างไกล้ชิด[๓๑๗]

๑๒) ผู้บริหารสามารถถอดถอนออกจากตำแหน่งได้ ตามกฎมหาเถรสมาคม ในเมื่อพระสังฆาธิการละเมิดจริยาพระสังฆาธิการอย่างร้ายแรง[๓๑๘]

๑๓) ผู้บริหารจะเรียกผู้ใต้บังคับบัญชาประชุมปีละ ๓ ครั้ง เพื่อให้งานคณะสงฆ์ในจังหวัด เป็นไปในทิศทางเดียวกัน[๓๑๙]

๑๔) ปัจจุบันนี้ ได้แต่งตั้งพระวินยาธิการ เข้าไปดูแลสอดส่องพระภิกษุสามเณร ที่ประพฤติตัว ไม่เหมาะสมกับสมณสารูป[๓๒๐]

๑๕) ปัจจุบันมีพระสงฆ์ ปลอมบวชเป็นจำนวนมาก จึงต้องมีการประสานงานกันใกล้ชิด[๓๒๑]

๑๖) พระสงฆ์บางรูป ไปในสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ไปในที่อโคจรไม่ควรไป[๓๒๒]

๑๗) พระสงฆ์บางรูปไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ของเจ้าคณะผู้ปกครอง[๓๒๓]

๑๘) จึงมีนโยบายแต่งตั้งพระวินยาธิการ เพื่อเข้มงวด กวดขันกับพระสงฆ์บางรูป ที่ประพฤติผิดพระวินัย ในอันที่ทำให้เกิดความเสียหายกับคณะสงฆ์[๓๒๔]

---

[๓๑๗] สัมภาษณ์ พระครูศรีสุตาคม (วัง ปญฺญาวชิโร), เจ้าคณะอำเภอเดิมบางนางบวช, ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๑๘] สัมภาษณ์ พระครูศรีกัลยาณคุณ (ชิด กลฺยาโณ), เจ้าคณะอำเภอหนองหญ้าไซ, ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๑๙] สัมภาษณ์ พระครูธรรมสารรักษา (ป่วน ณฏฺฐโสภโณ), เจ้าคณะอำเภอด่านช้าง, ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๒๐] สัมภาษณ์ นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๒๑] สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ โอสธีรกุล, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๒๒] สัมภาษณ์ นางสาวจันทิรา เคหะนาค, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๒๓] สัมภาษณ์ นายอานนท์ รักผล, เจ้าพนักงานศาสนสมบัติชำนาญงาน สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๒๔] สัมภาษณ์ นายอภิวัฒน์ เจริญวัย, ไวยาวัจกรวัดวิมลโภคาราม, ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๑๘ ผลการศึกษา หลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี การประสานงาน ด้านฉันทะ

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ปริมาณ	
		ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่
๑	ผู้บังคับบัญชา มีการประชุมกับผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นประจำทุกเดือน	๑๐	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๘,,๙,๑๐,๑๒
๒	เจ้าคณะผู้ปกครองมีการทำงานร่วมกันและประสานงานกันเป็นทีม	๙	๑,๒,๓,๗,๙,๑๒,๑๓,๑๕,๑๗
๓	มีการวางแผนแก้ไขข้อขัดข้อง ให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา โดยจัดให้มีการประชุมสัมมนาปีละ ๑ ครั้ง	๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๘,๑๐
๔	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้สั่งการให้เจ้าอาวาสได้จัดทำบัญชี-รับจ่ายเงินของวัดอย่างเป็นระบบ สามารถตรวจสอบได้	๗	๑,๒,๓,๖,๘,๙,๑๑
๕	กรณีที่เจ้าอาวาสมีการบริหารเงิน ไม่โปร่งใส เกิดการร้องเรียนขึ้น ผู้บังคับบัญชาต้องตั้งคณะกรรมการเข้าไปสอบสวนหาข้อเท็จจริง	๖	๑,๒,๓,๕,๗,๑๑

ตารางที่ ๔.๑๘ ผลการศึกษา หลักการการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านฉันทะ พบว่า ผู้บังคับบัญชา มีการประชุมกับผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นประจำทุกเดือน อยู่ในลำดับที่ ๑ มีจำนวน ๑๐ รูป หรือ คน รองลงมาคือ เจ้าคณะผู้ปกครองมีการทำงานร่วมกันและประสานงานกันเป็นทีม อยู่ในลำดับที่ ๒ มีจำนวน ๙ รูป หรือ คน รองลงมาคือ มีการวางแผนแก้ไขข้อขัดข้อง ให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา โดยจัดให้มีการประชุมสัมมนาปีละ ๑ ครั้ง อยู่ในลำดับที่ ๓ มีจำนวน ๘ รูป หรือ คน รองลงมาคือ ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้สั่งการให้เจ้า อาวาสได้จัดทำบัญชี-รับจ่ายเงินของวัดอย่างเป็นระบบ สามารถตรวจสอบ ได้ อยู่ในลำดับที่ ๔ มีจำนวน ๗ รูป หรือ คน รองลงมาคือ กรณีที่เจ้าอาวาสมีการบริหารเงิน ไม่โปร่งใส เกิดการร้องเรียนขึ้น ผู้บังคับบัญชาต้องตั้งคณะกรรมการเข้าไปสอบสวนหาข้อเท็จจริง อยู่ในลำดับที่ ๕ มีจำนวน ๖ รูป หรือ คน

สรุปได้ว่า ผู้บังคับบัญชา มีการประชุมกับผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นประจำทุกเดือน เพื่อให้งานคณะสงฆ์มีแนวปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน เจ้าคณะผู้ปกครองมีการทำงานร่วมกันและประสานงานกันเป็นทีม เพื่อให้งานคณะสงฆ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีการวางแผนแก้ไขข้อขัดข้อง ให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา โดยจัดให้มีการประชุมสัมมนาปีละ ๑ ครั้ง เพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงานคณะสงฆ์ร่วมกันผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้สั่งการให้เจ้าอาวาสได้จัดทำบัญชี-รับจ่ายเงินของวัดอย่างเป็นระบบ สามารถตรวจสอบได้ กรณีที่เจ้าอาวาสมีการบริหารเงิน ไม่โปร่งใส เกิดการร้องเรียนขึ้น ผู้บังคับบัญชาต้องตั้งคณะกรรมการเข้าไปสอบสวนหาข้อเท็จจริง

ด้านวิริยะ

๑) การปกครองคณะสงฆ์ ผู้บังคับบัญชา ต้องมีความอดทนต่อการงาน ไม่ปล่อยให้เป็นภาระของผู้ใต้บังคับบัญชา[๓๒๕]

๒) การปกครองคณะสงฆ์ เหมือนกันการประสานงานกัน และพูดคุยด้วยความเมตตา[๓๒๖]

๓) การประสานงานกัน ต้องทำด้วยความรอบคอบ ต้องอยู่ภายใต้ของกฎมหาเถรสมาคม[๓๒๗]

๔) งานที่ได้รับมอบหมายนั้น ต้องให้เป็นไปตามสายงานของการปกครองคณะสงฆ์[๓๒๘]

๕) ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องทำรายงานเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ภายใน ๗ วัน เมื่ออธิกรณ์เกิดขึ้น[๓๒๙]

๖) บุคลากรสำคัญภายในวัด คือพระภิกษุสามเณร ต้องเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน[๓๓๐]

๗) ในการบริหารจัดการงานปกครองคณะสงฆ์ ผู้บริหารต้องตรวจตราความเป็นไปภายในเขตของตน[๓๓๑]

๘) พระสังฆาธิการ มีบทบาทสำคัญในการปกครองสงฆ์ ภายใต้ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่างๆ ข้อบังคับที่กำหนดไว้ ในหลักการปกครองคณะสงฆ์ ทุกรูปต้องปฏิบัติตาม[๓๓๒]

๙) งานคณะสงฆ์ทุกด้าน ต้องมีการประสานงานกันภายในเขตปกครองของตน ตามระเบียบการปกครองคณะสงฆ์[๓๓๓]

๑๐) เป็นพันธกิจ ที่พระสังฆาธิการต้องปฏิบัติตาม คือกฎระเบียบของกฎมหาเถรสมาคม[๓๓๔]

๑๑) เจ้าคณะผู้ปกครองระดับผู้บริหาร ถือว่าเป็นคำสั่งเด็ดขาดที่ผู้อยู่ภายใต้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตาม[๓๓๕]

๑๒) งานทุกด้านต้องมีการประสานงานกัน จึงจะทำให้งานคณะสงฆ์เดินไปได้ด้วยดี[๓๓๖]

---

[๓๒๕] สัมภาษณ์ พระราชปริยัติเมธี, ดร. (เชษฐา ฉินฺนาลโย), เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๒๖] สัมภาษณ์ พระปริยัติคุณาภรณ์ (เฉลี่ย สิริธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๒๗] สัมภาษณ์ พระมงคลกิตติวิบูลย์ (ทับทิม กิตฺติเสโน), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๒๘] สัมภาษณ์ พระปริยัติวรคุณ (สมชาย ทตฺตชีโว), เจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง, ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๒๙] สัมภาษณ์ พระรัตนเวที (พีร์ ชินวโร), เจ้าคณะอำเภออู่ทอง, ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๓๐] สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัตยานุศาสก์ (วีระ มหาวีโร), เจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๓๑] สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธาร (สิงห์โต ปสนฺนจิตฺโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๓๒] สัมภาษณ์ พระครูศรีประจันตคณารักษ์ (สมทรง โชติปญฺโญ), เจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๓๓] สัมภาษณ์ พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์ (ประไพ ปุญฺญกาโม), เจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์, ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๓๔] สัมภาษณ์ พระครูศาสนกิจจาภรณ์ (โกศล อโสโก), เจ้าคณะอำเภอสามชุก, ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๓๕] สัมภาษณ์ พระครูศรีสุตาคม (วัง ปญฺญาวชิโร), เจ้าคณะอำเภอเดิมบางนางบวช, ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๓๖] สัมภาษณ์ พระครูศรีกัลยาณคุณ (ชิด กลฺยาโณ), เจ้าคณะอำเภอหนองหญ้าไซ, ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

๑๓) การทำงานกันเป็นทีม เป็นการสร้างพลังสามัคคีของหมู่คณะ[๓๓๗]

๑๔) ทีมงานเลขาถือว่ามีส่วนสำคัญอย่างมาก ทำให้งานคณะสงฆ์เดินไปได้เร็ว[๓๓๘]

๑๕) โครงการทุกโครงการของคณะสงฆ์ต้องมีการประชุมปรึกษาหารือ และวางแผนกัน[๓๓๙]

๑๖) การประสานงานเป็นการวางแผนร่วมกันที่จะทำงานกันเป็นทีม[๓๔๐]

๑๗) งานทุกอย่างถ้ามีการประสานงานกัน งานจะสำเร็จไปได้ด้วยดี[๓๔๑]

๑๘) การประสานงานต้องมีความเพียรพยายามเพื่อให้งานของคณะสงฆ์เดินไปอย่างเรียบร้อย[๓๔๒]

ตารางที่ ๔.๑๙ ผลการศึกษา หลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี การประสานงาน ด้านวิริยะ

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ปริมาณ	
		ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่
๑	การปกครองคณะสงฆ์ ผู้บังคับบัญชาต้องมีความอดทนต่อการงาน ไม่ปล่อยให้เป็นภาระของผู้ใต้บังคับบัญชา	๙	๑,๒,๓,๔,๕,๘,๑๐,๑๒,๑๘
๒	การประสานงานกัน ต้องทำด้วยความรอบคอบ ต้องอยู่ภายใต้ของกฎมหาเถรสมาคม	๘	๑,๒,๓,๕,๗,๙,๑๓,๑๕
๓	งานที่ได้รับมอบหมายนั้น ต้องให้เป็นไปตามสายงานของการปกครองคณะสงฆ์	๗	๑,๒,๕,๘,๑๐,๑๑,๑๖
๔	งานคณะสงฆ์ทุกด้าน ต้องมีการประสานงานกันภายในเขตปกครองของตน ตามระเบียบการปกครองคณะสงฆ์	๖	๑,๒,๔,๖,๙,๑๗
๕	การประสานงานเป็นการวางแผนร่วมกันที่จะทำงานกันเป็นทีม	๕	๑,๓,๕,๘,๑๐

---

[๓๓๗] สัมภาษณ์ พระครูธรรมสารรักษา (ป่วน ณฏฐโสภโณ), เจ้าคณะอำเภอด่านช้าง, ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๓๘] สัมภาษณ์ นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๓๙] สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ โอสธีรกุล, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๔๐] สัมภาษณ์ นางสาวจันทิรา เคหะนาค, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๔๑] สัมภาษณ์ นายอานนท์ รักผล, เจ้าพนักงานศาสนสมบัติชำนาญงาน สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๔๒] สัมภาษณ์ นายอภิวัฒน์ เจริญวัย, ไวยาวัจกรวัดวิมลโภคาราม, ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๑๙ ผลการศึกษา หลักการการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านวิริยะ พบว่าการปกครองคณะสงฆ์ ผู้บังคับบัญชา ต้องมีความอดทนต่อการงาน อยู่ในลำดับที่ ๑ มีจำนวน ๙ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การประสานงานกัน ต้องทำด้วยความรอบคอบ ต้องอยู่ภายใต้ของกฎมหาเถรสมาคม อยู่ในลำดับที่ ๒ มีจำนวน ๘ รูป หรือ คน รองลงมาคือ งานที่ได้รับมอบหมายนั้น ต้องให้เป็นไปตามสายงานของการปกครองคณะสงฆ์ อยู่ในลำดับที่ ๓ มีจำนวน ๗ รูป หรือ คน รองลงมาคือ งานคณะสงฆ์ทุกด้าน ต้องมีการประสานงานกันภายในเขตปกครองของตน อยู่ในลำดับที่ ๔ มีจำนวน ๖ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การประสานงานเป็นการวางแผนร่วมกันที่จะทำงานกันเป็นทีม อยู่ในลำดับที่ ๕ มีจำนวน ๕ รูป หรือ คน

สรุปได้ว่า การปกครองคณะสงฆ์ ผู้บังคับบัญชา ต้องมีความอดทนต่อการงาน การประสานงานกัน ต้องทำด้วยความรอบคอบ ต้องอยู่ภายใต้ของกฎมหาเถรสมาคม งานที่ได้รับมอบหมายนั้น ต้องให้เป็นไปตามสายงานของการปกครองคณะสงฆ์ งานคณะสงฆ์ทุกด้าน ต้องมีการประสานงานกันภายในเขตปกครองของตน การประสานงานเป็นการวางแผนร่วมกันที่จะทำงานกันเป็นทีม

ด้านจิตตะ

๑) งานคณะสงฆ์ด้านการประสานงาน ผู้นำต้องมีความรู้มีความสามารถ ในการแก้ไขปัญหา เอาใจใส่ต่อการงาน ฝักใฝ่ในงานนั้นๆ[๓๔๓]

๒) การประสานงาน ต้องมีจิตวิทยาในการประสานงานคณะสงฆ์ เพื่อให้งานคณะสงฆ์ในแต่ด้านนั้น เกิดความเรียบร้อย[๓๔๔]

๓) การทำงานกันเป็นทีม ต้องมีจิตใจที่เข้มแข็ง มีความอดทนเป็นอย่างยิ่ง มีความอ่อนน้อมถ่อมตน จึงจะเป็นทีมงานที่ดีได้[๓๔๕]

๔) การแบ่งงานตามสายการปกครองที่เป็นไปตามลำดับชั้น ของกฎมหาเถรสมาคม[๓๔๖]

๕) ผู้ประสานงาน ต้องประสานงานด้วยตนเอง เป็นการบริหารที่ถูกต้อง[๓๔๗]

๖) การประสานงาน เป็นงานสำคัญขององค์กรสงฆ์ พระสังฆาธิการทุกรูป ต้องให้ความสำคัญกับงานคณะสงฆ์อย่างจริงจัง[๓๔๘]

---

[๓๔๓] สัมภาษณ์ พระราชปริยัติเมธี, ดร. (เชษฐา ฉินฺนาลโย), เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๔๔] สัมภาษณ์ พระปริยัติคุณาภรณ์ (เฉลี่ย สิริธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๔๕] สัมภาษณ์ พระมงคลกิตติวิบูลย์ (ทับทิม กิตฺติเสโน), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๔๖] สัมภาษณ์ พระปริยัติวรคุณ (สมชาย ทตฺตชีโว), เจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง, ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๔๗] สัมภาษณ์ พระรัตนเวที (พีร์ ชินวโร), เจ้าคณะอำเภออู่ทอง, ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๔๘] สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัตยานุศาสก์ (วีระ มหาวีโร), เจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐.

๗) การประสานงานอย่างรวดเร็ว และทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน ต้องนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย เพื่อให้การประสานงานของคณะสงฆ์สะดวกขึ้น[๓๔๙]

๘) การแต่งตั้งพระสังฆาธิการให้ปฏิบัติหน้าที่แต่ละตำแหน่งนั้น ต้องเสนอตามขั้นตอน ตั้งแต่ระดับล่างมาถึงตำแหน่งระดับสูง ซึ่งเป็นตามสายการปกครอง[๓๕๐]

๙) เลขาของเจ้าคณะแต่ละระดับ มีการประสานงานกันเป็นอย่างดี[๓๕๑]

๑๐) งานคณะสงฆ์จะดำเนินไปได้ด้วยดีต้องอาศัย เลขาในแต่ละรูป ในแต่ละระดับ[๓๕๒]

๑๑) เจ้าคณะผู้ปกครอง เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการปกครองคณะสงฆ์ ผู้บริหารจะมีการประสานงานกันเป็นประจำ เพื่อความสามัคคีของหมู่คณะ[๓๕๓]

๑๒) เลขาจังหวัด ถือว่าเป็นผู้ที่มีบาทสำคัญในการประสานกับ อำเภอต่างๆ เพื่อให้งานปกครองภายในเขตนั้นๆ เกิดความเรียบร้อย[๓๕๔]

๑๓) การประสานงานในแต่ละครั้ง ต้องสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันด้วย[๓๕๕]

๑๔) ปัจจุบันการประสานงานกับเจ้าอาวาส จะมีการประสานงานกันทางไลน์[๓๕๖]

๑๕) การติดต่อสื่อสารสมัยใหม่ทำให้การทำงานของคณะสงฆ์คล่องตัวมากขึ้น[๓๕๗]

๑๖) การกำกับ ดูแลพระภิกษุสามเณรภายในวัด หรือภายในเขตปกครองของตน ต้องมีความรอบคอบในการปกครอง[๓๕๘]

๑๗) การประสานงานกันในปัจจุบันทันสมัยมากขึ้น มีการสื่อสารทางไลน์ ทำให้สะดวกรวดเร็ว[๓๕๙]

---

[๓๔๙] สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธาร (สิงห์โต ปสนฺนจิตฺโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๕๐] สัมภาษณ์ พระครูศรีประจันตคณารักษ์ (สมทรง โชติปญฺโญ), เจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๕๑] สัมภาษณ์ พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์ (ประไพ ปุญฺญกาโม), เจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์, ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๕๒] สัมภาษณ์ พระครูศาสนกิจจาภรณ์ (โกศล อโสโก), เจ้าคณะอำเภอสามชุก, ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๕๓] สัมภาษณ์ พระครูศรีสุตาคม (วัง ปญฺญาวชิโร), เจ้าคณะอำเภอเดิมบางนางบวช, ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๕๔] สัมภาษณ์ พระครูศรีกัลยาณคุณ (ชิด กลฺยาโณ), เจ้าคณะอำเภอหนองหญ้าไซ, ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๕๕] สัมภาษณ์ พระครูธรรมสารรักษา (ป่วน ณฏฺฐโสภโณ), เจ้าคณะอำเภอด่านช้าง, ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๕๖] สัมภาษณ์ นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๕๗] สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ โอสธีรกุล, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๕๘] สัมภาษณ์ นางสาวจันทิรา เคหะนาค, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๕๙] สัมภาษณ์ นายอานนท์ รักผล, เจ้าพนักงานศาสนสมบัติชำนาญงาน สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

๑๘) ผู้ประสานงานที่ดี ต้องมีความอ่อนน้อมถ่อมตน เคารพผู้ใหญ่ เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของประชาชนโดยทั่วไป[๓๖๐]

ตารางที่ ๔.๒๐ ผลการศึกษา หลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี การประสานงาน ด้านจิตตะ

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ปริมาณ	
		ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่
๑	งานคณะสงฆ์ด้านการประสานงาน ผู้นำต้องมีความรู้มีความสามารถ ในการแก้ไขปัญหาเอาใจใส่ต่อการงาน ฝักใฝ่ในงานนั้นๆ	๗	๑.๔,๕,๖,๗,๘,๙
๒	การประสานงาน ต้องมีจิตวิทยาในการประสานงานคณะสงฆ์ เพื่อให้งานคณะสงฆ์ในแต่ด้านนั้น เกิดความเรียบร้อย	๖	๑,๒,๕,๗,๙,๑๓
๓	การทำงานกันเป็นทีม ต้องมีจิตใจที่เข้มแข็ง มีความอดทนเป็นอย่างยิ่ง มีความอ่อนน้อมถ่อมตน จึงจะเป็นทีมงานที่ดีได้	๕	๑,๒,๓,๕,๑๐
๔	การประสานงาน เป็นงานสำคัญขององค์กรสงฆ์ พระสังฆาธิการทุกรูป ต้องให้ความสำคัญ	๔ %	๑,๒,๙,๙
๕	การติดต่อสื่อสารสมัยใหม่ทำให้การทำงานของคณะสงฆ์คล่องตัวมากขึ้น	๓	๑,๓,๖

ตารางที่ ๔.๒๐ ผลการศึกษา หลักการการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านจิตตะ พบว่า งานคณะสงฆ์ด้านการประสานงาน ผู้นำต้องมีความรู้มีความสามารถ อยู่ในลำดับที่ ๑ มีจำนวน ๗ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การประสานงานต้องมีจิตวิทยาในการประสานงานคณะสงฆ์ อยู่ในลำดับที่ ๒ มีจำนวน ๖ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การทำงานกันเป็นทีม ต้องมีจิตใจที่เข้มแข็ง มีความอดทนเป็นอย่างยิ่ง อยู่ในลำดับที่ ๓ มีจำนวน ๕ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การประสานงาน เป็นงานสำคัญขององค์กรสงฆ์ อยู่ในลำดับที่ ๔ มีจำนวน ๔ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การติดต่อสื่อสารสมัยใหม่ทำให้การทำงานของคณะสงฆ์คล่องตัวมากขึ้น อยู่ในลำดับที่ ๕ มีจำนวน ๓ รูป หรือ คน

[๓๖๐] สัมภาษณ์ นายอภิวัฒน์ เจริญวัย, ไวยาวัจกรวัดวิมลโภคาราม, ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

สรุปได้ว่า งานคณะสงฆ์ด้านการประสานงาน ผู้นำต้องมีความรู้มีความสามารถ ในการแก้ไขปัญหาเอาใจใส่ต่อการงาน การประสานงาน ต้องมีจิตวิทยาในการประสานงานคณะสงฆ์ การทำงานกันเป็นทีม ต้องมีจิตใจที่เข้มแข็ง มีความอดทนเป็นอย่างยิ่ง มีความอ่อนน้อมถ่อมตน การประสานงานเป็นงานสำคัญขององค์กรสงฆ์ พระสังฆาธิการทุกรูป ต้องให้ความสำคัญ การติดต่อสื่อสารสมัยใหม่ทำให้การทำงานของคณะสงฆ์คล่องตัวมากขึ้น

ด้านวิมังสา

๑) การประสานงานกันต้องใช้ ปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง มีความรอบคอบ รอบรู้ ทำงานด้วยปัญญา[๓๖๑]

๒) งานคณะสงฆ์ทุกด้าน ถ้าใช้ปัญญา เป็นการแก้ปัญหาได้เสมอ ด้วยความรอบคอบ[๓๖๒]

๓) ผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ต้องมีความเข้าใจงานคณะสงฆ์ทุกด้าน ทำให้การงานก้าวหน้าอยู่เสมอ[๓๖๓]

๔) การใช้หลักธรรม คือ วิมังสา ไตร่ตรอง การคิด วิเคราะห์ อย่างมีเหตุ มีผลงานจะมีความผิดพลาดได้น้อย[๓๖๔]

๕) การทำงานทุกด้านของคณะสงฆ์ย่อมมีปัญหา และอุปสรรคเสมอ[๓๖๕]

๖) วิเคราะห์การปฏิบัติงานของคณะสงฆ์ในเชิงบวก โดยใช้หลักธรรมมาพิจารณาในการทำงาน[๓๖๖]

๗) การบริหารจัดการด้านการประสานงาน ทุกฝ่ายต้องให้ความร่วมมือกัน[๓๖๗]

๘) หลักธรรมที่นำมาใช้ในการประสานงานคือ หลักอิทธิบาท ๔[๓๖๘]

๙) การทำงานทุกด้านต้องมีความอดทน อดกลั้นต่อการงาน[๓๖๙]

๑๐) การทำงาน ทำให้ทราบข้อบกพร่อง และเข้าใจในกระบวนการของการทำงาน[๓๗๐]

---

[๓๖๑] สัมภาษณ์ พระราชปริยัติเมธี, ดร. (เชษฐา ฉินฺนาลโย), เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๖๒] สัมภาษณ์ พระปริยัติคุณาภรณ์ (เฉลี่ย สิริธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๖๓] สัมภาษณ์ พระมงคลกิตติวิบูลย์ (ทับทิม กิตฺติเสโน), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๖๔] สัมภาษณ์ พระปริยัติวรคุณ (สมชาย ทตฺตชีโว), เจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง, ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๖๕] สัมภาษณ์ พระรัตนเวที (พีร์ ชินวโร), เจ้าคณะอำเภออู่ทอง, ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๖๖] สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัตยานุศาสก์ (วีระ มหาวีโร), เจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๖๗] สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธาร (สิงห์โต ปสนฺนจิตฺโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๖๘] สัมภาษณ์ พระครูศรีประจันตคณารักษ์ (สมทรง โชติปญฺโญ), เจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๖๙] สัมภาษณ์ พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์ (ประไพ ปุญฺญกาโม), เจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์, ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๗๐] สัมภาษณ์ พระครูศาสนกิจจาภรณ์ (โกศล อโสโก), เจ้าคณะอำเภอสามชุก, ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

๑๑) การแก้ปัญหาในการทำงาน ที่จะทำให้ งานไม่ผิดพลาด และทำงานตามกรอบที่วางไว้ให้ประสบความสำเร็จ[๓๗๑]

๑๒) ปัญหา และอุปสรรคในการ ประสานงานของแต่ละองค์กร ย่อมมีแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับว่า ปัญหามากหรือปัญหาน้อยเท่านั้น[๓๗๒]

๑๓) อุปสรรคในการทำงาน ไม่มีงบประมาณมาสนับสนุน[๓๗๓]

๑๔) ทำให้งานคณะสงฆ์บ้างเรื่อง ต้องสดุด ไม่สามารถเดินไปได้[๓๗๔]

๑๕) ในแต่ละองค์กร ต้องมีเป้าหมาย ที่ต้อง ดำเนินไปสู่จุดหมาย ที่ตั้งไว้ จึงจะประสบความสำเร็จในชีวิตของการทำงาน[๓๗๕]

๑๖) การงานที่ทำ ทำด้วยความรอบคอบ ผลงานทุกอย่างจึงจะเป็นงานที่ดี มีประสิทธิผล[๓๗๖]

๑๗) การจัดการในองค์กร หากขาดปัญญาแล้วไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้[๓๗๗]

๑๘) งานคณะสงฆ์ในทุกด้าน ต้องมีความพยายามเป็นที่ตั้ง ปัญหาทุกอย่างต้องแก้ไขได้ด้วยปัญญา มีสติสัมปชัญญะอยู่เสมอ[๓๗๘]

---

[๓๗๑] สัมภาษณ์ พระครูศรีสุตาคม (วัง ปญฺญาวชิโร), เจ้าคณะอำเภอเดิมบางนางบวช, ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๗๒] สัมภาษณ์ พระครูศรีกัลยาณคุณ (ชิด กลฺยาโณ), เจ้าคณะอำเภอหนองหญ้าไซ, ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๗๓] สัมภาษณ์ พระครูธรรมสารรักษา (ป่วน ณฏฺฐโสภโณ), เจ้าคณะอำเภอด่านช้าง, ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๗๔] สัมภาษณ์ นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๗๕] สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ โอสธีรกุล, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๗๖] สัมภาษณ์ นางสาวจันทิรา เคหะนาค, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๗๗] สัมภาษณ์ นายอานนท์ รักผล, เจ้าพนักงานศาสนสมบัติชำนาญงาน สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๗๘] สัมภาษณ์ นายอภิวัฒน์ เจริญวัย, ไวยาวัจกรวัดวิมลโภคาราม, ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๒๑ ผลการศึกษา หลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี การประสานงาน ด้านวิมังสา

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ปริมาณ	
		ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่
๑	การประสานงานกันต้องใช้ ปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง มีความรอบคอบ รอบรู้ ทำงานด้วยปัญญา	๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๘,๑๘
๒	งานคณะสงฆ์ทุกด้าน ถ้า ใช้ปัญญา เป็นการแก้ปัญหาได้เสมอ ด้วยความรอบคอบ	๗	๑,๒,๓,๕,๗,๙,๑๒
๓	ผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ต้องมีความเข้าใจงานคณะสงฆ์ทุกด้าน ทำ ให้การงานก้าวหน้าอยู่เสมอ	๖	๑,๒,๔,๖,๘,๑๐
๔	การทำงานทุกด้านของคณะสงฆ์ย่อมมีปัญหา และอุปสรรคเสมอ	๕	๑,๒,๓,๑๑,๑๕
๕	การบริหารจัดการด้านการประสานงานทุกฝ่ายต้องให้ความร่วมมือกัน	๔	๑,๓,๕,๗

ตารางที่ ๔.๒๑ ผลการศึกษา หลักการการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านวิมังสา พบว่า การประสานงานกันต้องใช้ ปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง อยู่ในลำดับที่ ๑ มีจำนวน ๘ รูป หรือ คน รองลงมาคือ งานคณะสงฆ์ทุกด้าน ถ้า ใช้ปัญญาเป็นการแก้ปัญหาได้เสมอ อยู่ในลำดับที่ ๒ มีจำนวน ๗ รูป หรือ คน รองลงมาคือ ผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ต้องมีความเข้าใจงานคณะสงฆ์ทุกด้าน อยู่ในลำดับที่ ๓ มีจำนวน ๖ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การทำงานทุกด้านของคณะสงฆ์ย่อมมีปัญหา และอุปสรรค เสมอ อยู่ในลำดับที่ ๔ มีจำนวน ๕ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การบริหารจัดการด้านการประสานงาน ทุกฝ่ายต้องให้ความร่วมมือกัน อยู่ในลำดับที่ ๕ มีจำนวน ๔ รูป หรือ คน

สรุปได้ว่า การประสานงานกันต้องใช้ ปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง มีความรอบคอบ งานคณะสงฆ์ทุกด้าน ถ้า ใช้ปัญญา เป็นการแก้ปัญหาได้เสมอ ผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาต้องมีความเข้าใจงานคณะสงฆ์ทุกด้าน การทำงานทุกด้านของคณะสงฆ์ย่อมมีปัญหา และอุปสรรค เสมอ การบริหารจัดการด้านการประสานงาน ทุกฝ่ายต้องให้ความร่วมมือกัน

๕. การกำกับ

ด้านฉันทะ

๑) มีการกำกับ การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชา ให้อยู่ภายใต้กฎมหาเถรสมาคม[๓๗๙]

๒) ติดตามการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ให้อยู่ในกรอบพระวินัย และกฎหมาย[๓๘๐]

๓) มีการสั่งการให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้[๓๘๑]

๔) ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้สั่งการให้เจ้า อาวาสได้จัดทำบัญชี-รับจ่ายเงินของวัดอย่างเป็นระบบ สามารถตรวจสอบได้[๓๘๒]

๕) กรณีที่มีการร้องเรียน ต้องทำรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบภายใน ๗ วัน[๓๘๓]

๖) ในกรณีที่เจ้าอาวาสมีการบริหารเงิน ไม่โปร่งใส เกิดการร้องเรียนขึ้น ผู้บังคับบัญชาต้องตั้งคณะกรรมการเข้าไปสอบสวนหาข้อเท็จจริง แล้วทำรายงานให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนทราบ[๓๘๔]

๗) มีการทำหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษรชี้แจงในข้อที่ถูกกล่าวหา เพื่อง่ายต่อการปฏิบัติและต้องทำรายงานให้ทราบภายใน ๗ วัน[๓๘๕]

๘) พระสังฆาธิการต้องมีการประชุมปรึกษาหารือกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ระเบียบ ที่ผู้บังคับบัญชาสั่งการมา[๓๘๖]

๙) อำนาจ หน้าที่ ในการสอบสวนพิจารณาคดีต่างๆ เกี่ยวกับพระภิกษุ ต้องอยู่ภายใต้ของกฎหมายคณะสงฆ์[๓๘๗]

๑๐) ในปัจจุบัน มีการใช้สื่อสมัยใหม่ ทำให้การปฏิบัติงานของคณะสงฆ์ดำเนินไปด้วยความรวดเร็ว และเรียบร้อย[๓๘๘]

๑๑) พระภิกษุสามเณรบางส่วนมีความสุ่มเสียงในการล่วงละเมิดพระธรรมวินัย เป็นเหตุให้ผู้บังคับบัญชาต้องเฝ้าติดตามพฤติกรรมอย่างไกล้ชิด[๓๘๙]

---

[๓๗๙] สัมภาษณ์ พระราชปริยัติเมธี, ดร. (เชษฐา ฉินฺนาลโย), เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๘๐] สัมภาษณ์ พระปริยัติคุณาภรณ์ (เฉลี่ย สิริธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๘๑] สัมภาษณ์ พระมงคลกิตติวิบูลย์ (ทับทิม กิตฺติเสโน), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๘๒] สัมภาษณ์ พระปริยัติวรคุณ (สมชาย ทตฺตชีโว), เจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง, ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๘๓] สัมภาษณ์ พระรัตนเวที (พีร์ ชินวโร), เจ้าคณะอำเภออู่ทอง, ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๘๔] สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัตยานุศาสก์ (วีระ มหาวีโร), เจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๘๕] สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธาร (สิงห์โต ปสนฺนจิตฺโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๘๖] สัมภาษณ์ พระครูศรีประจันตคณารักษ์ (สมทรง โชติปญฺโญ), เจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๘๗] สัมภาษณ์ พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์ (ประไพ ปุญฺญกาโม), เจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์, ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๘๘] สัมภาษณ์ พระครูศาสนกิจจาภรณ์ (โกศล อโสโก), เจ้าคณะอำเภอสามชุก, ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๘๙] สัมภาษณ์ พระครูศรีสุตาคม (วัง ปญฺญาวชิโร), เจ้าคณะอำเภอเดิมบางนางบวช, ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

๑๒) ผู้บริหารสามารถถอดถอนออกจากตำแหน่งได้ ตามกฎมหาเถรสมาคม ในเมื่อพระสังฆาธิการละเมิดจริยาพระสังฆาธิการอย่างร้ายแรง[๓๙๐]

๑๓) ผู้บริหารจะเรียกผู้ใต้บังคับบัญชาประชุมปีละ ๓ ครั้ง เพื่อให้งานคณะสงฆ์ในจังหวัดเป็นไปในทิศทางเดียวกัน[๓๙๑]

๑๔) ได้แต่งตั้งพระวินยาธิการ เข้าไปดูแลสอดส่องพระภิกษุสามเณร ที่ประพฤติตัวไม่เหมาะสมกับสมณสารูป[๓๙๒]

๑๕) ปัจจุบันมีพระสงฆ์ ปลอมบวชเป็นจำนวนมาก จึงต้องมีการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด[๓๙๓]

๑๖) พระสังฆาธิการบางรูป ไปในสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ไปในที่อโคจรไม่ควรไป[๓๙๔]

๑๗) พระสังฆาธิการบางรูปไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ของเจ้าคณะผู้ปกครอง[๓๙๕]

๑๘) มีนโยบายแต่งตั้งพระวินยาธิการ เพื่อเข้มงวด กวดขันกับพระสังฆาธิการบางรูปที่ประพฤติผิดพระวินัย ในอันที่ทำให้เกิดความเสียหายกับคณะสงฆ์[๓๙๖]

---

[๓๙๐] สัมภาษณ์ พระครูศรีกัลยาณคุณ (ชิด กลฺยาโณ), เจ้าคณะอำเภอหนองหญ้าไซ, ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๙๑] สัมภาษณ์ พระครูธรรมสารรักษา (ป่วน ณฏฺฐโสภโณ), เจ้าคณะอำเภอด่านช้าง, ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๙๒] สัมภาษณ์ นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๙๓] สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ โอสธีรกุล, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๙๔] สัมภาษณ์ นางสาวจันทิรา เคหะนาค, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๙๕] สัมภาษณ์ นายอานนท์ รักผล, เจ้าพนักงานศาสนสมบัติชำนาญงาน สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๙๖] สัมภาษณ์ นายอภิวัฒน์ เจริญวัย, ไวยาวัจกรวัดวิมลโภคาราม, ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๒๒ ผลการศึกษา หลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี การกำกับ ด้านฉันทะ

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ปริมาณ	
		ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่
๑	มีการกำกับ การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชา ให้อยู่ภายใต้กฎมหาเถรสมาคม	๑๐	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,,๙,๑๐
๒	ติดตามการปฏิบัติงานของใต้บังคับบัญชา ให้อยู่ในกรอบพระวินัย และกฎหมาย	๙	๑,๒,๓,๗,๙,๑๒,๑๓,๑๕,๑๗
๓	มีการสั่งการให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้	๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๘,๙
๔	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้สั่งการให้เจ้าอาวาสได้จัดทำบัญชี-รับจ่ายเงินของวัดอย่างเป็นระบบ สามารถตรวจสอบได้	๗	๑,๒,๓,๖,๘,๙,๑๐
๕	กรณีที่มีการร้องเรียน ต้องทำรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบภายใน ๗ วัน	๖	๑,๒,๓,๕,๗,๙

ตารางที่ ๔.๒๒ ผลการศึกษา หลักการการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านฉันทะ พบว่า มีการกำกับ การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชา ให้อยู่ภายใต้กฎมหาเถรสมาคม อยู่ในลำดับที่ ๑ มีจำนวน ๑๐ รูป หรือ คน รองลงมาคือ ติดตามการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ให้อยู่ในกรอบพระวินัย และกฎหมาย อยู่ในลำดับที่ ๒ มีจำนวน ๙ รูป หรือ คน รองลงมาคือ มีการสั่งการให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ อยู่ในลำดับที่ ๓ มีจำนวน ๘ รูป หรือ คน รองลงมาคือ ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้สั่งการให้เจ้า อาวาสได้จัดทำบัญชี-รับจ่ายเงินของวัดอย่างเป็นระบบ อยู่ในลำดับที่ ๔ มีจำนวน ๗ รูป หรือ คน รองลงมาคือ กรณีที่มีการร้องเรียน ต้องทำรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบภายใน ๗ วัน อยู่ในลำดับที่ ๕ มีจำนวน ๖ รูป หรือ คน

สรุปได้ว่า มีการกำกับ การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชา ให้อยู่ภายใต้กฎมหาเถรสมาคม ติดตามการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ให้อยู่ในกรอบพระวินัย และกฎหมาย มีการสั่งการให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้สั่งการให้เจ้าอาวาสได้จัดทำบัญชี-รับจ่ายเงินของวัดอย่างเป็นระบบ กรณีที่มีการร้องเรียน ต้องทำรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบภายใน ๗ วัน

ด้านวิริยะ

๑) ในการกำกับการปกครองคณะสงฆ์ ผู้บังคับบัญชา ต้องมีความอดทนต่อการงาน[๓๙๗]

๒) การปกครองคณะสงฆ์ ต้องมีความยุติธรรม มีหลักธรรมประใจ[๓๙๘]

๓) พระสังฆาธิการ ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรอบคอบ ต้องอยู่ภายใต้ของกฎมหาเถรสมาคม[๓๙๙]

๔) ผู้บังคับบัญชา ต้องลงไปกำกับ ติดตาม พระสังฆาธิการทุกระดับ ที่มอบหมายงานให้ปฏิบัติตามงานของคณะสงฆ์[๔๐๐]

๕) เมื่อมีอธิกรณ์เกิดขึ้นภายในเขตปกครองของตน ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องทำรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ภายใน ๗ วัน[๔๐๑]

๖) พระภิกษุสามเณรภายในวัดคือ บุคลากรสำคัญภายในวัด ต้องช่วยกันดูและศาสนสมบัติของวัด[๔๐๒]

๗) หลักธรรมที่จะนำมาประพฤติปฏิบัติ คือ ความเพียรพยายาม ในการบริหารจัดการงานปกครองคณะสงฆ์[๔๐๓]

๘) การปฏิบัติตามหน้าที่ของพระสังฆาธิการภายใต้ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่างๆ ข้อบังคับที่กำหนดไว้ ในหลักการปกครองคณะสงฆ์ ทุกรูปต้องปฏิบัติตาม[๔๐๔]

๙) พระสังฆาธิการทุกตำแหน่งมีหน้าที่ในการปกครองภายในเขตวัด และภายในเขตปกครองของตน ตามระเบียบการปกครองคณะสงฆ์[๔๐๕]

๑๐) งานคณะสงฆ์ทั้ง ๖ ด้าน เป็นพันธกิจ ที่พระสังฆาธิการต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของกฎมหาเถรสมาคม[๔๐๖]

---

[๓๙๗] สัมภาษณ์ พระราชปริยัติเมธี, ดร. (เชษฐา ฉินฺนาลโย), เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๙๘] สัมภาษณ์ พระปริยัติคุณาภรณ์ (เฉลี่ย สิริธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๓๙๙] สัมภาษณ์ พระมงคลกิตติวิบูลย์ (ทับทิม กิตฺติเสโน), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๐๐] สัมภาษณ์ พระปริยัติวรคุณ (สมชาย ทตฺตชีโว), เจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง, ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๐๑] สัมภาษณ์ พระรัตนเวที (พีร์ ชินวโร), เจ้าคณะอำเภออู่ทอง, ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๐๒] สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัตยานุศาสก์ (วีระ มหาวีโร), เจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๐๓] สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธาร (สิงห์โต ปสนฺนจิตฺโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๐๔] สัมภาษณ์ พระครูศรีประจันตคณารักษ์ (สมทรง โชติปญฺโญ), เจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๐๕] สัมภาษณ์ พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์ (ประไพ ปุญฺญกาโม), เจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์, ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๐๖] สัมภาษณ์ พระครูศาสนกิจจาภรณ์ (โกศล อโสโก), เจ้าคณะอำเภอสามชุก, ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

๑๑) นโยบายของเจ้าคณะผู้ปกครอง ระดับผู้บริหาร ถือว่าเป็นคำสั่งเด็ดขาดที่ผู้อยู่ภายใต้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตาม[๔๐๗]

๑๒) พระสังฆาธิการได้มีการส่งเสริมในด้านการทำวัตร สวดมนต์ เช้า-เย็น ลงอุโบสถทุกกึ่งเดือน และปฏิบัติธรรมตลอดทั้งปี[๔๐๘]

๑๓) กิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ทุกวัดได้ให้ความสำคัญ ติดป้ายประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนเข้าวัดปฏิบัติธรรม[๔๐๙]

๑๔) ติดป้ายปฏิทินงานประจำปีภายในวัด เป็นนโยบายของผู้บังคับบัญชา ที่ให้ทุกวัดได้ติดป้ายปฏิทินในแต่ละปี[๔๑๐]

๑๕) โครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน เป็นนโยบายของผู้บังคับบัญชา[๔๑๑]

๑๖) การจัดกิจกรรมภายในวัดขึ้น ในด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ต้องทำรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบทุกครั้ง[๔๑๒]

๑๗) การกำกับ ผู้บังคับบัญชาจะสั่งการด้วยเอกสารพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติได้โดยง่าย[๔๑๓]

๑๘) การกำกับต้องมีหลักฐาน เป็นเอกสารอย่างชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติงานของคณะสงฆ์เดินไปอย่างเรียบร้อย[๔๑๔]

---

[๔๐๗] สัมภาษณ์ พระครูศรีสุตาคม (วัง ปญฺญาวชิโร), เจ้าคณะอำเภอเดิมบางนางบวช, ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๐๘] สัมภาษณ์ พระครูศรีกัลยาณคุณ (ชิด กลฺยาโณ), เจ้าคณะอำเภอหนองหญ้าไซ, ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๐๙] สัมภาษณ์ พระครูธรรมสารรักษา (ป่วน ณฏฺฐโสภโณ), เจ้าคณะอำเภอด่านช้าง, ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๑๐] สัมภาษณ์ นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๑๑] สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ โอสธีรกุล, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๑๒] สัมภาษณ์ นางสาวจันทิรา เคหะนาค, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๑๓] สัมภาษณ์ นายอานนท์ รักผล, เจ้าพนักงานศาสนสมบัติชำนาญงาน สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๑๔] สัมภาษณ์ นายอภิวัฒน์ เจริญวัย, ไวยาวัจกรวัดวิมลโภคาราม, ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๒๓ ผลการศึกษา หลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี การกำกับ ด้านวิริยะ

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ปริมาณ	
		ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่
๑	ในการกำกับการปกครองคณะสงฆ์ ผู้บังคับบัญชา ต้องมีความอดทนต่อการงาน	๙	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๑๑
๒	การปกครองคณะสงฆ์ ต้องมีความยุติธรรม มีหลักธรรมประใจ	๘	๑,๒,๓,๕,๗,๙,๑๒,๑๓
๓	ผู้บังคับบัญชา ต้องลงไปกำกับ ติดตาม พระสังฆาธิการทุกระดับ ที่มอบหมายงานให้ปฏิบัติตามงานของคณะสงฆ์	๗	๑,๒,๕,๘,๑๐,๑๑,๑๔
๔	งานคณะสงฆ์ทั้ง ๖ ด้าน เป็นพันธกิจ ที่พระสังฆาธิการต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของกฎมหาเถรสมาคม	๖	๑,๒,๔,๖,๙,๑๖
๕	หลักธรรมที่จะนำมาประพฤติปฏิบัติ คือ ความเพียรพยายาม ในการบริหารจัดการงานปกครองคณะสงฆ์	๕	๑,๓,๕,๗,๑๘

ตารางที่ ๔.๒๓ ผลการศึกษา หลักการการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านวิริยะ พบว่า ในการกำกับการปกครองคณะสงฆ์ ผู้บังคับบัญชาต้องมีความอดทนต่อการงาน อยู่ในลำดับที่ ๑ มีจำนวน ๙ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การปกครองคณะสงฆ์ ต้องมีความยุติธรรม มีหลักธรรมประใจ อยู่ในลำดับที่ ๒ มีจำนวน ๘ รูป หรือ คน รองลงมาคือ ผู้บังคับบัญชา ต้องลงไปกำกับ ติดตาม พระสังฆาธิการทุกระดับ อยู่ในลำดับที่ ๓ มีจำนวน ๗ รูป หรือ คน รองลงมาคือ งานคณะสงฆ์ทั้ง ๖ ด้าน เป็นพันธกิจ ที่พระสังฆาธิการต้องปฏิบัติตาม อยู่ในลำดับที่ ๔ มีจำนวน ๖ รูป หรือ คน รองลงมาคือ หลักธรรมที่จะนำมาประพฤติปฏิบัติ คือ ความเพียรพยายาม ในการบริหาร อยู่ในลำดับที่ ๕ มีจำนวน ๕ รูป หรือ คน

สรุปได้ว่า ในการกำกับการปกครองคณะสงฆ์ ผู้บังคับบัญชา ต้องมีความอดทนต่อการงาน การปกครองคณะสงฆ์ ต้องมีความยุติธรรม มีหลักธรรมประใจ ผู้บังคับบัญชา ต้องลงไปกำกับ ติดตาม พระสังฆาธิการทุกระดับ งานคณะสงฆ์ทั้ง ๖ ด้าน เป็นพันธกิจ ที่พระสังฆาธิการต้องปฏิบัติตาม หลักธรรมที่จะนำมาประพฤติปฏิบัติ คือ ความเพียรพยายาม ในการบริหาร

ด้านจิตตะ

๑) งานคณะสงฆ์ด้านการกำกับ ผู้นำต้องมีความรู้มีความสามารถ ในการแก้ไขปัญหาเอาใจใส่ต่อการงาน ฝักใฝ่ในงานนั้นๆ[๔๑๕]

๒) พระสังฆาธิการถือว่าเป็นผู้นำ ต้องมีจิตวิทยาในการสั่งการงานคณะสงฆ์ เพื่อให้งานคณะสงฆ์ในแต่ด้านนั้น เกิดความเรียบร้อย[๔๑๖]

๓) พระสังฆาธิการ ต้องมีจิตใจที่เข้มแข็ง มีความอดทนเป็นอย่างยิ่ง มีความอ่อนน้อมถ่อมตนจึงจะเป็นผู้นำที่ดีได้[๔๑๗]

๔) นโยบายของเจ้าคณะจังหวัด มีการแบ่งงานตามสายการปกครองที่เป็นไปตามลำดับชั้นจากบน สู่ล่าง อย่างชัดเจน[๔๑๘]

๕) การกำกับ ผู้นำ ต้องออกคำสั่งด้วยตนเอง เป็นการบริหารตามกฎระเบียบ มติ ประกาศข้อบังคับ ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์[๔๑๙]

๖) การกำกับงานคณะสงฆ์ เป็นงานสำคัญขององค์กรสงฆ์ พระสังฆาธิการทุกรูป ต้องให้ความสำคัญกับงานคณะสงฆ์อย่างจริงจัง[๔๒๐]

๗) งานคณะสงฆ์จะเดินหน้าไปได้อย่างรวดเร็ว และทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน ต้องนำสื่อสมัยใหม่เข้ามาช่วย เพื่อให้การทำงานของคณะสงฆ์สะดวกขึ้น[๔๒๑]

๘) การกำกับในการแต่งตั้งพระสังฆาธิการให้ปฏิบัติหน้าที่แต่ละตำแหน่งนั้น ต้องเสนอตามขั้นตอน ตั้งแต่ระดับล่างมาถึงตำแหน่งระดับสูง ซึ่งเป็นตามสายการปกครอง[๔๒๒]

๙) การปกครองพระภิกษุสามเณรภายในเขตวัด และภายในเขตปกครองของตน เป็นไปตามระเบียบ กฎ กติกาของวัด[๔๒๓]

---

[๔๑๕] สัมภาษณ์ พระราชปริยัติเมธี, ดร. (เชษฐา ฉินฺนาลโย), เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๑๖] สัมภาษณ์ พระปริยัติคุณาภรณ์ (เฉลี่ย สิริธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๑๗] สัมภาษณ์ พระมงคลกิตติวิบูลย์ (ทับทิม กิตฺติเสโน), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๑๘] สัมภาษณ์ พระปริยัติวรคุณ (สมชาย ทตฺตชีโว), เจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง, ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๑๙] สัมภาษณ์ พระรัตนเวที (พีร์ ชินวโร), เจ้าคณะอำเภออู่ทอง, ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๒๐] สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัตยานุศาสก์ (วีระ มหาวีโร), เจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๒๑] สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธาร (สิงห์โต ปสนฺนจิตฺโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๒๒] สัมภาษณ์ พระครูศรีประจันตคณารักษ์ (สมทรง โชติปญฺโญ), เจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๒๓] สัมภาษณ์ พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์ (ประไพ ปุญฺญกาโม), เจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์, ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

๑๐) เจ้าอาวาสในแต่ละวัดจะออกคำสั่ง กฎ ระเบียบ ที่ตั้งขึ้นภายในวัดนั้นๆ จะแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับกลยุทธ์ของแต่ละรูปในการบริหารจัดการ[๔๒๔]

๑๑) นโยบายของเจ้าคณะผู้ปกครอง ถือว่าเป็นคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตาม เพื่อความสามัคคีของหมู่คณะ[๔๒๕]

๑๒) เจ้าอาวาสจะตั้งกฎ กติกา เพื่อใช้ปฏิบัติปกครองภายใน ต้องดูในแต่ละพื้นที่นั้นๆ[๔๒๖]

๑๓) การกำกับ ติดตาม ดูแลในแต่ละครั้ง ต้องสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันด้วย[๔๒๗]

๑๔) เจ้าอาวาสมีอำนาจในการปกครองดูและพระภิกษุสามเณรภายในวัด[๔๒๘]

๑๕) เจ้าอาวาสมีอำนาจสั่งการให้พระภิกษุสสามเณรออกไปจากวัดได้ เมื่อขัดคำสั่งของเจ้าอาวาส[๔๒๙]

๑๖) เจ้าอาวาสมีหน้าที่ กำกับ ดูแลพระภิกษุสามเณรภายในวัด หรือภายในเขตปกครองของตน[๔๓๐]

๑๗) เจ้าอาวาสมีหน้าที่ปกครอง สอดส่อง ดูแล ควบคุมอาจาระของพระภิกษุสามเณรภายในวัดของตน ให้ประพฤติดี ปฏิบัติชอบ[๔๓๑]

๑๘) เจ้าอาวาสมีหน้าที่ ในการบริหารจัดการภายในวัดให้เกิดความเรียบร้อย เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของประชาชนโดยทั่วไป[๔๓๒]

---

[๔๒๔] สัมภาษณ์ พระครูศาสนกิจจาภรณ์ (โกศล อโสโก), เจ้าคณะอำเภอสามชุก, ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๒๕] สัมภาษณ์ พระครูศรีสุตาคม (วัง ปญฺญาวชิโร), เจ้าคณะอำเภอเดิมบางนางบวช, ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๒๖] สัมภาษณ์ พระครูศรีกัลยาณคุณ (ชิด กลฺยาโณ), เจ้าคณะอำเภอหนองหญ้าไซ, ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๒๗] สัมภาษณ์ พระครูธรรมสารรักษา (ป่วน ณฏฺฐโสภโณ), เจ้าคณะอำเภอด่านช้าง, ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๒๘] สัมภาษณ์ นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๒๙] สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ โอสธีรกุล, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๓๐] สัมภาษณ์ นางสาวจันทิรา เคหะนาค, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๓๑] สัมภาษณ์ นายอานนท์ รักผล, เจ้าพนักงานศาสนสมบัติชำนาญงาน สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๓๒] สัมภาษณ์ นายอภิวัฒน์ เจริญวัย, ไวยาวัจกรวัดวิมลโภคาราม, ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๒๔ ผลการศึกษา หลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี การกำกับ ด้านจิตตะ

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ปริมาณ	
		ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่
๑	งานคณะสงฆ์ด้านการกำกับ ผู้นำต้องมีความรู้มีความสามารถ ในการแก้ไขปัญหา	๗	๑.๒,๓,๔,๕,๖,๗
๒	การกำกับ ติดตาม ดูแลในแต่ละครั้งต้องสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน	๖	๑,๒,๕,๗,๘,๙
๓	เจ้าอาวาสมีอำนาจในการปกครองดูและพระภิกษุสามเณรภายในวัด	๕	๑,๒,๓,๖,๑๐
๔	เจ้าอาวาสมีอำนาจสั่งการให้พระภิกษุสามเณรออกไปจากวัดได้ เมื่อขัดคำสั่งของเจ้าอาวาส	๔ %	๑,๒,๗,๑๑
๕	เจ้าอาวาสมีหน้าที่ปกครอง สอดส่องดูแล ควบคุมอาจาระของพระภิกษุสามเณรภายในวัดของตน	๓	๑,๒,๓

ตารางที่ ๔.๒๔ ผลการศึกษา หลักการการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านจิตตะ พบว่า งานคณะสงฆ์ด้านการกำกับ ผู้นำต้องมีความรู้มีความสามารถ อยู่ในลำดับที่ ๑ มีจำนวน ๗ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การกำกับ ติดตาม ดูแลในแต่ละครั้ง ต้องสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน อยู่ในลำดับที่ ๒ มีจำนวน ๖ รูป หรือ คน รองลงมาคือ เจ้าอาวาสมีอำนาจในการปกครองดูและพระภิกษุสามเณรภายในวัด อยู่ในลำดับที่ ๓ มีจำนวน ๕ รูป หรือ คน รองลงมาคือ เจ้าอาวาสมีอำนาจสั่งการให้พระภิกษุสามเณรออกไปจากวัดได้ เมื่อขัดคำสั่งของเจ้าอาวาส อยู่ในลำดับที่ ๔ มีจำนวน ๔ รูป หรือ คน รองลงมาคือ เจ้าอาวาสมีหน้าที่ปกครอง สอดส่อง ดูแล ควบคุมอาจาระของพระภิกษุ อยู่ในลำดับที่ ๕ มีจำนวน ๓ รูป หรือ คน

สรุปได้ว่า งานคณะสงฆ์ด้านการกำกับ ผู้นำต้องมีความรู้มีความสามารถ ในการแก้ไขปัญหา การกำกับ ติดตาม ดูแลในแต่ละครั้ง ต้องสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เจ้าอาวาสมีอำนาจในการปกครองดูและพระภิกษุสามเณรภายในวัด เจ้าอาวาสมีอำนาจสั่งการให้พระภิกษุสามเณรออกไปจากวัดได้ เมื่อขัดคำสั่งของเจ้าอาวาส เจ้าอาวาสมีหน้าที่ปกครอง สอดส่อง ดูแล ควบคุมอาจาระของพระภิกษุสามเณรภายในวัดของตน

ด้านวิมังสา

๑) การกำกับ สิ่งใดก็ทำด้วยความรู้จักไตร่ตรอง มีความรอบคอบ รอบรู้ ทำด้วยปัญญา ปัญหาทุกอย่างไม่เกิดขึ้น[๔๓๓]

๒) การกำกับใช้ปัญญาอย่างที่ถูกต้อง ด้วยความรอบคอบ ทำให้การงานคณะสงฆ์ดำเนินไปได้ด้วยความเรียบร้อย[๔๓๔]

๓) การพัฒนาปัญญา ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความคิดรอบคอบและก้าวหน้าอยู่เสมอ[๔๓๕]

๔) การสั่งการงานทุกด้าน เป็นพันธกิจ ของงานคณะสงฆ์ที่ต้องพิจารณาด้วยปัญหาอย่างมีเหตุ มีผล[๔๓๖]

๕) การทำงานทุกอย่างย่อมมีปัญหา และอุปสรรคในสิ่งนั้นๆ ต้องมีความอดทน อดกลั้นต่อหน้าที่นั้นให้ได้ ด้วยจิตใจที่เข้มแข็ง[๔๓๗]

๖) ในการกำกับทุกครั้ง ต้องพิจารณาไตร่ตรองให้รอบคอบก่อน เพื่อให้การงานนั้นไม่มีข้อผิดพลาดได้ง่าย[๔๓๘]

๗) การกำกับหรือออกเป็นคำสั่ง ต้องประกอบด้วยปัญญา เป็นหนทางที่ดีในการแก้ไขปัญหาได้ดี[๔๓๙]

๘) การออกคำสั่งในแต่ละครั้ง ต้องคำนึงถึง ความเป็นไปได้ มากน้อย เพียงใด มีความเข้าใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในเหตุ และผล อย่างแท้จริง[๔๔๐]

๙) ในการออกข้อบังคับใช้ภายในวัด ต้องดูบริบทของแต่และพื้นที่ ซึ่งมีความแตกต่างกันมากพอสมควร[๔๔๑]

---

[๔๓๓] สัมภาษณ์ พระราชปริยัติเมธี, ดร. (เชษฐา ฉินฺนาลโย), เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๓๔] สัมภาษณ์ พระปริยัติคุณาภรณ์ (เฉลี่ย สิริธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๓๕] สัมภาษณ์ พระมงคลกิตติวิบูลย์ (ทับทิม กิตฺติเสโน), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๓๖] สัมภาษณ์ พระปริยัติวรคุณ (สมชาย ทตฺตชีโว), เจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง, ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๓๗] สัมภาษณ์ พระรัตนเวที (พีร์ ชินวโร), เจ้าคณะอำเภออู่ทอง, ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๓๘] สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัตยานุศาสก์ (วีระ มหาวีโร), เจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๓๙] สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธาร (สิงห์โต ปสนฺนจิตฺโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๔๐] สัมภาษณ์ พระครูศรีประจันตคณารักษ์ (สมทรง โชติปญฺโญ), เจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๔๑] สัมภาษณ์ พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์ (ประไพ ปุญฺญกาโม), เจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์, ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

๑๐) การออกระเบียบใช้ภายในเขตวัด ดูความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด เพื่อให้การออกระเบียบไม่ตึงเกินไป[๔๔๒]

๑๑) การทำงานของผู้ปกครอง ต้องเดินตาม กรอบที่วางไว้ให้ ไม่ออกนอกกรอบตามที่กฎหมายกำหนดไว้[๔๔๓]

๑๒) กลยุทธ์ของเจ้าอาวาสในแต่ละรูป แต่ละพื้นที่ใช้แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กบพื้นที่นั้นๆ[๔๔๔]

๑๓) บทบาทของเจ้าอาวาสมีอำนาจและหน้าที่ภายในเขตวัดของตน ที่ปกครองพระภิกษุสามเณร[๔๔๕]

๑๔) ผู้ปกครองระดับเจ้าคณะต้องดูแลรับผิดชอบภายในเขตปกครองของตน เพื่อให้ไม่ก้าวก่ายหน้าที่กัน[๔๔๖]

๑๕) การออกคำสั่งหรือออกระเบียบ เจ้าอาวาสมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย และกฎมหาเถรสมาคม ที่ไม่ขัดกับหลักพระวินัย[๔๔๗]

๑๖) การอออคำสั่งต้องออกด้วยความชอบธรรม โดยปราศจากอคติ[๔๔๘]

๑๗) การออกระเบียบข้อบังคับภายในวัด ต้องพิจารณาไตร่ตรองให้รอบคอบก่อน[๔๔๙]

๑๘) ปัญหาทุกอย่างแก้ไขได้ด้วยปัญญา หากใช้ปัญญาไปในทางที่ถูกที่ควร[๔๕๐]

---

[๔๔๒] สัมภาษณ์ พระครูศาสนกิจจาภรณ์ (โกศล อโสโก), เจ้าคณะอำเภอสามชุก, ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๔๓] สัมภาษณ์ พระครูศรีสุตาคม (วัง ปญฺญาวชิโร), เจ้าคณะอำเภอเดิมบางนางบวช, ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๔๔] สัมภาษณ์ พระครูศรีกัลยาณคุณ (ชิด กลฺยาโณ), เจ้าคณะอำเภอหนองหญ้าไซ, ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๔๕] สัมภาษณ์ พระครูธรรมสารรักษา (ป่วน ณฏฺฐโสภโณ), เจ้าคณะอำเภอด่านช้าง, ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๔๖] สัมภาษณ์ นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๔๗] สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ โอสธีรกุล, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๔๘] สัมภาษณ์ นางสาวจันทิรา เคหะนาค, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๗ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๔๙] สัมภาษณ์ นายอานนท์ รักผล, เจ้าพนักงานศาสนสมบัติชำนาญงาน สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๘ มีนาคม ๒๕๖๐.

[๔๕๐] สัมภาษณ์ นายอภิวัฒน์ เจริญวัย, ไวยาวัจกรวัดวิมลโภคาราม, ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๒๕ ผลการศึกษา หลักการ และวิธีการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี การกำกับ ด้านวิมังสา

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ปริมาณ	
		ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่
๑	การกำกับหรือออกเป็นคำสั่ง ต้องประกอบ ด้วยปัญญา เป็นหนทางที่ดีในการแก้ไขปัญหาได้ดี	๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๘,๑๖
๒	การออกคำสั่งในแต่ละครั้ง ต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ มากน้อย เพียงใด	๗	๑,๒,๓,๕,๗,๙,๑๓
๓	การทำงานของผู้ปกครอง ต้องเดินตามกรอบที่วางไว้ให้	๖	๑,๒,๔,๖,๘,๑๕
๔	ผู้ปกครองระดับเจ้าคณะต้องดูแลรับผิดชอบภายในเขตปกครองของตน	๕	๑,๒,๓,๑๑,๑๘
๕	การทำงานทุกอย่างย่อมมีปัญหา และอุปสรรคในสิ่งนั้นๆ ต้องมีความอดทน	๔	๑,๓,๕,๖

ตารางที่ ๔.๒๕ ผลการศึกษา หลักการการบริหารจัดการในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านวิมังสา พบว่า การกำกับหรือออกเป็นคำสั่ง ต้องประกอบ ด้วยปัญญา อยู่ในลำดับที่ ๑ มีจำนวน ๘ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การออกคำสั่งในแต่ละครั้งต้องคำนึงถึง ความเป็นไปได้ อยู่ในลำดับที่ ๒ มีจำนวน ๗ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การทำงานของผู้ปกครอง ต้องเดินตาม กรอบที่วางไว้ให้ อยู่ในลำดับที่ ๓ มีจำนวน ๖ รูป หรือ คน รองลงมาคือ ผู้ปกครองระดับเจ้าคณะต้องดูแลรับผิดชอบภายในเขตปกครองของตน อยู่ในลำดับที่ ๔ มีจำนวน ๕ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การทำงานทุกอย่างย่อมมีปัญหา และอุปสรรคในสิ่งนั้นๆ ต้องมีความอดทน อยู่ในลำดับที่ ๕ มีจำนวน ๔ รูป หรือ คน

สรุปได้ว่า การกำกับหรือออกเป็นคำสั่ง ต้องประกอบ ด้วยปัญญา การออกคำสั่งในแต่ละครั้งต้องคำนึงถึง ความเป็นไปได้ มากน้อย เพียงใด การทำงานของผู้ปกครอง ต้องเดินตาม กรอบที่วางไว้ให้ ผู้ปกครองระดับเจ้าคณะต้องดูแลรับผิดชอบภายในเขตปกครองของตน การทำงานทุกอย่างย่อมมีปัญหา และอุปสรรคในสิ่งนั้นๆ ต้องมีความอดทน

๔.๓ ผลการนำเสนอการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี

ผลการนำเสนอการวางแผนการพัฒนา ด้านพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม

๑) การพัฒนาการบริหารจัดการพระสังฆาธิการในการปกครองที่เหมาะสมเป็นการพัฒนาสังคมของพระสังฆาธิการให้เข้มแข็ง ทันกับการบริหารของสังคม ในยุคเทคโนโลยีสมัยใหม่ การพัฒนาการบริหารการปกครองพระสังฆาธิการจึงต้องให้สอดคล้องกับภาวะความเป็นจริง นอกจากนี้แนวคิดในการพัฒนาการบริหารจัดการการปกครองในปัจจุบัน ยังมุ่งเน้นพัฒนาคน โดยการพัฒนาทั้งด้านจิตใจ และพัฒนาด้านวัตถุ ไปพร้อมๆกัน เนื่องจากคนเป็นทรัพยากรที่สำคัญ และมีค่ายิ่งในการพัฒนา ดังนั้นก่อนที่จะพัฒนาการบริหารการปกครอง จำเป็นต้องพัฒนาคนเสียก่อน ซึ่งเมื่อคนมีการพัฒนาแล้วย่อมจะส่งผลถึงชุมชน และสังคมการพัฒนาประเทศยังเป็นเรื่องของคนทุกคนเป็นเรื่องที่ต้องระดมสรรพกำลังจากทุกส่วนของประเทศจากคนทุกกลุ่มเพราะลำพังเพียงแต่รัฐฝ่ายเดียวไม่สามารถดำเนินการพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้ คณะสงฆ์จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมด้วย[๔๕๑]

๒) การพัฒนาการบริหารการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจำเป็นที่จะต้องพัฒนาภาวะผู้นำควบคู่ไปด้วยเพื่อให้เป็นผู้นำในการพัฒนาสังคม ในด้านจิตใจซึ่งจะต้องมีการพัฒนาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับภาวะปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยการพัฒนา ให้พระสังฆาธิการ ได้มีความรู้ความสามารถ มีตำแหน่งของพระสังฆาธิการให้สูงขึ้น ให้เทียบเท่าระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ขึ้นไป และมีการถวายความรู้ ให้กับผู้นำสงฆ์ให้ครอบคลุมทุกรูป เพื่อให้มีสมรรถนะในการสนองงานคณะสงฆ์ทั้ง ๖ ด้านอย่างจริงจัง[๔๕๒]

๓) การ กำหนดให้พระสังฆาธิการ เป็นผู้มีภาวะผู้นำ ในการพัฒนาองค์กรสงฆ์ ซึ่งเป็นผู้ที่มีโอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งและได้รับการพัฒนาศักยภาพให้เป็นผู้นำในอนาคตอย่างต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์แก่การปกครองคณะสงฆ์ เอง ถ้ามีผู้นำที่เข้มแข็ง มีความคิดที่ก้าวไกล มีวิสัยทัศน์ ก็จะนำพาองค์กรสงฆ์ให้เจริญรุ่งเรืองได้[๔๕๓]

๔) การพัฒนาพระสังฆาธิการ ต้องมีหลักสูตรเฉพาะความรู้ที่จะนำมาอบรมที่ ดี มีพื้นฐานมาจากบทบาทและภารกิจของพระสังฆาธิการ หรือกฎหมายคณะสงฆ์ โดยเฉพาะกฎมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ซึ่งส่วนให้แล้ว พระสังฆาธิการจะไม่เข้าใจในเรื่องของกฎหมายคณะสงฆ์ พอ ต้องมีการฝึกอบรมหลักสูตรการปกครองอย่างต่อเนื่อง และต้องสอดคล้องกับสังคมโลกปัจจุบัน นี้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ต้องส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรได้ศึกษานักธรรม และบาลี ตลอดจนส่งเสริม

---

[๔๕๑] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูศรีรัตนาภิวัฒน์ (ทวี รตนเมธี), รองเจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี , ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๕๒] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูอนุกูลปัญญากร (สุชิน สิริปญฺโญ), รองเจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๕๓] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูโสภณโพธิมัณฑ์ (ไพรวัลย์ วิสุทฺโธ), รองเจ้าคณะอำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

ให้ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) อีกด้วย เพื่อช่วยพัฒนาศักยภาพของพระภิกษุและสามเณรได้ในอนาคต[๔๕๔]

๕) พระสังฆาธิการ ต้องแสวงหาความร่วมมือและมีการรวมตัวกันเพื่อสร้างตั้งเป็นเครือข่ายของพระสังฆาธิการโดยมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการคิดริเริ่มสร้างสรรค์และร่วมกันพัฒนาพระสังฆาธิการ ให้มีความเข้าใจในแง่ของกฎหมายทั้งของคณะสงฆ์ และกฎหมายของฝ่ายบ้านเมือง เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ในปัจจุบัน มีการขับเคลื่อนบทบาทของพระสังฆาธิการไปพร้อมกันทั่วทุกจังหวัด ทุกภาค เพื่อไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาพระสังฆาธิการในระดับพื้นที่[๔๕๕]

๖) สร้างระบบ เครือข่าย การกำกับการดูแลพระสังฆาธิการ ให้มีคุณภาพเกิดความโปร่งใส มั่นใจและสามารถตรวจสอบได้ รวมทั้งสร้างเสริมพระสังฆาธิการให้ปฏิบัติงานอย่างมีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อหน้าที่ ต่อคณะสงฆ์โดยส่วนรวม และต่อสังคมโลกที่รับการเปลี่ยนแปลงแบบก้าวกระโดด โดยเฉพาะแล้วองค์กรสงฆ์จะก้าวไม่ทันทางโลก ก็เนื่องจากว่า ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และไม่เชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยี[๔๕๖]

๗) มีการสนับสนุน ส่งเสริมทำให้มีพัฒนาคุณภาพของพระสังฆาธิการ มีแนวทางในการดำเนินการ การกำหนดเป็นนโยบายและแผนการพัฒนาพระสังฆาธิการให้เป็นรูปธรรม ที่มีต่อบทบาทการพัฒนาของพระสังฆาธิการ และนำเสนอต่อมหาเถรสมาคมพิจารณา โดยกำหนดเป็นแผนพัฒนาพระสังฆาธิการทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ให้สอดคล้องกับนโยบายของคณะสงฆ์เป็นแนวทางปฏิบัติตามนโยบายและแผนดังกล่าว ตลอดจนการประสานงานติดตามและประเมินผลทั้งในส่วนของรัฐและคณะสงฆ์ให้มีการปฏิบัติตามนโยบาย พัฒนาศักยภาพของพระสังฆาธิกา ร โดยกำหนดเป็นหลักสูตรโรงเรียน พระสังฆาธิการอย่างมืออาชีพ หรือส่งเสริมให้พระสังฆาธิการได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจากมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั่วประเทศ[๔๕๗]

๘) มีการ ศึกษารวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ ข้อมูล ติดตาม ผล และประเมินผล เกี่ยวกับผลการพัฒนาพระสังฆาธิการ เพื่อจัดทำระบบฐานข้อมูลและรวบรวมข้อคิดเห็นของพระสังฆาธิการ รวมทั้งจัดทำรายงาน เพื่อเป็นแนวนโยบายในการพัฒนากิจการคณะสงฆ์ ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติศึกษาวิเคราะห์ และวางแผนการเพื่อการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์หรือร่วมกับหน่วยงานอื่น รวมทั้งพิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่ในการดำเนินกิจกรรมการดำเนินการจัดประชุมของการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ระดับจังหวัด อำเภอ อย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับสังคมของพระสังฆาธิการ สร้างจิตสำนึกของพระสังฆาธิการในความรับผิดชอบของการบริหารกิจการคณะสงฆ์ให้มุ่งมั่นต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่าง

---

[๔๕๔] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูพิพัฒน์สุวรรณาภรณ์ (วิชัย จนฺทโชโต), รองเจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๕๕] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสุวรรณปริยัตยาทร (เชษฐ์ สิริธโร), รองเจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๕๖] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูโกศลคชเขต (สวรรค์ อตฺถโกสโล), รองเจ้าคณะอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๕๗] สนทนากลุ่มเฉพาะ นายชวพัฒน์ พรมขุนทด, อาจารย์ประจำหลักสูตร หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

จริงจัง และส่งเสริมขวัญกำลังใจในการทำงานของการบริหารกิจการคณะสงฆ์โดยให้ยกย่องประกาศเกียรติคุณ พัฒนาและส่งเสริมให้สังคมของพระสังฆาธิการมีบทบาทเป็นผู้นำทางความคิดและเป็นผู้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาและกระจายความรู้อย่างกว้างขวาง ให้สังคมของพระสังฆาธิการทุกรูปได้เพิ่มพูนความรู้และพัฒนาทักษะในรูปแบบต่างๆอย่างต่อเนื่องทั่วถึง และทันต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สามารถก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต[๔๕๘]

๙) การพัฒนาพระสังฆาธิการต้องอาศัยการวางแผนนโยบายที่เป็นรูปธรรมโดยใช้ระยะเวลาและความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่ายทั้งฝ่ายสงฆ์และฝ่ายฆราวาสเป็นผู้วางนโยบายและกำหนดทิศทางในการดำเนินงานประกอบด้วยระบบการบริหารงานคณะสงฆ์ ต้องเอื้อให้สังคมของพระสังฆาธิการได้รับการพัฒนาในทิศทางที่ถูกต้อง และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิผล อย่างไรก็ตามการพัฒนาสังคมของผู้นำสงฆ์ไม่ว่าจะเป็นแผนในระยะสั้น หรือยาว ก็ตามจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความพอใจของทุกฝ่ายที่ดำเนินการการพัฒนาพระสังฆาธิการจึงจะประสบผลสำเร็จอันนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนาประเทศชาติและความศรัทธาอันมั่นคงของพุทธศาสนิกชนทั่วไป การทำแผนพัฒนาพระสังฆาธิการในอนาคตผู้ทำจะต้องมีวิสัยทัศน์ (Vision) มองเห็นปัญหาที่จะเกิดขึ้นว่า พระสังฆาธิการจะต้องมีการพัฒนาไปด้านใดเมื่อมีวิสัยทัศน์และแผนการพัฒนาโดยดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนพระสังฆาธิการจัดทำหลักสูตรขึ้นโดยเฉพาะมีเนื้อหาสาระที่พระสังฆาธิการ จะรู้มีความรู้ทางโลกคือ ด้านวิชาการต่างๆและเทคโนโลยีสมัยใหม่ด้านทางธรรมมีความสามารถสอนกรรมฐานได้ก็ควรมีเจ้าภาพในการรับผิดชอบซึ่งหน่วยงานใดเป็นหน่วยงานหลักไม่ว่าจะเป็นมหาเถรสมาคม สำนักงานพระพุทธศาสนาหรือมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้ง ๒ แห่ง สำหรับแผนการพัฒนาควรจะมีทั้งระยะสั้น และระยะยาว สำหรับแผนระยะสั้นในการพัฒนาพระสังฆาธิการจะต้องปลูกจิตสำนึกให้พระสังฆาธิการเข้าใจหน้าที่ของตนก่อน จะต้องปฏิบัติตนให้อยู่ในพระธรรมวินัย เป็นผู้ที่มีสีลาจารวัตรหรือข้อวัตรปฏิบัติที่งดงาม ควรแก่การเคารพเลื่อมใสและประพฤติตนให้ทรงภูมิความรู้ในหลักพระธรรมวินัยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กฎข้อระเบียบ และมติ ประกาศ มหาเถรสมาคม ต้องบำเพ็ญศาสนกิจทั้งในด้านการปกครอง การศึกษา การเผยแผ่ การสาธารณูปการ ให้เป็นประโยชน์ต่อศาสนาและสังคมโดยทั่วไป คุณลักษณะที่พึงประสงค์ประการแรก เป็นการสร้างภูมิธรรม ภูมิรู้ ให้แก่ตนเองเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของผู้ใต้ปกครองและคนทั่วไป เมื่อมีภูมิธรรม ภูมิรู้ ดังกล่าวแล้วต้องดำเนินการตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม ส่วนแผนระยะยาวในการพัฒนาการบริหารการปกครองคณะสงฆ์ ต้องมีการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยกำหนดรอบระยะเวลาให้ชัดเจน เช่น ภาคทฤษฎีอบรม ๗ วัน ภาคปฏิบัติ ๗ วันเป็นต้น และต้องให้ถือปฏิบัติทุกๆปี ในแต่ละรุ่น[๔๕๙]

๑๐) การพัฒนาพระสังฆาธิการในยุคโลกาภิวัตน์ ก่อให้เกิดความรู้ด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อพัฒนาการบริหารการปกครองคณะสงฆ์มั่นคง ต้องคำนึงถึงประเด็นดังกล่าวเป็นอย่างมาก เพราะสิ่งที่เราต้องการมากที่สุด คือการบริหารปกครองคณะสงฆ์คณะสงฆ์ในอนาคตที่มีคุณภาพ

---

[๔๕๘] สนทนากลุ่มเฉพาะ นายเอกมงคล เพ็ชร์วงษ์, อาจารย์ประจำหลักสูตร หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๕๙] สนทนากลุ่มเฉพาะ ดร.ณัฐกร ปังละออ, อาจารย์ประจำหลักสูตร หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

มีคุณลักษณะที่จะช่วยเติมเต็มและแก้ปัญหาดังกล่าวสามารถเป็นผู้นำในการกล่อมเกลาสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรมที่สามารถยืนหยัดอยู่ได้ภายใต้วิถีพุทธ การปกครองของคณะสงฆ์ มีแผนในการพัฒนาการบริหารการคณะสงฆ์โดยมีจุดมุ่งเน้น ให้เป็นการบริหารกิจการคณะสงฆ์แห่งการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับยุคเศรษฐกิจและสังคมฐานความรู้โดยยึด พระสังฆาธิการ เป็นศูนย์กลางการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทาง ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมของผู้นำสงฆ์ โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำร่างกรอบแผนพัฒนา พระสังฆาธิการโดยมีการดำเนินการ ผู้ปกครองคณะสงฆ์ มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจไปยังส่วนต่างๆ ขององค์กรคณะสงฆ์อย่างทั่วถึง คือกระจายอำนาจด้วยการมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่ผู้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมตามความสามารถในการทำงานไปยังส่วนต่างๆ ของเขตการปกครองและภายในวัดเพื่อให้การปกครองคณะสงฆ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในการบริหารจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นหากผู้นำองค์กรและคณะสงฆ์มีการกระจายอำนาจไปยังส่วนต่างๆ อย่างทั่วถึงแล้วย่อมจะทำให้การตัดสินใจแก้ไขปัญหาเป็นไปได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ[๔๖๐]

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า กระบวน การบริหารการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ก็เพื่อให้เกิดความเป็นปึกแผ่นในการบริหารการปกครองคณะสงฆ์ จะต้องมีแผนในการพัฒนารองรับเพื่อให้การพัฒนามีระบบที่แน่นอน วิเคราะห์และศึกษาสถานการณ์ของสังคม เพื่อนำมาบริหารปกครองคณะสงฆ์ ต้องมีการอบรมทั้งทฤษฎี และปฏิบัติ ในการบริหารคณะสงฆ์เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในอนาคตควรมีโครงการอย่างต่อเนื่องทางพระพุทธศาสนาควรมีแผนพัฒนาพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เพื่อให้มีการพัฒนาโดยทั่วถึงและได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน การพัฒนาการบริหารการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการต้องมีการกระจายอำนาจ ด้วยการมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่ผู้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมตามความสามารถในการทำงานคณะสงฆ์ จึงควรปฏิบัติตามพระธรรมวินัย กฎหมายคณะสงฆ์ กฎระเบียบ ข้อบังคับ มติ ประกาศ มหาเถรสมาคม เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยแก่หมู่คณะสงฆ์ องค์กรคณะสงฆ์ ควรที่จะมีการตั้งทีมทำงานที่ประกอบด้วยบุคลากรผู้นำองค์กรสงฆ์ ต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และรู้จักการสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ให้เกิดศรัทธาพร้อมที่จะร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน ขับเคลื่อนองค์กรไปได้อย่างดีมีประสิทธิภาพ

---

[๔๖๐] สนทนากลุ่มเฉพาะ นายวีรศักดิ์ แสนงาม, นักวิชาการศาสนาชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๒๖ ผลการนำเสนอการวางแผนการพัฒนา ด้านพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ปริมาณ	
		ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่
๑	การพัฒนาพระสังฆาธิการ มุ่งเน้น การพัฒนาคน โดยการพัฒนาทั้งด้านจิตใจ และพัฒนาด้านวัตถุ ไปพร้อมๆกัน	๑๐	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐
๒	มีการพัฒนา พระสังฆาธิกการ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับภาวะปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว	๙	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙
๓	ผู้นำที่เข้มแข็ง มีความคิดที่ก้าวไกล มีวิสัยทัศน์ ก็จะนำพาองค์กรสงฆ์ให้เจริญรุ่งเรืองได้	๘	๑,๒,๓,๔,๖,๘,๙,๑๐
๔	การพัฒนาพระสังฆาธิการ ต้องมีหลักสูตรเฉพาะพระสังฆาธิการ หรือกฎหมายคณะสงฆ์ โดยเฉพาะกฎมหาเถรสมาคม	๗	๑,๓,๕,๖,๘,๙,๑๐
๕	การพัฒนาพระสังฆาธิการต้องอาศัยการวางแผนนโยบายที่เป็นรูปธรรมโดยความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่ายทั้งฝ่ายสงฆ์และฝ่ายฆราวาสเป็นผู้วางนโยบายและกำหนดทิศทาง	๖	๑,๒,๓,๗,๘,๙

ตารางที่ ๔.๒๖ ผลการนำเสนอการวางแผนการบริหาร ด้านพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม พบว่า การพัฒนาพระสังฆาธิการ มุ่งเน้น การพัฒนาคน โดยการพัฒนาทั้งด้านจิตใจ และพัฒนาด้านวัตถุ ไปพร้อมๆ กัน อยู่ในลำดับที่ ๑ มีจำนวน ๑๐ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การพัฒนาพระสังฆาธิการต้องอาศัยการวางแผนนโยบายที่เป็นรูปธรรมโดยความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่ายทั้งฝ่ายสงฆ์และฝ่ายฆราวาสเป็นผู้วางนโยบายและกำหนดทิศทาง อยู่ในลำดับที่ ๒ มีจำนวน ๑๐ รูป หรือ คน รองลงมาคือ มีการพัฒนา พระสังฆาธิกการ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับภาวะปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อยู่ในลำดับที่ ๓ มีจำนวน ๙ รูป หรือ คน รองลงมาคือ ผู้นำที่เข้มแข็ง มีความคิดที่ก้าวไกล มีวิสัยทัศน์ ก็จะนำพาองค์กรสงฆ์ให้เจริญรุ่งเรืองได้ อยู่ในลำดับที่ ๔ มีจำนวน ๘ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การพัฒนาพระสังฆาธิการ ต้องมีหลักสูตรเฉพาะพระสังฆาธิการ หรือกฎหมายคณะสงฆ์ โดยเฉพาะกฎมหาเถรสมาคม อยู่ในลำดับที่ ๕ มีจำนวน ๗ รูป หรือ คน

ผลการนำเสนอการจัดองค์การพัฒนา ด้านการส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์

๑) พระสังฆาธิการนับว่ามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องนำหลักพุทธศาสตร์มาใช้ในการบริหารองค์กร เพื่อให้เกิดความ มั่นคงให้แก่ส่วนรวมและประเทศชาติ โดยมีการบริหารจัดการวัดไว้อย่างเป็นระบบ มีการบังคับบัญชาตามสายงาน และส่งเสริมพระภิกษุที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานคณะสงฆ์[๔๖๑]

๒) การบริหาร องค์กร สงฆ์ของพระสังฆาธิการจำเป็น ต้อง พัฒนาภาวะผู้นำควบคู่ไปด้วย เพื่อให้ผู้นำ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล คิดเป็น ทำเป็น เป็นผู้นำได้ กับภาวะปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ให้ครอบคลุมทุก พื้นที่ในจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อให้มี ทักษะ และประสบการณ์ ในการสนองงานคณะสงฆ์ทั้ง ๖ ด้าน อย่างจริงจัง[๔๖๒]

๓) การแต่งตั้งพระสังฆาธิการที่มีความรู้ ความสามารถ และเป็นผู้นำได้ ในการทำกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ที่มีกิจกรรมทุกวัด เช่น วันมาฆบูชา เป็นต้น เป็นการปลูกศรัทธาของวัดนั้นๆ ที่มีผู้นำ มีความเข้มแข็งในท้องที่นั้นๆ หรือในชุมชนนั้นๆ ทำให้องค์กรสงฆ์มีความเจริญรุ่งเรืองได้[๔๖๓]

๔) เจ้าคณะผู้ปกครองระดับผู้บริหารมีการวางแผนการปฏิบัติงานระยะสั้น โครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน จำนวน ๑๐ วัน ในเขตปกครองของตน ซึ่งเป็นนโยบายต้องรับผิดชอบของแต่ละอำเภอ และแต่ละตำบล โดยให้รับสมัครเด็กประถม มัธยม และเยาวชนได้เข้ามาบวชที่วัด เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้หลักธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และนำไปประพฤติปฏิบัติ หรือนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ในช่วงปิดภาคเรียนการศึกษา ระหว่างเดือนมีนาคมและเดือนเมษายน และให้รายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบด้วย[๔๖๔]

๕) หลักธรรมที่ ทำให้เ พื่อนผู้ร่วมงาน เพื่อให้เกิดความยินดี เต็มใจทำงาน อันจะนำไปสู่ความสำเร็จของงาน ได้แก่ หลักอิทธิบาท ๔ คือ มีความพอใจในการงานนั้น ไม่ทอดทิ้งงาน มีความเพียรในสิ่งที่ทำ ไม่ท้อกับการทำงาน ต้องมีความอดทนสูง มีความมุมานะในกิจนั้น มีการพิจารณาข้อมูลก่อน และใคร่ควรก่อนแล้วจึงลงมือปฏิบัติ[๔๖๕]

๖) การกำกับการดูแลพระสังฆาธิการในด้านการส่งเสริมกิจกรรมงานคณะสงฆ์ทั้ง ๖ ด้านนั้น เจ้าคณะผู้ปกครองเป็นหัวหน้าในการปฏิบัติงาน เป็นผู้ชี้นำได้ แนะนำคนอื่นได้ สอนคนอื่นได้ โดยมีใจเป็นกลาง มีคุณธรรม มีจิตเมตตาธรรม มีจิต สำนึกความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อหน้าที่ ต่อคณะสงฆ์โดยส่วนรวม นอกจากนี้ ต้องมี การส่งเสริมการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนก ธรรม และแผนกบาลี

---

[๔๖๑] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูศรีรัตนาภิวัฒน์ (ทวี รตนเมธี), รองเจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี , ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๖๒] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูอนุกูลปัญญากร (สุชิน สิริปญฺโญ), รองเจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๖๓] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูโสภณโพธิมัณฑ์ (ไพรวัลย์ วิสุทฺโธ), รองเจ้าคณะอำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๖๔] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูพิพัฒน์สุวรรณาภรณ์ (วิชัย จนฺทโชโต), รองเจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๖๕] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสุวรรณปริยัตยาทร (เชษฐ์ สิริธโร), รองเจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

เพื่อให้พระสงฆ์ได้เรียนพุทธพจน์ของพระพุทธเจ้า และ ส่งเสริมให้วัดและสถานศึกษาจัดให้มีการเรียนการสอนธรรมศึกษา ด้วยวิธีการที่หลากหลาย สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในเข้าสอบธรรมศึกษา ให้มีการศึกษาวิชาการทางพระพุทธศาสนา ด้วยรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ แก่พุทธศาสนิกชนทุกเพศและทุกระดับวัย เน้นการศึกษาเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา ให้ระบบการศึกษาเป็นระบบที่มีความหมายต่อการดำเนินชีวิต[๔๖๖]

๗) มีการสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาศักยภาพของพระสังฆาธิกา รทุกระดับ โดย กำหนดเป็นหลักสูตร โรงเรียน พระสังฆาธิการอย่างมืออาชีพ หรือส่งเสริมให้พระสังฆาธิการได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจากมหาวิทยาลัยสงฆ์ ทั่วประเทศ โดยมีงบรัฐบาลสนับสนุน ส่งเสริม สนับสนุนและประสานงาน เพื่อพัฒนาพระสังฆาธิการให้มีวุฒิการศึกษาและทักษะในการบริหารจัดการวัดให้มากยิ่งขึ้น ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่หลากหลาย เช่น การศึกษาทางไปรษณีย์ เป็นบทเรียนสำเร็จรูปโดยประสานมหาวิทยาลัยสงฆ์จัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่เหมาะสม และโดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม[๔๖๗]

๘) การพัฒนาสนับสนุนพระสังฆาธิการที่มีความรู้ ความสามารถ ในการบริหาร และกระจายอำนาจไปสู่เบื้องล่าง อย่างกว้างขวาง ทำให้สังคมของพระสังฆาธิการทุกรูป ได้เพิ่มพูนความรู้และพัฒนาทักษะความสามารถต่างๆ อย่างต่อเนื่องทั่วถึง และทันต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สามารถก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้[๔๖๘]

๙) เจ้าคณะผู้ปกครองได้สนับสนุนส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณร ได้ปฏิบัติธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยกำหนดรอบระยะเวลาให้ชัดเจน เช่น ภาคทฤษฎีอบรม ๗ วัน ภาคปฏิบัติ ๗ วันเป็นต้น และต้องให้ถือปฏิบัติทุกๆปี ในแต่ละรุ่น[๔๖๙]

๑๐) เจ้าคณะผู้ปกครอง ได้คัดเลือกพระภิกษุที่มีความสามารถในสอนกรรมฐาน สอนการปฏิบัติเข้าไปรับการอบรมที่พุทธมณฑล จำนวน ๗ วัน เพื่อนำความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับหลักกรรมฐาน มาถ่ายทอด และเผยแผ่สำหรับผู้สนใจในการปฏิบัติ[๔๗๐]

---

[๔๖๖] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูโกศลคชเขต (สวรรค์ อตฺถโกสโล), รองเจ้าคณะอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๖๗] สนทนากลุ่มเฉพาะ นายชวพัฒน์ พรมขุนทด, อาจารย์ประจำหลักสูตร หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๖๘] สนทนากลุ่มเฉพาะ นายเอกมงคล เพ็ชร์วงษ์, อาจารย์ประจำหลักสูตร หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๖๙] สนทนากลุ่มเฉพาะ ดร.ณัฐกร ปังละออ, อาจารย์ประจำหลักสูตร หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๗๐] สนทนากลุ่มเฉพาะ นายวีรศักดิ์ แสนงาม, นักวิชาการศาสนาชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๒๗ ผลการนำเสนอการวางแผนการพัฒนา ด้านการส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ปริมาณ	
		ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่
๑	พระสังฆาธิการนับว่ามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องนำหลักพุทธศาสตร์มาใช้ในการบริหารองค์กร	๘	๑,๒,๔,๕,๗,๘,๙,๑๐
๒	การบริหาร องค์กร สงฆ์ของพระสังฆาธิการจำเป็น ต้องพัฒนาภาวะผู้นำควบคู่ไปด้วย เพื่อให้ผู้นำ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล คิดเป็น ทำเป็น	๗	๑,๒,๕,๖,๗,๘,๙
๓	การแต่งตั้งพระสังฆาธิการที่มีความรู้ความสามารถ และเป็นผู้นำได้ ในการทำกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	๖	๑,๓,๔,๕,๖,๘
๔	เจ้าคณะผู้ปกครองระดับผู้บริหารมีการวางแผนการปฏิบัติงานระยะสั้น เช่น โครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน จำนวน ๑๐ วัน เป็นอย่างน้อย	๕	๑,๕,๖,๘,๙
๕	มีการสนับสนุนส่งเสริม พัฒนาศักยภาพของพระสังฆาธิกา รทุกระดับ โดยกำหนดเป็นหลักสูตรโรงเรียนพระสังฆาธิการ	๔	๑,๓,๘,๙

ตารางที่ ๔.๒๗ ผลการนำเสนอการวางแผนการพัฒนา ด้านการส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์ พบว่า พระสังฆาธิการนับว่ามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องนำหลักพุทธศาสตร์มาใช้ในการบริหารองค์กร อยู่ในลำดับที่ ๑ มีจำนวน ๘ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การบริหาร องค์กร สงฆ์ของพระสังฆาธิการจำเป็น ต้องพัฒนาภาวะผู้นำควบคู่ไปด้วย เพื่อให้ผู้นำ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล คิดเป็น ทำเป็น อยู่ในลำดับที่ ๒ มีจำนวน ๗ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การแต่งตั้งพระสังฆาธิการที่มีความรู้ความสามารถ และเป็นผู้นำได้ ในการทำกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา อยู่ในลำดับที่ ๓ มีจำนวน ๖ รูป หรือ คน รองลงมาคือ เจ้าคณะผู้ปกครองระดับผู้บริหารมีการวางแผนการปฏิบัติงานระยะสั้น เช่นโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน จำนวน ๑๐ วัน เป็นอย่างน้อย อยู่ในลำดับที่ ๔ มีจำนวน ๕ รูป หรือ คน รองลงมาคือ มีการสนับสนุนส่งเสริม พัฒนาศักยภาพของพระสังฆาธิการทุกระดับ โดยกำหนดเป็นหลักสูตรโรงเรียนพระสังฆาธิการ อยู่ในลำดับที่ ๕ มี จำนวน ๔ รูป หรือ คน

ผลการนำเสนอการจัดองค์การพัฒนา ด้านการระงับอธิกรณ์

๑) พระสังฆาธิการ ระดับผู้ปกครอง มีมาตรการในการแก้ไขปัญหาในเมื่อมีอธิกรณ์เกิดขึ้นในวัดหรือในเขตปกครองของตน โดยเรียกคู่กรณีมาสอบสวนหาข้อเท็จจริง ปรับความเข้าใจกัน เพื่อความโปร่งใสด้วยกันทั้ง ๒ ฝ่าย เมื่อหาข้อสรุปไม่ได้ ผู้บังคับบัญชาต้องสั่งการให้ตั้งคณะกรรมการสอบสวน และรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบภายใน ๗ วัน[๔๗๑]

๒) ผู้ปกครอง ต้องมีความยุติธรรมในการแก้ไขข้อขัดแย้ง โดยไม่มีอคติ เข้าข้างใดข้างหนึ่ง เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา โดยการตั้งคณะกรรมการแต่ละฝ่าย เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม และเป็นที่เคารพของบุคคลโดยทั่วไป[๔๗๒]

๓) ผู้บังคับบัญชา ต้องมีความสามารถในการป้องกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วไม่ให้เกิดขึ้นมาอีก เป็นการแก้ปัญหาร่วมกันกับผู้ใต้บังคับบัญชา โดยการปรึกษาหารือกัน มีกรอบในการตัดสินวินิจฉัยข้อขัดแย้ง ตามหลักของพระธรรมวินัย และกฎมหาเถรสมาคม[๔๗๓]

๔) ผู้ปกครองระดับผู้บริหาร มีอำนาจหน้าที่ ในการพิจารณาคดีต่างๆ เกี่ยวกับพระภิกษุสามเณร ในเมื่อเหตุการณ์ยังไม่สงบ และสามารถรับเรื่องร้องเรียนต่างๆ ได้ เพื่อนำไปตัดสินคดีด้วยตนเอง หากคู่กรณีไม่ยอมความกัน[๔๗๔]

๕) ปัญหาที่เกิดในวัดส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาเกี่ยวกับพระภิกษุผู้เข้ามาบวชใหม่ ติดยาเสพติดมาก่อนบวช ทำให้เป็นปัญหาในการปกครอง บางรูปว่ากล่าวตักเตือนได้ บางรูปว่ากล่าวตักเตือนไม่ได้ เป็นที่หนักใจของผู้ปกครองเป็นอย่างมาก ฉะนั้น พระอุปัชฌาย์ต้องมีความรอบคอบในการรับกุลบุตรเข้ามาบวช ต้องมีบัตรประชาชน มีสำเนาทะเบียนบ้าน มีใบรับรองแพทย์ เพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับคณะสงฆ์โดยส่วนรวม[๔๗๕]

๖) เจ้าอาวาสบางรูปมีอายุกาลพรรษามาก ไม่สามารถตรวจตราความเรียบร้อยภายในวัดทั้งหมดได้ ต้องอาศัย รอง หรือผู้ช่วย คอยสอดส่องดูแล พฤติกรรมของผู้มาอยู่ใหม่ และต้องคอยอบรมสั่งสอนให้สวดมนต์ ไหว้พระ ท่องหนังสือมนต์ต่างๆ[๔๗๖]

---

[๔๗๑] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูศรีรัตนาภิวัฒน์ (ทวี รตนเมธี), รองเจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี , ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๗๒] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูอนุกูลปัญญากร (สุชิน สิริปญฺโญ), รองเจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๗๓] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูโสภณโพธิมัณฑ์ (ไพรวัลย์ วิสุทฺโธ), รองเจ้าคณะอำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๗๔] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูพิพัฒน์สุวรรณาภรณ์ (วิชัย จนฺทโชโต), รองเจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๗๕] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสุวรรณปริยัตยาทร (เชษฐ์ สิริธโร), รองเจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๗๖] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูโกศลคชเขต (สวรรค์ อตฺถโกสโล), รองเจ้าคณะอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

๗) เจ้าอาวาสต้องวางกฎระเบียบให้พระภิกษุสามเณรภายในวัด ได้ยึดเป็นหลักปฏิบัติร่วมกัน ถ้ารูปไหนละเมิดกฎระเบียบต้องได้รับโทษ ตามที่เจ้าอาวาสจะเห็นสมควร หรือละเมิดล่วงพระธรรมวินัย ต้องได้รับโทษตามที่เจ้าอาวาสได้ตั้งกฎเกณฑ์เอาไว้ เป็นหลักปฏิบัติ เพราะเจ้าอาวาสในแต่ละวัดจะตั้งกฎ ระเบียบกติกาภายในวัดไม่เหมือนกัน เพราะในแต่ละท้องที่ แต่ละชุมชน แต่ละหมู่บ้านมีความแตกต่างกัน การตั้งกฎ ระเบียบกติกาจึงไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของแต่ละพื้นที่ ดังนั้น เจ้าอาวาสแต่ละรูปจะตั้งกฎระเบียบ กติกาภายในวัดเพื่อให้พระภิกษุสามเณรได้ปฏิบัติตามกฎที่กำหนดไว้[๔๗๗]

๘) การระงับอธิกรณ์ที่เกิดขึ้นภายในวัด เจ้าอาวาสต้องเป็นผู้ดำเนินการเพราะถือว่าเจ้าอาวาสเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลอาญาทางกฎหมาย เป็นเหมือนศาลชั้นต้น สืบสวน สอบสวน หาข้อเท็จจริงกับคู่กรณีว่าเกิดจากสาเหตุอะไร เพื่อจะได้แก้ปัญหาได้ถูกจุด การปกครองพระภิกษุสามเณรภายในวัด ถือว่าเป็นหน้าที่ของเจ้าอาวาส ที่ต้องดูแลความสงบเรียบร้อยภายในวัดของตนเอง ไม่ให้เกิดปัญหาระหว่างพระภิกษุภายในวัดเดียวกัน หรือเกิดปัญหาระหว่างพระภิกษุกับสามเณร เจ้าอาวาสมีอำนาจภายในวัดของตน ต้องทำหน้าที่อบรมสั่งสอนพระภิกษุสามเณรภายในวัดให้มีความเคารพกันตามสมณสารูป ให้มีความสามัคคีกัน ให้รักกันเหมือนพี่ ดีกันเหมือนน้อง ปรองดองกันเหมือนญาติ ในเมื่อมีพระภิกษุสามเณรประพฤติผิดตามกฎ กติกาของวัดไปบ้าง ก็ให้อภัยกัน ครั้งต่อไปจะไม่ทำอีก[๔๗๘]

๙) เจ้าคณะตำบล ถือว่าเป็นศาลอุทธรณ์ คอยให้คำปรึกษาแนะนำ กับเจ้าอาวาสในเมื่อเกิดความขัดแย้งกันในเขตปกครองของตน เกี่ยวกับเจ้าอาวาสบางรูปที่ประพฤติผิดพระธรรมวินัย หรือกฎมหาเถรสมาคม ไม่ปฏิบัติตามอำนาจ หน้าที่ของเจ้าอาวาส เจ้าคณะตำบลต้องลงไปสอบถาม หาข้อมูลเบื้องต้นก่อน เพื่อนำข้อมูลมาสรุป และหาทางแก้ไขร่วมกันกับเจ้าอาวาส และทำรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบด้วย[๔๗๙]

๑๐) เจ้าคณะอำเภอ ถือว่าเป็นศาลฎีกา คอยให้คำแนะนำกับเจ้าคณะตำบล ในเมื่อเกิดความไม่เข้าใจกันในบางเรื่องบางประการ เกี่ยวกับความขัดแย้งในเขตปกครองของตน เจ้าคณะอำเภอต้องลงไปตรวจสอบ หาข้อมูล ข้อเท็จจริง เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น ไม่ให้ปัญหารุกลามไปมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อหาทางแก้ไขร่วมกัน[๔๘๐]

---

[๔๗๗] สนทนากลุ่มเฉพาะ นายชวพัฒน์ พรมขุนทด, อาจารย์ประจำหลักสูตร หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๗๘] สนทนากลุ่มเฉพาะ นายเอกมงคล เพ็ชร์วงษ์, อาจารย์ประจำหลักสูตร หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๗๙] สนทนากลุ่มเฉพาะ ดร.ณัฐกร ปังละออ, อาจารย์ประจำหลักสูตร หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๘๐] สนทนากลุ่มเฉพาะ นายวีรศักดิ์ แสนงาม, นักวิชาการศาสนาชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๒๘ ผลการนำเสนอการวางแผนการพัฒนา ด้านการระงับอธิกรณ์

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ปริมาณ	
		ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่
๑	พระสังฆาธิการ ระดับผู้ปกครอง มีมาตราการในการแก้ไขปัญหาในเมื่อมีอธิกรณ์เกิดขึ้นในวัดหรือในเขตปกครองของตน	๙	๑,๒,๓,๔,๕,๗,๘,๙,๑๐
๒	ผู้ปกครอง ต้องมีความยุติธรรมในการแก้ไขข้อขัดแย้ง โดยไม่มีอคติ เข้าข้างใดข้างหนึ่ง	๘	๒,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐
๓	ผู้บังคับบัญชา ต้องมีความสามารถในการป้องกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วไม่ให้เกิดขึ้นมาอีก	๗	๑,๓,๕,๔,๖,๘,๙
๔	การระงับอธิกรณ์ที่เกิดขึ้นภายในวัด เจ้าอาวาสต้องเป็นผู้ดำเนินการเพราะถือว่าเจ้าอาวาสเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลอาญาทางกฎหมาย	๕	๑,๓,๕,๗,๙
๕	เจ้าอาวาสต้องวางกฎระเบียบให้พระภิกษุสามเณรภายในวัด ได้ยึดเป็นหลักปฏิบัติร่วมกัน	๔	๑,๒,๖,๗

ตารางที่ ๔.๒๘ ผลการนำเสนอการวางแผนการพัฒนา ด้านการระงับอธิกรณ์ พบว่า พระสังฆาธิการ ระดับผู้ปกครอง มีมาตรการในการแก้ไขปัญหาในเมื่อมีอธิกรณ์เกิดขึ้นในวัดหรือในเขตปกครองของตน อยู่ในลำดับที่ ๑ มีจำนวน ๙ รูป หรือ คน รองลงมาคือ ผู้ปกครอง ต้องมีความยุติธรรมในการแก้ไขข้อขัดแย้ง โดยไม่มีอคติ เข้าข้างใดข้างหนึ่ง อยู่ในลำดับที่ ๒ มีจำนวน ๘ รูป หรือ คน รองลงมาคือ ผู้บังคับบัญชา ต้องมีความสามารถในการป้องกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วไม่ให้เกิดขึ้นมาอีก อยู่ในลำดับที่ ๓ มีจำนวน ๗ รูป หรือ คน รองลงมาคือ การระงับอธิกรณ์ที่เกิดขึ้นภายในวัด เจ้าอาวาสต้องเป็นผู้ดำเนินการเพราะถือว่าเจ้าอาวาสเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลอาญาทางกฎหมาย อยู่ในลำดับที่ ๔ มีจำนวน ๕ รูป หรือ คน รองลงมาคือ เจ้าอาวาสต้องวางกฎระเบียบให้พระภิกษุสามเณรภายในวัด ได้ยึดเป็นหลักปฏิบัติร่วมกัน อยู่ในลำดับที่ ๕ มีจำนวน ๔ รูป หรือ คน

ผลการนำเสนอการจัดองค์การพัฒนา ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะ

๑) ผู้บังคับบัญชา เรียกผู้ใต้บังคับบัญชา ไปประชุมปรึกษาหารือ เกี่ยวกับการวางกรอบการแก้ไขข้อขัดข้องของผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกัน และต้องให้รายผลการปฏิบัติงานให้ทราบภายใน ๗ วัน[๔๘๑]

๒) ผู้บังคับบัญชา นัดประชุมพระสังฆาธิการทุกระดับชั้น เพื่อรับทราบนโยบายของคณะสงฆ์และนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรม มีความเข้าใจนโยบายที่จะต้องปฏิบัติ ในการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะ เพราะการประชุมกันเนืองๆ จะทำให้เกิดการสร้างความสามัคคีของหมู่คณะได้[๔๘๒]

๓) ผู้บังคับบัญชา ต้องนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปฏิบัติงาน เพื่อให้สอดคล้องกับยุคโลกาภิวัฒน์ เป็นการใช้สื่อสมัยใหม่ ในการรวบรวมข้อมูล เก็บเป็นหลักฐาน เพื่อสะดวกในการค้นหา ทำให้ประหยัดต่อแรงคน เพราะยุคปัจจุบันนี้ การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปฏิบัติงานคณะสงฆ์ จะทำให้งานของคณะสงฆ์ดำเนินไปได้อย่างรวดเร็ว[๔๘๓]

๔) ในการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะ ในเมื่อมีการร้องเรียนกับพระสังฆาธิการหรือพระภิกษุเกิดขึ้น ผู้บังคับบัญชา ต้องมีข้อมูลที่เชื่อถือได้ โดยการทำเป็นลายลักษณ์อักษรและทำงานส่งไปตามลำดับชั้นการปกครอง เพื่อพิจารณาหาข้อเท็จจริง[๔๘๔]

๕) เมื่อมีความขัดแย้งระหว่างพระกับประชาชนเกิดขึ้นภายในเขตปกครองของตน หรือภายในชุมชนของตน ผู้บังคับบัญชาต้องเข้าไปดูแลอย่างใกล้ชิด มีเหตุจูงใจอะไรจึงทำให้เกิดข้อขัดแย้ง เรียกคู่กรณีมาคุยกันนอกรอบก่อน เมื่อหาข้อสรุปไม่ได้ ต้องตั้งคณะกรรมสอบสวน[๔๘๕]

๖) ในการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะพระสังฆาธิการ บางเรื่องหาข้อสรุปไม่ได้ บางเรื่องหาข้อสรุปได้ ที่หาสรุปไม่ได้เพราะปัญหาใหญ่โต ยากที่จะแก้ไขให้เสร็จภายในวัน หรือ สองวันได้ ต้องใช้เวลา เพราะเกิดจากการสะสมปัญหามานาน ต่างฝ่ายก็ไม่ยอมกัน ผู้บังคับบัญชาที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องดูและอย่างใกล้ชิด เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมด้วยกันทั้งสองฝ่าย[๔๘๖]

---

[๔๘๑] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูศรีรัตนาภิวัฒน์ (ทวี รตนเมธี), รองเจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี , ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๘๒] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูอนุกูลปัญญากร (สุชิน สิริปญฺโญ), รองเจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๘๓] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูโสภณโพธิมัณฑ์ (ไพรวัลย์ วิสุทฺโธ), รองเจ้าคณะอำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๘๔] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูพิพัฒน์สุวรรณาภรณ์, (วิชัย จนฺทโชโต), รองเจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๘๕] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสุวรรณปริยัตยาทร (เชษฐ์ สิริธโร), รองเจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๘๖] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูโกศลคชเขต (สวรรค์ อตฺถโกสโล), รองเจ้าคณะอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

๗) วิธีการแก้ไขปัญหาของเจ้าคณะ ต้องมีกฎ ระเบียบ ให้ปฏิบัติตามกฎ และระเบียบอย่างเคร่งครัด มีการนำเข้าสู่กระบวนการสอบสวน โดยให้ผู้ที่อยู่ใกล้ชิด คอยควบคุมดูแล ออกคำสั่งให้ปฏิบัติหน้าต่อไปได้ หรือให้หยุดการปฏิบัติหน้าที่ ชั่วคราว เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน เมื่อไม่มีข้อครหา ก็สามารถมาปฏิบัติหน้าที่ได้ โดยไม่ผิดหลักพระวินัย[๔๘๗]

๘) ผู้บังคับบัญชา ต้องมีการวางแผนให้กับเจ้าคณะผู้ปกครอง ในการปฏิบัติงานคณะสงฆ์ โดยให้เดินตามแผนที่ผู้บังคับบัญชาได้กำหนดเป็นแนวทาง เป็นการปฏิบัติงานตามนโยบายของเจ้าคณะผู้ปกครอง และมีการกำหนดกรอบของเวลาไว้ด้วย เพื่อง่ายต่อการปฏิบัติงาน งานคณะสงฆ์ในด้านต่างๆ ที่เป็นปัญหา หรือเกิดความขัดแย้งกัน ก็ให้ระงับการงานนั้นไว้ก่อน[๔๘๘]

๙) มีการติดตามผลการปฏิบัติงาน โดยการลงไปตรวจเยี่ยมวัดในปกครองของตน ให้คำปรึกษา แนะนำ การพัฒนาการบริหารจัดการวัดอย่างเหมาะสม สะอาด ร่มรื่น มีการพัฒนาวัดอย่างต่อเนื่องสมกับเป็นพัฒนาตัวอย่าง เจ้าคณะผู้ปกครองต้องลงไปตรวจเยี่ยมทุกวัดในเขตปกครองของตน เพื่อจะได้ทราบปัญหาของแต่ละวัดว่าเป็นอย่างไรบ้าง ต้องปรับปรุง แก้ไขอย่างไรได้บ้าง ต้องลงไปตรวจเยี่ยมอย่างใกล้ชิด เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา ถ้าหากว่าเจ้าคณะผู้ปกครองไม่ลงไปตรวจเยี่ยมให้กำลังใจกันแล้ว ผู้ใต้บังคับบัญชาก็หมดกำลังใจที่จะปฏิบัติหน้าที่[๔๘๙]

๑๐) มีการประเมินผลงานของแต่ละวัด ว่าในแต่ละวัดมีการพัฒนาในด้านใดมากที่สุด เพื่อให้เหมาะสมกับพื้นที่นั้นๆ หรือชุมชนนั้นๆ เพราะวัดถือว่าเป็นศูนย์รวมของประชาชนโดยทั่วไป หากวัดมีการพัฒนาไปในทางที่เหมาะสมแล้ว ก็เป็นที่ชื่นใจของคนที่มาพบเห็น สมกับเป็นวัดในพระพุทธศาสนา เจ้าคณะผู้ปกครองต้องลงไปประเมินผลงานด้วยตนเอง เพื่อจะได้ทราบว่าการพัฒนาบริหารจัดการของแต่ละวัดเป็นอย่างไร จะต้องปรับปรุงอะไรบ้าง ต้องพัฒนาไปในทางใดบ้าง เจ้าคณะผู้ปกครองก็จะได้ทราบ เก็บรวบรวมข้อมูลที่ลงไปในพื้นที่จริง เห็นจริง ก็จะได้ทราบข้อมูลอย่างแท้จริง เพราะวัดในแต่ละวัดมีศักยภาพไม่เท่ากัน บางวัดอยู่ในท้องที่ห่างไกลชุมชน การพัฒนาการบริหารจัดการภายในวัด ก็พัฒนาไปอย่างได้ช้า เพราะขาดปัจจัยในการนำมาพัฒนาวัด บางวัดอยู่ในแหล่งชุมชน การพัฒนาบริหารจัดการวัด ก็พัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว เพราะมีปัจจัยในการนำมาพัฒนาวัด วัดก็เจริญ มีถาวรวัตถุ เสนาสนะครบทุกอย่าง ผิดกับวัดที่อยู่ห่างไกลจากชุมชน การพัฒนาจึงเป็นได้ช้า[๔๙๐]

---

[๔๘๗] สนทนากลุ่มเฉพาะ นายชวพัฒน์ พรมขุนทด, อาจารย์ประจำหลักสูตร หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๘๘] สนทนากลุ่มเฉพาะ นายเอกมงคล เพ็ชร์วงษ์, อาจารย์ประจำหลักสูตร หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๘๙] สนทนากลุ่มเฉพาะ ดร.ณัฐกร ปังละออ, อาจารย์ประจำหลักสูตร หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๙๐] สนทนากลุ่มเฉพาะ นายวีรศักดิ์ แสนงาม, นักวิชาการศาสนาชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๒๙ ผลการนำเสนอการวางแผนการพัฒนา ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะ

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ปริมาณ	
		ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่
๑	ผู้บังคับบัญชา เรียกผู้ใต้บังคับบัญชา ไปประชุมปรึกษาหารือ เกี่ยวกับการวางกรอบการแก้ไขข้อขัดข้องของผู้ใต้บังคับบัญชา	๘	๑,๓,๔,๕,๗,๘,๙,๑๑
๒	ผู้บังคับบัญชา นัดประชุมพระสังฆาธิการทุกระดับชั้น เพื่อรับทราบนโยบายของคณะสงฆ์และนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรม	๗	๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐
๓	ผู้บังคับบัญชา ต้องนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปฏิบัติงาน เพื่อให้สอดคล้องกับยุคโลกาภิวัฒน์ เป็นการใช้สื่อสมัยใหม่	๖	๑,๒,๓,๔,๘,๙
๔	มีการวางแผนให้กับเจ้าคณะ ในการปฏิบัติงานคณะสงฆ์ โดยให้เดินตามแผนที่ผู้บังคับบัญชาได้กำหนดเป็นแนวทาง	๕	๑,๓,๔,๕,๗
๕	มีการติดตามผลการปฏิบัติงาน โดยการลงไปตรวจเยี่ยมวัดในปกครองของตน ให้คำปรึกษา แนะนำ	๔	๑,๓,๕,๘

ตารางที่ ๔.๒๙ ผลการนำเสนอการวางแผนการพัฒนา ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะ พบว่า ผู้บังคับบัญชา เรียกผู้ใต้บังคับบัญชา ไปประชุมปรึกษาหารือ เกี่ยวกับการวางกรอบการแก้ไขข้อขัดข้องของผู้ใต้บังคับบัญชา อยู่ในลำดับที่ ๑ มีจำนวน ๘ รูป หรือ คน รองลงมาคือ ผู้บังคับบัญชา นัดประชุมพระสังฆาธิการทุกระดับชั้น เพื่อรับทราบนโยบายของคณะสงฆ์และนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรม อยู่ในลำดับที่ ๒ มีจำนวน ๗ รูป หรือ คน รองลงมาคือ ผู้บังคับบัญชา ต้องนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปฏิบัติงาน เพื่อให้สอดคล้องกับยุคโลกาภิวัฒน์ อยู่ในลำดับที่ ๓ มีจำนวน ๖ รูป หรือ คน รองลงมาคือ มีการวางแผนให้กับเจ้าคณะ ในการปฏิบัติงานคณะสงฆ์ อยู่ในลำดับที่ ๔ มีจำนวน ๕ รูป หรือ คน รองลงมาคือ มีการติดตามผลการปฏิบัติงาน โดยการลงไปตรวจเยี่ยมวัดในปกครองของตน ให้คำปรึกษา แนะนำ อยู่ในลำดับที่ ๕ มีจำนวน ๔ รูป หรือ คน

ผลการนำเสนอการจัดองค์การพัฒนา ด้านการกำกับบังคับบัญชาเจ้าคณะ

๑) ผู้บังคับบัญชา มีอำนาจในการออกกฎ ระเบียบ มติ คำสั่ง ตามที่จะเห็นสมควร เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ได้นำปฏิบัติตามกรอบนี้ เพื่อไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อนกัน ให้ยึดเป็นหลักปฏิบัติที่ผู้ปกครองกำกับที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และเพื่อง่ายต่อการตรวจสอบ[๔๙๑]

๒) เจ้าคณะผู้ปกครอง เน้นย้ำให้พระสังฆาธิการ ตลอดจนพระภิกษุสามเณร ได้ปฏิบัติตามกฎพระธรรมวินัย และกฎมหาเถรสมาคม อย่างเคร่งครัด เพราะพระสงฆ์ทุกรูปต้องอยู่ในกฎนี้ มิให้พระภิกษุรูปใดละเมิดพระธรรมวินัย และกฎมหาเถรสมาคม หากมีพระภิกษุสามเณรรูปใด ละเมิดล่วงพระธรรมวินัยแล้ว ต้องได้รับโทษตามทีล่วงละเมิดนั้นๆ[๔๙๒]

๓) ผู้บังคับบัญชา ได้มีการเน้นย้ำให้กับพระภิกษุที่ใช้สื่อโซเชียลสมัยใหม่ ให้ระมัดระวังในการใช้ เพราะมีผลกระทบกับพระภิกษุมาก ควรใช้ในที่เหมาะสม ใช้เมื่อมีความจำเป็น เพราะถูกกระแสวิพากษ์วิจารณ์ พอสมควร เจ้าคณะผู้ปกครองถูกมองในแง่ลบ[๔๙๓]

๔) ผู้บังคับบัญชา ต้องติดตามข่าวสารเป็นประจำ เพราะมีข่าวกับพระภิกษุอยู่เป็นประจำ มีการเรี่ยไรแสวงหาผลประโยชน์กับ ประชาชน บิณฑบาตขาดความสำรวม เล่นการพนัน บอกเลขใบ้หวย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ มีผลกระทบกับพระสงฆ์หมู่ใหญ่ ต้องดูแลอย่างใกล้ชิด[๔๙๔]

๕) ผู้บริหารต้องมีการประสานงานกัน ติดต่อกันอย่างใกล้ชิด เพื่อคอยสอดส่องพฤติกรรมกับพระภิกษุที่ประพฤติตัวไม่เหมาะสม ในความเป็นสมณสารูป ให้เฝ้าระวังในการทำความเสียหายให้กับคณะสงฆ์ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องกำกับติดตามอยู่ห่างๆ[๔๙๕]

๖) ผู้บังคับบัญชา มีการสั่งการลงมาให้พระอุปัชฌาย์ที่จะทำการบวชกุลบุตร ต้องมีการทำประวัติของผู้ที่จะบวช มีใบรับรองแพทย์ การบวชก็ให้บวชไม่ต่ำกว่า ๑๕ วัน และต้องเรียนหลักธรรมหลักปฏิบัติกรรมฐาน เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้เอง[๔๙๖]

---

[๔๙๑] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูศรีรัตนาภิวัฒน์ (ทวี รตนเมธี), รองเจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี , ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๙๒] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูอนุกูลปัญญากร (สุชิน สิริปณฺโณ), รองเจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๙๓] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูโสภณโพธิมัณฑ์ (ไพรวัลย์ วิสุทฺโธ), รองเจ้าคณะอำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๙๔] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูพิพัฒน์สุวรรณาภรณ์ (วิชัย จนฺทโชโต), รองเจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๙๕] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสุวรรณปริยัตยาทร (เชษฐ์ สิริธโร), รองเจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๙๖] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูโกศลคชเขต (สวรรค์ อตฺถโกสโล), รองเจ้าคณะอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

๗) ผู้บังคับบัญชา เรียกพระสังฆาธิการทุกระดับประชุมตามมติมหาเถรสมาคม ปีละ ๓ ครั้ง เพื่อให้เป็นไปตามกฎมหาเถรสมาคม ซึ่งเป็นนโยบายชของมหาเถรสมาคมที่ต้องปฏิบัติร่วมกัน รูปใดไม่ไปประชุม ถือว่าขัดคำสั่งของมหาเถรสมาคม ต้องได้รับโทษละเมิดจริยาพระสังฆาธิการ ดังนั้น มหาเถรสมาคม มีอำนาจสูงสุดในการปกครองสงฆ์ ในการออกระเบียบ ออกกฎหมาย ออกคำสั่ง ออกเป็นมติ ออกประกาศ ให้พระสังฆาธิการทุกระดับต้องปฏิบัติตาม เพราะพระสังฆาธิการหรือพระภิกษุสามเณร ต้องอยู่ภายใต้ของพระธรรมวินัย กฎหมาย และกฎมหาเถรสมาคม จึงต้องมีการประชุมปรึกษาหารือ เกี่ยวกิจการงานคณะสงฆ์ ที่ต้องปฏิบัติในแต่ละปี ในแต่ละด้าน จะมีแนวทางในการวางแผนการปฏิบัติงานไปในทิศทางใด้บ้าง ต้องประชุมเพื่อปรึกษาหารือ และหาข้อสรุปร่วมกัน อันจะนำมาซึ่งความสามัคคีของหมู่คณะ[๔๙๗]

๘) ผู้บังคับบัญชา ให้ทุกตำบลกำกับ ติดตาม ดูแลอาจาระของพระภิกษุสามเณรบางรูป ที่ประพฤติตัวไม่เหมาะสมกับสมณสารูป เป็นที่ครหาของประชาชนโดยทั่วไป เช่น ใช้สื่อออนไลน์ไปในทางที่ไม่เหมาะไม่ควร เป็นที่เสื่อมศรัทธาของพุทธศาสนิกชน ดังนั้น ผู้บังคับบัญชา จึงเข้มงวดกวดขัน เกี่ยวกับอาจาระของพระสังฆาธิการ หรือพระภิกษุสามเณรเป็นอย่างมาก ที่ประพฤติตัวไปในทางที่ผิดต่อพระธรรมวินัย กฎหมาย และกฎมหาเถรสมาคม เป็นการละเมิดจริยาพระสังฆาธิการต้องได้รับโทษตามที่กระทำความผิดนั้นๆ นี่เป็นนโยบายที่ต้องปฏิบัติตาม และให้ทำรายงานส่งไปตามลำดับชั้นด้วย[๔๙๘]

๙) ผู้บังคับบัญชา ให้ทุกวัดได้ติดป้ายกิจกรรมงานที่ต้องปฏิบัติเป็นประจำของวัดในแต่ละปี เพื่อจะได้ทราบว่าในแต่ละปีนั้น วันไหนจัดกิจกรรมอะไร เป็นการประกาศเชิญชวนให้พุทธศาสนิกชนได้ทราบว่า วัดมีงานอะไรที่ต้องทำบ้าง บ้างเรื่อง หรือบางกิจกรรมต้องทำรายงานส่งไปตามลำดับชั้นการปกครอง ซึ่งเป็นนโยบายต้องปฏิบัติตาม อันจะนำมาซึ่งความสามัคคี[๔๙๙]

๑๐) ผู้บังคับบัญชา ให้เจ้าคณะผู้ปกครองได้ออกตรวจการคณะสงฆ์ในเขตปกครองของตน ปีละ ๓ ครั้ง เพื่อต้องการทราบปัญหาของแต่ละวัดเป็นอย่างไร เป็นพันธกิจที่เจ้าคณะผู้ปกครองต้องออกตรวจการคณะสงฆ์ เป็นมติของมหาเถรสมาคม และในการออกตรวจการคณะสงฆ์นั้น ต้องมีการบันทึกเป็นข้อมูล เพื่อรวบรวมเป็นเอกสาร ทำเป็นรายงานส่งตามลำดับชั้นการปกครอง นอกจากนี้การตรวจการคณะสงฆ์ เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือให้คำแนะนำบางเรื่อง บางประการกับผู้ใต้บังคับบัญชาอีกด้วย[๕๐๐]

---

[๔๙๗] สนทนากลุ่มเฉพาะ นายชวพัฒน์ พรมขุนทด, อาจารย์ประจำหลักสูตร หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๙๘] สนทนากลุ่มเฉพาะ นายเอกมงคล เพ็ชร์วงษ์, อาจารย์ประจำหลักสูตร หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๔๙๙] สนทนากลุ่มเฉพาะ ดร.ณัฐกร ปังละออ, อาจารย์ประจำหลักสูตร หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

[๕๐๐] สนทนากลุ่มเฉพาะ นายวีรศักดิ์ แสนงาม, นักวิชาการศาสนาชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๓๐ ผลการนำเสนอการวางแผนการพัฒนา ด้านการกำกับบังคับบัญชาเจ้าคณะ

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ปริมาณ	
		ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่
๑	ผู้บังคับบัญชา มีอำนาจในการออกกฎ ระเบียบ มติ คำสั่ง ตามที่จะเห็นสมควร เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ได้นำปฏิบัติตามกรอบนี้	๙	๑,๒,๓,๔,๕,๗,๘,๙,๑๐
๒	ผู้บังคับบัญชา ได้มีการเน้นย้ำให้กับพระภิกษุที่ใช้สื่อโซเชียลสมัยใหม่ ให้ระมัดระวังในการใช้ เพราะมีผลกระทบกับพระภิกษุมาก	๔	๒,๕,๖,๗
๓	ผู้บังคับบัญชา มีการสั่งการลงมาให้พระอุปัชฌาย์ที่จะทำการบวชกุลบุตร ต้องมีการทำประวัติของผู้ที่จะบวช มีใบรับรองแพทย์ การบวชก็ให้บวชไม่ต่ำกว่า ๑๕ วัน	๘	๑,๒,๓,๔,๕,๘,๙,๑๐
๔	ผู้บังคับบัญชา ให้ทุกวัดได้ติดป้ายกิจกรรมงานประจำปีของวัด เพื่อจะได้ทราบว่าในแต่ละปีมีงานอะไรที่ต้องทำบ้าง	๗	๑,๒,๓,๔,๕,๗,๙
๕	ผู้บังคับบัญชา ให้เจ้าคณะผู้ปกครองได้ออกตรวจการคณะสงฆ์ ตรวจเยี่ยมวัดในเขตปกครองของตนด้วย เพื่อเป็นขวัญ และกำลังใจ ในการปฏิบัติหน้าที่	๕	๑,๒,๓,๔,๕

ตารางที่ ๔.๓๐ ผลการนำเสนอการวางแผนการพัฒนา ด้านการกำกับบังคับบัญชาเจ้าคณะ พบว่า ผู้บังคับบัญชา มีอำนาจในการออกกฎ ระเบียบ มติ คำสั่ง ตามที่จะเห็นสมควร เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ได้นำปฏิบัติตามกรอบนี้ อยู่ในลำดับที่ ๑ มีจำนวน ๙ รูป หรือ คน รองลงมาคือ ผู้บังคับบัญชา มีการสั่งการลงมาให้พระอุปัชฌาย์ที่จะทำการบวชกุลบุตร ต้องมีการทำประวัติของผู้ที่จะบวช มีใบรับรองแพทย์ การบวชก็ให้บวชไม่ต่ำกว่า ๑๕ วัน อยู่ในลำดับที่ ๒ มีจำนวน ๘ รูป หรือ คน รองลงมาคือ ผู้บังคับบัญชา ให้ทุกวัดได้ติดป้ายกิจกรรมงานประจำปีของวัด เพื่อจะได้ทราบว่าในแต่ละปีมีงานอะไรที่ต้องทำบ้าง อยู่ในลำดับที่ ๓ มีจำนวน ๗ รูป หรือ คน รองลงมาคือ ผู้ผู้บังคับบัญชา ให้เจ้าคณะผู้ปกครองได้ออกตรวจการคณะสงฆ์ ตรวจเยี่ยมวัดในเขตปกครองของตนด้วย เพื่อเป็นขวัญ และกำลังใจ ในการปฏิบัติหน้าที่ อยู่ในลำดับที่ ๔ มีจำนวน ๕ รูป หรือ คน รองลงมาคือ ผู้บังคับบัญชา ได้มีการเน้นย้ำให้กับพระภิกษุที่ใช้สื่อโซเชียลสมัยใหม่ ให้ระมัดระวังในการใช้ เพราะมีผลกระทบกับพระภิกษุมาก อยู่ในลำดับที่ ๕ มีจำนวน ๔ รูป หรือ คน

ข้อมูลทั่วไปของพระสังฆาธิการผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์สถาน สภาพทั่วไปของพระสังฆาธิการผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามอายุ พรรษา วุฒิการศึกษาทางธรรม วุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม วุฒิศึกษาสายสามัญ จากข้อมูลของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ทั้งหมด จำนวน ๒๙๐ รูป แสดงด้วยจำนวนและร้อยละ ดังตารางที่ ๔.๓๑

ตารางที่ ๔. ๓๑ แสดงจำนวนและร้อยละของพระสังฆาธิการผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

(n= ๒๙๐)

ข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (รูป)	ร้อยละ
๑. อายุ (พระสังฆาธิการ)		
๒๐ – ๔๐ ปี	๑๐๙.๐๐	๓๗.๕๙
๔๑ – ๕๐ ปี	๑๓๗.๐๐	๔๗.๒๔
๕๑ – ๖๐ ปี	๒๗.๐๐	๙.๓๑
๖๑ ปีขึ้นไป	๑๗.๐๐	๕.๘๖
รวม	**๒๙๐.๐๐**	**๑๐๐.๐๐**
๒. พรรษา		
๕-๑๕ พรรษา	๑๔๐.๐๐	๔๘.๒๘
๑๖-๓๐ พรรษา	๑๐๙.๐๐	๓๗.๕๙
๓๑-๔๐ พรรษา	๒๕.๐๐	๘.๖๒
๔๑ พรรษาขึ้นไป	๑๖.๐๐	๕.๕๒
รวม	**๒๙๐.๐๐**	**๑๐๐.๐๐**
๓. วุฒิการศึกษาทางธรรม		
นักธรรมชั้นตรี	๔๗.๐๐	๑๖.๒๑
นักธรรมชั้นโท	๔๓.๐๐	๑๔.๘๓
นักธรรมชั้นเอก	๑๘๗.๐๐	๖๔.๔๘
ไม่มีวุฒินักธรรม	๑๓.๐๐	๔.๔๘
รวม	**๒๙๐.๐๐**	**๑๐๐.๐๐**

ตารางที่ ๔. ๓๑ แสดงจำนวนและร้อยละของพระสังฆาธิการผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล (ต่อ)

(n= ๒๙๐)

ข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (รูป)	ร้อยละ
๔. วุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม		
เปรียญตรี	๓๓.๐๐	๑๑.๓๘
เปรียญโท	๓๗.๐๐	๑๒.๗๖
เปรียญเอก	๑๖.๐๐	๕.๕๒
ไม่มีวุฒิเปรียญ	๒๐๔.๐๐	๗๐.๓๔
รวม	**๒๙๐.๐๐**	**๑๐๐.๐๐**
๕. วุฒิการศึกษาสายสามัญ		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๒๒๕.๐๐	๗๗.๕๙
ปริญญาตรี	๔๒.๐๐	๑๔.๔๘
ปริญญาโท	๑๕.๐๐	๕.๑๗
ปริญญาเอก	๘.๐๐	๒.๗๖
รวม	**๒๙๐.๐๐**	**๑๐๐.๐๐**

จากตารางที่ ๔. ๓๑ พบว่า แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับพระสังฆาธิการผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตาม อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาทางธรรม วุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม วุฒิศึกษาสายสามัญ ซึ่งสามารถอธิบายแยกแต่ละประเด็นได้ ดังต่อไปนี้

๑. อายุ (พระสังฆาธิการ) ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พระสังฆาธิการผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง ๔๑ – ๕๐ ปี จำนวน ๑๓๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๒๔ รองลงมามีอายุระหว่าง ๒๐ – ๔๐ ปี จำนวน ๑๐๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๕๙ ส่วนที่มีอายุระหว่าง ๕๑ – ๖๐ ปี จำนวน ๒๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๙.๓๑ และจำนวนน้อยที่สุด มีอายุ ๖๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕.๘๖

๒. พรรษา ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พระสังฆาธิการผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีพรรษาระหว่าง ๕-๑๕ พรรษา จำนวน ๑๔๐ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๒๘ รองลงมา มีพรรษาระหว่าง ๑๖-๓๐ พรรษา จำนวน ๑๐๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๕๙ ส่วนที่มีพรรษาระหว่าง ๓๑-๔๐ พรรษา จำนวน ๒๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๘.๖๒ และจำนวนน้อยที่สุด มีพรรษาตั้งแต่ ๔๑ พรรษาขึ้นไป จำนวน ๑๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕.๕๒

๓. วุฒิการศึกษาทางธรรม ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พระสังฆาธิการผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีวุฒิการศึกษาทางธรรม ระดับนักธรรมชั้นเอก จำนวน ๑๘๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๔๘ รองลงมามีวุฒิการศึกษาทางธรรมระดับนักธรรมชั้นตรี จำนวน ๔๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๒๑ ส่วนที่มีวุฒิการศึกษาทางธรรมระดับนักธรรมชั้นโท จำนวน ๔๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๘๓ และจำนวนน้อยที่สุด ไม่มีวุฒินักธรรมจำนวน ๑๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔.๔๘

๔. วุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พระสังฆาธิการผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ไม่มีวุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม จำนวน ๒๐๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๓๔รองลงมา มีวุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรมระดับเปรียญโท จำนวน ๓๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๗๖ ซึ่งใกล้เคียงกับพระสังฆาธิการที่มีวุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรมระดับเปรียญตรี จำนวน ๓๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๓๘ และจำนวนน้อยที่สุด มีวุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรมระดับเปรียญเอก จำนวน ๑๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕.๕๒

๕. วุฒิการศึกษาสายสามัญ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พระสังฆาธิการผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีวุฒิการศึกษาสายสามัญต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๒๒๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๕๙ รองลงมา มีวุฒิการศึกษาสายสามัญระดับปริญญาตรี จำนวน ๔๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๔๘ ส่วนที่มีวุฒิการศึกษาสายสามัญระดับปริญญาโท จำนวน ๑๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕.๑๗ และจำนวนน้อยที่สุดมีวุฒิการศึกษาสายสามัญระดับปริญญาเอก จำนวน ๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒.๗๖

ตารางที่ ๔.๓๒ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม ดังนี้

(n = ๒๙๐)

ด้านที่	การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี	ระดับการพัฒนา		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
๑	ด้านพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ	๔.๒๔	๐.๓๘๗	มาก
๒	ด้านการส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์	๔.๒๑	๐.๔๗๐	มาก
๓	ด้านการระงับอธิกรณ์	๔.๒๒	๐.๓๙๘	มาก
๔	ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะ	๔.๒๒	๐.๔๐๒	มาก
๕	ด้านการกำกับบังคับบัญชาเจ้าคณะและพระสังฆาธิการ	๔.๒๕	๐.๔๐๖	มาก
	ภาพรวม	**๔.๒๓**	**๐.๓๗๒**	**มาก**

จากตารางที่ ๔.๓๒ พบว่า การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\overline{X}$=๔.๒๓, S.D.=๐.๓๗๒) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการกำกับบังคับบัญชาเจ้าคณะและพระสังฆาธิการอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=๔.๒๕, S.D.=๐.๔๐๖) รองลงมาคือ ด้าน พระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ ($\overline{X}$= ๔.๒๔, S.D.=๐.๓๘๗) ด้านการระงับอธิกรณ์ ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะ อยู่ในระดับ มาก และด้านการส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\overline{X}$=๔.๒๑, S.D.= ๐.๔๗๐)

ตารางที่ ๔. ๓๓ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านพระธรรมวินัย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ ดังนี้

(n = ๒๙๐)

ข้อที่	การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี	ระดับการพัฒนา		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
๑	ผู้บริหาร/พระสังฆาธิการ ได้มีการควบคุมดูแลพระภิกษุสามเณรภายในวัดของตนให้อยู่ในกฎระเบียบ และหลักพระธรรมวินัย	๔.๓๘	๐.๕๓๔	มาก
๒	พระสังฆาธิการมีความประพฤติเรียบร้อยดีงาม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่พระภิกษุสามเณรในด้านข้อวัตรปฏิบัติ	๔.๒๗	๐.๕๖๓	มาก
๓	พระสังฆาธิการมีความรู้ความสามารถในการปกครองคณะสงฆ์ ซึ่งไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย	๔.๓๐	๐.๖๔๐	มาก
๔	พระสังฆาธิการ ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการปกครองคณะสงฆ์เพื่อให้เกิดความเรียบร้อยของหมู่คณะ	๔.๑๗	๐.๖๐๐	มาก
๕	พระสังฆาธิการ ได้ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ ของมหาเถรสมาคมอย่างเคร่งครัด	๔.๒๘	๐.๖๔๗	มาก
๖	พระสังฆาธิการมีอำนาจออกก ระเบียบ คำสั่งภายในวัดให้พระภิกษุสามาเณรได้ปฏิบัติตาม	๔.๑๗	๐.๖๕๒	มาก
๗	พระสังฆาธิการมีอำนาจในการเสนอขอแต่งตั้งพระภิกษุภายในวัดขึ้นเป็นรองพระสังฆาธิการและผู้ช่วยพระสังฆาธิการได้ ซึ่งไม่ขัดหลักพระธรรมวินัย	๔.๑๙	๐.๗๑๕	มาก
๘	พระสังฆาธิการระดับผู้ปกครองมีอำนาจสั่งการในการปกครองคณะสงฆ์ภายในเขตของตน	๔.๒๐	๐.๗๒๙	มาก
	รวม	๔.๒๔	๐.๓๘๗	**มาก**

จากตารางที่ ๔.๓๓ พบว่า การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\overline{X}$=๔.๒๔, S.D.=๐.๓๘๗) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี คือข้อที่ว่า ผู้บริหาร/พระสังฆาธิการ ได้มีการควบคุมดูแลพระภิกษุสามเณรภายในวัดของตนให้อยู่ในกฎระเบียบ และหลักพระธรรมวินัย อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=๔.๓๘, S.D.=๐.๕๓๔) รองลงมาคือ พระสังฆาธิการมีความรู้ความสามารถในการปกครองคณะสงฆ์ ซึ่งไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย ($\overline{X}$=๔.๓๐, S.D.=๐.๖๔๐) พระสังฆาธิการมีอำนาจในการเสนอขอแต่งตั้งพระภิกษุภายในวัดขึ้นเป็นรองพระสังฆาธิการและผู้ช่วยพระสังฆาธิการได้ ซึ่งไม่ขัดหลัก

พระธรรมวินัย อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=๔.๑๙, S.D.=๐.๗๑๕) รองลงมา คือ พระสังฆาธิการมีอำนาจออกระเบียบ คำสั่งภายในวัด ให้พระภิกษุสามาเณรได้ปฏิบัติตาม อยู่ในระดับ มาก ($\overline{X}$=๔.๑๙, S.D.=๐.๗๑๕) และพระสังฆาธิการมีความประพฤติเรียบร้อยดีงาม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่พระภิกษุสามเณรในด้านข้อวัตรปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\overline{X}$=๔.๑๗, S.D.=๐.๖๐๐)

ตารางที่ ๔.๓๔ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระ สังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์ ดังนี้

(n = ๒๙๐)

ข้อที่	การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี	ระดับการพัฒนา		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
๑	ผู้บริหาร/พระสังฆาธิการ ได้มีการส่งเสริมการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรภายในวัด	๔.๒๐	๐.๕๓๖	มาก
๒	พระสังฆาธิการ ได้มีการส่งเสริมกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	๔.๒๔	๐.๖๕๙	มาก
๓	พระสังฆาธิการ ได้มีการส่งเสริมในด้านการทำวัตรสวดมนต์ เช้า-เย็น และปฏิบัติธรรมตลอดทั้งปี	๔.๒๙	๐.๖๕๐	มาก
๔	พระสังฆาธิการ ได้มีการบริหารจัดการการเผยแผ่ธรรมะอย่างเป็นระบบ	๔.๑๖	๐.๗๑๖	มาก
๕	พระสังฆาธิการ ได้มีการวางแผนการก่อสร้างภายในวัดอย่างเป็นระบบ	๔.๑๔	๐.๗๑๒	มาก
๖	พระสังฆาธิการได้สนับสนุนให้วัดเป็นศูนย์กลางชุมชนเพื่อให้มีการจัดกิจกรรมต่างๆ	๔.๑๕	๐.๗๒๒	มาก
๗	พระสังฆาธิการได้ส่งเสริมให้วัดและสถานศึกษาจัดให้มีการเรียนการสอนธรรมศึกษาอย่างชัดเจน	๔.๒๐	๐.๗๒๐	มาก
๘	พระสังฆาธิการได้สนับสนุนให้พุทธศาสนิกชนได้นำหลักธรรมมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนาตน ชุมชนและสังคม เพื่อให้เกิดความสงบสุขในชีวิต	๔.๒๘	๐.๗๘๕	มาก
	รวม	๔.๒๑	๐.๔๗๐	**มาก**

จากตารางที่ ๔.๓๔ พบว่า การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=๔.๒๑, S.D.=๐.๔๗๐) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี คือข้อที่ว่าพระสังฆาธิการได้มีการส่งเสริมในด้านการทำวัตร สวดมนต์ เช้า-เย็น และปฏิบัติธรรมตลอดทั้งปี อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=๔.๒๙, S.D.=๐.๖๕๐) รองลงมาคือ พระสังฆาธิการได้สนับสนุนให้พุทธศาสนิกชนได้นำหลักธรรม

มาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนาตน ชุมชนและสังคม เพื่อให้เกิดความสงบสุข ในชีวิต ($\overline{X}$=๔.๒๘, S.D.=๐.๗๘๕) รองลงมา คือ พระสังฆาธิการ ได้มีการบริหารจัดการการเผยแผ่ธรรมะอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=๔.๑๖, S.D.=๐.๗๑๖) รองลงมาคือ พระสังฆาธิการได้สนับสนุนให้วัดเป็นศูนย์กลางชุมชน เพื่อให้มีการจัดกิจกรรมต่างๆ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=๔.๑๕, S.D.=๐.๗๒๒) และ พระสังฆาธิการ ได้มีการวางแผนการก่อสร้างภายในวัดอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\overline{X}$=๔.๑๔, S.D.=๐.๗๑๒)

ตารางที่ ๔.๓๕ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการระงับอธิกรณ์ ดังนี้

(n = ๒๙๐)

ข้อที่	การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี	ระดับการพัฒนา		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
๑	ผู้บริหาร/พระสังฆาธิการมีหลักเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติในการวินิจฉัยอธิกรณ์ โดยให้เป็นไปตามระเบียบมหาเถรสมาคม	๔.๒๓	๐.๕๙๗	มาก
๒	พระสังฆาธิการมีบทลงโทษแก่พระภิกษุสามเณรที่ล่วงละเมิด พระธรรมวินัยอย่างชัดเจน	๔.๒๔	๐.๖๐๙	มาก
๓	พระสังฆาธิการมีอำนาจ หน้าที่ ในการสอบสวนพิจารณาคดีต่างๆ เกี่ยวกับพระภิกษุ ซึ่งไม่ขัดกับหลักพระธรรมวินัย	๔.๒๗	๐.๖๒๑	มาก
๔	พระสังฆาธิการ ได้มีการระงับอธิกรณ์ การวินิจฉัยปัญหาเพื่อยุติเหตุความขัดแย้ง หรือ ลงนิคหกรรม	๔.๐๙	๐.๖๙๒	มาก
๕	พระสังฆาธิการ ได้มีการออกกฎระเบียบสำหรับพระภิกษุ สามเณรภายในวัด เพื่อให้เกิดความเรียบร้อย	๔.๒๑	๐.๖๓๐	มาก
๖	พระสังฆาธิการมีอำนาจในการตัดสินพระภิกษุสามเณรภายในวัด ซึ่งไม่อยู่ในโอวาทของพระสังฆาธิการ	๔.๑๔	๐.๖๔๖	มาก
๗	พระสังฆาธิการระดับผู้ปกครองมีอำนาจในการระงับการปฏิบัติหน้าที่ของพระสังฆาธิการ ในเมื่อล่วงละเมิดพระธรรมวินัย	๔.๓๔	๐.๖๘๓	มาก
๘	พระสังฆาธิการระดับผู้ปกครองมีอำนาจในการตัดสินคดีต่างๆ ของผู้ใต้บังคับบัญชา	๔.๒๕	๐.๖๙๘	มาก
	รวม	๔.๒๒	๐.๓๙๘	**มาก**

จากตารางที่ ๔.๓๕ พบว่า การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการระงับอธิกรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

($\overline{X}$=๔.๒๒, S.D.=๐.๓๙๘) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี คือข้อที่ว่า พระสังฆาธิการระดับผู้ปกครองมีอำนาจในการระงับการปฏิบัติหน้าที่ของพระสังฆาธิการ ในเมื่อล่วงละเมิดพระธรรมวินัย อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=๔.๓๔, S.D.=๐.๖๘๓) รองลงมาคือ พระสังฆาธิการมีอำนาจ หน้าที่ ในการสอบสวนพิจารณาคดีต่างๆ เกี่ยวกับพระภิกษุสามเณรซึ่งไม่ขัดกับหลักพระธรรมวินัย ($\overline{X}$=๔.๒๗, S.D.=๐.๖๒๑) พระสังฆาธิการ ได้มีการออกกฎระเบียบสำหรับพระภิกษุ สามเณรภายในวัด เพื่อให้เกิดความเรียบร้อย อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=๔.๒๑, S.D.=๐.๖๓๐) พระสังฆาธิการมีอำนาจในการตัดสินพระภิกษุสามเณรภายในวัด ซึ่งไม่อยู่ในโอวาทของพระสังฆาธิการ อยู่ในระดับ มาก ($\overline{X}$=๔.๑๔, S.D.=๐.๖๔๖) และพระสังฆาธิการได้มีการระงับอธิกรณ์ การวินิจฉัยปัญหา เพื่อยุติเหตุความขัดแย้ง อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\overline{X}$=๔.๐๙, S.D.=๐.๖๙๒)

ตารางที่ ๔.๓๖ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะ ดังนี้

(n = ๒๙๐)

ข้อที่	การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี	ระดับการพัฒนา		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
๑	ผู้บริหาร/พระสังฆาธิการ ได้มีการประชุมกับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ	๔.๑๕	๐.๕๖๖	มาก
๒	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน มีการติดต่อประสานงานกับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเป็นประจำ	๔.๑๑	๐.๕๔๓	มาก
๓	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน มีการวางแผน การแก้ไขปัญหาให้กับเจ้าคณะ อย่างเป็นระบบ	๔.๒๕	๐.๖๔๖	มาก
๔	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน มีการกำหนดกรอบในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน	๔.๒๐	๐.๖๔๕	มาก
๕	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้สั่งการให้เจ้าคณะทุกระดับได้ปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ ของมหาเถรสมาคมอย่างเคร่งครัด	๔.๓๑	๐.๖๗๕	มาก
๖	ผู้บังคับบัญชาเหนือตนได้ให้แนวนโยบายในการปฏิบัติหน้าที่อย่างชัดเจน	๔.๒๐	๐.๖๖๓	มาก
๗	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้ออกระเบียบการปกครองในการปฏิบัติหน้าที่อย่างชัดเจน	๔.๑๗	๐.๖๐๘	มาก
๘	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้ออกคำสั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามคำสั่งโดยเคร่งครัด	๔.๓๘	๐.๖๙๑	มาก
	รวม	๔.๒๒	๐.๔๐๒	**มาก**

จากตารางที่ ๔.๓๖ พบว่า การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=๔.๒๒, S.D.=๐.๔๐๒) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า แนวทางการพัฒนา การบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี คือข้อที่ว่า ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้ออกระเบียบการปกครองในการปฏิบัติหน้าที่อย่างชัดเจน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=๔.๓๘, S.D.=๐.๖๙๑) รองลงมาคือ ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้สั่งการให้เจ้าคณะทุกระดับได้ปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ ของมหาเถรสมาคม ($\overline{X}$=๔.๓๑, S.D.=๐.๖๗๕) ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้ออกระเบียบการปกครองในการปฏิบัติหน้าที่อย่างชัดเจน อยู่ในระดับ มาก ($\overline{X}$=๔.๑๗, S.D.=๐.๖๐๘) ผู้บริหาร/พระสังฆาธิการ ได้มีการประชุมกับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับ มาก ($\overline{X}$=๔.๑๕, S.D.=๐.๕๖๖) และผู้บังคับบัญชาเหนือตน มีการติดต่อประสานงานกับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเป็นประจำ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\overline{X}$=๔.๑๑, S.D.=๐.๕๔๓)

ตารางที่ ๔.๓๗ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการบริหาร จัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการกำกับบังคับบัญชาเจ้าคณะ และพระสังฆาธิการ ดังนี้

(n = ๒๙๐)

ข้อที่	การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี	ระดับการพัฒนา		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
๑	ผู้บริหาร/พระสังฆาธิการ ได้มีการ กำกับ ดูแลเจ้าคณะและพระสังฆาธิการในเขตปกครองของตน	๔.๒๒	๐.๕๕๒	มาก
๒	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้มีการประชุมปรึกษาหารือกับเจ้าคณะ และพระสังฆาธิการ อย่างสม่ำเสมอ	๔.๑๕	๐.๕๓๗	มาก
๓	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้มีการออกกฎ ระเบียบ เพื่อให้เจ้าคณะ และพระสังฆาธิการ ได้ประพฤติ ปฏิบัติตาม	๔.๒๓	๐.๖๕๔	มาก
๔	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้มีการย้ำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้ความสำคัญเกี่ยวกับ กฎหมาย และกฎมหาเถรสมาคม	๔.๒๗	๐.๖๙๕	มาก
๕	ผู้บังคับบัญชาได้ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามกฎระเบียบ ของมหาเถรสมาคมอย่างเคร่งครัด	๔.๓๔	๐.๖๕๓	มาก
๖	ผู้บังคับบัญชา มีการวางแผนการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน	๔.๒๘	๐.๖๔๑	มาก
๗	มีการวางแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการในยุคปัจจุบัน	๔.๒๘	๐.๗๑๗	มาก
๘	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้จัดทำโครงการบริหารบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในหน้าที่	๔.๑๗	๐.๖๐๘	มาก
	รวม	๔.๒๒	๐.๔๐๖	**มาก**

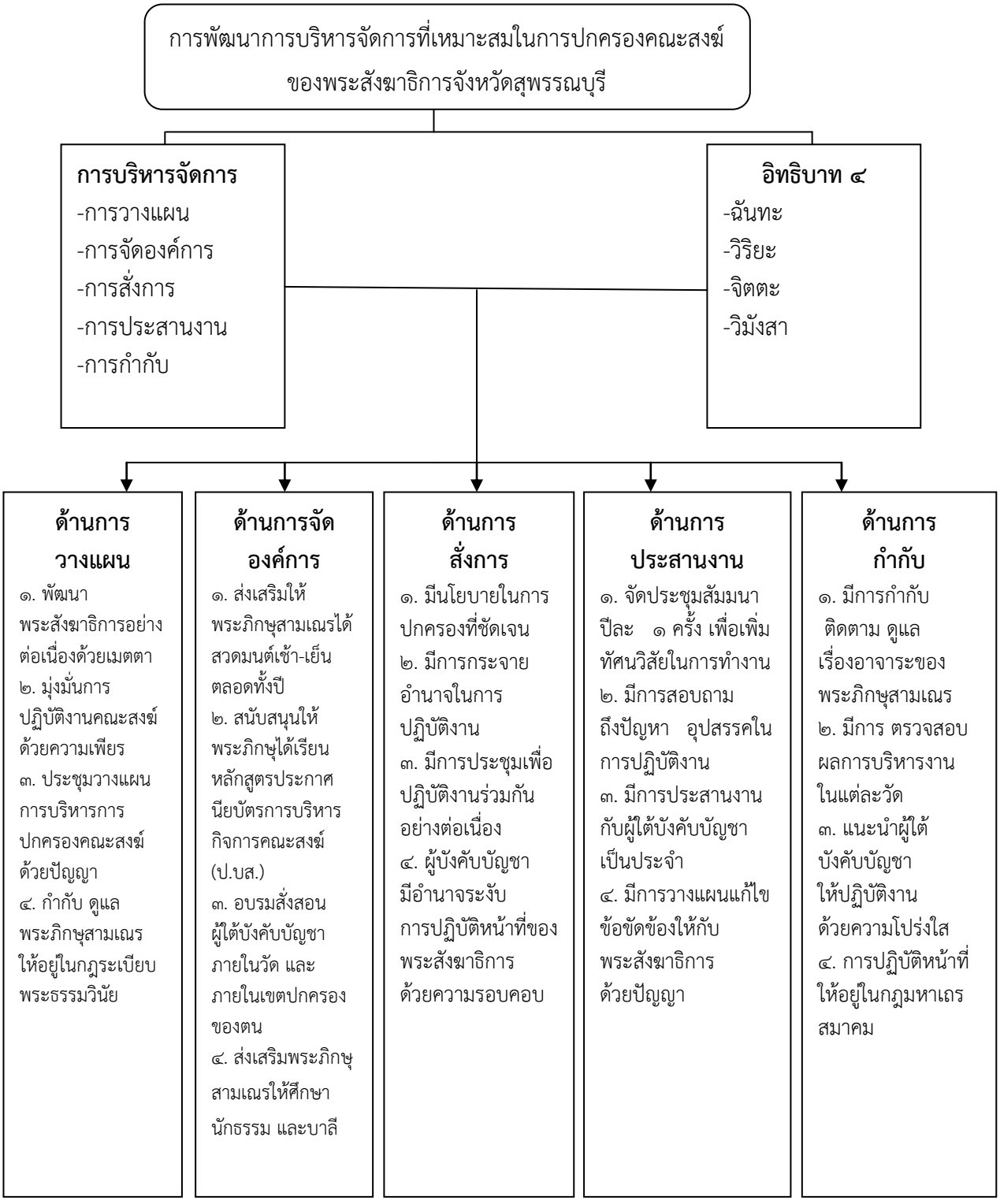
จากตารางที่ ๔.๓๗ พบว่า การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการควบคุมบังคับบัญชาเจ้าคณะ และเจ้าอาวาส โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=๔.๒๒, S.D.=๐.๔๐๖) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี คือข้อที่ว่า ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง มติประกาศ ของมหาเถรสมาคมอย่างเคร่งครัด อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=๔.๓๔, S.D.=๐.๖๕๓) รองลงมาคือ ผู้บริหารพระสังฆาธิการ ได้มีการวางแผนการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน และมีการวางแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการในยุคปัจจุบัน ($\overline{X}$=๔.๒๘, S.D.=๐.๗๑๗) ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้มีการออกกฎ ระเบียบ เพื่อให้เจ้าคณะ และพระสังฆาธิการ ได้ประพฤติปฏิบัติตามอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=๔.๒๓, S.D.=๐.๖๕๔) ผู้บริหาร/พระสังฆาธิการ ได้มีการควบคุมดูแลเจ้าคณะ และพระสังฆาธิการในเขตปกครองของตน เพื่อให้เกิดความเรียบร้อยดีงาม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=๔.๒๒, S.D.=๐.๕๕๒) และผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้มีการประชุมปรึกษาหารือกับเจ้าคณะและพระสังฆาธิการ อย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\overline{X}$=๔.๑๕, S.D.=๐.๕๓๗)

ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครอง คณะสงฆ์ขอ งพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี ตามความคิดเห็นของพระสังฆาธิการกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๒๙๐ รูป โดยจำแนกตาม อายุ จะมีอายุระหว่าง ๔๑–๕๐ ปี จำนวน ๑๓๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๒๔ โดยจำแนกตาม พรรษา จะมีพรรษาระหว่าง ๕-๑๕ พรรษา จำนวน ๑๔๐ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๒๘ โดยจำแนกตาม วุฒิการศึกษาทางธรรม จะมีวุฒิการศึกษาทางธรรมระดับนักธรรมชั้นเอก จำนวน ๑๘๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๔๘ โดยจำแนกตาม วุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม จะไม่มีวุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม จำนวน ๒๐๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๓๔ โดยจำแนกตาม วุฒิการศึกษาสาย สามัญ จะมีวุฒิการศึกษาสายสามัญต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๒๒๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๕๙

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความคิดเห็นของพระสังฆาธิการกลุ่มตัวอย่างต่อ การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๓ เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการควบคุมบังคับบัญชาเจ้าคณะ และพระสังฆาธิการ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๔ .๒๕ รองลงมาคือ ด้านพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ มีค่าเฉลี่ย ๔ .๒๔ ด้านการระงับอธิกรณ์และด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะ มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๒ และด้านส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๑ ดังนั้น การพัฒนา การบริหารจัดการ ต้องดำเนินการไปอย่างต่อเนื่องซึ่งจะเป็นผลให้เป็นการสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาให้อยู่ถาวรในประเทศไทยไปอีกนานแสนนาน

๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ การพัฒนา การบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี” ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย ดังแผนภาพที่ ๔.๑ ได้ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

แผนภาพที่ ๔.๓ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี” การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ จังหวัดสุพรรณบุรี ที่จะทำ ให้งานคณะสงฆ์ดำเนินไปได้ด้วยดีเป็นรูปธรรม ผู้บังคับบัญชาต้องให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามพระธรรมวินัย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งของ มหาเถรสมาคม รวมถึง การศึกษาอบรมสั่งสอนพระธรรมวินัยแก่พระภิกษุ-สามเณร ตามพันธกิจของคณะสงฆ์ให้สมบูรณ์ด้วยการพัฒนาในด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง บูรณาการโดยการเชื่อมโยงกิจกรรมของวัดให้สอดคล้องกับการบริหารงานคณะสงฆ์ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยดีงาม ดังต่อไปนี้

๑. ด้านการวางแผน การพัฒนาพระสังฆาธิการให้สอดคล้องกับการบริหารงานคณะสงฆ์จะต้องมีการวางแผนการพัฒนาการปฏิบัติงานให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา ตามเกณฑ์การพัฒนายุคใหม่ คณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา มีจำนวน ๑๓ โครงการ นอกจากนี้ ยังมีแผนแม่บทนำไปสู่การปฏิบัติในระดับจังหวัดอีกด้วยซึ่งเป็นโครงการมีทั้งระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ดังนั้น คณะสงฆ์จึงมีการประชุมวางแผนการบริหารและการพัฒนาพระสังฆาธิการตามวัตถุประสงค์ของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ใต้บังคับบัญชาจะต้องมีการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมนั้น และต้องมีการประชุมปรึกษาหารือกันทุกๆ เดือน เพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการเสนอความคิดเห็น เพื่อให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยเฉพาะการวางแผนในเรื่องของการพัฒนาบุคลากร คือ พระสังฆาธิการ ให้มีคุณภาพ ถ้าขาดการประชุมอย่างต่อเนื่อง การปฏิบัติงานก็มีอุปสรรค ทำให้การบริหารงานคณะสงฆ์เกิดความผิดพลาด และล่าช้า พระสังฆาธิการ ระดับผู้บริหาร ต้อง มีการควบคุมดูแล สอดส่อง พระภิกษุสามเณรภายในวัดของตนให้อยู่ในกฎระเบียบ และหลักพระธรรมวินัย พระสังฆาธิการส่วนใหญ่จะมีความรู้ความสามารถในการปกครองคณะสงฆ์ ซึ่งไม่ขัดต่อ หลักพระธรรมวินัย นอกจากนี้พระสังฆาธิการต้องยึดหลักของกฎหมายและกฎมหาเถรสมาคม เป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อความเรียบร้อยดีงามของหมู่คณะ เพราะเป็นกฎหมายที่ต้องปฏิบัติตาม และมหาเถรสมาคมได้ให้พระสังฆาธิการทุกระดับ จะต้องมีการประชุมกันปรึกษาหารือกัน เพื่อความสามัคคีของหมู่คณะ โดยให้พระสังฆาธิการระดับเจ้าคณะอำเภอ รองเจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล รองเจ้าคณะตำบล ประชุมกัน ปีละ ๒ ครั้ง ในระดับเจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส ประชุมกัน ปีละ ๑ ครั้ง ตามมติมหาเถรสมาคม ที่ ๑๔๓/๒๕๖๐ ที่ผู้บังคับบัญชาเหนือตนจัดประชุม และให้ดำเนินการตามที่ผู้บังคับบัญชาได้มอบนโยบายให้ อันจะนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และเป็นแนวปฏิบัติ ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ต้อง มีฉันทะ คนที่ขาดฉันทะไม่พอใจในงานของตน มักจะทำงานด้วยความเหน็ดเหนื่อยใจ และชอบทิ้งงานให้จับจดและคั่งค้าง ฉันทะนั้นเป็นความ พอใจในทางสุจริตที่ต้องมีการทุ่มเทกำลังกาย และกำลังใจเพื่อให้สิ่งนั้นสำเร็จตามความมุ่งหมาย ภายใต้พื้นฐานของคุณธรรม และความดี ฉันทะนั้น จึงเป็นคุณเครื่องที่คอยกระตุ้นจิตให้เกิดความกล้าคิด แล้วทำตามที่คิดเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นด้วยการพิจารณาถึงข้อดีข้อเสีย ความเป็นไปได้และผลตอบแทนที่จะได้ เมื่อพิจารณาได้อย่างนี้ก็จะเกิดความชอบ รักที่จะทำสิ่งนั้นด้วยหัวใจที่ทุ่มเทเพราะเต็มใจทำ ดังนั้น ฉันทะ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในจิต ใจภายใต้หลักธรรม คือ โยนิโสมนสิการ การรู้จักคิด วิเคราะห์ หรือคิดในทางที่ถูก และเหมาะสมเพื่อให้เกิดความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ภายใต้

สภาวะแห่งเหตุ และผล ดังนั้น เมื่อเกิดฉันทะ คือ ความพอใจหรือยินดีในสิ่งนั้นแล้ว ย่อมทำให้เป็นผู้ที่รู้จักใช้โยนิโสมนสิการ คือ การคิดวิเคราะห์หาแนวทางที่จะดำเนินต่อไป ซึ่งจะนำมาสู่การเกิดวิริยะ คือ ความเพียรในแนวทางนั้น ต่อไป

๒. ด้านการจัดองค์การ พระสังฆาธิการระดับผู้บริหาร มีหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมพระภิกษุสามเณรภายในวัดของตนหรือภายในเขตปกครองของตน ให้ได้รับการศึกษาเล่าเรียนนักธรรม บาลี และส่งเสริมการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง มีการอบรมสั่งสอนบุคลากรภายในวัดของตนหรือภายในเขตปกครองของตน ให้ปฏิบัติงานตามระยะเวลาที่ได้รับมอบหมายด้วยความรับผิดชอบ ควบคุม ติดตามดูแล การพัฒนาพระสังฆาธิการด้วยความรับผิดชอบ เนื่องจากการพัฒนาบุคลากรจะเป็นทรัพยากรที่สำคัญ ทำให้คณะสงฆ์มีการพัฒนาไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของคณะสงฆ์ เคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้บังคับบัญชา ดังนั้น พระสังฆาธิการระดับผู้บริหาร ควรเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ หรือทักษะความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ต่อการบริหารการพัฒนาบุคลากรจึงทำให้คณะสงฆ์เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่อง และมีการส่งเสริมในด้านการปกครอง การศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่ การสาธารณูปการ การสาธารณสงเคราะห์ให้พระภิกษุสามเณรได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบของวัด ควบคุมพระภิกษุสามเณรให้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย และปฏิบัติตามนโยบายของเจ้าคณะผู้ปกครอง กิจการงานคณะสงฆ์ คือ พระสังฆาธิการได้มีการส่งเสริมในด้านการทำวัตร สวดมนต์ เช้า-เย็น ลงอุโบสถทุกกึ่งเดือน และปฏิบัติธรรมตลอดทั้งปี มีการส่งเสริมกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยให้วัดเป็นแหล่งเรียนรู้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา ติดป้ายประชาสัมพันธ์ เชิญชวนให้พุทธศาสนิกชนได้เข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา มีการแสดงพระธรรมเทศนาเผยแผ่ธรรมะ ให้ประชาชนได้นำหลักธรรมคำสอนไปประพฤติปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะเจ้าอาวาสถือว่าเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณในชุมชนนั้นๆ ได้มีการส่งเสริมเชิญชวนประชาชนโดยทั่วไปให้รักษาศีลปฏิบัติธรรม สวดมนต์ ไหว้พระ ตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา พระสังฆาธิการได้สนับสนุนให้พุทธศาสนิกชนได้นำหลักธรรมมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เช่น พรหมวิหาร ๔ และหลักอิทธิบาท ๔ คือ ฉันทะ พอใจในการงานนั้นๆ วิริยะ ต้องมีความเพียรพยายามอย่างยิ่ง จิตตะ มีใจจดจ่อต่อการงานที่จะทำ วิมังสา พิจารณาการงานที่ทำไปนั้นประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ถ้ามีความมุ่งมั่นความสำเร็จก็จะตามมา นอกจากนี้ ยังเป็นการฝึกจิตใจให้เข้มแข็ง ไม่ย่อท้อต่อการงานที่ทำ เป็นการส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์อีกด้วย เป็นแนวทางในการพัฒนาตน ชุมชนและสังคม เพื่อให้เกิดความสงบสุขในชีวิต

๓. ด้านการสั่งการ เมื่อมีพระสังฆาธิการภายในวัดหรือภายในเขตปกครองของตน ประพฤติผิดพระธรรมวินัย ผู้ใต้บังคับบัญชา ต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวน เพื่อสืบหาข้อมูลอันเป็นจริง และเพื่อความโปร่งใสของผู้ถูกกล่าวหา และเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมด้วยกันทั้งสองฝ่าย ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องทำรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ภายใน ๗ วัน หรือ ๑๕ วัน เป็นกรณีไป การที่พระสังฆาธิการจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ควรมีการประชุมปรึกษาหารือกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่างๆ ข้อบังคับที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน ผู้บังคับบัญชา/ผู้บริหาร มีอำนาจในการระงับการปฏิบัติหน้าที่ของพระสังฆาธิการในเมื่อ พระสังฆาธิการ ล่วงละเมิดพระธรรมวินัย ร้ายแรง ผู้บังคับบัญชา มีอำนาจ หน้าที่

ในการสอบสวนพิจารณาคดีต่างๆ เกี่ยวกับพระภิกษุ ซึ่งไม่ขัดกับหลักพระธรรม และลงโทษ พระภิกษุสามเณรผู้อยู่ภายใต้การปกครอง มีหลักในการลงโทษแก่พระภิกษุผู้ทุศีล ตามนโยบายของเจ้าคณะผู้ปกครอง ตามมติมหาเถรสมาคม เรื่องพระภิกษุสามเณรประพฤติไม่เหมาะสมกับสมณสารูป ปัจจุบัน พระภิกษุสามเณรบางส่วนมีความสุ่มเสียงในการล่วงละเมิดพระธรรมวินัย เป็นเหตุให้ผู้บังคับบัญชาต้องติดตามพฤติกรรมอย่างไกล้ชิด เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายกับคณะสงฆ์ ถ้าเป็นพระสังฆาธิการผู้บังคับบัญชาสามารถถอนถอนออกจากตำแหน่งได้ ตามกฎมหาเถรสมาคม ในเมื่อพระสังฆาธิการละเมิดจริยาพระสังฆาธิการอย่างร้ายแรง ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบอย่างเคร่งครัดในปัจจุบันนี้ ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้แต่งตั้งพระวินยาธิการ เข้าไปดูแลสอดส่องพระภิกษุสามเณร ที่ประพฤติตัวไม่เหมาะสมกับสมณสารูป โดยได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าคณะจังหวัดให้ตรวจสอบความเรียบร้อยของคณะสงฆ์ในจังหวัดนั้นๆ ในอำเภอนั้นๆ และในตำบลนั้นๆ เช่น พระภิกษุสามเณร เดินออกเรี่ยไร แจกซองผ้าป่า บอกเลขใบ้หวย สักยันต์ ขับรถยนต์ เป็นต้น ซึ่งปัจจุบัน พบมากในการออกเรี่ยไรตามสถานที่ต่างๆ ตามจังหวัดต่างๆ บอกเลขใบ้หวยก็มีจำนวนมาก นอกจากนี้ ยังพบบ่อย ก็คือ พระขับรถยนต์เอง ไปในสถานที่ต่างๆ ไปในที่อโคจรไม่ควรไป และบางรูปไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ของเจ้าคณะผู้ปกครอง แต่ละวัดต้องควบคุมดูแล กวดขันสอดส่อง เอาใจใส่กับเรื่องเหล่านี้อย่างจิงจัง จึงเป็นเหตุให้ผู้บังคับบัญชาต้องแต่งตั้งพระวินยาธิการเพื่อที่จะต้องสอดส่องดูแลความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ของแต่ละพื้นที่นั้นๆ ตามที่ได้มอบหมาย เพื่อให้พระภิกษุสามเณรปฏิบัติอยู่ในกฎระเบียบ ซึ่งไม่ขัดกับหลักพระธรรมวินัย และเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของเจ้าคณะผู้ปกครองในการระงับอธิกรณ์

๔. ด้านการประสานงาน จัดให้มีการประชุมสัมมนาปีละ ๑ หรือ ๒ ครั้ง เพื่อให้บุคลากรคือพระสังฆาธิการหรือพระภิกษุสงฆ์ที่ปฏิบัติหน้าที่ได้แสดงทัศนวิสัยเกี่ยวกับการทำงาน สอบถามถึงปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการพัฒนาการปกครองว่า พระสังฆาธิการได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นไปอย่างถูกต้องหรือไม่ เป็นที่ปรึกษาและให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้บริหารผู้ทำหน้าที่ในการปกครองดูแล ประสานงานกันเป็นทีม เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์การ และหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ เพราะการประชุมบ่อยๆ เป็นการระดมสมองของทุกฝ่ายในการแสวงหาแนวทางการดำเนินงาน ความสามารถของทุกรูปนำมาประยุกต์ใช้ ปรับปรุงข้อที่บกพร่องเกี่ยวกับงานของคณะสงฆ์ ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ต้องคอยกำกับ ติดตาม งานในหน้าที่ของตนเอง ตามไปดูการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าอาวาสแต่ละรูป ซึ่งอยู่ในเขตปกครองครองของตนเอง ว่าเจ้าอาวาสแต่ละรูปนั้น สนองงานคณะสงฆ์เป็นไปในแนวทางใด และการบริหารจัดการภายในวัดเป็นอย่างไร และต้องออกระเบียบการปกครองในการปฏิบัติหน้าที่อย่างชัดเจน เช่น ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้สั่งการให้เจ้าอาวาสได้จัดทำบัญชี-รับจ่ายเงินของวัดอย่างเป็นระบบ สามารถตรวจสอบได้ เพราะว่า เจ้าอาวาสถือว่า เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาตามมาตรา ๔๕ กล่าวว่า “ให้ถือว่าพระภิกษุซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในการปกครองคณะสงฆ์และไวยาวัจกร เป็นเจ้าพนักงานตามความในประมวลกฎหมายอาญา” ดังนั้น ตำแหน่งเจ้าอาวาสจึงเป็นตำแหน่งสำคัญยิ่ง ในการกำกับดูแลพระภิกษุสามเณรภายในวัดของตน ให้พระภิกษุสามเณรมีความประพฤติดีปฏิบัติชอบด้วยกฎหมาย เป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ที่จะเข้ามาอยู่ใหม่ ให้เป็นที่เคารพบูชาศรัทธาของสาธุชนโดยทั่วไป และเจ้าอาวาสต้องมีจิตเมตตาแก่พระภิกษุสามเณรภายในวัด มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ให้ความ

เคารพซึ่งกันและกัน ให้รักกันเหมือนพี่ดีกันเหมือนน้อง ปรองดองกันเหมือนญาติ เมื่อเกิดความผิดพลาดก็ให้อภัยกันให้มีความสามัคคีกันภายในวัด ให้ตั้งอยู่ในกรอบศีลธรรมอันดี และอยู่ในกรอบของพระวินัย การประสานงาน ต้องมีระเบียบวิธีสั่งการตามลำดับชั้นการปกครอง ในกรณีที่เจ้าอาวาสมีการบริหารเงิน ไม่โปร่งใส เกิดการร้องเรียนขึ้น ผู้บังคับบัญชาต้องตั้งคณะกรรมการเข้าไปสอบสวนหาข้อเท็จจริง แล้วทำรายงานให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนทราบ เพื่อช่วยกันในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และให้เกิดความเป็นธรรมด้วยกันทั้งสองฝ่าย มีการทำหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษรชี้แจงในข้อที่ถูกกล่าวหา เพื่อง่ายต่อการปฏิบัติ และต้องทำรายงานให้ทราบภายใน ๗ วัน และพระสังฆาธิการรูปใดไม่ดำเนินการ ถือว่าขัดคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ต้องได้รับโทษตามกฎหมายคณะสงฆ์

๕. ด้านการกำกับบังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชา ต้องมีการ สอดส่อง กำกับ ดูแล กวดขัน ควบคุมอาจาระของพระสังฆาธิการ ให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ เพื่อให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ ของมหาเถรสมาคม อย่างเคร่งครัด ถ้ามีการละเมิดคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ต้องได้รับโทษฐานละเมิดจริยาพระสังฆาธิการ มีหนังสือเป็นคำสั่งของเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี ที่ พิเศษ/๒๕๖๐ เรื่อง อาจาระพระภิกษุสามเณรและการบริหารวัดในเขตปกครอง โดยให้เจ้าอาวาสได้อบรม สั่งสอน ว่ากล่าวตักเตือน และลงโทษ โดยสมควรแก่เหตุ พระภิกษุสามเณรประพฤติตนไม่เคร่งครัดในพระธรรมวินัย และไม่รักษาเชิดชูพระธรรมวินัยให้เป็นวิถีทางพระพฤติปฏิบัติของตนตลอดจนหมู่คณะ ให้เจ้าอาวาสกวดขันควบคุมพระภิกษุสามเณรภายในวัดมิให้ละเมิดพระธรรมวินัย ถ้าหากมีการละเมิดพระธรรมวินัย ให้ดำเนินการลงโทษตามพระธรรมวินัย และกฎหมายคณะสงฆ์ โดยเคร่งครัด พระภิกษุสามเณรผู้มีอาจาระไม่เหมาะสมเป็นที่ติเตียนของประชาชน ในลักษณที่เป็นโลกวัชชะ เช่น การแสดงอากัปกิริยาที่ไม่สอดคล้องกับเพศบรรพชิต การแสดงกิริยาวาจาไม่สมควรแก่สมณสารูป การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางที่ไม่เหมาะสม การใช้อุปกรณ์การสื่อสารผิดกาลเทศะ การไม่ไปสู่ที่อโคจร เป็นต้น นอกจากนี้ ต้อง แนะนำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาดำเนินการบริหารภายในวัดหรือภายในเขตปกครองของตน ให้เกิดความโปร่งใสในเรื่องการเงิน และการดำเนินการ ตรวจสอบผลการบริหารของแต่ละวัดว่า เจ้าอาวาสได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามกฎระเบียบหรือไม่ เนื่องจากการควบคุมเป็นการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางเอาไว้ โดยเฉพาะในการปฏิบัติ ผู้ใต้บังคับบัญชาควรที่จะต้องมีการเคารพผู้บังคับบัญชาเหนือตน เชื่อฟังคำสั่งสอน ดังนั้น การบริหารจำเป็นต้องมีผู้นำและผู้ตาม ในการปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ของคณะสงฆ์ ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ต้องให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง มติ ประกาศ ของมหาเถรสมาคมอย่างเคร่งครัด ผู้บังคับบัญชาเหนือตน มีการประสานงานระดับ เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาส ลงมาตามลำดับชั้นการปกครอง เพื่อให้งานของคณะสงฆ์ดำเนินไปได้ด้วยดี และเกิดความเรียบร้อยในพื้นที่นั้นๆ นอกจากนั้น ผู้บังคับบัญชา ต้องลงไปกำกับ ติดตาม ดูแล งานคณะสงฆ์ทุกด้านที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ ในเขตปกครองของตน เป็นการปฏิบัติตามหน้าที่ของตน ให้คำแนะนำ พูดคุยกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเป็นกันเอง เป็นการตรวจเยี่ยมวัด ตรวจตราภายในบริเวณวัด ว่าแต่ละวัดมีการพัฒนาเป็นอย่างไร ถามพูดคุย เกี่ยวกับการบริหารจัดการภายในวัดเป็นอย่างไร บริหารเงินภายในวัดดำเนินการอย่างไร รวมทั้งพันธกิจทั้ง ๖ ด้าน มีการพัฒนาไปในแนวทางไหน ถ้าหากมีการพัฒนาที่ไม่เหมาะไม่ควร ผู้บังคับบัญชาก็ควรแนะนำชี้แนวทางให้ เพื่อให้เหมาะกับสภาพพื้นที่นั้นๆ เหมาะกับชุมชนนั้นๆ

และเพื่อสร้างความสนิทสนมกันระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่องานคณะสงฆ์ และเพื่องานของพระศาสนา การควบคุมต้องอยู่ในกฎ ในระเบียบ ของมหาเถรสมาคม เมื่อมีแผนที่การเดินทาง คือกฎมหาเถรสมาคมแล้ว การปฏิบัติงานของคณะสงฆ์ก็ดำเนินไปได้ด้วยดี ไม่มีข้อผิดพลาดหรือมีความผิดพลาดน้อยลง คณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ในปัจจุบัน ถือว่าทำงานกันเป็นทีม มีการประสานงานกันอยู่ตลอดเวลา โดยใช้สื่อสมัยใหม่ในการติดต่อสื่อสารออกไปทั้ง ๑๐ อำเภอ ในแต่ละอำเภอก็จะได้รับข้อมูลอย่างรวดเร็ว และสามารถปฏิบัติงานคณะสงฆ์ได้อย่างดีมีประสิทธิภาพ แต่การทำงานโดยใช้สื่อที่ทันสมัยอยู่ก็ตาม ผู้บังคับบัญชาต้องมีการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างรัดกุม เพื่อให้งานคณะสงฆ์ไม่เกิดความเสียหาย เพราะสื่อสมัยใหม่นั้น มีทั้งคุณและโทษ หากพระสังฆาธิการหรือพระภิกษุใช้สื่อไปในทางที่ผิดก็จะเกิด ความเสียหายให้กับคณะสงฆ์ได้ ดังนั้น ผู้บังคับบัญชา ต้องคอยติดตาม เฝ้าระวังในการใช้สื่อของ พระสังฆาธิการด้วย และเพื่อให้งานของคณะสงฆ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยดีงาม ต้องมีการประชุมร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นประจำทุกเดือน เพื่อให้ มีการวางแผนการปฏิบัติงานคณะสงฆ์ได้อย่างชัดเจน และมีการวางแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการในยุคปัจจุบัน

บทที่ ๕
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนา การบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี ” มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ ได้แก่ ๑) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการ พัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของ พระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี ๒) เพื่อศึกษา หลักการ และวิธีการพัฒนาการบริหารจัดการ ที่เหมาะสมในการ ปกครองคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการ และ ๓) เพื่อนำเสนอการพัฒนา การบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการศึกษาเฉพาะในเนื้อหาการพัฒนา การบริหารจัดการ ของพระสังฆาธิการ ในเขตพื้นที่เขตปกครองคณะสงฆ์ จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งประกอบด้วย ๑๐ อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอสองพี่น้อง อำเภอบางปลาม้า อำเภออู่ทอง อำเภอดอนเจดีย์ อำเภอ ศรีประจันต์ อำเภอสามชุก อำเภอเดิมบางนางบวช อำเภอหนองหญ้าไซ อำเภอด่านช้าง ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Method Research) ได้แก่ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๑๘ รูป หรือ คน รวมทั้งการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ผู้เชี่ยวชาญ ๑๑ รูป หรือ คน ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในเขตการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งใช้วิ ธีการวิจัยเชิงสำรวจโดยการแจกแบบสอบถามจำนวน ๔๐๐ รูป ซึ่งข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างจากพระสังฆาธิการ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดมาวิเคราะห์และประมวลผลโดยนำข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติดังนี้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากผลการวิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ผลการศึกษาสภาพทั่วไปการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี

สภาพทั่วไปของพระสงฆ์ที่มี ต่อการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ในแต่ละด้านได้ดังนี้

๑) ด้านพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติประกาศ พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช ผู้บังคับบัญชาเหนือตน พระสังฆาธิการ ระดับผู้บริหาร ได้มีการกำกับ ดูแล สอดส่อง พระภิกษุสามเณรภายในวัดของตนให้อยู่ในกฎระเบียบ และหลักพระธรรมวินัย พระสังฆาธิการ ส่วนใหญ่จะ มีความรู้ความสามารถในการปกครองคณะสงฆ์ ซึ่งไม่ขัดต่อ หลักพระธรรมวินัย นอกจากนี้ พระสังฆาธิการต้องยึดหลักของกฎหมาย และกฎมหาเถรสมาคมเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อความเรียบร้อยดีงามของหมู่คณะ เพราะเป็นกฎหมายที่ต้องปฏิบัติตาม และมหาเถรสมาคม ได้ให้พระสังฆาธิการทุกระดับต้องปฏิบัติตาม นอกจากนั้น พระภิกษุสามเณรผู้มี

อาจาระไม่เหมาะสมเป็นที่ติเตียนของประชาชน ในลักษณะที่เป็นโลกวัชชะ เช่น การแสดงอากัปกิริยาที่ไม่สอดคล้องกับเพศบรรพชิต การแสดงกิริยาวาจาไม่สมควรแก่สมณสารูป การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางที่ไม่เหมาะสม การใช้อุปกรณ์การสื่อสารผิดกาลเทศะ การไม่ไปสู่ที่อโคจร เป็นต้น ให้พระสังฆาธิการระดับผู้บริหาร คอยกำกับ ติดตาม กวดขัน ดูและ มิให้พระภิกษุสามเณรประพฤติตนแสดงออกหรือกระทำการเช่นนั้นโดยเด็ดขาด เพราะมีพระภิกษุสามเณรบางส่วน มีความสุ่มเสี่ยงในอันที่จะล่วงละเมิดพระธรรมวินัย ผู้บังคับบัญชา ต้องติดตาม สอดส่องดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายกับหมู่คณะสงฆ์

๒) ด้าน ส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์ มีการส่งเสริมในด้านการปกครอง การศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่ การสาธารณูปการ การสาธารณสงเคราะห์ ให้พระภิกษุสามเณรได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบของวัด กำกับพระภิกษุสามเณรให้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย และปฏิบัติตามนโยบายของเจ้าคณะผู้ปกครอง กิจการงานคณะสงฆ์ คือ พระสังฆาธิการได้มีการส่งเสริมในด้านการทำวัตร สวดมนต์ เช้า-เย็น ลงอุโบสถทุกกึ่งเดือน และปฏิบัติธรรมตลอดทั้งปี ส่งเสริม ให้ได้รับการศึกษาเล่าเรียนนักธรรม บาลี และส่งเสริมการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง มีการส่งเสริมกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยให้วัดเป็นแหล่งเรียนรู้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา ติดป้ายประชาสัมพันธ์ เชิญชวนให้พุทธศาสนิกชนได้เข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา มีการแสดงพระธรรมเทศนาเผยแผ่ธรรมะ ให้ประชาชนได้นำหลักธรรมคำสอนไปประพฤติปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะเจ้าอาวาสถือว่าเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณในชุมชนนั้นๆ ได้มีการส่งเสริมเชิญชวนประชาชนโดยทั่วไปให้รักษาศีลปฏิบัติธรรม สวดมนต์ ไหว้พระ ตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา พระสังฆาธิการได้สนับสนุนให้พุทธศาสนิกชนได้นำหลักธรรมมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เช่น หลักอิทธิบาท ๔ คือ ฉันทะ พอใจในการงานนั้นๆ วิริยะ ต้องมีความเพียรพยายามอย่างยิ่ง จิตตะ มีใจจดจ่อต่อการงานที่จะทำ วิมังสา พิจารณาการงานที่ทำไปนั้นประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ถ้ามีความมุ่งมั่นความสำเร็จก็จะตามมา นอกจากนี้ ยังเป็นการฝึกจิตใจให้เข้มแข็ง ไม่ย่อท้อต่อการงานที่ทำ เป็นการส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์อีกด้วย เป็นแนวทางในการพัฒนาตน ชุมชนและสังคม เพื่อให้เกิดความสงบสุขในชีวิต

๓) ด้าน การระงับอธิกรณ์ ผู้บังคับบัญชาเหนือตน มีอำนาจในการระงับการปฏิบัติหน้าที่ของพระสังฆาธิการ ในเมื่อ พระสังฆาธิการ ล่วงละเมิดพระธรรมวินัย ร้ายแรง ผู้บังคับบัญชา มีอำนาจหน้าที่ ในการสอบสวนพิจารณาคดีต่างๆ เกี่ยวกับพระภิกษุ ซึ่งไม่ขัดกับหลักพระธรรม และลงโทษพระภิกษุสามเณรผู้อยู่ภายใต้การปกครองโดยสมควรตามพุทธบัญญัติ มีหลักในการลงโทษแก่พระภิกษุผู้ทุศีล ตามนโยบายของเจ้าคณะผู้ปกครอง ตามมติมหาเถรสมาคม เรื่องพระภิกษุสามเณรประพฤติไม่เหมาะสมกับสมณสารูป ผู้บังคับบัญชาสามารถถอดถอนออกจากตำแหน่งได้ ตามกฎมหาเถรสมาคม ในเมื่อพระสังฆาธิการละเมิดจริยาพระสังฆาธิการอย่างร้ายแรง ดังนั้น ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ภายใน ๗ วัน ในกรณีที่ต้องตั้งคณะกรรมสอบสวน ความประพฤติของพระภิกษุ และต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ อย่างเคร่งครัด ในแต่ละวัดต้องกำกับ ดูแล กวดขัน สอดส่อง เอาใจใส่กับเรื่องเหล่านี้อย่างจิงจัง จึงเป็นเหตุให้ผู้บังคับบัญชาต้องแต่งตั้งพระวินยาธิการเพื่อที่จะต้องสอดส่องดูแลความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ของแต่ละพื้นที่นั้นๆ ตามที่ได้มอบหมาย เพื่อให้

พระภิกษุสามเณรปฏิบัติอยู่ในกฎระเบียบ ซึ่งไม่ขัดกับหลักพระธรรมวินัย และเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของเจ้าคณะผู้ปกครองในการระงับอธิกรณ์

๔) ด้าน การแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะ ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้ออกระเบียบการปกครองในการปฏิบัติหน้าที่อย่างชัดเจน ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้สั่งการให้เจ้า อาวาสได้จัดทำบัญชี-รับจ่ายเงินของวัดอย่างเป็นระบบ สามารถตรวจสอบได้ เพราะว่า เจ้าอาวาสถือว่า เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาตามมาตรา ๔๕ กล่าวว่า “ให้ถือว่าพระภิกษุซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในการปกครองคณะสงฆ์และไวยาวัจกรเป็นเจ้าพนักงานตามความในประมวลกฎหมายอาญา” ดังนั้น ตำแหน่งเจ้าอาวาสจึงเป็นตำแหน่งสำคัญยิ่ง ในการกำกับดูแลพระภิกษุสามเณรภายในวัดของตน ให้เป็นไปโดยความเรียบร้อย อยู่ในกรอบของพระวินัย มีระเบียบวิธีสั่งการตามลำดับชั้นการปกครอง ในกรณีที่เจ้าอาวาสมีการบริหารเงิน ไม่โปร่งใส เกิดการร้องเรียนขึ้น ผู้บังคับบัญชาต้องตั้งคณะกรรมการเข้าไปสอบสวนหาข้อเท็จจริง แล้วทำรายงานให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนทราบ เพื่อช่วยกันในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และให้เกิดความเป็นธรรมด้วยกันทั้งสองฝ่าย มีการทำหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษรชี้แจง เพื่อง่ายต่อการปฏิบัติ และต้องทำรายงานให้ทราบภายใน ๗ วัน และพระสังฆาธิการรูปใดไม่ดำเนินการ ถือว่าขัดคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ต้องได้รับโทษตามกฎหมายคณะสงฆ์

๕) ด้าน การกำกับบังคับบัญชาเจ้าคณะ ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง มติ ประกาศ ของมหาเถรสมาคมอย่างเคร่งครัด ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้มีการประสานงานระดับ เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาส ลงมาตามลำดับชั้น เพื่อให้งานของคณะสงฆ์ดำเนินไปได้ด้วยดี และเกิดความเรียบร้อยในพื้นที่นั้นๆ นอกจานนั้น ผู้บังคับบัญชา มีการประชุมร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นประจำทุกเดือน ได้มีการวางแผนการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน และมีการวางแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการในยุคปัจจุบัน และได้มีการ สอดส่อง กำกับ ดูแล กวดขัน ควบคุมอาจาระของพระสังฆาธิการ ให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ เพื่อให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ ของมหาเถรสมาคม อย่างเคร่งครัด หากละเมิดคำสั่ง ต้องได้รับโทษฐานละเมิดจริยาพระสังฆาธิการ

๕.๑.๒ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี

ปัญหา และอุปสรรคการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งจำแนกเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

๑) ด้านพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม พบว่า ปัญหาและอุปสรรคคือการลงโทษความผิดกับพระสังฆาธิการบางส่วน ผู้ปกครองระดับผู้บังคับบัญชา หรือเจ้าอาวาสจะมีเมตตากับ พระสังฆาธิการ หรือพระภิกษุมาก เจ้าคณะผู้ปกครองบางแห่งลงพื้นที่ในการตรวจสอบแก้ไขปัญหาต่างๆ ในท้องที่ได้ไม่ทั่วถึง ทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในวัดหรือภายในเขตปกครองของตนดังกล่าวตกค้างมายาวนาน และประชาชนในบางพื้นที่ก็แตกความสามัคคีกัน ทำให้เกิดปัญหาระหว่างวัดกับบ้าน และเจ้าคณะผู้ปกครองบางรูป มีการยืดหยุ่นการตัดสินตามความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันที่เป็นอยู่ ปัจจุบันมีการปรับปรุงกฎหมายคณะสงฆ์ให้ทันกับสถานการณ์มากขึ้น การลงโทษ

ต้องยึด พระธรรมวินัยมากกว่ากระแสของสื่อสังคม ที่เปลี่ยนแปลงกฎหมายบ้างบางอย่าง เพื่อให้เข้ากับสภาพในปัจจุบัน บางข้อของกฎหมายคณะสงฆ์ก็ไม่เอื้อต่อกฎหมายทางบ้านเมือง

ข้อเสนอแนะคือ ต้องมีเป้าหมายและจุดยืนที่ชัดเจนในการลงโทษ ซึ่งในปัจจุบันการสื่อสารรวดเร็วมาก ต้องปรับให้ทันกับสภาพปัจจุบัน และมีการติดตามข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ปัจจุบัน และต้องมีเป้าหมายจุดยืนในการลงโทษพระสังฆาธิการและพระภิกษุสามเณรที่ละเมิดกฎพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด เพราะสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้เจ้าคณะผู้ปกครองหรือเจ้าอาวาสต้องมีความยุติธรรมไม่ลำเอียง และไม่มีอคติต่อกัน

๒) ด้านการส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคคือ การกระจายการปกครองของคณะสงฆ์ค่อนข้างจำกัด ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้มีหน้าที่ในการปกครอง บางส่วนขาดความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจในด้านการปกครองและการบริหารจัดการ ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งบางส่วนไม่สามารถสนองงานตามนโยบายที่ว่าด้วยระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ ได้อย่างสมบูรณ์ และเจ้าคณะผู้ปกครองบางรูป มีอายุกาล พรรษามาก ไม่สามารถท่องจำบทพระธรรมวินัยของพระสังฆาธิการ ไม่สามารถท่องจำหัวข้อธรรมได้ ไม่รู้และไม่เข้าใจในหัวข้อธรรม และมีความเข้าใจพระธรรมวินัยน้อย ไม่สามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดให้กับพระภิกษุสามเณรได้ พระเถระบางรูปย่อหย่อนต่อพระธรรมวินัยไม่ค่อยสนับสนุนการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม บาลี และสามัญ ไม่ส่งเสริมการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) และอื่นๆ แก่พระสงฆ์ เท่าที่ควร ไม่มีการอบรมครูพระ ทำให้ขาดแคลนครูพระ ที่จะทำหน้าที่ในการสอนหนังสือในแผนกพระธรรมวินัย และแผนกบาลี

ข้อเสนอแนะคือ ควรมีเอกสารเกี่ยวกับคู่มือนักธรรม และภาษาบาลีซึ่งแปลเป็นไทยแล้วจัดส่งให้พระสังฆาธิการระดับผู้ปกครองเพื่อนำไปในการศึกษา ในเมื่อมีการประชุมพระสังฆาธิการและพระสงฆ์สามเณร เพื่อให้เข้าใจในหลักธรรม และแตกฉานพระธรรมวินัย ให้ความรู้ที่ตรงประเด็น ควรให้มีการสนับสนุนการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม บาลี และสามัญ แก่พระสงฆ์ สามเณรอย่างเต็มความสามารถ ควรจัดให้มีการอบรมครูพระทุก ๓ เดือน รับรองโดยกรมการศาสนารวมทั้งพระวิทยากรตามแผนกหน้าที่ต่างๆ เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้ได้บุคลากรทางศาสนามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกส่วนหนึ่งไม่มีงบประมาณให้พระภิกษุได้ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.)

๓) ด้านการระงับอธิกรณ์ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคคือ พระสงฆ์บางรูปยังขาดจิตสำนึกในการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของการปกครองคณะสงฆ์อยู่ พระภิกษุสามเณร อาศัยความคุ้นเคยในการอยู่อาศัย และความสนิทสนมกัน ทำให้เกิดความย่อหย่อนในกฎระเบียบข้อบังคับ ทำให้เกิดความไม่เรียบร้อย และไม่มีป้ายที่ระบุเกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับภายในวัดอย่างชัดเจน ดังนั้น เมื่อเกิดปัญหาภายในวัด หรือภายในเขตปกครองของตนแล้ว ก็ไม่ดำเนินการแก้ไข ไม่ตั้งคณะกรรมการเข้าไปสอบสวนหาข้อเท็จจริง เพราะผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ในปัจจุบันมีหลายวัดที่มีอธิกรณ์เกิดขึ้น เจ้าอาวาสบางรูปไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ต้องส่งเรื่องให้เจ้าคณะตำบล เจ้าคณะอำเภอ ดำเนินการแก้ไขให้

ข้อเสนอแนะคือ ควรมีการกำหนดให้พระสงฆ์ได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับให้มากยิ่งขึ้น ควรให้มีการประชุมทุกเดือนเป็นประจำและสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการตรวจสอบและว่ากล่าว

ตักเตือนกัน เพื่อรักษาไว้ซึ่งความสามัคคีของหมู่คณะให้เป็นระเบียบเรียบร้อยยิ่งขึ้น ควรกำหนดกฎระเบียบและชี้แจงให้กับบุคคลภายนอกได้รับทราบ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย และรักษาภาพลักษณ์ของวัดให้เป็นศาสนสถานที่ควรให้ความเคารพ และควรจัดทำป้ายระบุกฎระเบียบข้อบังคับของวัดให้ชัดเจน เพื่อให้มีระเบียบในการอยู่ร่วมกันอย่างสามัคคีธรรม และผู้บังคับบัญชาต้องมีกฎระเบียบลงโทษกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด และรายงานการปฏิบัติหน้าที่ให้ผู้บังคับบัญชาทราบภายใน ๕ วัน หรือ ๗ วัน แล้วแต่กรณีไป

๔) ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคคือ การแก้ไขปัญหาของพระสังฆาธิการบางเรื่องเป็นไปอย่างชักช้า ไม่ทันต่อสถานการณ์กับปัจจุบัน ส่วนหนึ่งเป็นเพราะว่า พระสังฆาธิการระดับผู้บังคับบัญชามีอายุกาลพรรษามาก ไม่คล่องตัวในการประสานงานกับผู้บังคับบัญชาระดับสูง และเมื่อเกิดปัญหาในเขตปกครองของตน ก็ไม่ตั้งคณะกรรมการเข้าไปดูแลแก้ไข ปล่อยให้ปัญหาภายในวัดเกิดความเสียหาย บางวัด และประชาชนในชุมชนแตกความสามัคคี มีปัญหาวัดกับบ้านทุกอำเภอ และมีผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นต้องการเข้ามาควบคุมวัด เพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากวัด การปกครองคณะสงฆ์มีลักษณะรวมศูนย์อำนาจอยู่ในจุดเดียว ไม่กระจายอำนาจทำให้เกิดปัญหาอย่างล่าช้าในการแก้ไขข้อขัดของเจ้าคณะ

ข้อเสนอแนะ ควรมีการกำหนดให้พระสังฆาธิการได้เข้าไปแก้ไขข้อขัดข้องภายในวัดหรือภายในเขตปกครองของตน ควรตั้งคณะกรรมการฝ่ายสงฆ์ระดับผู้บริหารเข้ามาจัดการแก้ไขให้กับพระสังฆาธิการบางรูป ที่ไม่เข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับข้อกฎหมายของคณะสงฆ์ กฎหมายบ้านเมือง และกฎพระธรรมวินัย เป็นการประสานงานทางคณะสงฆ์ และทางบ้านเมืองให้เข้ามารับทราบปัญหาร่วมกัน เพื่อจะได้หาทางออก และแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกจุด ตรงประเด็น

๕) ด้าน การกำกับ ติดตาม บังคับบัญชาเจ้าคณะ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคคือ ผู้บังคับบัญชา เหนือตนต้องกำกับ ติดตาม พระสังฆาธิการ หรือพระภิกษุสามเณร ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ต้องติดตามอย่างใกล้ชิด เพราะเป็นปัญหาใหญ่ของผู้ปกครอง และมีพระภิกษุสามเณรต่างด้าวที่เข้าพำนักอาศัยอยู่ในวัดค่อนข้างมาก มีพระภิกษุที่กระทำความผิดพระธรรมวินัยบ่อยครั้ง ต้องเข้มงวดกับ พระอุปัชฌาย์ในการรับกุลบุตรเข้ามาบวช เพื่อป้องกันความเสียหายที่จะตามมาในวงการคณะสงฆ์ และห้ามมิให้พระภิกษุสามเณรวิพากษ์ วิจารณ์หรือแสดงออกในแนวทางกระทบกระเทือนต่อความมั่นคง ของสถานบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และความสงบสุขของประชาชน หรือส่อไปในทางยั่วยุ ปลุกปั่น ทำลาย ก้าวร้าวรุนแรงและไม่สร้างสรรค์ ให้ผู้บังคับบัญชากวดขันควบคุมผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาผู้มีพฤติกรรมดังกล่าวมิให้กระทำการเช่นนั้น

ข้อเสนอแนะคือ ควรมีการกำหนดโทษกับพระสังฆาธิการที่ละเมิดพระธรรมวินัย กฎหมายบ้านเมืองอย่างจริงจัง ในเมื่อมีพระสังฆาธิการละเมิดข้อบังคับ ต้องตั้งคณะกรรมการ สืบสวนและสอบสวนข้อเท็จจริง เพื่อหาข้อมูลความผิดที่กระทำลงไป ชี้มูลความผิดแต่ละประเด็น หรือแต่ละข้อ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในข้อมูล และมีคำแนะนำ ว่ากล่าวตักเตือน มีบทลงโทษตามพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด มีกรอบในการลงโทษอย่างชัดเจน

๕.๑.๓ ผลการศึกษาหลักการ และวิธีการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี

หลัก การบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ตามหลักการบริหารงานคณะสงฆ์ และหลักอิทธิบาท ๔ ดังนี้

๑. ด้านการวางแผน ด้านฉันทะ การวางแผนการพัฒนาของพระสังฆาธิการเพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารงานคณะสงฆ์ในปัจจุบัน ต้องมีการวางแผนการพัฒนาการปฏิบัติงานให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา ตามเกณฑ์การพัฒนายุคใหม่ คณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี จึงมีการประชุมวางแผนการบริหารและการพัฒนาพระสังฆาธิการของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ใต้บังคับบัญชาจะต้องมีการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ต้องมีการประชุมปรึกษาหารือกันทุกๆ เดือน เพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการเสนอความคิดเห็น เพื่อให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยเฉพาะการวางแผนในเรื่องของการพัฒนาบุคลากร คือ พระสังฆาธิการ ให้มีคุณภาพ ถ้าขาดการประชุมอย่างต่อเนื่อง การปฏิบัติงานก็มีอุปสรรค ทำให้การบริหารงานคณะสงฆ์เกิดความผิดพลาด และล่าช้า ดังนั้น จึง มีการกำหนดแผนงาน หรือแผนยุทธศาสตร์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ไว้ ๑๓ โครงการ ตามพันธกิจ ๖ ด้าน เพื่อให้แผนการปฏิบัติงานมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น มีทั้งแผนระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว หรือวิธีปฏิบัติงานไว้เป็นการล่วงหน้าเพื่อผลสำเร็จที่ต้องการ เมื่อมีการวางแผนเกี่ยวข้องกับการใช้ดุลยพินิจพิจารณาถึงผลสำเร็จที่ต้องการจะได้ และหนทางที่จะทำให้ได้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ในการปฏิบัติในการวางแผน ผู้บริหารจะทำการคาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคต และมีการวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป้าหมายผลงานต่างๆ และมีการประชุมวางแผนการบริหารการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการปฏิบัติ จุดอ่อน จุดแข็งที่เราจะต้องนำมาแก้ไขปรับปรุงร่วมกัน ทำให้การทำงานนั้น มีประสิทธิภาพ การวางแผนนโยบายต่างๆ ได้รับความสำเร็จไปในทิศทางเดียวกัน และกำหนดแผนงานหรือแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมที่จะช่วยให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ต่างๆ หน้าที่การวางแผนจึงเป็นเครื่องช่วยให้ผู้บริหารเกิดความรอบคอบในการก้าวไปในอนาคต โดยไม่ตั้งอยู่ในความประมาทและสามารถเผชิญกับความไม่แน่นอนต่างๆ ที่เกิดขึ้นข้างหน้า ผลดีของการวางแผนจึงเท่ากับช่วยให้เกิดการป้องกันปัญหามากกว่าการต้องคอยแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นในการวางแผนนั้น ผู้บริหารจะใช้ดุลยพินิจพิจารณาสิ่งต่างๆ คือ องค์การคณะสงฆ์จะทำอะไรให้ได้ผลงานอะไร ทำอย่างไร ทำโดยใคร ทำเมื่อไร ซึ่งเมื่อคิดตลอดจนได้แผนงานหรือแนวทางการปฏิบัติที่ดีออกมาแล้ว ก็จะช่วยให้องค์การคณะสงฆ์สามารถทำงานบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องมีความพอใจในสิ่งนั้นๆ คือ เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความพอใจ ด้วยความรัก ที่จะทำ ในสิ่งนั้น และ ทำสิ่งนั้นด้วยความเต็มใจ ไม่เบื่อหน่ายในกิจที่ทำ มีความพอใจ รักใคร่ เต็มใจ และฝักใฝ่ใน การงานอยู่เสมอ ทุ่มเทความ รู้ ความสามารถ และปรารถนาเพื่อที่จะทำงานนั้นให้ดีที่สุด ด้วยการรักในงานของตน ชอบในงาน หรือในหน้าที่ ของตน งานในที่นี้หมายถึง สิ่งที่เราทำ ผู้ใดมีงานอะไรแล้วมีความรักใคร่พอใจในงานนั้น เรียกว่า มีฉันทะ คนที่ขาดฉันทะ ไม่พอใจในงานของตน มักจะทำงานด้วยความเหน็ดเหนื่อยใจ และชอบทิ้งงานให้จับจดและคั่งค้าง ฉันทะนั้น เป็นความ พอใจในทางสุจริตที่ต้องมีการทุ่มเทกำลังกาย และกำลังใจเพื่อให้สิ่งนั้นสำเร็จตามความมุ่งหมาย ภายใต้พื้นฐานของคุณธรรม และความดี ฉันททะนั้น จึงเป็นคุณเครื่องที่คอย

กระตุ้นจิตให้เกิดความกล้าคิด แล้วทำตามที่คิดเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นด้วยการพิจารณาถึงข้อดีข้อเสีย ความเป็นไปได้และผลตอบแทนที่จะได้ เมื่อพิจารณาได้อย่างนี้ก็จะเกิดความชอบ รักที่จะทำสิ่งนั้นด้วยหัวใจที่ทุ่มเทเพราะเต็มใจทำ ดังนั้น ฉันทะ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในจิต ใจภายใต้หลักธรรม คือ โยนิโสมนสิการ การรู้จักคิด วิเคราะห์ หรือคิดในทางที่ถูก และเหมาะสมเพื่อให้เกิดความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ภายใต้สภาวะแห่งเหตุ และผล ดังนั้น เมื่อเกิดฉันทะ คือ ความพอใจหรือยินดีในสิ่งนั้นแล้ว ย่อมทำให้เป็นผู้ที่รู้จักใช้โยนิโสมนสิการ คือ การคิดวิเคราะห์หาแนวทางที่จะดำเนินต่อไป ซึ่งจะนำมาสู่การเกิดวิริยะ คือ ความเพียรในแนวทางนั้น ต่อไป

๒. ด้านการจัดองค์การ ด้านวิริยะ พระสังฆาธิการระดับผู้บริหาร มีหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมพระภิกษุสามเณรภายในวัดของตนหรือภายในเขตปกครองของตน ให้ได้รับการศึกษาเล่าเรียน นักธรรม บาลี และส่งเสริมการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง มีการอบรมสั่งสอนบุคลากรภายในวัดของตนหรือภายในเขตปกครองของตนให้ปฏิบัติงานตามระยะเวลา ที่ได้รับมอบหมายด้วยความรับผิดชอบ กำกับ ติดตาม ดูแล การพัฒนาพระสังฆาธิการด้วยความรับผิดชอบ เนื่องจากการพัฒนาบุคลากรจะเป็นทรัพยากรที่สำคัญ ทำให้คณะสงฆ์มีการพัฒนาไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของคณะสงฆ์เคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้บังคับบัญชา ดังนั้น พระสังฆาธิการระดับผู้บริหาร ควรเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ หรือทักษะความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ การบริหารการพัฒนาบุคลากรจึงทำให้คณะสงฆ์เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่อง ดังนั้น การพัฒนาระบบการทำงาน เพื่อให้งานต่างๆ สามารถดำเนินไปได้อย่างดี คณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี จึงได้กำหนดนโยบายให้ผู้ที่จะเข้ามารับตำแหน่งทางการปกครอง จะต้องผ่าน หลักสูตรประกาศนียบัตรกิจการบริหารคณะสงฆ์ (ป.บส.) ก่อนจึงจะแต่งตั้งให้ การจัดโครงสร้างองค์การคณะสงฆ์ คือ การจัดโครงสร้างงานที่ประกอบด้วยการกำหนด ตำแหน่งงาน การจัดกลุ่มงานเป็นหน่วย เป็นแผนกหรือเป็นกอง การมอบหมายอำนาจหน้าที่ ที่จะเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน โครงสร้างที่ดีจะต้องสามารถชี้ชัดได้ว่า ใครต้องทำงานใด และใครต้องรายงานต่อใคร ซึ่งจะช่วยให้เกิดความมีระเบียบในขณะปฏิบัติงานเป็นกลุ่มได้อย่างดี การจัดโครงสร้างองค์การคณะสงฆ์ โดยมีการกำหนดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ระหว่างกิจกรรมและ ตำแหน่งต่างๆ นี้เองจะช่วยให้มั่นใจได้ตลอดเวลาว่า การทำงานจะสามารถประสานกันได้ และอยู่ภายใต้การควบคุมเสมอ โครงสร้างองค์การคณะสงฆ์ ที่จัดขึ้นจะต้องเป็นขั้นตอนงาน การจัดการที่ต้องกระทำต่อเนื่องจากแผนงาน เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า เมื่อลงมือปฏิบัติงานจริงแล้ว งานต่างๆ จะบรรลุผลสำเร็จได้ การจัดองค์การคณะสงฆ์ จะช่วยให้เกิดผลดีที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดเตรียมทรัพยากรเพื่อการทำงาน โดยจะไม่มีตำแหน่งงานที่ขาดหรือเกิน และในขั้นปฏิบัติจะไม่เกิดความสับสน หรือการทำงานก้าวก่ายซ้ำซ้อนกัน ผู้ทำงานจะรู้ถึงขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบฝ่ายต่างๆ จะรู้ว่าหน่วยงานใดไว้เป็นหน่วยปฏิบัติ และหน่วยงานใดเป็นหน่วยที่ปรึกษา และโดยสายการบังคับบัญชาของเจ้าคณะผู้ปกครอง ที่กำหนดไว้จะช่วยให้ทุกๆ ฝ่ายประสานงาน การทำงานได้ตลอดเวลา ซึ่งข้อขัดแย้งต่างๆ ก็จะไม่เกิดขึ้น ต้องมีความเพียรในการกระทำสิ่งนั้นๆ คือ เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความขยันหมั่นเพียร ด้วยความพยายาม และมีมานะอุตสาหะไม่ทอดทิ้งกิจที่ทำนั้น มีความเพียรพยายาม ความอุตสาหะ และมานะบากบั่น ที่จะทำงานหรือทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ดีที่สุด ไม่ท้อถอยเมื่อเกิด ปัญหา และ อุปสรรค และความยากลำบากต่างๆ ด้วยการมอง

ปัญหาหรืออุปสรรคที่ขัดขวางต่อการทำสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ท้าทาย และต้องเอาชนะให้สำเร็จ วิริยะ เป็นความเพียรที่ประกอบความดี มีความขยันหมั่นเพียร ไม่ทอดธุระ เป็นเครื่องพยุงความพอใจไม่ให้ท้อถอยในการทำงาน เพราะว่างานทุกชนิดมักจะง่ายตอนคิด แต่มักจะติดตอนทำจึงจำเป็นต้องใช้ความพยายามเรื่อยไปจนกว่าจะสำเร็จตามความพอใจที่ปลูกไว้ วิริยะ หรือ ความเพียรนี้ มีความจำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานหรือการกระทำต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในขณะนั้น เพราะหากต้องการความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ก็ต้องจำเป็นต้องมีความพยายามเป็นสำคัญ แต่ความพยายามนี้มิใช่หมายครอบคลุมถึง การปฏิบัติหรือการกระทำที่ไม่มีวันหยุด หรือ ไม่รู้ซึ่งพื้นฐานของตนเอง ที่มาจากหลักธรรมแห่งโยนิโสมนสิการ คือ การรู้จักคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุ ผล การกระทำสิ่งใดๆ จะต้องรู้จักพึงระวังรอบคอบด้วยการรู้จักเหตุ และผล ไม่ตั้งอยู่ในความประมาท การรู้จักเพียรตั้งมั่นและอุทิศตนต่อการกระทำในสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างเสมำ่เสมอ เพียรตามรักษาไว้ คือ รู้จักรักษาหรือทำให้ความเพียรในสิ่งนั้นๆ คงอยู่กับตนเป็นนิจ ความเพียรในการทำสิ่งนั้นๆ ในทางที่ถูกตามเหตุ และผลภายใต้พื้นฐาน ตามหลักคุณงามความดี ต้องมีความกล้า และความแน่วแน่ที่จะทำในสิ่งนั้นๆ ไม่ละทิ้งซึ่งการงานหรือสิ่งที่กำลังทำอยู่ เป็นความอุตสาหะ และอดทนต่อความยากลำบากอย่างเป็นนิจ ด้วยเหตุนี้ วิริยะจึงเป็นหลักที่มีความสำคัญอันจะนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติในการงานหรือการกระทำต่อสิ่งใดๆ ภายใต้พื้นฐานของหลักการเหตุ และผลที่เกิดจากโยนิโสมนสิการ เพื่อมุ่งให้สิ่งนั้นๆ ดำเนินไปสู่จุดหมาย และสำเร็จตามที่ได้ตั้งไว้ โดยมีความเพียรที่ดำเนินไปในลักษณะของการปฏิบัติตามหน้าที่ แต่ทั้งนี้ ความเพียรที่มีมากเกินไป มักจะทำให้เกิดความฟุ้งซ่าน ความไม่มีสติ ความเหน็ดเหนื่อย จนนำไปสู่การการเกิดอุปสรรค และปัญหาในสิ่งนั้น ส่งผลต่อความท้อแท้ตามมาได้ นอกจากนั้น หากมุ่งเพียรต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากเกินไป มักจะทำให้เกิดการลืมที่จะกระทำต่อสิ่งอื่นได้ง่ายเช่นกัน

๓. ด้านการสั่งการ ด้านจิตตะ ฝึกอบรมบุคลากรคือ พระภิกษุสามเณรภายในวัดหรือภายในเขตปกครองของตนให้มีความชำนาญในการประกอบพิธีกรรม เช่น การสวดมนต์ การเทศน์ การสอนกรรมฐาน เป็นต้น คัดเลือกบุคลากรที่มีคุณภาพสามารถเข้ามาปฏิบัติงานได้เมื่อมีความจำเป็น และจัดการส่งเสริมบุคลากรคือ พระภิกษุที่ได้ทำคุณงามความดีด้วยการยกย่องให้ได้รับยศ ตำแหน่งหน้าที่ การงานในทางคณะสงฆ์ที่ดีขึ้น เป็นต้น การที่พระสังฆาธิการจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องมีการวางแผน คัดเลือกผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีปฏิภาณไหวพริบดี มีความประพฤติดี สมควรแต่ตำแหน่ง และเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ คณะสงฆ์ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องในเรื่องนี้ ควรมีการประชุมปรึกษาหารือกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่างๆ ข้อบังคับที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน มีการทำให้เกิดการดำเนินงานตามที่ได้มีการกำหนดไว้ ซึ่งการบังคับบัญชาที่ดีนั้น จะต้องมีการติดต่อสื่อสาร ๒ ทาง กล่าวคือ การยอมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถแสดงความคิดเห็นได้ และต้องมีหลักธรรมาภิบาล ที่จะปกครองตน ปกครองคน และปกครองงาน เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพ ภารกิจของผู้บริหารในการจัดการในการดำเนินกิจกรรม ทางการจัดการที่เกี่ยวกับ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้องค์การมีกำลังคนที่มีประสิทธิภาพพร้อมในการทำงานในทุกตำแหน่งงาน หลักการและนโยบายของหน้าที่การจัดการเกี่ยวกับบุคคลที่จะใช้ยึดถือปฏิบัติก็คือ การพยายามให้เป็นไปตามหลัก วางคนให้เหมาะกับตำแหน่งงาน หรือการพยายามทำให้ทุกตำแหน่งมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถพร้อม

และเหมาะสมกับงาน สนองงานคณะสงฆ์ให้มากที่สุดตลอดเวลา เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดคนเข้าทำงานเพื่อให้ได้คนดีมีความสามารถพร้อมคือ การต้องทำการคัดเลือก ปฐมนิเทศ การอบรมและพัฒนาบุคคล ตลอดจนการประเมินงาน และการจัดระบบบรางวัลตอบแทนต่างๆ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจการทำงาน และการริเริ่มสร้างสรรค์ที่ดี มีความเอาใจใส่ ความเอาใจจดจ่อในสิ่งที่ทำไม่วางธุระในสิ่งนั้นๆ คือ เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความรู้จักไตร่ตรอง ทำด้วยปัญญา รู้จักพิจารณาใคร่ครวญ รู้จักพินิจพิเคราะห์ ทดลอง ทดสอบ ตรวจหาสาเหตุด้วยความรอบคอบ การเอาใจใส่และให้ใจจดจ่ออยู่กับสิ่งที่ทำ มีสมาธิมั่นคงอยู่กับงาน ไม่ปล่อยปละละเลยในงานที่ทำ และทำงานด้วยความตั้งใจที่จะให้งานนั้นสำเร็จ แต่หากใครทำการสิ่งใดด้วยความเป็นคนประมาท ไม่เอาใจใส่กับงานที่ตนทำ ทำอะไรทิ้งๆ ขว้างๆ งานนั้นย่อมไม่สำเร็จตามเป้าประสงค์หรือหากสำเร็จ แต่ก็เป็นความสำเร็จที่ไม่มีประสิทธิผลในงาน ทั้งนี้ จิตตะ หมายถึง จิตใจ คือ ส่วนที่ทำหน้าที่รู้สำนึก รู้คิด ซึ่งความรู้ที่เกิดมาจากจิตนั้น เป็นความรู้ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน อดีตกาล หรือกำลังจะเกิดในอนาคต ล้วนเป็นความรู้ที่ฝังอยู่ในจิต หรือที่ผ่านมาแล้วทั้งสิ้น หมายถึง จิตสั่งสมความรู้ให้เกิดขึ้นในกาลทั้ง ๓ นั่นเอง ส่วนจิตตะในที่นี้ หมายถึง สภาวะทางอารมณ์ที่สะท้อนมาจากจิต อาทิ ความแข้มแข็ง ความมั่นคง ความมุ่งมั่น และความจดจ่อ ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ทำอยู่นั้น มีความสนใจในสิ่งที่จะทำนั้นอย่างจริงจัง มีการเอาใจใส่ในขณะที่กระทำสิ่งนั้นๆ มีใจที่เป็นสมาธิในขณะที่กระทำสิ่งนั้นๆ มีจิตใจมุ่งมั่น และแน่วแน่ในขณะที่กระทำสิ่งนั้นๆ จิตตะ มีความสัมพันธ์กับสมาธิ คือ หมายถึง จิตเป็นเครื่องผลักดัน และควบคุม การเกิดของสมาธิ โดยสภาวะจิตที่มีความแน่วแน่ และจดจ่อต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ภาวะที่เกิดขึ้นกับจิตนี้จึงเรียกว่า สมาธิ ซึ่งเป็นเครื่องเสริมประสิทธิภาพในการจะกระทำสิ่งใดๆ ให้ประสบความสำเร็จ เพราะจิตที่เป็นสมาธิแน่วแน่อยู่กับสิ่งที่กำลังทำ อยู่ โดยไม่เกิดความฟุ้งซ่านย่อมทำให้งานประสบความสำเร็จได้ดี ไม่ผิดพลาด และมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่วางไว้

๔. ด้านการประสานงาน ด้านวิมังสา จัดให้มีการประชุมสัมมนาปีละ ๑ หรือ ๒ ครั้ง เพื่อให้บุคลากรคือพระสังฆาธิการหรือพระภิกษุสงฆ์ที่ปฏิบัติหน้าที่ได้แสดงทัศนวิสัยเกี่ยวกับการทำงาน สอบถามถึงปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการพัฒนาการปกครองว่า พระสังฆาธิการได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นไปอย่างถูกต้องหรือไม่ เป็นที่ปรึกษาและให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้บริหารผู้ทำหน้าที่ในการปกครองดูแล ประสานงานเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์การ และหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ เพราะการประชุมบ่อยๆ เป็นการระดมสมองของทุกฝ่ายในการแสวงหาแนวทางการดำเนินงาน ความสามารถของทุกรูปนำมาประยุกต์ใช้ ปรับปรุงข้อที่บกพร่องเกี่ยวกับงานของคณะสงฆ์ มีความพยายามของผู้ปฏิบัติงาน ที่มีส่วนช่วยสนับสนุนให้เกิดการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาต้องมีการประชุมปรึกษาหารือกัน เพื่อการวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน ควรมีสำนักงานประจำ และมีเครื่องสื่อสารที่ทันสมัยในยุคปัจจุบัน เพื่อใช้ติดต่อ สื่อสารประสานงานกันได้อย่างรวดเร็ว ทำให้การทำงานประสบผลสำเร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ กิจกรรมทางการจัดการ โดยผู้นำหรือผู้บริหารในการบังคับบัญชาให้การทำงานต่างๆ ภายในโครงสร้างองค์การคณะสงฆ์ ดำเนินไปโดยราบรื่น ต้องมีการประสานงานกัน ร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน ทั้งนี้ความพยายามของผู้บริหารในการสร้างศิลปะ การบังคับบัญชาที่จะทำให้การงานประจำวันของพระสังฆาธิการทุกรูป เป็นไปด้วยดีนั้น คือ ต้องฝึกทักษะให้เป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพที่สามารถโน้มน้าวและชักจูงจิตใจ ให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความทุ่มเทกับการทำงานนั่นเอง ซึ่งในการสร้างความเข้าใจ

โดยมีทักษะในด้านการติดต่อสื่อสาร นับว่าเป็นคุณสมบัติที่จำเป็น และการเข้าใจพฤติกรรมของพระสังฆาธิการหรือพระภิกษุในแต่ละรูปนั้น จะเป็นพื้นฐานที่จะช่วยให้ผู้บริหารมีความคล่องตัว สามารถประยุกต์การใช้ศิลปะ ในด้านการสั่งการให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันได้ การใช้ปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง ตรวจสอบในสิ่งนั้นๆ คือ เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความรู้จักไตร่ตรอง ทำด้วยปัญญา รู้จักพิจารณาใคร่ครวญ รู้จักพินิจพิเคราะห์ ทดลอง ทดสอบ ตรวจตราหาสาเหตุด้วยความรอบคอบ วิมังสา แห่งอิทธิบาท ๔ คือ การสอบสวน ไตร่ตรอง และพิจารณาตรวจสอบในสิ่งที่กำลังทำนั้นๆ รวมถึงการรู้จักค้นคว้า ทดลอง คิดค้น และรู้จักคิดแก้ไขปรับปรุงงาน ให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำสิ่งใดๆ ย่อมเกิดจากปัจจัยจากข้อนี้เป็นสิ่งสำคัญ เพราะการใช้วิมังสา คือ การคิด วิเคราะห์ อย่างมีเหตุ และผล ย่อมทำให้เข้าใจต่อกระบวนการ วิธีการ และแนวทางในการดำเนินงานที่ถูกต้อง เหมาะสม รวมถึงย่อมรู้จักแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ดี แต่หากไม่มีการใช้ปัญญาก่อนทำหรือขณะทำสิ่งใดๆ แล้ว ย่อมนำมาซึ่งปัญหาและอุปสรรคในสิ่งนั้นๆ ส่งผลต่อการท้อแท้ การทำสิ่งนั้นไม่สำเร็จ หรือหากสำเร็จก็จะไม่เกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่ ต้องใช้ปัญญาคิด วิเคราะห์ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติหรือระหว่างปฏิบัติในสิ่งนั้นๆ การใช้ปัญญาคิดวิเคราะห์ในสิ่งนั้นๆ ตามคันรองคลองธรรม การแก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่องและพัฒนาในสิ่งนั้นๆด้วยปัญญา วิมังสา คือ การรู้จักคิด วิเคราะห์ ที่มักคู่กับคำว่า ปัญญา คือ ความรู้ หรือ ความรู้แจ้ง เป็นความรู้ ความเข้าใจ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในเหตุ และผล รวมถึงองค์ประกอบและพื้นฐานของสิ่งๆ นั้น สามารถตัดสิน และบ่งชี้สิ่งนั้นได้เป็นมาอย่างไร มีลักษณะอย่างไร รวมถึงรู้แยกแยะสิ่งต่างๆ ว่าถูกผิด ดีชั่ว ดังนั้นแล้ว การมีปัญญาจึงเป็นการรอบรู้ในทุกๆ ด้าน และพึงใช้ปัญญาก่อนที่จะทำเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และลึกซึ้งก่อน เพื่อให้การนั้นๆ ดำเนินไปตามเป้าหมายที่วางไว้ และไม่เกิดปัญหาอุปสรรค พร้อมทั้งทำให้เกิดประสิทธิภาพในสิ่งนั้นให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

๕. ด้านการกำกับ ผู้บังคับบัญชา มีการลงโทษหรือการสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหยุดการปฏิบัติงานชั่งคราว เพื่อให้การตรวจสอบความถูกต้องเกี่ยวกับการบริหารภายในวัดหรือภายในเขตปกครองของตน ที่มีปัญหาการร้องเรียน และต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบภายใน ๗ วัน หรือ ๑๕ วัน แล้วแต่กรณีไป แนะนำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาดำเนินการบริหารภายในวัดหรือภายในเขตปกครองของตน ให้เกิดความโปร่งใสในเรื่องการเงิน และการดำเนินการ ตรวจสอบผลการบริหารของแต่ละวัดว่า เจ้าอาวาสได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามกฎระเบียบหรือไม่ เนื่องจากการควบคุมเป็นการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางเอาไว้ โดยเฉพาะในการปฏิบัติงานคณะสงฆ์ ผู้ใต้บังคับบัญชา ต้องมีการเคารพผู้บังคับบัญชาเหนือตน เชื่อฟังคำสั่งสอน และแนะนำจากท่าน ดังนั้น การบริหารจำเป็นต้องมีผู้นำและผู้ตาม ในการปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ของคณะสงฆ์ และกิจกรรมงานคณะสงฆ์ ที่ดำเนินการอยู่นั้น เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เพื่อให้เกิดความแน่ใจว่าการทำงานต่างๆ จะสำเร็จผลตามแผนที่ตั้งไว้ ซึ่งขั้นตอนการกำกับที่สำคัญนั้น จะต้องมีการวัดผลงาน สิ่งที่ทำได้มีการเปรียบเทียบผลงานกับเป้าที่ตั้งไว้ ผู้บังคับบัญชาต้องกำกับผู้ใต้บังคับบัญชา คอยดูแลพระภิกษุสามเณร มิให้ประพฤติละเมิดพระธรรมวินัย มีการเดินเรี่ยไรเงิน หรือบอกเลขใบ้หวย เล่นการพนัน และการขับรถ เป็นต้น ให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม และมีการกำกับดำเนินการแก้ไขกับผู้ที่ฝ่าฝืนกฎพระธรรมวินัย กฎหมาย และกฎมหาเถรสมาคม อย่างเข้มงวด ในเมื่อมีพระภิกษุหรือสามเณร ล่วงละเมิดกฎพระธรรมวินัย ต้องให้

ผู้บังคับบัญชา สั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริง และให้รายงานการสอบสวนให้ผู้บังคับบัญชาทราบภายใน ๗ วัน นอกจากนี้ ยังมีเรื่องเกี่ยวกับอาจาระของพระภิกษุที่ประพฤติตัวไม่เหมาะสมกับสมณสารูป ไปในที่อโคจรที่ไม่สมควรจะไป เป็นต้น ผู้บังคับบัญชาต้องกำกับ ติดตาม ดูแลอย่างใกล้ชิด เรียกมาอบรมสั่งสอน แนะนำ และตักเตือน ไม่ให้ปฏิบัติเช่นนั้นอีก เพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับคณะสงฆ์ และส่งผลกระทบกับคณะสงฆ์หมู่ใหญ่อีกด้วย หลักและนโยบายของการกำกับนั้น พื้นฐานสำคัญจะอยู่ที่การกำกับผู้ทำงานเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะงานต่างๆ จะสำเร็จได้ผลดีเพียงใดนั้น จะอยู่ที่คนปฏิบัติงานมากกว่าวัตถุสิ่งของหรือเครื่องจักร ด้วยแนวคิดดังกล่าว การกำกับที่มีประสิทธิภาพจึงอยู่ที่การพยายามติดตามดูว่า งานการกำกับอยู่ในความรับผิดชอบของใครบ้าง และพยายามกำกับให้งานคณะสงฆ์ของผู้ทำงานทุกจุด ตั้งอยู่พื้นฐานของความเป็นธรรม โดยไม่มีอคติกับใคร เทคนิคที่ใช้ในการกำกับในทางการจัดการงานคณะสงฆ์นั้น ต้องใช้วิธีการจะกระทำโดยการประเมินผลงาน การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหา และการให้ข้อแนะนำปรึกษางานคณะสงฆ์ต่างๆ กับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ ในพันธกิจทั้ง ๖ ด้าน มีการพัฒนาไปในแนวทางไหน ถ้าหากมีการพัฒนาที่ไม่เหมาะไม่ควร ผู้บังคับบัญชาก็ควรแนะนำชี้แนวทางให้ เพื่อให้เหมาะกับสภาพพื้นที่นั้นๆ เหมาะกับชุมชนนั้นๆ และเพื่อสร้างความสนิทสนมกันระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่องานคณะสงฆ์ และเพื่องานของพระศาสนา การกำกับต้องอยู่ในกฎ ในระเบียบ ของมหาเถรสมาคม เมื่อมีแผนที่การเดินทาง คือกฎมหาเถรสมาคมแล้ว การปฏิบัติงานของคณะสงฆ์ก็ดำเนินไปได้ด้วยดี ไม่มีข้อผิดพลาด หรือมีความผิดพลาดน้อยลง คณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ในปัจจุบัน ถือว่าทำงานกันเป็นทีม มีการประสานงานกันอยู่ตลอดเวลา โดยใช้สื่อสมัยใหม่ในการติดต่อสื่อสารออกไปทั้ง ๑๐ อำเภอ ในแต่ละอำเภอก็จะได้รับข้อมูลอย่างรวดเร็ว และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างดีมีประสิทธิภาพ แต่การทำงานโดยใช้สื่อที่ทันสมัยอยู่ก็ตาม ผู้บังคับบัญชาต้องมีการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างรัดกุม เพื่อให้งานคณะสงฆ์ไม่เกิดความเสียหาย เพราะสื่อสมัยใหม่นั้น มีทั้งคุณและโทษ หากพระสังฆาธิการหรือพระภิกษุใช้สื่อไปในทางที่ผิดก็จะเกิดความเสียหายให้กับคณะสงฆ์ ดังนั้น ผู้บังคับบัญชา ต้องคอยติดตาม เฝ้าระวังในการใช้สื่อของะสังฆาธิการด้วย และเพื่อให้งานของคณะสงฆ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยดีงาม ผู้บังคับบัญชาจะต้องมีการประชุมร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นประจำทุกเดือน เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทุกระดับได้แสดงความคิดเห็นในที่ประชุม เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพราะการปกครองในแต่ละท้องที่นั้นมีความแตกต่างกัน และนำข้อมูลทุกประเด็นมาวิเคราะห์ความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด เพื่อให้ มีการวางแผนการปฏิบัติงาน ร่วมกันได้ อย่างชัดเจน และมีการวางแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้สอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการในยุคปัจจุบัน

๕.๑.๔ ผลการ นำเสนอการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี

ผลการนำเสนอการพัฒนาการบริหารจัดการ ตามกระบวนการบริหารงานคณะสงฆ์ ดังนี้

๑. การวางแผน

การวางแผนการพัฒนาการบริหารการปกครองคณะสงฆ์ เป็นไปตามพระธรรมวินัย กฎมหาเถรสมาคม ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง มติ ประกาศ คำสั่งของผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไป ควรยึดหลักแผนการพัฒนา การบริหารงานคณะสงฆ์ทั้ง ๖ ด้าน ให้สอดคล้องกับท้องถิ่น ชุมชน วางแผนให้สอดคล้องกับนโยบายของเจ้าคณะจังหวัด และวางแผนให้สนองต่อนโยบายของทางรัฐบาล รวมทั้งจังหวัด การบริหารจัดการเกี่ยวกับแผนพัฒนาทั้งจังหวัด ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา เพื่อให้องค์กรของคณะสงฆ์สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดตามแนวทางการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ช่วยยกระดับการบริหารด้านการพัฒนาศาสนบุคคลให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยในการสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการองค์กรให้ทันสมัย

คณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี จึงได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา จังหวัดสุพรรณบุรี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔) เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางการบริหารกิจการพระพุทธศาสนาตามพันธกิจ ๖ ด้าน ของคณะสงฆ์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและสภาพการณ์ในปัจจุบัน และการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติโดยถ่ายทอดลงไประดับอำเภอ ระดับตำบล และระดับวัด จำนวน ๑๓ โครงการ โครงการทั้ง ๑๓ โครงการนี้ เป็นนโยบายของเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการมอบนโยบายให้พระสังฆาธิการระดับผู้บริหารทุกระดับชั้นนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งมอบนโยบายให้เป็นระยะๆ บอกสอนงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือพระภิกษุสงฆ์ทุกระดับชั้น และจัดทำคู่มือการปกครอง เพื่อการพัฒนาและการบริหารที่ดี อย่างไรก็ตามการปกครองคณะสงฆ์อยู่ในหลัก ๖ ประการอยู่แล้ว และให้มีความสำคัญและเป็นรูปธรรมมากขึ้น ในบทบาทหน้าที่นั้นๆ ภายในเขตปกครองของตน สนองต่อนโยบายของเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี

การวางแผนการพัฒนาพระสังฆาธิการให้สอดคล้องกับการบริหารงานคณะสงฆ์ จะต้องมีแผนแม่บทที่จะนำไปสู่การปฏิบัติในระดับอำเภอ ตำบล และวัด มีการวางแผนการพัฒนาการปฏิบัติงานให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา ตามเกณฑ์การพัฒนายุคใหม่ มีการประชุมปรึกษาหารือกันทุกๆ เดือน เพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการเสนอความคิดเห็น เพื่อให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยเฉพาะการวางแผนในเรื่องของการพัฒนาบุคลากร คือพระสังฆาธิการ ให้มีคุณภาพ ถ้าขาดการประชุมอย่างต่อเนื่อง การปฏิบัติงานก็มีอุปสรรค ทำให้การบริหารงานคณะสงฆ์เกิดความผิดพลาด และล่าช้า

๒. การจัดองค์การ

การจัดองค์การการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี มีการบริหารตามกฎมหาเถรสมาคม ตามพระราชาบัญญัติคณะสงฆ์ โดยไม่ขัดแย้งกับกฎหมายและพระธรรมวินัย เพื่อให้เกิดความเรียบร้อยดีงามของคณะสงฆ์ องค์การปกครองมีบทบาทหน้าที่ชัดเจน คือ ผู้ช่วยเจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส เจ้าอาวาส เจ้าคณะตำบล เจ้าคณะอำเภอ รองเจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะจังหวัด

เป็นต้น ผู้บริหารในองค์การคณะสงฆ์มีโครงสร้างการบริหารที่ดีอยู่แล้ว สิ่งที่ควรเพิ่มเติมคือ การทำงานอย่างมีระบบ การวางหลักการบริหารระบบโครงสร้างการบริหารที่ดี ต้องทำงานอย่างจริงจัง หวังผลคือ การพัฒนาควบคู่กันไปเป็นสิ่งที่ดี มีการปกครองตามระดับชั้น การแต่งตั้งพระสังฆาธิการให้ปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งตั้งแต่ระดับล่างมาถึงตำแหน่งระดับสูง มีผู้ช่วยเจ้าอาวาส ถึงจังหวัด ซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ในการปกครองภายในเขตวัด และภายในเขตปกครองของตน ตามระเบียบการปกครอง เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ และการทำหน้าที่ของตนอย่างชัดเจน

พระสังฆาธิการระดับผู้บริหาร มีหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมพระภิกษุสามเณรภายในวัดของตน หรือภายในเขตปกครองของตน ให้ได้รับการศึกษาเล่าเรียนนักธรรม บาลี และส่งเสริมการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง มีการอบรมสั่งสอนบุคลากรภายในวัดของตนหรือภายในเขตปกครองของตนให้ปฏิบัติงานตามระยะเวลาที่ได้รับมอบหมายด้วยความรับผิดชอบ กำกับ ติดตาม ดูแล การพัฒนาพระสังฆาธิการด้วยความรับผิดชอบ เนื่องจากการพัฒนาบุคลากรจะเป็นทรัพยากรที่สำคัญ ทำให้คณะสงฆ์มีการพัฒนาไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของคณะสงฆ์เคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้บังคับบัญชา ดังนั้น พระสังฆาธิการระดับผู้บริหาร ควรเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถหรือทักษะความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ต่อการบริหารการพัฒนาบุคลากรจึงทำให้คณะสงฆ์เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่อง

๓. การสั่งการ

การสั่งการภายในวัดหรือภายในเขตปกครองของตน มีการปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จัดให้มีระบบธุรการในการสั่งการตามบทบาท เพื่อให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ดังนั้น การสั่งการในคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ต้องเป็นไปตามสายบังคับบัญชา ตามลำดับสั่งจากบนลงล่าง มีกรอบกำหนดชัดเจนต้องแล้วเสร็จ ภายใน ๗ วัน หรือ ๑๕ วัน เป็นกรณีไป มีการออกกฎระเบียบปฏิบัติหน้าที่ ที่เอื้อต่อการปกครองคณะสงฆ์แต่ละอำเภอ มีแนวทางหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการทำงาน แต่งตั้งผู้ที่มีความรับผิดชอบต่องานสูง เพื่อสนองงานในระดับการปกครอง ผู้สนองงานต้องมีความกระตือรือร้น สนใจ และเอาใจใส่ต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีความสามารถพิเศษโดดเด่นในงาน และมีความรู้ในด้านเทคโนโลยีควบคู่กันไปกับการบริหาร พัฒนาการใช้ระบบเทคโนโลยีให้เท่าเทียมกับหน่วยงานราชการ ผู้ปกครองควรสอดส่องดูแลพระสังฆาธิการให้ทั่วถึงทั้งในเขตวัดของตน และในเขตปกครองของตน ผู้ปกครองควรใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร การกำชับ ติดตาม การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ทันท่วงที เพื่อป้องกันภัยที่จะเกิดขึ้นและระงับภัยให้ดับไปอย่างไร้อุปสรรค

ฝึกอบรมบุคลากรคือ พระภิกษุสามเณรภายในวัดหรือภายในเขตปกครองของตนให้มีความชำนาญในการประกอบพิธีกรรม เช่น การสวดมนต์ การเทศน์ การสอนกรรมฐาน เป็นต้น คัดเลือกบุคลากรที่มีคุณภาพสามารถเข้ามาปฏิบัติงานได้เมื่อมีความจำเป็น และจัดการส่งเสริมบุคลากรคือพระภิกษุสามเณรที่ได้ทำคุณงามความดีด้วยการยกย่องให้ได้รับยศ ตำแหน่งหน้าที่การงานที่ดีขึ้น เป็นต้น นอกจากนี้ การสั่งการ ผู้ใต้บังคับบัญชา ต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ภายใน ๗ วัน หรือ ๑๕ วัน เป็นกรณีไป การที่พระสังฆาธิการจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องมี

การประชุมปรึกษาหารือกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่างๆ ข้อบังคับที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน

๔. การประสานงาน

การประสานงานของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี กำหนดเนื้องานก่อนว่าเป็นงานประเภทไหน เป็นอำนาจหน้าที่ของใคร โดยปรึกษาผู้บังคับบัญชาเหนือตน หรือผู้รู้ที่มีประสบการณ์ในลักษณะของงานประเภทนั้น เมื่อทราบแล้วก็ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสม โดยประสานทางวาจาล่วงหน้า และทำหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษรติดต่อประสานงาน พร้อมเก็บสำเนาหลักฐานทุกครั้ง ควรมีสำนักงาน เพื่อดำเนินการปฏิบัติหน้าที่ด้านการวางแผนประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยให้เป็นไปตามกฎหมาย อย่างไรก็ตามการประสานงานควรใช้ระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดทำระบบสารสนเทศ เพื่อความสะดวกต่อการประสานงาน ปัจจุบันการประสานงานคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรีได้นำสื่อทางด้านเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในสำนักงาน จึงทำให้การประสานงานเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ

จัดให้มีการประชุมสัมมนาปีละ ๑ หรือ ๒ ครั้ง เพื่อให้บุคลากรคือพระสังฆาธิการหรือพระภิกษุสงฆ์ที่ปฏิบัติหน้าที่ได้แสดงทัศนวิสัยเกี่ยวกับการทำงาน สอบถามถึงปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการพัฒนาการปกครองว่า พระสังฆาธิการได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นไปอย่างถูกต้องหรือไม่ เป็นที่ปรึกษาและให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้บริหารผู้ทำหน้าที่ในการปกครองดูแล มีสำนักงานประจำที่จะประสานงานเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์การ และหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ เพราะการประชุมบ่อยๆ เป็นการระดมสมองของทุกฝ่ายในการแสวงหาแนวทางการดำเนินงาน ความสามารถของทุกรูปนำมาประยุกต์ใช้ ปรับปรุงข้อที่บกพร่องเกี่ยวกับงานของคณะสงฆ์

๕. การกำกับ

การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ติดตามงานคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี มีการติดตามการปกครองที่เป็นไปด้วยความเรียบร้อยดีงาม ตามระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ โดยไม่ขัดกับหลักพระวินัย มีการดูแลพระภิกษุสามเณรไม่ให้ประพฤติผิดทั้งทางกฎหมาย และทางพระวินัย มีการกระจายอำนาจการปกครองตามสายบังคับบัญชา ให้มีการกำกับ ดูแลอย่างใกล้ชิด มีการออกตรวจเยี่ยมวัดภายในเขตปกครองของตนเป็นประจำ และมีการตรวจการคณะสงฆ์ เพื่อความสามัคคีของหมู่คณะ นอกจากนี้ มีการประเมินผลการปฏิบัติงานทุกปี จากการประชุมจังหวัด โดยให้แต่ละอำเภอนำเสนอปัญหาอุปสรรคในการปกครอง เพื่อหาทางแก้ไขร่วมกัน

ผู้บังคับบัญชา มีอำนาจในการลงโทษหรือการสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหยุดการปฏิบัติงานชั่งคราว เพื่อให้การตรวจสอบความถูกต้องเกี่ยวกับการบริหารภายในวัดหรือภายในเขตปกครองของตน ที่มีปัญหาการร้องเรียน และต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบภายใน ๗ วัน หรือ ๑๕ วัน เป็นกรณีไป แนะนำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาดำเนินการบริหารภายในวัดหรือภายในเขตปกครองของตน ให้เกิดความโปร่งใสในเรื่องการเงิน และการดำเนินการ ตรวจสอบผลการบริหารของแต่ละวัดว่าเจ้าอาวาสได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามกฎระเบียบหรือไม่ เนื่องจากการกำกับ เป็นการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางเอาไว้ โดยเฉพาะในการปฏิบัติ ผู้ใต้บังคับบัญชา ต้องมีการเคารพ

ผู้บังคับบัญชาเหนือตน เชื่อฟังคำสั่งสอน ด้งนั้น การบริหารจำเป็นต้องมีผู้นำและผู้ตาม ในการปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ของคณะสงฆ์

๕.๑.๕ ผลการ วิเคราะห์ความคิดเห็นของพระสังฆาธิการกลุ่มตัวอย่างต่อการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน ๒๙๐ รูป พบว่า

๑. อายุ (พระสังฆาธิการ) ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พระสังฆาธิการผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง ๔๑ – ๕๐ ปี จำนวน ๑๓๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๒๔ รองลงมามีอายุระหว่าง ๒๐ – ๔๐ ปี จำนวน ๑๐๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๕๙ ส่วนที่มีอายุระหว่าง ๕๑ – ๖๐ ปี จำนวน ๒๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๙.๓๑ และจำนวนน้อยที่สุด มีอายุ ๖๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕.๘๖

๒. พรรษา ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พระสังฆาธิการผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีพรรษาระหว่าง ๕-๑๕ พรรษา จำนวน ๑๔๐ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๒๘ รองลงมา มีพรรษาระหว่าง ๑๖-๓๐ พรรษา จำนวน ๑๐๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๕๙ ส่วนที่มีพรรษาระหว่าง ๓๑-๔๐ พรรษา จำนวน ๒๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๘.๖๒ และจำนวนน้อยที่สุด มีพรรษาตั้งแต่ ๔๑ พรรษาขึ้นไป จำนวน ๑๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕.๕๒

๓. วุฒิการศึกษาทางธรรม ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พระสังฆาธิการผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีวุฒิการศึกษาทางธรรม ระดับนักธรรมชั้นเอก จำนวน ๑๘๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๔๘ รองลงมามีวุฒิการศึกษาทางธรรมระดับนักธรรมชั้นตรี จำนวน ๔๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๒๑ ส่วนที่มีวุฒิการศึกษาทางธรรมระดับนักธรรมชั้นโท จำนวน ๔๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๘๓ และจำนวนน้อยที่สุด ไม่มีวุฒินักธรรมจำนวน ๑๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔.๔๘

๔. วุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พระสังฆาธิการผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ไม่มีวุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม จำนวน ๒๐๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๓๔รองลงมา มีวุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรมระดับเปรียญโท จำนวน ๓๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๗๖ ซึ่งใกล้เคียงกับพระสังฆาธิการที่มีวุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรมระดับเปรียญตรี จำนวน ๓๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๓๘ และจำนวนน้อยที่สุด มีวุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรมระดับเปรียญเอก จำนวน ๑๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕.๕๒

๕. วุฒิการศึกษาสายสามัญ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พระสังฆาธิการผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีวุฒิการศึกษาสายสามัญต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๒๒๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๕๙ รองลงมามีวุฒิการศึกษาสายสามัญระดับปริญญาตรี จำนวน ๔๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๔๘ ส่วนที่มีวุฒิการศึกษาสายสามัญระดับปริญญาโท จำนวน ๑๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕.๑๗ และจำนวนน้อยที่สุด มีวุฒิการศึกษาสายสามัญระดับปริญญาเอก จำนวน ๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒.๗๖

ผลการ วิจัย ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครอง คณะสงฆ์ขอ งพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี ตามความคิดเห็นของพระสังฆาธิการกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๒๙๐ รูป โดยจำแนกตาม อายุ จะมีอายุระหว่าง ๔๑–๕๐ ปี จำนวน ๑๓๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๒๔ โดยจำแนกตาม พรรษา จะมีพรรษาระหว่าง

๕-๑๕ พรรษา จำนวน ๑๔๐ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๒๘ โดยจำแนกตาม วุฒิการศึกษาทางธรรม จะมีวุฒิการศึกษาทางธรรมระดับนักธรรมชั้นเอก จำนวน ๑๘๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๔๘ โดยจำแนกตาม วุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม จะไม่มีวุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม จำนวน ๒๐๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๓๔ โดยจำแนกตาม วุฒิการศึกษาสายสามัญ จะมีวุฒิการศึกษาสายสามัญต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๒๒๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๕๙

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความคิดเห็นของพระสังฆาธิการกลุ่มตัวอย่างต่อการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๓ เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการควบคุมบังคับบัญชาเจ้าคณะ และพระสังฆาธิการ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๔ .๒๕ รองลงมาคือ ด้านพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ มีค่าเฉลี่ย ๔ .๒๔ ด้านการระงับอธิกรณ์และด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะ มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๒ และด้านส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย ๔ .๒๑ ดังนั้น การพัฒนา การบริหารจัดการ ต้องดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นผลให้เป็นการสืบทอดอายุพระพุทธศาสนา ให้อยู่ถาวรในประเทศไทยไปอีกนานแสนนาน

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี” ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

๕.๒.๑ ด้านพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช คำสั่งของผู้บังคับบัญชาเหนือตน ผลการวิจัย พบว่า พระสังฆาธิการ มีความคิดเห็นต่อ การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณา รายละเอียดแต่ละข้อ พบว่า พระสังฆาธิการ มีความคิดเห็นการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ในด้านการควบคุมบังคับบัญชาเจ้าคณะและ เจ้าอาวาส และด้านพระธ รรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม มาก รองลงมาคือ ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะ แสดงให้เห็นว่า พระสังฆาธิการในระดับชั้นต่างๆ ได้มีการปกครอง กำกับพระภิกษุสงฆ์ภายในวัดหรือภายใต้การปกครองของตนเอง โดยการนำหลักพระธรรมวินัยมาใช้ในการปกครองดูแลอย่างเคร่งครัด ในรูปแบบของการอบรมเกี่ยวกับพระธรรมวินัยเป็นประจำให้กับพระภิกษุสงฆ์ทั้งที่บวชเข้ามาใหม่และที่บวชอยู่แล้ว ให้ได้เข้าใจในหลักพระธรรมวินัยมากยิ่งขึ้น เพื่อจะได้ประพฤติปฏิบัติไม่ออกนอกพระธรรมวินัยหรือผิดเพี้ยนจากหลักพระธรรมวินัย และสามารถทำให้พระภิกษุสงฆ์ภายในวัดและในเขตการปกครองของตนมีความประพฤติการปฏิบัติที่ดีขึ้น จนได้รับความศรัทธาจากประชาชนเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ได้ปกครองคณะสงฆ์ด้วยยึดกฎระเบียบที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕ และกฎระเบียบมหาเถรสมาคม ด้วยความเป็นธรรม โดยมีการวางแผน และนโยบายให้ คณะสงฆ์ ตามชั้นการปกครอง แต่ละชั้น และมีการแจกจ่ายงานให้ตรงกับตำแหน่งงาน นำไป ปฏิบัติให้เป็น ไปในแนวทางเดียวกันเพื่อ ให้ง่ายต่อการปกครอ ง และเป็น

ระเบียบเรียบร้อยตามหลักพระธรรมวินัย เกิด ความเป็นธรรมในการปกครองคณะสงฆ์ เพราะมีกฎและระเบียบที่ใช้ร่วมกันอย่างครอบคลุมและเป็นมาตรฐานสากล หลักการปกครอง คณะสงฆ์ส่วนใหญ่จะมีงาน กระจาย การ ปกครอง ตามลำดับชั้น เพื่อให้ง่ายต่อการปกครองคณะสงฆ์ มีเจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาส เป็นลำดับชั้นไป ผู้บังคับบัญชา จะปกครองดูแล พระสังฆาธิการอย่างใกล้ชิด เพื่อให้การปกครองเป็นไปอย่างราบรื่น ไม่มีอุปสรรคในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระเทพรัตนสุธี (สมศักดิ์ โชตินฺธโร)** [๑] ได้วิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การปกครองของคณะสงฆ์ภาค ๑” ผลการวิจัย พบว่า

๑) การปกครองคณะสงฆ์ในยุคปัจจุบัน มีการพัฒนาด้านเทคโนโลยี ซึ่งบูรณาการด้วยหลักพุทธธรรมนำการปกครองไปพร้อมกับความเจริญและมีกฎหมาย พระราชบัญญัติ ข้อบังคับ ระเบียบต่างๆ มาเกื้อกูลพระธรรมวินัย โดยเฉพาะการปกครองคณะสงฆ์มีรูปแบบที่แตกต่างไปจากสมัยก่อนมาก คือ ด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการเผยแผ่ ด้านการสาธารณูปการ และด้านการสาธารณสงเคราะห์ ซึ่งมีรูปแบบที่ปฏิบัติชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังนั้น รูปแบบแนวคิดและวิธีการในการปกครองคณะสงฆ์ เชื่อว่ามีส่วนสำคัญในการบริหารจัดการให้องค์กรคณะสงฆ์มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ฉะนั้น ผู้ที่จะเป็นผู้นำในการปกครองคณะสงฆ์ในยุคปัจจุบันนี้ต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ ความสามารถ และเป็นผู้เพียบพร้อมด้วยจริยาวัตรข้อปฏิบัติ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของคณะสงฆ์และประชาชนในชุมชนและสังคมไทย

๒) หลักเกณฑ์การปกครองคณะสงฆ์ มีการปกครองตามลำดับชั้นการปกครอง โดยเจ้าคณะชั้นปกครองจะดูแลปกครองผู้อยู่ในเขตปกครองนั้นๆ มีการปกครองไปตามลำดับชั้น เมื่อเจ้าคณะชั้นปกครองดูแลปกครองพื้นที่ในเขตปกครองที่ตนรับผิดชอบ เช่น เจ้าคณะภาค ดูแลปกครองในภาคที่ตนปกครอง เจ้าอาวาสดูแลปกครองภายในวัด หรือพระอุปัชฌาย์ดูแลสัทธิวิหาริกที่ตนให้การอุปสมบท กลยุทธ์ในการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑ ในปัจจุบัน มีระเบียบที่ว่าด้วยการปกครองคณะสงฆ์ที่เอื้อประโยชน์ต่อการจัดการปกครองในเขตพื้นที่ภาค อย่างครอบคลุมและเหมาะสม มีการกระจายอำนาจไปยังเขตปกครองในแต่ละจังหวัดอย่างชัดเจน การปกครองควรเป็นไปตามจารีตอันดีงามที่บุรพาจารย์เคยประพฤติปฏิบัติอันไม่ขัดแย้งต่อพระธรรมวินัยและกฎหมายบ้านเมือง ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักพุทธธรรม เอื้อเฟื้อต่อพระธรรมวินัย จึงอาศัยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมติมหาเถรสมาคม เป็นแนวทางส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้าน วัด ราชการ และที่สำคัญคือสามารถนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการปกครองคณะสงฆ์ มีการปฏิบัติตามระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ โดยยึดเอาพระธรรมวินัยเป็นหลัก มีพระราชบัญญัติคณะสงฆ์เป็นกฎหมายส่งเสริมให้การปฏิบัติตามพระธรรมวินัยมีความศักดิ์สิทธิ์ยิ่งขึ้น การปฏิบัติหน้าที่ของพระสังฆาธิการทุกระดับ จึงเป็นไปโดยถูกต้องตามหลักนิติธรรม ยึดเอาความถูกต้อง โดยอาศัยความรู้ความฉลาดและความสามารถเป็นเครื่องมือในการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑ คณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี มีการปกครองที่เป็นแบบแผน เป็นไปตามระบบระบอบ

---

[๑] พระเทพรัตนสุธี (สมศักดิ์ โชตินฺธโร), “กลยุทธ์การปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑” **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** (สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗), หน้า บทคัดย่อ.

ขอบข่ายของพระธรรมวินัยในการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นไปด้วยดีมีการปกครองที่เป็นมาตรฐาน มีนโยบายที่ครอบคลุมทั้งจังหวัด ในการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ปัจจุบันมีการวางระเบียบและนโยบายที่รัดกุมและครอบคลุมอย่างทั่วถึง และมีการประชุมอบรมพระสังฆาธิการในทุกระดับ มีการวางแผนวางนโยบายในการปกครองที่ดีและทันต่อเหตุการณ์ในปัจจุบัน การพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมที่พอจะเป็นไปได้ ก็คือ รูปแบบคณะกรรมการที่เจ้าคณะในแต่ละระดับชั้นจัดตั้งขึ้นมา เพื่อสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมาสนองงานคณะสงฆ์ และต้องมีคุณธรรม คือหลักอิทธิบาท ๔ รักงาน ขยันทำงาน จำมั่น หมั่นพินิจงาน พิจารณางานให้รอบคอบ เพื่อให้เกิดผลดีกับคณะสงฆ์ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูสันติธรรมาภิรัต (บุญชัย สนฺติกโร)** [๒] ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการปกครองคณะสงฆ์ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕ ผลการวิจัย พบว่า สภาพการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕ มีการปกครองโดยใช้ พระธรรมวินัยและพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ และฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับ กฎ ระเบียบ คำสั่ง มติมหาเถรสมาคม เป็นแบบแผนในการปฏิบัติสืบทอดกันมาตามแบบการปกครองคณะสงฆ์ในภาคอื่นๆ ยังไม่มีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับยุคสมัยจึงทำให้ทราบ ๑) จุดแข็ง คือการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕ ทั้ง ๔ จังหวัด แบ่งภาระหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน การปกครองเป็นระบบ ใช้กฎเกณฑ์เดียวกันตามหลักพรหมวิหาร ๔ ยึดมั่นในอปริหานิยธรรม ๗ ยกเว้นอคติ ๒) จุดอ่อน ยังขาดบุคลากรที่มีคุณภาพมาช่วยกันพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕ มีการใช้อำนาจในการปกครองขาดความยุติธรรม และขาดความร่วมมือกันของบุคลากรในคณะสงฆ์ ๓) ปัญหา มีนโยบายที่ไม่สอดคล้องกับแผนการปฏิบัติงาน ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานทำให้ผลของการดำเนินงานเกิดความล่าช้า ๔) อุปสรรค ผู้บริหารขาดความรัดกุมในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ขาดงบประมาณเพื่อสนับสนุนการปกครองคณะสงฆ์ และขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร เพื่อการพัฒนาคณะสงฆ์ภาค ๑๕ การปกครอง คณะสงฆ์นั้น จะต้องยึดถือพระธรรมวินัยเป็นหลัก แต่ถ้าการปฏิบัติยังไม่ถึงที่สุดก็อาจจะทำให้มีธรรมเนียมนิยมที่แตกต่างกันบ้าง จึงต้องมีความเคารพในธรรมเนียมของกันและกัน เพื่อป้องกันความกระทบกระเทือนทางจิตใจ อันจะเป็นเหตุให้หมู่คณะเกิดการแตกร้าวเป็นการยึดเหนี่ยวน้ำใจกันไว้ด้วยสามัคคีธรรมเมื่อการปฏิบัติตามพระธรรมวินัยเข้าถึงที่สุดแล้วธรรมเนียมนิยมนั้นๆ ก็จะหายไปเอง ไม่ถือเอาเป็นสาเหตุของการขัดแย้งวิวาทอันเป็นปัจจัยทำลายความสามัคคีในสังฆมณฑล หลักการในการปกครอง คณะ สงฆ์จะ กล่าว ได้ ๓ ประการ คือ ๑) ยึดถือพระธรรมวินัยเป็นหลักในการปกครอง แล้วอาศัยคุณธรรมต่างๆ ของพระอริยสาวกเป็นเครื่องสนับสนุนเกื้อกูล ๒) เคารพธรรมเนียมนิยมของกันและกันตามพระธรรมวินัย ๓) มุ่งผลคือความสามัคคี และ ความผาสุกของคณะสงฆ์ตามพุทธบัญญัติ ลักษณะของการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ได้เป็นไปตามหลักของพระธรรมวินัยด้วยดีเสมอมาและปรับปรุงหลักการการปกครองให้เป็นไปตามยุคโลกาภิวัตน์ที่เหมาะสมกับการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรีตลอดมาการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ตามที่กล่าวมานี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ไทยในการปกครองนั้นไม่ว่าจะเป็นคณะสงฆ์จังหวัดไหน ภาคไหนก็ตาม ก็จะมีรูปแบบที่

---

[๒] พระครูสันติธรรมาภิรัต (บุญชัย สนฺติกโร), “การพัฒนารูปแบบการปกครองคณะสงฆ์ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕” **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต,** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗), หน้า บทคัดย่อ.

คล้ายคลึงกัน เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี จะคิดรูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพิ่มขึ้น และคิดพัฒนาพระสังฆาธิการรุ่นใหม่ เพื่อให้ทันยุคทันสมัย ในการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี เสมอ การปกครองที่แจกจ่าย นโยบายจากบนสู่ล่าง เป็นการปกครองที่เป็นระบบ เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรีให้พระสังฆาธิการได้แสดงความคิดเห็นในการปกครองคณะสงฆ์อย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูสุตธรรมพิทักษ์ (น้ำผึ้ง สุธมฺโม)** [๓] ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์” ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดำเนินการได้ดังนี้ ๑) การวางแผน : ผู้บริหารควรจะมีการวางแผนการปกครองอย่างต่อเนื่อง มีการประชุมปรึกษาผู้บริหารเพื่อวางแผนให้เป็นไปในทิศทางที่กำหนด ๒) การจัดองค์การ : จัดโครงสร้างการปกครองคณะสงฆ์ให้มีการปรับเปลี่ยนพัฒนาอยู่เสมอ เปิดโอกาสให้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาบริหารงาน มีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรที่มีความเหมาะสมเข้ามาทำหน้าที่ ๓) การสั่งการพระสังฆาธิการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ มีหน้าที่กำกับดูแลพระภิกษุสามเณร ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยดีงาม ๔) การประสานงาน : พระสังฆาธิการ ควรจะมีการประสานงานติดต่อกับผู้ช่วยเจ้าอาวาส เจ้าอาวาส เจ้าคณะตำบล เจ้าคณะอำเภอ และเจ้าคณะจังหวัด เป็นต้น ร่วมมือร่วมใจกันทำหน้าที่ดูแลรักษาความเรียบร้อยให้ดี ในเขตพื้นที่นั้นๆ ๕) การควบคุม : พระสังฆาธิการมีหน้าที่ในการควบคุมทรัพยากรการปกครองคณะสงฆ์ทั้งปวง ให้เป็นไปตามลำดับชั้นการปกครอง การตรวจสอบการเงินภายในแต่ละวัด ผู้ปกครองควรจะนำเสนอเป็นรายงานประจำปีแจ้งให้เจ้าคณะจังหวัดทราบ

๕.๒.๒. ด้านส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์ ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี ด้าน ส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พระสังฆาธิการมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า พระสังฆาธิการได้มีการส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์ภายในวัดและในเขตการปกครองของตนเป็นอย่างดีทั้ง ๖ ด้าน ทั้งด้านการศึกษา ด้านการศาสนศึกษา ด้านการเผยแผ่ ด้านสาธารณูปการ ด้านศึกษาสงเคราะห์ และด้านสาธารณสงเคราะห์ เป็นการชี้ให้เห็นว่าพระสังฆาธิการได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับกิจการงานคณะสงฆ์เป็นอย่างดียิ่ง และเป็นรูปธรรมจนทำให้เกิดประสิทธิภาพต่องานคณะสงฆ์เป็นอันมาก อันจะนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองของคณะสงฆ์ พระสังฆาธิการในจังหวัดสุพรรณบุรี ได้มีการส่งเสริมกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยให้วัดเป็นแหล่งเรียนรู้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา ติดป้ายประชาสัมพันธ์ เชิญชวนให้พุทธศาสนิกชน ได้เข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา มีการแสดงพระธรรมเทศนาเผยแผ่ธรรมะ ให้ประชาชนทั่วไปได้นำหลักธรรมคำสอนไปประพฤติปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง และหลักธรรมที่สามารถนำมาพัฒนาการบริหารจัดการของพระสังฆาธิการคือ เจ้าคณะผู้ปกครองต้องมีความรู้ ความสามารถ มีการให้ความเคารพกันนับถือกันตามหลักของพระธรรมวินัย หรือปกครองคณะสงฆ์แบบพี่ปกครองน้อง เพราะการทำงานทางด้านการบริหารจัดการเป็นเรื่องยุ่งยาก เป็นการ

---

[๓] พระครูสุตธรรมพิทักษ์ (น้ำผึ้ง สุธมฺโม), “การพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** (สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗), หน้า บทคัดย่อ.

ทำงาน เกี่ยว กับคนส่วนใหญ่ในองค์กร หลัก ธรรมในพระ พุทธศาสนา คือ หลักพรหมวิหารธรรม และหลักอปริหานิยธรรม จึงมีความสำคัญในการบริหารจัดการ ในองค์กรสงฆ์ ฉะนั้นหลักธรรมของพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะหลักอิทธิบาท ๔ ถ้านำมาปฏิบัติในการทำงาน จะเห็นผลที่เป็นรูปธรรม จึงเป็นที่มาของขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต ทัศนคติ ในด้านความรู้สึกนึกคิดต่างๆ และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ โดยยึดแนวทางการปฏิบัติที่เรียกว่า ทางสายกลาง ซึ่งในทางสายกลางของพุทธศาสนาเกี่ยวข้องทั้งกาย วาจา ใจ สมาธิหรือว่าปัญญา สามารถนำประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ **โชติ บดีรัฐ** [๔] ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค ๔ เพื่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา” ผลการวิจัยพบว่า ๑) สภาพการบริหารงานคณะสงฆ์ภาค ๔ ในการบริหารคน มีการสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำบุคลากรทางพระพุทธศาสนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การบริหารงาน มีการออกฎระเบียบในการปกครองคณะสงฆ์ ๒) ประสิทธิผลการบริหารงานคณะสงฆ์ ภาค ๔ ในการบริหารคน มีการดำเนินไปอย่างรวดเร็วสนองต่องานที่มอบหมายให้ทำ การบริหารภาระงานมุ่งบริหารที่สนองตอบต่อความต้องการของผู้มาติดต่อ และการบริหารองค์กร ได้เน้นในเรื่องสร้างศรัทธาเข้าวัดและปฏิบัติธรรมมากขึ้น๓) ศักยภาพการบริหารงานคณะสงฆ์ ภาค ๔ การบริหารคน มีการนำจุดเด่นของบุคลากรมาใช้ในการบริหารงาน การบริหารภาระงาน มีการประยุกต์เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการบริหารงาน และการบริหารองค์กร มีการจัดทำแผนงานหรือโครงการเพื่อพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง ๔) วิธีการพัฒนาการบริหารงานคณะสงฆ์ ภาค ๔ ควรมีวิธีการพัฒนาคนให้เก่ง มีความรู้ความสามารถ มีการพัฒนาสมรรถนะด้านการบริหารงาน โดยอบรมให้พระสังฆาธิการเป็นผู้นำในการพัฒนาจิตใจจริยธรรม คุณธรรมและให้มีความรู้และทักษะในเรื่องการป้องกันไม่ให้พุทธศาสนิกชนเสื่อมศรัทธาในพระพุทธศาสนา พระสังฆาธิการนับว่ามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องนำหลักพุทธศาสตร์ในพุทธธรรมมาใช้ในการบริหารองค์กร ให้เกิดผลสัมฤทธิ์เป็นปึกแผ่นและความมั่นคงให้แก่ส่วนรวมและประเทศชาติ โดยมีการบริหารจัดการวัดไว้อย่างเป็นระบบ มีการบังคับบัญชา ที่ชัดเจน มีระบบการดูแลรักษาความปลอดภัยอย่างมั่นคงถาวร การทำงานต่างๆ จะสามารถสนองนโยบาย คณะสงฆ์ได้เป็นอย่างดี และความเปลี่ยนแปลงอีกอย่างที่เห็นคือ บรรยากาศในการทำงานเป็นไปด้วยความสนุกสนานร่าเริงแจ่มใส บุคลากร ทำงานมีความสามัคคี และมีความสุข สิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อการพัฒนาองค์กรให้ก้าวหน้าไปข้างหน้าอย่างราบรื่น หลักธรรมที่ใช้สร้างมนุษย์สัมพันธ์ ในระหว่างเพื่อนผู้ร่วมงาน เพื่อให้เกิดความยินดี เต็มใจทำงาน อันจะนำไปสู่ความสำเร็จของงาน ได้แก่ พรหมวิหาร ๔ คือมีเมตตาปรารถนาให้เป็นสุข ผู้น้อยจักไร้ทุกข์เกษมศรี ผู้บังคับบัญชาเป็นผู้นำกระทำดี มีเมตตาเป็นศรีประจำตน กรุณา ปรารถนาให้พ้นทุกข์ แสดงตนช่วยคนสุขด้วยทุกหน ทุกแห่ง ทุกข์ของผู้ใต้บังคับบัญชาเหมือนทุกข์ตน แบ่งทุกข์ให้หลุดพ้นด้วย กรุณา ยินดีเมื่อได้ดี ดีใจด้วย มุทิตา นำช่วยสวยหนักหนาผู้ใต้บังคับบัญชาซาบซึ้ง ผู้บังคับบัญชาพาให้เกิดขวัญกำลังใจกระทำตนเป็นคนกลางทุกทางที่ อุเบกขาผู้บังคับบัญชาชี้ให้ผ่องใสธรรมะของผู้นำประจำใจ พรหมวิหารสี่ เป็นหลักครองคน นี้และเพื่อให้สายสัมพันธ์ผู้บังคับบัญชา กับผู้ใต้บังคับบัญชาแน่นแฟ้น แนบแน่น ยิ่งขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

---

[๔] โชติ บดีรัฐ, “การบริหารงานของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๔ เพื่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต,** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, ๒๕๕๔), หน้า บทคัดย่อ.

บัญชายุทธ นาคมุจลินท์ [๕] ได้วิจัยเรื่อง “วิเคราะห์การบริหารองค์กรในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัดอุทัยธานี” พบว่า การบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้น ต้องมีความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจในเรื่องของหลักการบริหาร เพื่อจะได้นำความรู้ ความสามารถไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับการทำงาน สถานการณ์และสิ่งแวดล้อม พระพุทธเจ้าทรงใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารองค์กรเผยแผ่พระพุทธศาสนา พระองค์อาศัยกระบวนการและทรัพยากรต่างๆ มาเป็นปัจจัยในการบริหาร ปัจจุบัน มีทฤษฎีการบริหารองค์กรสมัยใหม่เกิดขึ้นมากมาย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารให้เกิดผลสำเร็จได้ เช่น ทฤษฎีองค์การ ทฤษฎีการบริหาร ทฤษฎีภาวะผู้นำ เป็นต้น การดำเนินการในองค์กร พัฒนาวัดให้เป็นระเบียบ ระบบ ส่งเสริม สนับสนุน ภิกษุสงฆ์สามเณร ประชาชนผู้เกี่ยวข้องกับวัดให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ก่อเกิดความรักความสามัคคีร่วมกันสร้างประสบการณ์ที่ดีอยู่ในกรอบของหลักธรรมคำสั่งสอน เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับสังคม หลักการบริหารองค์กร คือ อิทธิบาท ๔ กล่าวคือธรรมะของความสำเร็จเป็นทางแห่งความก้าวหน้า ซึ่งสามารถ นำมาใช้ในองค์กรได้ มีหลักอยู่ ๔ ประการ ได้แก่ ๑. ฉันทะ คือ ความพอใจ รักในสิ่งที่เราทำและสิ่งที่ถูกต้อง ตามทำนองคลองธรรม ๒. วิริยะ คือ ต้องมีความพยายาม ขยัน หมั่นเพียร เข้มแข็งอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ๓. จิตตะ คือ เอาใจมุ่งมั่นต่อสิ่งที่ทำ มีสติ ไม่เหม่อลอยฟุ้งซ่าน ต้องมีสมาธิ และตั้งอกตั้งใจ ๔. วิมังสา คือ การรู้จักพิจารณาหาเหตุผลใช้ปัญญาในการทำงาน ประกอบไปด้วยการวางแผนงาน เพื่อผลงานที่ดี ต้องมีหลัก สังคหวัตถุ ๔ ได้แก่ทาน การให้สิ่งตอบแทน ให้รางวัลในการทำงานปิยวาจา การพูดไพเราะอ่อนหวาน ให้กำลังใจ อัตถจริยา ต้องรู้จักวางตัวอย่างเหมาะสม ให้เป็นผู้สมควรเคารพการไหว้นับถือ สมานัตตา การวางตนเสมอต้นเสมอปลาย ไม่หน้าไหว้หลังหลอก สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งต้องมีความเที่ยงธรรม หรือความยุติธรรม เพราะเมื่อใดก็ตามที่ผู้ บังคับบัญชาเกิดความ ลำเอียง เพราะรัก เพราะหลง เพราะโกรธ เพราะกลัวจะทำให้เกิดความแตกแยกในผู้ร่วมงาน ความสามัคคีจึงเกิดขึ้นได้ยากซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ **ทวีศักดิ์ ทองทิพย์** [๖] ได้วิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์การศึกษาตามหลักไตรสิกขา” ผลการวิจัย พบว่า พระพุทธเจ้าตรัสหลักไตรสิกขาไว้ใน วัชชีปุตตสูตร ทุติยสิกขัตตยสูตร และตติยสิกขาสูตร ไตรสิกขา มีหมายความว่า การฝึกอบรมด้านความประพฤติ จิต และปัญญา ไตรสิกขาสามารถจัดประเภทได้ ตามหลักไตรสิกขา ตามมรรคมีองค์แปด และตามธรรมขันธ์สาม ความสำคัญของหลักไตรสิกขา คือ เป็นที่หลอมรวมสิกขาบทในพระปาติโมกข์ เป็นสิกขาบทเบื้องต้นแห่งพรหมจรรย์ มีอิทธิพลต่อคัมภีร์สำคัญทางพระพุทธศาสนา เป็นที่หลอมรวมหลักปฏิบัติธรรมทั้งหมดในพระพุทธศาสนา สาระสำคัญของหลักไตรสิกขามี ๓ อย่าง คือ ศีล สมาธิ ปัญญา การศึกษาตามหลักไตรสิกขามีส่วนประกอบที่สำคัญ ๔ ประการ คือ การจัดหาหรือสร้างปัจจัยแห่งสัมมาทิฏฐิ การสร้างสัมมาทิฏฐิ การศึกษาตามหลักไตรสิกขา และการวัดและประเมินผลการศึกษาตามหลักไตรสิกขา

---

[๕] บัญชายุทธ นาคมุจลินท์, “วิเคราะห์การบริหารองค์กรในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัดอุทัยธานี”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า บทคัดย่อ.

[๖] ทวีศักดิ์ ทองทิพย์, “การวิเคราะห์การศึกษาตามหลักไตรสิกขา”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** (พระพุทธศาสนา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า บทคัดย่อ.

๕.๒.๓ . ด้านการระงับอธิกรณ์ ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้าน การระงับอธิกรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พระสังฆาธิการมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า พระสังฆาธิการระดับผู้ปกครองมีอำนาจในการระงับการปฏิบัติหน้าที่ของพระสังฆาธิการ ในเมื่อล่วงละเมิดพระธรรมวินัย พระสังฆาธิการมีอำนาจ หน้าที่ ในการสอบสวนพิจารณาคดีต่างๆ เกี่ยวกับพระภิกษุ ซึ่งไม่ขัดกับหลักพระธรรม และลงโทษพระภิกษุสามเณรผู้อยู่ภายใต้การปกครองโดยสมควรตามพุทธบัญญัติ มีหลักในการลงโทษแก่พระภิกษุผู้ทุศีล ตามนโยบายของเจ้าคณะผู้ปกครอง ตามมติมหาเถรสมาคม เรื่องพระภิกษุสามเณรประพฤติไม่เหมาะสมกับสมณสารูป จึงเป็นหน้าที่หลักของพระวินยาธิการที่ได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าคณะจังหวัดให้ตรวจสอบความเรียบร้อยของคณะสงฆ์ในจังหวัดนั้นๆ เช่น พระภิกษุสามเณร เดินเรี่ยไร แจกซองผ้าป่า บอกเลขใบ้หวย สักยันต์ ขับรถยนต์ เป็นต้น พระวินยาธิการจะต้องสอดส่องดูแลความสงบเรียบร้อยในพื้นที่เพื่อให้พระภิกษุสามเณรปฏิบัติอยู่ในกฎระเบียบ ซึ่งไม่ขัดกับหลักพระธรรมวินัย และเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของเจ้าคณะผู้ปกครองในการระงับอธิกรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นครินทร์ แก้วโชติรุ่ง** [๗] ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบและหลักการของการปกครองในพระไตรปิฎก” ผลการวิจัย พบว่า ๑) รูปแบบของการปกครองทางการเมืองมี อยู่ ๒ รูปแบบ ได้แก่ การปกครองแบบราชาธิปไตย ซึ่งผู้มีอำนาจสิทธิ์ขาดแต่เพียงผู้เดียวในการปกครองรูปแบบนี้คือพระราชา และการปกครองแบบสามัคคีธรรม ซึ่งอำนาจอยู่ในมือของชนชั้นสูงและมีลักษณะใกล้เคียงกับรูปแบบการปกครองแบบอภิชนาธิปไตยในปรัชญากรีก ส่วนรูปแบบการปกครองในพระพุทธศาสนานั้น มีพัฒนาการโดยเริ่มต้นจากพุทธเจ้าทรงปกครองคณะสงฆ์ในฐานะธรรมราชา จนกระทั่งพระพุทธองค์ได้ทรงมอบให้สงฆ์เป็นใหญ่ในการปกครอง จึงเป็นรูปแบบการปกครองเฉพาะตน ๒) หลักการของการปกครองแบบราชาธิปไตย ได้แก่ หลักธรรมต่าง ๆ ซึ่งพระพุทธเจ้าตรัสแสดงไว้จำนวนมากเพื่อเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งในการใช้อำนาจของผู้ปกครอง เนื่องจากผู้ปกครองแบบราชา ธิปไตย มีอำนาจสิทธิ์ขาดแต่เพียงผู้เดียวและหลักการของการปกครองแบบสามัคคีธรรมมีหลักการปกครองที่สำคัญ คือ อปริหานิยธรรม ซึ่งเป็นหลักธรรมเพื่อสร้างความสามัคคี และหลักธรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครอง ส่วนหลักการของการปกครองของคณะสงฆ์นั้นมีพระธรรมวินัยเป็นหลักการปกครองสำคัญ ซึ่งคณะสงฆ์จะต้องดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดีภายใต้กรอบแห่งพระธรรมวินัย การระงับอธิกรณ์ ในการปกครอง ต้องยึดมั่นในพรหมวิหารธรรม และศีลหรือวินัยของพระสงฆ์อย่างเคร่งครัด ต้องเป็นผู้เสียสละความเห็นแก่พวกพ้อง ต้องเป็นผู้มีความจริงใจ มีความสามารถในการแก้ปัญหาได้ และ สามารถที่จะทำความเข้าใจกับชุมชน กล้าตัดสินใจกล้ารับผิดชอบในสิ่งที่ทำลงไป กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้องกล้าแสดงออกอย่างมีเหตุผล ต้องเป็นหลัก คือ เป็นที่พึ่งพิงของผู้ใต้บังคับบัญชาได้ ต้องแบบคือ เป็นแบบอย่างให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ ต้องเป็นแรงคือ ให้ทั้งแรงกายและแรงใจ เพื่อเป็นขวัญในการทำงาน ต้องเป็นเหมือนบ้าน คือ เวลาผู้ใต้บังคับบัญชาเดือดร้อนใจก็สามารถเป็นร่ม

---

[๗] นครินทร์ แก้วโชติรุ่ง, “รูปแบบและหลักการของการปกครองในพระไตรปิฎก”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** (พระพุทธศาสนา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า บทคัดย่อ.

โพธิ์ร่มไทรได้ ต้องเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย ให้คำแนะนำแก่ผู้ร่วมงานให้คำปรึกษาหารือได้เมื่อผู้อื่นมีปัญหา มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ทันสมัย มีความรู้ความสามารถแตกฉานทั้งทางโลกและทางธรรม การปกครองคณะสงฆ์ มีกฎมหาเถรสมาคมที่ครอบคลุมถึงการ ปกครองคณะสงฆ์ การปกครอง คณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี มีหน่วยงานเฉพาะกิจเป็นองค์กรขนาดย่อมสำหรับดำเนินงานบางอย่างที่ต้องการความชัดเจนรวดเร็วเช่น หน่วยประสานงาน หน่วยประชาสัมพันธ์ของ จังหวัด หน่วยกองธุรการ หน่วยงานเหล่านี้ ต้องมีความคล่องตัวเชื่อมประสานช่วยงานคณะสงฆ์จะเป็นการพัฒนาส่งเสริมงานการอำนวยการ การติดตามผลกำกับดูแล การจัดการปกครอง คณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี มีรูปแบบการแบ่งงานตามสายงานที่ชัดเจน ถ้ามีการจัดการปกครองให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม การบริหารงานคณะสงฆ์ก็จะเป็นการปกครองที่ดีไม่มีข้อขัดแย้งเกิดขึ้น การพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี มีการประชุมพระสังฆาธิการในปกครอง ทุกเดือน โดยมี จัดทำเอกสารคำแนะนำประกอบแจกให้แก่พระสังฆาธิการได้นำไปยึดถือเป็นหลักปฏิบัติ เพื่อง่ายต่อการปฏิบัติงาน ต่อไป การปกครองคณะสงฆ์จังหวัดมีนโยบายที่ชัดเจน มีแบบสอบถามเครื่องชี้วัดการบริหารจัดการวัด ของแต่ละท้องที่ในจังหวัดมีการประเมินผลการบริหารจัดการซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **บุญศรี พรหมาพันธุ์, รศ.ดร.** [๕] ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาเครื่องชี้วัดสำหรับการประเมินผลการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น” ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบที่เป็นปัจจัยสำคัญในการแสดงและส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารงาน ได้แก่ การพัฒนาเครื่องชี้วัด สำหรับเป็นเครื่องบ่งชี้เพื่อการกำหนดนโยบาย การวางแผนการกำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นให้บรรลุถึงระบบการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นที่เหมาะสมสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและค้นหาแนวคิดวิธีการดำเนินงานที่ดี อันจะนำไปสู่ระบบการบริหารงานบุคคลที่พึงประสงค์ กระทรวงมหาดไทยจึงมอบหมายให้คณะนักวิจัยจาก มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นผู้ทำการพัฒนาเครื่องชี้วัดสำหรับการประเมินผลการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อจะได้นำข้อมูลมาใช้ในการกำหนดรูปแบบและแนวทางการติดตามประเมินผลการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นที่เหมาะสมและเป็นมาตรฐานต่อไป มีการกำหนดให้พระสงฆ์ได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับให้มากยิ่งขึ้น ให้มีการประชุมทุกเดือนเป็นประจำและสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการตรวจสอบและว่ากล่าวตักเตือนกัน เพื่อรักษาไว้ซึ่งความสามัคคีของหมู่คณะให้เป็นระเบียบเรียบร้อยยิ่งขึ้น ผู้บังคับบัญชาต้องมีกฎระเบียบลงโทษกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด การยุติปัญหาหรือการระงับอธิกรณ์จะต้องเป็นไปตามหลักการที่ทรง วางไว้คือ เป็นธรรม เป็นวินัย ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ต้องมีการป้องกันเหตุก่อนที่จะเกิดกับพระสงฆ์สามเณรที่อยู่ภายใต้การปกครอง เมื่อมีเหตุเกิดขึ้น ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบด้วย ช่วยลดการขัดแย้งหรือลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นในกลุ่มสงฆ์โดยเจ้าคณะผู้ปกครองต้องให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ เรื่องกฎระเบียบวินัยของพระสงฆ์เสียก่อน พระสังฆาธิการ และพระสงฆ์มีมาก จึงทำให้ผู้ปกครองดูแลไม่ทั่วถึง พระสงฆ์บางรูป มีความสุ่มเสียงละเมิดพระธรรมวินัย ผู้บังคับบัญชาแต่ละระดับชั้น ต้องรับผิดชอบร่วมกัน และจริงจังในกฎระเบียบให้มากไม่ละเลยความรับผิดชอบที่จะเกิดขึ้นกับคณะสงฆ์ส่วนรวมการออกกฎระเบียบพิจารณาอธิกรณ์ต้องคำนึงถึงความถูกต้องและเหมาะสม เพื่อให้เกิดความเรียบร้อยมีความสามัคคี

---

[๕] บุญศรี พรหมมาพันธุ์, รศ.ดร. และคณะ, “การพัฒนาเครื่องชี้วัดสำหรับการประเมินผลการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น”, **รายงานวิจัย**, (คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๗), หน้า บทคัดย่อ.

ภิกษุอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ภิกษุที่ถูกตำหนิโทษหรือได้รับโทษประพฤติผิดพระวินัยนั้น เจ้าคณะผู้ปกครองจะต้องใช้หลักพรหมวิหารธรรม มีจิตเมตตา คอยว่ากล่าวตักเตือนไม่ให้ประพฤติเช่นนั้นอีก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชัชชัย สีชมพู** [๙] ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล” พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความต้องการการบริหารจัดการที่ดีทุกด้าน ส่วนรูปแบบการบริหารจัดการมีองค์ประกอบ ๒ ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการบริหารจัดการ และส่วนด้านภาวะผู้นำและด้านกระบวนการบริหารตามแผนบุคลากร การบริหารตามแผนงบประมาณการบริหารตามแผนการส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาการวางแนวปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและตรวจสอบถ่วงดุล การรายงานผลการจัดการศึกษาความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ พบว่ามีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติในระดับมากทุกรูปแบบ

๕.๒.๔. ด้าน การแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะ ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี ด้าน การแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะ และเจ้าอาวาส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พระสังฆาธิการมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้ออกระเบียบการปกครองในการปฏิบัติหน้าที่อย่างชัดเจน สั่งการให้เจ้า อาวาสได้จัดทำบัญชี-รับจ่ายเงินของวัดอย่างเป็นระบบ สามารถตรวจสอบได้ เพราะ พระสังฆาธิการระดับผู้บังคับบัญชาต้องเป็นที่พึ่งของผู้ใต้บังคับบัญชาได้ และมีการประพฤติตนในอยู่ในกรอบของการยึดมั่นในศีลธรรม สามารถแก้ไขข้อขัดข้องให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาได้ โดยการเข้าไปติตตาม และให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหา และการทำตัวเป็นแบบอย่าง ที่ดีของสังคมสงฆ์ ต้องปฏิบัติตนในการเสียสละเพื่อส่วนรวมทั้งภาระหน้าที่ ในการแก้ไขปัญหา ในเขตปกครองของตน เมื่อมีเหตุเกิดขึ้นภายในเขตปกครองของตน ก็ควรจะรีบดำเนินการ เพื่อหาข้อยุติขัดแย้งร่วมกัน โดยให้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของกฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ในการปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นภนาท อนุพงศ์พัฒน์** [๑๐] ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทและผลงานของมหาเถรสมาคม” ผลการวิจัย พบว่า มหาเถรสมาคม มีที่มาจากพระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ.๑๒๑ (พ.ศ.๒๔๔๕) ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กฎหมายฉบับดังกล่าวกำหนดให้มีการประชุมพระเถระที่มีตำแหน่งทางการปกครองคณะสงฆ์ ในลักษณะ มหาเถรสมาคม โดยมหาเถรสมาคมที่เกิดขึ้นในสมัยนั้นมีอำนาจในการปกครองคณะสงฆ์แต่อย่างใด หากทำหน้าที่เป็นเพียงที่ปรึกษาของพระมหากษัตริย์และสมเด็จพระสังฆราชเท่านั้น อำนาจสูงสุดในการบริหารคณะสงฆ์ยังคงอยู่ที่พระมหากษัตริย์ ต่อมาเมื่อสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้ทรงขึ้นเป็นสมเด็จพระมหาสมณเจ้าฯ บริหารคณะสงฆ์ ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว อำนาจสูงสุดในการบริหารคณะสงฆ์ที่เคยอยู่กับพระมหากษัตริย์ถูกมอบมาให้พระองค์ทำให้อำนาจของสมเด็จพระสังฆราชเพิ่มมากขึ้น เมื่อมีการออกพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๔๘๔ รูปแบบการปกครองคณะสงฆ์ได้

---

[๙] ชัชชัย สีชมพู, “รูปแบบการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล” **วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต** (การบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๔๘), หน้า บทคัดย่อ.

[๑๐] นภนาท อนุพงศ์พัฒน์, “บทบาทและผลงานของมหาเถรสมาคม”, **รายงานการวิจัย,** (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์พุทธศาสตร์ศึกษา จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า บทคัดย่อ.

เปลี่ยนไปตามลักษณะการปกครองของบ้านเมือง คือ มีการแบ่งอำนาจออกเป็น ๓ ส่วน คือ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ จึงไม่มีการจัดตั้งมหาเถรสมาคมมาแต่อย่างใด ในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง เมื่อมีการออกพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ โดยเลียนแบบโครงสร้างของพระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ.๑๒๑ (พ.ศ.๒๔๔๕) กฎหมายกำหนดให้มีมหาเถรสมาคม เป็นองค์กรที่มีอำนาจสูงสุดในการปกครองคณะสงฆ์ บทบาทพระสังฆาธิการในฐานะผู้นำเป็นชาวพุทธที่ดี จะต้องเป็นผู้ที่ ยึดมั่นในพุทธศาสนาอย่างมั่นคง เป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับชาวพุทธ มีการตื่นตัวอยู่เสมอ ต้องเก่งคิด ความคิดริเริ่มต้องสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดประโยชน์ พัฒนาองค์การ และแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและทันเหตุการณ์ บทบาทหน้าที่ของพระสงฆ์ คือการประพฤติปฏิบัติอยู่ในพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด และเป็นแบบอย่างทางธรรมให้แก่สังคม มีความสามัคคี และเสียสละเพื่อส่วนรวม อุทิศตนเพื่อส่วนรวมเมื่อมีโอกาส และร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ต่อสังคมที่พึงประสงค์ ทำงานได้รวดเร็ว ต้องเป็นผู้ให้บริการ เป็นผู้เสียสละเวลา การบริหารงาน การปกครองคณะสงฆ์ ต้องเป็นผู้ที่มีความคิดบริหารงานใหม่ ๆ ต้องเก่งรู้ ปรับตนให้รู้จักดูคน รู้จักจูงใจคน อ่านคนออก บอกคนได้ ควบคุมพฤติกรรมของเขาได้ หรือพูดได้ว่าปรับคนอื่นได้รู้จักเพื่อน รู้จักคบมิตร ที่ดี และผูกมิตรเอาไว้ได้ การปกครองต้องมีความเป็นธรรม เว้นจากอคติ ๔ มีจิตเมตตา ด้วยการปฏิบัติดีปฏิบัติชอบตามหลักพระธรรมวินัย มีใจเป็นธรรม และมีสัจจะ มีความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูพิพิธพัฒนโสภณ (สุบิน สุเมโธ)** [๑๑] ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอปริหานิยธรรม ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๒” ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันและปัญหาการปกครองคณะสงฆ์ในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค ๒ พบว่า สภาพการปกครองโดยรวมมีความเป็นเอกภาพในการปกครองของคณะสงฆ์ การดำเนินงานในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค ๒ ใช้พระธรรมวินัยเป็นหลัก โดยมีกรอบพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และกฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ประกาศ ระเบียบและกฎเกณฑ์ต่างๆ เป็นแนวทางในการขับเคลื่อน ทำให้งานการปกครองเป็นไปด้วยดี ไม่มีปัญหาอุปสรรค พระสังฆาธิการต้องเป็นผู้นำที่เน้นในเรื่องการศึกษาไม่ว่าจะเป็นในภาคปริยัติหรือปฏิบัติ เพื่อให้พระสงฆ์มีความรู้ความสามารถ ในการเผยแผ่หลักพุทธธรรมต้อง ต้องเก่งงาน รู้งาน สนองงาน ของผู้บังคับบัญชา นั่นคือรู้นโยบาย เพื่อปรับ ปรุงงานของหน่วยงานให้สามารถปฏิบัติงานสอดคล้องกับนโยบายของ ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ ให้เต็มความรู้ ความสามารถ เสียสละ อดทน เพื่องานของพระศาสนา และ แก้ไขปัญหาข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นให้เป็นรูปธรรมอย่าง มีวิสัยทัศน์และความคิดกว้างไกล ทันสมัย มีความรู้ความสามารถ ทำงานเป็นระบบทั้งการกระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน นอกจากนี้ต้องศึกษาเศรษฐกิจการเมืองและสังคมจิตวิทยาให ้เข้าใจเพื่อที่จะก้าวให้ทันต ่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน และในเมื่อพระสังฆาธิการมีปัญหาภายในวัดของตน หรือมีปัญหาภายในเขตปกครองของตน ผู้บังคับบัญชาเหนือตนจะต้องเข้าไปดูแล แก้ไขข้อขัดข้องนั้นอย่างรวดเร็ว เพื่อที่จะไม่ให้ปัญหาลุกลามใหญ่โต ในวงการคณะสงฆ์ โดยการประชุมปรึกษาหารือกับผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อหาข้อยุติร่วมกัน การแก้ไขข้อขัดข้องของพระสังฆาธิการ ปัจจุบันมีกฎมหาเถรสมาคม บัญญัติไว้ เพื่อจัด

---

[๑๑] พระครูพิพิธพัฒนโสภณ (สุบิน สุเมโธ), “รูปแบบการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอปริหานิยธรรม ในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค ๒”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** (สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗), หน้า บทคัดย่อ.

ระเบียบและข ้อบังคับการปกครองคณะสงฆ ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย มีระเบียบที่ว ่าด้วยการปกครองที่เอื้อประโยชน์ในการบริหารจัดการของเจ้าคณะต่างๆ ในพื้นที่อย่างครอบคลุมและเหมาะสม มีการกระจายอำนาจไปยังเขตการปกครองในแต ่ละเขตอย ่างชัดเจน มีระเบียบ แบบแผนในการปกครอง ที่สามารถปฏิบัติ หน้าที่ได้อย่างถูกต้อง ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักพุทธธรรม และเอื้อเฟื้อต่อพระธรรมวินัย เมื่อเจ ้าคณะผู้ปกครองหรือ เจ้าอาวาส มีปัญหาก็จะรีบเข้าไปช่วยเหลือแก้ไขอย่างทันท่วงที มิได ้นิ่งนอนใจแต่อย ่างใด ทำให้การปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี มีความเข ้มแข็งยึดหลักการปกครองแบบสามัคคี ธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **บรรจง เจริญสุข**[๑๒] ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน” ผลการศึกษา พบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบนมีสถานภาพการบริหารสถานศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงการขาดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานตามขอบข่ายภารกิจการบริหารสถานศึกษาทั้ง ๔ ด้าน ส่วนรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่า รูปแบบซึ่งเป็นวิธีการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีโครงสร้างซึ่งประกอบด้วย ภารกิจสถานศึกษา ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป แต่ละด้านประกอบด้วยภารกิจการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ๖ หลัก ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบนมีความเห็นว่า รูปแบบมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติในระดับมากที่สุดทุกด้าน

๕.๒.๕. ด้าน การกำกับบังคับบัญชาเจ้าคณะ ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี ด้าน การแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะ และเจ้าอาวาส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พระสังฆาธิการมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง มติ ประกาศ ของมหาเถรสมาคม อย่างเคร่งครัด ผู้ บังคับบัญชาเหนือตน ได้มีการประสานงานระดับ เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาส ลงมาตามลำดับชั้น เพื่อให้งานของคณะสงฆ์ดำเนินไปได้ด้วยดี และเกิดความเรียบร้อยในพื้นที่นั้นๆ นอกจากนี้ ได้มีการสอดส่อง กำกับ ดูแล กวดขัน ควบคุมอาจาระของพระสังฆาธิการและพระภิกษุสามเณร เพื่อให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย หากละเมิดคำสั่ง ต้องได้รับโทษฐานละเมิดจริยาพระสังฆาธิการ การกำกับ ติดตาม ดูแลการปกครองคณะสงฆ์จะเป็นไปด้วยความเรียบร้อยดีงาม จะต้องมี การวางแผนทุกระดับชั้น และห้ามมิให้พระภิกษุสามเณรวิพากษ์ วิจารณ์หรือแสดงออกในแนวทางกระทบกระเทือนต่อความมั่นคง ของสถานบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และความสงบสุขของประชาชน หรือส่อไปในทางยั่วยุ ปลุกปั่น ทำลาย ก้าวร้าวรุนแรงและไม่สร้างสรรค์ การปกครองคณะสงฆ์ จังหวัดสุพรรณบุรี ปัจจุบันมี การควบคุม และ การวางแผนค่อนข้างดีอยู่แล้ว

---

[๑๒] บรรจง เจริญสุข, “การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดภาคใต้ตอบบน”, **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต** (การบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๒), หน้า บทคัดย่อ.

และวัด ก็มีเลขานุการวัดคอยทำงานด้านเอกสารรับข้อมูล ด้านต่างๆ จึงเป็นการแบ่งเบาภาระของเจ้าอาวาสดังนั้น ผู้นำต้องมี ความรู้ความสามารถรอบด้าน มีความรับผิดชอบชั่วดี มีความสำนึกในหน้าที่การงานที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่ เพื่อให้เกิดการทำงานอย่างโปร่งใส จนนำไปสู่ความ สำเร็จในการบริหารองค์กรคณะสงฆ์ในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาสหัส ฐิตสาโร**[๑๓] ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารองค์กรคณะสงฆ์” ผลการวิจัย พบว่า การบริหารบุคคลในองค์กรคณะสงฆ์ การแต่งตั้งและถอดถอนเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารชั้นต้นหรือผู้บริหารที่สูงกว่า ยังขาดการบริหารอย่างเป็นระบบและมีการพัฒนาไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลง แต่การมอบอำนาจในการตัดสินใจยังขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่มีลำดับชั้นสูงกว่า การจัดการบริหารในแต่ละวัดยังไม่เด่นชัด รวมทั้งการบริหารจัดกิจการคณะสงฆ์ในระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับภาค จนถึงระดับวัด การปกครองมีการรวมศูนย์และเป็นไปในการสั่งการจากบนลงล่าง การศึกษาของวัดและของคณะสงฆ์โดยรวมขาดระบบบริหารจัดการที่ดีและมีเป็นระบบ การเผยแผ่ยังเป็นรูปแบบเดิมและขาดการปรับให้สอดคล้องกับยุคสมัย การทำงานเป็นทีมจะเป็นการพัฒนาภายในและภายนอก ที่จะประสบผลสำเร็จได้ในที่สุด การพัฒนาภาวะผู้ นำของคณะสงฆ์ในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี เป็น นโยบายในการพัฒนาพระภิกษุสงฆ์ รวมทั้งผู้ปกครองคณะสงฆ์ทั้งหมดให้ได้รับการศึกษาและพัฒนาในหลายๆ ด้าน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเพื่อให้เกิดการรู้เท่าทันในความเปลี่ยนแปลงของโลก ต้องส่งเสริมการพัฒนาคน พัฒนางาน และพัฒนาจิตใจด้วย การ สร้างความสามัคคีปรองดอง ในองค์กรสงฆ์ ให้มีเอกภาพ มีเครือข่ายที่ชัดเจนในการร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจที่เข้มแข็ง มีเป้าหมายในการขับเคลื่อนงานคณะสงฆ์ ที่ชัดเจน ซึ่ง การทำงาน แผนทุกแผน โครงการทุกโครงการ ของคณะสงฆ์นั้น และทุกๆ กิจกรรมต้องมีเป้าหมายอยู่ที่ความเจริญมั่นคงแห่งบวรพระพุทธศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูไพโรจน์ภัทรคุณ (วิโรจน์ ภทฺทปญฺโ ญ)**[๑๔] ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสในเขตปกครอง คณะสงฆ์ ภาค ๑๔” ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค ๑๔ เน้นการพัฒนาภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส ต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ในการบริหารงาน มีความสามารถควบคุมบุคลากรให้อยู่ในกฎระเบียบ มีวิสัยทัศน์กว้างไกลเพื่อพัฒนาวัดและชุมชนให้มีความเจริญ และมีความรู้ในเรื่องเทคโนโลยีสื่อสารที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานการพัฒนาภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส การบริหาร งานคณะสงฆ์มีการวางแผนทั้งระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจน เพื่อจัดทำกลยุทธ์และนโยบายการปกครองอย่างเป็นสากล มีการวางแผนให้เกิดการทำงานเป็นทีมร่วมมือกันเพื่อความสำเร็จของงาน จะทำให้การปกครองเป็นระบบ มีการ ส่งเสริมการศึกษาพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการ และพระภิกษุสามเณร ให้มีประสิทธิภาพ มีร่างกายพร้อมที่จะสนองงานคณะสงฆ์ เพื่อให้งานคณะสงฆ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยดีงาม ไม่มีปัญหาและอุปสรรคใดๆ ทำให้งานคณะสงฆ์เดินไปข้างหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ ตามที่ผู้บังคับบัญชาต้องการ แต่การสนองงานคณะสงฆ์นั้น ต้องมีใจรักในการทำงาน

---

[๑๓] พระมหาสหัส ฐิตสาโร และคณะ, “การบริหารองค์กรคณะสงฆ์”, **รายงานการวิจัย,** (ครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า บทคัดย่อ.

[๑๔] พระครูไพโรจน์ภัทรคุณ (วิโรจน์ ภทฺทปญฺโ ญ), “รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๔”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** (สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘), หน้า บทคัดย่อ.

คณะสงฆ์ และมีความเพียรพยายามอย่างต่อเนื่อง มีการวางแผนเกี่ยวกับด้านการบริหารกิจการคณะสงฆ์ทั้ง ๖ ด้าน ให้เป็นรูปธรรม นำ มาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เป็นการประยุกต์ใช้งานคณะสงฆ์ในยุคโลกาภิวัตน์ ให้ทันสมัย และทันกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาในรูปแบบเดียวกัน ทั้งจังหวัด ในการปฏิบัติงานคณะสงฆ์แต่ละฝ่ายนั้น ต้องตั้งคณะกรรมการแต่ละฝ่าย เพื่อปรึกษาหารือกัน มีการจัดการประชุมการวางแผนการพัฒนาด้านการปกครองให้ทันต่อเหตุการณ์บ้านเมือง ในปัจจุบัน และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการทำงาน คณะสงฆ์ ทำให้พระสังฆาธิการมีความคล่องตัวมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาธฤติ วิโรจโน(รุ่งชัยวิทูร)** [๑๕] ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาพระสังฆาธิการเพื่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์” ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาพระสังฆาธิการในด้านการศาสนศึกษายังคงมีการบริหารจัดการ ทางด้านการศึกษายังคงไว้ซึ่งพระธรรมวินัย แต่มีการย่อหย่อนไปบ้าง เพราะมีการศึกษาพระปริยัติธรรมสายสามัญ หรือการศึกษาในมหาวิทยาลัยมากขึ้น ถือว่าเป็นสิ่งที่ทำให้พระสังฆาธิการมีการพัฒนาการศึกษาให้รู้เท่าทันทางโลกแต่จำทำให้ในอนาคตอาจจะมีปัญหา เพราะว่า การศึกษาพระธรรมวินัย จะศึกษากันตามธรรมเนียมเท่านั้น ไม่ได้ศึกษาตามศรัทธาของพระธรรมวินัย การพัฒนาพระสังฆาธิการในด้านการศึกษาสงเคราะห์ ยังคงมีการบริหารจัดการทางด้านการศึกษาโดยมุ่งเน้นการสงเคราะห์ประชาชนในด้านการศึกษา ซึ่งยังคงให้ประชาชนได้รับการศึกษาพระธรรมวินัย ควบคู่ไปกับการปฏิบัติ นอกจากนี้ ก็ยังมุ่งเน้นให้มีการศึกษาวิชาการทางโลกควบคู่กันไปด้วย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการวิจัยเรื่อง “ การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี” ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ควรกำหนดเป็นนโยบายเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ดังต่อไปนี้

๑) มหาเถรสมาคมมีการกำหนดหลักการบริหารจัดการ ให้เป็นพันธกิจ และเป็นรูปแบบในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรมและนำไปปฏิบัติได้จริงตามที่กำหนดไว้

๒) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีการเสนอให้มีการกำหนดรูปแบบการบริหารเพื่อยกระดับการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ให้ทันต่อสถานการณ์และสอดคล้องกับการบริหารงานของรัฐอันจะทำให้การบริหารงานคณะสงฆ์มีความก้าวหน้า และทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันมากขึ้น

๓) เจ้าคณะผู้ปกครองระดับสูง เช่น เจ้าคณะใหญ่ เจ้าคณะภาค กำหนดให้มีการตรวจสอบประเมินผล วัดมาตรฐานการบริหารงานของพระสังฆาธิการ โดยนำหลักการบริหารมาประยุกต์ใช้ให้เป็นแบบแผนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

---

[๑๕] พระมหาธฤติ วิโรจโน (รุ่งชัยวิทูร), “รูปแบบการพัฒนาพระสังฆาธิการเพื่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์” **วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต** (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า บทคัดย่อ.

๔) ผู้ปกครองระดับสูง มีการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการ มีการวางแผน ทั้งระยะสั้น ระยะยาว ในการบริหารจัดการอย่างเป็นรูปธรรม

๕) ผู้บังคับบัญชา ควรมีการส่งเสริมด้านการศึกษา ให้ความรู้หลักธรรมคำสอน และประพฤติปฏิบัติตนตามหลักพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด และศึกษากฎหมายข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๑) มีการประชุมระดับผู้บริหาร เพื่อทำความเข้าใจ และรับทราบถึงปัญหาหรือข้อขัดแย้ง และทำความตกลงกัน เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ทั้งในส่วนของพระภิกษุสงฆ์และคฤหัสถ์ เพื่อให้เป็นไปตามหลักพระธรรมวินัย

๒) มีการจัดการประชุมเพื่อวางนโยบายในการปกครองร่วมกันภายในเขตการปกครองคณะสงฆ์ของตน

๓) มีนำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติการทำงาน ในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ สั่งการ และการติดต่อสื่อสาร เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๔) มีการจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับเรื่องกฎระเบียบข้องบังคับต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปกครองคณะสงฆ์ภายในวัด

๕) มีการสรรหาบุคลากรเข้ามาบริหารงานโครงการระยะสั้น เช่น โครงการบวชสามเณรภาคฤดูร้อน เป็นต้น โดยคัดเลือกจากความรู้ความสามารถในการบริหาร และมีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ในการวิจัยครั้งต่อไป คณะสงฆ์ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาวัดระหว่างประชาชนกับคณะสงฆ์

๒) ควรเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นการสอบถามจากประชาชน หรือผู้ที่ได้รับผลโดยตรงจากการปกครองคณะสงฆ์ เพื่อให้ได้ความเห็นจาก ทุกภาคส่วน ที่มีต่อการบริหารจัดการ ของพระสงฆ์ผู้ทำหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาในปัจจุบัน

๓) ควรศึกษาการบริหารจัดการองค์กรของคณะสงฆ์ที่มุ่งเน้นในการพัฒนาองค์กรของสงฆ์โดยเน้นหลักธรรมอื่นๆ

๔) ควรนำการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการปกครองคณะสงฆ์ที่มีประสิทธิภาพขององค์กรคณะสงฆ์จังหวัดอื่นๆ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบว่ามีประสิทธิผลหรือมีความแตกต่างกันหรือไม่

๕) ควรศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์ ยุทธศาสตร์ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาด้านการปกครองอันจะนำไปสู่ความสำเร็จได้ในอนาคต เพื่อพัฒนาวิธีการและรูปแบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย :

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

กรมการศาสนา. **คู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วยเรื่องการคณะสงฆ์และการศาสนา** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๐.

————. **พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕.** กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา, ๒๕๓๕.

————. **หลักการบริหารและการจัดการวัดในยุคโลกาภิวัฒน์.** กรุงเทพมหานคร : กองแผนงาน กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๓๙.

กฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๔๑), **ว่าด้วยระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ หมวด ๒ ระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ส่วนกลาง.** ข้อ ๖-๗.

กฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๔ **ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระสังฆาธิการ หมวด ๑ ข้อ ๔** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, พ.ศ. ๒๕๔๑.

กองพุทธสถาน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, **วัดพัฒนา ๔๘.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๔๘.

กองแผนงาน กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, **คู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วยพระราชบัญญัติ กฎ ระเบียบและคำสั่งของคณะสงฆ์.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๐,

กมล ภู่ประเสริฐ และคณะ. **การบริหารและการจัดการวัดผลและประเมินผลการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๑.

กิติ ตยัคคานนท์. **นักบริหารทันสมัย.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บัตเตอร์ปลาย, ๒๕๓๔.

กิติมา ปรีดีดิลก. **การบริหารและเทคนิคการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น.** กรุงเทพมหานคร : อัษรา พิพัฒน์, ๒๕๔๙.

จำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์. **สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์.** พิมพ์ครั้งที่ ๒ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๘.

จุฑา เทียนไทย. **การจัดการมุมมองนักบริหาร.** กรุงเทพมหานคร : แมคกรอฮิล, ๒๕๕๒๔.

ธงชัย สันติวงษ์. **การบริหารวัดยุคใหม่ หลักการบริหาร.** สำนักส่งเสริมและบริหารสังคม : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๑.

ธนจรส พูนสิทธิ์. **การจัดการองค์การและการบริหาร.** กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๔๑.

ธร สุนทรายุทธ. **หลักการและทฤษฎีทางบริหารการศึกษา.** คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๔.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ธีรยุทธ พึ่งเทียร. **สถิติเบื้องต้นและการวิจัย.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สูตรไพศาล, ๒๕๔๕.

นนท์ ธรรมสถิต. **พระพุทธศาสนาและคณะสงฆ์ไทย.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เอดิสัน, ๒๕๔๓.

นพพงษ์ บุญจิตราดุล. **หลักการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

น้อย สุปิงคลัด. **ภาวะความเป็นผู้นำในงานพัฒนาชุมชน.** กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๗.

บุญชม ศรีสะอาด. **การวิจัยเบื้องต้น.** พิมพ์ครั้งที่ ๗ กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๕.

ปกรณ์ ปรียากร. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา **การบริหารการพัฒนา.** รวบรวมโดย อุทัย เลาวิเชียร กรุงเทพมหานคร : สามเจริญพานิช, ๒๕๓๘.

ประยงค์ สุวรรณบุปผา . **รัฐปรัชญาแนวคิดตะวันออก-ตะวันตก .** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียน สโตร์, ๒๕๕๖.

ประยุทธ์ เจริญสวัสดิ์. **การบริหารงานบุคคล.** กรุงเทพมหานคร : กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๐.

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ , รศ.ดร. **การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการบริหาร ฉบับปรับปรุงใหม่ .** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสมาธรรม, ๒๕๔๘.

พรนพ พุกกะพันธุ์. **ภาวะผู้นำและการจูงใจ.** กรุงเทพมหานคร : จามจุรีโปรดักท์, ๒๕๔๔.

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). **พุทธบริษัทกับพระธรรมวินัย .** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ปัญญา, ๒๕๔๒.

พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงฺคปญฺโ ญ). **เอกสารประกอบคำบรรยาย เรื่องการคณะสงฆ์และการพระศาสนา.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). **การปกครองคณะสงฆ์ไทย.** ๒๕๔๙.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) . **พุทธวิธีบริหาร .** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.

พระธรรมปริยัติโสภณ (วรวิทย์ คงฺคปญฺโ ญ)**. วิทยาพระสังฆาธิการ เล่ม ๑.** พิมพ์ครั้งที่ ๒ กรุงเทพมหานคร : บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๕๓.

พระธรรมวรเมธี (สุชิน อคฺคชิโน) กองพุทธศาสนสถาน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. **วัดพัฒนา ๕๐.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๕๐.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) . **ภาวะผู้นำ . : ความสำคัญต่อการพัฒนาคน พัฒนาประเทศ,** กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ๒๕๔๖.

พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล . **การบริหารวัด .** พิมพ์ครั้งที่ ๖ กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย, ๒๕๔๑.

พระมหาไพฑูรย์ ปนฺตนนฺโท. **การบริหารคณะสงฆ์ไทย.** กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ๒๕๕๐.

บรรณานุกรม (ต่อ)

พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงฺคโล) **การบริหารวัด.** นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์, ๒๕๔๘.

พระวิสุทธิภัทรธาดา (ประสิทธิ์ พรหมฺรังสี). **พระราชบัญญัติคณะสงฆ์และกฎมหาเถรสมาคม.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗.

พระศรีปริยัติโมลี (สมชัย กุสลจิตฺโต). **พุทธศาสนาประยุกต์ สงฆ์ผู้นำสังคม.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์, **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์,** พิมพ์ครั้งที่ ๘ กรุงเทพมหานคร : สำนักงานทดลอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๓, ๑๑๗.

พิทยา บวรวัฒนา. **การบริหารเชิงบูรณาการ.** นนทบุรี : สำนักงานข้าราชการพลเรือน, ๒๕๔๖.

พิสณุ ฟองศรี. **วิจัยทางการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ ๒ กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เทียมฝ่ายการพิมพ์, ๒๕๔๙.

โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัชฎ์. **การพัฒนาประเทศไทย.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๓๒.

พิสิฐ เจริญสุข. **คู่มือการปฏิบัติงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, ๒๕๔๑.

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ โตวณะบุตร. **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๘.

ภิญโญ สาธร. **หลักการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, ๒๕๔๙.

มหามกุฏราชวิทยาลัย . **การปกครองคณะสงฆ์ไทย .** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย . **มหาจุฬาฯ ในรอบศตวรรษ.** จำนงค์ ทองประเสริฐ บรรณาธิการ, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๓.

มัลลิกา ต้นสอน. **การจัดการยุคใหม่.** กรุงเทพมหานคร : เอ็กซเปอร์เน็ท จำกัด, ๒๕๕๐.

มาณพ พลไพรินทร์. **คู่มือการบริหารกิจการคณะสงฆ์ .** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา , ๒๕๔๘.

ยงยุทธ เปลี่ยนผดุง. **การศึกษาคุณลักษณะของผู้นำทางสังคม.** คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๒.

รังสรรค์ ประเสริฐศรี. **ภาวะผู้นำ.** กรุงเทพมหานคร : ธนธัชการพิมพ์, ๒๕๔๔.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒.** กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์ พับลิเคชั่นส์, ๒๕๔๖.

ลัทธิกาล ศรีวะรมย์ และคณะ. **องค์การและการจัดการ.** กรุงเทพมหานคร : บริษัทวิสิทธิ์พัฒนา จำกัด, ๒๕๓๙.

วิจิตร ศรีสะอ้าน. **หลักและระบบการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์การพิมพ์. ๒๕๔๕.

บรรณานุกรม (ต่อ)

วิเชียร วิทยอุดม. **ภาวะผู้นำ.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธีระฟิล์มและโซเท็กซ์, ๒๕๔๘.
วิโรจน์ สารรัตนะ. **การบริหารหลักการทฤษฎีและประเด็นทางการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : ทิพย์วิสุทธิ์, ๒๕๔๙.
วิลาวรรณ รพีพิศาล. **การบริหารทรัพยากรมนุษย์.** พิมพ์ครั้งที่ ๒ กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิจิตรหัตถกร, ๒๕๕๐.
วีระ อำพันสุข. **พุทธธรรมกับการบริหารบุคคล.** พิมพ์ครั้งที่ ๒ กรุงเทพมหานคร : เอราวัณการพิมพ์, ๒๕๔๖.
สง่า หล่อสำราญ. **ตำนานพระพุทธสาวก.** กรุงเทพมหานคร : อักษรสยามการพิมพ์, ๒๕๔๑.
สนธยา พลศรี. **ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน.** พิมพ์ครั้งที่ ๕ กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๗.
สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ . **ตำนานปกครองคณะสงฆ์ .** พิมพ์ครั้งที่ ๖ กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สามมิตร, ๒๕๔๐.
สมพงษ์ เกษมสิน. **การบริหาร.** กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช ๒๕๔๖.
Fiedler อ้างใน, สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. **ภาวะผู้นำ ทฤษฎีและปฏิบัติ : ศาสตร์และศิลปะสู่ความเป็นผู้นำที่สมบูรณ์.** พิมพ์ครั้งที่ ๒ เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, ๒๕๔๗.
Bernard M. Bass. อ้างใน สมยศ นาวีการ. **การบริหารและพฤติกรรมองค์การ** ๒๕๔๔.
สมยศ นาวีการ. **การบริหาร.** พิมพ์ครั้งที่ ๙ กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ, ๒๕๕๐.
สัมพันธ์ ภูไพบูลย์. **องค์การและการจัดการ.** กรุงเทพมหานคร : พิทักษ์อักษร, ๒๕๔๙.
สัมฤทธิ์ กางเพ็ง และสรายุทธ กันหลง . **ภาวะผู้นำใฝ่บริการในองค์การ : แนวคิด หลักการ ทฤษฎีและงานวิจัย.** ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา หจก, ๒๕๕๓.
สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน. **ภาวะผู้นำ ทฤษฎีและปฏิบัติ :** ศาสตร์และศิลปะสู่ความเป็นผู้นำที่สมบูรณ์, ๒๕๔๗ .
สุปรีชา กมลาศน์, **กลยุทธ์การบริหาร,** กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช ๒๕๔๘.
สุวิระ ทรงเมตตา. **เทคนิคภาวะผู้นำยุคใหม่.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ตำรวจ, ๒๕๔๔.
ศิริวรรณ เสรีรัตน์**. ทฤษฎีองค์การ : ฉบับมาตรฐาน,** กรุงเทพมหานคร : ธรรมสาร. ๒๕๔๕.

(๒) วิทยานิพนธ์

เกรียงศักดิ์ บุญญา. “การพัฒนาศักยภาพของผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนด้านอาชีวศึกษาตามสภาวะการพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศ”. **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต** สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารศึกษา : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๐.
เพลินใจ พฤกษชาติรัตน์. การพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษ. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๙.

บรรณานุกรม (ต่อ)

เอื้อมอร ชลวร. “พัฒนาการของรูปแบบวิธีการสอนของพระปราโมทย์ ปาโมชโช”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

โชติ บดีรัฐ. “การบริหารงานของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๔ เพื่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา”. **วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต.** คณะรัฐประศาสนศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, ๒๕๕๕.

กัญญา โพธิวัฒน์. “ทีมผู้นำการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนประถมศึกษา : การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก”. **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๘.

จิตติมา พงษ์ไพบูลย์. “ภาวะผู้นำของ พระเทพปริยัติเมธี (สฤษฎ์สิริธโร)”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

ชัชชัย สีชมพู. “รูปแบบการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล” **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** ภาควิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๔๘.

ณาน ตรรกวิจารณ์. “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธ”. **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๐.

ทวีศักดิ์ ทองทิพย์. “การวิเคราะห์การศึกษาตามหลักไตรสิกขา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

ทัศนีย์ เจนวิถีสุข. “การสื่อสารเชิงพุทธกับการเปลี่ยนแปลงสังคม”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

ธวัชชัย ธรรมรักษ์. “ยุทธศาสตร์การบริหารงานปกครองแบบพิเศษเมืองปริมณฑล ศึกษากรณี จังหวัดปทุมธานี”. **ดุษฎีนิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๙.

นครินทร์ แก้วโชติรุ่ง. “รูปแบบและหลักการของการปกครองในพระไตรปิฎก”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

นาวิน วงศ์รัตนมัจฉา. “ผลสัมฤทธิ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในกลุ่มชาติพันธุ์ลีซูของพระธรรมจาริก”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

บรรจง เจริญสุข. “การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน” **. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต** ภาควิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๒.

บรรณานุกรม (ต่อ)

บัญชายุทธ นาคมุจลินท์. “วิเคราะห์การบริหารองค์กรในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัดอุทัยธานี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

ปรัชญา ชุ่มนาเสียว. “การพัฒนาภาวะผู้นำในองค์การด้วย E.Q.”. **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.** บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

พระเทพรัตนสุธี (สมศักดิ์ โชตินฺธโร). “กลยุทธ์การปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑” **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

พระครูไพโรจน์ภัทรคุณ (วิโรจน์ ภทฺทปญฺโ ญ). “รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๔”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.

พระครูพิพิธพัฒนโสภณ (สุบิน สุเมโธ). “รูปแบบการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอปริหานิยธรรม ในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค ๒”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

พระครูสันติธรรมาภิรัต (บุญชัย สนฺติกโร). “การพัฒนารูปแบบการปกครองคณะสงฆ์ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕” **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** . บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

พระครูสุตธรรมพิทักษ์ (น้ำผึ้ง สุธมฺโม). “การพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์” **. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

พระมหาไกรวรรณ ปุณขันธ์. “ผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรม” **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต** สาขาบริหารการศึกษา . บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๒.

พระมหาธฤติ วิโรจโน “รูปแบบการพัฒนาพระสังฆาธิการเพื่อประสิทธิภาพการบริหาร กิจการคณะสงฆ์” **ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต** สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

พิชญาภา ยืนยาว. “รูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลในสถาบันอุดมศึกษา”. **ดุษฎีนพินธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๒.

ยงยุทธ สอนไม้ “การพัฒนาภาวะผู้นำนายทหารชั้นประทวนกองพลทหารราบที่ ๓ กับการลดภาระหนี้สินครัวเรือน” **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๐.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สมคิด สกุลสถาปัตย์ “รูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิผลในการปฏิรูปการศึกษาแบบยั่งยืน” **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต** สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๒.

สุปรียา ธีรสิรานนท์. “การศึกษาวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ในพระพุทธศาสนาเถรวาท”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

อุทัย โล้วมั่นคง “การนำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำทางจริยธรรมตามแนวพุทธศาสนาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต.** จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๕๓.

(๓) รายงานวิจัย

นภนาท อนุพงศ์พัฒน์. “บทบาทและผลงานของมหาเถรสมาคม”. **รายงานการวิจัย.** กรุงเทพมหานคร : ศูนย์พุทธศาสตร์ศึกษา จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย, ๒๕๔๙.

นฤนันท์ สุริยมณี และคณะ. “การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารหน่วยงานสังกัดมหาวิทยาลัยมหิดล” . **รายงานการวิจัย.** คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๔.

บุญศรี พรหมมาพันธุ์ รศ.ดร. และคณะ. “การพัฒนาเครื่องชี้วัดสำหรับการประเมินผลการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น”. **รายงานวิจัย.** มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๗.

พระมหาสหัส ฐิตสาโร และคณะ. “การบริหารองค์กรคณะสงฆ์”. **รายงานการวิจัย.** ครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

(๔) เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์เผยแผ่และเอกสารอื่นๆ

ระเบียบวาระการประชุมคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. ๒๕๕๙ (เอกสาร).

สำนักงานเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. ๒๕๕๙ (เอกสาร).

(๕) สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ชูเกียรติ เนื้อไม้, **แนวคิดทฤษฎีและการจัดการ,** [ออนไลน์], แหล่งที่มา : http://adisony.blogs.com/2012/10/henri-fayol. [๒๘ กันยายน ๒๕๕๙].

ประพันธ์ ผาสุกยืด. การพัฒนาภาวะผู้นำและการเปลี่ยนแปลง. **หนังสือพิมพ์บิสิเนสไทยคอลัมน์ คอลัมน์ e-Motion** เมื่อวันที่ ๘-๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๔.

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, **ประวัติความเป็นมาสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.** เข้าถึงได้จาก http://www.onab.go.th/buddhism_power.ht, ๒๕๕๗.

พูนศักดิ์ พงษ์ธัญญะวิริยา. **ทฤษฎีภาวะผู้นำตามสถาสนการณ์.** [ออนไลน์], แหล่งที่มา : http://www.gotoknow.org/posts/385050 [๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙].

บรรณานุกรม (ต่อ)

Sopit Krumam Rotchanaruk. **ทฤษฎีภาวะผู้นำ (Leadership Theories).** [ออนไลน์], แหล่งที่มา : http://www.gotoknow.org/posts/376994 [๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙].

(๖) บทสัมภาษณ์

สัมภาษณ์ พระราชปริยัติเมธี, ดร. (เชษฐา ฉินฺนาลโย), เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.
สัมภาษณ์ พระปริยัติคุณาภรณ์ (เฉลี่ย สิริธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๙ มีนาคม ๒๕๖๐.
สัมภาษณ์ พระมงคลกิตติวิบูลย์ (ทับทิม กิตฺติเสโน), รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี, ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐.
สัมภาษณ์ พระปริยัติวรคุณ (สมชาย ทตฺตชีโว), เจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง, ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๐.
สัมภาษณ์ พระรัตนเวที (พีร์ ชินวโร), เจ้าคณะอำเภออู่ทอง, ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๐.
สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัตยานุศาสก์ (วีระ มหาวีโร), เจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐.
สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธาร (สิงห์โต ปสนฺนจิตฺโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐.
สัมภาษณ์ พระครูศรีประจันตคณารักษ (สมทรง โชติปญฺโ ญ), เจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐.
สัมภาษณ์ พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์ (ประไพ ปุญฺญกาโม), เจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์, ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐.
สัมภาษณ์ พระครูศาสนกิจจาภรณ์ (โกศล อโสโก), เจ้าคณะอำเภอสามชุก, ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐.
สัมภาษณ์ พระครูศรีสุตาคม (วัง ปญฺญาวชิโร), เจ้าคณะอำเภอเดิมบางนางบวช, ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๐.
สัมภาษณ์ พระครูศรีกัลยาณคุณ (ชิด กลฺยาโณ), เจ้าคณะอำเภอหนองหญ้าไซ, ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๐.
สัมภาษณ์ พระครูธรรมสารรักษา (ป่วน ณฏฺฐโสภโณ), เจ้าคณะอำเภอด่านช้าง, ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐.
สัมภาษณ์ นางสาว อังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.
สัมภาษณ์ นายประยุทธ์ โอสธีรกุล, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี, ๖ มีนาคม ๒๕๖๐.
สัมภาษณ์ นางสาวจันทิรา เคหะนาค, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๗ มีนาคม ๒๕๖๐.
สัมภาษณ์ นายอานนท์ รักผล, เจ้าพนักงานศาสนสมบัติชำนาญงาน สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๘ มีนาคม ๒๕๖๐
สัมภาษณ์ นายอภิวัฒน์ เจริญวัย, ไวยาวัจกรวัดวิมลโภคาราม, ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

บรรณานุกรม (ต่อ)

(๗) สนทนากลุ่มเฉพาะ

สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูศรีรัตนาภิวัฒน์ (ทวี รตนเมธี), รองเจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี , ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูอนุกูลปัญญากร (สุชิน สิริปญฺโ ญ), รองเจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูโสภณโพธิมัณฑ์ (ไพรวัลย์ วิสุทฺโธ), รองเจ้าคณะอำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูพิพัฒน์สุวรรณาภรณ์ (วิชัย จนฺทโชโต), รองเจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสุวรรณปริยัตยาทร (เชษฐ์ สิริธโร), รองเจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูโกศลคชเขต (สวรรค์ อตฺถโกสโล), รองเจ้าคณะอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

สนทนากลุ่มเฉพาะ นายชวพัฒน์ พรมขุนทด, อาจารย์ประจำหลักสูตร หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

สนทนากลุ่มเฉพาะ นายเอกมงคล เพ็ชร์วงษ์, อาจารย์ประจำหลักสูตร หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

สนทนากลุ่มเฉพาะ ดร.ณัฐกร ปังละออ , อาจารย์ประจำหลักสูตร หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ จังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

สนทนากลุ่มเฉพาะ นายวีรศักดิ์ แสนงาม , นักวิชาการศาสนาชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖

(๒) ภาษาอังกฤษ

Barbara Kell. **Leadership as a Political Act, in Leadership Multidisciplinary Perspectives** New Jersey : Prentice – Hall, 1984.

Charles Handy, Understanding Organization, England : Glays Ltd, 1993.

Crawford, Megan ; Kydd, Lesley ; and Riches, Colin. **Leadership and Teams in Educational Management**, 5Thed. Great Britain : Bookcraft. 2002.

Crawford, Megan Kydd, Lesley and Riches, Colin, 2002.

Raymond J. Burdy, **Fundermental of Leadership Reading,** Masschusetts Addison : Wesley Publishing Co., 1967.

Normond L. Frigon,Sr.& Harry K. Jackson, Jr., **The Leader : Developing the Skill & Personal Qualtities You Need to Lead Effectively,** New York : American Management Association, 1996.

บรรณานุกรม (ต่อ)

Mc.Cauley.C.D.and Others, **The Center for Creatire Leadership Handbook of Leadership Derelopment,** San Francisco : Jossey – Bass, 1998.

Normond L. Frigon,Sr.& Harry K. Jackson, Jr., **The Leader : Developing the Skill & Personal Qualtities You Need to Lead Effectively,** New York : American Management Association, 1996.

Kazmier, Leonard J, **Management a Programmed Approach with Cases and Applications**, thed,The United States of America : McGraw-Hill, Inc, 1980.

Luthans, Fred, **Organizational Behavior**, New York : McGraw-Hill, Inc, 1973.

F. Campbell Roald, Introduction to Educational Administration, Boston : Allyn and Bacon.1997.

Fayol Henri, **Industrial and General Administration,** New York : Mc-Grew Hill,1930.

J. Dubrin Andrew and Duane Ireland, **Management Organization,** 2nd ed, Ohio : South Western Publishing Co, 1993.

P. Robbins Stephen and M. Coulter, **Management.** 7th ed, Eew Jersey : Ptentice Hall Internationat Lnc, 2002.

Kazmier, Leonard J, **Management a Programmed Approach with Cases and Applications**, 3 thed, The United States of America : McGraw-Hill, Inc, 1980.

ภาคผนวก

ภาคผนวก

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

๑. พระอุดมสิทธินายก, ดร. พธ.บ., พธ.ม.,พธ.ด.,
ตำแหน่งหน้าที่การงาน อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (วังน้อย)

๒. พระมหาสุนันท์ สุนนฺโท, ดร. พธ.บ., พธ.ม., พธ.ด.,
ตำแหน่งหน้าที่การงาน อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (วังน้อย)

๓. พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ดร. พธ.บ., พธ.ม., พธ.ด.,
ตำแหน่งหน้าที่การงาน อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (วังน้อย)

๔. ผศ.ดร.บุษกร วัฒนบุตร ศศ.บ., น.บ., พบ.ม., รป.ด.
ตำแหน่งหน้าที่การงาน เลขาประจำหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (วังน้อย)

๕. อาจารย์ ดร. ประเสริฐ ธิลาว
ตำแหน่งหน้าที่การงาน อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (วังน้อย)

รายนามผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)

๑. พระราชปริยัติเมธี เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี วัดสุวรรณภูมิ
๒. พระปริยัติคุณาภรณ์ รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี วัดธัญญวารี
๓. พระมงคลกิตติวิบูลย์ รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี วัดวิมลโภคาราม
๔. พระปริยัติวรคุณ เจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง วัดสองพี่น้อง
๕. พระรัตนเวที เจ้าคณะอำเภออู่ทอง วัดเขาดีสลัก
๖. พระครูปริยัตยานุศาสก์ เจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี วัดปราสาททอง
๗. พระครูโสภณคุณาธาร เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า วัดสาลี
๘. พระครูศรีประจันตคณารักษ์ เจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์ วัดดอนบุบผาราม
๙. พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์ เจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์ วัดดอนเจดีย์
๑๐. พระครูศาสนกิจจาภรณ์ เจ้าคณะอำเภอสามชุก วัดลาดสิงห์
๑๑. พระครูศรีสุตาคม เจ้าคณะอำเภอเดิมบางนางบวช วัดกำมะเชียร
๑๒. พระครูศรีกัลยาณคุณ เจ้าคณะอำเภอหนองหญ้าไซ วัดหนองหลวง
๑๓. พระครูธรรมสารรักษา เจ้าคณะอำเภอด่านช้าง วัดบรรหารแจ่มใส
๑๔. นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต ผู้อำนวยการสำนักงาพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี
๑๕. นายประยุทธ์ โอสธีรกุล ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี
๑๖. นางสาวจันทิรา เคหะนาด นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดสุพรรณบุรี
๑๗. นายอานนท์ รักผล เจ้าพนักงานศาสนสมบัติชำนาญงาน สำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดสุพรรณบุรี
๑๘. นายอภิวัฒน์ เจริญวัย ไวยาวัจกรวัดวิมลโภคาราม อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

รายนามผู้เข้าร่วมการจัดสนทนากลุ่มเฉพาะ
(Focus Group Discussion)

๑) พระอุดมสิทธินายก, ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
๒) พระครูศรีรัตนาภิวัฒน์ รองเจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี วัดพระลอย
๓) พระครูอนุกูลปัญญากร รองเจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง วัดไผ่โรงวัว
๔) พระครูโสภณโพธิมัณฑ์ รองเจ้าคณะอำเภออู่ทอง วัดห้วยมงคล
๕) พระครูพิพัฒน์สุวรรณาภรณ์ รองเจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์ วัดหนองเพียร
๖) พระครูสุวรรณปริยัตยาทร รองเจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์ วัดธัญญวารี
๗) พระครูโกศลคชเขต รองเจ้าคณะอำเภอด่านช้าง วัดด่านช้าง
๘) อาจารย์ชวพัฒน์ พรมขุนทด อาจารย์ประจำหลักสูตร หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ จังหวัดสุพรรณบุรี
๙) อาจารย์เอกมงคล เพ็ชรวงษ์ อาจารย์ประจำหลักสูตร หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ จังหวัดสุพรรณบุรี
๑๐) อ.ดร.ณัฐกร ปังละออ อาจารย์ประจำหลักสูตร หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ จังหวัดสุพรรณบุรี
๑๑) นายวีรศักดิ์ แสนงาม นักวิชการศาสนาชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต **โทร/แฟกซ์** ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๔ **วันที่** ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์

เรียน พระเทพสิทธิมุนี, ดร.

ด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทั่งโต)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ .๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

พระเทพสิทธิมุนี, ดร.
16 ก.พ. 2560

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต **โทร/แฟกซ์** ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๔ **วันที่** ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์

นมัสการ พระมหาสุนันท์ สุนนฺโท,ดร.

ด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทั่งโต)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ .๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

(พระมหาสุนันท์ สุนนฺโท,ดร.)
๑๖/๒/๖๐

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต **โทร/แฟกซ์** ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๔ **วันที่** ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์

นมัสการ พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ,ดร.

ด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทั่งโต)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ .๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

ยินดีอนุเคราะห์
ได้ตรวจและปรับแก้ไขแล้ว

(พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ,ดร.)
๑๒/ ก.พ./ ๖๐

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต **โทร/แฟกซ์** ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๔ **วันที่** ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์

เรียน ผศ.ดร.บุษกร วัฒนบุตร

ด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทั่งโต)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ .๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

ตรวจแก้ไขเครื่องมือการวิจัยเรียบร้อยแล้ว
ผ.ดร.บุษกร วัฒนบุตร
16 / ก.พ. / 2560
* ดำเนินการตามนี้ครับ ขอบคุณ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต **โทร/แฟกซ์** ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๔ **วันที่** ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์

เรียน **อาจารย์ ดร.ประเสริฐ ธิลาว**

ด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทั่งโต)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ .๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

ตรวจแล้ว
ดร.ประเสริฐ ธิลาว
16 ก.พ. 2560

ภาคผนวก ข
ผลการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ผลการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ
จังหวัดสุพรรณบุรี

ข้อ	การปกครองคณะสงฆ์	ผู้เชี่ยวชาญ/คนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	๑. ด้านพระธรรมวินัย กฎหมาย และกฎมหาเถรสมาคม								
๑.	พระสังฆาธิการได้มีการควบคุมดูแลพระภิกษุสามเณรในปกครองให้อยู่ในกฎระเบียบ และหลักพระธรรมวินัย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.	พระสังฆาธิการมีความประพฤติเรียบร้อย เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่พระภิกษุสามเณรในด้านข้อวัตรปฏิบัติ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.	พระสังฆาธิการมีความสามารถในการปกครองคณะสงฆ์ ตามกฎและระเบียบมหาเถรสมาคม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔.	พระสังฆาธิการได้ปฏิบัติตามคำสั่งของมหาเถรสมาคมอย่างเคร่งครัด	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕.	พระสังฆาธิการได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ของมหาเถรสมาคม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๖	พระสังฆาธิการมีอำนาจออกกฎระเบียบ คำสั่ง ภายในวัด เพื่อให้พระภิกษุสามเณรได้ปฏิบัติตาม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๗	พระสังฆาธิการมีอำนาจในการเสนอขอแต่งตั้งพระภิกษุภายในวัด ขึ้นเป็นรองเจ้าอาวาส และผู้ช่วยเจ้าอาวาสได้ ซึ่งไม่ขัดหลักพระธรรมวินัย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๘	พระสังฆาธิการระดับผู้ปกครองมีอำนาจสั่งการ ในการปกครองคณะสงฆ์ภายในเขตของตน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ข้อ	การปกครองคณะสงฆ์	ผู้เชี่ยวชาญ/คนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	๒. ด้านการส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์								
๑.	พระสังฆาธิการได้มีการส่งเสริมการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรภายในวัด	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.	พระสังฆาธิการได้มีการส่งเสริมกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาตามพระธรรมวินัย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.	พระสังฆาธิการได้มีการส่งเสริมในด้านการทำวัตร สวดมนต์ เช้า-เย็น และปฏิบัติธรรม ตลอดทั้งปี	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔.	พระสังฆาธิการได้มีการดูแลรักษาความสะอาดภายในวัดอย่างสม่ำเสมอ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕.	พระสังฆาธิการได้มีการวางแผนการก่อสร้างภายในวัดอย่างเป็นระบบ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๖	พระสังฆาธิการได้สนับสนุนให้วัดเป็นศูนย์กลางชุมชน เพื่อให้มีการจัดกิจกรรมต่างๆ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๗	พระสังฆาธิการได้ส่งเสริมให้วัดและสถานศึกษา จัดให้มีการเรียนการสอนธรรมศึกษาอย่างชัดเจน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๘	พระสังฆาธิการได้สนับสนุนให้พุทธศาสนิกชนได้นำหลักธรรมมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนาตนชุมชน และสังคม เพื่อให้เกิดความสงบสุขในชีวิต	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ข้อ	การพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์	ผู้เชี่ยวชาญ/คนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	๓. ด้านการระงับอธิกรณ์								
๑.	พระสังฆาธิการมีหลักเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติในการวินิจฉัยอธิกรณ์โดยให้เป็นไปตามระเบียบมหาเถรสมาคม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.	พระสังฆาธิการมีบทลงโทษแก่พระภิกษุสามเณรที่ล่วงละเมิดพระธรรมวินัยอย่างชัดเจน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.	พระสังฆาธิการมีอำนาจ หน้าที่ในการพิจารณาคดีต่างๆ ซึ่งไม่ขัดหลักพระธรรมวินัย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔.	พระสังฆาธิการได้มีการระงับอธิกรณ์ การวินิจฉัยปัญหา เพื่อยุติเหตุความขัดแย้ง หรือลงนิคหกรรม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕.	พระสังฆาธิการได้มีการออกกฎระเบียบสำหรับพระภิกษุสามเณรภายในวัด เพื่อให้เกิดความเรียบร้อย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๖	พระสังฆาธิการมีอำนาจในการตัดสินพระภิกษุสามเณรภายในวัด ซึ่งไม่อยู่ในโอวาทของเจ้าอาวาส	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๗	พระสังฆาธิการระดับผู้ปกครองมีอำนาจในการระงับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าอาวาส ในเมื่อล่วงละเมิดพระธรรมวินัย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๘	พระสังฆาธิการระดับผู้ปกครองมีอำนาจในการตัดสินคดีต่างๆ ของผู้ใต้บังคับบัญชา	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ข้อ	การพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์	ผู้เชี่ยวชาญ/คนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	๔. ด้านการแก้ไขข้อข้องของเจ้าคณะ								
๑.	พระสังฆาธิการระดับผู้บังคับบัญชาเหนือตนได้มีการประชุมกับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.	พระสังฆาธิการระดับผู้บังคับบัญชาเหนือตนมีการติดต่อประสานงานกับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเป็นประจำ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.	พระสังฆาธิการระดับผู้บังคับบัญชาเหนือตนมีการวางแผน การแก้ไขปัญหาให้กับเจ้าคณะ อย่างเป็นระบบ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔.	พระสังฆาธิการระดับผู้บังคับบัญชาเหนือตนมีการกำหนดกรอบในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕.	พระสังฆาธิการระดับผู้บังคับบัญชาเหนือตนได้สั่งการให้เจ้าคณะทุกระดับได้ปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบมหาเถรสมาคมอย่างเคร่งครัด	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๖	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้ให้แนวนโยบายในการปฏิบัติหน้าที่อย่างชัดเจน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๗	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้ออกระเบียบการปกครองในการปฏิบัติหน้าที่อย่างชัดเจน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๘	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้ออกคำสั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามคำสั่งโดยเคร่งครัดเพื่อความสงบสุขของหมู่คณะ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ข้อ	การพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์	ผู้เชี่ยวชาญ/คนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	๕. ด้านการควบคุมบังคับบัญชาเจ้าคณะ และเจ้าอาวาส								
๑.	พระสังฆาธิการระดับผู้บังคับบัญชาเหนือตนได้มีการควบคุมดูแลเจ้าคณะ และเจ้าอาวาสในปกครองให้เกิดความเรียบร้อย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.	พระสังฆาธิการระดับผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้มีการประชุมกับเจ้าคณะ และเจ้าอาวาสอย่างสม่ำเสมอ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.	พระสังฆาธิการระดับผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้มีการออกกฎ ระเบียบเพื่อให้เจ้าคณะ และเจ้าอาวาส ได้ประพฤติ ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔.	พระสังฆาธิการระดับผู้บังคับบัญชาเหนือตนได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับกฎหมาย และกฎมหาเถรสมาคม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕.	พระสังฆาธิการระดับผู้บังคับบัญชาเหนือตนได้ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบข้อบังคับ คำสั่ง มติ ประกาศ ของมหาเถรสมาคมอย่างเคร่งครัด	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๖	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้ออกคำสั่งให้เจ้าคณะและเจ้าอาวาสได้สอดส่องดูแลพระภิกษุสามเณรภายในวัดอย่างใกล้ชิด	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๗	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน มีอำนาจสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ได้ปฏิบัติตาม ซึ่งสั่งโดยชอบ และไม่ขัดหลักพระธรรมวินัย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๘	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้ให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะ และเจ้าอาวาสเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง ของแบบสอบถาม (Try Out)

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๙๖

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
นมัสการ พระเดชพระคุณสุธีวราภรณ์ รักษาการเจ้าคณะจังหวัดชัยนาท
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพระสังฆาธิการในการปกครองของพระเดชพระคุณ จึงขอความอนุเคราะห์จากพระเดชพระคุณเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระเดชพระคุณด้วยดี และขอกราบขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงกราบนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

๒๔ ก.พ. ๖๐

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทั่งโต)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ .๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

ภาคผนวก ง
ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟ่า (Alpha Coefficient)

ผลทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ผลวิเคราะห์ การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี

Item-Total Statistics

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	141	236.483	0.444	0.955
a2	141.27	243.926	0.117	0.956
a3	141.5	239.155	0.334	0.955
a4	141.37	238.723	0.445	0.955
a5	141.3	238.355	0.343	0.955
a6	141.2	230.786	0.818	0.953
a7	141.4	238.662	0.354	0.955
a8	141.2	232.648	0.648	0.953
b1	141.17	235.385	0.476	0.955
b2	141.23	230.737	0.636	0.954
b3	141.2	233.131	0.624	0.954
b4	141.17	234.075	0.586	0.954
b5	141.37	232.93	0.658	0.953
b6	141.27	231.306	0.698	0.953
b7	141.37	236.654	0.511	0.954
b8	141.3	231.872	0.663	0.953
c1	141.2	234.717	0.499	0.954
c2	141.2	235.269	0.634	0.954
c3	141.33	234.851	0.474	0.955
c4	141.23	234.875	0.576	0.954
c5	141.17	228.42	0.713	0.953
c6	141.37	235.757	0.508	0.954
c7	141.27	233.995	0.563	0.954
c8	141.2	233.476	0.606	0.954
d1	141.07	231.168	0.588	0.954
d2	141.2	233.476	0.666	0.953
d3	141.23	228.875	0.677	0.953
d4	141.27	231.72	0.627	0.954
d5	141.37	234.24	0.651	0.954
d6	141.2	230.028	0.676	0.953

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
d7	141.33	231.747	0.665	0.953
d8	141.33	233.678	0.688	0.953
e1	141.2	231.407	0.783	0.953
e2	141.47	237.085	0.44	0.955
e3	141.33	232.437	0.688	0.953
e4	141.3	233.872	0.563	0.954
e5	141.4	231.145	0.753	0.953
e6	141.3	236.079	0.497	0.954
e7	141.37	236.309	0.531	0.954
e8	141.47	233.775	0.616	0.954

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100
	Excludeda	0	0
	Total	30	100

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
0.955	0.955	40

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
144.9	245.955	15.683	40

ภาคผนวก จ
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๖

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
กราบนมัสการ **พระเดชพระคุณพระราชปริยัติเมธี เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพระสงฆ์ในการปกครองของพระเดชพระคุณ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระเดชพระคุณด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงกราบนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการมาด้วยความเคารพอย่างสูง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทั่งโต)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ .๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

ภาคผนวก ฉ
หนังสือขอความอนุเคราะห์การสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๕ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๕

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
กราบนมัสการ **พระเดชพระคุณพระราชปริยัติเมธี เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระเดชพระคุณด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงกราบนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทั่งโต)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ .๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๕

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
กราบนมัสการ **พระเดชพระคุณพระปริยัติคุณาภรณ์ รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระเดชพระคุณด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงกราบนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทั่งโต)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ .๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๕

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
กราบนมัสการ **พระเดชพระคุณพระมงคลกิตติวิบูลย์ รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระเดชพระคุณด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงกราบนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทั่งโต)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

๑๐ มี.ค.๖๐

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ .๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๕

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
กราบนมัสการ **พระเดชพระคุณพระปริยัติวรคุณ เจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระเดชพระคุณด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงกราบนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทั่งโต)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ .๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๕

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
กราบนมัสการ **พระเดชพระคุณพระรัตนเวที เจ้าคณะอำเภออู่ทอง**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระเดชพระคุณด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงกราบนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ยินดีให้สัมภาษณ์
พระรัตนเวที
๑๒ มี.ค. ๖๐

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทั่งโต)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ ๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๕

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ **พระครูปริยัตยานุศาสก์ เจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

๑๓ ส.ค. ๖๐

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทั่งโต)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ ๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๕

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ **พระครูโสภณคุณาธาร เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

๑๔ มี.ค.๖๐

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทั่งโต)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ .๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๕

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ **พระครูศรีประจันตคณารักษ์ เจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

๑๕ มี.ค.๖๐

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทั่งโต)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ .๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๕

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ **พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์ เจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทั่งโต)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ .๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๕

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ **พระครูศาสนกิจจาภรณ์ เจ้าคณะอำเภอสามชุก**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทั่งโต)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ยินดีให้สัมภาษณ์
๑๗ มี.ค.๖๐

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ ๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๕

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ **พระครูศรีสุตาคม เจ้าคณะอำเภอเดิมบางนางบวช**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทั่งโต)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ ๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๕

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ **พระครูศรีกัลยาณคุณ เจ้าคณะอำเภอหนองหญ้าไซ**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทั่งโต)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

๑๙ ส.ค. ๖๐

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ .๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๕

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ **พระครูธรรมสารรักษา เจ้าคณะอำเภอด่านช้าง**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทั่งโต)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

๒๐ มี.ค.๖๐

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ .๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๕

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทั่งโต)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ ๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๕ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๕

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **นายประยุทธ์ โอสธีรกุล ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทั่งโต)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

-ยินดีให้สัมภาษณ์
๒๗
- ๖ มี.ค. ๒๕๖๐

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ .๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๕

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **นางสาวจันทิรา เคหะนาด นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ**
สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทั่งโต)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ ๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๕

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **นายอานนท์ รักผล เจ้าพนักงานศาสนสมบัติชำนาญงาน**
สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทั่งโต)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ .๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๕

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **นายอภิวัฒน์ เจริญวัย ไวยาวัจกรวัดวิมลโภคาราม อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทั่งโต)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ยินดีให้สัมภาษณ์ครับ.
อภิวัฒน์ เจริญวัย
ไวยาวัจกรวัดวิมลโภคาราม
๒๙ มี.ค. ๖๐

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ .๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

ภาคผนวก ช
หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อสนทนากลุ่มเฉพาะเพื่อการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต **โทร.,โทรสาร** ๐ – ๓๕๒๔ – ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๘๗ **วันที่** ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง **ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)**

นมัสการ **พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.** **อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษาฯ**

เนื่องด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี" ในวันพุธที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เวลา ๑๔.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมเณรแก้ว หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี** หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ .๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๐๐๑

๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
นมัสการ **พระครูศรีรัตนาภิวัฒน์ รองเจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี" ในวันพุธที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เวลา ๑๔.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมเณรแก้ว หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี** หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ .๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๐๐๑

๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
นมัสการ **พระครูอนุกูลปัญญากร รองเจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง**
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี" ในวันพุธที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เวลา ๑๔.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมเณรแก้ว หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี** หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ ๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๐๐๑

๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
นมัสการ **พระครูโสภณโพธิมัณฑ์ รองเจ้าคณะอำเภออู่ทอง**
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี" ในวันพุธที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เวลา ๑๔.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมเณรแก้ว หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี** หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ .๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๐๐๑

๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
นมัสการ **พระครูพิพัฒน์สุวรรณาภรณ์ รองเจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์**
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี" ในวันพุธที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เวลา ๑๔.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมเณรแก้ว หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี** หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ .๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๐๐๑

๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
นมัสการ **พระครูสุวรรณปริยัตยาทร รองเจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์**
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **“การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี”** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง **“การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี” ในวันพุธที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เวลา ๑๔.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมเณรแก้ว หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี** หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ .๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๐๐๑

๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
นมัสการ **พระครูโกศลคชเขต รองเจ้าคณะอำเภอด่านช้าง**
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **“การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี”** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง **“การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี” ในวันพุธที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เวลา ๑๔.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมเณรแก้ว หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี** หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

อนุโมทนาเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ
(พระครูโกศลคชเขต)
27 ธ.ค. 60

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ .๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต **โทร.,โทรสาร** ๐ – ๓๕๒๔ – ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๘๗ **วันที่** ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน อาจารย์ชวพัฒน์ พรมขุนทด อาจารย์ประจำหลักสูตรหน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์

เนื่องด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี" ในวันพุธที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เวลา ๑๔.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมเณรแก้ว หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี** หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

27 ธ.ค. 60

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ ๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต **โทร.,โทรสาร** ๐ – ๓๕๒๔ – ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๘๗ **วันที่** ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน อาจารย์เอกมงคล เพ็ชรวงษ์ อาจารย์ประจำหลักสูตรหน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์

เนื่องด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี" ในวันพุธที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เวลา ๑๔.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมเณรแก้ว หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี** หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ .๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต **โทร.,โทรสาร** ๐ – ๓๕๒๔ – ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๘๗ **วันที่** ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน อาจารย์ ดร.ณัฐกร ปังละออ อาจารย์ประจำหลักสูตรหน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์

เนื่องด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี" ในวันพุธที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เวลา ๑๔.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมเณรแก้ว หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี** หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ .๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๐๐๑

๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรียน **นายวีรศักดิ์ แสนงาม**
นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย **พระครูพิมลสุวรรณเขต** ฉายา **สุวณฺโณ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๘๐๑๕๐๔๐๐๑** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง **"การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี" ในวันพุธที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เวลา ๑๔.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมเณรแก้ว หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี** หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูพิมลสุวรรณเขต
โทรติดต่อ ๐๘๑-๑๙๕-๑๙๕๒

บัญชีลงชื่อการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
ดุษฎีนิพนธ์เรื่อง การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์
ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี
โดย พระครูพิมลสุวรรณเขต (สนิท สุวณฺโณ)
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
วันพุธที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๐ เวลา ๑๔.๐๐ น.
ณ ห้องประชุมเณรแก้ว หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ ตำบลรั้วใหญ่
อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

ที่	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง	ลายเซ็น
๑	พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.	ประธานหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ	
๒	พระปลัดระพิน พุทฺธิสาโร ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษาฯ	
๓	พระครูศรีรัตนาภิวัฒน์	รองเจ้าคณะอำเภอเมือง	
๔	พระครูอนุกูลปัญญากร	รองเจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง	
๕	พระครูโสภณโพธิมัณฑ์	รองเจ้าคณะอำเภอสามโก้	
๖	พระครูพิพัฒน์สุวรรณาภรณ์	รองเจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์	
๗	พระครูสุวรรณปริยัตยาทร	รองเจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์	
๘	พระครูโกศลคชเขต	รองเจ้าคณะอำเภอด่านช้าง	
๙	อาจารย์ชวพัฒน์ พรมขุนทด	อาจารย์ประจำหลักสูตร หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์	
๑๐	อาจารย์เอกมงคล เพ็ชรวงษ์	อาจารย์ประจำหลักสูตร หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์	
๑๑	อ.ดร.ณัฐกร ปังละออ	อาจารย์ประจำหลักสูตร หน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์	
๑๒	นายวีรศักดิ์ แสนงาม	นักวิชาการศาสนาชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี	

ภาคผนวก ซ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

รหัสแบบสอบถาม		

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การพัฒนา การบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี

คำชี้แจง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนา การบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี อันจะเป็นประโยชน์ และเพิ่มประสิทธิภาพในการปกครองคณะสงฆ์ จังหวัดสุพรรณบุรี ทั้งยังสามารถใช้เป็นแนวทางแก้ไขปัญหา อุปสรรค และการพัฒนาระบบการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ต่อไป

ข้อมูลที่ได้จะแปลผลการวิจัยโดยภาพรวม ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลของท่านเป็นความลับและใช้ประโยชน์เฉพาะในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เท่านั้น จะไม่มีผลกระทบต่อท่านหรือหน่วยงานของท่านแต่ประการใด

แบบสอบถามนี้ แบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการบริหารที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี

๕ หมายถึง การพัฒนาของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ในระดับดีมากที่สุด

๔ หมายถึง การพัฒนาของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ในระดับดีมาก

๓ หมายถึง การพัฒนาของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ในระดับปานกลาง

๒ หมายถึง การพัฒนาของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ในระดับน้อย

๑ หมายถึง การพัฒนาของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามปลายเปิด (open) ให้ผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะอื่นๆเกี่ยวกับการพัฒนา การบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การพัฒนา การบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครอง ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของพระสังฆาธิการผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย √ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่เป็นจริง ที่เกี่ยวข้องกับผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. อายุ

☐ ๒๐-๔๐ ปี ☐ ๔๑-๕๐ ปี
☐ ๕๑-๖๐ ปี ☐ ๖๑ ปีขึ้นไป

๒. พรรษา

☐ ๕- ๑๕ พรรษา ☐ ๑๖-๓๐ พรรษา
☐ ๓๑-๔๐ พรรษา ☐ ๔๑ พรรษาขึ้นไป

๓. วุฒิทางการศึกษานักธรรม

☐ นักธรรมชั้นตรี ☐ นักธรรมชั้นโท
☐ นักธรรมชั้นเอก ☐ ไม่มีวุฒินักธรรม

๔. วุฒิทางการศึกษาเปรียญธรรม

☐ เปรียญตรี ☐ เปรียญโท
☐ เปรียญเอก ☐ ไม่มีวุฒิเปรียญ

๕. วุฒิทางการศึกษาสามัญ

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี
☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครอง คณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี

ข้อที่	การปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	๑. ด้านพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ	๕	๔	๓	๒	๑
๑	ผู้บริหาร/พระสังฆาธิการ ได้มีการควบคุมดูแลพระภิกษุสามเณรภายในวัดของตนให้อยู่ในกฎระเบียบ และหลักพระธรรมวินัย					
๒	พระสังฆาธิการมีความประพฤติเรียบร้อยดีงาม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่พระภิกษุสามเณรในด้านข้อวัตรปฏิบัติ					
๓	พระสังฆาธิการมีความรู้ความสามารถในการปกครองคณะสงฆ์ ซึ่งไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย					
๔	พระสังฆาธิการ ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการปกครองคณะสงฆ์ เพื่อให้เกิดความเรียบร้อยของหมู่คณะ					
๕	พระสังฆาธิการ ได้ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ คำสั่ง มติประกาศ ของมหาเถรสมาคมอย่างเคร่งครัด					
๖	พระสังฆาธิการมีอำนาจออกกฎ ระเบียบ คำสั่งภายในวัด ให้พระภิกษุสามเณรได้ปฏิบัติตาม					
๗	พระสังฆาธิการมีอำนาจในการเสนอขอแต่งตั้งพระภิกษุภายในวัด ขึ้นเป็นรองเจ้าอาวาส และผู้ช่วยเจ้าอาวาสได้ ซึ่งไม่ขัดหลักพระธรรมวินัย					
๘	พระสังฆาธิการระดับผู้ปกครองมีอำนาจสั่งการในการปกครองคณะสงฆ์ภายในเขตของตน					

ข้อที่	การปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	๒. ด้านส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์	๕	๔	๓	๒	๑
๑	ผู้บริหาร/พระสังฆาธิการ ได้มีการส่งเสริมการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรภายในวัด					
๒	พระสังฆาธิการ ได้มีการส่งเสริมกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา					
๓	พระสังฆาธิการ ได้มีการส่งเสริมในด้านการทำวัตรสวดมนต์ เช้า-เย็น และปฏิบัติธรรมตลอดทั้งปี					
๔	พระสังฆาธิการ ได้มีการบริหารจัดการการเผยแผ่ธรรมะอย่างเป็นระบบ					
๕	พระสังฆาธิการ ได้มีการวางแผนการก่อสร้างภายในวัดอย่างเป็นระบบ					
๖	พระสังฆาธิการได้สนับสนุนให้วัดเป็นศูนย์กลางชุมชน เพื่อให้มีการจัดกิจกรรมต่างๆ					
๗	พระสังฆาธิการได้ส่งเสริมให้วัดและสถานศึกษาจัดให้มีการเรียนการสอนธรรมศึกษาอย่างชัดเจน					
๘	พระสังฆาธิการได้สนับสนุนให้พุทธศาสนิกชนได้นำหลักธรรมมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนาตน ชุมชน และสังคม เพื่อให้เกิดความสงบสุขในชีวิต					

ข้อที่	การปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	๓. ด้านการระงับอธิกรณ์	๕	๔	๓	๒	๑
๑	ผู้บริหาร/พระสังฆาธิการมีหลักเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติในการวินิจฉัยอธิกรณ์ โดยให้เป็นไปตามระเบียบมหาเถรสมาคม					
๒	พระสังฆาธิการมีบทลงโทษแก่พระภิกษุสามเณรที่ล่วงละเมิด พระธรรมวินัยอย่างชัดเจน					
๓	พระสังฆาธิการมีอำนาจ หน้าที่ ในการสอบสวนพิจารณาคดีต่างๆ เกี่ยวกับพระภิกษุ ซึ่งไม่ขัดกับหลักพระธรรมวินัย					
๔	พระสังฆาธิการ ได้มีการระงับอธิกรณ์ การวินิจฉัยปัญหา เพื่อยุติเหตุความขัดแย้ง หรือ ลงนิคหกรรม					
๕	พระสังฆาธิการ ได้มีการออกกฎระเบียบสำหรับพระภิกษุ สามเณรภายในวัด เพื่อให้เกิดความเรียบร้อย					
๖	พระสังฆาธิการมีอำนาจในการตัดสินพระภิกษุสามเณรภายในวัด ซึ่งไม่อยู่ในโอวาทของเจ้าอาวาส					
๗	พระสังฆาธิการระดับผู้ปกครองมีอำนาจในการระงับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าอาวาส ในเมื่อล่วงละเมิดพระธรรมวินัย					
๘	พระสังฆาธิการระดับผู้ปกครองมีอำนาจในการตัดสินคดีต่างๆ ของผู้ใต้บังคับบัญชา					

ข้อที่	การปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	๔. ด้านการแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะ	๕	๔	๓	๒	๑
๑	ผู้บริหาร/พระสังฆาธิการ ได้มีการประชุมกับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ					
๒	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน มีการติดต่อประสานงานกับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเป็นประจำ					
๓	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน มีการวางแผน การแก้ไขปัญหาให้กับเจ้าคณะ อย่างเป็นระบบ					
๔	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน มีการกำหนดกรอบในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน					
๕	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้สั่งการให้เจ้าคณะทุกระดับได้ปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ ของมหาเถรสมาคมอย่างเคร่งครัด					
๖	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้ให้แนวนโยบายในการปฏิบัติหน้าที่อย่างชัดเจน					
๗	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้ออกระเบียบการปกครองในการปฏิบัติหน้าที่อย่างชัดเจน					
๘	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้ออกคำสั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามคำสั่งโดยเคร่งครัดเพื่อความสงบสุขของหมู่คณะ					

ข้อที่	การปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสุพรรณบุรี	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	๕. ด้านการกำกับบังคับบัญชาเจ้าคณะและเจ้าอาวาส	๕	๔	๓	๒	๑
๑	ผู้บริหาร/พระสังฆาธิการ ได้มีการกำกับ ดูแล เจ้าคณะ และเจ้าอาวาสในเขตปกครองของตน เพื่อให้เกิดความเรียบร้อยดีงาม					
๒	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้มีการประชุม ปรึกษาหารือกับเจ้าคณะ และเจ้าอาวาส อย่างสม่ำเสมอ					
๓	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้มีการออกกฎ ระเบียบ เพื่อให้เจ้าคณะ และเจ้าอาวาส ได้ประพฤติปฏิบัติตาม					
๔	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้มีการย้ำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้ความสำคัญเกี่ยวกับ กฎหมาย และกฎมหาเถรสมาคม					
๕	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง มติ ประกาศ ของมหาเถรสมาคมอย่างเคร่งครัด					
๖	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้ออกคำสั่งให้เจ้าคณะ และเจ้าอาวาสได้สอดส่องดูแลพระภิกษุสามเณร ภายในวัดอย่างใกล้ชิด					
๗	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน มีอำนาจสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ได้ปฏิบัติตาม ซึ่งสั่งโดยชอบ และไม่ขัดหลักพระธรรมวินัย					
๘	ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ได้ให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติหน้าที่ ของเจ้าคณะ และเจ้าอาวาส เพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน					

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามปลายเปิด (open) ให้ผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการพัฒนา การบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี

ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี

๑. ด้านพระธรรมวินัย กฎหมาย และกฎมหาเถรสมาคม

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะด้านการวางแผน.....

.....

.....

.....

๒. ด้านส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะด้านการจัดองค์การ.....

.....

.....

.....

๓. ด้านระงับอธิกรณ์

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะด้านการสั่งการ.....

.....

.....

.....

๔. ด้านแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะ

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะด้านการประสานงาน.....

.....

.....

.....

๕. ด้านการกำกับบังคับบัญชาเจ้าคณะ และเจ้าอาวาส

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะด้านการกำกับบังคับบัญชา

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณพระสังฆาธิการทุกรูปที่ได้เมตตาตอบแบบสอบถาม

พระครูพิมลสุวรรณเขต (สนิท สุวณฺโณ)

นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ฌ
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาวิจัย

เรื่อง : แนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี

ตอนที่ ๑ ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม

ชื่อ-สกุล.....ตำแหน่ง.....

สังกัด.....สถานที่สัมภาษณ์.....

วันที่.....เดือน.....ปี ๒๕๖๐ (ที่สัมภาษณ์)

ตอนที่ ๒ ประเด็นที่สัมภาษณ์

๑. การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการปกครองคณะสงฆ์ ปัจจุบันเป็นอย่างไร

.....

.....

๒. มีการส่งเสริมหลักอิทธิบาท ๔ ที่สามารถนำมาพัฒนาการบริหารจัดการของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี อย่างไร

.....

.....

๓. การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านระงับอธิกรณ์ ดำเนินการอย่างไร

.....

.....

๔. บทบาท/หน้าที่ของท่านในฐานะที่เป็นผู้ปกครอง ด้านการแก้ไขข้อขัดข้อง ปฏิบัติอย่างไร

.....

.....

๕. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรีที่ท่านต้องการ ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความเมตตาอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์เพื่อการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

พระครูพิมลสุวรรณเขต (สนิท สุวณฺโณ)
นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ญ
แบบสนทนากลุ่มเฉพาะ

เครื่องมือการวิจัย
การสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group Discussion)
เรื่อง
การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี

คำชี้แจง

แบบการสนทนาชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาเรื่อง “การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี” ซึ่งท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับเลือกให้เป็นผู้ให้ข้อมูล โปรดได้ให้ข้อมูลตามความคิดเห็นของท่านอย่างแท้จริง โดยคำตอบของท่าน ผู้วิจัยจะรักษาไว้เป็นความลับและจะไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของท่านหรือหน่วยงานที่ท่านรับผิดชอบ เนื่องจากผู้วิจัยจะนำคำตอบของท่านไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการทำวิจัยเท่านั้น แบบสนทนากลุ่มแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ ประเด็นที่สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ครั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลในการวิจัย ดังนี้

๑. สภาพทั่วไปของการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี ปัจจุบันเป็นอย่างไร

๒. การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี มีอะไรบ้าง

๓. การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี มีแนวทางอย่างไร

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี

พระครูพิมลสุวรรณเขต (สนิท สุวณฺโณ)
นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลส่วนตัวผู้ให้ข้อมูลหลัก

ชื่อ-สกุล.....

ตำแหน่งหน้าที่/การงานปัจจุบัน.....

สถานที่สนทนากลุ่ม.....

วัน เดือน ปี.....เวลา.....น.

ตอนที่ ๒ ประเด็นสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ประกอบด้วย

๑. การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี มีแนวทางอย่างไร

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี

คำชี้แจง : โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี

การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี		ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ
ด้าน	**ประเด็น**	
การวางแผน	พระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม	☐ เห็นด้วย .... ☐ ไม่เห็นด้วย .... ☐ ความเห็นเพิ่มเติม (ถ้ามี) ....

การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี		ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ
ด้าน	**ประเด็น**	
การจัดองค์การ	การส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์	☐ เห็นด้วย .... ☐ ไม่เห็นด้วย .... ☐ ความเห็นเพิ่มเติม (ถ้ามี) ....

การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี		ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ
ด้าน	**ประเด็น**	
การสั่งการ	การระงับอธิกรณ์	☐ เห็นด้วย .... ☐ ไม่เห็นด้วย .... ☐ ความเห็นเพิ่มเติม (ถ้ามี) ....

การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี		ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ
ด้าน	**ประเด็น**	
การประสานงาน	การแก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะ	☐ เห็นด้วย .... ☐ ไม่เห็นด้วย .... ☐ ความเห็นเพิ่มเติม (ถ้ามี) ....

การพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี		ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ
ด้าน	**ประเด็น**	
การกำกับ	การกำกับบังคับบัญชาเจ้าคณะ และเจ้าอาวาส	☐ เห็นด้วย .... ☐ ไม่เห็นด้วย .... ☐ ความเห็นเพิ่มเติม (ถ้ามี) ....

ภาคผนวก ฎ
ประมวลภาพการสัมภาษณ์/สนทนากลุ่มเฉพาะ

พระราชปริยัติเมธี เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี วัดสุวรรณภูมิ

พระปริยัติคุณาภรณ์ รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี วัดธัญญวารี

พระมงคลกิตติวิบูลย์ รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี วัดวิมลโภคาราม

พระปริยัติวรคุณ เจ้าคณะอำเภอสองพี่น้อง วัดสองพี่น้อง

พระรัตนเวที เจ้าคณะอำเภออู่ทอง วัดเขาดีสลัก

พระครูปริยัตยานุศาสก์ เจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี วัดปราสาททอง

พระครูโสภณคุณาธาร เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า วัดสาลี

พระครูศรีประจันตคณารักษ์ เจ้าคณะอำเภอศรีประจันต์ วัดดอนบุบผาราม

พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์ เจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์ วัดดอนเจดีย์

พระครูศาสนกิจจาภรณ์ เจ้าคณะอำเภอสามชุก วัดลาดสิงห์

พระครูศรีสุตาคม เจ้าคณะอำเภอเดิมบางนางบวช วัดกำมะเชียร

พระครูธรรมสารรักษา เจ้าคณะอำเภอด่านช้าง วัดบรรหารแจ่มใส

นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี

นายประยุทธ์ โอสธีรกุล ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี

นางสาวจันทิมา เคหะนาค นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ
สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี

นายอานนท์ รักผล เจ้าพนักงานศาสนสมบัติชำนาญงาน
สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี

นายอภิวัฒน์ เจริญวัย ไวยาวัจกรวัดวิมลโภคาราม อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

ภาพสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ ฉายา นาสกุล : พระครูพิมลสุวรรณเขต (สนิท สุวณฺโณ/รอดทอง)
วัน/เดือน/ปีเกิด : วันที่ ๒๓ เดือน ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๐ (๗๑ ค่ำ ปีมะแม)
สถานที่เกิด : ๗๔/๑ ตำบลด่านช้าง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี
การศึกษา : ระดับประถมศึกษา โรงเรียนด่านช้าง ตำบลด่านช้าง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี
: ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี
: ระดับปริญญาตรี พุทธศาสตรบัณฑิต หน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี
: ระดับปริญญาโท พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
: นักธรรมชั้นเอก จากสำนักศาสนศึกษาวัดวิมลโภคาราม ตำบลสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี
: เปรียญธรรม ๓ ประโยค จากสำนักศาสนศึกษาวัดวิมลโภคาราม ตำบลสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี
ผลงานทางวิชาการ : พระครูพิมลสุวรรณเขต (สนิท สุวณฺโณ). “การปกครองคณะสงฆ์ในยุคโลกาภิวัตน์ของมหาเถรสมาคม”. **พุทธจักร**, (ตุลาคม ๒๕๕๙)
: “การพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี”, **พุทธจักร**, (พฤศจิกายน ๒๕๕๙) .
: “การบริหารการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการในยุคโลกาภิวัฒน์”, **พุทธจักร**, (ธันวาคม ๒๕๕๙)
อุปสมบท : เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๓๐ ณ วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี
ตำแหน่ง : รองเจ้าคณะอำเภอสามชุก
ที่อยู่ปัจจุบัน : ๕๒๖ หมู่ ๒ วัดวิมลโภคาราม ตำบลสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี